

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**YENİ İKDAM GAZETESİ NUMARA 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11'İN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ
(H.1327-1328/M.1910)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET ŞEREKİOĞLU

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. İsmail PEHLİVAN

KİLİS
EYLÜL 2017

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**Yeni İkdam Gazetesi Numara 5, 6, 7, 8, 9,10, 11'in Transkripsiyonu Ve
Değerlendirilmesi (H.1327-1328/M.1910)**

Mehmet ŞEREKİOĞLU

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans
Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzası

Doç. Dr. Mehmet EROL (Jüri Başkanı)

Yrd. Doç. Dr. İsmail PEHLİVAN (Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Ali GÜRSEL (Üye)

Yrd. Doç. Dr. Serhat KUZUCU

SBF Müdürü

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile Tezdeki bütün bilgilerin Akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu ve bu kural ve ilkelerin gereği olarak çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.(12/09/2017)

Mehmet ŞEREKİOĞLU

ÖZET

YENİ İKDAM GAZETESİ NUMARA 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11'İN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ (H.1327-1328/M.1910)

ŞEREKİOĞLU, Mehmet

Yüksek Lisans Tezi, Tarih Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. İsmail PEHLİVAN

Eylül 2017, 525 sayfa

1894 yılında Ahmet Cevdet Bey tarafından kurulan İkdam gazetesi, 1910 yılında Yeni İkdam ismini almış, 1912 yılında tekrar İkdam ismini alarak 1961 yılına kadar yayın hayatını devam ettirmiştir. Gazete, Türk gazeteciliği ve Türk dili açısından önemli bir yere sahiptir. İç ve dış haberlerin yanında Eğitimden Sağlığa, Bilimden Edebiyata kadar haberleriyle devrin önemli yazar ve bilim adamlarının yazılarıyla döneme ışık tutmuştur. Kullanılan dil ile Türk dilinin sadeleşmesine katkıda bulunmuş, Türkçe yazım kuralları ve noktalama işaretleri kullanılarak bir düzen içerisinde yansıtılmıştır. Türk basın tarihi, II. Abdulhamit döneminde sansüre maruz kalmış, İkdam gazetesi buna rağmen yayını devam ettirmiş ve Meşrutiyetin getirmiş olduğu özgürlük ortamı ile basın yeniden doğmuştur. Türk basının özgürleşmesi ve modernleşmesinin önemli bir ayağını oluşturan gazete, dönemin tarihini yansıtan ve kolektif olarak incelenmesi gereken önemli bir kaynaktır.

Anahtar Kelimeler: Yeni İkdam, Ahmet Cevdet Bey, Şu'unat, Telgraflar, Borsa

ABSTRACT**NEW İKDAM NEWSPAPER NUMBER 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
TRANSCRIPTION AND EVALUATION (LC.1327-1328/1910 AD.)**

ŞEREKİOĞLU, Mehmet

Master's Thesis:Department of History

Supervisor:Asst.Prof.Dr.İsmail PEHLİVAN

September 2017, 525 Pages

Founded By Ahmet Cevdet Bey in 1894,The Daily newspaper “İkdam” received a new name for the city in 1910,and in 1912 it continued to broadcast until 1961,taking the name of the city again.The newspaper has an important place in terms of Turkish journalism and Turkish language.In addition to internal and external news,Devdin Sağlığı,Bilimden and Edebiyata,as well as the famous writer and the scientists of the period has shed light on the writings of the writers.The Turkish press history has been exposed to the manhood in the period of II.Abdülhamit,the continuation of the newspaper despite the publication of the newspaper,and the press has been reborn with the atmosphere of freedom brought by the constitutional monarchy.The newspaper,which constitutes an important pillar of the liberation and modernization of the Turkish press,is an important source that reflects the History of the period and has to be examined collectively.

Key Words:The New Nexus, Ahmet Cevdet Bey, The Righteousness, Telegraphs, Stock Exchange.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLO LİSTESİ.....	XXiii
KISALTMALAR.....	XXV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YENİ İKDAM GAZETESİNİN TRANSKRİPSİYONU

1.1.YENİ İKDAM (NUMARA 5)

1.1.1.VİLAYETTE DEVRİ VE TEFTİŞLİK FAİDESİ.....	10
1.1.2.TELGRAFLAR.....	12
1.1.2.1.Alman Harici Bütçesi	12
1.1.2.2.Almanyada Tarz İntihabat.....	13
1.1.2.3.Avusturya-Rusya.....	13
1.1.2.4.Avusturya-Sırbistan	13
1.1.2.5.Almanya-İtalya.....	13
1.1.2.6.Rusya-İran	14
1.1.2.7.Mülakat Hükümdaran	14
1.1.2.8.Paris Borsası.....	14
1.1.3.III.ŞU'UNAT	14
1.1.3.1.Huzur-ı Şahaneye Kabul ve Amiral Sir Görzun Hov.....	14
1.1.3.2.Bulgaristan Kralı Hazretleri'nin Der-sa'adeti Ziyareti	15
1.1.3.3.Sefir Asım Bey	16
1.1.3.4.Heyet-i İstikbaliye ve Mihmandarlar	16
1.1.3.5.Mösyö Sarafevf	16
1.1.3.6.Kampanyaca Tedarikat	16
1.1.3.7.Heyet-i Siyasiye	16

1.1.3.8.Resmi Geçit Mevaki'	17
1.1.3.9.Otağ-ı Hümayun	17
1.1.3.10.Meclis-i Vükela Mezakirâtı	19
1.1.3.11.Yevmi Vilayet Peygamberi	20
1.1.3.12.İçtima' Vükela	20
1.1.3.13.Kral Pier Seyahati	20
1.1.3.14.Balkan İttihadı	20
1.1.3.15.Çark Balkan Seyahati	22
1.1.3.16.İltifat-ı Şahane	22
1.1.3.17.Mevlid Alayı	22
1.1.3.18.Yunanistan Havadisi	22
1.1.3.19.Devlet-i Osmaniye-İngiltere	22
1.1.3.20.Dünkü Resmi Geçit	23
1.1.3.21.Son Telgrafnameler	23
1.1.3.22.Bahriye Nezaretinde Verilen Ziyafet	24
1.1.3.23.Vükela ve Ricali Devlet	25
1.1.3.24.Misafin ve Erkan-ı Sefaret	25
1.1.3.25.Erkan ve Ümerayı Bahriye	25
1.1.3.26.Rıfat Paşanın Beyanâtı	27
1.1.3.27.Mithat Paşa Merhumun İade-i Muhame Kararı	27
1.1.3.28.Alman Prensi ve Tedabir-i İnzibatiye	27
1.1.3.29.Maliyemiz	27
1.1.3.30.Rusyada Müslümanlar	28
1.1.3.31.Meclis-i Ayan	28
1.1.3.32.İstid'an ve Layıha Encümenleri	29
1.1.3.33.İstid'an Encümenine	30
1.1.3.34.Layıha Encümenine	30
1.1.3.35.Londradaki Kongre	30
1.1.3.36.Kanunları İmza Etmek	31
1.1.3.37.Zavalı Saat Meselesi	31
1.1.3.38.İbgayı Nam Böyle Olur	32
1.1.3.39.Yeni İkdâm	33
1.1.3.40.Şurayı Devlet Kararı	33
1.1.3.41.Makedonya Ahvali	33
1.1.3.42.Garip Bir Muamele	34
1.1.3.43.Sırbistan Hariciye Nazırı Mösyö (Milovoniç) ile Mülakat	34
1.1.3.44.Ruşuk Hadisesi	38
1.1.3.45.Polonade Metni'	41
1.1.3.46.Bulgaristan Hükümetine Karşı Mitingler	42
1.1.3.47.Cemiyet-i Tedrise-i İslamiye	42
1.1.3.48.Varatkis Efendinin İstizahı	42
1.1.3.49.Seyahatten Sonra	42
1.1.3.50.Vukelayı Ziyaret	44

1.1.3.51.Fahri Yaveran.....	45
1.1.3.52.Mısır Havadisı.....	45
1.1.3.53.Asker Sevki.....	45
1.1.3.54.Sanayi Dahiliyenin Himayesi.....	46
1.1.3.55.Veba.....	46
1.1.3.56.Münakasa Usulü.....	46
1.1.3.57.Müteakiden İkramiyesi.....	46
1.1.3.58.Tayin Mercı.....	47
1.1.3.59.Mütevelli Kaymakamı Nısbı.....	47
1.1.3.60.Ta'tilname Sureti.....	47
1.1.3.61.Hakpa-ı Adada Bahriye Zabitanı Kulübü.....	47
1.1.3.62.Mektebi Bahriye Saat Vesatı.....	47
1.1.3.63.Üsküpteki Reji Sirkatı.....	47
1.1.3.64.Giresun Kazası.....	48
1.1.3.65.Takdir Hamiyet.....	48
1.1.3.66.Polis Mektebi.....	49
1.1.3.67.Tazminat Alanlar.....	49
1.1.3.68.Ref' Memnuniyet.....	49
1.1.3.69.Tashihat Nizamiye.....	49
1.1.3.70.Donanma Ananesi.....	49
1.1.3.71.Vilayet Gazeteleri Hakkında.....	50
1.1.3.72.Derdest.....	51
1.1.3.73.Miftahü'l-Sa'adet.....	54
1.1.3.74.Osmanlı Jandarma ve Ticaret Gazetesi.....	54
1.1.3.75.Yanya Vilayeti Tercümanlığı.....	54
1.1.4.BORSA.....	54
1.1.4.1.Galata Borsası.....	54
1.1.4.2.Meskukat.....	55
1.1.4.3.Kambiyo.....	56
1.1.5.İ'LANAT.....	56
1.1.5.1.Ruhu'l-Mecle.....	56
1.1.5.2.Kaptanlara ve Kaptan Olmak İsteyenlere Rehber İmtihan.....	56
1.1.5.3.Osmanlı-Rus Seferi.....	57
1.1.5.4.Ma'cur Müşirliğimize Müjde.....	58
1.1.5.5.Kibarna Maden Suyu.....	58
1.1.5.6.Has Saltanat.....	59
1.1.5.7.Birinci Usulü.....	59
1.1.5.8.Motor, Bot, Simbot, Yat ve Emsali.....	60
1.1.5.9.İlaveli Telhis Hukuk-ı Düvel.....	60
1.1.5.10.Teşebbüs Şahsı İdarehanesi.....	60
1.1.5.11.Adalet Ahvat.....	61

1.1.5.12.Tarihi Siyasi	61
1.1.5.13.Öksürüğe Karşı Milanlı Doktor Kampanyanın Abakıs Şurubu	62
1.1.5.14.Doktor H ... Emrassa Ciddiye ve Tenesilya Tabip Mahsusi.....	62
1.1.5.15.Dişlerin ve Ağzın Sıhhati	62
1.1.5.16.Yerli Meskurat Safi Üzerinde İmal Edilmiş ... Şehir Fabrikadan K.D. Doropolos	63
1.1.5.17.Osmanlı Sigorta Şirketi	63
1.1.5.18.Daru'l-temsil Osmani	63
1.1.5.19.İngilizceden Türkçeye	63
1.1.5.20.Fransızca-Türkçe	64
1.1.5.21.Mahsulatı Dahiliyemizden	65
1.1.5.22.Doktor Agnobiyan	65
1.1.5.23.Umum-ı Mekteplerde	66
1.1.5.24.Yazı Hocası	66
1.1.5.25.Bank-ı Osmani İlan	66
1.1.5.26.Doktor Andon Kalfayan	67
1.1.5.27.Arif Zeki Ticarethanesi	67

1.2.YENİ İKDAM (NUMARA 6)

1.2.1.HER TARAFTA İMARE-İ İ'TİLA

68

1.2.2.TELGRAFLAR.....

70

1.2.2.1.Alman Bütçesi	70
1.2.2.2.Tekzip	70
1.2.2.3.Almanya Başvekilinin Seyahati	70
1.2.2.4.Almanya-İngiltere	71
1.2.2.5.Pirpon Morgan	71
1.2.2.6.İtalya-Almanya	71
1.2.2.7.Avusturya-Sırbistan	71
1.2.2.8.Devair Meselesi	71
1.2.2.9.İsti'af	71
1.2.2.10.Paris Borsası	72
1.2.2.11.Ahval-i 'Umumiye-yi Siyasiye	72

1.2.3.ŞU'UNAT

77

1.2.3.1.Selamlık Resmi Alisi	77
1.2.3.2.Tenze Şahane	77
1.2.3.3.Ziyafet-i Seniye	77
1.2.3.4.Vükela-ı Fehham	77
1.2.3.5.Mesafirin Ahnebiye	77
1.2.3.6.Ricali Hükümet	78

1.2.3.7.Mabeyni Ricali	78
1.2.3.8.Bulgaristan Kralının Seyahati	79
1.2.3.9.Sofya Sefiri Asım Bey	80
1.2.3.10.Bulgar Mebusları.....	80
1.2.3.11.Seyahat Padişahi	81
1.2.3.12.Kral Edvirdin İstanbul'u Ziyareti.....	81
1.2.3.13.Yunanistan Havadisi	81
1.2.3.14.Ruşçuk Hadisesi	83
1.2.3.15.Ruşçuk Mecruhları	83
1.2.3.16.Manastır Takifin İcraati	83
1.2.3.17.Şehzade Mecid Efendi Hazretleri.....	84
1.2.3.18.Rum Patrikhanesi Buhranı	84
1.2.3.19.Rusya-Avusturya Mukareti	85
1.2.3.20.Şemendide İslam Darul-muallimi	86
1.2.3.21.Bahriye Havadisi	86
1.2.3.22.Daru'l-şafakada	86
1.2.3.23.İhsan-ı Şahane	87
1.2.3.24.Beyanname	87
1.2.3.25.Cemiyet-i Tedrise.....	95
1.2.3.26.Heyet-i İdare	95
1.2.3.27.Bütçe Encümeni	95
1.2.3.28.Şehr-i Emaneti ve Matbuatı	96
1.2.3.29.Resnede Elkatarın Tenzirâtı	96
1.2.3.30.Osmanlı İhadû Terki Cemiyeti.....	97
1.2.3.31.Elbise Askeriye	97
1.2.3.32.Hemundalar	98
1.2.3.33.Şaki Gadiyan	98
1.2.3.34.Ziraat Cemiyeti	98
1.2.3.35.Sirkat	98
1.2.3.36.Seyyid ve Şakir	99
1.2.3.37.İzmir-Aydın Hattı.....	99
1.2.3.38.İran Ahvali	99
1.2.3.39.İranın Rus Askeri	99
1.2.3.40.Macar Seyahati Heyet-i İstikbaliyesi	99
1.2.3.41.Telgraf Hattı Temayidi İmtiyazı	100
1.2.3.42.Arnavutça Elfiye Meselesi	100
1.2.3.43.Mersinde Avusturya Filosu	100
1.2.3.44.Baltalar ve Mer'alar Davası	100
1.2.3.45.İşçileri Düşünelim	101
1.2.3.46.Patrikhane Mukareti	101
1.2.3.47.İrtihal	102
1.2.3.48.Vefat	102
1.2.3.49.Konser	102
1.2.3.50.Osmanlı Bankası	102

1.2.4.BORSA.....	103
1.2.4.1.Galata Borsası	103
1.2.4.2.Meskukat	103
1.2.4.3.Kambiyo	104
1.2.5.İ'LANAT.....	104
1.2.5.1.Hududiye Kampanyası	104
1.2.5.2.Süvari Hattı	104
1.3.YENİ İKDAM (NUMARA 7)	
1.3.1.UHUD ATİKA AHKAMI	105
1.3.2.TELGRAFLAR.....	107
1.3.2.1.Avusturya Meclis-i Mebusanında	108
1.3.2.2.Doma Meclisinde	108
1.3.2.3.Portekiz Veliahdı.....	108
1.3.2.4.Belçika Kralı	108
1.3.2.5.Cezal Yecani'	108
1.3.2.6.Balkanlara Müsalimat	109
1.3.2.7.Paris Borsası.....	109
1.3.3.ŞU'UNAT.....	109
1.3.3.1.Bulgaristan Kralının Der-sa'adeti Ziyareti ve Resmi Hazırlıkları ...	109
1.3.3.2.Şehr-i Emanetçi Tedarikat	109
1.3.3.3.Aylık Mülakat	109
1.3.3.4.Tercümanlar	110
1.3.3.5.Bazı İstihzarat	110
1.3.3.6.Şehr-i Dahilinde	110
1.3.3.7.Haremi Hümayun	110
1.3.3.8.Herekede	110
1.3.3.9.Tedabir-i İnzibatiye	110
1.3.3.10.Asım Bey.....	112
1.3.3.11.Kral Edvirdin Seyehati	112
1.3.3.12.Huzura Kabul	112
1.3.3.13.Sırbistan Kralının Seyahati	112
1.3.3.14.Amiral Sir Görzun Hov	113
1.3.3.15.Yunanistan Havadisi	113
1.3.3.16.Yunan Hududunda Bir Hadise	114
1.3.3.17.Son Telgrafnameler	114
1.3.3.18.Ruşuk Hadisesi	115
1.3.3.19.Balkan Ahvali	116

1.3.3.20.Tuna-Adriyatik Hattı	117
1.3.3.21.Hilmi Paşa	118
1.3.3.22.Goliç Paşa	118
1.3.3.23.Avam Kamarasında Makedonya Meselesi	118
1.3.3.24.Rum Mebusu	119
1.3.3.25.Paris Aytek Mihmandarları	119
1.3.3.26.Anor Kongresi	119
1.3.3.27.Ziyaret	119
1.3.3.28.Rusya-Avusturya Münasebeti	120
1.3.3.29.Taryan Efendi ve Ahz Asker Meselesi	121
1.3.3.30.Tahvilat Numuneleri	122
1.3.3.31.Yol İnşası	122
1.3.3.32.Trabzon Ermeni Piskoposu	123
1.3.3.33.Meclis-i Mebusan	123
1.3.3.34.Harbiye Fevkalade Bütçesi	123
1.3.3.35.Bütçeyi Zamiyat	123
1.3.3.36.İdare-i Mahsusa-i Şirketi	123
1.3.3.37.Talep Mezuniyet	124
1.3.3.38.İlmiye Tekayüd Kanuni	124
1.3.3.39.Jandarmalara Dair	124
1.3.3.40.Madde-i Kanuniye	124
1.3.3.41.Divanı Emriye ve Adliye İçin	124
1.3.3.42.Müskafatı Kanuni	125
1.3.3.43.İkinci Celse	130
1.3.3.44.İhtisab Rusumu	130
1.3.3.45.Teselyadaki Çiftelikat	130
1.3.3.46.Nafia Nazırından İstihzah	131
1.3.3.47.Zecaye Resmi Hakkında	131
1.3.3.48.Madde-i Kanuniye	132
1.3.3.49.Envali İtam	132
1.3.3.50.Emlakı ve Arıza-i Emiriye	132
1.3.3.51.Encümenler Hakkında	133
1.3.3.52.Makine Mühendis Mektebi	133
1.3.3.53.Meskufat Kanunu	133
1.3.3.54.Telefon Hatları Hakkında	137
1.3.3.55.Yemende Demiryolu	138
1.3.3.56.Rıza Han	138
1.3.3.57.İran Ahvali	138
1.3.3.58.Cemiyeti Umumiye Belediye	139
1.3.3.59.Dahiliye Nazırı Cemiyeti Umumiyede	139
1.3.3.60.Ordunun Beyannamesi	140
1.3.3.61.Zabıtane Mahsus Beyanname	140
1.3.3.62.Efradı Osmaniye Mahsus	141

1.3.3.63.Çeteler Kanuni	142
1.3.3.64.Samsunda Şenlikler	142
1.3.3.65.Tefrik ve Zaif	142
1.3.3.66.Çentemekan Sultan Aşiriz Han Hazretleri	142
1.3.3.67.Atış Ahvali	143
1.3.3.68.Sefin Harbiye	143
1.3.3.69.Sandaniyet Kongresi	143
1.3.3.70.Dahiliye Telgraflar	145
1.3.3.71.Memurin Mülkiye Bedriye Mektebi	145
1.3.3.72.Bir Müsademe	145
1.3.3.73.Yeni Bir Çete	146
1.3.3.74.Doktor Fazıl Berki Niyazi Beyin Kart Postası	148
1.3.3.75.Çağaloğlu Hanımlarının Hizmet Hamiyetgeranesi	149
1.3.3.76.Müdavemin Mülkiye Cemiyeti	151
1.3.3.77.Eskişehirliilerin Hamiyet Ferevanı	151
1.3.3.78.Eskişehir Osmanlı Ana-i Bahriye-i Milliye Komisyonu	152
1.3.3.79.Münderis Bataklığı	152
1.3.3.80.Nazar-ı Dikkat	152
1.3.3.81.Teşrih Mit	152
1.3.3.82.İrtihal	153
1.3.3.83.Bulunmuş Saat	154
1.3.4.BORSA.....	154
1.3.4.1.Galata Borsası	154
1.3.4.2.Meskukat	155
1.3.4.3.Kambiyo	155
1.3.5.İ'PLANAT.....	155
1.3.5.1.Burhaneddin Beyin Kampanyası	155
1.3.5.2.Müzayede ile Fırhat	156
1.3.5.3.İstanbul Sigorta Şirketi	158
1.3.5.4.Bulunmuş Para	158
1.3.5.5.Emlakı Mahlule İlanı	158
1.3.5.6.Vatan Malları	161
1.3.5.7.Doktor İşalemeçiyen	162
1.3.5.8.Doktor Socuyan	163
1.3.5.9.Arif Zeki Ticarethanesi	163
1.3.5.10.Öksürüğe Karşı	163
1.3.5.11.Bank-ı Osmani İlan	163
1.3.5.12.Doktor J. Benklidis İmrasa Dahiliye Tabip Mütahasısı	164
1.3.5.13.Kibarna Ma'den suyu	164

1.4.YENİ İK DAM (NUMARA 8)

1.4.1.KRAL (FERDİNAND) HAZRETLERİ..... 166

1.4.1.1.Sirkeci İstasyonunda	169
1.4.1.2.İskelede	169
1.4.1.3.Dolmabahçede.....	169
1.4.1.4.Kral ve Kraliçe Hazretanın Haraketleri.....	170
1.4.1.5.Sirkeci'deki İki Çadır	171
1.4.1.6.Zaman Muvasalat	171
1.4.1.7.Sefin Harbiyenin Hurucu	173
1.4.1.8.Kral Ferdinand ve Azayı Hanedanı.....	173
1.4.1.9.Merasim Teşrifatiye Programı	174

1.4.2.TELGRAFLAR..... 178

1.4.2.1.Avusturya-Rusya.....	178
1.4.2.2.Doma Meclisinde	178
1.4.2.3.Mösyö De Batman Havleğ	178
1.4.2.4.Tekzip.....	178
1.4.2.5.Kurtana	179
1.4.2.6.Avusturya-Rusya.....	179
1.4.2.7.İtalya Kabinesi	179

1.4.3.ŞU'UNAT..... 179

1.4.3.1.Meclis-i Vükela.....	179
1.4.3.2.Huzura Kabul	180
1.4.3.3.İngiltere Sefiri	180
1.4.3.4.Veliahd Yaverliğı	180
1.4.3.5.Bağdata Gidecek Zabitan	180
1.4.3.6.Amerikan Seferatından Bir İltimas	180
1.4.3.7.Bulgaristan ve Sırbistan Krallıklarının Seyahati.....	181
1.4.3.8.Son Telgrafnameler.....	182
1.4.3.9.Osmanlı Rical Siyasiyesi ile Mülakat	183
1.4.3.10.Talat Beyin Beyanatı.....	184
1.4.3.11.Cavid Beyin Beyanatı	185
1.4.3.12.Emlak Verisi Neile Tezayid Eder	187
1.4.3.13.Yunanistan Havadisi	190
1.4.3.14.Makedonya Ahvali	190
1.4.3.15.Sisam Ahvali	191
1.4.3.16.Resmi Geçit Tecrübesi	191
1.4.3.17.Memrin Askerliğı	191
1.4.3.18.Nişan	191
1.4.3.19.Teltif.....	191
1.4.3.20.Yeni Jandarma Kumandanları.....	191
1.4.3.21.Oprator Cemil ve Nurettin Beyler.....	192

1.4.3.22.Sırp Bulgar Mebusanları	192
1.4.3.23.Dahili Telgraflar	192
1.4.3.24.Sofyada Metingalların Tesirâtı	192
1.4.3.25.Bulgaristan Ahvali	194
1.4.3.26.Ruşuk Hadisesi	195
1.4.3.27.Ruşuk Ahalisi ve Zabitan	195
1.4.3.28.Müslüman Kızın Tahrisi	195
1.4.3.29.Bulgar Reisi Nazırı ile Mülakat	195
1.4.3.30.Goliç Paşa	196
1.4.3.31.İranda Rus Askeri	196
1.4.3.32.Kosova Valisi	196
1.4.3.33.Azit Havalon Beyenâtı	196
1.4.3.34.Şehr-i Emaneti İstikrazı	197
1.4.3.35.Türkiye Milli Bankasına	199
1.4.3.36.Irak Ahvali	201
1.4.3.37.Mithat Paşa Muhakemesi	202
1.4.3.38.Dünkü Miting	203
1.4.3.39.Harid Oyunları	204
1.4.3.40.İrtihal	204
1.4.3.41.Tashih	205
1.4.3.42.Tekzib-i Resmi	205
1.4.3.43.Şıpsıvdi	205
1.4.3.44.Şark Demir Yolları Tahvilâtı	207
1.4.4.İ'PLANAT.....	207
1.4.4.1.Burhaneddin Bey ve Kampanyası	207
1.4.4.2.İlan-ı Resmi	207
1.4.4.3.Jozef Bilsamo	208
1.4.4.4.Vatan Malları	210
1.4.4.5.Müzayede ile Firuhât	212
1.4.4.6.Osmanlı Sigorta Şirketi	213
1.4.4.7.Tarihi Umumi	213
1.4.4.8.Doktor J.Benklidir İmraza Dahiliye Tabip Mütihazsısı	213
1.4.4.9.Ruhmayı Tabip Kanuni	213
1.4.4.10.Vın Menut	215
1.4.4.11.Kitaplık ve Cevher-i Kuvvet	215
1.4.4.12.10 Franklık Toplar Çikolatası Mecanen Veriliyor	215
1.4.4.13.Doktor Sucuyan	215
1.4.4.14.Teşebbüs Şahsi İdarehanesi	216
1.4.4.15.İstanbul Esrarı	216
1.4.4.16.Kansızlık	216
1.4.4.17.İmraz Aliyye-yi ve Tenasilya Tabip Mütihazsızı	216
1.4.4.18.Doktor Ahmet Ziya	217

1.4.4.19.Doktor Ranfiyaciyan	217
1.4.4.20.Doktor Ziya	217
1.4.4.21.Doktor Onciyan	217
1.4.4.22.Yerli Meşrubat Safi Üzümden İmal edilmiş Kırk Keşideyi Meşhur Fabrikadan N. R. Virudu Polis	218
1.4.4.23.Çavuşoğlunun Yeni Çıkan Baharat ve ... Birinci Nevm	218
Sefaret Ma'deni İsteyiniz.	218
1.4.4.24.Kum, Taş ve Böbrek Hastalıkları Takris Yelleri ve Damla	218
1.4.4.25.İngiliz Acentesi- Jö. A. Sayıkıs	219
1.4.4.26.Mühim Konferans	220

1.5.YENİ İKDAM (NUMARA 9)

1.5.1.MİSAFİR HAS HAZRETİ PADİŞAHİ..... 221

1.5.1.1.Sirkecede Tehiyat	221
1.5.1.2.Tedabir-i İnzibatiye	221
1.5.1.3.İstanbul Ahalisi	222
1.5.1.4.Memurin Belediye	222
1.5.1.5.Otağ-ı Hümayun	223
1.5.1.6.Teriniyat	223
1.5.1.7.Zemin ve İskele	224
1.5.1.8.Tertibat-ı Askeriye	224
1.5.1.9.Zeva-ı Muhterem Virudu	224
1.5.1.10.Tertibat	225
1.5.1.11.Teşrifî Şahane	225
1.5.1.12.Harbiye Nazırı ve Ümerayı Askeriye	225
1.5.1.13.Mürekkep Hümayun	225
1.5.1.14.Otağ-ı Hümayun	226
1.5.1.15.Katarik Virudu	226
1.5.1.16.İlk Musafıha	227
1.5.1.17.Resmi Takdim	227
1.5.1.18.Zat-ı Şahane ve Kraliçe	227
1.5.1.19.Haraket	228
1.5.1.20.Sancak ve Baidere	228
1.5.1.21.Vapurda Resmi Takdim	228
1.5.1.22.Kraliçe Hazretlerinin Elbisesi	229
1.5.1.23.Avdet, Sirkecede Hareket	229
1.5.1.24.Denizde	229
1.5.1.25.Saray-ı Hümayuna Muvasalat	229
1.5.1.26.Saraydan Haraket	230
1.5.1.27.Tertibat-ı Askeriye	230

1.5.1.28.Bektaş Cihetinde Tertibat.....	230
1.5.1.29.Esna-yı Rahde	231
1.5.1.30.Merasim Dairsinde	231
1.5.1.31.Avdet-i Şahane	231
1.5.1.32.Bulgaristan Nazırı	231
1.5.1.33.Kral Hazretleri ve Asker	231
1.5.1.34.Havadis Müteferrika	231
1.5.1.35.Merasim Dairesi	232
1.5.1.36.Zayıfat-ı Seniyye.....	232
1.5.1.37.Saray-ı Hümayun	232
1.5.1.38.Nişan Takdimi.....	233
1.5.1.39.Kral Hazretlerinin Sofyadan Hareketleri	234
1.5.1.40.Cesir Mustafa Paşa.....	234
1.5.1.41.Edirne'de	234
1.5.1.42.Çatalcada.....	234
1.5.1.43.Kral Ferdinand Hazretleri	236
1.5.1.44.Kraliçe Selanotör Hazretleri.....	236
1.5.1.45.Ferdinand Hazretlerinin Hayat-ı Hususiye	237
1.5.1.46.Kral Ferdinand Hazretleri ve Ermeni Patrikanesi	238
1.5.1.47.Paris Borsası.....	238
1.5.2.TELGRAFLAR.....	238
1.5.2.1.İngiltere-Avusturya	238
1.5.2.2.Avusturya-Rusya.....	238
1.5.2.3.Tekzip.....	239
1.5.2.4.İtalya Kabinesi	239
1.5.2.5.Alman İmparatoru	239
1.5.2.6.Mösyö Betman Holoğ	239
1.5.2.7.Avusturya-Rusya.....	239
1.5.3.ŞU'UNAT.....	240
1.5.3.1.Viladet Hazreti Risaletpenahi	240
1.5.3.2.Lahye-i Sa'adet	240
1.5.3.3.Fabrikamızın Muvaffakiyet-i Siyasiyesi	240
1.5.3.4.Pariste Ziyafet	240
1.5.3.5.Sırbistan Kralının Seyahati	241
1.5.3.6.Resmi Geçit Hakkında	241
1.5.3.7.Yunanistan Havadisi	241
1.5.3.8.Yeni İkdam.....	242
1.5.3.9.Yunan Ordusunun Tensiki	242
1.5.3.10.Teselya Çiftlikleri Meselesi	242
1.5.3.11.Manastır-Adriyatik Hattı	242
1.5.3.12.Tashih.....	242

1.5.3.13.Ruşçuk Hadisesi	245
1.5.3.14.Rum Patrikhanesi	246
1.5.3.15.Ermeni Patrikanesi	246
1.5.3.16.Kıymettar Bir Hali	246
1.5.3.17.Meclis-i Mebusan.....	247
1.5.3.18.Malumat-ı Şevketperverane	247
1.5.3.19.Memalik-i Haradedeki Zabitan	248
1.5.3.20.Resmi Geçit.....	248
1.5.3.21.Musafakat-ı Kanuni.....	248
1.5.3.22.İkinci Celse	250
1.5.3.23.Atinada Vefat Edenlere	250
1.5.3.24.Madde Bimadde	251
1.5.3.25.Dahili Telgraflar.....	257
1.5.3.26.Atinada Tevzi'at.....	258
1.5.3.27.Serdar-ı Ekrem Ömer Paşanın Muhalefeti	258
1.5.3.28.İrtihal	259
1.5.3.29.İran Ahvali	259
1.5.3.30.Calip Dikkat bir Mektup	260
1.5.3.31.Vatanperver Hanımların Tertip Ettikleri Anane Sirkesi	261
1.5.3.32.Şehr-i Emaneti İstikrazı	263
1.5.3.33.Türkiye Milli Bankası	266
1.5.4.BORSA.....	267
1.5.4.1.Galata Borsası	267
1.5.4.2.Meskukat	268
1.5.4.3.Külliyat-ı Fen İslahe	269
1.5.4.4.Kambiyo.....	269
1.5.5. İ'LANAT.....	269
1.5.5.1.Burhaneddin Bey ve Kampanyası.....	269
1.5.5.2.Darü'l-Temsil-i Osmani	269
1.5.5.3.Doktor İşlemeciyan	270
1.5.5.4.Kibarna Maden Suyu	270
1.5.5.5.Şark Demiryolları Tahvilatı	270
1.5.5.6.Müzayede ile Fırhat	272
1.5.5.7.Osmanlı Sigorta Şirketi	272
1.5.5.8.Tarihi Umumi.....	274
1.5.5.9.Avusturya Lavid Kampanyası.....	274
1.5.5.10.Gramafon Meraklılarına Müjde	276
1.5.5.11.Öksürüğe Karşı Milanlı Doktor Kombiniyanın Abaküs Şurubu Müesser Beğan İlaç	276
1.5.5.12.Osmanlı-Rus Seferi	277
1.5.5.13.Veresiye Satış.....	277

1.6.YENİ İKDAM (NUMARA 10)

1.6.1.AHVALİ UMUMİYE-İ SİYASİYE	278
1.6.1.1.Avusturya-Rusya İtilafi ve Avrupa Muvazenesi.....	278
1.6.2.TELGRAFLAR.....	283
1.6.2.1.Macaristan Buhranı	283
1.6.2.2.Tren Kazası	283
1.6.2.3.Avusturya Macaristan	284
1.6.2.4.İtalya Kabinesinin İstifası	284
1.6.2.5.Filedelfiya Grevi	284
1.6.2.6.Mösyö De Batman Havleğ	284
1.6.2.7.Avusturya-Rusya.....	284
1.6.2.8.Fransa-Fas	285
1.6.2.9.Bulgaristan Kral ve Kraliçesi Veliahdı Ziyaret.....	285
1.6.2.10.Esna-yı Ziyarete	285
1.6.2.11.Sadrazam Paşayı Ziyaret.....	286
1.6.2.12.Yıldız Avdet	286
1.6.2.13.Kraliçe Hazretleri	286
1.6.2.14.Vükelaya Nişanlar	286
1.6.2.15.Havadir Müteferrika	286
1.6.2.16.Bugünkü Remi Geçit.....	287
1.6.2.17.Çadırlar.....	287
1.6.2.18.Otağ-ı Hümayun.....	287
1.6.2.19.Tertibat-ı Umumiye.....	291
1.6.2.20.Resmi Geçit.....	293
1.6.2.21.Elbise.....	293
1.6.2.22.Tedabir-i İnzibatiye.....	294
1.6.2.23.Mühendishane-i Berri	294
1.6.2.24.Cebel	295
1.6.2.25.Kral Hazretlerinin Maiyeti	296
1.6.2.26.Resmi Geçit Temaşasına Gideceklere.....	297
1.6.2.27.Tashih.....	298
1.6.2.28.Selamlık Resmi Alisi	298
1.6.2.29.Son Telgrafnameler	298
1.6.2.30.Yunanistan Havadisi	298
1.6.2.31.Yemek listesi	300
1.6.2.32.Saray-ı Erkana	301
1.6.2.33.Şehr-i Emaneti İstikrazı	301
1.6.2.34.Balkan Bankası	302
1.6.2.35.Mekke Mebusları	302
1.6.2.36.Kiliseler Meselesi.....	302
1.6.2.37.Fransaya Seyahat.....	302
1.6.2.38.Doktor Rıza Tevfik Bey	303

1.6.2.39.Yedinci Ordu Kumandanı	303
1.6.2.40.Mısır Havadisi	303
1.6.2.41.Hamid Paşa	304
1.6.2.42.Matut ve Nebatı Yağlar ve Komisyon Teşkili	304
1.6.2.43.Tekzip	304
1.6.2.44.Meclis-i Mebusan	304
1.6.2.45.Fabrika Müessisleri	305
1.6.2.46.Asirdeki Katipler	305
1.6.2.47.Ratib-i Aliyye	305
1.6.2.48.İane-i Bahriye Hakkında	305
1.6.2.49.Memalik-i Harede Zabitan	306
1.6.2.50.Divan-ı Emiriye ve Aidiye hakkında	307
1.6.2.51.Takrirler	308
1.6.2.52.Van Gölünde Vapurlar	308
1.6.2.53.Hatte-i Arakiye Hakkında	308
1.6.2.54.Diyarbakir'de Zira'at Mektebi	308
1.6.2.55.Talep Mezuniyet	308
1.6.2.56.Amaleler Hakkında	308
1.6.2.57.Ve Badi Bakri	309
1.6.2.58.Amerikada İslam Amele	309
1.6.2.59.Divan-ı Harb Arifi	309
1.6.2.60.Hüseyin Cahid Bey	309
1.6.2.61.Meclis-i Ayan	312
1.6.2.62.Zavallı Saat	313
1.6.2.63.İstid'a Encümenin Mazbatası	313
1.6.2.64.Hakkı Telif Kanuni	314
1.6.2.65.Ruşçuk Vakası	314
1.6.2.66.Ruşçuk Vakasının Tahkikatı	315
1.6.2.67.Bulgaristanda Mitingler	316
1.6.2.68.Paprikofun Gazetecilere Beyanâtı	317
1.6.2.69.Ruşçuk Vakası Üzerine Rusçuk Fırka-i Askeriyesinin Becayışı ...	317
1.6.2.70.Rüsumat-ı Tensikatı	317
1.6.2.71.Ta'til Neşriyat	317
1.6.2.72.Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi	318
1.6.2.73.Der-sa'adet	319
1.6.2.74.Donanmayı Osmani Anenesi	319
1.6.2.75.Osmanlı Askerinin Cemiyeti	320
1.6.3.BORSA	320
1.6.3.1.Galata Borsası	320
1.6.3.2. Meskukat	321
1.6.3.3.Kambiyo	321

1.6.4.İPLANAT.....	322
1.6.4.1.Burhaneddin Bey ve Kampanyası.....	322
1.6.4.2.Komik Şehir Hasan Efendi	322
1.6.4.3.Maden.....	322
1.6.4.4.Gedikler.....	323
1.6.4.5.Sen Anaj Tabi’i Ma’den Suyu	325
1.6.4.6.Doktor Suciyan	325
1.6.4.7.Fransızca-Türkçe.....	325
1.6.4.8.Kibarna Maden Suyu	326
1.6.4.9.Doktor İşlemeciyan	326
1.6.4.10.Vın Minut	326
1.6.4.11.Kitaplık ve Cevher-i Kuvvet.....	327
1.6.4.12.10 Franklık Toplar Çikolatası Mecanen Veriliyor.....	327
1.6.4.13.Yüzük Harkulade bir Suretde Hüzel Olamsının Kabiliyeti.....	327
1.6.4.14.Sahtelerden İctinap ediniz Buruşuklukları İzole Etmek İçin	329
1.6.4.15.Motor, Bot Simbot ve Emsali	329
1.6.4.16.Doktor Enfiyeciyen	329
1.6.4.17.Vatan Malları	329
1.6.4.18.Doktor Ahmet Rıza	330
1.6.4.19.Şark Demiryolları Tahvilatı	330
1.6.4.20.Osmanlı Sigorta şirketi.....	331
1.6.4.21.Doktor Encümeni	331
1.6.4.22.Erbab-ı Musikiye Tebşir	331
1.6.4.23.Kansızlık	332
1.6.4.24.İlaveli Telhis Hukuk Düveli.....	332

1.7.YENİ İKDAM (NUMARA 11)

1.7.1.MEVLÜD-İ HAZRETİ NEBEVİ.....	334
1.7.1.1.Osmanlı Ordusunun Tesirat-ı Dahiliye ve Hariciyesi.....	335
1.7.1.2.Bulgaristan Kral ve Kraliçesi Hazretleri	337
1.7.1.3.Saray-ı Hümayunda.....	337
1.7.1.4.Geç Üzerinde.....	337
1.7.1.5.Bulgar Kilisesinde.....	338
1.7.1.6.Kiliseden Avdet.....	338
1.7.1.7.Muvasalat	338
1.7.1.8.Meclis-i Mebusanda	338
1.7.1.9.Mezkuratın İstima’i.....	339
1.7.1.10.Avdet	339
1.7.1.11.Ziyafet	340
1.7.1.12.Teşrif-i Şahane	340

1.7.1.13.Muvasalat Şahane	340
1.7.1.14.Sefirede	341
1.7.1.15.Resmi Geçit Resmi Geçide Giderken	342
1.7.1.16.Tevennül.....	342
1.7.1.17.Tramvaylar	342
1.7.1.18.Arabalar.....	343
1.7.1.19.Resmi Geçit Mehalinde.....	343
1.7.1.20.Otağ-ı Hümayun.....	344
1.7.1.21.Saat Beşte	344
1.7.1.22.Resmi Geçit Askerin Virudu.....	345
1.7.1.23.Zevarık Virudu	345
1.7.1.24.Kanun Memurları	345
1.7.1.25.Haram-ı Hümayun Mülükanenin Virudu.....	345
1.7.1.26.Merhaba Asker	345
1.7.1.27.Kat'atın Tertibat-ı Umumiyesi.....	346
1.7.1.28.Harbiye Nazırı Virudu	346
1.7.1.29.Zivar ve Müdavin.....	346
1.7.1.30.Yoklama Tertibatı	346
1.7.1.31.Süngü Tak	346
1.7.1.32.Manga Nizamı.....	346
1.7.1.33.Silah Omuza	346
1.7.1.34.Teşrif-i Şahane	347
1.7.1.35.Otağ-ı Hümayuna Muvasalat	347
1.7.1.36.Bulgar Ümera Askeriyesi.....	347
1.7.1.37.İrade-i Şahane	347
1.7.1.38.Harbiye Alayı	347
1.7.1.39.İlk Alkış.....	348
1.7.1.40.Topçu Mektebi Taburu.....	348
1.7.1.41.İstihkam Bölükleri.....	348
1.7.1.42.İndehat Mektebi	348
1.7.1.43.Birinci Fırka	348
1.7.1.44.Haraket Ordusundan	348
1.7.1.45.Alay Kumandanları	348
1.7.1.46.Nişancı Taburu	348
1.7.1.47.Birinci Fırka Taburu.....	348
1.7.1.48.İkinci Fırka	349
1.7.1.49.İtfaiye Alayı	349
1.7.1.50.Kal'a Topcuları	349
1.7.1.51.Etralyoz Bölükleri	349
1.7.1.52.Seri Ateşli Toplar	349
1.7.1.53.Suları Harbiye Bölüğü	349
1.7.1.54.Mızraklı Süvari Alayı.....	350
1.7.1.55.Sahra Bataryaları.....	350

1.7.1.56.Otağ-ı Hümayunda.....	350
1.7.1.57.Sefera Ecnebiye.....	350
1.7.1.58.Kral Hazretlerinin Avdeti.....	350
1.7.1.59.Avdet-i Hümayun.....	351
1.7.1.60.Askerin Avdeti.....	351
1.7.1.61.Malumâtı Mütemme.....	351
1.7.1.62.Adliye Nezaretinde.....	352
1.7.1.63.Bufa Tertibi.....	352
1.7.1.64.Bulgaristan Seferatından Ziyafet.....	352
1.7.1.65.Paris Borsası.....	353
1.7.2.TELGRAFLAR.....	353
1.7.2.1.Mösyö Dö Batman Havleğ.....	353
1.7.2.2.Şimendifer Kazası.....	353
1.7.2.3.Bu Sene ve Herkeste Mebusan İntihabatı.....	353
1.7.3.ŞU'UNAT.....	353
1.7.3.1.Devlet-i Osmaniye ve Bulgaristan Münasebatı.....	353
1.7.3.2.Bulgaristan ve Türkiye Münasebeti.....	355
1.7.3.3.Türkiye ve Çar Ferdinand.....	357
1.7.3.4.Sırbistan Kralının Seyahati.....	357
1.7.3.5.Girit Meselesi.....	359
1.7.3.6.Yunanistan Havadisı.....	359
1.7.3.7.Son Telgrafnameler.....	360
1.7.3.8.Kaza-ı Müesif.....	361
1.7.3.9.Rusya-Avusturya İtilafı.....	361
1.7.3.10.Balkan Meselesi ve Japonya Matbuatı.....	361
1.7.3.11.Meclis-i Mebusan.....	362
1.7.3.12.Teklif Teşkir.....	362
1.7.3.13.Meskufat Kanunu.....	362
1.7.3.14.Sefain Harbiye Siparişi.....	364
1.7.3.15.Kiliseler Meselesi.....	365
1.7.3.16.Veliahd Hazretlerinin Yaverleri.....	365
1.7.3.17.Nazım Paşa.....	365
1.7.3.18.Tab Kongresi.....	365
1.7.3.19.Rum Patrikhanesi.....	366
1.7.3.20.Sisam Ahvali.....	366
1.7.3.21.Prens Atıl.....	366
1.7.3.22.Prens Aziz Paşa.....	366
1.7.3.23.İtimahane Ananesi.....	366
1.7.3.24.İstanbul Vilayeti Meclisi Umumiyesi.....	366
1.7.3.25.Vazifeden İkame Teşkir.....	367
1.7.3.26.Dahili Telgraflar.....	367

1.7.3.27.Emanail Lakon	367
1.7.3.28.İ'dam	367
1.7.3.29.Haraket Arzı	367
1.7.3.30.Ser-Mühendis Tayini.....	367
1.7.3.31.Yeni bir Şirket.....	367
1.7.3.32.Takrid	368
1.7.3.33.Teif	368
1.7.3.34.Bulgaristan Havadisi	368
1.7.3.35.Sufuti Bulunmuş	370
1.7.3.36.Manastır Takif Aleyhine	370
1.7.3.37.Bulgaristan Mitingleri	370
1.7.3.38.Sofya Sosyalistlerinin Büyük Bir Mitingi.....	370
1.7.3.39.İntihar	371
1.7.3.40.Tayin	371
1.7.3.42.Servet Tevcihat Adliye.....	373
1.7.3.43.Program	374
1.7.4.BORSA.....	375
1.7.4.1.Galata Borsası	375
1.7.4.2.Meskukat	376
1.7.4.3.Kambiyo.....	376
1.7.5.İ'PLANAT.....	377
1.7.5.1.Burhaneddin Bey ve Kampanyası.....	377
1.7.5.2.Komik Şehir Hasan Efendi	377
1.7.5.3.Duyun-ı Umumiye	377
1.7.5.4.Hadem-i Şahaneden Mütakid İbrahim	378
1.7.5.5.Tarihi Siyasiye Asır Huzurunda Avrupa.....	379
1.7.5.6.Olursa Muharebe İspirtizim	379
1.7.5.7.Londra Cinayetleri	379
1.7.5.8.Doktor İşlemeciyan	380
1.7.5.9.Emlak Mahlule İlanı.....	380
1.7.5.10.Motor Simbot Yat ve Emsali	381
1.7.5.11.Filminin Tahvilatı Aramayanların Cuduli.....	382
1.7.5.12.Tarihi Umumi.....	383
1.7.5.13.Şanlı Rus Seferi.....	383
1.7.5.14.Kibarna Maden Suyu	384
1.7.5.15.Fransızca Tercüme	384
1.7.5.16.Ve yalım	385
1.7.5.17.Darültemaşa Osmanlı	385
1.7.5.18.Sanayi' Cüzdan	386
1.7.5.19.Yusuf Asri	386
1.7.5.20.Şark demir Yolları Tahvilatı	386

1.7.5.21.Doktor Onciyan.....	386
1.7.5.22.Erbab-ı Musikaya Tebşir.....	387
1.7.5.23.İlaveli Telhis Hukuk-ı Düvel	387
1.7.5.24.Dakik Hanya	388
1.7.5.25.Gedikler.....	388
1.7.5.26.Osmanlı Sigorta Şirketi.....	388
1.7.5.27.Vatan Malları	390

İKİNCİ BÖLÜM

YENİ İKDAM GAZETESİNİN ANALİZ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1.Yeni İkdam Numara 5.....	391
2.2.Yeni İkdam Numara 6.....	414
2.3.Yeni İkdam Numara 7.....	427
2.4.Yeni İkdam Numara 8.....	445
2.5.Yeni İkdam Numara 9.....	465
2.6.Yeni İkdam Numara 10.....	486
2.7.Yeni İkdam Numara 11.....	504
SONUÇ.....	512
KAYNAKLAR.....	513
EKLER.....	520
ÖZGEÇMİŞ.....	525

TABLO LİSTESİ

Tablo.1.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 5,s.1,1910).....	14
Tablo.2.BORSA”Galata Borsası”(Yeni İkdam Numara 5,s.5,1910).....	54
Tablo.2.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 5,s.5,1910)	55
Tablo.3.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 6,s.1,1910).....	72
Tablo.4.BORSA”Galata Borsası”(Yeni İkdam Numara 6,s.4,1910).....	103
Tablo.4.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 6,s.4,1910)	103
Tablo.5.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 7,s.1,1910).....	109
Tablo.6.BORSA”Galata Borsası”(Yeni İkdam Numara 7,s.6,1910).....	154
Tablo.6.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 7,s.6,1910)	155
Tablo.7.Emlakı Mahlule İlanı (Yeni İkdam Numara 7,s.6,1910).....	158
Tablo.8.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 9,s.3,1910).....	238
Tablo.9.BORSA”Galata Borsası”(Yeni İkdam Numara 9,s.6,1910).....	267
Tablo.9.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 9,s.6,1910)	268
Tablo10.BORSA”Galata Borsası”(Yeni İkdam Numara 10,s.5,1910).....	320
Tablo.10.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 10,s.5,1910)	321
Tablo.11.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 11,s.3,1910).....	353
Tablo.12.Piyangolar (Yeni İkdam Numara 11,s.5,1910).....	371
Tablo.13.BORSA”Galata Borsası”(Yeni İkdam Numara 11,s.5,1910).....	375
Tablo.13.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 11,s.5,1910)	376
Tablo.14.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 5,s.1,1910).....	393
Tablo.15.Vilayet Gazeteleri (Kebikeç,sayı.2,s.112,1995).....	406
Tablo.16.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 6,s.1,1910).....	415
Tablo.17.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 7,s.1,1910).....	428
Tablo.18.Emlakı Mahlule İlanı (Yeni İkdam Numara 7,s.6,1910).....	443
Tablo.19.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 9,s.3,1910).....	472

ÖNSÖZ

Basın hayatı Dünyada ve Osmanlı devletinde önemli bir yere sahiptir. Haberdar olma konusu ilk çağlardan beri var olmuş, farklı coğrafyalarda farklı zamanlarda gelişim göstermiştir. Kâğıt haber aracı olmuş, buna bağlı olarak gazetecilik başlamıştır. Matbaa gazetenin temelini oluşturmuş, modern olarak Matbaa Avrupa'da 15.yüzyılın ikinci yarısında kullanılmaya başlanmış, gazete basımı hızlanmış ve günlük gazete ihtiyacı karşılanır olmuştur. Matbaadan önce haber mektupları yer almış, elle yazıldığı için pahalı olmuş ve sadece belli bir çevre tarafından elde edilmişti. Bu, dünyada basın tarihinde önemli bir yer üstlenmiş, bütün çevrelerin elde etmesini matbaa sağlamıştır.

Dünyada bu gelişmelere rağmen Osmanlı devleti Matbaayı ancak 19.yüzyılda kullandığını görüyoruz. Osmanlı devletinde haberleşme araçları ve kitaplar elle yazılıyordu. Belli bir külfeti gerektirdiği için herkes tarafından elde edilemeyen haber mektupları ve kitapların çevresi sınırlı kalmıştır.1729 yılında İbrahim Müteferrikanın Matbaayı kurmasıyla beraber bu sorun giderilmiş, Osmanlı devletinde basın bundan sonra başka bir hal almıştır.1831 yılında ilk resmi gazete olan Takvim-i vaka-i yayin hayatına başlamış, 1840 yılında Ceride-i Havadis, 1860'da ilk özel gazete Tercümanı Ahval, 1862'de Tasviri Efkar, aynı dönemde Muhbir Terakki,Basiret,Hürriyet,İbret gibi çeşitli gazeteler de yer almıştır.

İkdam gazetesi Ahmet Cevdet bey tarafından 1894 yılında kurulmuş, 1910 yılında Yeni İkdam adını alan gazete, zengin iç ve dış haberleri ile siyasi, sosyal, sağlık, fenni ve edebi vb. içeriğiyle bir mektep özelliği taşımıştır. II. Abdülhamitin sansür dönemine rağmen devam eden gazete Türk dili ve basını için önemli bir yere sahiptir. Pek çok alandaki çalışmalara da temel kaynak özelliği taşımaktadır.1961 yılına kadar yayın hayatını sürdüren gazetenin incelenmesi kolektif bir çalışma gerektirmektedir.Yeni ikdam ismiyle belli sayılarını ele aldığım Gazete, içinde geçen haberleri sıralı ve ekonomik içerikli haberleri ise tablo şeklinde yansıttım. Dönemle ilgili yapılacak çalışmalara bu şekilde faydalı olmayı amaçladım. Çalışmamda titiz davranmaya çalışarak en doğru şekilde ve olduğu gibi yansıtmaya çalıştım. Bu çalışmamda muhtemel hata ve eksiklikler için affınıza sığınırım.

Bu çalışmamın hazırlanış merhalesinde emeği ve desteğini esirgemeyen Yrd.Doç.Dr. İsmail PEHLİVAN ve Doç.Dr.Hamza ALTIN olmak üzere tüm bölüm hocalarıma ve yardımlarından dolayı bölüm arkadaşlarıma ayrıca bu süreçte maddi manevi desteğini esirgemeyen değerli Babam ve Anneme, zaman ayıramadığım ve bu yoğun çalışmamda beni destekleyen ve bana yardımcı olan değerli Eşim Yıldız Hanıma ve biricik Oğlum Ahmet Efe'ye minnet duygularımı dile getiriyor, teşekkürü borç bilirim.

Mehmet ŞEREKİOĞLU

Eylül 2017

KISALTMALAR

	Uluslararası	Türkçe
Adı geçen eser	op.cit.	a.g.e.
Adı geçen makale		a.g.m.
Adı geçen haber		a.g.h.
Adı geçen sözlük		a.g.s.
Ankara Üniversitesi		A.Ü.
Bakınız	V.	bkz.
Cumhuriyet Üniversitesi		C.Ü.
Çeviren	Trans.by	çev.
Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakilere		vd.
Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi		ÇTTAD
Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi		DTCF
Gazi Üniversitesi		G.Ü.
İnsan bilimleri için kaynak araştırmaları dergisi		Kebikeç
Milli Eğitim Bakanlığı		MEB
Mesleki eğitim ve öğretim sisteminin güçlendirilmesi projesi		MEGEP
Posta ve Telgraf teşkilatı		PTT
Sayfa/Sayfalar	p./pp.	s./ss.
Sosyal Bilimler Fakültesi		SBF
Süleyman Demirel Üniversitesi		SDÜ
Türk Diyanet Vakfı		TDV
Türk Tarih Kurumu		TTK
Türk Kütüphaneciler Derneği		TKD
Yeni Türkiye Yayınları		YTY

GİRİŞ

Basın, günlük ya da haftalık olarak güncel olaylara ilişkin bilgileri içeren yayınların bütünüdür.¹ İnsanların düşünme yetisine sahip olmasıyla iletişim çeşitli yollarla sağlanmış, bunlardan biri de basındır. Doğal olarak da ilk çağlardan beri mevcuttur. Mısır ve Sümer’de Tabletler, eski Yunanda Tellalar aracılığıyla sağlanırdı. Bizans ve Çin’de de benzerleri vardı. Basın gelişiminde yazı, kâğıt ve matbaa önemlidir. Yazı olarak Mısır hiyeroglif ve Sümerlerin çivi yazısı mevcuttur. Fenikelilerin ön Asya’da kullandıkları alfabe bugün Latin alfabesinin kökenini oluşturmuştur.² Matbaanın icadından önce el yazılı kitap ve mektuplar vardı. Çin tarafından ilk kâğıdın kullanıldığı bilinmekle beraber Mısırdaki “Cyperus Papyrus” kamışından yapılan ve hayvan derilerinden kâğıtlar yapılmıştır. İlk büyük kâğıt fabrikalarından biri Semerkant’ta kurulmuş Şam, Hama, Yemen ve Kahire gibi yerlerde de üretilmiştir. Müslümanların etkisiyle Avrupa’da ilk kâğıt fabrikaları İspanya ve Sicilya’da kurulmuştur.³

Bundan sonra kâğıt geniş coğrafyada tanınmış ve üretimi artmıştır. İslam dünyasında Hindi, Haşebi, Dımşiki, Hatai, Semerkandi, Nizamşahi, Muayyer, Abadi, Fıstıki, İstanbul, Ali kurna, Battal Elki⁴ vb. isimlerle bilinmiştir. Basının gelişmesinde önemli bir nokta da Matbaa olmuştur. Matbaa benzeri bir aracı Sümerler kullanmış, Uygur Türkleri de ilkel olarak kullanmışlardır. Modern olarak Matbaa, Avrupa’da Alman Gutenberg tarafından Latin harfleriyle 1440-1450 yıllarında kullanılmış ve bugünkü Matbaanın temelini oluşturmuştur.⁵

Gutenberg tarafından basılan ilk kitap 1455 yılında bir İncil olmuştur. Avrupa’da genişçe bir yer edinmiştir. Buna bağlı olarak dünya ilk günlük yayını 1660 yılında kullanmış, bu yüzyıllarda basının en önemli ayağını oluşturmuştur. Matbaanın Osmanlı devletine intikali Avrupa’dan olmuştur. Dört asır bir gecikmeyle ancak 19. asırda Osmanlı tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Gecikmesinin sebebi Matbaadan önce haberleşme mektuplarla sağlanırken kitaplar elle yazılırdı. Kitaplar bunun için çok pahalı olup zenginler tarafından ancak kullanılabilirdi.⁶ Osmanlı devletinde ilk olarak Musevi, Ermeni ve Rumlar tarafından kullanılmıştır. Museviler 1492 yılında İstanbul’da kullanmış İbranice, Latince ve Yunanca kitaplar basılmıştır. Ermeniler ise ilk olarak 1567’de İstanbul’da Sivaslı Apkar tarafından Kumkapı’daki Surp Nikogos kilisesinde kullanılmıştır. Rumlar da İstanbul’da 1627’de Nikodemos

¹ Osman İbrahimov, “Osmanlı Devletinde İlk Basın Yayın Faaliyetleri ve Tuna Gazetesi”, *Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı. 5, Kars, 2016, s. 83.

² M.Nuri İnuğur, *Basın ve Yayın Tarihi*, İstanbul, 1993, s. 28-29.

³ Nesimi Yazıcı, *İlk Türk İslam Devletleri Tarihi*, Ankara, 2002, s. 39.

⁴ Hamza Altın, *II.Meşrutiyet Devri Osmanlı Mizah Basını*, Ankara, 2014, s. 15.

⁵ Hüseyin Gazi Topdemir, *İbrahim Müteferrika ve Türk Matbaacılığı*, Ankara, 2002, s. 17.

⁶ Orhan Koloğlu, *Osmanlı’dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi*, İstanbul, 2006, s. 11.

“Metaksas” adlı bir rahip tarafından “Museviler aleyhine bir risale” adlı yapıtı basılmıştır.⁷

Osmanlı devleti Avrupa'nın bu Matbaa gelişimini yakından takip etmektedir. Yirmi Sekiz Çelebi Mehmet, oğlu Sait Mehmet efendiyle Paris'e giderek incelemelerde bulunmuş, bu yeniliği Osmanlı devletinde başlatmak için de yardımcı olarak İbrahim müteferrika'yı seçmiştir.⁸ İbrahim müteferrika iki yıl⁹ çalıştıktan sonra 1729 yılında Osmanlı devletinde Matbaayı kurmuştur. İbrahim müteferrika aslen Macar olan bir devşirme olup Müslüman olmuştur.¹⁰ Matbaaya bağlı olarak basın serüveninde gazeteler önemli bir aşama kaydetmiştir. 1828'de Mısırda ilk gazete yarı Arapça yarı Türkçe olarak “Vaka-i Mısriye” çıkmış 1831 yılında ilk resmi gazete olan “Takvim-i vaka-i” yayın hayatına başlamıştır. 1839'da Tanzimat fermanı ilan edilmiş ve Türk basın tarihinin en önemli dönemlerinden biri olmuştur. Türkçe süreli yayınlar bu dönemde başlamıştır.¹¹ 1840 yılında “Ceride-i Havadis”, 1860'da ilk özel gazete “Tercümanı Ahval”, 1862'de “Tasviri Efkar”, aynı dönemde Muhbir, Terakki, Basiret, Hürriyet, İbret gibi çeşitli gazeteler de yer almıştır. Tanzimat dönemi basın açısından önemli olmuş, edebi çalışmalar ve ilk gazeteciler bu dönemde olmuştur. Aydınlanma ve çağdaşlaşmanın başlangıcı olmuştur.⁷ Kasım 1864'de Abdülaziz tarafından Vilayet Nizamnamesi yayımlanmış buna bağlı olarak vilayet Matbaası ve gazetesi kurulmuştur. İlk adımı Mithat paşa atmış, 3 Mart 1865'de Tuna gazetesini kurmuş ve yayın hayatına başlamıştır.¹²

Tuna gazetesi ilk vilayet gazetesidir. Bu özelliğiyle taşra basınına öncüllük etmiştir. Amacı ayrılıkçı hareketlerin görüldüğü Balkan ve Arap ülkelerinde çıkan ayrılıkçı gazetelere mücadele sergilemektir. Bunun için gazete Türkçe dışında diğer bölge dilleriyle de yayımlanmıştır. II. Abdülhamit döneminde basında sansür uygulanmış ve bu dönem bu şekilde anılmıştır. Bunun sebebi Rusya ile girişilen savaşta asker ve halkın moralini bozan haberlerden sakındırmak ve yurt dışından ülkeye gazete girişlerini yasaklamak olmuştur.¹³ Bu dönemde 1876 Kanuni Esasinin 12. Maddesiyle ”Matbuat, Kanun dairesinde serbesttir” ilkesiyle yer almıştır. Bu düzenlemeyle basın özgürlüğü daha çok padişah etkisinde kalmıştır.²⁰ Eylül 1877'de ilk kapatılan gazete Basiret olmuş ve yazarı Ali bey sürgün edilmiştir. Buna rağmen Prens Sabahattin, Ahmet Rıza, Ali kemal ve Ahmet Cevdet gibi yazarlar susmamış ve padişahı eleştirmişlerdir. Sansüre rağmen bu dönemde Sabah, Hakikat, Osmanlı, Tercümanı Şark, Tercümanı Hakikat, Serveti Finun, İkdam, Meşveret, Ezan, Mizan ve Terakki gibi gazete ve dergiler de yer almıştır. Basın bu dönemde sönük kalarak istenilen düzeyde olamamış ve yeterince gelişmemiştir. 1908 yılında II. Meşrutiyetin ilanı ile beraber basın adeta yeniden doğmuş ve özgür bir basın ortamı oluşmuştur. Yeni gazete ve Tanin gibi yeni gazeteler çıkarılmış, bu ortam cumhuriyet dönemi basını hazırlayıcısı olmuştur.¹⁴

⁷ Selim Nüzhet Gerçek, *Türk Matbaacılığı I*, İstanbul, 1939, s. 13.

⁸ Berrin Küçükcan, *Dünden Bugüne Matbaanın Serüveni*, İstanbul, 2006, s. 161.

⁹ Hülya Baykal, *Türk Basın Tarihi*, İstanbul, 1990, s. 31.

¹⁰ Gerçek, a.g.e., s. 47.

¹¹ Nesimi Yazıcı, *Tanzimat Dönemi Basın Konusunda Bir Değerlendirme*, Ankara, 1994, s. 56.

¹² İbrahimov, a.g.e., s. 87.

¹³ Altın, a.g.e., s. 38.

¹⁴ Hayta, Necdet-Ünal, Uğur, *Osmanlı Devletinde Yenileşme Hareketleri (XVII. Yüzyıl Başlarından Yıkılışa Kadar)*, Ankara, 2010, s. 212.

Basında göreceli özgürlük ortamı oluşmuş ve devlet meseleleri tartışılır olmuştur. Fikir farklılıkları çok olmuş ve birçok gazete ve derginin çıkmasını sağlamıştır. 31 Mart vakası sonrasında İttihat ve Terakki özgürlüğü uzun sürmez ve gazete kapatmaları tekrar yaşanmıştır. Sürgünler yaşanmış Birinci dünya savaşında tekrar sansür uygulanmıştır. Önce 1913 yılında Bab-ı ali baskınında sansür uygulanmış ve bu dönemde öldürülen gazeteciler vardır. Basın tarihimizde öldürülen ilk gazeteci Serbesti gazetesi Başyazarı Hasan Fehmi olmuştur. Sadayı Millet'in başyazarlığını yapan Ahmet Samim 9 Haziran 1909'da Bahçekapıda, Mizan ve Serbesti gazeteleri yazarı Zeki bey 10 Temmuz 1911'de Bakırköy'de ve Selanikte çıkardığı Silah gazetesiyle Hasan Tahsin boğularak öldürülen gazeteciler olmuştur. Ayrıca bu dönemde sol basının başladığı ve ilk sosyalist gazetenin 1908'de haftalık "Gave" gazetesi olduğu bilinmektedir.¹⁵

II. Abdülhamit döneminde Ahmet Cevdet beyin çıkardığı İkdam, Mihran efendinin Sabah, Ahmet Mithat efendinin Tercüman-ı hakikat ve Ahmet Fethi efendinin Saadet gazeteleri varlığını devam ettirmiştir. İkinci Meşrutiyet devrinde gazete sayısı 730'u bulmuş Türkçe, Arapça, Fransızca, Rumca, Ermenice, Bulgarca, Arnavutça, Yahudice ve Sırpça dillerinde yayınlanan gazeteler görülmüştür. Genellikle basında Gayrimüslimler ağırlıkta olmuş, özellikle Ermeniler yaşadıkları bütün şehirlerde gazeteler çıkarmışlardır.

II. Abdülhamit döneminde basında sansür olmasına rağmen çıkan önemli gazetelerden birisi de "İkdam" gazetesi olmuştur. 5 Temmuz 1894 yılında Ahmet Cevdet bey tarafından "İkdam"¹⁶ ismiyle kurulan gazete İkinci Meşrutiyet döneminin dönemin en önemli gazetelerden olmuştur. Gazeteyi "Siyasi Türk Gazetesi" olarak nitelendiren Ahmet Cevdet bey Türkçülük akımına öncülük etmiştir. 40.000'lere ulaşan tirajıyla Türkiye'ye ilk Rotatif (Dairesel klişe ile yapılan) getiren gazete olmuştur.¹⁷ İlerlemek manasını taşıyan gazete Ahmet Cevdet¹⁸ bey'in kişiliğine uygun olmuştur.

¹⁵ MEGEP, *Türk Basınının Doğuşu ve Gelişimi*, Ankara, 2008, s. 23-25.

¹⁶ İkdam: Gayret ve Sebatla Çalışma, Devamlı Çalışma. Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara, 1962, s. 506.

¹⁷ MEGEP, a.g.e., s. 20.

¹⁸ Ahmet Cevdet 1862'de İstanbul'da doğdu. Babası İstanbul'un tanınmış tütün tüccarlarından Hacı Ahmet efendidir. Kaptanpaşa Rüştüyesinden sonra Mülkiye ve Hukuk mektebinden mezun oldu. Arapça, Farsça ve Fransızcanın yanında gayretiyle Almanca ve Rumca öğrenmiştir. Mütercim olarak girdiği Tercüman-ı hakikat gazetesinde ilk yazılarını yazmış, Takvimi vakayide de yazıları olmuştur. Tömbeki ve Osmanlı bankasında memur olarak çalıştı. Sabah, Tarik, Saadet gazetelerinde baş muharrirlik yapmış, 5 Temmuz 1894'te İkdam gazetesini yayımlamaya başlamış ve İkdamcı Cevdet diye tanındı. 31 Mart vakasından sonra Avrupa'ya gitmek zorunda kalmış, cumhuriyetin ilanı ile tekrar dönmüş ve beraat etmiştir. İkdam, 31 Aralık 1928'e kadar 11.384 sayı yayımlandı. 1935 yılında Ankarada kalp krizinden vefat eden Ahmet Cevdet gazeteciliği yanında yayıncılık ile "İkdam kütüphanesi" adıyla pek çok faydalı kitap yayımlamıştır. Sade dil kullanmış, Türkçülük fikriyle pek çok yazarı gazetesinde toplamıştır. Ahmet Mithat efendi, Recaizade Mahmut Ekrem, Hüseyin Rahmi, Ahmet Rasim gibi yazarlar yer almıştır. Zengin içeriğiyle İkdam dönemin en çok satılan gazetesi haline getirmiştir. II. Meşrutiyetten sonra ilk defa Rotatif baskı sistemini kullanmış, Türk gazeteciliğinde yeni ve olumlu adımlar atmıştır. Nuri Yüce, "Ahmet Cevdet İkdamcı", *İslam Ansiklopedisi*, cilt: 2, İstanbul, 1989, s. 55-56.

İkdamın çıktığı yıllarda basın sönük geçmiş, Tercüman-ı hakikat, Sabah, Tarik ve Saadet gazeteleri yer almıştır. İkdam gazetesi birçok yönüyle diğer gazetelerden üstündü. Ahmet Cevdetin güçlü bir kalem olması ve dönemin önemli yazarlarını kadosunda toplamış olmasından gelmektedir. Ahmet Rasim, Hüseyin Rahmi, Necip Asım, Şinasi Hikmet, Abdullah Zühdü, Hüseyin Cahit gibi yazarlar yer almıştır.¹⁹ Siyasi bir gazete olmasına rağmen zengin iç ve dış haberleriyle Fenni, Edebi, Siyasi, Sosyal, Makale, Roman ve hikayeleriyle bir okul özelliği taşımıştır. Şöyleki:

*“Viyana 17-Kont Esrantal Martin on beşinci günü İmparator Fransuva Jozef hazretleri ile Avusturya-Rusya itilafı hakkında uzun bir mülakat icra etmiştir. Bu itilaf iki hükümet münasebeti siyasesinin ıslahına dair olup kariban bu babta resmi bir tebliğname neşr edilecektir. (Osmanlı Ajansı)”*²⁰ geçen haberin siyasi ve Avrupadan Ajanstan alınan haber olduğunu görmekteyiz. Bunun yanında dönemde sıkça rastlanılan devlet büyüklerinin karşılıklı ziyaretleri vardır. Örneğin:

“İngilterenin Bahri Sefid umum filosu kumandanı olup memleketimizde misafir bulunmakta olan sir (A. J. Görzün Hov) canipleri şerifine dün gece Dolmabahçe sahlı sarayı hümayunda tarafı hazreti padişahiden elli altı kişilik mükellif bir ziyafet keşide kılınmıştır.” Ayrıca bu ziyafette bulunan devlet adamları da sıralanmıştır:

*“Sadrazam Hakkı Paşa, Hariciye Nazırı Rıfat Paşa, Hariciye Nazırı Mahmud Şevket Paşa, Bahriye Nazırı Halil Paşa.”*²¹ haberinde devlet içinden bir siyasi haberin aktarıldığını görmekteyiz.

Bir olayın toplumsal boyutu yani sosyal yönünün ele alındığı haberde:

*“Sofya 19 Mart-Ruscuk hadisesini protesto etmek üzere yarın bir miting akd edilecektir. Polis idaresi neşr edildiği bir beyannamede sokaklarda icra mümayiş edeceklerin asi ad olacağını ilan etmiştir. Hükümet memurin inzibatiye şimdiden tedabir ihtiyate tevsil etmişlerdir. (Osmanışir Lovid)”*²² Yansıtılmıştır.

Ülke içinden ve dışından ekonomik haberler yansıtılmış günlük borsa değerleri verilmiştir. Paristen günlük olarak borsa değerleri verilmiştir:

	<i>Açıldı</i>	<i>Kapandı</i>
<i>Fransız 3</i>		<i>30 98</i>
<i>Divanı mevhide</i>	<i>94 52</i>	<i>94 45</i>
<i>Şark şemendiferi</i>		<i>216 25</i>
<i>Osmanlı Bankası</i>		<i>715</i>
<i>Balya Kara Aydın</i>		<i>450</i>

Paristen alınan Borsada Fransa ve Osmanlı devletinden değerler verilmiştir.²³

¹⁹ Necdet Ekinci, İkinci Meşrutiyetten Cumhuriyete Geçiş Sürecinde Bilimsel Türkçülük Çabalarına Bir Örnek: Yeni Mecmua, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, sayı:11, İstanbul, 2001, s. 141.

²⁰ Telgraflar ‘Avusturya-Rusya’, *Yeni İkdam Gazetesi*, Numara 5, 1910, s. 1.

²¹ ‘Ziyafeti Seniye’, *Yeni İkdam Gazetesi*, Numara 6, 1910, s. 2.

²² ‘Ruscuk Hadisesi’, *Yeni İkdam Gazetesi*, Numara 8, 1910, s. 4.

²³ ‘Paris Borsası’, *Yeni İkdam Gazetesi*, Numara 9, 1910, s. 3.

Ülkenin Borsa haberlerin genellikle numaraların son sayfalarında Borsa başlı altında Galata borsası, Meskukat ve Kambiyo başlıkları altında verilmiş, çalışmanın Transkripsiyonu ve analizinde tablo halinde yansıtılacaktır.Son sayfada yer alan ilan kısmında haber çeşitliliği mevcuttur.Verilen haberler arasında sağlık ile ilgili ilanlar da olduğunu görmekteyiz.Örneğin:

“Vişi hususunun en zengin ve en ziyade gazozlu maden suyudur.Mide, bağırsak, karaciğer, yürek, mesane, dalak, hususat, mesane, dalak, hastalıklarına ... lekere albomin hastalıklarına karşı fevkalade naftadır.Havası şifaiyesi Paris tıp akademisi tarafından tasdik edilmiştir. Su tamamen saf olup mikrop mevad azviyeden kat'iyen beridir.İstanbulun başlıca eczahanelerinden ve eczahanelerinde bulunur. Tafsilat almak ve sipariş vermek için bil-umum memaliki osmaniye ecnebis olan tophanede mecidiye sokağında beş numarada (m..n. karatiko)'ya müraca'at edilmelidir”²⁴ şeklinde yansıtılmıştır.

Ayrıca Tiyatroya dair verilen ilanlar da yer almıştır.Burhanettin beyin Tiyatro haberinde:

“Edilen davet üzerine yalnız bir defaya mahsus Kadıköy kışlak tiyatrodada Cuma gündüz hanımlara 7'de Cuma akşamı da 3'de adalet ahvat hanımlar için 5 olmalı 3 perde mazhaeme 1 perde Refik Bey tarafından hem orta oyunu hem tiyatro ve pehlivan musabakası Perşembe günü akşamı şehzade başında Fevziye tiyatrosunda Hasan Efendi tarafından mükemmel orta oyunu verjini viyolet hanımlar tarafından kantarlar gölünceli 2 perde komdaya en meşhur pehlivanlar tarafından ciddi güreşler icra edilecektir.”²⁵

Gazetede kitap tanıtımı da yapılmıştır.Örneğin:

“Mukaddema yetmiş guruşa kadar satılan işbu kitap Hasan Fehmi paşanın eseridir. İlavesi bulunna lahi mukarreratı gayet vezih ve mufassal yazılmıştır. Bab-ı ali caddesinde (Türkiye) ve (Daruşşafaka) ve (İkbal) hakaklarda (Terki) kitaphanelerinde gayet ahun fiyatla satılmaktadır. Taşradan sipariş edenlere posta ücretle yirmi guruşa gönderilir. 3”²⁶

Görüldüğü üzere gazetede birçok alana ait bilgiler verilmiş bazıları örneklerle yansıtılmıştır.Ayrıntılı olarak Transkripsiyon bölümünde verilecektir.

Meşrutiyet döneminde geçmiş yıllara nazaran gazetelerin boyu büyümüş Resim, Harita ve Karikatür eklenmiştir.Siyasi, İlmi makaleler yazıldı. Yerli kitaplar Tefrika edilmiş, Ziya Gökalp önderliğinde Türkçülük akımı başlamış ve bütün gazeteler gibi İkdam gazetesi de milli ruhu işlemiştir.Mütareke döneminde gazeteler acı günlerin tercümanı olmuş, ikdam gazetesinde Yakup Kadri, Falih Rıfkı gibi yazarlar bu acıları yazılarıyla yansıtmışlardır.

²⁴ İlan ‘Sen Anaj Tabii Maden Suyu’, *Yeni İkdam Gazetesi*, Numara 10, 1910, s. 6.

²⁵ İlan ‘Burhanettin Bey ve Kampanyası’, *Yeni İkdam Gazetesi*, Numara 10, 1910, s. 6.

²⁶ İlan ‘İlaveli Telhis Hukuk-ı Düvel’, *Yeni İkdam Gazetesi*, Numara 11, 1910, s. 6.

Örneğin İzmir işgal edildiğinde dönemde İkdam gazetesinde çıkan haberde:

*”İzmir bunalımı karşısında 19 Mayıs 1919’da hürriyet ve itilaf, sulh ve selamet, milli ahrar, demokrat, sosyalist, Osmanlı demokrat, firkalalarıyla Adana ve havalisi Trabzon müdafa-i milliye İzmir reddi ilhak cemiyetleri ve Trakya temsilcileri itilaf temsilcilerine bir muhtıra sunmuşlardır. Muhtıra İzmirin işgalini mütarekeye ve Wilson ilkelerine aykırı buluyor, Yunanistan ile Osmanlı devleti arasında savaş durumunun bulunmamasından dolayı bu ülkenin Osmanlı topraklarını işgal edemeyeceği bildiriliyor ve bundan doğabilecek her türlü sorumluluğun itilaf devletlerine ait olacağı ileri sürülüyordu.”*²⁷ Şeklinde haber neşredilmiş ve İkdam gazetesinin mütareke yıllarını bünyesinde yansıttığını görmekteyiz.

İtilaf devletleri sansür uygulayarak engellemeye çalışmış, birçok gazeteciyi Malta adasına sürmüştür. Bu ortanda İkdam, Tasviri Efkar, Vakit, İleri gibi gazeteler Ankarada yazılarına devam etmiştir. Milli mücadele devam ederken Ankaraya ilk muharriri gönderen İkdam, bu yıllarda Mustafa Kemalî desteklemiş, Kuvayı Milliyenin teşekkülünde önemli rol oynamıştır. Basının tam olarak Hürriyetine kavuşması 29 Ekim 1923’te Türkiye cumhuriyetinin kurulmasıyla olmuştur. İkdam gazetesi cumhuriyet döneminde de Rağbet görmüş, 1928 yılındaki Harf inkılabına uyarak inkılapları desteklemiştir.²⁸ 1950’den sonra Demokrat parti iktidarına muhalefet etmiş, 1960’da sahip değiştiren İkdam, halka karşı tutumu ve sağduyusuyla fikir gazetesi olarak 31 Mart 1961 tarihine kadar isim değişiklikleriyle varlığını korumuştur.²⁹

1900’e kadar otuz bine yaklaşan tirajıyla sekiz on kişilik bir takımla çalışmaktadır. Türkiyede ilk defa Rotatif baskısını kullanan gazete³⁰ 1901’de ilk kez yapılan gazeteciler grevine başlamıştır. Sabah gazetesiyle sürekli rekabet halinde olmuş, bu grevde iki gazete birlik olmuştur. Ahmet Cevdet İkdam kütüphanesi adıyla pek çok kitap yayınlamıştır. (Ali Şir Nevai Muhakemetül lügatayn (1898), Şemsettin Saminin Kamus-i Osmani (1897), Evliya Çelebi Seyahatnamesi (1897) vb. İsmail Habib Sevük, *”Bu gazetenin en hayırlı hizmeti Türkçülüğe ait eserlere neşir vasıtası olmasıdır.”* Sözüne bakılarak gazetenin milli mücadeledeki önemini yansıtmıştır. Ayrıca Ahmet Refikin Tarih, Ali Reşit beyin Siyasi Tarih, Müverrih Abdurrahman Şerefın Tarih Cevat Rüştünün Ziraat Konulu Makaleleri değerlidir. Özellikle Şemsettin Saminin gazeteye katılmasıyla beraber Türkçülüğün merkezi olan gazete en önemli görevinin halkı eğitmek ve bilgilendirmek olduğunu belirtmiştir.³¹

²⁷ Mustafa Özdemir, Mütareke Dönemindeki Siyasal Akımların Türk Basınına Yansımaları, *ÇTTAD*, VII/16-17, 2008, s. 216.

²⁸ Harf inkılabının yurt dışında da büyük ilgi gördüğünü gazeteler yazmıştır. İkdam gazetesine geçen haberde Bulgar gazetesi *”Türkçede bir atasözü var. Balık baştan kokar. O baş gitti balık artık kokmuyor* (İkdam, 1.10.1928), İngiliz Manchester Guardian ise *”Türkiyenin seferberlik halinde olduğunu”* yazmaktadır. (İkdam, 12.10.1928). Ayla Acar, Türkiyede Latin Alfabesine Geçiş Süreci ve Gazeteler, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, sayı: 41, İstanbul, 2011, s. 9.

²⁹ Müzeyyen Buttanrı, İkdam Gazetesinin Kültür Hayatımızdaki Yeri, Şekil ve İçerik Özellikleri (1894-1900), *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt: 4, sayı: 1, Haziran 2003, s. 82.

³⁰ Suat Gezgin, Gazeteciliğin ve Türk Yazılı Basınının Kısa Tarihsel Perspektifi (Bölüm II), *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, İstanbul, 2004, s. 18.

³¹ Buttanrı, a.g.m., s. 82.

Türkçenin sadeleşmesinde etkili olmuş, yazılarında yansıtılarak Raif Fuat ilk defa “Dilde Tasfiyecilik” fikrine dair yazısı İkdam gazetesinde neşredilmiştir. Nokta, virgül, iki nokta üst üste, soru, ünlem, parantaz gibi işaretler kullanılmıştır. Türk basınına yaklaşık kırk yıl hizmet eden Ahmet Cevdet 27 Mayıs 1935 yılında Ankarada vefat etmiştir.

Gazetenin koleksiyonları sadece İstanbul Millet kütüphanesi ve Ankara Meclis kütüphanesinde mevcuttur. Milli kütüphanede 1894-1915 yılları arası çok eksik olup 1916-1928 yılları arası tam olmuştur. İstanbul Millet kütüphanesinde 1894-1929 yıllarında yayınlanan 1-11303 sayıları mevcut olmuştur. Meclis kütüphanesinde edinilen bilgilere göre 1 Mart 1910 tarihinden sonra Yeni İkdam ismiyle neşredilmeye başlamış, 1 Mart 1912 tarihinde Divanı harp kararıyla isim ve sahip değiştirerek “İkhtiham”³² ismiyle Ahmet Macitin müdürlüğünde çıkmıştır. Bu isimle 166 sayısı çıkmış 29 Temmuz 1912 gününde yeniden İkdam ismiyle yayını devam etmiştir. Meclis kütüphanesi arşivinde 1-11353 sayısı eski harflerle 1 Aralık 1928-31 Aralık 1928 tarihlerinde çıkan 11354-11384 numaraları ise latin harfleriyle çıkmıştır.³³

1 Ocak 1929-6 Şubat 1930 tarihlerinde (sayı:11384-11808) Burhanettin Ali ve Esat Mahmut tarafından çıkarılmış bu tarihten 1939’a kadar yayınlanmamıştır. 1935 yılında Ahmet Cevdetin vefatı sonrası Ali Naci Karacan ve Ebüzziyade Velid önderliğinde çıkarılmıştır. 12 Ocak-13 Ağustos 1939 arasında 210 sayısı “İkdam halk gazetesi” ismiyle neşredilmiştir. 14 Ağustos 1939-31 Aralık 1939 tarihleri arasında 139 sayısı ile “Sabah postası” ismiyle çıkmıştır. Ethem İzzet Benice yönetiminde İkdam sabah postası günlük siyasi halk gazetesi (1 Ocak-31 Aralık 1940, sayı:140-502), İkdam günlük siyasi halk gazetesi (1 Ocak 1941-31 Aralık 1942, sayı:503-1225), İkdam gece postası (1 Ocak 1943-5 Şubat 1943, sayı:1226-1262) olarak çıkmıştır. 6 Şubat 1943 tarihinde gece postası adını alan gazete 31 Mart 1961’de bir daha yayınlanmamak üzere kapatılmıştır.³⁴

Şekil olarak gazeteye bakıldığında ilk 6 yılında 60x42 cm ebatlarında büyük boy olarak çıkmış, ilanlar dördüncü sayfada yer almıştır. Birinci sayfada Padişahın doğum ve cülus günleri ve arması, Alman imparatorunun ziyaretleri yer almıştır. İlan kısmında ilaç, şemsiye, mağaza, eysel kulesi, bayan resmi ve içki şişeleri gibi ilanlar yer almıştır. Bu dönemde reklamcılıkta daha çok Batıdan ithal edilen ürünleri pazarlama amacı güdülmüş, doktor ve ilaç ilanları dönemi yansıtmakta İngiliz, Alman ve Amerikadan ithal edilmiştir. Bundan sonraki dönemde de yerli malların reklamı resimlerle yansıtılarak halkın ilgisi çekilmeye çalışılmıştır.³⁵ Her sayfa beş sütuna ayrılmış dikey çizgilerle belirtilmiştir. Birinci sayfa sağ üst köşesinde gazetenin kaç yıldır çıktığı, numarası ve günü, hicri takvim, nüshası on para yazısı, sol tarafında önce rumi sonra miladi takvim yazılmıştır. 1,5 cm enindeki bu bölüm çizgiyle ayrılmış 8 cm altında bir çizgiyle de gazete başlığı bölümü yer almıştır.³⁶

³² İkhtiham. 1. Göğüs Germe. 2. Hücum Etme, Saldırma. 3. Hakir Görme, Küçük Görme. Devellioğlu, a.g.s., s. 508.

³³ Buttanrı, a.g.m., s. 83.

³⁴ Buttanrı, a.g.m., s. 83-84.

³⁵ Hamza Çakır, Türkiye'de Reklamın Tarihi, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, sayı: 3, İstanbul, 1996, s. 252-253.

³⁶ Buttanrı, a.g.m., s. 84.

Başlığın sağ tarafında şu yazı yer almaktadır:

“Bab-ı ali caddesinde daire-i mahsusadır.menafi’-i umumiyeye taalluk eden asarı kalemiyye maal teşekkür derç olunur.Ücreti ilanât esbab-ı müracaat ile ayrıca tayin edilir.Sahibi imtiyaz ve ser muharriri Ahmet Cevdet hergün neşr olunur.”

Başlığın sol tarafında ise:

Şeraiti iştır:

“İstanbul için seneliği 100,aylığı 60, vilayet için her gün muvaredesi olan ve olmayan mahaller seviyesi posta ücretiyle beraber seneliği 170 altı aylığı 95 kuruştur.1312 senesi muharrem guresinde tesis edilmiştir.”³⁷

Yazılar ihtar, tevcihat, selamlık resmi alisi, nişan, madalya, mülahaza, siyaset, şuunat, tıbbiye, sıhhiye, şezarat, fenniye, telgraf, şetta, borsa gibi başlıklar altında verilmiştir.

Bu sayılan özellikler gazetenin yeni ikdam ismini almadan önceki ikdam başlığında gazetenin özellikleridir.Çalışmamızın konusu olan yeni ikdam gazetesine bakıldığında bu sayılan özelliklerin kısmen değiştiğini görmekteyiz.

Yeni ikdam gazetesi boyu büyük dikine çizgilerle ayrılmış altı sütun ve her sayısı altı sayfadan oluşmuştur.

Yeni ikdam başlığı sağ tarafında şu yazılar yer almıştır:

“Hergün sabahları neşr olunur.Siyasi ilmi ticari Türk gazetesidir.

Mahalli idaresi İstanbul’da Bab-ı ali caddesinde Daire-i mahsusadır. İdarehane Ashab-ı müraca’ata gece gündüz her saat açıktır.

Numara 5 Nüshası 10 paradır.”

Başlığın sol tarafında ise:

“Milleti İslamiye ve Ümmeti Osmaniye için mukayyet olan asara sahifelerimiz açıktır.

Abone şeraiti İstanbul için abone yoktur.Vilayat için posta ücretiyle beraber seneliği 180 altı aylığı 95 kuruştur.”

Bu bölüm bir çizgiyle ayrılmış ve çizginin sağ tarafı hemen altında takvimleri şu şekilde yer almıştır:

*“Cuma: 6 Rebi’ül Evvel 1327
5 Mart Rumi 1326
18 Mart Efrenci 1910”³⁸*

³⁷ Buttanrı, a.g.m., s. 84-85.

³⁸ Yeni İkdâm, Numara 5, 1910, s. 1.

Yeni ikdamda da ilanlar son sayfada yer almıştır. Matbaanın geç kullanılması gazete reklamcılığını etkilemiş, II. Meşrutiyetle beraber gelişmesi Balkan ve Birinci dünya savaşıyla gecikse de tam olarak Osmanlı devletinin son döneminde gelişme göstermiştir. Reklamlar daha çok metin ağırlıklı olup yabancı kökenli olmuştur.³⁹ Haberlerin genellikle Telgraflar, Şuunat, Borsa ve İ'lanat başlıkları altında verilmiştir. İlk sayfa genellikle Paristen alınan borsa haberi yer almış, Şu'unat başlığında birinci sayfadan başlayıp üçüncü bazen dördüncü sayfaya kadar verildiğini görmekteyiz. Gazete ince ve parlak bir yapıya sahiptir.

Gazete, yayın süresi boyunca en önemli basın organı olmuş, Tercüman-ı hakikat ve Sabah gazeteleriyle sürekli rekabet halinde olmuştur. Amacı kamu menfaati eğitim ve öğretmek olmuştur. Kadın ve çocuk eğitimine önem veren gazete Eğitimden Sağlığa, Sanattan Edebiyata kadar yazıları mevcut ve geniş iletişim ağına sahiptir. Ahmet Cevdetin bütün vilayet ve değişik ülkelerde yazarları mevcut olmasıyla gazete dünyaya açılmıştır. Haberler tevcihat, nişan, tebligatı resmiye, selamlık resmi alisi, şuunat, şetta, hariciye, telgraf, şezerat⁴⁰ muharrerat⁴¹ vilayat, faideli reçete, borsa, takvimi ikdam ve diğer haberler başlıkları altında sunulmuştur. Gazetenin ilan kısmında dikkat çeken unsurlar vardır. Örneğin bugün de aynı adı taşıyan Lipton çayları yer almış, Türk ve Osmanlı kelimeleri çokça kullanılmıştır.⁴² Gazete içeriği ve geniş yazar kadrosuyla değişik alanlarda yapılacak çalışmaları faydalı olacak değerli bir kaynaktır.

Bu çalışmada değerli bir kaynak özelliği taşıyan Yeni ikdam Gazetesi 1910 yılına ait bazı sayıları ele alındı. Günümüz Türkçesine Transkripsiyonu yapılarak içerik analiz edilip değerlendirilmeye çalışılmıştır. İçerik olduğu gibi yansıtılmaya ve düzen içerisinde verilmeye çalışılarak dönemle ilgili yapılacak birçok alandaki çalışmalara faydalı olmayı amaçlanmıştır. Çalışma Transkripsiyon, analiz ve değerlendirme şeklinde iki bölümden oluşmaktadır. Gazete Okuma ihtiyacını gideren, kullandığı dil ile zengin iç ve dış haberleri ve geniş yazar kadrosuyla kolektif olarak incelenmeyi gerektiren değerli bir kaynaktır.

³⁹ Mehmet İvrendi vd. Osmanlı İmparatorluğunun Son Yıllarında Gazete Reklamları ve Uygulamaları, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı: 13, Konya, 2005, s. 256.

⁴⁰ Şezerat: 1. İşlenmeden Maddenin İçinde Toplanan Altın Parçaları. 2. Süs Olarak Kullanılan İnci ve Altın Taneleri, Devellioğlu, a.g.s., s. 1192.

⁴¹ Muharrerat: Yazılmış Şeyler, Yazılı Kağıtlar, Mektuplar, Devellioğlu, a.g.s., s. 779.

⁴² Buttanrı, a.g.m., s. 94.

BİRİNCİ BÖLÜM
YENİ İKDAM GAZETESİNİN TRANSKRİPSİYONU

YENİ İKDAM

<p>-Hergün sabahları neşr olunur.Siyasi ilmi ticari Türk gazetesidir.</p> <p>-Mahalli idaresi İstanbul'da Bab-ı ali caddesinde Daire-i mahsusadır. İdarehane Ashab-ı müraca'ata gece gündüz her saat açıktır.</p> <p>Numara 5 Nüshası 10 paradır.</p>	<p>-Milleti İslamiye ve Ümmeti Osmaniye için mukayyet olan asara sahifelerimiz açıktır.</p> <p>-Abone şeraiti İstanbul için abone yoktur.Vilayat için posta ücretiyle beraber seneliği 180 altı aylığı 95 kuruştur.</p>
---	---

Cuma: 6 Rebi'ül Evvel 1327
5 Mart Rumi 1326
18 Mart Efrenci 1910

1.1.1.VİLAYETTE DEVRİ VE TEFTİŞLİK FAİDESİ

(Hüdavendigâr) gazetesinde okuduğumuz bir fikre nazar-ı dikkat celb edecek bir mahiyette görüldü. Mektebi mülkiyemizin yetiştireceği ezkiyadan Pazar günü Kaymakam Rafet Bey Daire-i memuriyeti dahilini devr ve teftiş ederek müşahedatını mübeyyin mifsal ve mevzih bir layıha kaleme alınmış ve bunu vilayete takdim eylemiştir.Hüdavendigâr refikamızın ifadesini nazaran tedabiri idare hakkında bu raporun muhtevi olduğu ma'lumat gayretle kıymetdar olduğu için vilayet bu kaymakama... Takdir ile beraber rapor münderecatından hemen şimdiden kabul icra olanların icabatını icraye tevsil eylemiştir.

Evvelce yazdığımız bir iki makalede dahi enbiyan etmiş idik ki memurin vilayetin Daire-i memuriyetlerini bir nazar nafız ile teftiş etmeleri yüzünden maliken edilecek istifadeler pek azımdır. Bir memur ne kadar muktedir olursa olsun memleketin halini reyi ayin müşahade etmedikçe kendisine vuku' bulan iş'aret bir faide-i mahsusa teşkil edemez. Vilayetimiz asırlardan beri ihmal olunmuş ve pek çok mezahim istibdadgaraneye hedef edilmiş olduğundan en küçüğünden en büyüğüne

kadar yapılacak işler layid ve layihadadır. Vakian bunların hepsini birden tasviye etmek müstehil ise de şimdilik küçüklerden başlamak nakid ile başlamak ve nakid ile zamanın müsaadesi mertebesinde faaliyet göstermek memurin vilayet için ehem ve lazımdır. Ahalimizin hüsnü niyetine hiç diyecek yoktur. Vatanlarının i'marına en âcizi bile memalikini sarf etmek hazır bulunur. Ancak ilan meşrutiyete kadar vücud-ı hükümet icraat ile kendini ihsas etmemiş olduğunda bu zeki ve çalışkan köylülerimiz maddeten ve manen duçar zaruret olmuşlardır.

Köylü karşısında Pazar günü Kaymakam gibi Erbab-ı himmet ve zekâyı gördükçe kuvve-i ma'neviyelerini artırarak memleketlerini bihak i'mare kesb-i kuvvet ve liyakat edeceğine şüphe yoktur. Köylülerimiz rehber muhtaçtırlar. Akıllarının ermediği şeyler kendilerine güzelce anlatılıyor ve istikmal esbab-ı çareleri de velevki imkân mertebesinde olsun behiye-i vara-i edilirlerse bunun semeresini memleket pek yakın zamanda iktitaf edebilirler. Vakian görüldüğü yerden koparmak ve onun yerine yeniliği ikame etmek pek küçük bir mesele ise de ahalimizdeki zekah katrı bu küçüklüğü kolaylığa tahvilde fevkalade haiz tesiridir. Anadolu halkını tevkifte bulduran keyfiyet ne kafadan gayret ne de fekadan zekâdır! Bu iki müeser medeniyet ve terki analarda balgan meblağı mevcuttur. Yalnız bir göstericiye bir delile bir rehber muhtaçtırlar memuriyette bulunanlar pekâlâ bilirler ki taşra ahali yani başlarında sahip himmet bir hükümet memuru görünce o zatı adeta bir baba ve bir hamî bilip ellerine sarılırlar ve hatta mükellefiyet kanuniyelerinin haricinde bile fedakârlığa vakf-ı nefis ederler. Pek çok yerde görülmüşlerdir ki mesela yol inşaatında senede dört beş gün çalışmakla mükellif iken memleketlerine yol yapsın diye on beş yirmi gün çalışmayı cana minnet ad ederler.

Zaman kadim memurlarının devr ve teftişe çıkmaları dahi onlar için bir beliye idi. En küçük bir zaptiye neferi gittiği köyde bir amr kahar kesilerek o güne getirilen ekmekleri ve yemekleri bile beğenmez ve köylüye tavuklar kazlar getirmesini emr ederdi. Bunların içinde köylüden has ekmek isteyin erbab sefahat bile görülüyordu. Hâlbuki o köylü yediği ekmeğe tuz koymaktan bile aciz idi. Köylü inen memurinden bir kimse vicdanına tabiatle hayvana yedireceği arpanın parasını tediye edecek olsa köylü bu muamalenin karşısında şaşırır ve o adamın yüzüne melul melul bakıp kalırdı. Hamdullah te'ali meşrutiyet memurları köylünün çalışanı değil bir avaz bir idariyedir ki işte bunun en yeni misalini de Pazar köy Kaymakamı arai ve izhar eylemiştir. Memurin vilayetinin en ziyade nazarı dikkate alacakları şey köylü için

sa'adet hali intaç edecek vesait medeniyettir. Bir köylüye onu nasıl yaptırmak lazım geleceğini bile anlatmak bir vazifedir. Köylülerimizin ekserinde insan ikametgâhlarının ne feci bir halde olduklarını söylemek hacip yoktur. Bir Avrupa köylüsünün hanesi bir katlı olsa da yine bir insan ocağıdır. Bu hanenin içinde yatılacak bir karyola birkaç iskemle bir yemek masası matbahında üç dört tencere bulunur. Hanenin ahur gibi neferatı da başka her evin yanında bir evkaf size bahçesi birkaç çiçek karıği, hatta pencerelerinin önünde kurdalelerle bağlanmış, birkaç çiçeğin saksısı görülüyor. Bizim köylülere gelince: Ağaçları Bad-ı heva kesilir. Bir ormanın ortasında olsa bile inşaatın bundan belge kırk elli bin sene evvelki tarz ibtidaisi nümayan olur. Şüphe yok ki bu adamların önüne bir memur düşüp de orada numunelik bir hane inşa ettirecek olsa halkın haz medniyesi ikaz edilir ve onlarda tekamülât nisbiye cihetine doğru bir milân husule getirilir. Fakirane yaşamak başka sefilane yaşamak yine başkadır. Köylülerimiz daima güzel şeylere alıştırmalı ve teşvik edilmelidir. Bir köyün yalnız bir mektebi binasına verilecek şekil medninin köy halkında tesirat azimiye husule getireceğine şüphe etmemelidir. Köylüde ihsas bedai velevki pek ibtida-i bir surette olsun ikaz edilir ise hayat medniye doğru bir hat ve atmış olur ve yaşayışta fikre sah olacak zevk insanının bila ahir ve git gide şekil mesaide dahi te'sirat nafzası kendini gösterir. Bunun neticesi de istihsal refah çarelerinin aranmasına müncer olur. Bir insan hal tedniye bırakıldıkça kavayı ma'niyesi tedricen bir eser abda'ına kadar olamayacak bir hale gelir ve işte ifrad insaniye o müdamahalar içinde mevki' medniyesinden şukut ettikçe eder.

Vilayet ezkayı memurini icra ettikleri teftişât imkânın bilcümle sur netacini mensup oldukları vilayete bildirmekle beraber bunun birer suretini de merkeze göndermek latifinde bulunacak olurlar ise memleketin ahval dâhiliyesince ne gibi şeyler düşünölmek lazım geleceğini ta'yinde bu raporlar kuvve-i icraiyye rehberlik ederler.

1.1.2.TELGRAFLAR

1.1.2.1.Alman Harici Bütçesi

Berlin 17 Mart-Rahişatağ Meclisi Alman Harici bütçesini kabul eylemiştir.

Mösyö İzvoliski

Petersburg 17- Kont İzvoliskinin umur hariciye hakkında Doma meclisinde beyanatta bulunmaktan imtina' birçok tefsirata sebebiyet vermektedir. Mösyö İzolovskin düşmanları nazarın hükümdarın emniyetini kaybetmiş olduğunu nazarın hükümdarın emniyetini kaybetmiş olduğunu söylüyorlar. Bugün intişar eden gazeteler müşarun ileyhin salh ve müsellemanın bakası için gösterdiği hidmat vakaliyetten uzun uzadıya bahs etmektedirler. Ciddi matbu'at Avusturya Rusya itlafi müzakiratının Mösyö İzolovskiye sükuta icbar ettiği hususta israr eylemektedirler. Ba'zı muhafil siyasiyede fevt İzoloviskinin şark hükümat muhtevası arasında bir itlaf husulünü temin ettiğinden Hariciye nezaretinden çekilerek bir sefaret mevti'i işgal eyleyeceği söyleniyor.

1.1.2.2. Almanya Tarz İntihabat

Berlin 16-Müntehiblerin hukuku salahiyeti hakkındaki kanun Prusya meclisi meb'usanda 68 reyi ile kabul edilmiştir.

Berlin 16 Mart-Meclis-i meb'usan usulü intihabı hakkındaki layıha-i kanuniyeyi üçüncü karaitinden 70 reylik bir kesriyetle kabul eylemiştir.

1.1.2.3. Avusturya-Rusya

Viyana 17-Kont esrantal Martın on beşinci günü İmparator Fransuva Jozef hazretleri ile Avusturya-Rusya itlafi hakkında uzun bir mülakat icra etmiştir. Bu itilaf iki hükümet münasebeti siyasiyesinin ıslahına dair olup kariban bu babta resmi bir tebliğname neşr edilecektir. (Osmanlı Ajansı).

1.1.2.4. Avusturya-Sırbistan

Viyana 16 Mart-Sırbistan ile akd edilecek ticaret muahedesi mezakiratına Paskalya yurtlarından sonra Belgratta mübaşiret hakimdir. Ticaret nazırı Mösyö Vais Firhanar Karadağ ile ticaret muahadenamesi akdı için kariban müzakirata bei edileceğini Meclisi meb'usanda beyan etmiştir. Kral Edvird.

Bayriç 16-Kral Edvird soğuk algnlığına muztariben hasta yatmaktadır. Krallık rahatsızlığı hafif bir romatizmadır. (Ajans Dö Kostantinopol).

1.1.2.5. Almanya-İtalya

Roma 16 Mart-Mösyö Batman Havleğ pazartesi günü Romayaya muvasalat edecek Salı günü kral tarafından kabul olunarak şirkete Girinal sarayında bir ziyafet verilecektir. Çarşamba günü de Hariciye nazırı tarafında bir ziyafet keşide

edilecektir. Civarnale Ditalya, bu ziyaretin ittifak mislis erkanından olan iki hükümet arasındaki muhalasat ve samimiyetin bir delil diğeri teşkil ettiğini söylüyor. (Ajans İtalyan).

1.1.2.6.Rusya-İran

Sen Petersburg 16-İran Pathatı üzerine doğru ilerlemek için bir alay süvari itilafının gelecek hafta tarafında suret kat'iyede akd edileceği salahiyyatdar olan muhalifte beyan olmaktadır. İtilafnamenin minneti başkalya yurtlarını müteakib neşr edilecektir.

1.1.2.7.Mülakat Hükümdaran

Londra 16 Mart-Kral yedinci Edvird ve İmparator Kilyom hisaratı pek muhatnetekarane mektublar ta'ti etmiştir. İki hükümdarın yaz esnasında (Korunburg) şatosunda mülakat etmeleri muhtemeldir.(Ajans Nasvinal).

1.1.2.8.Paris Borsası

17 Mart Sene 1910

Tablo.1.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 5,s.1,1910)

	Açıldı	Kapandı
Fransız 3		28 98
Divan-ı Mevhide	96 47	97 40
Şark-ı Şimendiferi		216 00
Osmanlı Bankası		714
Balya Kara Aydın		447

1.1.3.III.ŞU'UNAT

1.1.3.1.Huzur-ı Şahaneye Kabul ve Amiral Sir Görzun Hov

İngilterenin bahri sefid umum filo kumandanı Amiral (Sir A. J. Görzun Hov) cenabsiri evvelce yazdığı vech üzere dün Dolmabahçe salhhisarı hümayununa azimet mazur padişahiye kabul buyrulmuştur. İngiltere sefiri sir Lator cenabları refakatinde baş tercümanı Fiş muris, Ataşe militori mister terirli ve müsteşarı bulunduğu halde saat sekiz buçuk'ta istabil amireden tahsis olunan Araya sarayı hümayuna azimet gelmişlerdir.

Ba'de mabeyni hümayundan Havsar yatında bulunan mihmendar Tevkif Beye sefirin muvasılatı bildirilmekle bir çarın sonra amiral ma'iyetinde iki yaveriyle

heveskar birinci ikinci süvarisi ve mihmendarı Tevfik Bey bulunduğu halde rakiplerine tahsisi kılınan zinet İstanbul denizi nazır olan Sultan kapusuna gelerek oradan dahil saray hümayun olmuştur.Sahilden saray-ı hümayun iç kapısına kadar mait seniye ve kapıdan yukarı kat salonuna kadar maiyyet-i seniyye ve kapıdan yukarı kat salonuna kadar hademe-i şahane ifradi ahz mevki' eylemişlerdi.

Teşrifatı Divan-ı hümayun Galip Paşa memurin teşrifatiyeden Memduh ve Saadeddin Beylerle yaveren hazreti şehriyarinden Ertuğrul Süvarisi Kaymakam Tahir Bey kol ağası Rafet ve Sa'dullah Beyler misafirin müşarun ileyh mi bila istikbal yukarı kat salona isal eylemişlerdir.Ba'de sefir ve Amiral hazreti Serkirin ve Satile hazur Padişahiye dahil olmuştur.Mülakat-ı seniyye esnasında İngiltere kralı hazretleri tarafından irsal olunna name-i padişahiye takdim olunmuş bade müşarun ileyh ma'iyeti zabitanı zat şahaneye takdim eylemiştir.Mesafin müşarun ileyh yarım saat kadar Huzur-ı hümayunda kaldıktan sonra Saat dokuzu çeyrek geçe huzurundan çıkmışlar ve aynı merasimle teşyi' edilmişlerdir.

Sefir Sir Lator arabaya rakiben seferathane ve amiral dahi maiyeti beraber zinet İstanbula (hisar) torpidosuna avdet etmişlerdir.

Ertuğrul Rafet Beyler, Amirali sahile kadar teşyi' eylemişlerdir.

Sefir, Amiral ve maiyeti zabitanı ile sefaret erkani huzur-ı hümayunda iken tercümanlık vazifesini sir teşrifatı Galib Paşa hazretleri ifa eylemiştir.

Zat-ı Hazreti padişahi tarafından Amiral (Sir Görzun Hov) cenablarına birinci rütbeden Osmani nişanı ihsan buyrulmuş ve ingiltere hükümeti bir nişane ve dadgarane olmak üzere mezkur nişanın amiral tarafından kabul ve ta'likına müsaide eylemiştir. Müşarun ileyh bu akşam verilecek ziyafette mezkûr nişan-ı 'aliyi ta'leti edecektir.Amiralin maiyetinde bulunan zabitan dün yıldıza azimetle saray bahçelerini gezmişlerdir.Amiral canibleri dün saat beş buçuk'ta (zinet) İstanbula bahriye nezaretine giderek nazar Halil Paşa ile mülakat etmiştir.

1.1.3.2.Bulgaristan Kralı Hazretleri'nin Der-sa'adeti Ziyareti

Bulgaristan kralı haşmetlü Ferdinanda hazretlerinin zatı şevketsemat hazreti padişahiye arz muhalisat eylemek üzere Der-saadeti vaki' olacak ziyaretlerde ma'iyetlerinde elli bir kişi bulunacaktır.Bulgaristan sefiri Mösyö sarafevf dün Hariciye nazırı Rıfat Paşa hazretlerini ziyaret ederek kral hazretlerinin ma'iyetlerinde

bulunacak zevanın seferlerini müşşir bulunan telgrafnameyi paşa-yı müşarn ileyh takdim eylemiştir.Povalli bir zar arasında reis nazar ile maliye ve dahiliye nazarlari seryaver cenzal markof cezal butof miralat İspatof miralay Onuf sir kariğ hususu Mösyö Döproviç saray katiplerinden Çapra Şikof katib hususu Mösyö Şevromon hayvanat bahçesi müdürü Mösyö Koçöyös tabip hususu doktor karaciğer mevcuttur.

1.1.3.3.Sefir Asım Bey

Devlet-i Osmaniyenin Sofya sefiri Asım Beyin evvelce verilen karar üzerine her ne kadar kral hazretlerinin tren mahsuslarıyla beraber geleceği yazılmış ise de ahiren aldığımız ma'lumata nazaran müşarun-ileyh bugün eksperis katariyle Der-sa'adete muvasalat edecektir.

1.1.3.4.Heyet-i İstikbaliye ve Mihmandarlar

Kral ve kraliçe hazretanın mihmendarlığına tayin buyurmuş olan zevat ile ser-teşrifatı Galib Paşa ve kalem mahsusu müdiri Salih Beyefendi ve zevat saire pazartesi günü sabahı Der-sa'adetten hareket edecek olan hususu bir tren ile baba eskiyi giderek misafirin şehriyariyi orada istikbal edeceklerdir.Mihmendarlar masrafi nazarı Ahmed Feyzi süvari dairesi reisi salih paşalar, erkanı harbiye dairesine memur miralay Ziya Bey ve harbiye nezareti yaverlerinden yüzbaşı Nuri ve Mümtaz Beylerdir.

1.1.3.5.Mösyö Sarafevf

Bulgaristanın Der-saadet sefiri ile seferat-ı erkanı dahi heyet-i istikbaliyeye mahsus olan terne rakip olarak baba eskiye azimet edeceklerdir.

1.1.3.6.Kampanyaca Tedarikat

Rumeli şemendifer kampanyası bütün İstanbullarda yol boniçe gayet kemal istihzarında bulunduğu gibi kral hazretleri tren mahsule Der-sa'adete getirmek üzere Osmanlı hududu olan Cesir Mustafa Paşaya mükalif bir lokomotif gönderecektir.Kral hazretlerinin tern mahsusu yedi vagon ile bir forgundan 'ibaret olacaktır. Rumeli şimendifer direktörü ve kampanya müfettiş 'umumiyesi ve sair memurin dahi Cesir Mustafa Paşaya gideceklerdir.

1.1.3.7.Heyet-i Siyasiye

Bulgaristan kralı ve kraliçesinin Der-sa'adete virudlarında nezid saltanat-ı osmaniyede mukim heyeti sefera istanbul'da bulunmayacaklardır. Heyet-i sefera Salı

günü icra edilecek olan resim kabulde hazır bulunacaktır.İcra edilecek olan resmi geçit programı alakadarane tevzi' olunacaktır. Fakat henüz mezkûr program neşr edilmemiştir.Bulgaristan Kralı ve kraliçesi hazretanın Der-sa'adette vaki' bulacak ziyaretleri esnasında icra edilecek merasim istikbaliye ve teşrifatiye hakkında Bab-ı 'alice tanzim olunan program dünkü Meclis-i vükelada tezkir ve tasvib edilmiş ve dün akşam arz atibe aliye kalınmıştır.

Der-sa'adeti ziyaretleri mukarrer olan Bulgaristan kral ve kraliçesi hazretlerinin ikameti tahsis edenler merasim dairesine karbiyeti cihetiyle yıldız iç ve dış bahçesinin misafirlerin buldukları müddetçe zevare mesdut bulundurulması takrir etmiştir.

1.1.3.8.Resmi Geçit Mevaki'

Bulgar kralı hazretlerinin ziyareti münasebetiyle Çarşamba günü Hürriyet-i ebediye tepesinde icra olunacak resmi geçit için renz olunacak caddelerin bugünden i'tibaren kurulmasına ibtidar olunmuştur. Tayin olunan mevki'ler bervech atidir.

1.1.3.9.Otağ-ı Hümayun

Sağ tarafta sefra sol tarafta mevki' hümayun ta'yin olmak üzere şahzedagan hazreti sol tarafta vükela sağ tarafta seferanı yanına i'yan ve meb'usanı tariki aliye rical

Ru'sayı Ruhane

Sağ tarafa memurin mülkiye sol tarafa müessesat maliye ve nafia

Sol tarafa gazete muharrer ve muhaberleri

Bulgaristan Kral ve kraliçesi hazretinin şereflerine Hürriyet-i ebediye tepesinde icra edilecek resmi geçide hazır bulunmak üzere daire-i teşrifatından bercevhı ati zevata da'vetnameler irsal edilecektir.

Vükela fuhham ve müşteşar sadır ali.

Sefera-yı ecnebiye

Heyet-i a'yan

Heyet-i meb'usan

Tarik meb'usanı

Ru'usayı ruhaniye

Rical malikiyeden ba'zı zevat-ı kiram

Müessesat maliye ve nafia müdiran virusası.

Divan-ı umumiye dainleri vekilleri ve direktörü.

Mekatib-i aliyye ve Daru'l-finun müdürleri.

Resmi geçit esnasında inzibatın temini için menit-i umumiye Müdürü Galib beyin riyaseti altında bir komisyon teşkil edilecektir.

Sayfa:2

Bulgar kralı hazretleri Der-sa'adette Bulunduğu müddetçe ifa-yı vazife etmek üzere selanik vilayetinden mukadderi kafi polis çelebi için devair a'idesine tebligat icra kılınmıştır.

Emniyet-i 'umumiye Müdürüyetinden:

Merasim fevkalade esnasında memurin inzibata tarafından azimete muhabirlerine mensup bir veya iki muhabir için birer tavsiyename yazacak ve muhabir efendiler iş bu tavsiyenameleleri matbu'at dahiliye müdüriyetine getirip nam üzerine tahrir ve imla edilecek olan mezkur müsaide varakasını ahz edeceklerdir. Muhbir efendiler bir küçük fotoğraflarını varaka-i mezkuriye rabt için beraberlerinde getireceklerdir.

Bulgaristanın Devlet-i 'aliyye ile politikası

“Feraya Perase”den:

Bulgaristanun Devlet-i Osmaniyeye karşı ta'kip ettiği siyaset hakkında salahiyatdar muhafilde cari olan efkar şundan ibarettir:

“Bulgaristan Devlet-i Osmaniye karşı iki yüzlü bir politika takip ediyor. Hükümet bir taraftan Türkiye ile münasebet samimane perverde etmekte olduğu beyan ediyor. Diğer taraftan da dinga ve emsali ki eşkıyanın ta'kip ve tenkil olduklarından Bulgaristanda yapılan nümayişleri gizli surette takrir ediyor böylece

Avrupanın muhasebeti celp etmek ve Türkiyeden ba'zı müseadaat istihsal eylemek istiyor. Bu mesaidat çeteler kanununun la'vi hudut meselesinin hali İstanbuldaki eksar hahanede bir sened meclisin te'sisi Bulgaristan menafi'na parayan ticaret mu'ahidesinin ikası gibi şeylerden 'ibarettir.Bulgaristan bütün bu meseleleri bi't-tabi' kendi arzusuna göre halletmek istiyor.

Bulgaristan bu matlabaat resmiyesinden sarf-ı nazar Bulgarlar alan Makedonya oradaki amellerinden asla vazgeçmemişlerdir. Bu Bulgar satahça bir meşgul daimadır. Şimdi reis karde bulunan Bulgarda mukarat kabinesi dahi er geç elinden geldiği kadar bu fikre hizmet etmeye çalışacak başka türlü hareket sukutunu mucep olacaktır.Bununla beraber unutmamalıdır ki Türkiye daima Bulgaristan emtiası için bir Pazar yeri teşkil ediyor ve edecektir.Onun için Bulgar hükümeti Bab-ı 'ali ile münasebet hüsnü pirurde etmeye mecburdur”

Paristen “Çayet” gazetesine yazılıyor:

Hariciye nezaretinden alınan ma'lumata nazaran salh ve asayişin idamesine hizmet etmiştir. Fi'l-vaki' Ferdinand Petersburga bir niyet harcayan ile gitmişti. Fakat çar hazretlerinin verdiği nüsah Ferdinandı bu fikrinden vaz geçirmiştir. İdame-i salh hususunda Rusya ve Avusturyanın siyaseti yekdiğerine tevafuk etmektedir.

1.1.3.10.Meclis-i Vükela Mezakirati

- (1) Yemen ve esir kitabasının yeniden istihdamları hakkında muktezi mübalağın suret sırfına,
- (2) Hükümet-i 19 layiha ile şark demiryolları şirketi beyinde ba'zı hususat hakkında bir suret tasviye bulunmasına,
- (3) Memalik-i 19 layihası hariciye muvakkaten atların men' ihracına,
- (4) Memalik-i 19 layihası zayıin temin terkiyatı hakkındaki kanun 19 layihasına,
- (5) Mekteb-i mülkiye ma'lumatlarından ba'zılarının tehdit sen kararında istisnasına,
- (6) Vilayet Mecalis 'umumiyesi azasına eyyam ta'til için yevmiye itasına,
- (7) Şişlide Fransız ruhbanına mahsus hastahanenin itsalindeki arsaya,
- (8) Sultaniye kazası mal müdirinin fazla sarfiyatından dolayı tevbihine,
- (9) Aşiret alaylarının tahkik ahvali için müfettiş a'zamına,
- (10) Erzurum jandarma alayına 'ilave olacak ifrada dair mezakire ceryan etmiştir.

1.1.3.11.Yevmi Vilayet Peygamberi

Fahri kainat aliye ifzal esselat efendimiz hazretlerinin vilayet bahir el-mesait nübut-ı penahileri yevm mübarakenin eyyam resmiye ta'tiliyeden 'ad olunması hususuna Mecalis-i vükela kararıyla bi'l-istizan irade-i seniyye-i canib-i padişahi şeref-sudur buyrulmuş ve devair ve vilayete ta'mimen tebligat icra olunmuştur.

1.1.3.12.İçtima' Vükela

Dün akşam Sadrazam Hakkı Paşa hazretlerinin konaklarında Harbiye, Dahiliye, Hariciye, Adliye, Nafi'a nazarları içtima' ederek ba'zı mezakiratta bulunmuştur. İstihbaratımıza nazaran vükela müşarun ileyhim Bulgaristan kral ve kraliçesi hakkında ifa edilecek olan merasim teşrifatiyenin ba'zı aksamını müzakire etmiş oldukları gibi Tarblusgarp Tunus hududunu tehdit memuriyetle mehal mezkure azimet edecek olan Bab-ı 'ali hukuk müşarı Reşid Bey dahi içtima' davet olunarak vazife-i mevdu'ası hakkında ba'zı evamir ahz ve telki eylemiştir.

1.1.3.13.Kral Pier Seyahati

Belgrad 16 Mart-Kral Pier şehri halik yirmi üçünden yirmi yedisine kadar sen Petersburgta kalacaktır.

Kral ba'de musikata azimetle burada dahi iki gün kaldıktan sonra Oderburg Budapeşte tarikiyle Belgrada avdet edecek ve birkaç gün sonra sofya tarikiyle tekrar istanbula müteveccihen hareket edecektir. Dinoni Lest gazetesinin rivayetine nazaran kral Pier sofyardan geçtiği sırada Ferdinandı suret-i resmiyede ziyaret edecektir. Kral Ferdinand Nisanda Bulgarda azimetle iade-i ziyaret edecektir.(Ajans Dö kostantinapol).

1.1.3.14.Balkan İttihadı

Roma 16 Mart-Devlet-i Osmaninin Balkan ittihadına duhule razı olmayacağı Avusturya muhalif siyasisinde ümit edilmektedir.(Ajans İtalyan).

Berlinden "Çayet" gazetesine yazılıyor:

Musikan alınan haberlere göre Almanya hükümeti tarafından Bab-ı 'aliye müraca'atla teşkili metsur bulunan balkan ittihadın Devlet-i 'aliyyenin korkmayıp bilakis buna mukabil bir kuvvet teşkil etmeye çalışılması tavsiye olunmuştur. Balkanda istatokunun idame olunacağı katiyye temin olunur. Balkan ittihadı vücud bulduktan sonra istatokoyu ihlal edecek gibi bir harakette bulunur ise genç Türk

hükümetinin Almanya ve Avusturya tarafından takviye ve müdafa'a olunacağı ve bu suretle Balkanda iğtilalatın onu alacağı beyan olunuyor.

Rus Mataba'atı ve "Feraye Perase"

"Feraye Perase" Rus matb'atından bahs ettiği sırada şöyle idare-i kelim ediyor:

Nevviye vermiyenin neşriyatı seraba yaklaştır.

Biz Rusyanın ninet-i salh pervaranesinden hiçbir vakit şüphe istemez. Fakat hiç kimse inkar etmez ki Mösyö İzolovski tarafından ta'kip olunan politika iyi bir tarik siyaset değildir. Rusya ile Avusturya ile arasında husul itilaf için müzakirat ceryan eylediği zaman Balkan hükümdarlığının Petersburga siyaset etmeleri zaten hal icanda bulunan Balkan akvamını teskin etmeye hizmet eylemişti. Rusya hariciye nazırı salh perver bir politika ta'kip etmeye beraber balkanı tahrikten de vazgeçmiyor. Natrik bu vaziyet garibanesini münasip surette müte'addid dakikalar izah ettik.

Balkan Hükümdarlarının İstanbul Ziyaretleri

.....

"Feraye Perase"den:

Bulgaristan ve Sırbistan hükümdarlarının İstanbulu ziyaret etmeleri, bu iki hükümetin Türkiye ile münasebet hüsnü perverde ettiklerini göstermek esasına müstenid olduğu viyana muhafil sitasitesinde beyan olunur. Bu ziyaretlerden maksat Türkiye ile mu'lak bulunan bazı mesail ticariye ve siyasiyenin hali olmadığı bedihidir. Her ne kadar Mösyö Milonoviç gençlerde Balkan itilafının karib el-hasıl olduğunu söylemiş müzakiresi zamanı henüz gelmediği ve istanbula vaki' olacak ziyaretlerde bu mesele kat'iyyen mevzi' bahs olmayacağı beyan olunur. Şurası muhakkaktır ki Balkan hükümdarının İstanbulu ziyaretleri Türkiyede iyi bir tesir husule getirecek ve genç Türk hükümetinin mevki'ini takviyeye hizmet edecektir. Balkan hükümetleri anladılar ki Türkiye ile iyi münasebet-i perverde etmek kendi menfeatleri iktizasındandır.

1.1.3.15.Çark Balkan Seyahati

Bir Belgrad Gazatesinin beyanına göre Çar hazretleri gelecek Haziranda İstanbulu sonra Sofya ve Belgradı ziyaret edecektir. Bununla beraber ma'lumat musika alan muhalifte Çarık böyle bir seyhate dait henüz hiçbir program mevcut olmadığı beyan olunuyor.

1.1.3.16.İltifat-ı Şahane

Zat-ı hazreti padişahi birkaç günden beri rahatsız bulunan sadır esbak Kemal paşa hazretlerinin konağına yaver mahsus azimetle paşayı müşarun ileyhi mazhar iltifat buyurmuşlardır.

1.1.3.17.Mevlid Alayı

Mevlid alayı valasının hava müsaid olduğu takdirde sultan Ahmed camii şerifinde mesaid oluşu halde tophanede kain Nasrutiye camii şerifinde icrası hususuna idare-i seniyye sadır olmuştur.

1.1.3.18.Yunanistan Havadisi

Atina 17 Mart-Bütçenin müzakiresini gelecek hafta mübaşiret edilecektir.

Atina 16-Tesalya meb'usları Kardiç meb'usanı Aleksandırsın onda içtima' eylemişlerdir. Bu içtima'i müteakib Alaksendiris Teselya umur zira'asının bir an evvel hal ve fasli için meclisi meb'usana bi layiha kanuniye takdim etmiştir.Teselya nümayişlere devam olunuyor.(Osmanlı Ajansı).

Atina 16 Mart-Bazı gazeteler istikraz harici akdi için bir man'a teşkil eden ittihad-ı askeri cemaatinin dağılması luzumu müttezman mülakat neşr ediyorlar. Mamafih Paristen varid olan bir telgraf sabık maliye nazarı ve Mısır emlak bankası reis Mösyö kayyunun Atinada bulunduğu sırada evvlece tekrar eden şerait ve teminat dairesinde 250 milyon frank akrazına muvaffakiyet edeceğini bildiriyor. Bangirler ve rical-i maliye bugün içtima' etmişlerse de ittihaz edilen karar hafi tutulmaktadır.

1.1.3.19.Devlet-i Osmaniye-İngiltere

(İstandarat) gazetesi Basra körfezi ile bahri Ahmerin hal hazırına dair Devlet-i Osmaniye ile İngiltere arasında müzakirata meblişirat edilmek üzere olduğunu beyan Ediyor.

1.1.3.20.Düinkü Resmi Geçit

Tecrübe-i resmi geçidi olmak üzere dün yine Hürriyet-i Ebediye tepesinde büyük makyasta bir resmi geçit icra edilmiştir. Harbiye nazırı Mahmud Şevket Paşa hazretleri askeri otomobiline rakab olduğu halde saat beş buçuk raddelerinde Hürriyet-i Ebediye tepesine vasıl olmuştur. Birinci ordu kumandanı Ömer Yaver Paşa birinci fırka kumandanı Osman Paşa alay kumandanı Cemil Bey ve sair ümerayı askeriye ile mekatib-i askeriye müfettişleri dahi mezkur resmi geçitte hazır bulunmuşlardır. Manevraya saat altı buçukta beden olunmuştur. Piyade taburlarıyla bil-umum Topçu kıt'atı ve süvari alayları mektebi hayriye piyade ve süvari şakirdanı topçu mektebi şakirdanı kemalen manevraya iştirak eylemiştir. Manevra kağıthane cihetinde maslak mantukasına doğru icra edilmiş ve bilhassa topçu ve süvari kıt'atının icra ettikleri manevra fevkalade bir surette ve kemal muvaffakiyetiyle neticelenmiştir. Mahmud Şevket Paşa hazretleri asker ve zabıtane memnuniyetleirini izhar buyurmuşlardır. Manevra bir saat kadar devam ederek sekize doğru hitam bulmuştur.

1.1.3.21.Son Telgrafnameler

Atina 18 Mart-Hükümet dokuz yüz donitaloluk iki torpido muharribi ile on sekiz bin doniloluk bir zırhlı inşası için (Orlando) fabrikasıyla icra müzakirat etmektedir.

Atina 17-Devlet-i Osmaniye sefiri Nabi Bey Yunanistan hariciye nazırına verdiği bir notada eğer Yunanistan Teselyadaki çiftliklere dair 1881 mahidesi ahkâmına raiyet etmeyecek olursa Devleti osmaniye Yunanistan ile kendi arasında mevcut olan muahadatı teciden etmeyeceğini beyan eylemiştir. Teselyadaki Osmanlı çiftlik sahipleri gördükleri şu muameleden dolayı Devlet-i Osmaniyyeye beyanı şikayet eylemişlerdir. Oradaki Yunanlılar birkaç Yunanlı meb'usun teşvikiyle sahipleri Osmanlı olan çiftlikleri yağmaya kıyam ederek hisaret ika' eylemiştir. Hatta son günlerde Sabri Bey ... çiftliği maslah Yunan köylüleri tarafından garit edilmiştir. 1881 mahidesi mucebince Yunanistandaki Osmanlı teb'ası çiftlikleri Yunan hükümeti Devlet-i Osmaniye tarafından himaye edilmek lazım gelmektedir. İşte Yunan hükümeti bu müahede ahkâmına rağbet etmeyecek olur ise Devlet-i Osmaniyyede diğer muahedelerin ahkâmı fethi mecbur olacaktır. (Ajans Ottoman).

Viyana 17 Mart-Avusturya Hariciye nezaretinin nim resmi meruç efkarı olan (Fermanbilat) gazetesi Bulgar ve Sırp krallarıyla Sırp hariciye nazrının Der-sa'adeti ziyaretleri hakkında diyor ki:

“Umumi bir sükunetin ‘alameti olan bu ziyaretlerin mucep mazuziyetidir. Çünkü biraz zaman evvel Avrupa kabineleri Balkan politikasından endişenin oluyorlardı. Bulgar kralının ziyareti müşarun ileyh zakasının ve hissiyatın salhaporanesine delalet eder. Ümit olunur ki bu ziyaret hüsnü münasebet hem civarının zeminini tehiye edecek ve Bulgaristan ile Devlet-i Osmaniye arasında şark için iktiza eden münasebet dostaneyi tesis hadem olacaktır. Devlet-i Osmani ile Sırbistan arasında evvelden beri hüsnü münasebet mevcut Mösyö Milonoviç Dersa'adeti ziyaretiyle bu münasebeti takviye itti. Türkiye ve Sırp hükümetlerinin bu münasebet hisseleri Balkanlarda sekunu samimane bir surette arzı eden bilcümle düvelü mu'azamanın amel ve efkarına muvaffaktır.

Gerek usul idare-i cedidesinin tahkimi suretiyle Devleti Osmaniye ve gerek Türk terkiyar medinelerinin hausulü suretle bütün Balkan hükümanlarına bu ziyaretlerin feyz sekun pervane bahş edeceği memuldür. Balkan hükümdarlarının ziyaretleri herhalde Devlet-i Osmaninin yeni şekil siyasetinde bir kuvvet ve hayat hüküman olduğuna resmen vakian delalet eder. Bu halden dolayı Devlet-i Osmaniye ne kadar memnun olsa yeri vardır.

Paris 17-Japonya uzakta neşr olunan bir gazetenin ifadesi nazaran Rusya ile Japonya arasında 1906 senesinde münakif olan suret tasviyenin mançuri ile Moğolistanı şimal olması için ittilaf hasıl olmuştur. Bu yeni ittilaf iki hükümet arasında adeta bir ittifak yerine geçer imiş.

Londra 17-İngiltere baaksı iskonto fiyatını yüzde üçten dörde iblağ eylemiştir.(Ajans Dö Kostantinapol).

1.1.3.22. Bahriye Nezaretinde Verilen Ziyafet

Amiral (Sir. A.J. Görzun Hov) cenaplarının şerifine dün akşam bahriye nezareti tarafından divanhanede ve hangar dairesinde gayet mükellif bir ziyafet keşide kılınmıştır. Mezkur ziyafetinde müdavin hazır bulunan zevat ber-vechi atidir.

1.1.3.23.Vükela ve Ricali Devlet

Sadrazam Hakkı Paşa ayan reisi Said Paşa harbiye nazırı Mahmud Şevket Paşa hariciye nazırı Rıfat Paşa dahiliye nazırı Talat Bey Maliye nazırı Cavid Bey ma'rif nazırı Nurullah Efendi, Nafia nazırı Hilacıyan Efendi, orman ve maden ve zira'at nazırı Mürur Kordinav Efendi, Sir Karin hazreti şehriyari Lütü, Baş katip hazreti şehriyari Halit Ziya beyefendiler ile Sir Yacer Hurşit Paşa, Sıhhiye reisi Fikri paşa, İstanbul meb'usu Cahit Bey.

1.1.3.24.Misafin ve Erkan-ı Sefaret

İngiltere sefiri Sirlator, Amiral Sir Görzun Hov ve ma'iyeti zabitanı ve mihmendarları Teyfik Bey sefaret ateşe militeri Mistır Tırlarlı sefaret baş tercümanı Mösyö Fiç Moris İngiltere cezal konsolosu Mösyö Aras seferat mait vapuru süvarisi Misterma Ken.

1.1.3.25.Erkan ve Ümerayı Bahriye

Tersane kumandanı Rüstem Paşa Bahriye Divan-ı harb reisi Faik Paşa, Karık sir Hator Rodos Paşa, Masarifat reisi Hafız İbrahim, Erkan-ı harbiye, Bahriye reisi Miralay Mustafa Donanma-ı Osmanı kumandanı Ramiz fabrikalar Der-saadet liman reisi Miralay Mustafa, Rıza Havzalar müdürü Kaymakam mümtaz Ertuğrul, süvarisi yaver Kaymakam Tahir Beylerle erkan-ı ve ümerayı bahriyeden birhaylı zevat ve Amiral Galip Paşanın maiyetinde müstahdem olan İngiltere zabitanı.Misafirin müşarun ileyhadan Amiral ve maiyeti zabitanı Zinet istambotıla saat bir buçukta daire-i bahriyeye azimet ile hünkar iskelesine çıkmışlardır. Bu esnada halicte bulunan sefin harbiye peroj ketorlarını yakarak o tarafa tevcih etmişlerdi.

Rıhtım üzerinde bahriye nazırı ve erkanı ve ümerayı bahriye amiral cenablarına istikbal eylemişti. Bade vükelayı fühham hazreti teşrif etmişlerdir. Bu sırada Ertuğrul musıkayı ihvayı latife terennüm etmekte idi. Bir müddet istiharattan sonra saat ikide ziyafet salonuna geçilmiş siyafetin imtidadı müddetince musika müntehib parçalar terennüm etmiştir. Ziyafet ve istiharat salonuna kemalen osmanlı İngiliz bayraklarıyla tezyin edilmişti.Ziyafet esnasında evvla bahriye nazırı paşa hazretleri kıyam ederek Devlet-i ali- İngiltere arasında asırlardan beri çaygir olan muheddatından “yahut İngilterede bir natık irad etmiş ve amiral cenabları da bi'l-mukabele bir natık irad ederek hitamında şevketlü Edvird Hazretlerinin devamı sıhhat ve afiyetlerini tezakkür eylemiş ve natık şiddetli suretle alkışlanmışdır. Ziyafet

meski'l-hitam olduktan sonra Mösyö Barbaros Hayreddin marişni terennüm etmiş ve hazurun tarafından şiddetle alkışlanmıştır. Müdavin saat beşte avdet etmişlerdir. Esnayo avdetlerinde sefin harbiye tarafında muhatap iş'al olmuştur.

Yemek Listesi

Kalamar çorbası

Vilanof böreği

Lorek bağı alamiral

Sagır filetosu sebzeli

Kız çenri gatasrotum

Poniç

Tavuk alamar şal

Günlük kızartması

İngiliz salatası

Kuşkonmaz salçalı

La'me harit pilavı

Moka tatlısı

Anadolu dondurması

Peynirli bisküvisi

Meyve

Rum patrikhanesi buhranı

Dünden itibaren Rum patrikhanesi buhranı tamamıyla zail olmuştur. Patrik efendi tarafında vuku' bulan da'vet üzerine metropolitler patrikhaneye gidip müşarun ileyh riyaseti tahtında bir mu'ted içtima' etmişler ve 16 Kanunu Sani 325 tarihinde verilen Patrik efendinin i'tirazına hedef olan karar müteveffiken kabul ve tasdik edilmiştir. Hayli zamandan beri patrikhanenin duçar ta'til olan emvarı şu

suretle mahvur kanuniyesine irca' edilmiş ve binaen aleyh ürtada mesele kalmamıştır.

1.1.3.26.Rıfat Paşanın Beyanâtı

Der-sa'adeti ziyaret edecek olan balkan hükümeti hakimdarlarının şu seyahatlerinden maksat şiva' bulduğu gibi bir Balkan ittihadının 'akdi maddesine ma'tuf olup olmadığına dair "Notologos tis anatis" gazetesinin muharrerlerinden biri tarafından hariciye nazırı Rıfat Paşaya vaki' bulunan sual üzerine müşarun ileyh bu babta şimdilik bir şey diyemeyeceğini ve fakat mezkûr ziyaretlerinden hasıl olacak neticenin herhalde balkanlarda salh müslamatin devamı maddesi olacağı cevaben beyan eylemiştir.

1.1.3.27.Mithat Paşa Merhumun İade-i Muhame Kararı

Şehit harit Mithat Paşa ile refikasından hilaf-ı kanun olarak mahkum ve Taif zindanına sevk edilenlerden dolayı mahdumi ali Haydar Mithat Bey tarafından tevekkül edilen vükelayı da'vadan Adil Beyle Haristantos Efendi tarafından iade-i muhakemeye dair ta'rifat kanuniye mucibince üç sebep beyan edilerek adliye nezaretine takdim olunan istid'a üzerine keyfiyet umur cezail müdiriyyetince tedkik edilmiş ve istida'de beyan olunna esbab-ı kanuniyenin mevcudiyetine binaen iade-i muhakeminin kabil olmadığına karar verildiği muvakkam istihbar kılınmıştır.

1.1.3.28.Alman Prensi ve Tedabir-i İnzibatiye

Almanya İmparatoru ikinci Wilhelm hazretlerinin üçüncü mahdumları Prens (İtal Federik)'in arz Filsitine vuku' bulacak seyahatlerinde mahsul mezkurede tedabir-i lazıme-i inzibatiyeye nezaret eylemek üzere emniyeti umumiye müdiriyyetince bir merkez memuruyla bir komiser ve on polisten mürekkep tayin ve tefrik edilen heyet-i zabıta dün yafaya müteveccihen şehrimizden hareket eylemiştir.

1.1.3.29.Maliyemiz

Paris 16 Mart-Sadır sabık Hüseyin Hilmi Paşa Devlet-i Osmaniye maliye müşaviri Mösyö loran tarafından verilen bir zayafete riyaset edilmiştir. Mösyö Loran Osmanli bütçe açığının vergilerin tahsili usulünün ve gümrüklerin ıslahı petrolün taht inhisara alınması siyasinde üç senede yalnız yirmi milyon franga baliğ olacağını beyan etmiştir.

Paris sefiri Numan Paşada konsolosta hazır bulunmuştur.(Alans Korisya).

1.1.3.30.Rusyada Müslümanlar

Rusya Domasının 18 Şubat içtiam'inde sağında solunda ve aliyyede birçok natik söylenmiştir. Ez-cümle müslümanlardan Maksdofla Haydarof bir tetkik irad etmişlerdir.

Masadof diyor ki: Tehlike-yi 'umumiye ile beraber müslümanlar için Rusyada ayrıca bir daha hazırlanıyor. Hükümet müslümalarda müşahide olunan harekete sed çekmek için komisyon ta'yin etmişlerdir. Müslümanlar natıkları kesilinceye kadar kendi din ve milletlerini müdafa'adan geri durmayacaklar denmiştir.“Kırım cemaati”.

1.1.3.31.Meclis-i Ayan

Ruzname-i Müzakirat

1- 2 Kanuni sani 325 tarihinde 9 Kanuni sani 325 tarihine kadar bir hafta zarfında istid'a encümeninden tedkikati icra mu'amelesi ifa olunna arzuhal ve sairenin bir kıt'a cüdulukla istid'an encümenin mazbatası.

2- Medni hitam bulunna istid'an ve layiha encümenleri a'zasının intihabları.

Meclis-i ayan, Said Paşanın riyaseti tahtında saat sekize çeyrek kalarak içtima' edildi. Zabtı sabık katib Nedim Bey tarafından karait olunarak aynen kabul edildi.

“2 Kanuni sani 325 tarihinde 9 Kanuni sani 325 tarihine kadar bir hafta zarfında istid'a encümeninden tedkikati icra olunan merzuhalin addi on yedi olup yedisi dahiliye yedisi hairiciye biri maliye nazaretlerine havalesine ve derdinin hıfzınsa karar verilmiş olduğuna dair istid'a encümenin genç celsede karait edilen mazbatası tekrar karait olunmuştur.

Mösyö Kazım Efendi-Mecliste tedkikati icra edilemsi beyan buyrulan mazbatanın tedkikati icra edildi. Gelen cevap muvaffaktır. Bir adamın iflasına karar verilmiştir. Katib Nedim Bey bu babta Adliye nezareti tarafından tastir olunan Derkenarı karait eylemiş ve istid'a hakkında yapılacak muamelatın usulü hakkında ceryan eden müzakirat neticesinde Reis paşa, arabayı tasnif ederek heyeti 'umumiyenin reine müracaat eylemiştir. Bir mesele hakkında düvelü meşruta Meclis-i ayanında hukuk iadiyeyi dair olan istid'aları tedkiki için keyfiyetin Kanuni esası encümenine havalisi karargir olmuştur.

1.1.3.32. İstid'an ve Layıha Encümenleri

... Hitam bulan istid'an ve layıha encümenlerinin ağzalarının esami karait edilmiştir. Reis paşa-Münasip görülürse azanın ikasına karar verelim.

Bir zat- Mugayir nizamdır.

Raşid Akif Paşa- Mugayir nizam olacağını zannetmem.

Musa Kazım Efendi-Üçüncü def'a olur bir def'a ika edilmişlerdir.

Reis-Memnun mudur?

“Katib Nedim Bey nizamname-i dahiliyenin sekizinci maddesi karait eyler”

Reis-Ne buyuruluyor? Ya ifa yahud...

Umum- ibka... ibka

Musa Kazım Efendi-Rica ediyorum, beni afv etsinler zira bulunamıyorum, ma'rif adliye encümenlerinde de bulunuyorum.

Damat Ferit Paşa-Bendeniz de layıha encümeninden ma'zurum.

Gabriel Efendi-Nizamname-i dahiliye”iki ayda bir tebdil etmek üzere” deniliyor ki bu manidardır bunun için münhasıran bu azaları ika etmeyelim.

Raşid Akif Paşa-Bu devre-i içtimainin nihayetine pek az kalmıştır. Binaenaleyh o vakte kadar devam etseler pek iyi olur.

Musa Kazım Efendi-Eskileri intihap edilememek şartıyla yeniden intihabın yapılsın.

Azaryan Efendi-O şart olmaz.

Reis-Yeniden intihabat icrasını isteyenler el kaldırsınlar...

Bahur Efendi-Nizamname, her iki ayda bir tebdilat icra edileceğini söylüyor. Her yerde de kaide böyledir. Biz de ona tevfik muamele edelim.

Galib Bey-Her yerde yüzlerce aza var.

Yorkidos Efendi-Yeniden intihap icra ederiz. Fakat ittihap olacak zevatın pusulası el-vech ma'lum olmalı evvel suretle riyaset celileye takdim ederiz.

Reis-Uzun mesele oldu. Nizamına tevfik olursa da neticede yine o çıkıyor. Nizam iki ayda bir tebdil etmek üzere diyor. O kaideyi kabul ettik ki mevzu' bahs eyledik. Tebdil etmek için intihab lazımdır. İntihab reyî hafi ile olursa da reyî aleni ile de yaptık. Binaenaleyh iza-yı saireye intihab ettiler.

Onlarda sukutla kabul eylediler. Yalnız Musa Kazım Efendi ile Ferid Paşa hazretleri i'tizar ettiler.

Tevfik Paşa- Bendenizde ma'zur görünüz.

Reis- Musa Kazım Efendi katiyyen kabul etmiyorlar. Onun üzerine ısrar etmek istifayı umur ihtiyariden ad etmektir. Ferit Paşa hazretleri de böyle. Diğer zevat bir şey söylemediler ise de biz intihabatı yeniden yaparız. Şimdi rey hafi ile mi yapalım, rey aleni ile mi?

Ekrem Bey-Nizamname tatbik edilecek ise şurası da hatırdan belirtilmeli ki bir zat üç encümende aza olamaz.

İntihabatın hafi veya aleni olması hakkında bir hayli müzakire ceryanından sonra araya müracaat edilerek intihabatın hafi olmasına karar verilmiş ve ber-vechi ati netice istihsal olunmuştur.

1.1.3.33.İstid'an Encümenine

Azaryan Efendi, Hükümet Paşa, Faik Bey Mavriyatı Bey.

1.1.3.34.Layiha Encümenine

Sami Paşa, Salih Paşa, Ömer Reşid Paşa, Raşid Akif Paşa, Sadır Sabık Ferid Paşa, Tevfik Paşa.

1.1.3.35.Londradaki Kongre

Reis-Şimdi bir tahrirat aldım. Londrada bir kongre üniversal devras var. Meclis-i ayan reisinin kongrenin fahri veyis prezidansını kabul etmesini iltimas ediyorum. Emsalini de göstermişler. Rusyada Doma reisi İspanyada şamir ve sena reisleri, protogolde Şamir Reisi Avusturyada Şamir vesana, Sivasta Şamir Vesena

Japonyada Şamir, Kanadada Şamir.Eğer mezuniyet verirseniz burasının kabul ettiğine dair bir mektup yazılsın.

Umum-Evet Evet.

1.1.3.36.Kanunları İmza Etmek

Reis-Bir de geçen Gabriel Efendi hazretleri bir şey imza buyurmuşlardır. İlan olunan kanun layihalarında vükelanın imzaları yok buyurdular. Maliye nazırı da imzalı olarak gönderiyoruz. Meclis-i mebusan ta'dil iettiğinde ma'dil nüshada imzayı koymamış" demişti. Bütçe kanunu vakian sadaret ve maliye nazırının imzasıyla çıktı. İmzasız olması Daha henüz alışılmadığındandır. Ta'miden değil Nisan eseri olmalı. Fakat Kanun-ı esasinin ceryan ahkamına nazaret, Meclis-i ayanın azam vazaifedir. Bu cihetle imza hususunda mühim bir maddedir. Çünkü mesuliyet vükelayı takviye eden imzalıdır. Tensip buyuruyorsanız bunu ihzar edelim. Bir maddedir; çünkü mesuliyet vükelayı takviye eden, imzalıdır. Tensip buyuruyorsanız bunu ihtar edelim.

Abdurrahman Efendi Bey-Kanunda "Meclis-i vükela mukarreratı hakkında imza edilmesi lazımdır" diyor.

Gabriel Efendi-Neşr olunan kavaninde bazı kusurlar görüldüğünü mesela neşr olunan kavaninde sorluhane olduğuna idare-i seniyye tarihinin muharrer bulunduğu mesul olan nazarla reis vükelanın imzaları olmadığını söyleyerek suret zahirede ehemmiyetsiz görülen bu mevadın gayet ehemmiyetli olduğunu ve maliye nazırına sual edildiği vakitte "maliye kavaninin altında imzası olduğunu" söylemiş ise de o vakit i'tiraz etmediğini fakat şehri emaneti istikrazı layıhasında dahi imzaları olmadığını söylemiştir.Kavaninin imza edilip edilmemesi hakkında bazı müzakirat ceryan edilip edilmesi hakkında Paşanın beyanatı neticesinde kuvve-i icraiyyeye 30'uncu madde de münderiç imza usulüne daima raiyet edilmesinin tebliğine karar verildi.

1.1.3.37.Zavallı Saat Meselesi

"Gazi Muhtar Paşa hazretleri tarafından zavallı saatleri hakkında verilen layiha-i kanuniye encümenimiz de mütelaa olundu.Filhakika memleketimizde zavallı saatleri isti'mal edenler, kesir el-miktar olduğundan müşarun ileyhin vermiş olduğunu layiha kanuniyenin kısmen ta'dili ile kabul olduğuna" dair encümen mahsus tarafından tanzim olunan mazbata karait olundu.

Gazi Muhtar Paşa-Beynennas iki saat isti'mal olunuyor: Bizim memleketimizde öteden beri gurubi saat isti'amli adeta edilmiş ve her kessaatini düzeltebilsin diye camilerde birer muvakkathaneler yapılmıştır. Vesatı saat kullananlar şimdi teksir etti. Bunun sebebinden bahse lüzum yoktur. Şimdi bendeniz bu babta nazar-ı dikkate koymak istediğim şey madem ki gurubu saat isti'mal edenler saatlerini tanzim için bir miyar buluyorlar, halbuki vasıtı saat isti'mal edenler böyle bir mi'ar bulamıyor. Bazı nezaretler şemendiferler, mektebi sultani hep vasti saat isti'mal ediyorlar. Binaenaleyh bendeniz gurubu saat kullananların kullanmamalarını teklif etmiyorum. Herkes hürdür, içinde birer mi'ar bulmak kolaydır. Ticaret limanlarında safain gelip kondukları zaman kol saatlerini iyar etmek mecburiyetindedirler. Bunu iki suretle edebilirler.

Birisi şimdiden artifa alırlar, diğer dahil oldukları limanda nail teshilat olurlar. Bu da her memlekette adettir. Zavallı saat de memlekette top atılıyor. Bizim memleketimiz bir vakitten beri bundan mahrum kalmıştır. Bir vakit bu usul bidede vardı. Sonra nasılsa bu adet terk olunmuştur. Eğer bu usul kadime ki metruktur teceddüd edilip yerine konursa hem gemiler hem de muvakkathaneler istifade ederler. Encümen mahsusunda bu iş mütelaa olmuş. Bendenizin teklif ettiğim kanunda münderiç zeval topu kaldırılmıştır. Bendenizce zeval topu yeniden attırmalıdır.

Rıza Paşa-Memleketin ahval ruhiyesi vesiyeye arafanı böyle bir kanunun neşrine müsaide olmadığı 31 Mart vakası göz önünde bulunduğu ve bunun için kanuna ihtiyaç olmayıp zaman ve ihtiyaç ile bunun zaten hasıl olacağını söylemiştir. Zavallı saatin isti'mali esasına a'yandan kimse maruz olmayıp ancak bazı zevat bunun isti'malinin kanun ile neşr ve ilanı tevafık olmayacağı mütela'asında bulunuyordu. Bazı zevat bu layıhanın kuvve-i icraiyyeye havalesiyle bir temenni beyan olunmasını teklif eylemiştir. Reis paşa tasyif olunmak suretiyle araya müracaat olunmuş ve müzakirat esnasında ma'ruf ve evkaf nazaretleri de hazır bulunduğu halde gelecek içtima'ide devam edilmesine karar verilerek meclis hitam bulunmuştur.

1.1.3.38.İbgayı Nam Böyle Olur

Taktir Hamiyyet:

Mekteb-i finun harbiyeden birinci veya ikinci olarak neşr edip ikmal tahsil için Avrupaya azami tensip edilecek bir zabıtın masarifi olmak üzere madem el-hayat

her sene yüz elli İngiliz lirası itası teahhüd ve sene-i atiyeye ait yüz elli lirası muhtevi bir kıt'a çeki tevdi' eyleyen Arnavut merhum Abdullah Paşazade aziz İzzet Paşa'nın orduyu Osmaniyede alal abad ikayı namına hizmet edecek şu hareket ve tanpuranesi cidden şayan teşkir müesser hamiyettendir.

1.1.3.39.Yeni İkdam

Şu teahhüd vatanpervaraneyi herhangi Osmanlı okur ise elini açıp cenab-ı Allahtan suizanda bulunacaktır.

“Yarab ! şu metbur' Hamiyyet şiar Aziz İzzet Paşayı hiç öldürme! Yaşasın ve daima yaşasın ve yaşadıkça da mal ve mülkü tevafır etsin ve ebediyyen ma'zuz olsun!”

Ne büyük ders Hamiyyet ve Fazilet. Şu zat tebriyatıyla bir taraftan memleketin ruhu olan kuvve-i askeriyesine hizmet ediyö, bir taraftan da ikmal tahsil ettireceği bahtiyarane kuvve-i ilm arafından vatani müstefid eyliyo. Bunun icra ve müsabacı büyüktür, asar ve natayici de büyüktür. Elli altmış zengin sahip hamiyyet çıkıp da sana da böyle birer şakirdi garibin mekasip ma'rifetine yollayacak olsalar şu mülke pek kıymetdar hizmetler ifa etmiş olurlardı. Fakat bu zevk ruhaniye duyanlar bizde henüz pek az lakin emininiz ki arzuvi ta'ali vatan bizde de bu emniyeler vesait verecektir.Elbette Aziz İzzet Paşaya imtisal edecek pek çok sahip hamiyetin isimlerini tezakür ile bahtiyar olacağız? Çünkü bütün masir hazıra gösteriyor ki Osmanlıların hasat vatanpervaraneleri hergün bizde görüyoruz alim de görüyoruz.

Heza men fazl rebna.

1.1.3.40.Şurayı Devlet Kararı

Ahiren neşr ve ilan edilen memurin mülkiye taka'üd kanunu mucebince taka'üd ve me'zulet çıraklık kaydı hayat emlak mazbata mukabili olarak verilmekte olan maaşlardan din için kaide-i umumiye ra'iyeten rebanın tevkifi lazım geleceği şurayı devletçe taht karara almıştır. Memurinin Suret tahlifi hakkında icra olunacak muamele sadar ta'zimadan istizan olmuştur.

1.1.3.41.Makedonya Ahvali

Selanik 16 Mart-Gönüllü kazasına tabi' Maçikovada dört köylü vuku'a gelen bir münaza'ada Arnavut çobanları tarafından katl edilmiş bir köylü de mecruh

olmuştur. Fa'ıl katli müte'akip çobanlar etmişlerse de bila ahire derdest edilmişlerdir. (Osmanlı Ajansı).

1.1.3.42.Garip Bir Muamele

Anadolu şimendiferleri Müdürü sanisi Mösyö Kaviç ile kampanya rical memurinden Raşid bin İyaz Bey arasında bir derallu vuku'a geleceğini ekseri refikamız yazmışlardı. Müteakiben şahitler tarafından meselenin salhan tesiye olduğu düvelloya mehal kalmadığı haber verildi ve nihayet Raşid bin İyaz Beyin kampanyaca (dert) yine karar verileceğini işittik. Matbu'amıza verilen ma'lumat musika nazaran bu işde şayan nazar büyük bir haksızlık vuku'a gelmiştir. Musika Kaviç Raşid Beyin tahkir ettiği için muma ileyh müdür saniyi düvello da'vet etmiş, müdür sani evvela ma'iyeti memurini ile düvelloya girişmekten istinkaf edip şahit ta'yin eylemekte te'allül göstermişse de Raşid İyaz Bey his eylediği infi'alat tesiriyle muhaza düvello edebilmek için memuriyetinden isti'fa eylemiş. Müdür sani şahitlerini ta'yine mecbur olmuş, iki taraf şahitleri işte düvelloyu icap ettirecek bir hakaret bulunmadığına karar vermişler. Raşid Bey de kampanya istifası geri aldırılmış.

Yeni gün sonra kampanyaca Raşid Beyin (dert) yine karar verilmiş. Raşid Bey kampanyaca muhaza kendisine bir hakaret icrası ve bu (dert) gelmesinin isti'mal olabilmesi için kararın verildiğini iddia eyliyor. Anadolu şimedifer kampanyasının altı seneden beri hüsnü hizmet etmiş, iktidar ve hiyasetiyle umum nazarında temiz eylemiş büyük memurlarından bir zatı böyle (dert) suretiyle ma'dur eylemesi ma'kul göremiyoruz. Bunun için kampanyanın efkar-ı 'umumiyyeye karşı bu mu'ameleyi tashih ve izah edeceğini ümit ederiz. Çünkü bu hal memleketin efkarı umumiyesine tesir etmeyiz.

1.1.3.43.Sırbistan Hariciye Nazırı Mösyö (Milovoniç) ile Mülakat

“Balkan Neskatar Yuna” gazetesinin baş makalesi:

Mösyö (Milonoviç) ile Sofyadan Belgrada kadar siyaset icra edem muharrerimiz, müşarun ileyh ile bervechi ati mülakatta bulunmuştur.

Sofyayı ziyaretimden pek memnunum orada Bulgar hükümdarı ve Gospodin (Malinof) (Parikof) ve ba'zı sabık nazarla ile mülakatda bulundum. Mülkatım esnasında hepsinin Sırp- Bulgar itilafının ehemmiyeti taktiri ve münasebet dostaneyi kemalen samimiyet ile arzı ettiklerini anlayarak cidden mahzuz oldum.

Sofyayı ziyaret-Geziden maksat nedir?

Bu hususta main ve masrah bir maksadım yoktur. Bieni sofya cezp eden arzu tarifinin menfi iktizasıyla mütenasip teşebbüsat müşterekenin sofya da ne derecede takdir olduğunu anlamak idi. Sırp-Bulgar ittilafının herkes tarafından arzı olduğunu ma'l-memnuniye gördüm.

İstanbulu ziyaretinizden maksat nedir?

Oraya dahi aynı maksat ile gitmiştim. Türkiye zamandaran idaresi dahi balkan hükümeti beyninde daimi bir itilafın lüzumu taktir ve böyle bir itilafı balkan milletlerinin terki medni ve iktisadiyesinin yeğane çare ad ediyordu.

Bu ziyaretten başka bir maksat yok mu idi?

İstanbuldaki vezifemde Sofyada giyinen aynı idi. Türkiye ile aramızda cari olan münasebet dostane daha sağlam bir ve milmezi takviye etti.

Yalnız bu kadar mı?

Yalnız bu kadar ile kalmayacağını ümit ederim hasil olacak metin ve hakiki bir makaranet iktisadite bizi makaranet siyasiyeyi dahi mecbur edecektir.Artık o zaman (Maderesiyon) ittihad hükümetinden de bahs olunabilir.

Mösyö Milonoviç biraz düşündükten sonra artık bütün balkan hükümetinin münver fikirli gençleri (Federasyon) fikrini ciddi surette ta'kip ediyorlar. Evet fakat şurası da unutmamalısınız ki büyük meselelerin halinde acil edilmez ve edilmemelidir. Hayatı teşkil eden hududun ileri geçmeli ve ileriye doğru koşarken maziye nazar itibardan devir tutmamalıdır. Maksada cusulü temin için ağıyar hareketi tercih etmeli.

Demek ki siz balkan fedarasyonuna husulü mümkün ad ediyorsunuz?

Mümkün ad ediyorum. Balkan devletlerinin itilaf siyasiyesini ümit edebilmek için yemende bir esbab-ı mucebince dahi mevcuttur.

Fakat böyle bir ittihad husulünde mutazarrur olacak olan Avusturya..?

Lakin Avusturyanın bu hususta hoşnut olmamasına bir sebep yoktur. Zira Balkan hükümetinin hakaretinde hiç kimseye zaraat ibras etmek maksadı mevcut

değildir. Bilakis böyle bir mukarinet Balkanlarda Avrupanın dahi arzu ettiği salh ve asayiş temin edecektir. Balkan itilafının başlıca esasi memeliki mezkure ahalisinin temin etmektedir. Ancak Balkan münafi'ına sarf mesa'i etmek zamanı geldiğini artık anlamalıyız.

- Fakat Makedonya meselesi arzu olunan itilafa men' değildir. Mesele-i mezkure Avrupanın arzu ettiği salh ve asayiş ihlal edemez mi?
- Hangi Makedonya meselesi ? Makedonya meselesi artık mevcut değildir. İki seneye gelinceye kadar Makedonya meselesi beynel-zul bir mesele idi. Onun ile bütün Avrupa istigal etmekte idi. Hilmi Paşanın basiret siyasiyesi Avrupalıların şimdi dahi mezkûr meselesi ile iştiğal etmeleri imkanını Avrupadan kaldırdı. Bugün Makedonya meselesi eski şeklinde mevcut değildir. Ancak arasıra Türkiye'de ba'zı ensarların ahvali mevzu' bahs oluyor. Fakat bugün Türkiye'de filoması ensarı muhtelefenin hoşnut edilmesi tamamen arzı ediyor ve bu hususta hudut ziyade çalışıyor. Ben İstanbul'dan Türkiyenin ahval dahiliyesini tanzim etmekte muvaffak olacağı hakkında bir fikir peyda ederek müfarakat ettim. Lakin bu hususta bütün Balkan hükümetinin ve memleketlerinin dahi yardımı lazımdır. Yukarıda zikr ettiğim gibi İstanbul'da bir itilaf iktisadi arzusu mevcuttur. Osmanlıların ahvali dahiliyelerini tanzim edebilmek için itilafi siyasiyede arzu ederler.

Geçen Bulgar-Sırp muharebesine nakil kelam edildiği zaman Mösyö (Milonoviç) dedi ki:

- Bulgar-Sırp muharebesi kral Milanın beylerce olan hatalarından en büyüğü idi. Bu muharebe çok senelerden beri iki komşu arasında münasebet dostanenin husule men' oldu. Çok şükür, muharebe-i mezkûrenin bıraktığı hatırat bugün onu delmek zorundadır.
- Tanıma göre iki sene evvel Sırbistan ile Bulgaristan tekrar muharebe etmek üzere idiler.
- Evet
- Buna sebep ne idi?
- Mühim sebepler mevcut değildi birtakım Küçük meseleler zuhur ederek tarafeyn beyninde rutubet hissesinin husulen men' oldu. İşte bu küçücük meseleler az daha bir muharebeyi muccep olacak idi. Sofya ile Belgrad'da sarf olunan mesai siyasiyesinde değinli meseleler bertaraf edilerek Sofya ve

Belgrad arasında resmi ziyaretlerin vuku' buldu. Böylelikle tarafeyn beyninde münasebet dostane ilan olundu.

- Fakat Avusturya ile olan münasebetiniz Müntezimdir. Sırbistan ile Avusturya beyninde ticaret mukavele namesi müzakiratın zeminini ihzar iden, işte bu münasebet dostanedir.
- Ya Bulgaristan ile ticaret mukaveleniz?...
- Bu hususta Gümrük ittihadına dair müzakirede bulunmadım. Bulgaristanın Sırbistana karşı vaziyet dostanesi böyle bir ittihadın husulüne imkan veriyor, fakat ittihad-ı mezkûr hazırlanan esasından bahs etmek, henüz namusumdur. Filhakika Sofyada ticaret mukavelesi bahtında buldum ve yakında bu hususa dair vuku' bulacak müzakiratın geniş bir zemin üzerine icra olunması hakkında itilaf hasıl oldu. İşte bu kadar gazetecilere çok söylemek yaramaz.
- 1906 senesinde müzakire olunan Sırp-Bulgar gümrük ittihadının akdine ve Sırbistan Bulgaristan kral ve nazırlarının o sırada birbirini ziyaret etmelerine men' olan sebepler ne idi?
- 1906 senesi gümrük ittihadı iyi tertip olunamamıştı. İttihad-ı mezkûr, rivayet iktizadiyemizi takviyeden ziyade iki hükümetin bir nümayiş siyasiyesi idi. Ben daha evvelde söylediğim gibi maziye nazar-ı i'tibara alarak ağıyarca hareket etmelidir. Mesail siyasiyede büyük adamlar, her vakit değil ise de ekseriyetle fena neticeler verir. Bulgaristan ile Sırbistan arasında akd olunacak bir gümrük ittihadı, uzun uzadıya tetbi' ve tefkirden sonra vuku' bulmalıdır. Şimendiferlerde eşya nakliyatı ta'rifeleri, vergileri Bulgaristan ile Sırbistanda birbirinin 'aynı değildir. Onların tevhiidiyle beraber daha ıslah, tetetbi' ve tanzim edilecek pekçok cihetler vardır ki cümlesi az zaman tarafında icra olunamaz. Gazeteciler gümrük ittihadının akd olunduğuna bari bende havadis almakta acele etmemelidirler.
- Fakat böyle bir ittihadın akdi vuku'nda bize ma'lumat verecek misiniz?
- Böyle bir meseleden bahs etmek pek ağıyardır.
- Avusturya-Bulgaristan hükümeti böyle bir ittihada 1906 senesinde olduğu gibi şimdi dahi men' olmayacak mıdır? Avusturya ve Macaristanın o vakit Nişte akd olunan mukavelenin aleyhinde ne kadar boğuştuğunu siz herkesten ziyade biliyorsunuz.

Sayfa:4

O vakit vuku' bulan şeyleri biliyorum, fakat şimdi Viyananın böyle bir itthada men' olacağını zan etmem zira böyle bir harakette bulunmalarına bir sebep yoktur. Bu hususta arai olunacak bütün esbap hükümsüzdür. Balkanlarda silahın idamesi, viyanada dahi arzu olunur. Londra'da, Paris, Berlin ve diğer memleketlerde gezdiğim vakit hepsinde Balkanların silahına dair bahisler işittim. Silahın idamesi Balkan devletlerinin itilafıyla mümkün olacaktır. Türkiye Bulgaristan ve Sırbistan beynindeki makarenet iktisadiye ve İstanbul Sofya ve Belgrad arasında mevcut ihtilafata nihayet vererek Balkanlarda sulh ve asayişin esasını temin edecektir. Hülasa henüz ... bulunan mukaranet-i mezkure hiçbir devlet ecnebiyenin mazaretini mucep olmayıp bilakis bütün devletler beyninde münasibat dostanenin azdiyadına hizmet edecektir.

“Balkanlara Balkanlılar gider” esasi Avrupalılar tarafından dahi kabul olunmuştur. Balkan devletleri arasında husulüne mukarenet hal hazurun muhafazası için en büyük teminat demektir.

- Kral Peter hazretleri İstanbul'a gidecekler midir.?
- Gitmesi kavyen mahfuzdur, fakat tarih azimeti henüz main değildir. Zannedirim ki birkaç gün sonra Petersburg ziyaretinin akabinde vuku' bulacaktır.
- Ziyaretinden maksad..?
- Şüphesiz, siyasi, resmi...
- Ya, Sofyaya?
- Ondan daha bahs yoktur.
- Yine görüşelim.
- Yine Sofya da mı?
- İhtimal...

1.1.3.44.Ruşçuk Hadisesi

Sofya 16 Mart-Ruşçukta vuku'a gelen hadise ihbareyi pretosta etmek üzere bugün ba'de'l-zahir büyük bir metini' akd edilmiştir. Talbe tarafından akd edilen metninde birkaç büyük kişi hazır bulunmuş ve bu münsebetle askerlik aleyhinde nümayişler yapılmıştır. Metnin hitamından sonra nümayişler şehir sokaklarında olan iki talebe telef olanlardan iki kişinin kafataslarını taşımakta idiler. Asayiş muhafaza

için şehre birkaç alay asker yerleştirilmişti. Polis ve Asker tarafından tard edilen ahali saray kralı pişegahında tecmi' etmiş ve asalaklar çalarak nümayiş yapmışlardır. Süvari askeri buaradaki ahaliyi müşkülâtle dağıtabilmiştir. Nümayiş esnasında bir hadise vehime vuku' gelmiştir. Rusçuk müsademesi hakkında gazetelerin verdikleri tefsilat ahali arasındaki hicanın devamına sebep olmakta yeniden nümayişler icrası ihtimalini takiye eylemekti.

Sofya 14-Nümayişlere akşamdan sonra da devam edilmiştir. Ahali ve asker arasında birçok müsademeler vuku'a geldi. Ahaliden birkaç kişi hafif surette cerihadar olmuşlardır. Nümayişler kabinenin tebdilini talep etmektedirler.

Başlıca cadde ve sokaklar asker tarafından işgal edilmiştir. Varnada dahi bir pretosto metnini akd edildiği ve asker ile nümayişler arasında müsademat vuku'a geldiği rivayet olunur. (Ajans Dö Kostantinapol).

“Balkan” Gazetesinden:

Rusçuk 28 Şubat-Sokaklar bugün karnavala dönmüş. Ahalinin yığınlar Aleksandır sokağıyla o civarda bulunan kasap dükkanlarını doldurmakta idi.

Saat ikiyi otuz dakika geçerek 9'uncu havari alayı Aleksandır sokağı üzerine şiddetli bir hucum icra edildi. Alay bizzat kumandan miralay Kasarof tarafından kumanda ve idare ediliyor ve hiçbir emre istinad olunmuyor idi. Bu menval üzere müslüman kızı Safatı hanımın bulunduğu mehale alay vasıl oldu. Süvari ile beraber ikinci piyade alayından bir bölük asker dahi kumanda ediyordu. Toplanmış olan Cem Gaffur tam dağılmak üzere iken bu halden suvarinin yıldırım gibi yetişmesinden fena halde korkup arada fenalık çıkarmak isteyenleri men' etmeye çalışıyorlar idi.

Miralay Kasarof oradakilerin niçin toplandıkları hakkında hiçbir istizahatta bulunmadan “İleri! Or” kumandasını vermekte idi! Cem Gaffur karşı koyup aradan bazıları kumandana “kadın burada yoktur, sizin buraya gelmeniz faidesizdir” diye bağırılmışlar ise de kumandan milletin yalın kılıçlar ile kesilip çekinmesine kumanda vermekte idi. Bu sırada peyda yüzbaşısı Poif neferatın atış etmesini emr etti. Yirmi otuz def'a ahali üzerine nevbet ateşi edildi.

Mehallik dakikalar içerisinde kalındı. Yalın kılıçlar parlamaya ve uharebe kurşunları yağmaya başladı. Telef olanlar ve yaralılar yerlere serilmeye başladı.

Süvariler önüne geleni bakireler ... ve kesmeye başladılar. Paralılar ile telef olanların henüz adetleri malum değildir. O civar alkanlara bulunmuştur. Şaşırılmış olan insanlar, nereye firar edeceklerini bilememekte idiler. Bazıları göçhal ile kasap dükkanlarına iltica ederek polislerini kurtarabilmişlerdi.

Sulh ateşi on dakika devam etmiştir. Kumandanın emriyle telef edilenler meydanında kadın çocuklar dahi bulunmaktadır. Meydan mücadele düşmüş olanların cesetleri henüz toplanmamıştır. Çünkü süvari beygirlerinin ayakları altından almak kabul olmuyordu.

Mehal vak'ıye doktor Matudi Popof ve tabip Görgof ve bir sekeri tatbibi yetişmek ise de yaralılar ve telef olmak üzere bulunanların feryad ve istidadlarına muavaenetten aciz bulmakta idiler. Fırka kumandanı Radof Dimitri Yof mehal vakiye gelmiş ahali muma ileyhten istimdat etmiş ise de atış edilmesi daha ziyade şiddetlenmiştir. Telif edilenler ile yaralıların akrabaları valideleri babaları cesetlerini ayırmak istedikleri sırada asker tarafından şiddetli def ve tenkiş edilmekte idi. Bir gazete muhabirinin bile paltosu suvari kılıçları tarafından bir hayli yerinde parçalanmıştır.

İbtidaden askerin ateş etmesi oldularını silahların fişekleri kurşunsuz ad ediyor idi. Bir saniye sonra insanlar düşmeye başlayınca fişeklerin kurşunlu ve muharebe fişekleri olduğu anlaşıldı. Telif edilenler meydanında ilya Dimitrof namında beş evlat sahi birisiyle birkaç mektep talebesi ve İyan Koyaf namında birisi vesairede var idi. Asker yaralılara tabiplerin muavenetine meydan vermiyor idi. Biraz sonra yaralılar birer birer hastahaneye nakil edilmeye başlamışlardır. Ahali memurin ile muhasamada asker ise vazifesi ifa etmekte idi. Vak'ada telef olanların on bir kişisi ağır yaralılar, 40'tan ziyade olduğu anlaşılmakta ifa ediyor idi. Alay kumandanı vazifesi şiddetli ifa ediyor idi. Şimdiye kadar telef olanlar on iki kişidir. Aralarında on iki yaşlarında her türlü şiddet isti'maliyle kızın velilerine teslimi yani muhakemenin vermiş olduğu kararın infazı emr olmuş idi.

Kumandan Cezal Sirakof mutasarrıf ile ba'de'l-zikre asker gidip kızını istradad etmesi ve ahaliyi dağıtması emrini vermiş idi. Süvarinin gelmesiyle kalabalık dağılmaya başlamış idi. Çocuklar taş atmaya ve hura bağırmağa başlamışlar atılan taşlardan birisi bir neferin başına tesadüf etmiş olmasına binaen bu mesele sulh ateşine ve yalın kılıç isti'maline sebep olmuştur. Cetral Radko Dimitrof askere

havaya atmak için ve insanlar üzerine atmak üzere emr verdiğini muhabire söylemiştir.Fakat ahaliden asker üzerine Lovör ile ateş edilmiştir. Suku Hanım Romanyaya kaçırılmıştır.

“Dinevenk” gazetesinden:

Bugün öğleden sonra metni’ akdi için ilanlar Darü’l-finun talebesi tarafından vuku’ buluyor. Hükümet aleyhine hican ‘umumi divandan biri pek ziyade artmaktadır.

Hükümet hazıra bu hareket gadaranesinden dolayı kendi taraftarlarınca dahi muvahaza edilmektedir.Sofyada Darü’l-finun talebesi kaluplarından ictima’ ederek Rusçukta vuku’ bulan hareket gadaraneyi protesto etmek üzere matem amiz bir nümayiş icrasına karar vereceklerdir.

1.1.3.45.Polonade Metni’

“Kabana” gazetesinden:

Rusçuk vakası burada ahaliyi pek fena tesir etti. Ahali tarafından zatitlar aleyhine su-i mu’amele görülmektedir. Bugün hükümet aleyhine büyük bir metini’ akd olunacaktır.Rusçuk vakasının kabine baharına sebep kta’i olacağını Sofya gazetelerinden bazıları yazıyor.Rusçuk vakasında Makedonyalı birkaç karı çapkın tarafından Rusçuk Bulgarlarının islamlar aleyhinde tahrik edilmiş olduğunu Sofya gazetelerinden bazıları nakl ve hikaye etmektedir.Bulgaristanın Der-sa’adet sefiri Gaspodin Saradof akşam manastırlardan sonra çar Ferdinand nezdinde tamam üç saat kadar muhaverede bulundu. Ba’de şark ser’at katarile Der-sa’adete ‘avdet etti.

Rusçukta Cezal Dimitrifok, vakada vazife-i askerisi ifa ettiği için ba’zı ahali hanesinin camlarını kırıp kendisini tahkir etmişlerdir.Evvelki gün Rusçukta idare-i arfiye ilan edilmiştir.Rusçuğa yakın şehr ve kasabada bulunan Bulgar taburları mu’avenet için hareket etmeye başlamıştır.Cezal Radkomitorif Cem Gafur tarafından atılan bir taş ile yaralanmıştır ve aynı zamanda ahali tarafından birkaç el silah atılmış dört asker ile iki beygir maktül düşmüştür. Ondan sonra Radof Dimitrof askere “ateş ediniz” emrini vermiştir.

1.1.3.46.Bulgaristan Hükümetine Karşı Mitingler

Dünkü gün Sofyada ‘umum fark muhalife tarafından hükümet hazıraya karşı bir miting yayılmış olup mitingin önümüzdeki Pazar günü Filipede varanada Burgazda Rusçukta ve daha sair kısbat mühimmede dahi icra edileceği i’lan edilmektedir.Mitinglerin sebep inakadi, Rusçuk vakasının izam edilip kana meydan verilmesidir. Resmi laf budur. Fakat esbaba leinya aranırsa neden bir müslüman kızı için hükümet ahalisini askerle aramaya kadar cerait istenmiş? Halbuki hükümet baş makalemizde de dediğimiz gibi kendi kanunu kendi şerif hakimiyetini müdafa’ için bundan sukut edilse idi, Bulgarya için siyaseten büyük bir tehlike büyük bir sadma idi. (Balkan).

1.1.3.47.Cemiyet-i Tedrise-i İslamiye

Bugün Daru’ş-şafaka mektebinde cemiyet-i tedrise-i islamiye içtima’ edileceğinden içtima’ mezkurde hazır bulmak üzere taraf-ı eşref hazreti padişahiden baş katip Halid Beyefendinin ‘izam buyrulacağı vasıl semî’ şakiran olmuştur.

1.1.3.48.Varatkis Efendinin İstizahı

Erzurum meb’usu varatkis Efendi ve ba’zı refikanın gayri müslümanların askerliği hakkında hükümetten bazı izahat talep ettikleri yazılmıştı.Monitör Oryanatla gazetesinin beyanına göre kuvve-i icraiyece bu babta verilen izahat kanaat bahş olacak bir mertebede bulunmadığından vartikis Efendi ve refİKası sair mahallerde ihtiyat askeriye nin cümlesi taht selaha almadığı ve hatta ba’zı mehallerde hiç da’vet edilmediği halde İstanbul ifrad ihtiyatıyesinin böyle külliyetle silaha avdet edilmeleri esbabını istizah edeceklermiş.

1.1.3.49.Seyahatten Sonra

“Tan”gazetesinin 15 Mart ifrance tarihli nüshasından:

Bulgaristan Kralının Petersburga vaki’ olan seyahati muhtelif Slav akvamına mensup gazeteler tarafından türlü türlü tefsirata uğradı. Gençlerde yazdığımız makale ile seyahati mezkurenin ehemmiyeti siyasiyesini izah etmiş idik. Bugün de mebhüs ‘ane ehemmiyet hakkında Dermeyan edilen bi esas mukalaatı tashih ile beraber seyahatin ba’zı tefriatını tayin etmek için bu babta yeniden basit makale lazım görüyoruz. Doğrusu iki hükümdarın idare-i ikdah esnasında irad ettikleri noktalar dikkatle okunmuş olsa idi bu noktalardan dolayı hasıl olan tereddüt efkâr kendiliğinden zail olurdu. Belgrada lisanıyla ifade-i meram etmiş olan kral (Federik)

Bulgaristanın i'lan istiklal maddesinin memleketin kuvayi iktisadiyesi için maslahına bir devre-i terki mebdai olması arzı ettiğini teyit ve temin eylemiştir.

İkinci Nikola ise Rusça mukabele eyleyerek Bulgaristanın husul istikabali siyasinde ikinci (Alaksandır) tarafından vuku' bulan teşebbüs tahlisin ikmal edilmiş olduğunu ve serbest Bulgaristan artık Balkanlarda sulh intizam ve hüsnü itilaf için bir renk esas teşkil edileceğini dermeyan etmiştir. Binaenaleyh Rusya çarı için daha ziyade mu'tedil ve salhapor olmak Rusya-Avusturya muharebat ve müzakiratın esasında dahi tesadüf olunan "muhafaza-i hal hazır"kaidesi hazıra temin etmek bundan başka suretle mümkün olamaz idi.

Fakat siyaset vaka'anın bütün ma'ni ve ehemmiyet yalnız bundan mı ibarettir? Hayır kral (Federik) bu ana kadar Rusya ile Bulgaristan arasında cari olan cidayetten ziyade hayalete benzeyen robot siyasiyesi bir ruh bir şahsiyet vermek istemiştir. Bulgaristan hükümdarı evvel emirde 1896 senesinde çarın merasim tevciyesi esnasında müşarun ileyh ile peyda ettiği münasebet dostaneyi daha ziyade takviye saniyen iki hanedan hükümdarı arasında teması tahkim eylemek arzusunda bulunmuştur. Krallık imparatoriçe (Mari Finodorya) ile karındaşı (Mari Polorna)'ya 1877 senesi muharebesinin canlı hatırası müsabasında bulunan Grandük Nikola Nikolayaviç Grandün Kostantin Kostantinoviç yaptığı ziyaretler ve bu ziyaretler ile birlikte vuku' bulan içtima'at husuiye iki hanedan beynindeki münasabata büyük bir samimiyet vermiş her iki memleket arasındaki mevdudu tezyide hayliden hayliye hizmet etmiştir. Zaten Kraliçe (Filodorna) bu makaranet esasını evvelden vaz' etmişti. Ma'lum üzere müşarun ileyh henüz (Rovis) prens ünvanını hamil olduğu zaman aksayı şark muharebesi meydanında salıp Ahmer kadınlarının serboşunu taşımış ve muharebenin sonuna kadar karındaşı (Maripolovna)'nın zir idaresinde buluna hastahane trenlerini ta'kip etmişti. Demek oluyor ki Bulgaristan kraliçesi o zamandan beri Rusya'da bir mevki' mahsus ihrazına muvaffak olmuştu.

Birinci (Ferdinand) robot şahsiyeden sonra robot mezhebiyeyi takviyeye sarf mesai eylemektedir.

(Ferdinand)'ın zekasına malik bir dimağ Ortadoks mezhebinin gerek Bulgar gerek Rus kavimlerinin hayat maneviyesinde haiz olduğu muvaffak azime nazar istihfag ile bakamaz idi. İşte bu sebebe binaen müşarun ileyh (Lavera Alaksandır Noski) mevkiinde metropolid Antuvanı ziyaret etti. Nitekim bu metropolid dahi

ertesini gün kışlık sarayında (Ferdinand)'ın yevm viladeti münasebetiyle bir aybın ruhunu icra eyledi. Bu sebebiyle irad ettiği vaazda aynı günde 'umum Rus Kiliselerinde (Sen Siril)'in namı takdis edilmekte olduğunu dermeyan eyledi. Slav alfabesi icad etmiş olan (siril) ve (metod) namındaki azizler dört incili için tercüme etmiş olmakla kral Ferdinand mezkur iki Bortinin ayın günü tesadüf etmesinden bila istifade (Sensiril-Metod) nişanı namında bir iki nişan ihdas etmiş birincisi çar ikincisi Nikola ihdas edilmiş. Demek olurki bu nişan Rusların (senet Andara) ismindeki nişan müsabasında bulunur.

Bulgaristan kralının seyahat vaka'sından netayic-i askeriye husuli meselesine gelince: Bu gibi netayic zuhurunu iddia etmek beynel minel tertibat hayalperestaneye büyük bir vesaat vermek demektir. Seyahat mezkure esnasında böyle bir ferziyaenin tertibine sebep olabilecek hiçbir vak'a zuhur etmedi. Evet, hudut Manastır hadasatı bundan dolayı harekete gelmiş olan bazı Bulgar muhalifinde birtakım efkar şedidenin serdine vesile olmuş ve Rus muhabirlerinden bir kısmı bu efkara tercümanlıkta bulunmuşlardır.

Rivayetler o derece ve saat kesp etti ki bazı gazeteler güya çar (Nikola) tarafından Bulgaristana üç zırhlı dört top çeker ve iki settül bahr sefine verildiğini (Çar Sokusalı) sarayında akd edilen bir mukavele name-i askeri ahkâmınca Cezal (Sohiomlifof)'un bir seferberlik planını tanzim etmek üzere Bulgaristana müteveccihen hareket edildiğini yazacak kadar meslek hayalinde ileriye vardılar. İşte Mösyö (İzolovski) ancak bu gibi rivayet ve hiyalatın onu almak maksadıyladır ki ma'lum olan beyanname-i resmiyeyi Rus gazeteleri vasıtasıyla neşr ettirdi. Bu beyanname aynı zamanda Berlin, Viyana şehirlerinde seyahati mezkureden dolayı sert edilen esnadata dahi kat'i bir mukabele teşkil eyleyerek Rusyanın hal hazırı muhafaza politikasına sadık bulunduğunu ebediyen iyiye ispat eylemiştir."

1.1.3.50.Vukelayı Ziyaret

Yunanistanın Der-sa'adet sefareti ateşe militari olup bu def'a tahvil memuriyetiyle Atınaya gitmek üzere bulunan Mösyö Kondiyani, evvelki gün Yunan sefiri Mösyö Gariposir ile beraber harbiye nezaretine giderek Naar Mahmud Şevket paşaya veda' etmiş ve ba'de Sadrazam Hakkı Paşa ve hairiciye nazırı Rıfat Paşayı dahi kezalik burayı ziyaret eylemiştir.

1.1.3.51.Fahri Yaveran

Masraf nazırı Ferik Ahmed Fevzi Paşa süvari dairesi reisi mirliva Salih Paşa erkan-ı harbiye dairesine memur Miralay Ziya Bey mait seniye bölükleri ile müzika-i hümayun ve hidmai şahane kumandanı kaymakam Faik Bey piyade üçüncü Cemil Bey fahri yaveran hazreti padişahi salkine idhal edilmişlerdir.

1.1.3.52.Mısır Havadisi

Kahraman yazdığına nazaran Donanma-ı Osmani için açılan anane defterinin yekünü 86595 guruşa baliğ olmuştur. Yakında verilecek büyük bir müsamere-i musika hasılatı da bu meblağı iltihak edecektir.

Bu müsamerede Osmanlı komiseri Rauf Paşanın tahtı hamisi ve Prens Mehmed Ali ve Halim Paşaların nezareti altında bulunmaktadır. Müsamerenin pek parlak olacağı ve mühim bir yekün temin edeceği cidden ümit olunuyor.Kahireye muvasılat eden madam ve Mis (Ruzvelet) geçen Salı günü Kahireye muvasılat etmişlerdir. Mösyö rozvanın iltihak etmek üzere Hortum şehrine münhi hareket bulunmaktadırlar. Birçok Amerika gazete muhabirleride sabık reis cevher ile mülakat etmek için Haruma azimet etmişlerdir.

(Niwyork Haralid) gazatesi muhabiri mülakata muvaffak olmuş ve mösyö Rozvalitin seyhatin hakkında oldukça mühim tefsilat almıştır. Sabık reis cumhur icra ettiği seyyit ve Şakarın pek parlak olduğunu ve on ay zarfında Afrika da beş yüzü mütecaviz hayvan telef edildiğini beyan etmiştir. Bu hayvanat içinde 17 arslan on beyanatı manda,10 Rinasorus, 8 Hipotam,11 Fil, 9 Zürafa ve sair birçok hayvanat ve hişye bulmaktadır.Mösyö (Ruzvalet) ve familyanın Suriye ve Beyrutu ziyaret ve haşye bulunmaktadır.

1.1.3.53.Asker Sevki

Sirozdan (Levanat Haralid) gazetesine yazdığına göre üçüncü orduda ifayı hizmet etmek üzere sirvaz kazası 299 , 300 tevellülerden atmış Rum elli Bulgar ki ceman 110 nefer ifrad cedide Selanik sevk edilmiştir. İstanbulda mutasarrıf belediye reisi askeri kumandanı zabıtan memurin mülkiye, Rum ve Bulgar metropolitleri ve bir Cem Gafur hazır bulunur, askeri müzikası ahvaya-i latife terenmasaz oluyordu. Mutasarrıf askere karşı hakiki bir peder doğru göstermiş ve sigaralar tevzi' ettirmiştir.Bu münasebetle mutasarrıf Rum Bulgar metropolidleri tarafından notkalar iğras edilmiş, alkışlar arasında hareket eylemiştir.

1.1.3.54.Sanayi Dahiliyenin Himayesi

Sanayi dahiliyenin terkisi için erbab sanayi gösterilecek teshilat hakkında akdimce nafia nezareti tarafından tanzim ve Bab-1 'aliye takdim edilip şurayı devlete havale olunan layıha-i kanuniye şurayı devlet tanzimat dairesince tedkik ve ba'zı mevadına ta'dilat icra edilmiştir. Ahiren nafia nezareti dahi layıhai mezkureyi tekrar tedkik ederek metrucasında ba'zı ta'dilat yapmıştır. Şu son ta'dilat ve tashihat mucebince erbab-ı sanayii verilecek imtiyazat on beş sene temdit edilecektir. Bu imtiyazattan maada sanayi dahiliye Avrupa mumalatına rekabet edilebilecek bir hale getirmek için daha bazı teshilat gösterilecektir.

1.1.3.55.Veba

Hicaz 3 Mart-Dün evvelki gün ciddede Vebadan dört vefat vuku' bulmuştur.

1.1.3.56.Münakasa Usulü

Devair-i sairede cari usule tevkifat ba'dema vuku' bulacak mabaiat ve inşaat için icra edilecek münakasatın evrak havadisle i'lan olunacak şerait dairesinde zuhur edecek talepler tarafından serd edilecek teklifin mühürlü zarflar derununda kabulü hususun usul ittihazı ve mebhus ana tarafların hin-i fikrinde en aşağı fiyat teklifinde bulunan zata münakasanın behme hal ahalisi icap etmeyip teklifat vakasının matlube mevafikati 46 azimeden olmasına binaen ilanlarda bu cihetin nazarı dikkatten devri tutulması maliye nezaretinden rüsumat müdüriyet umumiyesine iş'ar edilmiştir.

1.1.3.57.Müteakiden İkramiyesi

Tensikat kanunun hükmü tarihi tasdikinden beden ile tasyik komisyonları neticeği mukarreratının ilanı tarihine kadar cari olup bu müddet tarafında gerek ihtiyar zatileriyle teka'üd edilmiş gerek tensik komistonunun mukarreratıyla neticesi olarak taka'üde davet olunmuş olanlara mezkûr kanun ahkamına tevkifen ikramiye i'tası lazım geleceği ve seneleri altmış beş müteceviz neticesi olarak tekayüde da'vet olunmuş olanlara mezkur kanun ahkamına tevkifen ikramiye itası lazım geleceği tensikat kanuni ahkamı mucebince tensik komisyonları tarafından tekaide da'vet edilmiş olanların tekaid mu'amleleri komisyonun neticei mukarreratın i'lanından sonra bile icra olursa o müddet tarafında tekaide da'vet edilmiş olmaları kafi olarak tekayüdlerini icap etmeyeceği şurayı devlet tanzimat dairesince tekrar ederek keyfiyet dahilliye nezaretinden umum devaire teblig olunmuştur.

1.1.3.58.Tayin Merci

Sefainden havale ihracıyla humule icraciyle iştigal eden hammalların hizmetleri mukabilinde ücret ahz eden bir nev'i amele ve esnaf demek olup işbu muamele ma'lumat ticariyeden olmadığından bunların Der-sa'adet liman dairesine veyahut hamil esnafında ad edilmelerine göre şehir-i emanetine irtibatları lazım gelip nafia nezaretiyle bir güne münasebetleri olmadığından ol-vechle ifası hususu maliye nezaretine iş'ar edilmiştir.

1.1.3.59.Mütevelli Kaymakamı Nısbı

Mütevellisi fevt olup da tevliyeti henüz tevcih olunmayan veyahut mütevellisi meçhul veya diyar baidede bulunna evkafa ait icar tinli meskufat ve mesta'latın firağ ve intikal muamelatının hin vuku'ında hakimi şer'i tarafından bil-umum evkaf memur vekillerinin mütevelli Kaymakamı nasb ve ta'yiniyle mu'emalat mezkurenin onlar huzurunda icrası luzumun devair mütealakasına tebliğine şurayı devleti mülkiye dairesince karar verilerek ol-vechle tanzim olunan mazbata makam sadarete takdim edilmiştir.

1.1.3.60.Ta'tilname Sureti

Neşriyat mazara ve mehicasıyla tahdiş efkarı mucep olan hasbihal gazetesinin idare-i arfiye kararnamesinin altıncı maddesine tevkifen ta'til neşriyatına ve müdür mesulü hakkında ta'kibat kanuniye ifasına divan-ı harb arifce mütefekkien karar verildiğine dair divan-ı mezkurdan sadır olan mazbata harbiyen nezaretinden ba tezkire gönderilmiş olmakla ber-mucep kara mezkûr gazete ta'til kılınmıştır.

1.1.3.61.Hakpa-ı Adada Bahriye Zabitanı Kulübü

Mektebi bahriye zabitan ve mualliminin tamin istifadesine hadem ketb ve rusail ecnebiyeyi havi olmak üzere hakbayı Adada teşkil edilen kulübün dün resmi küşadı icta edilmiştir.

1.1.3.62.Mektebi Bahriye Saat Vesatı

Mektebi bahriye talebesinin ders ve ta'lim dikkatleri saat vasıtaya göre tertip edildiği men' ... haber almıştır.Mekteb-i Bahriye Dahiliye müdüriyetine ezkayı zabitan bahriyeden bekbaşı hakkı beyefendinin tayin kılındığı istihbar kılınmıştır.

1.1.3.63.Üsküpteki Reji Sirkati

“Yeni asır”da ma'lumatı atıye veriliyor:

Üsküp reji kasasının bir suret mahiranede ve Yunan hırsızlarına has bir mülke ile açılarak içinde bin üç yüz lira sirkat edildiği gazetelerde yazılmıştı. Fail sirkatin mezkûr daire emekdarlarından birisi tarafından irtikap edilmiş bulunması muhakkak görülüyor reji memurin ve müstahdamince mukaddema sandık eminliği vekaletinde bulunan vasilyadi efendinin şüphe ediliyordu ve Esilyadi Efendi tahtı isticevaba alındı. Adliyeye teslim edilen bu maznun iki gün zarfında isticap ve istintak ve hakkında tedkikat müşgafına (!) icra olunarak müstantik Efendinin kanaat vicdaniyesi üzerine tanzim olunan kararnamede sirket failinde zimedi hal olmadığı tasrih ve serbest bırakılmasına hakim verildi.

Komiser Mehmed Efendi neticeye intizar kapıda bekliyordu. Tebessümler ederek dışarı çıkan sabık kasadarın eline yapışıp tebrikatını beyan eyler, sarık cenaplarıda serbest bırakmasıyla münşerh albal olarak ve Mehmed Efendinin yeniden tahkikat ivra etmesine ihtimal vermeyerek Cuma gününü beraberce geçirmeye muvaffakat eder, Mehmed Efendi bu münasebet esnasında kendisine has bir maharetle Cumartesi gününe kadar ve Esilyadi efendinin fiş sirkati hangi vasıta ile irtikap ettiğini bu maksad için vaktiyle Selanikten iki sanatkar celb ve bunların adem muvaffakiyeti üzerine Üsküpte Yunan teb'asından Dimitri ve Simonoviç namında bir çilingire müracaat edildiğini tafsilatı ile tahkik eder. Bundan maada bu meselede belediyede müstahdem istavro namında bir şahsın delaleti bulunduğunu da öğreniriz. Çilingir ile ve asilyadi cenabları müvacihe edilir. Keyfiyet sahn-i bedahiyete çıkar ve acemi her sizde yakayı aliverir. Sirkatin daha bir iki müşterek fa'ili olduğu istidlal edilmekte bulunduğundan tahkikata devam ediliyor. Kariban bütün inaatıyla meydan subuta isal olunacaktır. Vakanın alacağı şekilde ayrıca inzar karaine arz edeceğiniz.

1.1.3.64.Giresun Kazası

Giresun 16 Mart-Trabzon vilayeti Meclis-i umumiyesinin verdiği karar mucebince Giresun kazası sancak haline ifa edilecektir.(Osmanlı Ajansı).

1.1.3.65.Takdir Hamiyet

Kalem odası için müşme' mütelaa odası için hasır bir asma kebir ve iki evkaf masa saatleri komiser ve kalem odaları istiharat odasına yolluk geçe, üç aded pis pis bir adet kanepa fırçası dört adet pencere korunşula basma bir de koğuş için on üç adet ustur bir de istirahat vasıtasıyla yemek odasına iki adet adi masa.Üsküdar da kain

çarşı karakoluna mehal mezkûr ticaretinden Dimitri ve Yinayor ve Zişu ve Hacı karabet erhaniyan ve hurun dabloyan ve Haçkiyan efendiler tarafından bilade muharrer eşya ve levazimet tefrişi ihda olunmuş ve muma ileyhin müesir memdu hasai hamiyetgaraneleri şayan taktir görülmüştür.

1.1.3.66.Polis Mektebi

Polis mektebinin tedrisatı hitam bulacağı mebni yakında imtihanlarına mübaşiret olunacak şahadetname alan efedilerin yerine diğerleri tefrik ve intihap edilecektir.

1.1.3.67.Tazminat Alanlar

Tazminat alarak hükümetle kat' alaka eden memurlar ile ailelerine mülkiye taka'üd sandukaca ma'aş tahsis olunması taktir etmiştir.

1.1.3.68.Ref Memnuniyet

Yunan matbu'atından akropolis Tokranos, İskarib, Emboris,namelerindeki gazetelerin münderecaat mazaralarına binaen memaliki osmaniye men' idhalleri hakkındaki memnuniyetin ref Yunan sefaretinden iltimas edilmiş olmakla yine icabete bakılmak üzere salifü'z-zikr memnuniyetin ref meclis vükelaca tensip edilmiştir.

1.1.3.69.Tashihat Nizamiye

İsnan ifradı hakkında ceryan eden tashihat nizamiyenin ahz asker ma'mulatu hitam bulmuş olsa dahi mu'teber tutulması şura-yı devlet kara ahiri icabından olduğu harbiye nezaretine bildirilmiştir.

1.1.3.70.Donanma Ananesi

Edirne'den gelen gayri müslim askerlerin getirmiş oldukları çiçek demetinin müzayedeye konulmasından hasıl olan dört bin dokuz yüz otuz üç gurus donanma cemiyetine ba-teslim makbuzu alınmıştır. Beylerbeyi hastahanesi müdürü Bekbaşı Ömer Akif Efendi, poluna birinci nişancı taburu kabul agası Mehmed Efendi, ikinci bölük yüzbaşısı Hidayet Efendi mülazım evveli Nuri Efendi, Eyüp Raşidiye askeriyesi jimnastik mu'amili yüz başı Vasfî Efendi davayı vekillerinden Giridli Hasan Bey divanı 'umumiye komiserlik kalemi sevk memurlarından İsmail Hakkı Efendi bu hususta masbuk el-hidame olan fedakaranedendir.

1.1.3.71.Vilayet Gazeteleri Hakkında

Vilayet gazetelerinin temin devam intişarı için ba'zı vilayetinden teklif olunan tedabir meyanında memurin vilayetin ve karyelerin gazetelere abone olmaya mecbur tutulmaları sureti kat'iyen gayri caiz ve bazı vilayet merkezlerinde resmi gazetelerin neşr olduğunu günlerin arasına tesadüf eden eyyamda neşr edilen gazeteler var iki en mücerred mazbata-i vilayetin istifadesi için i'lanların onlara hasren tehiri bir takım maslahın hallidar olmasını müstelzim olacağı gibi vilayet gazetelerinin eyyam muayenede bile tab' olunmayarak bir iki gün tehir etmekte bulunduğu ve ba'zı vilayet matbaalarının hurufu bozarak olduğu ve hususu gazetelerin ilan-ı resmiye-yi daha ucuz tab' etmeleri de kabil olabileceği cihetle her ne yapılsa vilayet gazetelerine hususi gazetelerden ziyade kar tedariki ala'l-devam temin olunmayıp hatta bunlara cebren abone yazmakla da aboneler tarafından mütelaası temin olunmayacağından bu gibi tedarik muvaffak maslahat olmayacağı ve devair adliye ve maliye ve sairece isti'mal olunna cedvel ve defter-i resmiyeden vilayet hissasına düşen kısmın İstanbulda tab' ile taşralara tevzi'i usulünden sarfi nazarla her vilayete ait defatir ve cedavulün o vilayet matbaasında tab' ettirilmesi hususu da vilayet matba'alarının intizamına ve ahvaniyet ve müsavat cihetinin bilhesap anlaşılmasına müteveffik ve tedkikkat vaka'a neticesinde bu cihet temin olunabiliyor ise icabına bakılması menasip olacağı cihetle mahalleriyle bil-muhabere masrafca ahvan ve kabil icra olduğu taktirde iktizasının ifası vilayet tahrirat müdürleri öteden beri vilayet gazetelerine nazaretle mükellef olarak hatta bunun için ayrıca matba'a veradatından tahsisat aldıkları umur-ı ma'lumeden bulunmuş ve sıhhiye ve ziraat müfettişleri tarafından resmi gazeteye köylülerin anlayacakları lisan ile sahih ve zirai makaleler derci hakkında müne'l-kadim merkezinden vilayetlere tebligat icra oluna gelmiş iken şimdi gazetelere intizam ve bütçelerince tevazun husulü için bu tedbirlerin bazı vilayetlerce yeniden teklif edilmesi ve resmi gazetelerin abonelere suret serbia ve sahihecede isali esbabının istikmali vilayetlere ait olduğu halde bu cihetin dahi tedabir-i ıslahiye meyanında gösterilmesi sebebi anlaşılamadığından Beyrut vilayeti gibi gazete için bir güne muavenete ihtiyaç göstermiyen vilayetleri müstesna olarak diğer vilayetde çıkan resmi gazetelerin idame-i intişarı için ne gibi tedabir ittihaz olursa ya harit şahsiye ve maslahi ihlale yahud masarif hükümeti tezyide müncir olacağından bunların behme hal intişarı matlup ise matbaaların açıklarının kapadılması için bütçeye luzumi kadar karşılık konulması evvel görüldüğü şura-yı devlet maliye ve nafia dairelerinden ba mazbata dermeyan edilmiş

olmasına ve mezkur gazetelerin devam intişarı faidede hali değılseye şurayı devletin cümle-i beyanatından olduğı üzere vilayetlerce tehkalif olunan tedabirin tatbikine yahud hazine-i maliyece muavemet ifasına mehal olmayup mahallerince tefsilat mebsuta dairesinde ve sair sur münasebede husul maksat çarelerinin tahrisi vilayetlere ait bulunmasına binaen ona göre ifa-yı muktezatı şeref varid olan tezkire-i samiye üzerine ta'yimen tebliğ olunmuştur.

Hükümetin Tahmilk olmak üzere mebayı'ine edeceğı zahireyi mütegalibe ve erbabı tefuz der-uhde ederek zerah kazasında senelerden beri medhur tahmilk hassasını kaybetmiş ve yüzde altmış çavdarla mahlut hintaya i'ta etmekte olduklarına dair kurayı çay kazası ahali tarafından irsal olunup sedayı millet gazetesinin 3 Şubat sene 325 tarihli nüshasında munderç varaka maktu'ı berayı istizah Erzurum vilayetine gönderilmişti. Gelen cevapta kuru çayca Ziraatbank şubesinde ahali-yi verilen tahmilk hintadan bin kilosunun beher kilosu elli dört guruştta Zareli Hacı Mehmed ve bik kilosu elli sekiz guruştta kuru çalı şerife efendiler üzerinde lede'l-münakasa takrir etmesine mebni ihaleleri icra edilmiş ve şerif efendiden Bosna hūlasatından tahmilga her cihetle elverişli bin kilo hinta bila ahz ziraa verilerek vaktiyle kemalen zira' olmuş olduğı ve zara müteahhiddin getirdiğı hinta numunesine ve tahmilga muvaffak olmadığında kabul edilmeyip yine kurayı Çaydan mebayinde ettirilerek tevzi' edildiğı cihetle şimdiye kadar bir fert tarafından şikayet ve i'tiraz vuku' bulmadığı ve hilaf-ı hakikat olan bu şikayetin zahirelerini satamayan kuru âay muhtegirleri tarafından nam müstearla vuku'a geldiğı ve zara mahsulatından ziraa tahmilk zahire verildiğı tahkik ederse komisyon mahsus tarafından iki bin kilo gelinne ismani hükümete verileceğı bildirildiğı gösterilmiştir.

1.1.3.72.Derdest

Karaca abad kazasına muzaf tersane karyesi ahalisinden ve Bulgar mehalinden olup Amerikaya gitmeye kara vermiş olan üç şahs geçen kanun saninin on sekizinci pazartesi gecesi ve Vidineye gitmekte iken güzergahlarında bir pusuya uğrayarak birinin maktul ve diğerrinin kolundan mecruh olduğı ve mezkûr cinayet failleirnin karye-i mezbureden ve istikali Kostantin ve ananesi olduğı ve tahikkat vakadan anlılmasıyla merkumun tevkif olduğı ve meselenin istiknahı için tahkikate devam edilmekte bulduğı Selanik vilayetinde bildirilmiştir.Balkan pazarında kabzamal Hüseyin Efendinin katibi Robin tarafından kasata konmak üzere nafia hanı odabaşısı Ali Agaya teslim edilen on bin guruşluk torba mezkur hanede tüccar uşığı

Lefter tarafınan sirkat edilmiş ve icra kılınan tahkikat ve tahriyatda mezkûr akçe meydana çıkarılarak sahibine teslim ve lefter dahi evrakıyla cihet-i adliyyeyi tevdi' kılınmıştır. Bi mekan takımından Mustafa ve Refiki serseri Mehmed Galata rıhtımından bir çuval eşya sirkat edüp firuhat eyledikleri sırada der-dest edilmiş ve galata merkezine teslim olunmuşlardır.

“Matbaacılar” Cemiyetinden:

“Memalik-i Osmaniye matbaacıları cemiyeti” şehri emanetine müracaatla evvelce nafia nezareti tarafından imalathanelere vaz' olunan matur vaz'ıye ruhsatı, hariciye namıyla bir resm istifa edilmekte idi ise de fakat matba'alar bundan müstesna tutulmakta olup mezkûr resmin şehri emanetine intikaliyle matbaalardan da istifaya başlanıldığından ve bunun ise tabaatin terkisine men' olacağından nafia nezareti gibi muamele olunması talep eylemiştir".Matbaacılar cemiyetinin talep vakainin as'af olunacağını kavyen ümit eyler ve cemaatte vazife perverlikden dolayı beyan takdirat ederiz.

Meclis-i umur-ı tabiyeden:

Çiçek alet müthiş ve sariyesinin ebnayı nev'imize iras ettiği hisar ve mezar ma'lum sıgar ve kebar ve marz mezburun men' sirayet ve intişarı vekilen izole ve endifai ise telkig cedri ilmiyesinin vasi' mukayesede tatbik ve icrasıyla tesir nümayı husul ve imkan olacağı müsteğni beyan ve tezakürdür.

Hükümet meşrutiyeti osmaniyemizin sıhhat-i umumiye hüsnü muhafazası ve vatan mu'aziz ve müşterekimiz evladının idame-i sıhhat ve hayatı hususunda bedriğ ve masruf olan mesai ve himamat cemilesi asar meşkuresinden olmak üzere Dersa'adette bunca masraf ihtiyariyle tesis ve ihya buyrulan telkihhanede hergün külliyetli mikdarda aşu mayası istihzar ve tab olunan mehalde mecanen bila ifata vakt sevk ve isbal kılınmakla beraber istanbul devair belediyesine ve arzu eden itbayede istenildiği kadar ita edildiği ve aşu nizamnamesinin birinci maddesinde “mekatib-i umumiye ve hususuiyede bulunan zikir ve inas şakirdan ile ticaretgahlarda ve fabrikalarda yevmiye ve maaşla istihdam olunan erkek ve kadınlar ve bilcümle hizmet müteferrika ve sanayi muhtelif ashabinın çiçek çıkarıp da eseri görülenlerden maadası kafeten aşılı olup aşısı tutmuş olduğundan dair tarihi beş seneyi geçmemek üzere bir şiddetnameyi hasıl bulunacağı ve böyle şahidnamesi

olmayanlar mekatip ve mesakin vahidname vaz' mezkureye kabul olmayacakları ikinci maddesinde "aklam ve hidemat devlete ilk def'a dahil olacakların ce sakeri osmaniye jandarma selkine girenlerin dahi aşılı bulunmaları ve tahtı silaha alınanlardan kar'a ve redif ifradından ve polis selkine girenlerden aşılı olmayanların mensup oldukları taburun tabip veya cerrahi ma'firetiyle aşılınıp yerlerine bir reşadname verileceği memalik-i osmaniye haricden muhaciretle gelecek olanlardan aşılı olmayanlar li-iclal-i iskan sevk olundukları mahallerde hemen aşılattıracağı" beşinci maddesinde "aşı ameliyatı her beş senede bir def'a tekrar edileceği gibi ahkamı mesrude-i bir def'a tekrar edileceği gibi ahkamı mesrude-i nizamiyeye imtisal hareket etmelerinden dahi kanun cezanın iki yüz elli dördüncü maddesi mucebince cezası nakdi alınacağı" münderç ve muharrer bulunduğu halde altıncı daire-i beldiye dahilindeki mekteplere taleve kabulünde şahadetnamelerin aranılmadığı bu kere icra olunan teftişattan anlaşıldığı cihetle bu husuda vuku' bulacak müsamaha çiçek hastalığının daire-i sirayet ve intişarını tevsi' suretiyle sıhhat-i umumiyece mucep mehallik olacağından mekatiplerinde aşsız itfal bulunan müdür ve muallimlerin hemen daire-i belediyeye müracaatla veyahut suret ahirle çocukları aşılattmaları ve fiam ba'd aşılı şahadetnamesi olmayan itfali mekteplerine kabul etmeleri çiçek gibi bir mezi sarı ve müthiş adam intişarına ve bu suretle memleket ve insaniyete hizmet edeceklerinden bila ifta-i vakit telkiha müraca'at eylemeleri luzumi muktezayı nizam ve icap sıhhat 'am olacağı mecalis umur-ı tabiyye mülkiye ve sıhhiye 'umumiye ifadesiyle tebliğ ve ilan olunur.

Şurayı devlet bedayet muhakemesinin üç yüz yirmi beş senesi mu'amelatı mübeyyin istitastik cudulüdür:

11 Sene-i sabıkadan müdevver olarak

679 Üç yüz yirmi beş senesinde virud eden evrak

690 Yekün

Aded

672 Muhakemeleri icra ve kararları ita edilen ve mu'amelat sairesi bila ifa çıkarılan evrak

18 Der-dest muhakeme olup sene-i atiyeye devir edilen

690 Yekün

153 Muhakeme riyasetinden yazılan tezakir ve muharerat

56 Muhakeme ifadesiyle makam riyasetinden yazılan tezakür ve muharrerat

483 Muhakemededen yazılan ve ashabına tebliğ edilen celp mezkuresi

696 Yekün

İlim hukuk ve mukayese-i kavanin mecmuası

Gümölcine mebusu Muhammed Arif Bey tarafından neşr edilmekte olan bu resimlemenin on birinci nüshası saha arayı alim matbu'at olunmuştur. Mütalaasını tavsiye ederiz.

1.1.3.73.Miftahü'l-Sa'adet

Darü'l-muallimat müntehi sınıf talebesinden Fatma Emine hanım tarafından bila adaki nam ile gayet müfsid ve masur bir alfabe katibi neşr edilmiştir. Birer tane edinmelerini evliyayı itfale bilhassa tavsiye ederiz.

Sayfa: 5

1.1.3.74.Osmanlı Jandarma ve Ticaret Gazetesi

Bu faydeli gazetenin yirmi üçüncü nüshası da birçok makalat nafia ve tasvir nefiseyiHavi olduğu halde dün intişar etmiştir. İstanbulda nüshası kırk para taşraya bir senelik abonesi üç mecrediye altı aylığı otuz guruştur. Mütelaasını kardeşlerimize tavsiye ederiz.

1.1.3.75.Yanya Vilayeti Tercümanlığı

Bin guruş maaşlı Yanya vilayeti tercümalığı münhal olduğunda memurin dahiliyeden olup kadir ve haricinde kalmış ve şerait lazimeyi haiz bulunmuş olanların sicil memurin kalemine müracaat etmeleri i'lan olunur.

1.1.4.BORSA

1.1.4.1.Galata Borsası

4 Mart Sene 1326

Tablo.2.BORSA"Galata Borsası"(Yeni İkdam Numara 5,s.5,1910)

Para	Guruş		Duyun-ı mevhide-i Osmaniye Tahvilatı
20	106	Açıldı	
15	106	En aşağı	
20	106	En yukarı	
16	103	Kapandı	
Santim frank			

Tablo.2.(devam/cont.)

25	219	Açıldı	Marif nükud-ı ... tahvilatı
32	218	En aşağı	
37	219	En yukarı	
37	219	kapandı	
00	528	Frank Anadolu Demiryolu tahvilatı	
07	15	İngiliz lirası Anadolu demiryolu hisse senedatı	
00	40	“ Şirketi hayriye “	
25	20	“ Balatı Osmani hisse senedatı	
15	1	“ lirayı osmani şirketi hayriye osmani “	
47	4	“ Osmanlı sigortası “	
55	6	Frank Der-sa’adet Tramvayı	
490	00	Lira Der-sa’adet Tramvayı	
5	20	Krallık Tutun Servisi	
9	80	Lira-yı jandarma ...”	
17	75	Lira-yı Der-sa’adet Tramvayı ...	
136	00	Lirayı Tramvay jandarması	
00	436	“ Selanik Bankası	
50	324	“Der-sa’adet... Tahvilatı	
00	443	“Der-sa’adet Metrukesi	
24	50	Balya Kara Aydın Hanedanı	
25	50	Karasu gadi	
257	50	Karasu mümtaz	
256	50	Kesendire adi hassa hanedanı	
157	50	“ Mümtaz “ “	
190	00	Erkalı madeni	

1.1.4.2.Meskukat

Tablo.2.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 5,s.5,1910)

En yukarı	En aşağı	Lira-yı Osmani 100 guruş lira-yı osmani ... metelik
Para gurusu	Para gurusu	
	105 20 altılık asfi	
	10320 beşlik	
	9900 metelik	
10809	10807 sim mecdi	
	10805 “ cediği	
	10335” aksam	
8713	8709 Fransız altını	
11002	10938 İngiliz	
	9010 pol “	
	5000 karamis “	
10720	10710 mark altın	
820	820 .. yüz kaimesi	

1.1.4.3.Kambiyo

40937 Guruş Londra üzerine üç mah vadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

11027 Guruş Londra üzerine üç mah vadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

2277 1/3 Frank Paris üzerine üç mah vadeli (Bir adet lira-yı Osmaniye mukabil)

2296 Frank Paris üzerine üç mah vadeli (Bir adet lira-yı Osmaniye mukabil)

1801 Mark Berlin üzerine bila vadeli (Bir adet lira-yı Osmaniye mukabil)

2289 Karun Viyana üzerine bila vadeli (Bir adet lira-yı Osmaniye mukabil)

1.1.5.İ'LANAT

1.1.5.1.Ruhu'l-Mecle

Mecle-i celilenin en mükemmel serhi olup yedinci cildi neşr olundu kitap ... kitabü's-sahih ve'l-ebra kitabü'-akrar,kitabi'd-davan, şerhi olup fiyatı beş guruştur. Sekizinci tab' olunur.

Beyoğlu İcra Dairesinde:

Meyhaneci Harstonun temu ve istavriye ba 'ilam muhterem bi dinin tasviyesi zımmında medyun merkumun pederi müteveffı Haristodan ... intikalen mutasarrıf olduğu Boyacı Köyünde kuru caddesinde kırk sekiz numaralı gedginin yüz on dokuz sehm hissa-i şayiası taht hicze aldırımış olmağla tarihi ilandan i'tibaren on beş gün sonra mezkûr otuz yedi buçuk sehmin yılmaz ide firuhat teşhis olunacağı daire-i mezkurde ilan olunur.Hatice hanımın koca kalfa zimmetinde mahkum bi alacağına müştemil haciz edilip firuhati tahtı firara alınan müştemil frank küllisi buru atışına birde ve lamba istilto bardak vesair şehri hal ruminin yedinci Pazar günü sabahleyin saat üçde benim köyünde eşref efendi sokagında bilzayide firihat edileceğinden talep olunanların yevm ve vakit ve mehal görede hazır bulunmaları ilan olunur.

Sayfa:6

1.1.5.2.Kaptanlara ve Kaptan Olmak İsteyenlere Rehber İmtihan

Haliç Der-sa'adette bu gaz içinde Marmarada sirifer eden ve bahri sefid ve siyahinin sahil sefirlerini icra eyleyen vapurlara sitembotlara Römorklara süvari veya kaptan olmak için imtihanda sorulacak bilcümle suvallerin cevaplarını havidir. İkinci forma neşr olundu. Bab-ı 'ali karşısında kainat kütüphanesinde 15 guruşa abone kayd edilir.

Niçin mağlup olduk

78-1877

1.1.5.3.Osmanlı-Rus Seferi

Osmanlı-Rusya harbindeki esbap mağlubiyetlerinizi bütün dikkatiyle teşrih eden bu mühim eser. Bu kere mektebi harbiye tarihi harp mu'allimi Mümtaz Yüzbaşı Hulusi Bey tarafından telif edilmiştir. Bi'l-umum zabitan ve tarih meraklılarına cidden tavsiye ederiz.

Fiyatı (6) ve mecildi (8) guruştur. Taşra için (2) guruş posta ücreti zam edilir.

Müellif muharibe dersleri namı altında intişar eden asar sairesi:

Fi

4 Birinci kitab: Piyadenin ateş ta'biyesi

6 İkinci “ : Piyadenin muharebe harakatı

5 Üçüncü “: Alman muharren topçu ta'limnamesi

12 Dördüncü “: Sınıf merbuta ta'iyesi

20 Beşinci” : Ta'bibe mesail halleriyle beraber

3 Altıncı” : Batarya kumandanı

Üçüncü 4 tahiyeye kadar bir arada mücellide (5) ve ayrıca mecilez olan 5 behiyeye (5) ve 1 den 5 techiye kadar hepsi bir arada mecildinede (7) guruş zam olunur.

Taşra için yüzde on posta ücreti zam edilir.

Merkez tevzi'i: Bab-ı 'ali caddesinde (Der-sa'adet) kitabhanesidir.

Divan 'umumiye-i Osmaniyeden:

Trabzon vilayeti dahilinde vaki' olup üç senelik bedel sabıkı iki yüz on yedi bin beş yüz guruştan ibaret olan Bafra seyyid mahi rüsumu üç yüz yirmi altı senesinden i'tibaren üç sene müddetle mehallice mevki' müzayide-yi vaz' edilmiş olduğundna talep olanların mehali divan-ı umumiye idaresiyle Trabzon divan-ı umumiye baş müdüriyetine veya idare-i merkeziye seyyid ve şakir şu'besine müracaat etmeleri lazım gelir.

Altıncı daire-i vakiyeden:

Beşiktaşa Sinan paşayı atik mahallesinde vapur iskelesi caddesinde dört bab bekar odaları yüz kırık guruşa talebi uhdesinde bulunduğu ve karar kat'iyesi nihayet bir haftaya kadar icta olunacağından daha ziyadeye isticaretine talep olanların Beşiktaşa kain altıncı daire-i vakfiyeyi müraca'at eylemeleri.

Şişlide mecidiye karyesinde kain mecidiye cemaatinin sağ ve sol cihetinde on bir bab dükkan senevi bin guruşa talebi 'uhdesinde bulunduğu ve daha ziyade talep olanların Beşiktaşa kain altıncı daire-i vakfiyeye müraca'at eylemeleri.

1.1.5.4.Ma'cur Müşirliğimize Müjde

Kainat ve sıddık ve istikamet rehber selametimizdir taklitlerine dikkat taklitlerine dikkat

Mehmed Ali Beyin tertip girdisi olup (1314) senesi martında mektep tabiye şahane gemihanesinde Baltaha ruhsat resmiyesi i'ta buyrulmuş olan (Anbison ma'cunu nam diğer müşhil ma'cunu) mabeyn eczahanesinden mütekaid Uridi Efendi ma'rifetiyle istihzar olunmaktadır. Hıssa-i şifahiyesi ma'ideyi kani tasfiye eder. Ağz kokusunu göğsündeki balgamı karnındaki yelleri ve basuru def' edir böbrek ve karaciğerdeki kum rahatsızlığı sekiz gün zarfına tahihi ve üç mahide bilapor hızlı tedavi eder. İkbazı men' ma'cundur. Mahir satılır. Yeni cami' şerif merdivenleri karşında Kazım Beyin bahçe kapısında kasabeyan göçkiyan çiçek pazarında lino Efendilerin ecza depolarıyla ekseri de portu, fatihte Kazım Şehzade başında Hacı Mehmedi Bayezitte Kemal Köprü başında Hacı Hamdi, Beşiktaşa Kazım ve Üsküdar'da Cemil Kazım beylerin ve Galatada doğru yolda kıstaki yemliksin eczahaneleriyle sair meşhur eczahanelerde satılır. Fiyatı 5 guruştur.

Çavuşoğlunun Yeni Çıkan behriz ve Torkum? Birinci Nevm Seferatı kağıdını isteğimiz Umum bir nevhiler ve sıhhiyelerde bulunur.

1.1.5.5.Kibarna Maden Suyu

Mektebi tabii osmanice bittahlil havas şifaiyesi resmen tasdik buyrulmuş ve usul fenniye dahilinde imla edilmekte bulunmuş olan işbu ma'den suyu ta'am esnasında içilen maden sularının en a'lasıdır. Mide, karaciğer, böbrek, mesane, bağırsak, kum, cild ve albomin ve şeker hastalıklarına da tesir şifa bahşesi etmayı kiramca bittecrübe tahkik etmiştir.

Deposu İstanbul Gümrüğüne muttasıl yeni hanede ve Karaköyde dışçı marzatayan ve Kadıköyünde hamarat idareleriyle kavaporatik mağzalarında ve eczahanelerde bulunur.

1.1.5.6.Has Saltanat

Yahud intikam meşruh millet:Nam eser 31 facia elmiyesini bütün safhayırla inzar millete arz eyler. Mehal tevzii Bab-ı ali caddesinde Türkiye kütübhanesidir. Ahut, cemiyet, ikbal, şefik kütübhanelerinde yüz paraya satılır.

1.1.5.7.Birinci Usulü

“Bir lisan Pratik ile tahsil edilir ve gramer sayesinde tekmiş ettirilir” layıtiç.

Berliç usulü bir lisan ecnebinin memalik ecneibyede ikamet eylemeye suret tahsil hakkındaki kavaide tabiatının tatbikinden ibarettir. Berliç sol sayesinde bir şakird daha ilk dersten i'tibaren tahsil eylemek ettiği lisandan başka bir lisan tekellüm edemez.

Berliç mekatibinden adedi bugün 320'ye baliğ olmuştur. Otuz seneden beri mevcut olan bu mektepte yalnız elyevm tekellüm edilen lisanlar tedris edilmiş ve bu bapta ihtisas kesb edilmiştir. Muallimler tedrisata başlamazdan evvel bu usul tedris için terbiye edilmiştir. Muallimler yalnız lisan mader za lerini tedris eylerler.

Berliç mekatibi mu'allimleri bu esvalin muhter'i olan Mösyö Berliç tarafından tedris eylemiş müdür ve müfettişlerin taht-ı nezaretindedir.

Berliç mekabının teşkilatı hakkında ma'lumat almak ve bu usulün menafi'ini takdir eylemek için mecanen bir derste bulunarak tecrübe edek veyahut Fransızca olarak ta'rifnamesinin irsali talep eylemek. İstanbulda şu'besi Beyoğlu cadde-i kebirinde 356 numara her lisanda tercümanlar

Berliç mektebi müdürüne
Benim için bir teahhüd iltizam etmeksizin ta'rifnamenizi göndermekliğinizi rica eylerim.
Meccanen bir derse kayd edilmekliğimi rica iderim.
Tedris(1) lisan üzerine saat (2)de ve Gemimizdeki(3).....(4) mektebinizden almak isterim.
İsmim.....
Adres.....
(1) Lisani işaret eylediğiniz (2) saat (sekizden ona kadar) (3) gün (4) tecrübe ders almak istenilen mektebin idaresi.

1.1.5.8.Motor, Bot, Simbot, Yat ve Emsali

İngilterenin en heşhur fabrikalarının vekili olan mistır Artur Hil vasıtasıyla kemal sehulet ve intizamla celb edildiğinde bu babta siparisi olanların galatada tevtil civarında mürettebat sokağında yakud hanenin ikinci katında idarehaneye müraca'at eylemeleri ilan olunur.

.....

Bu nam ile Ziraat bankası idare-i umumiyesi tahribat baş katibi Barışzade hacı Mahmud Efendi hazretleri tarafından mukaddema tahrir ve neşr olunan eseri mu'teber daru'l-mualliminde okunmakta olan mantık manzum (selim) imam ihzarının türkçesi şerh ve tercümesi olup herkesin anlayacağı ifadat ve izaha ile yazdığı cihetle rağbet ammeye mazhar olarak nüshası kaldığındna metni hareketle olarak tekrar nüshası kaldığındna metni harakeli olarak tekrar tab' ettirilmiştir. Bab-ı 'ali caddesinde (şerkiye) kütüphanesiyle hakanların Bayazıd kuyusu yanındaki kitapçı dükkanında ikişer guruşa satılmaktadır.

1.1.5.9.İlaveli Telhis Hukuk-ı Düvel

Mukaddema yetmiş guruşa kadar satılan işbu kitap Hasan Fehmi Paşanın eseridir. İlavesi bulunan lhi mukarreratı Galip ve İzah ve mefsul yazılmıştır. Bab-ı ali caddesinde (Türkiye)'de (Daruşşafaka) ve (ikbal) hakanlarda (terki) kütüphanelerinde Galip ahun fiyatla satılmaktadır. Taşrada şipariş edenlere posta ücretiyle yirmi guruş gönderilir.

1.1.5.10.Teşebbüs Şahsı İdarehanesi

İşlerinizi ceddıyetle gördürmek isterseniz sirkecede meydancıkta Ferruh Bey hanında üç numaralı odaya teşrif ediniz. Her mehalde irad ve ikamete elverişli hane dükkan ve köşkler enbiye üzerine yüz liradan yirmi beş bin liraya kadar istikraz ediliyor. Faiz emsaline nisbeten ehundur. Luzumi olan zevatın her mezhepten ma'lum mürebbiye hidametçi aşçı uşak vesaire verilir. (Mevsim zayıf hululi münasebetiyle nakil edecek zevata kiralık terede arzı ediliyor ise köşın verilir. Eşya idarehane vasıtasıyla nakil ediliyor. Her zaman idarehaneye aittir.) idarehaneye müraca'at edecek zevat muhteremenin her vecihle mennun kalacaklarını temin ederim.

1.1.5.11.Adalet Ahvat

Burhaneddin Bey ve Kampanyası

Amerikalı genç Matmazel Döviyet Hopkinsin eseri olup geçen gün bazı parçalarını nakil ettiğimiz adalet ahvet hanımlar için de olmalı namındaki 3 paralık pipesi önümüzdeki tiyatrosunda hanımlara ve akşamı da varite tiyatrosunda fevkalade olarak ve zam sıhine nūmaşa olacaktır. Kampanya son bir devre-i teciddeden daha girerek meşrutiyetden beri en ziyade tiyatroda 1 az isti'dad ve mūner eden aktörlerle bu def'a Selanikten virud eden heraciyan veryan hemşireleri kontrat etmiştir. Bir buçuk seneden beri günden güne hitave eden endaz terki olan mezkur kampanyaya bu piyesi çıkarmakta gösterdiği kenarlıktan dolayı da ayrıca tebrik ederiz. Beyoğlunda takside vaki' canbazhane tiyatrosunda 30 kişiden merkep orta oyunu kampanyası komik şehir Hasan Efendi.

Martın 2'nci cumartesi günü akşamı yalnız bir def'aya mahsus olarak fevkalade bir (orta oyunu) icra edileceği gibi en namidar pehlivanlardan beş çifte alturka ve iki çifte alafranga pehlivanı tarafında büyük vecidi görmüşler icra edilecektir. Hasan Efendinin ivra edeceği orta oyununun temaşası zevk perurane tavsiye ederiz. Halis ve kokulu ve sıhhi sabun kullanmak isteyenlerin Mısır çarşısında Trabzonu Hacı Ahmed Efendinin dükkanı müracaatla ikinci zade evladlarının kokulu Türk sabunundan tedarik eylemeleri tavsiye olunur.

Asar Münteşire.

1.1.5.12.Tarihi Siyasi

Asır Hazırda Avrupa

İstanbul vilayeti ma'ruf müdürü Ali Reşid Beyefendi tarafından terbiye olunan (tarihi siyasi asr hazırda Avrupa) nam kitabın 49'uncu forması neşr olunmuştur. Beher forması kırk paradır kanalet kütüphanesinde Abone kayd olunur.

Azimzade Refik Beyin bu unvan ile tahrir eylediği terciidi şaban edbamızdan bir tarz tezya ile 5 lisanımız tercüme ve nakil edilerek sureti nefisede tab' olunmuştur. İttihad islam Bey ziyade dikkat muhabbetle olunacak bir eser nefis müfid edebidir. Erbab-ı matla'aya vasiye ederiz. Merkez teviz'i Ali caddesinde 40 numaralı daruşşafaka kütüphanesidir. Fiyatı belli olup taşraya bir guruş posta ücreti zam olunur. 4

1.1.5.13.Öksürüğe Karşı Milanlı Doktor Kampanyanın Abakıs Şurubu

Müeser Yakına İlah

Küçük bir şişesi serian şifa vermek için kifayet eder. Havas şifaiyesi bilcümle muhafil tabiye hastahaneler taraftan kabul edilmiştir. Suret isti'mal odadaki ta'rifnamede münderçtir. Pek oğlunda bonmarşe okunu mebni Foburatidin Beyoğlu galata İstanbul kazası köy şu'belerinde ve başlıca eczahanelerde firuhat edilir.

yarım şişenin fiyatı 13 guruş

Tamam “ “ 24 “

Türkiye için deposu Galatada büyük millet hanında 335 numaradadır.

Üçüncü Daire-i Vakfiyeden:

Çentimkan Fatih sultan Mehmed Han hazretlerinin icra-i vahideli aktratından Fatihte vaki' yüz guruş bedel icar sabıklı Karagöl mehali üç yüz yirmi altı senesi martından i'tibaren icare verileceğinden zam ile isticare talep olanların çarşambada üçüncü daire vakfiyeye gemileri. Haftada 2-2

1.1.5.14.Doktor H ... Emrasa Ciddiye ve Tenesilya Tabip Mahsusi

Paris sen levi hastahanesinde ikmal tahsil etmiş olan tabip muma ileyh pazardan maada hergün sabahtan akşama kadar yüksek kaldırım mevlevi tekyisi karbinda adamopolis apartmanında Cuma ve Salı günleri sabahtan öğlene veznecilerde açık baş eczahanesinde hastaganı muayene ve tedabi eyler. 2

1.1.5.15.Dişlerin ve Ağzın Sıhhati

Dişlerin sıhhati hazmı temin eder. Fena halde bulunan dişler ise hazımsızlık intaç ederler. Ağzı sıhhatte saklamak dişleri beyazlanıp çevirmelerini men' ve çürümeye başlayanları tedavi etmek için (solak banede değteden) (iksir tuz ve macun)'unu kullanmalı ki (pastor) usulünce yapılmış hoş reyhalı ve mazad ta'zidir. Dişlerin arasındaki mikropları ve ağzın kokusunu ve gırtlak ve boğaz afunetlerine mahveder. En şedide ağrıyan dişe (solak bened yekten) batırılmış pamuk koyulduk da agrı derhal teskin olunur barsin 1900 serkisine cihanın bütün diş ilaçları gönderilmiş idi. (solak bened yekte) diş ilaçları yalnız emsalsiz ad edildi. Ve mesunun müdürü mezkur serki javrisne iza ta'yin olundu. Bu diş 'ilacı umum atriya mazaları ile büyük eczahane ve depolarda satılıyor.

1.1.5.16.Yerli Meskurat Safi Üzerinde İmal Edilmiş ... Şehir Fabrikadan K.D.

Doropolos

Avrupanın son sistem meşrubat fabrikamızın çıkardığı usulde i'mal ettiği halis üzümnden mamul yerli meşrubat fabrikası bu kere konyak düz rakı mastika rusül elgir vişneli konyak hardalya ve görgütlü şıra yeni eski şarap pekmez şirke vesair fevkalade sıhhate nafia meskurat ve meşrubat fabrikası şu'besi

Sirkecide yeni postahane karşısında osmanlı hanında. Müdür P Favoris 20

1.1.5.17.Osmanlı Sigorta Şirketi

İhtar

Osmanlı sigorta şirket 'umumiyesi idare-i merkeziyesi galatada mürettebatı sokağında selanik bankasının evvelce bulunduğunu 7 numaralı daireye nakl edilmiştir. 18

1.1.5.18.Daru'l-temsil Osmani

İkinci Ramsası

3 Perde Komdu 1 Perde

Kadı köyünde beşlik tiyatroda Martın altıncı cumartesi günü gündüz hanımlara gecesi de erkeklere mahsus olmak üzere fevkalade bir surette temtil olunacaktır.

1.1.5.19.İngilizceden Türkçeye

F. Selyan Efendi tarafından tertip olunup bahriye mektebi malumatlarından İhsan Bey ve Alko Efendi taraflarından tashih olan bu eser 0,0,20 lefti muhtevidir. İngilizce tahsiline hevesgar olan herkes ez-cümle mekatip şakirdanı efendilere elzendir. Küçük vecibe sigar derecede yapılmış ve mücellid olduğu halde yalnız 10 guruşa mukabil her kitapçıda firuhat olmaktadır.

Rıtısg Agency

Mail Pacha Han

No.7

İngilizce Acentesi- Jö. A. Sayıkıs

Bahçe Kapı-İsmail Paşa Han numara 7 Crossley fabrikası petrol hava gaz ve enterasit motorları,Marsall fabrikasının beher makina ve kazgallarla harmis ve dökerman makinaları H (marhison) küçük vahun fiyatlı çorap ve fanile dostgahları Vesair her nev' ingiliz fabrikaları acentesi hazırda harman makinesiyle lokomotif mükemmel değirmen takımları üç adet bahar makine ve kazgalı.

Hırsızdan korkmaz ateşten münasir olmaz (şub Chubb) ingiliz kasaları uzun ve yuvarlak çorap makineleriyle yerli ve ahiren ingiltereden virud etmiş birinci nev' çorap ve fanile ipliği ve saire.Taşradan sipariş vuku'nda derhal resim ve kanolog irsal olunur.İngiliz müşahir hakimasından "herbaret siponsor"un asarından lisanımıza tercüme edilenler:

1 Kovanın tabiye

2 Din ve ahlak hakkında ki nazariye

3 Vaz' kanunların hataları

Merkez tevzi vefade mezit kütüphanesi olup sair kitapçılarda da bulunur. 1

Bulgaristanda mucep ihtilaf olan emlakın hakkı temlik ve hak bey'anın emri tasviyesi oradaki umum karbe ve şehirlere ait emlakla beraber sair emlak hususiyenin dahi hudutnamelerinin çıkarılmasını emval münkirle ve gayri mankulenin bey' ve şer ame'melesinin icrasını ashab maslahın imzalarını Bulgar konsoloshanesinden tasdik gibi ma'lumat-ı 'umumiyyenin ifasını Bulgar tahriri mevzehanesi der-uhde eylediğini ve kendi hususu da'vayı veikil dahi bulunduğu 'ulufe darane ilan eder ve umum lisanlar dahi tercüme edilir.

Der-sa'adette Galatada bilur ziranda tevtıl han numara 7 Bulgar tüccarı mevzehanesi 2

Küçük ... Askeri

1.1.5.20.Fransızca-Türkçe

Top tüfek, mermi alç gibi (10.000) kelime-i askeriyeyi tercüme ve ta'rif iden bu eserin tamamı neşr edildi.Fiyatı (20) guruş merkez tevzi'i Bab-ı 'ali caddesinde (şafak kütüphanesi) dir. Toptan mebayi' için istanbulda şerif sokağında mükerrer 17 numarada miralay Hüsnü Beye müraca'at edilmesi. 6

1.1.5.21.Mahsulatı Dahiliyemizden

Nikolaki mihayori Efendinin İstanbulda balık pazarında kain bütçe seneden beri ma'lum ve ma'ruf fabrikası yine muma ileyhin idaresi altına geçmiş olup mezkûr fabrikada divan-ı 'umumiye memurları huzurunda en birinci cins kuru üzümünden en nefis müşrubat yani meyhayatı musikası ve miyehatı düz rakısı i'mal olunmaktadır.Meyhuyuri meşrubatı bundna akdem nafi'a nezaretinin talebi üzerine mektup tabiye tarafından resmen tahlil ile safi üzümünden istihzar olduğu anlaşılıp böyle safi ve nefis mahsulat dahiliye i'maline muvaffak olabileceğini cihetle sai ve gayretine mükafaten ba'del inha Meyhuyutu Efendiye sanayi madalyası ihсан buyrulmuştur.

Meyhuyutu fabrikasının mastika ve rakısı memaliki osmaniyede ve Avrupada nefasatı hasebiyle fevkalade şöhret kazanabilmiştir.Birkaç gün sonra bu enfis ve leziz meşrubatın i'mali ikmal olunarak istanbulun mazalarında bulunacağı ve büyük şişesi on ve küçük şişesi dahi beş guruş fiyatı ile firuhat olunacağı ahali muhteremeye arz ve ilan olunur. 1 Atlık muayene meccanendir.

1.1.5.22.Doktor Agnobiyan

Yeni eski İfrance ve gizli idrar yolu hastalıklarının her nev'ini kemali vakt eylemeğine ve tedavi eyler. Her gün bahçe kapısında (18) numaralı merhametciyan eczahanesi fevkindeki muayene-i hususiyesinde bulunur.

Divan-ı 'umumiyeden:

Büyük üç yüz yirmi altı senesinden i'tibaren dört sene müddetle mevki' müzayide vaz' olunduğu evvelce ilan edilen iki yüz seksen beş bin beş yüz doksan bin guruşta tekrar ederek 2 Mart 326 tarihinde firardadesi tarihinden altı gün sonra ihalesi mukarrer bulunmuş olduğundan talep olanların izmir divan-ı 'umumiye baş müdüriyetiyle idare-i merkeziye seyyid ve şakir şu'besine müracaat etmeleri lazım geldiği ilan olunur.

Birinci Daire Vakfiyeden:

Şehri bedel icarı sabıkı iki yüz elli altı guruş olan çenberli taşta Molla fenarı mahallesinde vanif vezirhanesi odabaşılığı icare verileceğinden talep olanların şehzade başında kain birinci daire-i vakfiyeye müracaat eylemeleri.

Evkaf-ı nezaretinden:

Biga dahilinde Ayvacık kazasının papaslık ve Narlı ve Ata tepe ve çetesi kebir ve çetesi ve sagir ve nusretli varaklı ve Edremid kazasına muzaf avcılar karyelerinde bulunan sekiz kıt'a vakf ve zeytinlikler ayrı ayrı ve dört sene müddetle icar olunmak ve sene-i haliye Mayıs nihayetinde ihale-i kat'iyesi icra edilmek üzere müzayede-i vaz' olunduğundna talep olanların Der-sa'adette evkaf-ı hümayun nezareti orman ve arazi vakfiye idaresine ve Çanakkalede mahalli evkaf memurluğuna müraca'at eylemeleri ilan olunur. 11 1 H

Beşinci daire-i vakfiyeden:

Fatih ve Sultan Mehmed Han sani vakıflarından evkaf meydanında atazma nam mesire muhallin birseneliği sim mecidiye yirmi guruş hasebiyle ve bedeli def'aten tasviye edilmek şartıyla yedi yüz elli guruştan talebi 'uhdesinde bulunmuş ve ahale-i kıtası mah hal römork on birinci Perşembe gününe tatbik edilmiş olduğundan zam ile talep olunanların yevmi mezkure kadar Eyüp beşinci daire-i vakfiyeye müraca'at eylemeleri. 1

1.1.5.23.Umum-ı Mekteplerde

Mekteplerde ne derecede müşkilat çekilmekte olduğu malumdur. Çünkü mükemmel bir usulümüz yok idi. Muallim Efendileri bu meşkülattan kurtarmak ve talebeye az vakit içinde güzel refika yazması yazdırmak için tecrübeye müsteniden mükemmel bir tarz ve usulde tertib ve.

1.1.5.24.Yazı Hocası

Namıyla yeni neşr olunan defterleri talebenin sureti cedide tahsillerini düşünen mektep muallimleriyle güzel yazı yazmaya meraki olanlara bilhassa veciden tavsiye ederiz. Mehal tevzii Bab-ı ali istiadesinde tanzim kütüphanesiyle yazıda maliye nezareti karşısında Hilmi Efendinin dükkanıdır. Nefis ve kağıda matbu olduğu halde altı defterden 'ibaret olan takımı yüz paradır.

1.1.5.25.Bank-ı Osmani İlan

14 Mart 1904 tarihinde vadesi münkazı olan 28 numaralı koyun ve 14-1 Şubat 1895 tarihinde icra edilen üçüncü keşide itfa edilen hissalar 28 Şubat (13 Mart) tarihine kadar bankaya ibraz olunmadığı halde haksız ad edileceği Osmanlı yüzde dört faizli konsolid tahvilatı hamamlarına ilan olunur.

1.1.5.26.Doktor Andon Kalfayan

İmraz dahiliye ve hariye ve nüsaiye ve hususu olmak üzere alel İfrançe bel köşklüğü ve bel soğuşunu şanal-nihati ve tarik politarlığı ve imraz cildiye gibi hastalıkları gayet az müddet tarafından Türkiyat feniyenin en son usulleriyle tedavi eder.Yazardan maada her gün saat dokuzdan on bire kadar gerek Paşa başında 26 numaralı “asayı sagiri” namındaki küşad edilen hastaganı kabul ve tedabi eder.7

Üsküdarı Paşa limanında çentimegan bir tonbul valide Sultan vakfından olan bir bab dakik kerimin müddeti icarı üç yüz yirmi altı senesi Martının on dokuzunda münkazı olunan eger ve çoğunda zedgerman mükemmel alet ve edevati ve iler halde olduğunda tarihi mezkurdan itibaren isticare talep olanların bi alacaklarını hamilen her pazartesi ve Çarşamba günleri evkaf-ı hümayın nezaretinde vakf müşarun-ileyh odasına müraca’at etmeleri ilan olunur. Fi 2

1.1.5.27.Arif Zeki Ticarethanesi

Bayezitte Okçular başında numara 33 ve her nev’i ilmiye ve mülkiye hazır ve ısmarlama elbise mağazası.

Sahib-i İmtiyaz ve Müdür Mesulü: Ahmed Cevdet.

YENİ İKDAM

-Hergün sabahları neşr olunur.Siyasi ilmi ticari Türk gazetesidir. -Mahalli idaresi İstanbul'da Bab-ı ali caddesinde Daire-i mahsusadır. İdarehane Ashab-ı müraca'ata gece gündüz her saat açıktır. Numara 6 Nüshası 10 paradır.	-Milleti İslamiye ve Ümmeti Osmaniye için mukayyet olan asara sahifelerimiz açıktır. -Abone şeraiti İstanbul için abone yoktur.Vilayat için posta ücretiyle beraber seneliği 180 altı aylığı 95 kuruştur.
--	--

Cumartesi: 7 Rebü'ül Evvel 1327

6 Mart Rumi 1326

19 Mart Efrenci 1910

1.2.1.HER TARAFTA İMARE-İ İ'TİLA

Dünkü nüshamızda Aziz İzzet Paşa isminde bir hamiyetli zatın Avrupa'da ikmal-i finun-ı askeri idevek olan mahsusun olmak üzere mademû'l-hayat her sene yüz elli İngiliz lirası tebri' etmeyi taahhüt ettiğini kemal-i fahri ve mübahat ile yazmış idik. Emsali tarihiyesiyle sabittir ki bir millet-i mecra-ı feyz ve terkiye adım attığı andan itibaren o millet efrad-ı ve erkan-ı içinde hamiyet ve gayret bir fevran-ı şa'şedar ile yükselmeye başlar fevkaladeliktir harikuladeliktir. Harikuladeliktir de büyüklükleri veli ve takip eder Azman tarafında bir aşiretten bir cihangir bir devlet peyda olur. Nasıl ki bir koca devlette efrad ve erkanın meskenini gayretsizliği ile yapmak olur gider.

Meşrutiyet ilanından biri memleketimizde milletin tecidini mübeşşir vaka'ı harikulade zuhur etti. O vakayı bizden ziyade görenler asıl haricinizdir. Hasta ve ulu denilen memleketin bir hayat-ı zeval nayızdır intisap ettiğine bugünkü mevcudiyetimiz kadar ve zuhule delalet edecek bir şahid natuk yoktur. İşbu inşirah cavid iledir ki ve katle ve tamk atışından emin olmayıp da yeis ile ezilen ölüme müntezer olan kalbler şimdi bir zevk-i abidiyet ile kamuran istikbale emniyetle bakarak Osmanlılığın taliyat mütevelliyesi mertebesinde yaşamak ömrü tabiatının mesaidesi mertebesinde yaşamak hasebiyle mütehissirdirler ve cidden bahtiyardırlar.

Vatandaşlarımıza karşı hüsnü ettiğimiz tadirata ilaveten bugün dahi diğer bir mütebirak ismini yad ile mahzuz oluyoruz. Şehrimiz dava-ı vekillerinden Selanikli Selim Hüsnü beyin arfanı memleket için hayırlı bir hizmetini inzar millete arz

eyleriz. Muma ileyh Selanikte kain iki üç bin lira edasında bir mülkünü selanikte (ittihad ve terki) (yadgar terki) (feyzi) mekteplerinden şahidname alan ve sai hali Avrupa'ya merakız-ı alimiyesinde ikmal-i tahsile mesaid olmayan talebe-i Osmaniden bila mütehan isbat-ı iktidar edecek iki efendinin masarısına karşılık olmak üzere vakf etmiştir.

Gayrı kabil inkar mezyat mediniyedendir ki evvelin Osmaniyenin ve katle vakf hususunda pek büyük fedakarlıklar ihtiyar etmişlerdir nice müessesat-ı hayriye vücuda getirmişlerdir. Fakat Selim Hüsnü Beyin vakfındaki cihet tahsis bizim için yenidir. Zaten vakfin hayırlısı en zıtade itiyac-ı umumiyeyi tasviyeye medar olunandır. Mevcut ve ihtiyaç nas defa olan berair hayrın yanına onun gibi bir eser daha vücuda getirmek umum için o kadar faydalı olunamaz. Onun için vakf hususunda imamenin en ziyade muhtaç olduğu bir emir Hayri nazır mülhataya almak evveli ve ercihtir. Mübzelen suyu bulunan bir mahalle bir çeşme yapmaktan ise diğer bir eser hayır vücuda getirmenin ecri herhalde daha büyük olur.

Vatanımızın ahvali hazırasına nazaran bizim için en büyük iyilik arfin milleri tezyide hadım olacak esbap vesaiti teyis ve istikmaldir. Alisum memleketimizin herhangi kısmına dahil olursa olsun marifine hizmet kadar mübetcel bir vazife olamaz çünkü bizim bugün en büyük kusurumuz marif cihetindedir. Sınıf halk marifçe kendi mesleğinin istilazım ettiği derecelere çıktıkça memleket-i aksayı mesaadiyet takrip etmiş olacaktır. Maarif memleketin ruhu hayatıdır. İtiraf etmeliyiz ki Avrupa da maarifde bizim kadar geri kalmış bir millet bir memleket yoktur. Bu sayeye derki idrakatimiz zayıftır. Terkinin ne ile hasıl olacağı melil mütmimthane bize külli yevm gösterip duruken henüz zahitlerimizi o cihete sardırmaktır. Zira daha bu kuvvetimiz olmadı. Eski beyliklerin yerine işe yarayacak yeni beyliklerin sırasına geçmek istiyoruz o eski ruş-ı behime hal terk etmek mecburiyetinde bize fakat bu eksiklik birden ibre tebdil edemez. Bu güçtür. Senelerden beri takrir eden bir tamil damağı ne kadar yanlış ne kadar safsata olursa olsun onun muhalifi olan bir hakikati görebilmeliyiz ki ona temessük edelim. işte bize bu hakikat ancak ma'rif sayesinde görünecektir. İdrakatimizi tenevir ettikçe zahinemizi malumat ile doldurdukça eski halin çocuklarını derhazır ederek nizamı cedidi talim ve terbiyeyi askeriyeyi neden kabul etmeyip de inad ve ısrar etmemiş ve nihayet mahvi göze aldırılmış olduklarını bir türlü anlayamaz damağımız uzmanın zehenleri damağı değildir. Şüphe yoktur ki şimdi biz uzmana nisbeten kat kat daha iyi düşünüyoruz ve ba hassas ibretler

meseler görüyoruz. İşte bunun gibi yirmi otuz sene sonra gelenlerde anlardan evvelki ahvali asla anlayamayacaklardır. Binaen aleyh terbiye-i marifet-puru ile ne kadar çabuk tazmin muafiyet eyler. Şu halde nur ma'rifetiyle memleketine bilmediğini göstermek için sırf himmet ve fedakar Edenler en mübeccel bir vazifeyi ve vatanperveri ifa Etmış olurlar. Memleketimizin tahlisine en ziyade yardım edecek olanlar Avrupa da bihak tahsil ilm ve ma'rifet Edenlerdir. Bunların mukadderini ne kadar teksir Eder iseler takzimimiz Aziz İzzet Paşa gibi Selim Hüsnü Beyin tahsis eylediği vakfın semaretinden istifade edecek olan Selanik mekteplerinde (feyze) mektebinin bir vakitler müessesat tahriyesinden birini taltifen gönderdiği şu kıtayı bi'l-münasebe tekrar eyleriz.

Parlatırsa nasıl arzı güneşin envarı parlatır öyle marif küre-i efkarı kim onun neşrine eylerse cihanda gayret namının hürmet ve techile iledir tekrarı.

1.2.2.TELGRAFLAR

1.2.2.1.Alman Bütçesi

Berlin 17 Mart-Rahiştağ meclisi Almanya imparatorluğu bütçesini üçüncü karaitinde kabul eylemiş.(Ajans Dö Kostantinapol).

1.2.2.2.Tekzip

Sen Petersburg 17 Mart-İmparatorun rakip olduğu arabanın bir elektrik tramvayı ile müsademe etmesine ramak kalmış iken kazanın önü alındığına dair ceraid ecnebiye tarafından verilen haberler tekzip olunmaktadır.(Ajans Forine).

1.2.2.3.Almanya Başvekilinin Seyahati

Roma 16-Almanya başvekili Mösyö Döpatman Havleğ Martın yirmi birinci günü ba'de'l-zuhur Romaya mevasalat edecek akşam kendilerine Almanya seferathanesinde büyük bir ziyafet verilecektir.Başvekil Martın yirmi ikinci günü kral tarafından kabul edilecek o akşam da Krinal sırasında verilecek mükellif bir ziyafette hazır bulunacaktır.Hariciye nazırı Mösyö Goıçardini kendi tarafından müşarun ileyhe hariciye nezaretinde bir ziyafet verilecektir.

1.2.2.4.Almanya-İngiltere

Londra 17 Mart-Beynel minel hükmü heyeti tarafından akşam bir ziyafet verildi ziyafette Almanya hükümetinin Londra sefiri Mösyö Harkor, Meclis-i mebusan azasından bir ço zevat hazır bulunmuştur.(Ajans Nasyonel).

1.2.2.5.Pirpon Morgan

Roma 17 Mart-Amerikalı meşhur milyoner Peter Pen Morganın vefat ettiğine dair Londra da bir şaiye çıkmıştır. El-yevm Romada bulunmakta olan Mösyö Morgan birunundan muztarip olup ameliyat icra edilecektir.

1.2.2.6.İtalya-Almanya

Roma 17 Mart-Kosişe Çayitoni gazetesi Almanyanın başvekili Mösyö Döpatman Havleğ Roma seyahatinden bahsettiği sırada bu ziyaretin İtalyaya karşı beslediği hasiyet muhalisatkarane delili olduğunu söylüyor.

1.2.2.7.Avusturya-Sırbistan

Roma 18 Mart-Belgrattan iş'ar eylediğine nazaran Sırbistan kralı sen Petersburgtan avdetinde Avusturya -Macaristan veliahdı Ardüşik Fransuva Ferdinand ile mülakat edecektir.(Ajans İtalya) .

Belgrad 17-Avusturya ve Macaristan seferi Kont Ferbahın yarın buraya muvasalatına intizar edilmektedir. Müşarun ileyhin vürudunu mütaakib ticaret ma'idesi akdı mezakiratına ibtidar edilecektir.

1.2.2.8.Devair Meselesi

Paris 17 Mart-Meclisi a'yan döviz meselesi hakkında vuku bulan istizah ile iştigal etmiştir.Bu bapta Mösyö Biriyan tarafından verilen izahat üzerine 15 reye karşı 261 reyi ile hükümet beyan itimad edilmiştir.

1.2.2.9.İsti'af

Belgrad 17-Kral Harbiye nazırı Miralay Marinoviç istiafasını kabul etmiş, harbiye nezaretinde Miralay Kokaviç tayini hakkındaki emirnameyi imzalamıştır.

Sen Petersburg 17-Evvelki gün Doma meclisinden reisi Mösyö Komikof istifa etmiştir.

Sen Petersburg 17-Daru'l-finun talebesi meclis idaresi nazır Mösyö şuracı müdefaa eylediğinden ve talebe meclisi idare azasından bir Mösyöye hakaret

etmesinden dolayı mebusat Borikaviç Dosluya davet etmeye karar vermiştir.Talabeden biri fara ile intihab edilerek Döslomum icrasına memur edilmiştir.

1.2.2.10.Paris Borsası

18 Mart Sene 1910

Tablo.3.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 6,s.1,1910)

	Açıldı	Kapandı
Fransız 3		27 98
Duyunu Mevhide	40 94	27 98
Şark-ı Şimendiferi		00 318
Osmanlı Bankası		714
Balya Kara Aydın		447

1.2.2.11.Ahval-i 'Umumiye-yi Siyasiye

Avusturya, İngiltere ve Balkan İşleri

Belgrad ve Sırp krallarının icra etmekte tarafından serd edilen mütela'at Alman muhalif siyasiyesi istisna edilmek şartıyla Avrupa muhalifinde derin bir sui te'sir hasıl etmişti. Biz de geçen gün yazığımız makale ile bu mutealatı nazar-ı tedkikte geçirdiğimiz sırada (Feraye Perase), (çayet) gibi gazetelerin kullandığı lisandan tevellüd edilebilecek muhazir siyasiyeyi izah etmiş, eğer Viyana kabinesi kendi mesleğini hakikate bu gazetelerin efkarına istinad ettiriyorsa bu hal yüzünden balkan işlerinin yine fena bir renk alacağını söylemiş idik.

Fi'l-vaki Petersburg ve (Viyana) kabinelerinin Balkan hükümeti sağiresi üzerine mühim bir te'sir ve nüfuz-ı siyasiyesi icra ettikleri muhakkak olmakla bu iki kabinece hükümet mezkureyi karşı yekdiğerine zad birer meslek takip olunması Balkan Şebe Ceziresinde müşkülât-ı cedide zuhuruna sebep olabilirdi. Avusturya-Macaristan,Rusya devletlerinin eski politikaları za' bahs değildir.Mademki Rusya hükümeti her ne sebeple mebni olursa olsun bilhassa üç haftadan beri bize karşı gayet dostane bir vaziyette bulunuyor. Bu vaziyeti taktir etmek mümkün değildir. Lakin eğer Viyana kabinesine vaziyet mezkureden kuşkulaniyorsa bu iki devlet arasında hasıl makaranet maksadıyla icra edilmekte olan muhaberat gerek Rusyanın delaletiyle Balkan hükümetinin zairesi tarafından Devlet-i Osmaniye hakkında ibraz

olunagelen eser-i muhasılat ve samimiyet mütesir daha doğrusu senetedar olabilirler idi.

Birtakım zeki diplomatlar Avusturya-Macaristan hariciye nazırı Kont (Doratol)'ün Avusturya gazetesinin lisanını tasvip etmediğini hatta gazetelerin (Feraye Perase) Müdürünün nazır müşarun ileyhin en büyük bir hismı bulunmadığı iddia etmeğinden hali kalmıyorlar idi. Bu noktaya nazaran neşriyat-ı vakia font (Derntal)'i meşkul bir mevkide bulundurmak el-hasıl Rusya-Avusturya müzakeratı akim bırakmak ameline müstenid olacaktı.Çünkü şurası da muhakkaktır ki Avusturya gazetelerinden birçoğu Alman münafını Alman gazetelerinden daha ziyade müdefaa etmek arzusunda buldukları cihetle Rusya ve Avusturya münasebetini ihlal gayret etmekle Almanyaya ibraz sadakat edilmiş olur zan ederler...

Her ne hal ise Avusturya- Macaristan hariciye nazırı bu hallere karşı artık ihtiyar sükut etmek istemeyip meruh efkârı bulunan nim resmi (firamilat) gazetesi vasıtasıyla Viyana kabinesinin nokta-i nazarını iyiden iyi izah etti. Ajans Dö Kostantinapol tarafından tebliğ edilip dünkü nüshamızda derç olunna bir telgrafname (Feremendilat)'ın neşriyatı telhis etmiş olmakla bunu yekün dahi bir tafsil nakle hacet yok isede bu telgrafname manayı siyasiyesi gayetle dikkat bulunduğunu bilmek iktiza eder.

Mezakerata muhareri Bulgar Sırp krallarının şehrimize vaki' bulunacak seyahatlerinden bahs etdiği sırada diyor ki “umumi bir sükunetin alameti olan bu ziyaretler mucib mahzuziyetdir çünkü bir az zaman evvel Avrupa kabineleri Balkan politikasından endişelenen oluyorlar idi. Bulgar Kralının ziyaret Müşarun ileyha zekayi siyasiyesine ve hayat-ı salhaporhanesine delalet eder.Ümit olunur ki bu ziyaret balkan devletlerinin arasında hiçbir müşkilat zuhuruna meydan vermeksizin hüsnü münasebet hem civarının zimmetini tehiye edecek ve Bulgaristan ile Osmaniye arasında şark için iktiza iden hal sevabı tesisi hadım olacaktır. Bu sözler diğer Avusturya gazetelerinin Rusya ve Balkan hükümetlerne karşı istimal ide geldikleri şiddetli lisansı daile Viyana kabinesine istinad olunan maksadı ibtila her halde kafî isede hali sebat tabiri başkaca şayanı ehemmiyettir. (Peramandanbalat)'ın bu kemali büyük bir hakikat-i siyasiye-yi ihdar kastıyla istimar ettiğine şuphe yoktur. Çünkü siyasette resmen münasebeti dostane tesis etmek ne kadar kolaysa bu

münsebeti takviye-yi idame eylemek o derece müşkildir. Demek olur ki mezkur gazetenin firine nazaran Bulgar ve Sırp kırallarını ziyaretlerinden memnun olmak iktiza ediyorsa da bu ziyaretten hasıl olacak tesitat-ı maslahını bir devam olmasını temenni etmek lazımdır. Bu fikir temmenni etmek elbette şayanı taktirdir. Lakin bundan anlayamadığımız bir nokta varsa o da (Ferminminat)'ın muharrerinin böyle bir temenni itmek suretiyle balkanlarda sabit bir hal mahsulatın devamında şüphe edip etmemek noktasındadır. Mezkur telgraf namına son fikresinde görülen cümle tek ziyade manidar olup ber-vechi atidir:

Gerek usulü idare cedidesinin tahkimi surette Devlet-i Osmani ve gerek terkiyat-ı medinelerinin husulü suretle bütün Balkan hükümetlerine bu ziyaretlerin feyzi sukun pervane bahş Edeceğine ümit etmek iktiza eyler bu cümlelerin tarzı tertibine dikkat edilecek olursa son kelimelerinin bilhassa ümit etmek iktiza eder tabirinin büyük bir emniyet ve itimad efkar ile sarf edildiği tezahür eyler. Mamafih (faramadilat) gazetesi için Avusturya matbuatının bilade izah ettiğimiz mesleğine karşı bundan daha kati ve daha açık tebligatta bulunmak mümkün değildir zira olursa olsun efkar-ı umumiyeyi nazarı dikkat almaya mecburdur. Avusturya efkar-ı umumiyesi Sırp ve Bulgar krallıklarının seyahatten Rusyanın bir müddetten beri ve ibraz eylediği fa'liyet-i siyasiyeden memnun bulunmadığı için kuvvet derantel biltabi' bu hoşnutsuzluğu unutamazdı.

“Fermendilat” gazetesinin neşriyatı diğer Avusturya gazeteleri tarafından serd olunan bedbiyatına mütela'attan Avrupa muhalifinde hasıl olan su-i tesiratı ta'dil ediyor ise de Berlin Kabinesine isnad olunan bazı maksad ve hissiyat-ı siyasiye meselesi hal edemiyor. Rusya tarafından gerek Avusturya ve gerek Balkan hükümetini Devlet-i Osmaniye takrip etmek yolunda sarf olunan mesaiden dolayı Almanyanın memnun olmadığını iddia eden yalnız Avusturya gazeteleri değildi. Alman matbuatının bir kısım mühim dest hoşnutsuzluğa iştirak ederek yalnız Rus politikası değil İngiliz politikası dahi muahize eyliyorlar. Hatta (Fosita Çatoni') gazetesi bu meselede daha ziyade ileriye giderek İngilterenin Viyana sefiri sir (Fayırfa Kes Karat Virayet) karşı gayet şiddetli bir makale yazmıştır.

Mezkûr gazete muharrer siyasiyesinin zannınca müşarun ileyh şefir güya Avusturya Almanya münasebetini ihlal kastıyla Viyana ve Petersburg kabineleri beyninde hasıl itilaf için fevkalade gayret etmiş ve etmektedir. Muharrer mumâ ileyh

esasen Alman muhalifinde mühim bir mevki ihraz ettiği için İngiliz diplomatına karşı isnadat vakası her yerde ehemmiyet fevkalade ile tellakki olunmuş bu vesileyle İngilterenin şarkda takip ettiği politika birçok tenkidata uğramış o derece ki sir (Kart Virat) (Kosişe Çaytonik)'in neşriyatı tekzibine mecbur kalmıştı.

Fi'l-vaki (Sakodi Pari) gazetesi, Viyana muhaberatından atideki telgrafnameyi almıştır. “İngiltere sefiri sir (Kart Virat) “Fosişe Çitonig” gazetesi tarafından vaki bulunna hucumlara cevaben Avusturya İngiltere ve İngiltere Almanya münsebeti ıslaha gayret ettiği gibi Avusturya Rusya mukarrinin husuli için dahi sırf mesai eylediğini dermiyan ediyor. Ma haze bazı Avusturya Almanya ricali bu cevaptan memnun görünmeyerek ve bunu büsbütün başka bir suretle tefsir ederek diyorlarki “sefir”bu cevabıyla İngilterenin Avusturya-Rusya makaratını takviye suretiyle Avusturya Almanyadan tefrika çalışıyor.El-hassa muhafil-i siyasiyede gayet şedid münakaşaat ve mücadelat vuku bulmaktadır. Almanlar Avusturya diplomasisinin Petersburgta uğradığı nim muvaffakiyetsizliğinden bila istifade Almanyanın vaktiyle Viyanada haiz olduğu nüfuz ve tesiri iade etmek istiyorlar.

Bize kalırsa sir (Karat Virat)'ın cevabını mahz-ı hakikattır. Yani bu zat İngiltere hükümetinin Viyanada vekili sıfatıyla Londra kabinesinden almış olduğu talimata tevfikeyen hareket etmiş olmağla İngilterenin harici umumi politikasına muhakkak sadık kalmıştır. İngilterenin harici politikası al'al-husus şu zmanda takip ettiği politika ne der diye bir sual irad olunacak olursa buna cevaben bila tereddüd diyebiliriz ki ingiliz diplomatlarının mesai siyasiyesi bütün faliyeti salih asayiş-i 'umumiye-yi muhafazaemline matuftur. Salih ve asayiş-i umumiyesi ise en ziyade Balkan şube cezitesinde halledar olmak isti'dadını gösterdiği cihetle faliyet-i mezkure en çok Balkan işlerine tesviyesi uğrunda sarf olmuştur. Binaen aleyh eğer İngiltere “(Fosişe Çatonig) muharirin iddiası vecihiyle”

Nüsha 2

Avusturya-Rusya makaretini teşvik ve teyid idiyorsa bundan dolayı memnun olmak nasıl mümkün olur acaba Londra kabinesinin bu hareket teşvikkaranesi amili aslı siyasiyesi olan idame-i salih kaziyesi temin etmez mi? Ve aynı zamanda hem Rusya, Almanya hem Avusturya, Almanya ve Almanya İngiltere münasebetini zımnen bir kat daha ıslaha hadım olmaz mı?

(Posiŝe Çaytonig) muharrerinin kuvve-i idare kıymetini biraz mahdut veyahut kendisini bilhassa İngiltereye karşı kasten gazezkar farz etsek bile bu zat için ingiltere Almanya münasebetini ıslah zımında bu iki hükümet tarafından sarf olamaz zan ediyor. Farz-ı mehal olarak muharrer muma ileyh mesai vakayı takdirden imtina' edecek olursa bu halde kendisini salih-i umumiye bir düşman ad etmek iktiza edecektir. Çünkü Avrupa muvazine haziresini teşkil eyleyen heyetler yekdiglerine ne kadar takrip edecek olursa bu heyetlerin teşkiline başlıca sebep olan ihtilafat-ı siyasiye Odruca suhulüne tesviye edilmiş ve netivede salih ve asayiş-i umumi takrir etmiş olur. Demek olur ki her hangi nokta-i nazardan muhakeme edecek olursak Londra kabinesinin harici politikası salih ve sayiş cihetini mahfuz esasına müsennid bulunmuştur. Binaenaleyh İngilterenin Viyana seferisir (Kart Virat) Rusya Avusturya makaratının bir an evvel vucut bulması lat,yet kesb eylemesi için gayret etmek suretiyle hem bu esasen vegim Devlet-i meşrutiyet-i Osmaniye'nin terki maslahanesi temin kaziyesine hizmet etmiştir.

İngilterenin genç Türkiye hakkında hakikaten en Ali amel halsane-i siyasiye perverder ettiğini geçen gün yazdığımız makalede delail tarihiyesiyle isbat etmiş idik evvelki akşam bahriye nazırı renk daire-i muhassasında bahriye nazırımız tarafından Amiral Görüzun cenabları şerefine verilen mükellif ziyafet esnasında İngiliz sefiri sir (Lator) cenablarının müşarun ileyh natrın noktane cevaben irad eylediği natık balig mezkur makalemizle dert ettiğimiz mütealanın ne derece muhakkak olduğunu göstermiştir. Filvaki sefir canibleri buyurmuşlardır ki; Devlet-i Osmani ile İngiltere arasında caygır olan münasebet dostanenin hallidar olduğu zannı hasıl olmuşsada bu mevkit bir şeydir.

İrade ancak bir sis vardı bu sis de her iki memlekette parlayan aynı güneş sayesinde zail oldu. Yüzengiler Osmanlıların birçok eser mehmanı arzusuna mazhar olarak memnun ve müteşekkir kalıyoruz. Belegati derecesinde ehemmiyeti eşkarı bulunan bagluvi sözler İngiliz Osmanlı münasebetinin tarihçesini hakikaten hayrinecis bir sadelikte cesm ettiriyor. Binaenaleyh ingiltere devlet fehimesinin hakkımızda ibraz ettiği amel muhalisattan dolayı tekrar beyan teşekkürle İngiltere ile Devleti Osmaninin satut siyasisi paydar oldukça Balkanların salih ve asayişini her ne suretle olursa olsun ihlal yolunda vaki bulacak teşebbüsatın akim kalacağı temin eyleriz.

1.2.3.ŞU'UNAT

1.2.3.1.Selamlık Resmi Alisi

Dün selamlık resmi alisi bir alay ve ala ile Dolmabahçe camii şerifinde icra kılınmıştır. Zat-ı hazreti padişahi Gördün-i hümayunlarının rakip oldukları halde camii şerife mevasılatlarında kapının sol tarafından olan Amiral Görzun Hov canibleriyle maiyeti erkanına iltifat buyurmuşlardır.

Harbiye nazırı Mahmud Şevket bahriye nazırı Halil Paşalar ile evkaf nazırı Şerif Ali Haydar Bey Efendi emniyeti umumiye müdürü Galip bey erkan-ı harbiye bahriye reisi miralay Mustafa Bey ve bazı erkan ümerayı askeriye ve salateyni azam hazretlerinden bazıları işbu resm beyninde hazır bulunmuştur.Zat-ı hazreti padişahi camii şeriften çıktıkları esnada sir yaver Hurşid Paşa vasıtıla Amiral hazretlerinie tekrar iltifar buyurmuştur.

1.2.3.2.Tenze Şahane

Zat hazretleri padişahi dün selamlık resm alisinden sonra Balmuci çiftliğine azimetle saat on bir buçuğa kadar tenzire buyurmuşlardır.

1.2.3.3.Ziyafet-i Seniye

İngilterenin Bahri Sefid umum filosu kumandanı olup memleketimizde misafir bulunmakta olan sir (A. J. Görzun Hov) canibleri şerifine dün gece Dolmabahçe sahlı sarayı hümayunda tarafı hazreti padişahiden elli altı kişilik mükellif bir ziyafet keşide kılınmıştır.

1.2.3.4.Vükela-ı Fehham

Mezkur ziyafette müdavin hazır bulunan zevat:

“Sadrazam Hakkı Paşa, hariciye nazırı Rıfat Paşa, hariciye nazırı Mahmud Şevket Paşa, bahriye nazırı Halil Paşa”.

1.2.3.5.Mesafirin Ahnebiye

İngiltere sefiri Larot Amrial Görzun Hov seferat beş tercümanı Mösyö Kıcmoris ateşe militeri Mıstir Tiroli müsteşarı şamarlanığ ve seferat katipleri ile Amiralin maiyetinde bulunan on zabıt.

1.2.3.6.Ricali Hükümet

Ayan-ı reis sanisi Gazi Ahmet Muhtar Paşa ayanından Sami Paşa Ferik Ferit Paşa levazım reisi Ahmet Fevzi Paşas bahriye divanı harp reisi Faik Paşa tersne kumandanı Rüstem Paşa donanmayı Osmanî komudori Arif erkanî harbiye bahriye reisi Miralay Mustafa liman reisi Mustafa Beğler ve daha bir çok bahriye erkanî ile hizmet devleti aliyyede müstehdam ingiliz zabitanı.

1.2.3.7.Mabeyni Ricali

Sir Karîn Lütfî Bey paşa, katip Halid Ziya Bey, siyavur Hurşit Paşa, Karîn sanî Tevfik Bey maiyeti seniyye kumandanı Ömer Faik Bey, Ertuğrul vapuru hümayun süvarisi yaverinden Tahir Bey istabîli amire müdürü Şeref Bey ser Tabîp Hayrî bey yaverandan kol Ağası Rıfat Bey.Ziyafete ibtidar edilmezden akdem zat-ı şahane sefir dirlavtor ve Amiral Görzun Hov cenablarını huzur-ı hümayunlarına kabul buyurmuşlar ve amiral cenapları bugün veda eylemişlerdir.Ba'de ziyafet salonuna geçilerek zat-ı şahanenin sağ taraflarında sefir hazretleri vasıl taraflarda dahi Amiral cenabları mevacihen şahanelerde sadrazam Paşa ve sadrazam paşanın sağ tarafından hariciye vasıl dahi hariciye nazırı Paşa ahz mevki eylemişlerdi. Ziyafet saat üçte nihayet verilmiş ve istirahat salonuna geçilmiştir.

Zat-ı şahane salonda Bahriye nazırı Paşa vasıtasıyla Amiral cenapları ve maiyeti erkanıyla bi'l-umum bahriye erkanî ve imaresine iltifat buyurmuşlar ve saat dörtte misafirin sarayı hümayunda infikal eylemişlerdir.Amiral muayyinde bulunan on zabıta gümüş imtiyaz madalyası verileceği müstehirat muskamızdandır.Amiral cenabları bugün alafranga saat beşte rakip olduğu hovasar torpedo ve mahribiyle şehrimizden infikal edecek ve teşrifat memurlarından Memduh Bey tarafından teşbi' edilecektir.

İngilterenin Bahri Sefid umum filo kumandanı Amiral Görzun Hov cenabları dün selamlık resm alisinden sonra bahriye nazırı Halil Paşa hazretleri erkan-ı harbiye bahriye reisi Mustafa Bey ve muitleri erkanî ve mihmandarları ile birlikte istabîl amire arabalarıyla İngiltere seferatnamesine azimet etmişler sir Lator cenabları tarafından keşide kılınan hususu ziyafette hazır bulunmuştur. Bade Amiral cenabları sefir hazretleriyle birlikte Avusturya,Almanya,İtalya,Rusya Fransa seferathanelerini bırakmışlar yıldız azimetle bahçeleri gezmişlerdir.

Viyana 18 Mart-Amiral Görzun Hovun Türkiyeyi ziyareti Sırbistan ve Bulgaristan Krallıklarının ziyaretlerinden evvel vuku bulması muhalif siyasiyemizde büyük bir tesir icra etti. Bu ziyaretler arasında bir münasebet ve irtibat mevcut olduğu zan ediliyor.(Osmanlı Ajansı).

1.2.3.8.Bulgaristan Kralının Seyahati

“Tahyid Rumus” gazetesi beyoğlu mahfil siyasiyesinden terşih eden malumata atfen Bulgaristan kralının Dersa’adette seyahati kendisinin Petersburgtan Sofyaya avdeti akabinde zat-ı hazreti padişahiye keşide eylediği bir telgraf ile buraya gelmesi arzu ettiğini bildirmesi ve bu telgrafa cevaben muvaffak verilmesi üzerine tekrar etmiş ise de cevaben itasından evvel düvelü ma’zeme seferasından birinin dahi bu ziyaretinin vuku’na fevkalade gayret be hizmet eylemiş olduğunu yazıyor.Seyehatin şu suretle vuku’ ehemmiyeti siyasiyeden ari olduğuna bir delil teşkil etmekte bulunduğunu ve muhafil-i osmaninin dahi telkiyatı bu merkezde edüğünü mezkûr dahi başkaca ilave ve durmayan eylemektedir.

Sofya’da “Münşir “den gazetesinden;

“Narano Partiya” namındaki fırkayı siyasiyenin heyeti idaresine mensup bir zat Bulgaristan kralının ve Bulgar nezaretinin istanbulu ziyaretleri hakkında bervechi ati beyanatında bulunmuştur:

“Bulgaristan” kralı ve Bulgar nezaretinin İstanbulu ziyareti iyi bir harekettir. Bu ziyaret Türkiye ile Bulgaristan arasında devamı lazım olan mğnsebet dostane hizmet edecektir. Fikrime göre Bulgaristanın Türkiyeye karşı ittihaz edeceği politika ancak bu maksada matuf olmalıdır.Lakin şunu da arz edeyim ki istanbul ziyaretinin Petersburgta hariciyanı natkılar iradıyla idare-i ikdah olunduktan sonra icrasi bir az münasebetsizdir. Ne çare ki bugün iki yüzlü bir politika takip ediyor ve böyle sıralar da bile samimiyet ve istikatımı muhafaza edemiyor.

Mesmuatime göre Mösyö Milonoviç istanbulda Sırp-Türk mukarenet ticariyesinin yalnız esaslarını ihza eyleyebilmiş ve Selanik tarikiye vukur bulacak Sırp ihracaat ve idhalat meselesinide yoluna koymuştur.Muma ileyh aynı zamanda Sırbistan kralının İstanbulu ziyareti meselesini de mezakir etmiş ise de tarihi ziyaret henüz takdir etmemiştir.Bulgar nazarlarının İstanbul’da ne işe gireceklerini bilemem fakat tekrar ederimki Türkiye ile münasebet dostanemizi ilelebed muhafaza

etmeliyiz. İstanbul ziyareti teşebbüsü Petersburgta teşbi' olunmuş ise de asıl karar Sofyada verilmiştir.

Bulgaristan kralı ve kraliçesi hazretinin Dersa'adeti ziyaretleri münasebetiyle Hürriyet-i Ebediye tepesinde icrası mukarrer bulunan resmi geçit tehiyetinden olmak üzere dün teşrifat-ı memurlarından Hasan Bey Hürriyet-i Ebediye tepesine giderek sair bazı memurin ile beraber mezkur resmi geçitten icrası esnasında zatı hazreti padişah Henid ve kral ve kraliçe hazretlerinin bulunacakları muvafık ve çadır reniz edilecek sair yerleri tayin eylemiştir.

1.2.3.9.Sofya Sefiri Asım Bey

Hükümet-i seniyyenin Sofya sefiri Asım Bey dün eksperis katarile şehrimize muvasalat etmiştir. Müşarun ileyh Adile nazırı Necmeddin Beyle müşarun ileyh biraderi ve bir hayli zevat mutebire tarafından Sirkeci istasyonundan istikbal edimiştir.

1.2.3.10.Bulgar Mebusları

Osmanlı mebusatını ziyaret etmek üzere Dersa'adete gelmesi kararlaştırılmış olan Bulgar mebusları ahiren bazı Bulgar gazeteleri tarafından Türkiye aleyhinde vuku' bulan neşriyat üzerine seyahatlerini te'hir eylemişlerdi.İstihbaratımıza nazaran Subirane azaları kral Ferdinandın Dersa'adette seyahatinden avdeti müteakip istanbulu ziyaret eyleyeceklerdir.(Latorki).

İstanbuldan "Frankfurd Çaytoni" gazetesine yazılan bir mektupta deniliyor ki:

Kral ve kraliçesinin Dersa'adeti ziyaretlerinin Balkanlarda salih ve mesalimatın idamesine hizmet Edeceği nazariyesi dermeyan olunur. İlan meşrutiyetten evvel Bulgaristanı ne kahani bir hücumu men' edilmesi arzu ediliyor. Bulgaristanın Türkiye hücumu esnasında Rusya, Varna ve Burgaz iskelelerini işgal edecek diye söyleniyor idi. Rusya uzman Türkiye ile Bulgarisyan arasında bir muharebenin vuku'ını asla arzu etmiyor idi. O vakit Bulgaristanın galip gelmesi melhuz olup Böyle bir vakte ise Rusyanın nukudunu keser eyleyecek ve kendisini asla ve hamillüğinden mahrum edecek idi.

Rusyanın o vakit takip ettiği politika şimdi tamamıyla tebdil etmiştir. Vakaa Rusya yine Bulgaristanın amel harciyanesi tercih etmiyor ise de şimdi bu başka bir esasa mübtenidir.Hali hazırda Türk ordusu galip kuvvetlidir.Günden güne kesb

takviyet ediyor. Bulgaristan ile Türkiye arasında şimdilik bir muharebe zuhurunda Bulgaristanın mağlup olacağı tabiidir. Bulgaristan hezimetini bütün asla ve alimin mağlubiyeti demek olacağından Rusya biltabi bu mazureye karşı kulları bağlı duramaz. Rusyanın zaten karışık bulunan ahvali dahiliyesi bu malubiyet tesiriyle daha çok karışacaktı. Bütün bu mütealata mebni Bulgar hanedanının Petersburg ziyaretinden muharebe zuhur edeceğine dair devam eden şaiyat haiz ehemmiyet değildi. Zaten Ferdinand Türkiye ile muharebe taraftarı değildi. Genç Türkiye şimdi takip ettiği makul hattı harekete devam ile mukaret-i siyasiyesini hakkı ve Mahmud Şevket Paşalar gibi muktedir zevatın eline teslim ettikçe muharebe ihtimali yoktur denilebiliyor.

1.2.3.11. Seyahat Padişahi

Jön Türk refikamızın beyanına hazreti padişahının Bulgaristan ve Sırbistan ziyaret edecekleri teyid etmektedir. Zat-ı hazreti padişahi Sofyaya azimet eylemek üzere İstanbuldan bahren mukavemet edeceklerdir. Bahri sipahide zat-ı şahanenin rakip oldukları yasta birkaç sefine-i harbiye refakat edecektir. Zat-ı hazreti padişahını bahri sipahide mürurları kendileriyle çok bir heyet-i mahsusa kendilerini selamlayacak ve bu münasebetle iki hükümdarın mülakatı meselesi tedkik ve müzakere olunacaktır. Seyehatin ne zaman vukua geleceği ve bu babta bir program tanzimi husuları henüz kararlaşmamış olup bunların Bulgaristan ve Sırbistan krallarının ziyaretleri müteakip mevzi bahs edilecektir.

1.2.3.12. Kral Edvırdın İstanbul'u Ziyareti

Paris 17 Mart-Kral Edvırdın Dersa'adete ziyareti hakkında ceryan eden müzakiratın hüsnü neticeye iktiran etmiş tahmil olduğu Frankfurt Çatinog gazetesi yazıyor. (Ajans Forinyo).

1.2.3.13. Yunanistan Havadisı

Atina 17 Mart-Teselyedan varid olan haberler her tarafta Emniyet ve asayiş hükmü ferman metini' pek sakin geçmiştir. Teselyedeki askerın miktarı tezayüd edildi. Hükümet arazinin iştirası münakid muahedat hasebiyle kabil olmadığına dair başvekil tarafından meclisi mebusanda vuku bulan izahat dairesinde hareket etmektedir. Ahiren Teselyaya azimet etmiş olan mebus karasiskar kanuna mugayir harakette bulunmalarını kavillilere tavsiye etmiştir. Bu mesele hakkında mezakiratta

bulunmak üzere Atinaya gelmiş olan çiftçilerin merhisleride aynı mailde telgrafnameler keşide etmişlerdir.(Ajans Dö Kostantinapol).

Atina 17 Mart-Hükümet arzı meselesi hakkında henüz bir suret tesviye bulamamıştır. Teselya çiftlikleri adam başına 100 elli 150 hektar arazi tevzi edilmesini talep ediyorlar. Çiftçilerin çokluğu arazini yalnız işira edilebilmesini değil bu kadar cesim miktarda arazi bulunmaması da mucep olmaktadır. Diğer taraftan Teselye da mukim Osmanlıların muhafaza-i hukukuna dair olan 1881 muahaidnamesi ahkamı da buna müsaide etmemektedir.

Atina 17-Arazi meselesinden dolayı Teselya büyük bir heyecan hükmü fermanıdır. Teselya mebusları bugün yeniden içtima ederek maza gerek bulunmamışlardır. İttihad askeri cemiyeti bu bada hükümete müşkilat çıkarmamaya sarf-ı gayret etmektedir.

Atinadan “Osmani neşr Loid’e” yazılıyor:

Birkaç gün evvel bir buhran vükelayı tevliid edecek bazı ahval zuhur etti ise de ittihad-ı askeri ile Deragomis kapısı arasında ittihad-ı efkar hasıl olabildi. İttihad-ı askeri zabitanı Deragomisten mütelabat Atinanın kabulünü istiyorlar:

- (1) Bütün devairin tasfiyesi. (İttihad-ı askeri birtakım komisyonlar vasıtasıyla tasfiyenin yapıldığı istemiyor. Bilcümle büyük memurların ihracını ve yeni memurların mecalis vükala tarafından tayin olunması talep ediyor.).
- (2) Mebusluğun banka direktörlüğü ve büyük bir memuriyet ile gayri kabul telif olması
- (3) Daru'l-finunun tasfiyesi (57 muallim azl idilecek, her fakülteye yeni muallimleri marif nazırı tayin edecektir. Mazul muallimlerden tekrar tayin olacakları yeni muallimler marif nazırına bildirileceklerdir).
- (4) İntihap kanunun tabiri.
- (5) Teselyada ziraat meselesinin hali teselyadaki çiftlikleri hükümet köylülere vermeliidir.
- (6) Ticaret ve nafia nezareti namıyla yeni bir nezaretin ihdası ve sair bazı mütalebetten ibarettir.

1.2.3.14.Ruşçuk Hadisesi

Müşademe Devam Ediyor

Sofya 17 Mart-Ruşçuk hadisesi ahiresini yeri testiv etmek üzere fark-ı muhalife tarafından bugün akd edilmesi mukarrer olan metni Polis tarafından verilen emri üzerine pazara talik olunmuştur.Asker ile takviye edilmiş olan Polis asayiş muhafazasına sarf gayret eylemekte nümayiş icrasına men' olmaktadır.Dün süvari askeri ile ahali arasında vukua gelen müşademedede 1 kesiresi su-i siyalisat olmak üzere altmış kadar nümayişçi kurşun ve kılınçla cerh edilmiştir.

Mecruhunda bir kısmının yarası vehim olup atılan taşlardan askerin bir kısmı yaralanmıştır. Vilayetteki pretosto mitingleri akd edilmişse de bir kaza vukua gelmiştir.

Sofya 17 Mart-Makedonya muhafili ile münasebeti olan bazı gazeteler ve farkı muhalifenin neşr efkarı bulunan matbuat kral Ferdinandın ve Bulgar nazırlarının İstanbula vuku bulacak seyahatlarını fevkalade ta'cip etmekte ve bilhassa bir müslüman kızı sebebiyle Rusçukta vukua gelen ve bir çok Bulgarların telefını mucep olan Bulgarları üzerine vuku bulacak bu seyahatin menaki' memlekete mugayir olduğunu beyan etmektedirler ve Çarna Bulgaristan ahalişi kralı hamil olan tren İstasyonlardan geçdiği sırada siyah bayraklarla nümayişler yapmak tesirindedirler.(Ajans Dö Kostantinapol).

1.2.3.15.Ruşçuk Mecruhları

“Kambana” gazetesinden;

Ruşçuk 20-Ağır surette yaralılarından daha biri vefat etti. Mecruhundan deha on kişinin hayatından kati ümit edilmiştir.

1.2.3.16.Manastır Takifin İcraati

“Kambana” gazetesinden:

Ruşçukta bütün memurları maktullerin cenaze alayında buldukları için manastır takifin emri üzerine memuriyetlerinde lazul edilmiştir. Mazulünün addı yirmi beş balığ oluyor.

Balkandan:

Dahiliye nazırı Gospodin takif Rusçuk vakasının kanuna karşı Bulgar ahali tarafından ika' edilerek bilzat ahalinin kan dökmesine sebep olduğunu ve hükümer ise kanunlarını ayakları altında çekinmeyip kanun adaleti ifa ettiğini dermiyan eylediğini Sofya gazeteleri yazmaktadır.

Rusçuk mutasarrıfın müslüman kızının dillerine teslimi için ve asker ile cesedler üzerinden geçilmesini söylediğini "rech" gazetesi yazmaktadır.

1.2.3.17.Şehzade Mecid Efendi Hazretleri

Osmanlı Rüşemar Cemiyeti

Yeniden teşkil ve tesis edilmiş olan Osmanlı resmanları cemiyetinin reis fahriliğini kabul etmeleri için cemiyet-i mezkur tarafından şehzade Mecid Efendi hazretlerine bir heyet-i mahsusa gönderilmiş ve şehzade-yi müşarun ileyh cemaatin talebini luzum ve ehemmiyeti takdir ve cemiyetin talebini kabul ile beraber sanayi nefisesinin derkar olan lüzum ve ehimmiyeti takdir ve cemiyeti mezkure müessislerini tahsin eylemişlerdir.

1.2.3.18.Rum Patrikhanesi Buhranı

Dünkü nüshamızda yazılmış olduğu üzere Rum patriki ile Senid meclisi beyninde bir zamandan beri zuhur etmiş olan ihtilaf zail olarak müşarun ileyh ile metropoller arasındaki münasebet kesb-i salih eylemiş ise de mecalis cismani azasıyla metropolidler arasındaki ihtilaf enüz devam etmekte bulunmuştur. Dünkü gün meclis muhtelif yevm ictimai davet olunmuş ise de azadan hiçbiri isbat vucud etmemiştir.

Rumca gazetelerinin rivayetine nazaran geçen günün saninin yirmisinde meclis muhallatın müzakiresi esnasında patrik meseleisinden dolayı ruhani ve cismani azası beynlerinden zuhur edilen bir münakaşa neticesinde meclis reisi mecalis cismani azasına karşı gayrı layık muamelede bulunmuş olduğunda aza-yı muma ileyhim kendilerine terziye verildikçe mecalis devam edemeyecekerini patrik efendiye bildirmişlerdir. Azanın bu beyanatını Patrik efendi metropollerin en kıdemlisi olan Armid metropolisine teblig ederek mesleyi bir neticeye verilmesi tavsiyesinde bulunmuştur.

1.2.3.19.Rusya-Avusturya Mukareti

“Feraye Perase”den:

Rusya Avusturya arasında makaranet husuli için Viyana Petersburg kabineleri beyninde ceryan eden mezakirat yakında hitam bulacaktır.Bunun için mesele-i mezkurenin dünkü gün Doma mecalisinden mevzi bahs olması gayetle mühimdir. De mukaret fırkası reisi Milikof geçen seneki mecraneden beri Rusyanın Avusturya ile münasebet tahriyesine sekte arz olduğu beyan eylemiştir. Reisi muma ileyh Balkandaki ahvalin ve himmetinden bahs etmiş Rusya ile Avusturya Arasında münasebet hissenin iadesi luzumu söylemiştir.Mösyö Milikof İzolovski tarafından takip olunan harici politikayı takbih eylemiş ve Rusya ve Avusturya mukarasını hakka mezakirat ceryan ettiği bir zamanda Balkan hükümdarlarının Petersburg ziyaret eylemelerinin münasebetsiz ve nihangam olduğunu beyan etmiştir.

Mösyö Milikofun bu beyanatı hiçbir taraftan düçar itiraz olmamıştır.Onun için bu mukalaat umum dumanın fikri gibi telakki olabiliyor.Bundan da istidalal olunur ki devletin arasında kariban bir mukaranet husule gelecektir. Zaten Mösyö Milikofun nutku dikkatle okunur ise mukaranet maksadına mebni olduğu zahire çıkar. Doma azaları bir seneden ziyade sektedar dar olan Avusturya-Rusya ticaretine tekrar bir ceryan tabii vermek istiyorlar.

Rusya Avusturya arasında münsebet ve dostane tesis edeceği ümit olunur. İleride bu münasebetin daha koy bir esase istinad etmesi muhtemeldir. Mösyö İzolovskinin şark politikası da mukarrerat fırkası canibinden şiddetli takbih olunmuş ve Mösyö Milikof tarafından (Zikozak Politika) diye tevsif edilmiştir.Doma Ağası Bulgaristanın Makedonya planlarına Rusyanın doğrudan doğruya ve bilvasıta karışmasına katiyen muhaliftir. Mösyö Milikof Balkan hükümetlerinin yalnız birbirleriyle değil Türkiye ile de hüsnü münasebette bulunmaları luzumu dermiyan etmiştir.Mebusandan Mösyö Maksudof Rusyanın Bulgaristanı müdefa etmesinin şiddetli aleyhinde bulunmuş ve Balkan hükümetlerince takip olunan planların Avusturya Rusya makaretine hail olduğuna dair refikasında Avrupa salh ve müsallimeti hayliden hayliye takviye pezir olmuş değildir.

Mezkuratın hülasası şudur:

Rusya, Türkiye ve Avusturya ile mukarinet husule getirmelidir. Bütün aza bunu istiyor. Bu ise çok pek çok mühimdir. Mukarinet fikri parlamentoda dehşetli bir ekseriyete istinad etmektedir.

1.2.3.20.Şemendide İslam Darul-muallimi

“Peraporatis” gazatesinden:

Bulgaristan marif nezareti müdürü mebusanından Rusçuklu Tahir Efendi ve şemni vakf komisyonu katibinden mürekkep bir komisyon bugün maarif nezaretinde bila içtima şemnde küşad olunacak islam Darul-muallimin programlarını ihzar ile meşgul olacaktır.

1.2.3.21.Bahriye Havadisi

Rekub şahaneye mahsul Ertuğrul sekudlu yatisleriyle İzzeddin vapur-ı hümayunun tamirat ve tevelliyatı hitam bulunduğundan bir sabah cesrinden çıkmışlardır. Sefain atikadan zerhli hamidiye bu sabah cesaretinden çıkarılarak feshi için İzmit'e gönderilecektir. Yarın saat beşte Haliç Dersa'atinde bulunan balamum sefin harbiye cesrinden hariç Edecekleri Dolmabahçe sahil sarayı hümayun pişegahına lengirandiz olacaklardır.

1.2.3.22.Daru'l-şafakada

Cemiyeti Tedrise-i İslamiye

Cemiyet-i tedriyesi islaminin ikinci sene-i devriyesi dünkü Cuma gününe masadüf olması hasebiyle cemiyet-i mezkure azası vuku bulan davet üzerine dün Darul-şafakada akd içtima ederek cemiyetin maksadı tesisi hakkında ektrat ica ve vazı mukarerat ittihaz kılınmıştır. Saat yedi raddelerinde cemiyet azası mektebe gelmeye başlamışlardır. O sırada olan marif nazırı müteakiben dahi dahiliye nazırı bey efendiler hazreti mektebi teşrif etmişler.

Saat yediyi çeyrek geçtiği esnada zat-ı hazreti padişahi tarafından tarafında mabeyni hümayun cenap mülükane baş katibi halde ziyabın efendinin teşrifleri haber verilmiştir. Müşarun ileyh müttentinin suretde istikbal olunarak müdiriyet odasına isal edilmişlerdir. Orada bir müddet istirahat ettikten ve kendilerine kahve ikram

edildikten sonraheyet-i tedicine-yi islamiye azalarına içtima' edildikleri salona dahil olmuşlardır.

Halde ziyabın kıyam ile huzuruna hitaben:

Bugün taraf-ı eşrak hazreti padişahiden bölükle buraya geliyorum padişah meşrutiyet perur ve şehriyar terki kestir efendimiz hazretleri bugün burada cemiyeti tedicineyi islamiyenin içtima edeceğini haber alarak bölükle bulunmaklığımı (marif nazarı beyefendiye bir taraf takdim ederek) bu tarafın marif nazarı beye tuttuğunu ferman buyurdular.

Demişler ve zat hazretleri padişahinin mektebin husulü terki ve tağlisini bir avrade-i lisan taktir ederek arazi şehriyarının dahi bu merkezde bulunduğunu beyan ve tebşir buyurmuştur.

1.2.3.23.İhsan-ı Şahane

Tarafı şahaneden irsal buyrulan mezkur tarafı küşad edildik de derununda ihsan-ı padişahi olmak üzere yüz liralık bir banknot zuhur etmiş ve marif nazarı Emrah efendi hazretleri padişahimiz Efendimiz hazretlerinin bu suretle lütfen ibraz buyurdıkları eser şefkat ve müruttanve taali marif husundaki teşvikat-ı şahaneden dolayı heyeti namına arz-ı teşkirat eylemiştir.Bu vesileyle metimmene ile hazır-ı şakirdan taraflarından üç defa “padişahım çok yaşa” duası tezekkür edilmiştir.

Cemiyeri tedicine-i islamiye heyeti tarafından dün akşam hakpa-yı şahaneyeye bir arızai teşkiriye dahi takdim kılınmıştır.Bu baktaki merasimin hitamını müteakip başkatip Halit Ziya beyefendi avdet ettiklerinden cemiyeti tedicine-i islamiye tekrar marif nazrının taht-ı riyasetinde olarak bila içtima heyeti tedicine ve heyeti idare tarafından tanzim kılınmış olan atide sureti münderç beyanname karaet olunmuştur.

1.2.3.24.Beyanname

“Cemiyet-i Tedrisiye-i İslamiye” nam mübeccili altında geçen sene teciden ihyasına muvaffak olduğunuz cemiyetin taht idaresinde bulunan Darul-şafaka ser ser istibdad ile tarumar oluncaya kadar medaris islamiye islamiye ve hatta osmaniyeenin briteclerinden olmak ehemmiyeti ihraz etmek ve burada yetişen talebe mensup oldukları ulum ve fünunca haiz kasbül sabık olduklarını bila ahir salık oldukları meslek resmiye ve gayri resmiyede bazıları temratıyla cihana göstermiş idi.Cemiatin dağılması üzerine mevcut kalan sınıflar birkaç sene daha aylık aldıkları mayenin

netahiç müstahsilesini göstere gitmiş ise de peyderpey muhatil olan şirazesini Daru'l-şafakayı eski şa'şe-i terkisinden mahrum bırakmak derecelerine kadar bozup gitmişti. Mesela 1300 senesi doğru mektebin mürettebatı üç yüz kadar şakirdandan ibaret iken su-i idare yüzünden şakirdanın adeti bir aralıl yedi yüz kadar vardırılmış ve intizar mesleğin şu manasından başlayan inkiraz en müthiş neticelere kadar vasıl olmak da tehir etmemiştir.

Azan cümle çocuklar bakımsız ve aç ve çıplak kalmaları hasebiyle devr-i istibdatın o şedaid muhafazasında rağmen arz-ı şikayet için Bab-ı ali dolmuş olduklarından mektebin idaresi maaruf nezaretine bat edilmiş idiysede mübadisinde kendi varidatıyla idaresini temin etmekte bulunan mekatibin senevi dokuz bin liraya kadar baliğ olan açığına maaruf bütçesinden tesviyeyi mecburiyet hasıl olmuş ve programları ihtiyaç zamane mevafık olmakda kalarak bir takımı fahri ve bir takımında maaşları cüzi olan malumatlarından istifade yolları dahi o nisbette kapanıp burada yetişen şakirdan bila imtihan mahreç ittihaz eylemeye mecasuriyet alıvermişti.

Daru'l-şafakanın şu hal inkirazı orada yetişmiş olan erbab-ı beza'a ve himmetin öteden beri nazar tesfirlerini celb etmekte iken inkılap mesidimizin mimnet ifza-yı vuku olması üzerine mikdarı dört yüz takrip eden işbu Daru'l-şafaka mezunları derhal bi cemiyet akd ederek gerek kendilerinden ve gerek vaktiyle bu dirayetime idare ve talim cihetiyle hizmetleri sabık etmiş olanlardan ve sair ashab cemiyetten yüz elli kadar zevatı 16 günün Sani sene 1334 tarihinde bu daireye davet ve celp etmiş oldukları cemiyet tedrise-yi islamiye-yi yeniden bila teşkil nizamı mucebince makam celil sadaret izamade bulunacak zata aid olmak lazımgelen riyaset fahriye-yi sadrazama arz ederek reis vekilini ve herbiri onar azadan mürettip olan tedris ve idare mecalislerini teşkil eylemiştir.

İşte bugünkü günde içtimanız ve huzurunuz ile ve mülce-i itame şeref veren sizlerle cemiyet-i tedrise-i islamiye teşkil eylemiştir. İşte bugünkü günde içtimanız ve huzurunuz ile ve mülcen itima şeref veren sizlerle cemiyet-i tedrise-yi islamiye teşkil etmiş olduğu gibi şu maruzatı size takdimi şarkiyat olanlar dahi geçen sene idare ve tedris mecalislerine intihap buyurmuş olduğunuz heyettir.

Bu heyet kendilerine tevdi' olunan vazife-i mühimmeyi evvla Daru'l-şafakanın ahvali esef iştimali ne merkezde olduğunu tahkikatten başlayarak

mabadiyede iki meclisin eyyam mehal içtima'i main ve müntezeim olduğu cihetle luzum gördükçe davet mahsusa ile içtima' eden meclislerin birkaç saatten ibaret kalan müddet-i içtimaları bunlara olan ihtiyaç-ı azim ile gayr-i kabil tevkif olacak bir kalitede kaldıktan fazla azayı kiramdan bazılarının meratib-i aliye resmîyelerine takri' eden meşagil mühimmeleri ve bazılarının da sıhhat zatiyeleri mani' devam olarak ekseriyet husule getirmek müşkil olduğundan iki meclis azası her şediden evvel vahim olmak üzere kendi devam ve iştigallerini bir intizam eline almaya luzum ve mecburiyet has etmişlerdir. Bunun için evvel emirde yedi azadan ibaret ve incamın icra suretinde bir komisyon teşkil edilmiş olup ancak bu komisyonun bir main ictimagahı ve main yevm ictimai bulunmayarak gah postahane benasında gah sıhhiye dairesinde ve sairede bir kaç saatte ibaret ictimaileri de ihtiyaca gayri kafi görülünce haftada birgün pazartesi akşamları Daru'ş-şafakada ictima' etmeye icap edenler geceyi de orada geçirmeye karar vermişler işte yedi sekiz aydan beri bu suretle içtima' ederek der-uhde eyledikleri umur ile iştigal etmekte bulunmuştur. Encamın içtimaati işbu intizam dairesine girdikten sonra iki meclisin ekseri azasından husuli lazım gelen içtima'-i umumiler dahi yoluna girmiş demek olup hele üç dört aydan beri cemaatin sarf-ı idareyi ve sarf-ı tedrise ait olan umur-ı ile bir de ehemmiyet fevkaladesi anlaşılın umur-ı vakite için ayrı ayrı encümenler tesis olunmuş ve rivayet-i umur-ı o kadar yoluna girmiştir ki cemiyet-i tedrise-i islamiye ba'dema bir " idare-i müntezeime" itilafına isbat-ı ehliyet edilebilecek bir hale gelmiştir.

16 gün sani 324 tarihinde intihap olunmuş bulunan idare-i tedris mecalislerinin azası çalışmak istemiş olsalar bile eyyam ve müddet-i içtimalarının main ve kafi olması vazifelerin münkasım bulunması gibi ahvalden dolayı iş görmek yine kabil olamayacağı derkar olduğunda şu intizamın vücuda getirilmesi heyet-i tedris ve idarenin bir Eselas muvaffakiyeti ad olunabiliyor. Hatta bu netice muvaffakiyetin husule getirilmesi burada arz ve ta'rif olunduğu kadar suhulet ve ser'at ile de hasıl olamamıştır. Beş altı ay devam eden intizamsızlık ve binaenaleyh beyhude zaman geçirmek gibi semeresizlik üzerine ticaret mütemadiye ve mütelisele neticesinde bu intizam husule getirilebiliyormuştur. Ma'haza meclis-i tedris ve idare azası intizamsızlık halindeki geçen zamanları da boş geçirmeyip meclislerin teşkilini ta'kip eden ayların ve bilhassa 31 Mart hadisesiyle onu takip eden zamanların tasibat ve te'hiratına rağmen şuhalisede arz olunacağı hal esf iştimalden kurtarıp maini ve

kafi olması vazifelerin münkasım bulunması gibi ahvalden dolayı iş görmek yine kabil olacağı derkar olduğundan şu intizamın vucuda getirilmesi heyet-i tedris ve idarenin bir as alması muvaffakiyeti ad olabiliyor. Hatta bu netice-i muvaffakiyetin husule getirilmesi burada arz-ı tarif olduğu kadar suhulet ve seret ilede hasıl oldurmamıştır. Beş altı ay devam eden intizamsızlık ve binaen aleyh bivehde zaman geçirmek gibi semeresizlik üzerine ticaret mütemadiye ve mütesellisle neticesinde bu intizam husul getirilebilmiştir.

Maheza meclis-i tedrisi ve idare azası intizamsızlık halinde geçen zamanları da boş geçirmeyip meclislerin teşkilini takip edenlerin ve bilhassa 31 Mart hadisesiyle takip eden zamanların tasibat ve tehiratına ragmen şu hülasada arz olunacağı vecihle Daru'ş-şafakayı içinde bulmuş temin Edebilecek yolları bihak tayin eylemiştir. Şöyle ki:

Teşkillerinden biri iki meclisin ne yolda uğramış olduklarını merak buyuranlar içtimallerin müzekirat zabıtnamelerini havi olarak suret mahsusunda müteala buyurabilirler. o halde görülür ki heyeti idare ve tedris evvel bol mektebin ceiyet tedrisiye islamiye nizamına mugayir olarak idaresinin maruf nezaretine rabt edilmiş olmasına bir nihayet verilerek idareyi yine cemiyetin iade itmek maksadına hasr iştilal eylemiştir. Daru'ş-şafakanın kendi varidat-ı mahsusası şimdiki haliyle idaresine kafi olsa idi marif nezaretinden irtibatını kesb-i nizam-ı mahsusası mucebince cemiyet-i tedrisiye islamiyenin yed idaresine teslim idi vermek pek kolay idi. Ancak evvelce dahi beyan olunduğu vecihle varidat ve masarıfat arasında dokuz bin liralık bir fark olduğu halde ulu ortanın irtibatın yolu yok idi. Marif nezareti bizden bir muavemet noktaya derzi' edecek olur ise mektebin nezaret-i muşarun ileyh merbut bulunduğu müddet tarafında had ma'rufu geçmiş bulunan şakirdanı miktar olana kadar ettirmek için yüzlercesini birden çıkarı vermek lazım gelir idi ki tabiat maslahat buna mani' idi. Muavemet takdiye istemek içinde kapatmakta bulunduğu açığın miktarını ettirerek maruf bütçesi içinde bir nef'göstermek icap eyliyor idi. İşte bu umur naz ki içinde aylarca müddet müzekerat ve muhaberattan sonra nihayet nezreti marufun tedrisat ibtidaiye karşılığında senevi altı bin lira vermesine ve bu halde mektebin masarifi nezaret mürakebe-i malitesi altında bulundurulmasına nezaret ve cemiyet-i tedrisiye arsında muvaffakiyet hasıl olmuş ve binaen aleyh meclislerin intihabından sonra yani 1320 senesi eylülü ibtidasından itibar idare-i mektep doğrudan doğruya cemiyet tedrisi eline geçebilmiştir.

Mecalislerin bir yandan eyyam ve müddet içtimalarını tanzim tedrisiye eline geçebilmiştir. Meclislerin bir yandan eyyam ve müddet-i ictimalarını tanzim ve diğer taraftan Daru'ş-şafakanın maruf nezaretinden irtibatını kati' gibi iki başlı meşguliyetleri içinde üçüncü bir meşguliyet mühim olmak üzere dahi Daru'ş-şafakanın bir bütçesini tanzim etmek ile işgal eyledi ki bunun müşkilatı da istisgar olacak şeylerden değildi. Huzurunuzda takdim kılınan butçe layıhasının malumunuz olacağı vecihle Daru'ş-şafaka irad ve masarısında tevazan husule gelememekle bunun temini için cemiyeti tedrise kendi varidatını arttırmaya mecburiyet his eylediğinden bu maksat ile bir piyango yapılaması hakkındaki mütealayı azadan bazıları reddederek aza-yı cemiyetin mukadderatı beye kadar vardirmek ve keteb tedrisiyenin teksiriyl bu yüzden varidatı tezyid itek yolları tensib edilmiştir. Ancak şu mabedi müsaide azanın mukadderini beye kadar vardirmek maksadı tamamıyla hasıl olamayıp bu husul başkaca arz olunacak teklifat meyanına idhal edilmiş olduğu vecihle cümleiniz tarafından yeniye iza bulmaya ve ibsate kaldığında bu babda muavement ve inayet mahsusunuz rica olunmaktadır. Cemiyeti azalışa kabul buyurmuş olan zevat-ı kiramin her üç ayda bir altun muavement itası hususundaki merutları müslim olmakla beraber tahsil ve cibayet hususuna bir intizam tam verilmedikten dolayı muavement-i mezkureden bir miktarı bakiyede kaldığında ba'dema emri tahsilin teshiline aza-yı kiram tarafında dahi inayet buyrulması temenni edilmektedir. Kitapçılığın terkisi ile o cihette hakikaten ziyade bir irad temenni muhakkak ise de arz edilmekte olan meşgul şitası bunu da te'hir e mecburiyet göstermiştir. İnşallahu te'ala bu sene izadan herbirinin hisse-i himmetine düşecek mesai neticesinde gelecek sene kitapçılık hasılatının bütçede epeyce bir ehemmiyet gösterebileceği hakkındaki ümitler bir kemaldir.

Halbuki Daru'ş-şafakanın varidat vakfiyesi dahi umur-ı sairesi gibi bir ihmalin külliye duçar olup bir gayret kafiye ile çalışılacak olsa yalnız bir kısım varidatı bu daru'l-entamı idare-yi keyfiyet edebilecek bir dereceye varacağı "ancak evkaf" namıyla tesis edilmiş olan bir encümen mahsusun şimdiye kadar icra etmiş olduğu tedkikat ve tahkikat mukaddmeden alınmış olmasıyla ve Bab-ı aliye vukubulan müracaat üzerine şurayı devlet aza-yı kiramdan bir zatın riyaseti altında olarak şehri emaneti ve evkaf nezareti ve defter hakanı ve cemaat-i tedriseyi islamiye tarafından birer azadan ibaret olmak üzere bâ-irade-i 'aliye bir komisyon mahsusa dahi teşkil edilmiş bulunmasıyla el-halete heze en büyük ümitler işbu varidat ve

kaziye üzerine ibtina eylemekte ise de ibtidar edilen tedkikat ve tahkikatın arkası eline bilmek evkaf-ı nezareti ve şehri emaneti ve defteri hakikati kuyudunca birçok tahriyane luzum gösterdiğinden ve bunlar ise zamana müteveffik olduğundan bu hususa dair asl-ı mucep suru ve şükran olacak malumatı gelecek sene ictimainin icmaline derc-i malumatı gelecek sene inayet sebhaniyeden ümit eylemeniz.

Cemaatin kendi içtimatını tanzim ve tensiki ve maruf nezaretinden fek irtibatı ve takribi olsun bir bütçesinin tanzimi ile umur vakfiye mğbaşiriyeti şu ilk sene-i icraiyesinin tekmiş icraati demek değildi. Diğer cihetinden mektebin tanzim umur ve ıslah idaresiyle dahi halilden hayliye iştigal etmiş ve bir dereceye kadar muvaffak dahi olmuştur.

Şöyleki:Evvela ders programları ta'dilden tadile hayli bozulmuş olduğu gibi telgraf ve posta ve rüsumat memuriyetlerinin bila imtihan vela musabaka Daru's-şafaka mezunlarının kabulü kararı üzerine bu mesakillere mahsus olacak derslerinde programa idhali programları bir kat daha tebdil eylediğine ve halbuki zikri olunan meslekler. Bila musabaka şakird kabul kapısı kapanmış olduğunu meni Daru's-şafaka tahsil edecek talebenin ba'dema başlıya "es siyanis" yani mukaddema ulumdan mezun derecesinde yetiştirilmesi için program yeniden tanzim olunmuştur.

Saniyen:Malumatlardan ıcan edenler tebdil ve yerlerine yenileri intihap ve tayin olunmakla beraber maaşlarınca dahi luzume göre zamin icrasıyla bu yüzden ihtiyaca kafi bir heyet-i tedrise vucuda getirmiştir.

Salisen:Talebenin hareket ve sanatınca mine'l-kadim mekatib saireye şayeste-i imtisal olan intizam balkaliye yüzölüp mektep içine bir nev' başı boukluk hali girmiş olduğunda bunun için bir ta'limat tanzim edilerek ve artık hükmü kalmamış olan "mübessir"lik ünvanı zabıtlığa bil-tahvil ehli ve erbab zabıtlar tayin olunarak bu yüzden dairede-i intizam gayret olmuştur.

Rabi'an:Hal ve şanları mektepte bekalarını tecviz ettirmeyen bazı efendiler tasfiyeten mektepten çıkarılarak matlup olan intizam ve inzabit bu yüzden dahi takviye te'yid edilmiştir.

Sayfa: 3

Hamsen: Böyle bir idarenin ruh intizamı muhasebat-ı ceriyesinin usul defteri dahilinde ceryan etmesine ve ibsete olup hal-i hazıran bunun ne kadar müşkil olacağı derkar ise de muhasebat Vakasının mutlaka bu usul mahsusiye tevfiik emrinde azayı mcellisin sabit kadim olup esbap lazimesine dahi tevsil eylediğinde bu seneden itibaren muhasebatın usul defteriye tevfiiki katiyyen memur bulunmuştur. Velhasıl mektebin cemaatinin arzu eylediğı son derece-i mükemmeliyete tamamıyla irsal eylediğı henüz iddia olunamaz ise de evvelki hali esef-i iştimalde dahi bırakmayarak atisinden bütün ümitleri tatmin edecek bir hale ifrag olunmuştur.

Bu sene umur-ı maliyesi cihetinden mekatibin duçar olmuş bulunduğu suret gergi gibi tesirini gösterecek bir derecede olduğı halde bir de büyük zelzelede husule gelen hal-i hiratı luzumu derecelerde itina ve ihtimam ile tamir edilmediğinden ve usul muhafazanın noksanı tatbikinden mektep ğek ziyade muhtaç tamir bir hale girmiş idi. İlk maiyetsinden mektebin memnun mertebe-i muccep emniyet olabilecek surette tamiri için la akıl iki bin liralık bir masraf tahmin edilmiş olup halbuki ihyaren ciheteyn duvarlarından ayrılmış oldukları dahi görüldüğünden ve mektebin irad ve akaratından bir kısmının pek ziyade muhtaç tabir oldukları da tahkik edildiğinde masaríf tahmine-tamiriyeyi bunlarda gergi gibi artıracığı anlaşılmıştır. Ancak bu tamirat meyanından mektebi duçar tafun eden vaktiyle pena yapılmış olan bazı abdesthanelerin lagvil yenilerine inşayı lazım gelip iki mecalisin içtima'i umumilerinden bu tagmirat esasen kabul olmamış ve fakat mevsim inşaat geçmiş olduğı için bu senelik halleri ve mmaşalar ve çürük çerçevesel ve eksik camlar gibi tamirat mberreme ve irad ve ikaratının icar ve isticare memnuniyet derecesine viran-ı tamirat mstagcilesi kırk beş bin guruş dairesinde bila icra bakiyesi bu yaz icra olunmak memur bulunmuştur.

Yine mekatibin idaresince cümle-i asla hatdan olmak üzere tenzifat ve tahirat ve yatak takımları ve mebusatça pek bir halde bulunmuş olan mekatibin imkanının mesaidesi derecesinde tethir ve tanzifine gayret olunmuştur. İcraatin bu cihetçe birer misal olamk üzere yatak çarşafı yalnız birtakım ve anlar dahi pek ziyade fersude oldukları ve binaenaleyh gerileri yıkanıncaya kadar talebe çarşafsız olarak yatmakta buldukları halde yedekleriyle beraber çarşaf takımları yapıdırılmış ve esnayı istihdamda yirmi otuz efendi yalnız bir silecek ile silinmekte buldukları halde

hamam takımları mümkün merebe teksir ve ıslah edilmiş ve sekiz on efendinin idarelerini zabt idememeleri hasebiyle yataklarını çürümekte oldukları halde usulü mahsusası dairesinde bunlar şu dertten kurtarılmış ve daha bu ki sıhhat ve nezakete müteallik bir çok uyunsuzlukların önü alınmış olduğu gibi dahili elbise gidermek ve dışarılık elbise his muhafaza olunmak usul kadimesi terk olunmağa hasebiyle bir harici elbise ancak bir sene dayandırılabilirdiği halde dahil için başka ve hariç için başka olarak müceddiden elbise imal olunmuş ve elbisenin bir suret mütezimede muhafazası için müttehiz olan usul dahi metruk olduğundan herkesin şuraya buraya geldiği melbusat ile mektep bir nevi bab pazarı halini alınmış iken elbise askıları ve çamaşır dolapları ve sair tefreati tecidde ve ıslah edilmiştir.

Kendi birçok ashap haber tarafından ihda edilmiş bulunan bir hayli kitaplar mekatibin şurasında burasında parekende perişan bir halde kalıp bazıları ziyaretten dahi kurtulamamış iken zaiyatten masun kalabilenleri yeniden cem' ve tanzim edilerek maualimin ve müsteadin şakirdan müraca'at ihtiyacı olanların müraca'atgahı olmak üzere bir kitaphane dahi vecide getirilmiştir. Şakirdan itaası dahi muayinet-i mahsusaları dairesinde hüsnü istihzar ettirmek ve itamanın tabih olundukları matbahı düçar olmuş bulunduğu Bir mezbalık halinden çıkarıp matbah haline sokmak ve açılan suların kavaid hafzu'l-sıhhiye gelen mugayir bir halde hafız ve tevzi' bila ıslah icab eden yerlere küpler ve muvassılıklar ve meşrebeler kaydırmak ve çamaşır yıkamaya ve kurutmaya mahsus olan mahallerin hemen müceddiden teşkil eylemek gibi umur adeta yeniden denilecek surette yoluna konulmuştur.

Sayfa: 4

Maddi ve manevi mevcut olan müşkilat karşısında hasıl olan şu kadarcık muvaffakiyetler iki meclis azasının arzu ve gayretleri derecesinde olmadığı muterif ise de mektebin intizam matlubesini temin için diğer bazı mevad-ı esasiye dahi mevcut olup fakat bunun için daru'ş-şafakaya mahsus nizamnamece hayli tadilat icrasına luzum görüleceğinden işin bu ciheti işbu ikinci seneyi kalmakla beraber bu sene nizamname-i esasi mucibince yeniden ittihabi lazım gelen mecalis idare izasının emri ittihap nokta-i nazarından meydan teklife konulacak mülahazat kabul olduğu ve varidatın teksirine medar olmak üzere aza-yı cemiyet adedinin tezyidi hakkında münthepler tarafından iltizam himmet ve inayet verildiği halde şu ikinci

seneyi ait olacak icra'ati hususunda daha ziyade faliyet ve binaen aleyh dehaçidi eser muvaffakiyet gösterileceği ve görüleceği derkardır.

Beyanatnamenin karaetini müteakip içtimaide hazır bulunan iza tarafından heyet-i teşkir edilmiştir. Cemiyetin nizamnamesi mucibince her sene cemiyet-i tedrisi ve idare heyetlerinin reine bırakılmış oldukdan maruf nazarı bu iki heyetin ika veya tebdili hakkında beyan rei etmelerini iza mevcudiyeye teklif etmiş isede her iki heyet azası istifarlarını beyan eylemek reyi hafi ile yeniden aza ittihadına ibtidar olunmuştur.

Atide esamisi münderç zevat ihraz ekseriyet eylemiştir.

1.2.3.25.Cemiyet-i Tedrise

Meclis-i ayan azasından Abdurrahman Şerif Beyefendi, Ders vekili Halis Efendi hazreti, Meclis-i maruf azasından Salih Zeki, Telgraf, Posta, Fen kalemi müdürü Mehmed Emin, Doktor Süleyman Numan, halkalı ziraat mektebi müdürü Arif, Daru'ş-şafaka muallimlerinden Fetin, telgraf kontrol kalemi müdürü Hüseyin Remzi, Daru'l-finun edebiyat muallimi ismail Hakkı Beyefendiler.

1.2.3.26.Heyet-i İdare

Havza müdürü Halil, evkaf nezareti muavini cemil, Posta ve telgraf müfettiş umumiye Hüseyin, Mustafa, evkaf nezareti mektebince İsmail Hakkı maliye emlak komisyonu azasından sezai tüccar mutebereden Şefik posta müdürü umumi sabık Fahri Daru'ş-şafaka muallimlerinden Harun el-Reşid Beyler ile tophane mebaiyat komisyonu riyasetinden müteakid Edhem Paşa.

1.2.3.27.Bütçe Encümeni

Şura-yı devletin mektebi dairesi reisi Nureddin Beyefendi muvassal vali esbaki Reşid Paşa mektebi mülkiye ve Daru'l-finun Osmanlı müdürü Hacı Rakım efendiler.Ba'de heyet-i idare tarafından hazıra çaylar, büskiviler, kahveler ikram edilmiştir. Dahiliye ve maruf nazırları beyefendiler hazreti cemaat tedrise-i islamiye cemaatinin terki ve ta'lisi için birçok va'atlerde bulunmuştur. Nazar tarafında alkışlanmışlardır.Cemaati islamiye nisanın ikinci Cuma günü fevkalade olarak tekrar içtima etmek üzere saat on bir buçukta dağılmıştır.

1.2.3.28.Şehr-i Emaneti ve Matbuatı

“İstanbul” gazetesi diyor ki:

Matbuatın terkisi arzu olunna her memlekette kovanın mevzuatının müsaid olduğu derecede hadmin matbuatı birçok teshilat derecede hadmin matbuatı birçok tesliyat ibraz edilmekte ve bu suretle saha-i hizmetlerinin tavsî'ine çalışmakta olduğu halde bizde şehri emaneti ma' itlaf bu kavaideye ra'iyet etmiyor meclis-i mebusunca ibraz teshilat edilmekte çalışıldığı sırada şehri emaneti büsbütün eski bir hat hareket ittihaz eyliyor.Şimdiye kadar matbualara mevzur vazife ticaret ve nafia nezareti tarafınan mesaide edilmekte ve bir resme tabi tutulmamakta olduğu halde karar vermiş ve bu suretle mebni' veradeti tezyid çaresine tevsil etmektedir.Matbuacılar cemaati bu kararı pretosto etmiş şehri emaneti nezdinde teşebbüsatta bulunmuştur. Ya kalem mesele ne neticeye iktiran edecektir.

1.2.3.29.Resnede Elkatarın Tenzirâtı

Manastırda Bire mebusu İsmail Bey merhumun ve reisi ve kompanyasına ait dikkat fabrikasında ki El-Katarık tenviratını ve manastır devair-i resmîyesi ile karakollarında telefon muhaberatı tesis ve temin ederek takdirat fevkalade mazhar olan el-Katarın mütehsisi Selaniki Yusuf Taha Efendi ,Harit Fehri emini Niyazi Beyin vaki' olan iltiması üzerine geçen gün Resneye gitmiş ve kaza-yı mezkurde el-Katarın tenviratı hakkında tedkikatte bulunmuştur. Resneye civar bir mahalde mebzul bir sırada kuvvet istihsali mümkün olduğundan el-Katarın te'sisatının fevkaalade ahun bir surette vücuda getirilmesi kabul bulunduğu anlaşılmıştır.

Niyazi Bey Efendi ile Tahma Efendi arasına ceryan eden müzakire üzerine el-Katarın tenviratı vücûda getirilmesi, muma ileyha Nehma efendi tarafından ta'ahhüd edilmiştir.Husule getirilecek kuva-yı el-Katarıke ile kasabının sokaklarında mebni resmîyesi ile bazı hususî olurında beş yüz kadar el-Katarın lambası ak'adı kabul edilmiştir.Te'sisata karben mübaşirat edilmesi mukarrerdir. Hariin birinci müseddiri olan Resne kasabası mukaddema bir nahiye merkezi iken ahiren kaza merkezi ittihaz olunarak bir tevsi' isti'adı peyda eylemiş olduğu gibi Niyazi Bey himmat mütevellisi sayesinde mükemmel bir mektebin ve gayetmetin bir kışla da malik olmuştur. Tasyisi tasvir edilen el-Katarın tenviratı ile deresne kasabası şanına layık bir mertebe-i tekmile vasıl olacaktır.Hemamat vakasından dolayı vatanperver Gayur

Niyazi Beyefendi ve müteveffikat mütevalisindne dolayıda Selanikli Tahma Efendi tebrik eder.

1.2.3.30.Osmanlı İhadû Terki Cemiyeti

Dahiliye nezaretine gödnerilen tahrirat-ı 'umumiye suretidir: "Osmanlı ihtar ve terki cemiyeti nizamnamesinin selanik vilayetince mu'amele-i tasdikiyesi icra ve 'ilm û haberi i'ta kılınmış ise de cemiyetler kanunun on yedinci maddesi mucebince cemiyetin menafi' 'umumiyyeye hadım bulunduğuna şura-yı devletçe taht-ı karara alınması talep edildiği vilayet müşarun ileyhadan iş'ar olunmasına binaen nizamname şurayı mezkûre la ecil tevdi' suret 'izameye takdim kılınmıştı.Cemiyet nizamnamesinin birinci maddesinde "meşrutiyet idarenin te'sisine ve cins ve mezhep ayırmaksızın bütün Osmanlıların istikmal refhiyle nail harit olmalarına çalışılmış ve muvaffak olmuş olan Osmanlı ittihad ve terki cemiyeti bundan böyle dahibu maksad mukaddesinin be maddi ve manevi terkiiyat-ı medinenin te'mini ve tamamı malikinin muhafazası uğrunda mütehhiden çalışmaya esas maksad ve meslin ittihaz eder ve menafi' komisyonlarını daima müşterek görmekle mükellef olan bütün Osmanlılar arasına gerek cins ve mezhep daiyesi gerek sur sair ile tefrika ve fesad ika'ına vesait meşr'iyet ile husul amaleine mani' olmak cemiyetinin cümle-i vazifeisndendir. Ve cemiyet makam-ı hilafın ve sultanın hadım ve meşrutiyet olan zat-ı hazreti padişahiye zeval ve pezir bir his hürmetiyle merbuttur" diye muharrer olup nizamnamenin ahkam-ı 'umumiyesi şu maksadı haber husule isal edecek mevadi mütezin bulunduğu bi't-tedkik anlaşılmış ve nizamnamenin gerek cemiyetler kanunu ahkam-ı 'umumiyesine gerek menafi' maliye-yi esasiyle devletçe vekayesi muktezi nukut-ı nazara göre noksan ciheti bırakılmak üzere dairece tahtir ve tensip ve mad'iven hazır bulunan cemiyet-i mezkûre katip 'umumiyesi Doktor Nazım Bey tarafından kabul ve imza ve serhule işaret olunna ta'dilat ve tashihat icra olunduktan sonra Osmanlı ittihad ve terakki cemiyeti ünvanıyla müteşekkil olan cematın menaf'-i 'umumiye hadem olduğuna salifü'l-zikr kanunun on yedinci maddesi mucebince ma'l-takdir-i karar verilmiş olduğu mülkiye dairesinin bayorıldı 'ali teblig buyrulan mazbatasında dermeyan kılınmış ve beray-ı ma'lumat tebligat-ı 'umumiye icra edilmiştir.

1.2.3.31.Elbise Askeriye

Harbiye nezaretince el-yevm kısmı asakirin iktisa ettiği tarzda ve haki renkte (350) bin kat elbise 'imal ettirilmesi takdir eylediğini Osmanişir lovid yazıyor.

İ'malatı iki ay zarfında ikmal için fevkalade sarf-ı gayret edilmektedir. Birçok kadınlar dolgun ücretle i'mlathanelerde çalışmaktadırlar. İ'malat hitam bulunca asker yüknesik elbise iktisa etmiş olacaktadırlar.

1.2.3.32.Hemundalar

Hemund eşkıyasından bazılarının derdesti için ister süvari mefrezesinin gönderildiği için iter süvari mefrezesinin gönderildiği mehalden bildirilmiştir.

1.2.3.33.Şaki Gadiyan

Müntefik eşkıyasından gadiyanın asakir-i Osmaniye tarafından takip olunacağı havafı ile İran toprağına firar eylediği Basra vilayetinden telgrafla makam aidine bildirilmiştir.

1.2.3.34.Ziraat Cemiyeti

Meclisi mebusan-ı Osmani reisi Ahmed Rıza Beyefendinin taht-ı riyasetinde müteşekkil osmanlı zaraat cemiyeti merkez umumiyesi dün içtima' ile hidiviyet celile Taşöz evkafı müdürü Reşid Beyefendinin riyaset saniyesinde Sivas mebusu muhterem doktor Dağvariyan Orman nazırı fen şu'besi müdür muavini kalfeyann Halkalı ziraat mektebi muallimlerinden Hüdaverdi ve Mehmed Ali Efendiler mürekkeb ibir heyet muvaffakat teşkil edildiği ve Bemelkerim önümüzdeki Perşembe gününden i'tibaren muntazam idare-i umure mübaşiret kılınacağı istihbar kılınmıştır.

1.2.3.35.Sirkat

Bektaşta Maçka civarında veliahd Saltanat-ı Yusuf İzzeddin efendi hazretlerinin köşküne evvelki lise sarık duhul ederek birçok kıymetli eşya Sirkat eylemiştir.

Eşya-yı meşrukattan bazıları: İki adet büyük seccade bir adet küpe fes renknede iplik kenarlı seccade bir adet kabartmalı çiçekli hereke ma'mulatından hali seccade dokuz adet saray-ı hümayuna mahsus ma'deni sigara kutusu bir adet kırmızı renkte kıymettar ağzalık bir adet saray ma'idinden kipritlik iki adet billur tütün tablası bir adet gümüş kahve tepsisi bir adet siyah çerçeveden çıkarılmış fil dişi üzerine resim levha vesaire.Fail serkitin mehal-i mezkurede bir bahçede ikamet etmekte olan ilya namında biri tarafından ika' edildiği zan olunarak merkum tahtı

isticavabe alınmıştır.Zabıta tahkikate cedidle devam etmekte olup fa'linin derdesti muhakkak ad edilmektedir.

1.2.3.36.Seyyid ve Şakir

Avusturya Macaristan marki Palaviçesini cenablarının iki oğlu ve seferat katiblerinde Mösyö Dim bera-yı seyyidi ve şakir konyaya azimet edeceklerdir. Muma ileyhanın esna-yı konyaya azimet edeceklerine bir jandarma müfrezesi terfiki hususu seferathanece talep ve iltimas olunmuştur.(Lovand Harald).

1.2.3.37.İzmir-Aydın Hattı

Paris 17 Mart-Londradan vuku'bulan eşair nazaran şehri halik yirmi ikinci günü İzmir Aydın şimedifer hattı meclis idaresine tevdi' edilecek raporda 131485 lira timati' vukua geldiği gösterilecektir. Geçen sene ayın müddet zarfındaki hasalete nisbetle Bosna 8202 liralık bir fazla meşahid edilmektedir. Bu senenin geçen üç ay zarfındaki hasılat ise 129500 liraya baliğ oluyordu.

1.2.3.38.İran Ahvali

İrânın sabık Kirmanşah hakimi şahidü'l-melik cem' eylediği kuvvetle Kirmanşah hakim cesdidi üzerine hareket eylediği Bağdattan alınan bir telgrafnameden anlaşılmıştır.

1.2.3.39.İrânın Rus Askeri

Tahrandan Feraye Peraseye yazıldığına göre Rusya hükümeti İrandaki teb'asının hayatı tehlikede olduğunu bahane ederek Tebrizdeki askerini tezyide karak vermiştir.

1.2.3.40.Macar Seyahati Heyet-i İstikbaliyesi

Kariban iades-i ziyaret mukaddesiyle Selanik virudlarına intizar olunan Macar seyahatini istikbal etmek üzere bir komisyon teşkil olunmuştur.

Bu komisyondan zevat-ı atiden terk etmektedir.

Vali vilayet İbrahim Beyefendi ile üçüncü ordu Osmanî müşiri Hüdayi Paşa ticaret odası reisi Ahmed Kapancı Efendi belediye reisi İsmail Bey, Orman müfettişlerinden Akşıyan ve Tevfik Efendiler, Avusturya konsolosu tercümanı İbrahim İhsan Efendi, Arif Kazım namı ve Hüsnü efediler.

Komisyona gelecek içtima'ide hususat-ı atiyeyi müzakire edeceklerdir.

- 1- Seyahin-i şarkına icra edilecek masarının bali' olacağı meblağın tahmini ve bu masarife hükümet beldiye ve ticaret odasınca ne mukadderde iştirak olunacağını.
- 2- Şark-ı şimendiferleri ücretinin tenzili meselesi ile hususu istikbal komisyonları intihabı.
- 3- Şiyahinin istikbal programının ta'yini ile baliğ olacakları adedin istiglamı ve bunların büyüttükleri için mehal tedariki.

1.2.3.41.Telgraf Hattı Temayidi İmtiyazı

Kuveyt Kaymakamı Mübarek Es-Sabah Paşa ile mahdumun Kuveyt ile Fev arasında bir telgraf hattı temeddidiyle bir Osmanlı anonim şirketi ihdası tasvirde buldukları Basradan Merci'ne varid olan bir telgrafname bildirilmiştir.

1.2.3.42.Arnavutça Elfiye Meselesi

Osmanişir layide okunduğuna nazaran evvelki günkü meclis-i vükalanın kararı üzerine dahiliye nazırı Talat Bey mekatib-i resmide Arnavutçanın huruf ahalinin arzusuna mevafık surette tedris olunmasını emr eylemiştir.

1.2.3.43.Mersinde Avusturya Filosu

Osmanişir loviyede mersinden yazılıyor:

Altı kıt'a sefine-i harbiyeden mürekkep bulunan Avusturya filosu buraya muvasalat etti. Mürettebat karye çıkararak geziyor yollarda biraz deham müşahid olunuyor. Akşamdan sonra bir kravazör ile bir torpido manevre için buradan felengir etmiştir. Gece yarısına doğrudan bütün kilo iskenderuna müteveccihen hareket eylemiştir.

1.2.3.44.Baltalar ve Mer'alar Davası

Ahaliye mahsus baltaklarla meralardan dolayı iki karye veya karay müteaddiden ahalsi beyninde mütehaddis münazaatin idareten hal ve tesviyesi 17 Nisan sene 339 tarihinde ba-emri Sami vilayeti salise istinaf mesaii umumiliklerine tebliğ edilmiş ise de kanın esasının neşr ve i'lanıyla beraber ahkam kovanine mugayir olarak ittihaz olunna bu kol mukarretten devam icrasına imkan kalmamış ve ahaliği karı beyninde arzi metrukeden mütevellid münazaatın dahi muhakem müteallikası huzurunda rivayeti arai kılınmamasıyla kovanin sair ahkamı icabından bulunmuş olmasına binaen mer'ı ve baltalık misali arazi metrukeden mütevellid

münazaatında muhakem aidesi huzurunda raviyeti muktezi olarak bu yolda muamele olunması mahallerin istinaf madde-i umumiliklerine tebliğ kılındığı adliye nezaret celilesinden izbar ve keyfiyet-i dahiliye nezaretinden vilayete iş'ar edilmiştir. (Edirne).

1.2.3.45.İşçileri Düşünelim

Bandırma-Soma şimendiferi münasebetiyle

İzmirde münteşir (köylü) refikamız diyorki :

Bandırma ile soma arasında yapılacak demri tolunun mukavelesi istanbulda bitirmek üzere bulunuyor. Bu mukaveleye şimdiye kadar unutulmuş bir cihetinde sokulması gerekir.

Ziraat, ticaret ve sanataın ilerlemesinin en birinci vasıtası olan şimendiferleri işletenler o kampanyanın memurları adamları olan birtakım insanlardır. Böyle kampanyalarda yıllarca çalışan bu adamların ilerisi temin edilmek en esasi şartlardan birisi olmak lazım gelir. Aydın ve Kasba demir yolları ile yapılan mukavemetlere memur ve müstehdamların istikbali ve öldükten sonra kampanyanın aç kalmasını temin edecek takaideye dair hiçbir kayd-ı şart konulmamıştır. Bu kampanyalar memurları nice yıllar orada çalıştıktan sonra Allahın emriyle vefat ettikleri zaman karıları çocukları aç çıplak kalırlar.

Soma-Bandırma şimendiferi yolun imtiyaz şartlarına şimdi İstanbulda yapılmakta olan konuşmalar arasında bu mühim meselenin de konuşulup katılmasına mağdurların bir daha olmaması hükümetimizin adaletinden bekleriz.

1.2.3.46.Patrikhane Mukareti

Ermeni Patrikhanesi meclis-i cismanisinden galatada Ermeni Kilisesindeki daire-i mahsusada Patrik Vasfet ruhanisi terk eden Trabzon merhasası Amanolya Efendinin hareket vakasının esbabı hakkında tahkikat icrası için Samsun merhasasının serian mehal-i mezkure gitmesine karar vermiştir.

Pariste vefat eden Ohanyon Efendinin müessesat-ı harbiye ile ermeni mekteplerine terk ve tebri' eylemiş olduğu meblağın sureti sarf ve idaresiyle müessesat-ı mezkureye taksimi hususu Agazade Mustafa Efendiyi parasını ta'men katl ve itlaf ve ta'sini imha ile iki yüz lira kadar muhtelif el-cinas akçesini gasp

eyledikleri bil muhakeme sabit olan tedviri oğlu Kirpo ve kara-ı dimo oğlu Panun idamlarına dair bidayet muhakemesi ceza dairesinden verilen hakim vecihi cenaibinin tasdiki havi muhakeme temyiz dairesinde cenaibin tasdikini havi muhakeme temyiz dairesinden tanzim ve ita havi muhakeme üzerine bila istizan iradepi seniyye şeref müteallik buyrularak ol-babta ki ferma-ı 'ali makam-ı vilayetten Gelibolu mutasarrıflığına irsal olunmuştur.(Edirne).

1.2.3.47.İrtihal

Teşrifat müdürü Behçet Beyefendinin biraderi matbuh amire müdürü Bekir Bey, bir müddetten beri devam eden hastalıktan Rahibin olamayarak dünkü cuma günü irtihal darbıkan etmiş ve cenazesinin bugün Gedik Paşada techirhane karşısındaki hanesinden saat beşte kaldırılarak Ayasofya camii şerifinden temazi ba'de eda sirkeci iskelesinden vapur ile Rumeli hisarında vaki' mukarre-i hususuna defni mukarrer bulunmuştur. Rahmetullah.

1.2.3.48.Vefat

Erkan-ı harbiye mektebi malumatlarından Bektaşî perai toriyus Bey evvelki sabah vefat etmiştir. Müteveffa geçen teşrini evvelden beri hademat-ı devlet-i aliyyede bulunmakta idi.

1.2.3.49.Konser

Hasılatı Davamına Ağası maliyesine ait olmak üzere şehri hal ruminin on dördüne musadif Pazar günü alaturka saat sekizde taksim kışlası taglihanesi meydanına altı bin talebe ile biri ve Bahri askeri muzikaları tarafından bir konser verilecektir.Biletler tarafından kuru güre otlarıyla donanmayı osmani cemaati merkezinde satılmaktadır.Hava fena olduğu taktirde müsamere gelecek haftaya tehir olunacaktır.Martın on birinci Perşembe günü akşamı saat dokuzda onun Fransızca büyük bir konser verilecektir.

1.2.3.50.Osmanlı Bankası

Osmanlı Bankasının Galata, İstanbul ve Beyoğlu şubeleri Mart Efrancenin yirmi dördüncü perşembe ve yirmi beşinci Cuma ve yirmi sekizinci Pazarertesi günleri mesdud bulunacaktır.

1.2.4.BORSA

1.2.4.1.Galata Borsası

5 Mart sene 1326

Tablo.4.BORSA”Galata Borsası”(Yeni İkdam Numara 6,s.4,1910)

Para	Guruş	
130	106 Açıldı	Divan-ı muvahide-i Osmani tahvilatı
80	106 En aşağı	
	106 En yukarı	
	106 Kapandı	
...	Frank	Şarkı Tümlü tahvilatı
87	217 Açıldı	
50	216 En aşağı	
87	217 En yukarı	
37	217 Kapandı	
00 529 Frank Anadolu temyiz yolu tahvili		
10 15 İngiliz lirası Anadolu Tümlü hissesinden senadatı		
45 00 “ Şirket-i hayriye “		
20 25 “Bank-ı Osmani hisse senadatı		
1 15 Lirayı Osmani şirketi hayriye-i Osmani		
4 50 “ Osmanlı sigortası “		
6 55 “ Midilli Bankası “		
00 490 Frank Der-sa’adeti Tramvayı Tahvilatı		
5 65 Lira Tramvayı joisans		
9 80 Lira Der-sa’adet Tramvayı Reisi		
17 15 Frank tütün reisi		
135 00 “ Selanik Bankası		
432 50” Der-sa’adet rahiti tahvilatı		
323 50 “ Der-sa’adet su şirketi		
443 00 “ Balya kara Aydın hisse senadatı		
24 50 “ Kara suadi		
25 50 “ Karasu mümtaz		
156 50 “ Kesendire adi hisse senadatı		
157 50 “ Mümtaz “ “		
190 00 Erkanı madeni		

1.2.4.2.Meskukat

Tablo.4.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 6,s.4,1910)

En yukarı	En aşağı	
Para guruş	Para guruş	Lira-i Osmani mukabili
10809	10520 Altılık nisfi	
	10320 Beşlik	
	9900 Mütalik	
8714	10807 Sim mecidi	

Tablo.4.1.(devam/cont.)

11003	10805 “ Çarbeği	Hüda-yı Osmani 100 guruş hasebiyle
	10435 “ Aksamı	
	8710 Fransız Altını	
	50000 İngiliz “	
10820	10710 Pol “	
820	5000 Karamis “	
	10810 Mark Altın	
	860 Aded karbon kaimesi	

1.2.4.3.Kambiyo

109 37 Guruşluk Londra üzerinden üç mah ve adetli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

110 27 Guruş Londra üzerine bila va’adeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

22 77 Frank Paris üzerine üç mah ve adetli (Bir adeti lira-yı Osmaniye mukabile)

22 96 Frank Paris üzerine bila vadeli (Bir adet lira-yı Osmani mukabil)

18 01 Kurun Viyana üzerine bila vadeli (Bir adet lira-yı Osmani mukabele)

1.2.5.İ’LANAT

1.2.5.1.Hududiye Kampanyası

İstanbul, Pire ve İskenderiye arasında müntezim seferler icra edilir.

Gateşi kaptanı sevar olduğu osmani vapuru 19 Mart cumartesi günü iskenderiyeden gelerek 22 Mart Salı günü saat üçte midilli, izmir pire ve iskenderiye mütevecihen hareket edecektir.

1.2.5.2.Süvari Hattı

Findalay kapudanı süvari olduğu sa’idiye vapuru Martın yirminci Salı günü limanımıza gelerek 26’ncı cumartesi günü saat dörtte Gelibolu Çanakkalesi Midilli, İzmir Çeşmeo, Rodos, Mersin, İskenderun, Trablus, Beyrut, Hifen, Yafa, Purut, Said ve iskenderiye mütevecihen hareket etti.

Fazla tafsilat almak için galata rıhtımında mimnetli hanında ‘umumi acenteye veya İstanbulda valide hanındaki şu’besine müraca’at etmelidirler.

Sahib-i İmtiyaz ve Müdür Mesulü:Ahmed Cevdet.

YENİ İKDAM

-Hergün sabahları neşr olunur.Siyasi ilmi ticari Türk gazetesidir. -Mahalli idaresi İstanbul'da Bab-ı ali caddesinde Daire-i mahsusadır. İdarehane Ashab-ı müraca'ata gece gündüz her saat açıktır. Numara 7 Nüshası 10 paradır.	-Milleti İslamiye ve Ümmeti Osmaniye için mukayyet olan asara sahifelerimiz açıktır. -Abone şeraiti İstanbul için abone yoktur.Vilayat için posta ücretiyle beraber seneliği 180 altı aylığı 95 kuruştur.
--	--

Pazar: 8 Rebü'ül Evvel 1327

7 Mart Rumi 1326

20 Mart Efrenci 1910

1.3.1.UHUD ATİKA AHKAMI

Devlet-i Osmaninin mücerred hükümat-ı ecnebiyeyi ibraz asar masafakat ve mazharat etmesi esasına müstenid olarak vucut bulmuş olan uhud atika ve tabir diğerle imtiyaz ecnebiye ahkâmının tatbiki meselesinden dolayı öteden beri memleketimizde bazı vaki' müessefe zuhur ettiği malumdur. Uhud mezkurenin vaz' ettiği bu usul hakimiyet usulüne taban tabana zad olunduğundna hukuk amme hazıra ile asla telif kabul etmez. Meşrutiyetimizin saye-i feyzinde bugün bu kavaide istisnaiyenin büsbütün zail olacağına şüphe yoktu şimdilik ahkam-ı mezkurenin tesiri cari olması zarurudur.

Fakat şurası muhakkaktırki imtiyazat mezkureden birtakımı uhdede masrah olmakla beraber birtakımı da ihmal ve müsamahadan neşet etmiş bir netice-i ta'mil olarak yerleşmemiş kalmıştır. Bunların bir kısmı daha vardır ki uhud atikanın teşkilat hazıra nokta-i nazarından tefsiri dolayısıyla vaz edilmiştir. Tercümanların hem muhakemede hem de müzarkirede hazır bulunmaları gibi. Hiç olmazsa imtiyazattan bu son iki kısmın ref'i kavaide-i külliye hukukiye nokta-i nezaretten caiz olabiliyor ise de usul mesele-i bir kısmın ibgası ve diğerinin re'i değil müsaide-i zaman ile ahka-ı mezkurenin külliye ref'idir. Dediğimiz gibi esas imtiyazat Devlet-i Osmani ile düveli muazama arasında akd edilmiş olan muahedat ahkamına müstenid olacağında ref' imtiyazat meselesi tarafeyn arasında ba müzakire husule gelecek hususattandır. Şimdiki halde Devleti meşrutiyet-i osmaniye adli idari inzibati

idaresini tasyik etmekte bulunduğu sırada uhud mezkure dolayısıyla bir su-i tefhim husule gelmenin o günü almak azim kuyusundadır.

Uhud mezkurenin ahkamı üç sınıf memurin için bir suret katiyede malum olmak lazım gelir: Evvela vali mutasarrıf kaimakamlar gibi memurin idare-i ve icraiye saniyen muhakeme ve onun müteallikatına memur olan nevzufin adliye, salisen memleketin umur inzibatiyesiyle mükellef olan emniyet umumiye memurları bu üç kısmı teşkil eder.

İşte şu taksimden anlaşılıyor ki ahkam mezkureyi vali gibi vakıf ve malumatı yüksek olan bir memurin bilmesi lazım gelmekle beraber malumatça o mertebeye tabii vasıl olamayan bir polis memurinin dahi anlaşılması iktiza-i derç ehemmiyeti bu kadar bedhiye olan ahkam istisnainin bir kısmı vardırki ahkam-ı adliye ve aknuniyenin istilzam ettiği serahat ve katiyetten pek uzaktır. Binaenaleyh memurlarımızdan birtakımı bundan dolayı şüphe ve tereddüt duçar olurlarda veyahut bir kişilik ederler ise mazur görülmelidirler.

Hatta vaktiyle hükümet-i osmaniye ile sefaret-i ecnebiye arasında şu mesele defat ile mevzu' bahs olmuş haylice müdavele efkar edilmiş iken yine bir netice-i sabit hasıl olmamıştır.

Dahiliye nazırı Talat Efendi meselenin ehemmiyeti nazarı dikkate alarak elyevm ma'mul be olan ahkam uhdiyenin böyle ahkam cezaiye ve emniyet 'imame ta'lik eden aksamını tahrir ve tenzim ile memurin mütealakasına tebliga karar vermişlerdir. Nazar müşarun ileyhin bu karar umuri isarei hükümetin tensikate ait bir karar mühim olduğu için calip takrir feravattir.

Salahiyattar olan memurlar ve bilhassa vilayet memurları elinde böyle mükemmel ve mevzuh bir ta'limatname olursa şevkin zamanlarda calib nazarı teesüf olmuş olan bazı ahvalin tereddüde mehal vermeyecek suretde ref' edileceği aşikardır. Bilhassa memurin inzibatiyemizin elinde kat'i el-müfid bir düstur hareket bulunur ise ifa-yı vazifede asla duçar müşkilat olmazlar.

Dahiliye nezareti bu husustaki tensibini sadrazam paşa hazretlerine de az eylemişlerdir. Sadır müşarun ileyh osmanlı erbabı hukukanın ser-imdadından ve hele itiyazat ecenebiyeyi bahtında herkesten ziyade erba-ı ihtisas ve selahiyetden buldukları cihetle ahkamı mezkurenin bir ta'limatname suretinde cem' ve tedvini

hususunda nice surette ve tedvini hususunda nice hukuk kıymettarı tezyil ve ilave edeceklerine şüphe yoktur.

Meşrutiyet Osmaniyenin anan fenan iktisap etmekte olduğu feyzat artık ecanıpten dahi hiçbir kimsenin itiraz edemeyeceği bir surette bedahit ve ilanat peyda ettiği cihetle eylerde bilhassa memurin adliyesinin ve mekteb-i hukukda bihak ikmal tahsil ile çıkacak erbabı himmetin ibraz edecekleri liyakat nisbetinde bir süratle uhud atika ahkamından kurtulacağımız emniyetimiz bir kelimdir.

Hükümeti osmaniye muhakimini ne kadar süratle tensika muvaffak olursa zabıtamız ne kadar mükemmelliyetle aslah edilir ise uhud atika ahkamı dahi o mertebede suhuletle kuvve-i istisnaiyesini kaybedecektir. Kabinemizin meslek müstekim ve ma'kuli sayesinde diyebilirizki hemen bilcümle düvelü ecnebiye hükümeti osmani hakkında asar vud ve muhamenet ibrazına iyiden iyiye mütamayıl bulduklarından millet meşrutı osmainin bir gün icra edeceği teşebbusat nisfet çobanenin şu istisnat uhdiye emrinde dahi mazhar hasan telki olacağını ümit eyeriz.

Binaenaleyh memleketimizin imtiyazat uhdiyeden bir an evvel hilas olması memurin osmaniye ahkamı kanuniye dairesinde ibraz asar maharet ve dirayet eylemelerine mütevaffık olduğunda memlekette Abdulhamid isti'dad fikri ve ma'nevinin ve hele mülhaza-i vatanperverinin külli yevm kuvvet bulması o maharet ve dirayet matlubenin sürat tekununa herhalde tesir bahş olmaktan hali kalmayacağına ati karbında mülki osmaninin bu şerait kadime Uhud cihetinden dahi istiklal hakimiyeti ikmal edeceği memul kuyuttur.

Adliye nazırı Necmeddin Beyefendinin tensik muhakim ve kovanin emrinde sarf ettiği hem ve iktizanın semareti işte bu imtiyazatı ecnebiye bahtında dahi iktitaf edeceğiniz. Bu gibi semereler bugün yarın husule gelmez. Anaları biz bir müddet sonra iktisap ile memleketimizi büyük bir afetten kurtaracağız.

1.3.2.TELGRAFLAR

Paris 19 Mart- Sempetersburgdan iş'ar ediliyor:

Avusturya-Rusya müzakiratının Balkanlarda İstanofun muhafazasına dair olduğu ve Avusturya veya Rusya başvekilleri arasında münasebet samimiye idamesi

arzuları kuvveden fa'ile çıktığı artık anlaşılmıştır. Nazar-ı müşarun ileyhin bu kadarı umur idare-i hükümetinin tensikate ait bir karar mühim olduğu için calip taktir kravattır.

Kral Ferdinand Der-sa'adette ziyareti kont İzolovskinin teşbii neticesidir. Fransa ve İngiltere sefirlerinin dün kont izolovski ile vuku' bulan mülakatları hakkında Viyana matbu'atının mihedatingarane mukalatı sen Petersburga mucep memnuniyet olmuştur.(Osmanlı Ajansı).

1.3.2.1.Avusturya Meclis-i Mebusanında

Viyana 18 Mart-Meclis-i meb'usan birçok levayih kanuniye ihzar ettikten sonra Paskalya münasebetiyle tatbik müzakirat etmiştir.

1.3.2.2.Doma Meclisinde

Sen Petersburg 18-Doma meclisi reisi Mösyö Şominakofun isti'ası suret kat'iyede tekrar eylemiştir. Mösyö Şomikof istifasını çaresini istifasını çare takdim etti. Makam riyasete ikinci reis sani Mösyö Şidoloski veya Mösyö Avrupanın ta'yin olacağı söyleniyor.Muhafil siyasiyede Meclis-i meb'usunun hal ve mevki'i pek nazik olmak üzere telakki ediliyor.

Senpetersburg 18-Sabah intişar iden gazeteler Mösyö Şomikofun Mösyö istolininden aldığı bir mektep üzerine istifaya karar verdiğini yazıyorlar.

1.3.2.3.Portekiz Veliahdı

Lizbon 18- Portekiz kralı Manvolin 'umumecesi oburtukası nifatına alkolis Portekiz sandalı karalis veli uhudluğu için kurtis meclisinde yemin etmiştir.

1.3.2.4.Belçika Kralı

Roma 18-Belçika Kralının İtalyayı ziyaret edeceği söyleniyor.(Ajans İtalyadan).

1.3.2.5.Cezal Yecani'

Berlin 18 Mart-Almanya ordusunda ta'lim ve terbiye gürun ve birçok çinli zabitanı Alman usulü vechle tedris ve ta'lim eyleyen Çin sefiri cezal puçuni' Çin harbiye nezaretine ta'yin edilmiştir.

Roma 18 Mart- Kabine istifa etmiştir.

Londra 18 Mart- Beynelminel salih heyetinin verdiği ziyafette Siraunus ve Almanya sefiri birer natık irad ederek salh ve müsâlimin biga ve devamı hakkında temaniyette bulunmuştur.

1.3.2.6.Balkanlara Müsâlimat

Viyana 18-Balkan hükümdarının seyahatleri her tarafta Hasan suretle telakki edilmektedir. Bu seyahatlerin Balkanlarda sulh ve müslümatın bekasına hizmet edeceği ümit olunur.

1.3.2.7.Paris Borsası

19 Mart Sene 1910

Tablo.5.Paris Borsası (Yeni İkdâm Numara 7,s.1,1910)

	Açıldı	Kapandı
Fransız 3		20 98
Divan-ı Mevhide	50 94	45 94
Şark Şimendiferi		25 216
Osmanlı Bankası		714
Balya Kara Aydın		448

1.3.3.ŞU'UNAT

1.3.3.1.Bulgaristan Kralının Der-sa'adeti Ziyareti ve Resmi Hazırlıkları

Bulgaristan Kralı haşmetlü Ferdinand hazretlerinin zat-ı şevketsemat hazreti padişahi ziyareti münasebetiyle hükümetçe tertip edilecek olan hazırlıklar dün ikmal edilmiştir.Ziyaret merasim teşrifatı programı ile şehri emanetçi icra edilecek olan merasim istikbaliye programı itmam ve ikmal olunmuştur.

1.3.3.2.Şehr-i Emanetçi Tedarikat

Kral ve Kraliçe hazretlerinin Der-sa'adette ikametleri müddetince haklarında istanbul şehri namına icra-yı merasim edilmek üzer şehri emantçi tedarikat lazıme ihzar ve itmam edilmiştir. Dün şehri emaneti vekili Tevfik Bey ile meclis azasından Mehmed Paşa maiyeti erkanıyla kral ve kraliçe hazretlerinin geçecekleri sokak ve caddeleri taşlamışlar ve bu babta ba'zı evamir ita eylemişlerdir.

1.3.3.3.Aylık Mülakat

Sirkecide sahalde yakın bir mehalde inşa edilmiş olan pavyonda zat şevketsemat hazreti padişahi ile Bulgar Kralı hazretleri arasında aylık mülakat vuku'

bulacak ve zati şahane ile kral hazretleri mehali mezkurdan ve bura rakip olarak Dolmabahçe sarayına saltanat kapısı cihetindeki iskele mehaline muvasalat edeceklerdir.

1.3.3.4.Tercümanlar

Dün seferatı ecnebiye tercümanları daire-i harbiyeye gelerek merasim istikbaliye programında bazı malümat talep eylemişlerdir.

1.3.3.5.Bazı İstihzarat

Rumeli cihetinden elli vagon defne dalı varid edilerek sirkeci istasyonu ile merasim kökünde tezyin edecek olan mehaller için bir yazı göndermişlerdir. Defne dallarından başka dört vagon ince dahi varud eylemişlerdir. Rumeli şimediferi direktörü Mösyö Rus ile demiryolları müdürü Muhtar Bey şimendifer komiseri Mustafa Bey bu sabah ne mahsus ile hududa kadar gideceklerdir. Vazifeleri hem yolları teftiş hem de kral kraliçe hazretlerini istikbaldir.

1.3.3.6.Şehr-i Dahilinde

Kral ve kraliçe hazreti Der-sa'adetten buldukları müddetçe İstanbulun bazı şayanı temaşalarını ziyaret edeceklerdir.Ayasofya Süleymaniye .. cevami' politikasıyla mevze ve yeniçeriler dairelerine temaşa edeceklerdir.

1.3.3.7.Haremi Hümayun

Muvasalatlarının ikinci Salı günü kraliçe haşmetlullah ... hazretleri haremi hümayun hazreti padişahiye ziyaret eyleyecek ve tercümanlık reisi başkaib Halid Ziya Beyin kerimeleri tarafından icra edilecektir.

1.3.3.8.Herekede

Kral ve Kraliçe hazreti muvasalatlarının elli gününe tesadüf eden cumartesi günü her fabrika-i hümayunu ziyaret edeceklerdir.

1.3.3.9.Tedabir-i İnzibatiye

Bütün emniyet umumiye müdürü Galip Bey Bab-ı aliye gelerek dahiliye nazırı Talat Bey aktı ile Bulgaristan kralının Der-sa'adeti ziyareti minnetiyle icra edilecek merasim fevakalade rapor inzibatiye ait bazı müzakiratda bulunmuştur. Ba'de Talat Bey ile birlikte hariciye nazırı Rıfat Paşayı ziyaret eylemiştir.

Kral (Ferdinand)'ın hayatı hususu “jandarma” refikatimizden:

“Kral Ferdinand Sofyadaki sarayında gayet sade bir hayat geçer Vilanti’ çalışıra gece yarısında ışık hiçbir vakit eksik olmaz.

Kah bir layıha-i kanuniye tanzimi ve düveli mazemeyi gönderilecek bir notanın tedkikiyle kah kendi hanedanına mensup çocuklar tahsil ve terbiyesi için bir program tertibiyle iştigal eyler. .. gözlerinden hiçbir şey kaçmaz sabahtan akşama kadar gümüşten mamul ufuk bir haç elinde bulundurarak etrafından bulunanlardan istizahatte bulunur. Aldığı mamulat ve herbiri bir defter mahsusa kayd eder, nihayet gecenin derin sukutu içerisinde tekmil evrakı tasnife başlar.Ferdinand gençliğinde en güzel senelerini böyle daimi bir failiyetle geçirmiştir.Kendisine biraz istirahat tavsiye eyleyen zevata daima atideki cevap verir:

-Ne yapayım ben hükümdarlık sanatini icra etmekten başka bir şey yapamıyorum.

Doğrusu müşarun ileyh bu sanaati hakkikaten mükemmel surette tatbik etti. Meslek siyasi noktai nazardan Ferdinand yeni mektebe mensuptur. Yani umur-ı siyasiyenin gezip ile idare olunmasına asla ve katiyen razı degildir. Avrupaya icra eylediği bütçe seyahatlerinde daima kendi memleketi Avrupalılara dahili tanıtmaya gayret eylemiş hülasa kendi tebasının esbab saadeti istikmal maksadıyla siyah bir hükümdar bulmuştur.

Kral Ferdinand ahaliyi ziyadesiyle sur, Bulgaristan dahilinde icra ettiği seyahatte ekseriya arkalarında yük taşıyan köylü kadınlarına takrible hallerini istifar ve onları birer tatlı kelime ile teselli eyler. Onlara iyi tasyihatler verir ve maişetlerini peyderpey iyileşeceğini kendilerine temin eder. Müşarun ileyh hükümdarlık sanatini mükemmel icra etmekle beraber resmiyetten hariç vukubulan en mühim vakai aile hayatına veyahut tarihe müteallik merasimi dahi unutmaz.

Ferdinand çiçeklerine aşıktır. Her nerede bulunur her nereye giderse muhakkak etrafına çiçek demetleri bulundurur.Bilhassa (Eskinogard) ve (Varna)’da bulunan çiçek bahçeleri büyük bir şöhreti haizdir. Müşarun ileyh layizi’ deresid şehrinde ve hatta Japonyada bulunan nihayet müesseseleri ile muhaberatda bulunur ve kendisi de yeni yeni çiçek envai keşf etmek yetiştirmek için fevkalade çalışır

tedkikatı feniyede bulunur. Bulgaristan kralı kuşları da çiçekleri de derecesinde sever”.

Pazartesi günü şehrimize virud edecek olan Bulgaristan kralı hazretleri şehrimizin şayan olan bazı mahallerini ziyaret edeceğinden şehri emanetince Eyüpten itibaren yedi kaleye kadar sevr haricindeki yollar tanzim edilmiştir.

Perşembe gününden itibaren kral hazretleri şehri namına müsafir olacağından bu baba şehri emanetince istihzaratta bulunmaktadır.Kral hazretleri Kemriye camii şerifini dahi ziyaret edecektir.

1.3.3.10.Asım Bey

Evvelki gün şehrimize gelen Sofya sefiri Asım Bey dün bab-ı aliye gelerek teşrifat-ı umumiye nazırı Galip Paşa ile birlikte evvelce tanzim olunan Bulgaristan kralının merasim programının bazı cihetlerini ikmal ile iştilal etmişlerdir.

1.3.3.11.Kral Edvırdın Seyehati

(Ferdinand)’da okunduğuna göre kral Edvırdın İstanbula seyahatine dair Viyana muhalif siyasiyesinde hiçbir şey malum olmadığı beyan olunur.Der-sa’adette İstanbula gelen İngiliz Amiralı zatı şahaneyeye kral hazretlerinin hat destiyle muharrer bir mektebi takdim etmiş idi. Bu mektep kralın İstanbula geleceğine dair birçok şübheleri tevlid etmeye sebep olmuştur. Bab-ı ali hiç şüphe yok ki Balkan hükümdarlarından sonra İngiltere kralı hazretlerinin Der-sa’adeti ziyareti arzu eder. Bununla beraber müşarun ileyh şimdilik Der-sa’adete geleceği tahmin etmek kabil değildir. Kral müşarun ileyhın zatı şahane ile deniz üzerinde mülakat etmesi muhtemel ise de bu hususta dahi kat’i bir karar beyan olunmaz.

1.3.3.12.Huzura Kabul

Sadrazam Hakkı Paşa hazretleri dün Dolmabahçe sahil sarayı hümayuna hizmetiyle huzur hazreti padişahiye kabul buyrulmuştur.

1.3.3.13.Sırbistan Kralının Seyahati

Belgrad 18 Mart-Kral Pier Pazar günü saat dokuzda tern mahsusla ve Budapeşte Udaburg, Varşova, Çarsokiselu tarikiyle Sen Petersburga azimet edecektir. Rus hududunda çar hazretlerinin rakibine mahsusu tiren müşarun ileyh sen Petersburga isal etmek üzere hazır bulunacaktır. Kral hududa çar tarafından gönderilen bir heyeti mahsusa ve Rusyanın Belgrad sefiri Mösyö Haritoviç

tarafından istikbal edecektir. Kral Petro ve .Mösyö Pasiç Milivaniç ve maiyetleri sekiz gün çarın misafiri olacaklardır. Kralın avdetinde ta'kip edeceği tarik tekrar etmemiştir.

Belgrad 18-Kral Pier hazretleri Avusturya'dan geçtikleri sırada İstanbulluların birinde Avusturya ve Macaristan veli ahdı Arşidük Fransuva Ferdinand tarafından istikbal edilecektir.(Ajans Nasyonel).

Selanikden (Feraye Perase)'ye yazılır:

Müfik olduğu menbaiden alınan malumata göre. Hava iyi olduğu halde kral Petro kalacak nisanın yedisinde bahren buraya gelecektir. Kral İstanbuldan avdetinde der imaye kadar şimediferle gidecek oradan araba ile kavalaya avdet edecektir.Kral Kovaladan zatı şahanenin yatına rakiben ayneroza azimet edecek ve orada (Milyandiyorun) manastırında misafir kalacak oradan Selanik ve Üsküp tarihiyle Belgrada avdet edecektir.

Sayfa: 2

1.3.3.14.Amiral Sir Görzun Hov

Misafirimiz Amiral (Sir. A.J. Görzun)

Dün sabah saat on bir'de rakip olduğu hevasar torpido muharebiyle limanımızdan hareket eylemiştir. Taraf-ı padişahiden müşarun ileyh keşidine memur teşrifatı Memduh Bey ve Bahriye nazırı paşa namına Donanma-yı osmani komudori Ramiz Zafer suvarisi Tevfik Beyler vasıf main ifayı teşbi' eylemişlerdir. İngiltere sefiri ve sefaretı erkanı ve memuruni seferatı maiyet yatı moturuyla hevasar yatına azimet edilerek rasme-i teşyi' ifa eylemişlerdir.

1.3.3.15.Yunanistan Havadisi

Yunan hükümetinin on sekiz bin dokuz cisamında ber zerhali ile dokuz yüz tonluk iki torpido muharibi iştera edeceğine dair olan havadsin sahih olmadığı Yunan hariciye nazırı Mösyö Karlakidin istizah olması üzerine hükümetin bu gibi şiparişlere bulunabilmesi büyük bir meblağa muhtaç olduğundan akdi tasvir olunan iki yüz milyon franklık istikraz miser olmadıkça sipariş bahsinin na bemusun olduğunu nazarı muma ileyh cevaben beyan etmiştir. Teselyadaki çiftliğinin keyfiyet istimlakı

ve sureti tasrifinden dolayı ashap emlak ile zira' mebanında bu esnada zuhur eden mesele kesb şiddet etmiş ve adeta asayiş mahalliye ihlal edecek dereceye varmıştır.

Teselyanın pek çok taraflarında ve ala'l-husus kardicede büyük mitingler akd edilerek ziraanın tehvin ahvali vesailenin istikmali talep olunmuş ve ahalinin heyecanından ihtirazen memurin mehaliye havale-i mezkureye asker azam edilmesi talebinde bulunmuştur. Yunanistan nazarı bu meselenin hali çiftliğin ashabi tarafından bedel misalleriyle istimlak edilmesiyle kabli olacağı fikrinde olup bunun husulü ise paraya müteveffik bulunduğundna şimdilik ziraan mutalebini as'af etmek mümkün olmayacağını beyan eyemişlerdir.

Atinadan (Ferafe Perase)'ye yazılıyor:

Teselya ziraat meselesinin 'umumi bir köyün isyanı şeklini almasından korkuluyor. Birçok müşvikler köyleri dolaşiyor köylüleri isyana ve hükümete adem ita'ate da'vet ediyorlar. Teselya ahalsinin hükümete karşı hiddeti pek ziyadeleşmiştir. Birkaç güne kadar mitingler akd olunacaktır. Köylüler emlak memurlarını tard ve ba'zı trenleri teyfik ettiler. Hükümet bütün bu ahvale karşı hiçbir şey yapmamış yalnız Atinadan Teselyaya 'avdet eden köylüler komisyonu azasından dört kişiyi tevkif etmekle iktifa eylemişler. Hükümetin bu hareketi köylülerin hicanını arttırmıştır.

1.3.3.16.Yunan Hududunda Bir Hadise

Yunan hududunda menazi' köye olan iki yüz dönümün kadar bir mehalin Yunan ahalsi tarafından tasarruf edilmesine ba'dema müsaide olmayacağı Osmanlı karakolları tarafında Yunan karakollarına tebliğ edilmesi üzerine meselenin iki hükümet beyninde müzakirat siyasiye ile haline ihtiyaç mes edeceğini (Tahyiramós) gazetesi yazıyor. Kezalik mezkûr gazetenin rivayetine nazaran evvelki gün bu meseleden dolayı Osmanlı ve Yunan karakolları arasında hasıl olan bir sui teffim üzerine indihat olunan silahlar ile bir Yunan neferi mecruh olmuş imiş.

1.3.3.17.Son Telgrafnameler

Petersburg 19 Mart-Neviye Vermiyen gazetesi Rusya ile Avusturya arasında mesail Balkandan dolayı ceryan eden müzakiratın hüsnü hitamiye vasıl olduğunu beyan ile ibraz atar memnuniyet eyliyor.

Atina 19-Yunan hükümeti Teselyadaki çiftekatın istimlak mecburisi hakkında devleti osmani sefiri Nabi Beğin teşbisatı vakasına cevaben beyanat sabıka-i teminat bahşasına tekyid eylemişlerdir.

Teselya gazetelerinin beyanatına nazaran çifteliklerden sahiplerini cibren çıkarıp içlerine yerleşmiş olan köylüler bile hadise jandarma ma'rifetiyle çıkarılmışlardır. (Ajans Dö Kostantinapol).

1.3.3.18.Ruşçuk Hadisesi

Sofyadan (Feraya Perase) yazılıyor:

Der-sa'adete seyahat edecek olan Bulgaristan kral ve 115 elbidilme ticaret nazarı Layaçif dahi refakat edecektir. Layaçif iki sene mukaddem şimendifer hatları ve istiklal melelelerinin Bab-ı ali ile müzkareye memur olmul yedi Bulgar kralının seyahati ahval dahiliyenin iyi bir merkezde olmadığı bir jandarma tesadüf ediyor. Fırkayı muhalika 115 elbidilovistler ile beraber Rusçuk hadisesini bahane ederek hükümeti hazıranın mevkiine tezlizle 115 elbi di istiyor ve bunun için mitingler 115 elbidilmesi.

Balkandan:

Efkar-ı 'umumiye'nin tenviri için dahiliye nezaretinden 115 elbi daireyi belediyesine virud edip akşam ahaliyi tevzi' olunna telgrafname suretidir:

“Birkaç gün Rusçukta emine safveti namında sabı bir 115 elbi di kızı ondan karar ile ziraat bankası şubesinde memur yurdan istifanos ile izdivaç etmek istemiştir. Sancak muhakemesinin kararı ve istinafin tasdikiyle kızın ebevine adeta ve teslimi lazım gelmiş lajin ahaliden bir cem gafir işe müdehale ederek işin aksile tervici için teşebbüsatta bulunmuştur. Mesele evamiri adliye ve nizamiyenin icrasına tevkif ettiği için ahali tarafından müdehale ve sekun ve intizamın ihlal olunmaması için tedabiri lazimenin ittihazı babında ora mutasarrıflığına tebligatta bulunmuş ve kız validesine teslim edilmiştir. Bu kere ahali dağılacağı yerde tezayid ederek hareket tecavüzkaraneyi başlamıştır. Polis komiseri Batkof ahalinin hüsnü suretle dağılması için tedabir lazimeyi ifa etmiş lakin muvaffak olacağı yerde bilakis kendisi taş zarbalarına ve ahali tarafında İtalyan kurşunlara ma'ruz kalarak güç hali ile tahlis can edilmiştir. Berayı muavenet davet olunan askere dahi ahali sem' ve itibar

olunamayarak ahali tarafindna asker üzerine dahi ateş edilmesiyle bir asker kurşunla yaralanmış ve diğer yirmi beş asker dahi taşlarla mecruh edilmiştir.

Bundan sonra üç def'a askerler tarafından havaya atılan kurşunlardan da ahali mütesir olmayıp dağılmadığı görülünce kumandan tarafından üzerlerine ateş edilmesi emri verilmiştir. On altı telifat otuz üç ağır yaralı altı hafif mecruh vardır. Zabitan lazım gelen tedabiri icra etmiş ise de ahalinin şiddetine 116 elbi di mukavemet olamayarak işbu vak'a 116 elbi di meydana gelmiştir. Hükümet müsebipleri ta'kibe başlamıştır. Ahalinin kıyamına sebebiyet verenler şiddetle 116 elbi di edilecektir. Vakaat müesereden haberdar olur olmaz Dahiliye nazarı mehal vaka'ie şitab etmiş vakaatin tahkiki için evamir lazimeyi ita eylemiştir.

Softa Daru'l-finuun talebeleler senin Rusçuk vakasını üzerine akdini tasvir ettikleri miting.Sofyada Daru'l-finun talebesinin bey ve sıvak vakası üzerine akd edilecekleri miting için dahiliye nazarı Gaspodin takif daha akşamdan tedabir tahfizaya ittihazıyla asker karakollarının Sofya sokaklarında gezdirilmesini emir etmiştir. Reis nazar Gospodin malinof tekalif bu ifkrine muhalefet edildiği görülürse asker kolları 116 elbidilmesini beyan etmiştirRusçuk vakası üzerine evvelki gün saat dört buçukta sofyada dahi Pozitonov meydanlığında Daru'l-finun talebesi bir miting akd etmişlerdir.

1.3.3.19.Balkan Ahvali

Roma 18 Mart-Alman ve Avusturya matbuatı Bulgar ve Sırp krallarının Dersa'adeti ziyaretlerinden bahs ettikleri sırada bu seyahatlerin Balkanlarda emniyet ve müselamatın muhafazası için bir zaman makamında olduğunu beyan ediyorlar. (Ajans Ferinye).

“Hayat”tan:

“Bulgaristan Sırbistan, Karadağ yekdiğeriyle maddeten ve meanen ittihad etmek luzumu hissetmelidirler. Rusyanın maksadı bu hükümetler Türkiye koyan merbut bulunan bir miktar bu surete onlar mevcudiyet maliye ve iktisadilerini muhafaza ediyorlar.”

Bu sözleri Mösyö İzolovski geçen seneki Buhran esnasında Duma meclisinde söylemiş ve o vakitten beri bunda artık bahs etmiş idi. Geçen gün domada ahvali hariciye dair irad ettiğini noktada da bundan bahs etmişti. Mamafih Mösyö

İzolovski maksadını anlamak hususunda bu nutuk benim için hiç asla haiz ehemmiyet değildir. İzolovski ilhak keyfiyetine karşı cevabı Balkan ittifadı oldu.

Yukarıda nakl ettiğimiz sözleri mevzi' file koymak için Mösyö izolovski birinci seneden biri çalışıyor bir buçuk sene evvel Balkan ittifadı fikri herkese hayal gibi geldi. Bir çok asırlardan beri Balkan Hristiyanlar Türkler ile ve birbirleriyle mücadelede bulunuyorlar idi. O vakit hayal gibi görünen bu ittifad şimdi hakikat şeklini almaya başladı. Bununla beraber izolovski maksadını kovadan faile çıkarmak için daha görülecek işi vardır. Bulgaristan ile Sırbistan arasında hayli seneden beri cari olan husumet zail olmuştur. İki hükümetin kralları yekdiğeriyle mülakat ediyor ve ta'ti efkar eyliyorlar. Sırlılar ile Karadağlılar da eski yerlerini bıraktılar, barıştılar. Sırbistan Bulgaristan krallarından sonra Karadağ Prensi de Petersburg ve İstanbula gidecektir.

İşte birçok sene evvel Mösyö İzoloskinin beslediği hayalleri şimdi kesb hakikat etmeye yaklaşıyor. Biz Avusturyalıların buna karşı diyeceği cay sevildir. Konat dernelal sakit duruyor. Geçen sene Mösyö İzolovski Türkiye ile Bulgaristanın münazaasını kasl için saf ettiği sırada kont derentlik saşır akarı olan gazeteler Rus hariciye nazırıyla tehza etmişler idi. Mösyö İzolovski beyan ittifadı fikrini ileri serdiği ve derine bu gazeteler onunla istihza etmişler idi.

Şimdi bu gazetelerine bu fikre tanımak istemiyorlar. Halbuki bu doğrudur. Mösyö izolovski Avusturya hariciye namıyla en birinci hasmıdır. Mösyö İzolovski Rus ordusunun şimdiki halini nazarı dikkat olarak tabidirki Avusturya ile muharebe etmeye ... etmez. Rus hariciye nazırı Balkan hükümetlerini yanına alarak bizim ile makarenet husulüne nizam istemeyecektir. Mösyö İzoloskinin geçenki buhran esnasında uğradığı hezimetini seniyyenin acısı alan gaip olmamıştır. Onun için bizi Balkanda tahir etmek istiyor. İzoloskinin bu infirad yakasına vazifesi bittabi İzoloskinin ... gelmeye çalışmaktadır.

1.3.3.20.Tuna-Adriyatik Hattı

Mu'tedil haritapervarn fırkası reisi İsmail Kemal Bey Tuna-Adriyatikin hattına kapanan iştiraki hakkında efkarını anlamak üzere kendisiyle mülakata eden Osmanîşir loyid muharrerlerinden birine, bu hattın inşasına arz olduğunu söylemiştir. İsmail Kemal bey esamıyla terk arazisi olan be Arbavadlarla sükun bulunduğu halde Sırlar tarafında eski harbiye diye tevsim edilen kıt'adan beynelminel daha

doğrusu bir Slav hattının geçmesini mevafık görmemiş hattın inşası için Arnavutları ikta' lazım geldiğinden inşaata mübaşirat edilemeyeceğini söylemiştir.

Mu'tedil Haritboran fırkası reisi mütelaatına devam ederek Arnavutların islav hatotu değil bizzat hükümet tarafından memleketin ta'alisine hizmet edecek iktisadi hatları inşasını muvaffak gördüklerini beyan etmiştir. Ohri gölünün Adriyatikin denizine kadar bir kanal küşad eylemek üzere bir osmanlı kampanyası teşbisatta bulunmuş idi. Yerli sermayadarani namına deniz bir heyeti nafia nezaretine müracaat ederek Ohri gölünün derin nehir vasıtasıyla işkodra gölüne kadar bir kanal açmak ve Vapurışletmek ve Ohri külliyle Adriyatik denizi arasında itsal peyda etmek üzere teklifatta bulunmuştur.

1.3.3.21.Hilmi Paşa

Ramis 18 Mart-Sadır sabık Hüseyin Hilmi Paşa refikatinde Fransanın Selanik konsolosu bulunduğu halde bu sabah Ramise muvasılat etmiştir. Belediye dairesinde şereflerine bir ziyafet verildi. Müşarun ileyh ba'dezzahir mensucat sair fabrikaları ziyaret eyleyecektir. Hilmi Paşa meşhudatından pek memnun olduğunu söylemiştir.(Osmanlı Ajansı).

1.3.3.22.Goliç Paşa

Berlin 18 Mart-Almanya imparatoru Goliç Paşayı memuriyet mahsusu ile Arjantine gönderecektir.

1.3.3.23.Avam Kamarasında Makedonya Meselesi

Londra sefiri Teyfik Paşa hazretlerinden hariciye nezaretine varid olan bir telgrafnameden hariciye nezaretine varid olan bir telgrafnamede İngiltere avam kamarasında Makedonya mesaili hakkında başkilden bir istihzah vukua geldiği beyan olunmaktadır.

İngiltere başvekil Selanik muhakeme kaidesi tarafından bazı çete reisleri ve familyaları aleyhine verilen şiddetli hükümler hasebiyle Makedonya ahalisi beyninde bir adem hoşnudu hükmü ferman olduğunu ma haza bu tedabirin çeteler tahrikati üzerine ittihaz olduğunu söylemiştir.İngiltere hükümeti Türkiye fevkalade şiddetli istimalinden sarfi nazar eyleyerek adaletine cezalar vereceğini ümit etmektedir.

1.3.3.24.Rum Mebusu

Rum mebusularının ittihadı ve terki fırkası ile ittihadı için müzakirata ibtidar eylediğini yazılmıştı.Sirkeci mebusu Boşu efendinin Osmanişir loyid gazetesi muhabirlerinden birinin vuku bulan beyanatna nazaran ittihad ve terki fırkası reisi Rum mebuslarından programlarını talep etmiş ve programın bir kapısı verilmiştir. İttihad ve Terakki fırkası bazı mesaili umumiyede bir ittihad husulü kabil olup olmadığı tedkik edecektir. Bu efendinin fikrince nazarlaı ittihad ve Terakki fırkası hakkındaki noktai nazarları ittihad ve terakki fırkası mebuslarından fırkalı olduğu cihetle ittihad husulü kabil değildir.

“Bütün Gostis Antolis” gazetesinin beyanatına nazaran Rum mebusatı tarafından evvelce tanzim ve matbuat ile neşr eylemiş olan siyasi programın mevad esasiyesi üzerine ittihad ve terakki fırkasıyla rum mebusatı arasında telif ve mukaranet kabil bulunmadığında mebusun muma ileyhinde bir fırkayı ittihakatine dair tarafeyn beyninde bir dereceye kadar mukavele efkar eylemiş ve bilaahire bir dereceye kadar müdavele efkar edilmiş ve bila ahire ittihad ve terakki fırkasının bu hususu mevki’ müzakereye vaz’ etmesi kararlaştırılmıştır. İleride hasıl olacak netice yazılacaktır.

1.3.3.25.Paris Aytok Mihmandarları

Arz Filistine icrayı seyahat edecek olan Almanya İmparatoru hazretlerinin mihmandarlığına tayin buyrulan piyade mirlivalarından Faik Paşa ile yüzbaşı Muhammed Ali Bey dün hariciye nezaretine gelerek bazı evamir ahz û telakki etmişlerdir. Mihmandarlar yarın bafiyte müteveccihen hareket edeceklerdir.

1.3.3.26.Anor Kongresi

Efrensi Ağustos dünkü günü Anorsda anakad edecek olan beynelminel serbesti mübadele kongresine iştirak edilmesi için hükümeti seniyyeyi da’vete memur olduğu Belçika sefiri hazretleri tarafından ba takrir beyan edilmiş ve mezkur kongreyi müteallik tahriratı ‘umumiyyenin iki nüshası hariciye nezaretinden maliye tevdi’ kılınmıştır.

1.3.3.27.Ziyaret

Dün Rusya sefiri Mösyö Çarkof Bab-ı aliye gelerek hariciye nazırı Rıfat Paşa hazretlerini ziyaret eylemiştir.

1.3.3.28.Rusya-Avusturya Münasebeti

Ruşça “Perikar Patiska Yarus” gazetesinden

Rusyanın hariciye politikası, her dakika tebdil etmektedir. Öyle bir vaziyette bulunur ki Kont Arnatlık politikası ve ta'kip ettiği maksadı anlamak kabil olmuyor, anlaşılın bizzat hariciye nazırı ta'kip ettiği politikayı şaşırılmış ve gemisini siyaset dalgalarının keyfine terk etmiştir. Fevt Arantıl rusyanın dostluğuna mazhar olmak için her suretle çalıştı. Muma ileyh bu arzusu Berlin diplomasisine müvafık olup olmadığına dair bir şey söylemez. Gazetelerin bu hususta şimdiye kadar verdikleri haberler birbirlerine muhaliftir. Zan umumiye göre orantılık bu hareketi Almanyanın rızasına muhalif olduğu gibi bir dereceye kadar da Almanya hükümetinin aleyhinde imiş:

Kont Arantlık Rusyadan istediği şeyi ta'yin etmek mükildir. Petersburgtan gelen haberlere göre Mösyö İzolovskinin fikri İstakoni muhalifine inmek olduğu gibi Kont Arantik arzusu dahi aynı merkezde imiş bununla beraber bunca mesai ve arzuya ragmen tarafeyn beyninde itilaf akdi mümkün olmamıştır. Son telgrafnamelere nazaran Avusturya Rusya münasebeti ilişeceği yerde bilakis gerginleşmiştir münasebetin gerginleşmesine asla sebepler Balkan hükümdarlığının Petersbugu ziyaretleri imiş.

Mezkur ziyaretleri Viyana diplomatlarının adem hoşnudunu mucep olmuş imiş. Şüphesiz Mösyö İzolovski başta Türkiye olduğu halde bir Balkan ihtidadı meydana getirmeye çalışıyor. Böyle bir ittihad İstikaboyi muhafaza etmek olduğu gibi kont Artanik arzusu dahi aynı merkezde imiş. Bununla berbaer bunca mesai ve arzuya ragmen tarafeyn beyninde itilaf akdı mümkün olamamıştır. Son telgrafnamelere nazaran Avusturya Rusya münasebeti ilişeceği yerde bilakis gerginleşmiştir. Münasebetin gerginleşmesine asıl sebepler Balkan hükümdarının Petersburga ziyaretleri imiş Mezkur ziyaretler Viyana diplomatlarının adem hosnutusunu mucep olmuş imiş. Şübhesiz Mösyö İzolovski başta Türkiye olduğu halde bir Balkan ittihadını meydana getirmeye çalışıyor. Böyle bir ittihad İstatokibi muhafaza edecek en birincei vasıttadır.

Rusyanın ve Avusturya münasebetinin gerginliğini arane etmek için Avusturya Macaristan cenabı Macaristanda vukubulacak askeri manevrelerinin ansızın Rusya hududunda Galiçyaya nakl olacağını söylemek kafidir. Bu manevreler

gayet büyük olacaktır. Manevrelere Galiçyada icrası henüz bir şeyi isbat etmez zira şimdiye kadar orada büyük büyük manevreler icra olunmuş ve nazarı dikkati celp etmiştir. Burada calip dikkat bir cihet varsa o da Rusya ve Avusturya mezkuratının menkı'ati olduğu anda ve Balkan hükümdarının Petersburgu ziyaretleri esnasında manevreler mevkiinde tebdil olunmasıdır. Bununla beraber bu hareketden bir müsademe tehlikesi tevellüd edeceği tahmin olunamaz. Böyle bir tehlike mevcut olduğunda muharebe vukuda malhuz değildir. Fakat manevrelerin Rusya hududuna nakil edilmesi Rusyaya karşı büyük bir temayıştır. Bu maksat o kadar sarıhtır kibunu görmemek kabil değildir. Acaba Kont Arantilk bu temaşalardan maksadı ne olacaktır? Şüphesiz muma ileyha Avusturya ordusunun setuvetini arai ile Rusyadan Balkan mesailinde bazı şeyler elde etmek fikrindedir.

Rusyanın böyle bir nümayıştan Havfa duçar olup olmayacağını istikbal gösterecektir. Vuku' bulan hadiseden anladığına göre Kont Arantal Rusyanın adem iftidarından bila istifade kendisini müsaadekarlığa mecbur etmek istiyor. Bu hususta bildirdiğimiz bir şey varsa o da Mösyö İzolovskinin Kont Arantalık fikrinde olup olmamasıdır. Şunuda zikr edelimki Avusturya bütçesine ilave edilen 182 milyon frank fevkalade karadi zikr olunan temaşanın ehemmiyerini tezyit ediyor.

Vaziyet gittikçe nezaket kesp etmektedir. Rusya ile Avusturya münasebetindeki gerginliğin Bosna ve Hersekin ihlakından beri tahfif itmedi tekrar itilaf akdi hakkında vuku bulan müzakiratın iyi bir netice vermeyip de böyle bir nümayış icrasına müncir olması tarafeyn münakı'ı beynindeki tezağik şiddetini gösterir. Böyle bir vaziyetin uzun müddet devam edemeyeceği kendi kendine anlaşılır. Her nasıl olursa olsun bu hal yakın vakitte ya bir muharebe veyahut münasebet dostanenin ikamesi vasıtasıyla mündef' olabilecektir.

1.3.3.29. Taryan Efendi ve Ahz Asker Meselesi

Ermeni Patrik Taryan Efendi patrikhane meclisi umumiyenin evvelki günkü içtima'inde ahz asker meselesine dair beyanat atiyede bulunmuştur:

“Meclisimiz izasından serkis Efendinin bundan evvel ahz asker meselesi hakkında bazı istizah halinde bulunmuştu. Lakın meclis muhtelat uzman Atina vakası ile iştilal ettiğinden bu meseleyi tamik etmek mümkün olmadı. Patrikhane ta geçen teşrin evvelik yekrimiste ahz asker mesele iştilale başlamış ve bir taraftan kar'a meclislerine iza tayin etmekle beraber diğere taraftan tashih sen muemalatına teşebbüs

etmiştir. Son zamanlara kadar icra edilen muemelattan dolayı bize hiçbir güne müracaat vaki' olmadı yalnız ayıkıyan mihran Efendi bundan iki hafta mukaddem ahz asker mu'emelatta tashih sen hususunda bazı yolsuzluklar vuku bulduğunu bize ihbar etmiş olmakla bizde harbiye nezaretine bazı ma'ruzatta bulduk ve bunun üzerine nezaret kalisa defterlerinde zabt olunan tevüllüdat kaytlarının ma'lumatı mezkure için esas ittihaz edilmesini tensip buyurdu.

“Main“ meselesine gelince: On beş yaşında bir delikanlının Dersa'adette uyutuna “main” olamayacağını yine nezareti müşarun ileyhaya arz ettik ise de meydanda eskiden kalma bir kanun mevcut olmakla bu kanun ta'dil olmadıkça hiçbir şey yapılamayacağına ma haza bu babta yeni bir layıhai kanuniye kaleme alınacağına dair müsaade mamulleri ile Kilise hademeleri dahi hizmet askeriyeden istisnalarını istihasal için makam aidine müracaattan hali kalmadık.

Bu hususta aldığımız cevaplar memnuniyet kalmadık. Bu hususta aldığımız cevaplar memnuniyet bahş ad olunabilir. Bu meselenin vaktiyle tedkik edildiğinin başlıca sevevi şudur ki vaktiyle meşrutiyetin ilanı müteakip herkes fevkalade salh altına almaya razı görünüyordu. El-hasıl hükümet ahz asker muemelatı için patrikanece verilen ilm ve haber ve takrirleri nazarı dikkate almada bulunduğu bir dahi ibraz olunan teshilata karşı müteşekkik olmakla beraber teşebbüsat ve müracaatımızda devam ediyoruz.”

1.3.3.30.Tahvilat Numuneleri

Şehr-i emaneti istikrazına müteallik olup maliye nezaretinden Bab-ı ali canib Samsuna gönderilen Fransızca ve İngilizce ve Türkçe tahvilat numuneleri sedaret izamace karin tasvip olmuş veledü'l-arz aradai seniyyei huzurat padişahi be iktiran eylemiştir.

1.3.3.31.Yol İnşası

Erkanı harbiye tarafından Selanik Edirne ve Erzurum vilayetinde inşasına luzum gösterilen ehemmiyet askeriyyeyi haiz yolların heman inşasına mübaşiret edilmesi hususu harbiye nezaretinden nafia nezaretine iş'ar edildiğini la terki yazıyor.

1.3.3.32.Trabzon Ermeni Piskoposu

Trabzon Ermeni Piskoposu İmanevil Balyan Efendi Ermeni cemaati meclis ile aralarında tevellüd eden ihtilaf üzerine istifa etmiş ve Trabzona altı saat kadar müsafede cevizlik nahiyesi müdürlüğüne kabul eylemiştir.Balkan Efendi İtalyada ikmal tahsil etmiş olup kensine bir çok Kaymakamlıklar teklif edildiği halde cümlesini red etmiş ve mezkur nahiye müdürlüğüne kabul eylemiştir.

1.3.3.33.Meclis-i Mebusan

İkinci Devreyi İçtima'î Elli Yedinci İçtimai Umumi Ruznamei mezkurat

1- Meskufat-ı Kanuni

2- Takrirler

Birinci Celse

Meclisi meb'usan Ahmed Rıza Beyin riyaseti tahtında saat beşte mezkurata ibtidar eyledi. Zabtı sabık Katip Mecidi Efendi tarafından karait olunarak şakiri Efendinin i'tirazı üzerine cezai ta'dil ile kabul edilmiştir.

1.3.3.34.Harbiye Fevkalade Bütçesi

“326 senesi fevkalade askeri bütçesinin tedkikati alal ade askeri bütçesinin hitamina tehir edilmekte olduğundan bahisle harbiye nezaretinden varid olan tezkirenin irsal edidiğine dair makam sadarettten gönderilen tezkire ile “harbiye fevkalade bütçesinin bahriye favkalade bütçesinin kabulünde gösterilen isti'cal gibi kabul edilmesi zımnında” harbiye nezaretinin reisen gördüğü tezkire karait edilmiş ve müste'cilen makamı sedarete havale olunmuştur.

1.3.3.35.Bütçeyi Zamiyat

“Hicaz demiryolu idaresinin Meclis-i mebusan encamından derdest tab' bulunan bütçesinde vagonlar için hiçbir melag ilave edilmediği için hicaz demiryolunda işleyen yüz kadar açık vagonların kabulü vagonlara tahviline muktezi meblağın bütçeyi idhaline” dair makamı sadarettten varid olan tezkire müvazene-i maliye encamına havale olunmuştur.

1.3.3.36.İdare-i Mahsusa-i Şirketi

“İdare-i mahsusanın minelkadim inhasar kabilinden işletmekte olan hududu mahfuz kalmak şartıyla inhasar salahiyetinin Londradaki şirketler namında hareket eden aydın londradaki şirketler namına hareket eden aydın mebuasu İspartolyan

Efendi ile mümakıd mukavelename ve şurutname sürtünmek yirmi adet matba' nüshasıyla nafia nezareti tezkiresinin irsal olduğuna" dair makam sadareten varid olan tezkire nafia encümenine havale edilmiştir.

1.3.3.37.Talep Mezuniyet

Reis-İşkodra mebusu on beş gün müsa'ade istiyor kabul ediyor musunuz?

Umum-Hadi hadi.

1.3.3.38.İlmiye Tekayüd Kanuni

“ Mülkiye teka'id kanunu ahkâmının memurin ilmiye ile itam ve iramli haklarında şimdiden tatbiki hakkında devair ilmiyece kaleme alınan madde-i kanuniyenin kabulü için serd edilen esbap mucebının muvaffak görülmeyerek madde-i kanuniyenin red olduğuna “ dair dahiliye encümeninden tanzim edilip evvelce neşreylediğimiz mazbata karait edilmiş ve maliye tatbik edildiği cihetle mezkur encümenin mütelaası alınmak üzere madde-i kanuniyenin oaraya havale takrir eylemiştir.

1.3.3.39.Jandarmalara Dair

“Jandarmada müstehdim ifraddan taburları salh alınan alınanların jandarma mahsusatıyla hüdmelerinde terk ve istihdamları hakkında ve redif nizamnamesinin yirminci maddesini ta'dilatı harbiye nezaretince kaleme alınan madde kanuniye layıhasıyla esbabı mucebe mazbatası edilen mazbata ile zirde münderç madde-i kanuniye karait ve kabul olunmuştur.

1.3.3.40.Madde-i Kanuniye

“jandarmada müstehdem bulunan ifrad redifden taburları salh altına alanlar jandarma mahsusatıyla hidmeti mezkurde terk istihdam olunur.

Mustafa Arif Bey- Bir madde-i kanuniye lehine ve aleyhine söz söylemeden evvel reye kabulümüz Bu suretle kabul usul ve nizama muhalifdir.

1.3.3.41.Divanı Emriye ve Adliye İçin

Mecidi Efendi-Daire-i sedaret divanı emriye ve adliye için “ Sandukadan mahusus olan maaşından rabian teyfik caizdir diye bir Madde-i kanuniye teklif etmiş askeriye encümeni “Maaşattan lafzından sonra “Maaşı yüz guruştan ziyade olanlar”

cümlesinin idhaliye ekseriyetle kabul ederek adliye encümenine havale eylemiştir. Adliye encümeni de zirdeki mazbatayı tanzim eylemiştir.

Muma ileyh adliye encümenin mazbatasını karait eylemiş ve ba'de mezakiresi Çarşamba günün ruznamesine dahil edilmiştir.

1.3.3.42.Müskafatı Kanuni

Bade meskufatı kanununun müzekaratına ibtidar edilerek beşinci madde karait edilmiştir.

Sıtkı Bey-Aydın vilayetindeki vapur şirketinin fermanından sonra inşa eylediği meskufat burada dahil midir, değil midir diye ihtilaf oluyor. Binaenaleyh madde-i kanuni tasrih olunmalıdır.

Maliye Nazırı- Sıtkı Bey i'tiraf ediyor ki bunlar ihtilafıdır. İhtilafı olan bir şey hak teşkil etmez eğer mukavele haricinde bir şey yapılıyor ise hilafı kanundur.

Ferid Bey-Tekalifi vecihle maddede mahurur “el-yevm vergi vermiyen” fikresinin tabi kararınız olmuştur.

Nafia Paşa-Muahide ve fermanlar deniliyor. Bu fermanlar öteden beri hakimi hari olan fermanlar olmuştur. Yokda halkın elinde verilmiş birçok fermanlar vardır. Bizim vilayetimizde birçok köylerin muafiyatı bir hayli ferman vardır.

Maliye Nazırı- Sahte fermanların nazarı dikkate alınmayacağı tabiidir.

Boşu Efendi- Dördüncü madde tezkire olunurken Artis Efendi tarafında dermeyan olunan i'tiraz üzerine Nazır Bey tarafında cevap vermişti. Bendenize kalırsa “el-yevm vergi vermeyen “ cümlesinden sonra “maktu-i veren” cümlesi dahi idhal olunmuştur.

Maliye Nazırı-Artus Efendi Aynaroz vergisi için söylüyordu ki o, devletin matbu' bir vergisidir.

Boşu Efendi-Bazı mahaller ve adalar vardır ki oralara küçük vergilerle gücendirmek olursak mücerrete mecbur edeceğiz.

Maliye Nazırı-Cezail bahri sefid vilayetindeki fermanlar hükümetçe tedkik edilmektedir. Mamul be olmak lazım gelirse ibga olunacaktır.

Vartekis Efendi- Fermanlar birkaç türlü olabiliyor: Fermanlar vardır ki bir millete bir anasına imtiyaz vermiştir. Yine fermanlar vardır ki bir kaye ahalisine imtiyaz vermiştir. Eğer o karye o halde değil ise onun devamı caiz değildir.

Nafia Paşa diyor ki yirmi otuz sene de öyle fermanlar verilmiştir ki o karait etmemek lazımdır. Hükümet fermanların halefi muameleyi meclisi mebusanda tasdik ettirmeyince hilafetinde hareket etmeyecektir.

Maliye Nazırı- Eğer paşanın dediği gibi uydurma fermanlar varsa onları kuvvei icraiye fesh eder. Eğer uydurma değil ise feshi için meclisi mebusana soracağız.

Nafia Paşa-O fermalar sahte değil fakat milletin arzusu olmaksızın idarei keyfiye zamanında verilmiş fermanlar vardır.

Maliye Nazırı Onları biz bozarız.

Sedid Bey-Maddede “ferman” latifi matlak zikr edildiğinden maddei kanuniyei “mamuliye” gelmesinin idhal edilmesini teklif eylemiştir.

Maliye nazırı mamuliye gelmesinin idhali zuhuri malhuz olan mahzuri def edemeyeceği cihetle maddede esasen muharrer olan “el-yevm vergi vermeyen” cümlesinin ibgasını teklif etmiştir.

Şükrü Efendi-Fermanların bir takımı asarı iltimas olarak, bir rakımı da sureti meşruada verilmiştir. Binaenaleyh elyevm” kaydı doğru olmak lazım gelir. Fakar Boşo Efendi dediler ki maktuan vergi verenlerde buradan istisna edelim” bunları istisna etmek doğru olmaz. Eğer devletçe o adamların hicret edecekleri yer malum ise onlar için yeniden bir kanun yapalım.

Kozmidi Efendi-Burada kanunen haricinde bazı sözlerde söylendi. Şu kanun layıhasının beşinci maddesini yazdıkları sırada devlet, bazı müsteniyat o günde bulunacağını düşünmüş ve “ el-yevm vergi vermeyenleri” idhal etmiştir. Zira el-yevm vergi vermeyenler fermanlar mucebince var ise bu fermanlarla bir takım kimselerin yahut bazı karyeler mevcut ise o fermanların hükmünü iskat edecek diğer bir kanun yapıncaya kadar decamı için bu ibare yapılmıştır. Fakat Nafia Paşa tarafında dermiyan edilen bir mesele var: bendeniz zan ederim ki Feramiyan mamul olması asıldır. Bunun eski sebet oluncaya kadar devamı lazımdır. Binaenaleyh bu

cümleyede lüzum yoktur. Bu kanunna kayd konmak bahsine gelince: Fermanın münderacatı ve asl ve mukadderi anlaşıldığı halde hükümetin eline istediği fermanı fesh için bir salhiyat vermek, meşrutiyete muvaffak değildir. Her ne istenilirse bu meclise arz olmalı ve layık olduğu kadar dakik bir surette lüzumu anlatdırılmalı o vakit meclis isterse kabul eder.

Maliye Nazırı-Beşinci madde aynen kabul edilirse bu münakaşa'ata hiç lüzum kalmayacaktır. Eğer hükümete sahte ferman tasdif ederse onu fesh edecektir.

Eğer usul ve nizamı dairesinde verilip de feshane lüzum görünen bir fermana tesadüf ederse feshi için meclisi aliyeye müraca'at edecektir.

Ferit Bey-Bendenizin fikrinde biz bilmeliyiz ki On Temmuzdan itibaren bu memlekette bir tebdii azam vardır. Binaenaleyh kanunun-ı esaside muharrer bulunna hukuk aleyhinde ki imtiyazını biz kabulde mazuruz imtiyazat medhiyenin kemaken devamı muharrer olduğu cihetle biz bunu tamamyıla kabul ediyoruz. Fakat bunun haricinde ita olunan ve hususuyle teklife ta'lik eden imtiyazatu kabulde ma'zuruz madekki Osmanlıların kafasının devletin bütçesi için mevcut masarife iştirak etmesi lazımdır. O halde bunun haricindeki imtiyazatı kabul etmiyorum, Osmanlıların Birbirinden hiç farkı yoktur. (Alkışlar).

Nafia Paşa-Oranus zadelere verilen fermana ne diyorsunuz?

Kozmidi Efendi-Hicaz vilayeti de diğer vilayete uyduralım.

Müfid Bey-Biz Fermanlarımızı iki kısma taksim etmeliyiz: Bunların bir kısmı muahedatı ecnebiye ile teyid olmuştur. Mısır bahdiyatına cebel lablene verilen fermanlar gibi bunlar kanun esasının fevkindedir. Diğer fermanları hükümetin doğrudan doğruya ilga etmesi salahiyeti dahilindedir. Kanunı esasının ilanından evvel paris muahadesinde kiliselere verilen imtiyazatı encebiye ile taahhüd olunmuştur. Binaenaleyhe onlarda müsteniddir. Bendeniz diğer kanunların ilgası taraftarıyım.

Hüseyin Hamid Bey-Fermanlar meselesinde Ferid Beyin mütelaatına tamame ve Müfid Beyin mütelaatına kısmen iştirak edeceğim. 1856 Paris Muahidenamesinde imtiyazı ecnebiyeden bahs olunmuştur. Fakat bunlar imtiyazatı ecnebiyenin devletçe mahfuz olunacağına manidir. Zaten kanunı esasi ile mahfuz olan bir hakka kimse

ta'riz edemez. Bu muahedat ecnebiye ile değil Osmanlıların zamanı tahtında mahfuzdur.

İstanbul bir fermana malik değildi. Fakat altı seneden beri birçok imtiyazata malik idi. Kanunı esasinin ilanı ile beraber buda sukut etmiştir. Bunlar sukut edince dört beş balıkçının oturduğu yerdeki imtiyazat neden sukut etmesin onlar hicret edecekmiş hicret edecekleri bir de vergi vermeyecekler midir?

Kanunu esasinin temin ettiği musavat kaidesiyle esasen sukut etmesi lazım gelen fermanlar zaten sukut edecektir. İleride bu ciheti tashih olunmak şartıyla madde-i kanuniyenin bu suretle kabul edilmesi taraftarım.

Maliye Nazırı-Bu kanun mucibince tahrir emlak mualemesi yapılacaktır. Tahriri emlak zamanında her sahip malik elinde ferman olduğunu iddia edecek ve gösterecek olursa hükümet onları tedkik edecek akis taktirde fesh eyleyecektir. Yoksa fermanlar toptan olarak ilga edilmesini hükümet münasip görmez.

Artas Efendi-Ceryan eden müzakiratta mühadelerden dahi bahs etmek istemem. Refikadan bir kısmı Atina Ruzde ve diğer bazı mahallerde Hristiyanlara verilmiş olan mühedat ve imtiyazat sui isti'mal ile verilmiştir dediler. Bendeniz buna iştirak etmem.

Bunlar bu yerleri beyefendi verdiği izahatta bunlar hakkında fermanlar için ma'mul be ise mer'i alacera olacaklar demişlerdir. Binaenaleyh bendeniz Nazır bey tarafından verilen izahati kafi görüyorum. Onun için bu maddenin ali hale ibka edilmesi taraftarıyım.

Şefikül Müvaaid Bey-Ferid bey tarafından dermiyan olunna mukaddemat hep hakikattir. Fakat bu kadar teşmile bendeniz cevaz veremem çünkü Nazır Bey Efendinin dediğini gibi burada kabul edecek fermanlarda vardır. Binaenaleyh maddeye" kanun mahsusu mucibince kabul edilecek fermanlar" diye bir kayd ilave olunmalıdır. Dermeyan eden bazı müzakirat neticesinde mu'iti takrirler karait olunarak reye vaz' edilmiş ve madde-i kanuniyenin aynen mezkuresinin kifayetine karar verilmiştir. Hükümetin bedayet teklifinde altıncı madde olup encümente tay edilen madde hükümetin layıhasında karait edilmiştir.

Ali Müfid Bey-Altıncı madde encümenle tay edilmiştir. Tay edilmesinin sebebi akarat vakfiyenin emlak sarrafadan dün bir dereceye tab' tutulmasının mevafık maslahat olunmadığı görmekliğimizdir.

Maliye Nazırı- Bu akarat vakfiyeye mütealliktir. Bizde encümen ile müteferrikiz.

Mustafa Efendi-Meskufat iki türdür: Biri ahşap Karir gibi meskufattır. Diğeri vakıftır. Vakıfta meskufat ve müstagalat olur. Meskulatta üç kısımdır: Mukalata icarateyn, icare-i vahidedir bu maddeden toy edilen kimsenin mülki değildir. Umumun mülkidir. Binaenaleyh hükümetten gelen madde asliye ika olunmalıdır.

Seyyid Bey-Bendeniz Mustafa Efendinin fikrine iştirak etemeyeceğim, esasen maksadını da aklamadım. Meskufat ve müstegalat aynıyle iştirak eder, beyitlerde fark yoktur. Gale getiren akaret vakfiyeye ve araziye müstegalat derler. Yani müstegalatı umumi müsgefah hususidir. Eğer mal maktui malgi ise bunun ilgısı taraftarıyım. Yok malgi değil ise hükümetin madde-i kanuniyesinin aynıyle ibgası taraftarıyım. Çünkü bu suretle vakf münderis olacaktır. Bu cihetle nazrı dikkate almak lazım gelir. Binaenaleyh varadat vakfiyenin cebayeti hakkındaki kanunen müzakire edilinceye kadar o madde-i kanuniye ibga edilmelidir.

Ali Müfid Bey-İcare-i vahideli evkafdan alınan harç ve muhasebe hazine-i evkaf tarafından alınmaktadır. Eğer hazineyi evkaf bunlardan yergi alıyorsa o, hazineyi evkaf aidedir. Bütçe müzakiresinde bu gibi fuzuli alınan paralar ref' olunmalıdır. Hazine-i devletin hazine-i evkafa fazla hasılat terk etmesine zannederim ki mevafikat olunmaz.

Maliye Nazırı-İcare-i vahideli evkafı kafi el-sabık kıymet üzerine tab' tutarsak verginin esasını da ihlal etmiş olurlar. Zira o vakitte memleketimizde iki nev' verginin devamına cevaz vermiş oluruz. Ceryan eden müzakirat neticesinde reye vaz olunarak hükümetin teklif edildiği madde-i kanuniyenin tay kabul olunarak encümenin ta'dil edildiği altıncı madde karait olunmuştur.

Maliye Nazırı-Hükümetin teklif edildiği madde-i kanuniyede ciheti idare lafzı muharrerdi, çünkü meskufatın hini tahririnde bazı cihet siyasiye tahdis edebilir. Binaenaleyh bunlar yalnız oradaki memurine bir aklamak doğru olamaz. Onun için

hükümetin maddesinde muharrer fikrenin kabulü talep eylerim. Nesim ma saliyah Efendide hükümetin fikrine iştirak eylemiştir.

Vehbi Efendi- Son fıkranın dördüncü maddeyi alavesini teklif eylemiştir.

Araya müracaat olunarak maliye nazırını teklifi vecihle maddenin kabulü tekrar edip “Memurin mülkiye ve maliye aid olacaktır.” Cümlesi “cihet idareyi aiddir.” Suretinde kabul ve ta’dil edilmiş ve üç çarık saatle birinci celse hitam verilmiştir.

1.3.3.43.İkinci Celse

İkinci celse müzakirata Ahmed Rıza Beyin riyaseti tahtında saat sekizi çeyrek geçerek ibtidar olundu.

1.3.3.44.İhtisab Rusumu

“Muvaffak bütçe layıhasının ikinci maddesinde ilhaletе heze alınan rüsumun cibadet olunacağı masarihtir. Halbuki yemin ve layıtındaki Karagümrükte 326 senesi bütçesinde ilga edileceği geçen sene gelen meb’usa arkadaşlarımız tarafından beyan olunmuştu. Mart ve nisan nihayetine kadar kara Gümrük rüsumu alınacağı mezkur olduğundan meb’usanın ve maliye nazırının va’dettiğini işbu mesail hakkında izayı keramanın nazarı dükkatin celb edilmesine dair yemin mebusu Seyyid Ahmed Efendi ve refikası tarafından mu’iti takrir karait edilmiştir.

Maliye Nazır-Bu bu takrir yeminde ve sair yerlerde alınan ihtisab rüsumuna müteallikdir. Yemen mebuslarından birkaç bu resmin ilga için müracaat etti. Kendilerine elimizden geldiği kadar çalışacağımızı komisyon ile görüşeceğimizi beyan eyleyerek şimdi o zevat bizden bu va’di alınca telgraf çekmişler. Maliye nazırının va’dini meclisi mebusana kabul etmezse kaç para eder? Herhalde Mart, Nisan alınmasının çaresi yoktur. Sonrası için bütçe müzakiratında nazarı dikkat alınsun. Kabul edilirse edilsin edilmezse edilmez.Araya lede’l-müracaa bütçenin esna-yı takdikinde nazarı mutalaya almak üzere şimdilik te’hir takrir eylemiştir.

1.3.3.45.Teselyadaki Çiftelikat

“Yunanın Teselya kıt’asında ya’ni sabıkan yenişer Mevra sancağında Osmanlı olan çiftlikat ashabının emlakına hiçbir vecihle ta’riz olunması ve tesilya mahsus olmak üzere hükümet Yunaniyenin kanunu tanzimine hak ve salahiyeti olamaması düveli ma’zumenin taht zamanında olan mu’ahideler ahkamı

muktezasından iken hükümet Yunanyanın bir kanun vaz' etmekte olduğu işitildiğinden hükümeti osmaniye hukukunun mahfuz olup olmadığının hariciye nazırından sual edilmesine “ dair ergeri meb'usunu Müfid Bey tarafından mu'iti taktir kabul olunmuştur.

1.3.3.46.Nafia Nazırından İstihzah

“Mecalisin bu babdaki kararına itba'an tayin madde itibaiyle bevechi ati ta'dad eylemeyin hususatın nafi'a nazırı halaciyan Efendi hazretlerinden istihzahını teklif eylerim:

Evvela:Nazır Efendi hazretlerinin yollar hakkında yaptıkları ve cümlece tutulan teşebbüsata dair büyük Preveze niçin mevki' tatbik konulmamıştır?

Saniyen: Dede ağaç ve Samsun limanları hakkındaki teşebbusat niçin terk edilmiştir?

Sayfa: 3

Salisen:Ve Ardaromariçede ve Atinada icrası masmam olan tısbıs ve iska amaliyatı niçin tehir olunur?

Rabi'an:Bataklık tahiri, el-katrikalı velaktirkasız tramvayı işittirilmesi gibi hususat hakkında halaciyan Efendi hazretlerinin zamanında hiçbir şey yapılmadığının sebebi nedir? Hamsen:Muhtelif fabrikalardan şimendifer insası için cedi bir surette nazarı dikkate alınmamıştır?

Sadisen:İdare-i mahsusa meseleisnin mahiyeti neden ibarettir?

Sabian:Birçok Kefteköye sebebiyet veren erkeli meselesi nedir, buna nafia nazarı niçin karışmıştır.

Surette muharrer olup Dersim meb'usu Lütfi Fikri Bey tarafından mu'iti taktir karait olunarak gelecek pazartesi günü istizahatinin icrasına karar verilmiştir.

1.3.3.47.Zecaye Resmi Hakkında

“Zenciye rüsumunun zayıhalardan istifası hakkında 25 Temmuz tarihinde meclisi umumiyeye verilip kuvve-i icraiyece tebliğ olunan karar kuvve-i icraiyece bir temenni kabilinde telakki olunarak mezkur rüsmuna celblerden tahsiline devam olduğu anlaşıldığından bu babda bir madde-i kanuniye teklif olduğuna “ dair

Bedri Bey tarafında mu'ti takrir ile zirde münderç madde-i kanuniye layiha encümenine havale olunmuştur.

1.3.3.48.Madde-i Kanuniye

“Zeçye rüsumun istifası derç olunacak hayvanata münhasır olması lazimedden olduğu cihetle rüsumı mezkure zayıhalardan istifa olunacaktır”.

1.3.3.49.Envali İtam

“Envali itamın muhafazasıyla hüsnü idaresi hakkında bir nizamname layırhası kala alınıp bu devreyi içtimayeye yetiştirilmesine dair makam müşihate tebliğat icra olunmasına binaen teşebbusat lazımevi başlandığı işitilmiş ise de alan gönderilmesi memleketin itamı hakkında calib tesif olduğundan bu devre-yi içtimaiyeye yetiştirilmesi için babı müşihate muktezi tebligatın icra edilmesine” dair hayır, Ahmed Nesimi, Muhammed Ali Arif hükümet Münif Beyler tarafında mu'ti takrir karait ve kabul edilmiştir.

1.3.3.50.Emlakı ve Arıza-i Emiriye

“Evvelce hazine-i hassa nam ve hesabına idare olunmakta iken bilaahire cenab miriye devr edilen emlak ve araziyenin halen hükümet tarafından tasarruf olduğu malumdur. Halbuki hiçbir hükümetin emlak ve arazi tasarrufunda bir faide hasıl olmadığı ilm servet müllice musaddık olduğundna bu hususa dair kaleme alınan maddenin tasdikine dair Halep mebusu Artin Efendi tarafında ita olunan takrir karait edilmiştir.

Maliye Nazırı-Bu takririn kabulüne hiç hacet yoktur. Olan bütçe kanuni müzakire edilirken göreceksiniz ki hükümet bir madde-i kanuniye ilave etmiştir. Hükümetin elinde bulunan çiftliklerin elden çıkarılması düşünmüşlerdir. Müzayede köylülerden talep bulunanlara satılması zan olduğuna kadar kanunla hal edilecek bir şey değildir. Hükümet bu fikirdedir. Fakat kanunla yapılacak bir şey değildir.

Mustafa Arif Bey-Maliye nazırının mütealası esas itibariyle doğru olabilir. Fakat kaideten esas itibariyle mademki bir kanun teklif olunuyor” evvel emirde layiha encümenine kıymetli oradan gelen mütalaa ile heyeti umumiyede müzakire olunmalıdır.

Müfid Bey (Ergani)-Rumeli’de birçok çiftlikler vardır. Bunları ahaliyi vermekten ise hariçten gelecek muhacirin esamiyeye terk etmekte daha ziyade münfiat vardır. Bunları müzayede çıkarmak daha muvaffak olur.

Araya müracaat olunarak Mustafa Arif Beyin teklifi vechle layiha encümenine havale keyfiyet.

Sayfa: 4

1.3.3.51.Encümenler Hakkında

“Bir devre-i içtimaiden intihap olunan encümen izası devre-i ahirede herhalde yeniden intihap olunmak ve bazı izaları ibga edilmesi lazım gelse bile devre-i içtimaide müceddiden karar verilmek paralama netarizim usulüne muvaffak olmasına binaen geçen sene intihap edilen kilise encümenin bu sene yeniden intihap edilmesine” Dairei serfice mebusu ve Emvakan Efendi tarafından verilen takrir red olunmuştur.

1.3.3.52.Makine Mühendis Mektebi

“Vatan Makine mühendis mektebine şiddetle ihtiyacı olunduğundna nafia nezaretine merbut mühendis mektebine yahut sanayi mektebinde bir makina mühendisliği şubhesinin küşad edilmesi esbabının bila afta-i vakt istikmaline ve bu babda icap iden meblağın 326 senesi bütçesine idhaline” dair Kastomonu meb’usu İsmail Mahir efendi tarafından ita olunan takrir-i karait edilmiş ve nazar dikkat alması zımmında takririn nafia encümene havalisine karargir edilmiştir.

1.3.3.53.Meskufat Kanunu

Ba’de meskufat kanununin müzakirsine ibtidar edilerek “ sureti muvaffakate vergiden müstesna tutulanalrdan” bahs olunan yedinci madde karait edilmiştir.

Nesim Masliyah Efendi- Bunların istisnasından maksad sanayinin teşvik ve terkisidir. Yalnız hükümetin yaptığı diğer bir kanun vardır ki onunla bunun arasında büyük bir tezad vardır.O kanunda hükümet müddeti istisnaiyetin on beş sene olacağı zikr ediliyor. Bunun için bendeniz hükümeti düşmüş olduğu tezad ve tenazıktan kurtarmak için ya bu fikrenin kaldırılmasını yahut on beş seneye iblag edilesini teklif ediyorum.

Şükrü Bey-Bu maddeye nazaran gerek fabrikaların gerek imalathanelerin resmden istisnası teşvikat mehal yoktur. Bunlar vergiye tabi' olmalıdır.

Maliye Nazırı- Bu maddeye birkaç suretle itiraz olunuyor.Olan beş sene müddet az görülüyor. Bu müddet azdır, fakat diğer teşvikatle beraber müddetin temeddidi teşvik sanayi kanunundan mevcuttur. Şimdilik bu müddet kifayeti şübhesizdir. Buradaki değirmenden muktezamızda baharla yapılan değirmenlerdir. Sonra büyük değirmenler varsa onlar da muafıt. Eğer bu maksada kafi değilse arzu ederseniz “değirmen” tabiriyeti kaldırıyoruz. Fabrika gelmesi her ikisine şamildir.

Değirmen kelimesinin mahiyeti hakkında birçok münakaşat ceryan eyledikten sonra bazı meb'usat istisnaiyetin büyük değirmenlere bazıları metur ile mütherin olanlara teşmil edilesini teklif eyledi.

Maliye nazırı-Bu istisnanın büyük ve küçük umum değirmenlere teşmil edilmesini teklif eylemiş ve bu teklif alkışlarla kabul olunmuştur. Arata müracaat olunarak madde-i kanuniyenin müzakeresi kafi görülerek sekizinci maddeye geçilmiş ve sekizinci dokuzuncu onuncu on birinci maddeler iyan kabul edilmiştir.

Verginin nisbetinden bahs olan on ikinci madde karait edilmiştir.

Hasan Fehmi Efendi-Her fert vatandan istifadesi nisbetinde vergi verirse o zaman adalet icra edilmiş olur. Şimdi kanun meskufat için hasılat gayri safhadan yüzde on iki alınmasını emr ediyor. Köylülerde yüzde on iki iş'ar veriyorum. Yeknizarda her iki sınıf ahaliden mesavi vergi alındığı zan olunuyor. Halbuki ben bundan musvat görüyorum senevi yüz elli kilo mahsul alan bir köylü ledel hesap beş yüz guruş vergi veriyor, şimdi yüz elli köylü mahsul almak için sarf edilen mesaiyi nazari dikkate alalım. Bir kere bunun on beş kilesini toprağa ekıyor, on beş kilosunu da gelecek seneye saklıyor. Kendisine yüz yirmi kilo kalıyor şimdi bu adam bütün ailesine yaz kış çalışıyor.Bütün senede iki yüz mecdiye alıyor. Sonra dört bin guruştan vergi veriyor. Birde müskafattan dört bin guruş varadat alan birisini hesap edelim: Bunun vergisi 480 guruş eder ki bu meskufat vergisini veren zat ma aile onda köylüde oturuyor. Refah saadetle vakt geçiriyor. Sonra meskufattan icar almak suretle geçiriyor. Sonra meskufatdan icar almak suretle geçinen bir aile tabi'i daha rahatla geçindiği için vatandan daha ziyade istifade ediyor. Binaenaleyh bu vergide adalet yoktur. Onun için yüzde on iki mikdarının tezyidini teklif eylerim.

Vartakis Efendi-Başka memleketlerin fukara ahalisini kısıktırarak derecede bizim meclis mebusanımız fukarayı ahaliyi düşünmüştür. Meskufat için yapılan şimdiki nizam çok güzel ve iyidir. Fakat biz bir taraftan düşünüyörüz ki fukara ahali türlü vergiden muaf tutulsun. Ben eminimki itam ve işarı tenzil edeceginiz. Fakat öbür taraftan düşüneneğimizde hükümetin hazinesidir. Bu mülk ve milleti ne ile idare edeceginiz? Beş milyon açığımızı ne ile kapatacağız?

Ben hazine taraftarı değilim, fakat millet için sarf olunan masarife fukaranın hiç iştirak etmemesi taraftarı değilim. Bizim Osmanlı milletinde din meselesi o kadar metindir ki ahalinin yüzde doksan beşi dışındardır. Dinin esası da zenginlerin fikrayı himaye etmesidir. Bunun için ziyade payesi olana bir büyük tahmil etmeliyiz. Demeliyizki fikranın bıraktığı boşluğu sızamla edek. Ben sosyalistlik, fakat sosyalistliğin umum nizamını burada tatbika çalışıyorum. Böyle sosyalistliğin diyerek şunu bunu rede çalışmak milletin amaliye muvaffak değildir. Sizde anlıyorsunuz ki bir az sosyalistliğe gitmek lazımdır.

Maliye Nazırı- Yok, Yok, Yok.

Vartakis Efendi-Fukara ahali bir toprakta işliyor, fezayor? Yani kukara ahali daima olacak zenginler kazanacaktır. Muharebede olmak, şehit olmaktan olanlar mahrumdurlar. Şimdi bendeniz teklif edeceğim:Mademki fukaraya yardım etmek zenginlerin dinen vazifesidir, onun için bir nisbet konmalıdır. İki beye kadar varadati olanlar yüzde on iki on beye kadar varadati olanlar yüzde beş versin. Olabilir ki ben kendi hisamda bir az fazla gidiyorum. Ben on beş diyorum, siz on üç vererek. Velhasıl benim talep ettiğim bu dur ki küçük emlak sahipleriyle büyük emlak sahipleri beyninde mutlaka bir nisbet bulunmalıdır. Benim bu söylediğim nisbet, Avrupa devletlerinin bazısında kabul edilmiştir.

Maliye Nazırı-Maltesif...

Vartekis Efendi-Eğer bu esası kabul etmezsen Avrupa'da olduğu gibi on sene sonra bizde de ihtilal çıkacaktır.

Talat Bey-Teessüf ederim, bu sözle ahaliyi ihtilal teşvik ediyorsunuz.

Vartakis Efendi-Ahaliye kendi hukukunu vazifesini bildirmek bizim vazifemizdir. Mademki biz iki bir nizam yapıyoruz ve umum medni olan

memleketlere bakıyoruz. O halde şimdiden bir haksızlık etmemek üzere memalik mütemmedaneyi bakmalıyız.

Mustafa Arif Bey-Maliye nazırı beyefendi diyorlarki hükümet teklifinde ısrar edecektir. Halbuki bu maddede teklifinde ısrar edecektir. Halbuki bu maddede teklifinde ısrar etmediğini görüyoruz. Bugün kabul edilen esaslar, eski mizamnamede kabul edilen esasa mugayirdir. Hükümet layıhasında diyor ki hasılat gayri safiyasında meskufatın muhafazası, reis elmalik imhasası için rabi tenzilinden sonra yüzde on ikisi alınacaktır. Halbuki encümen bunu da tay eylemiştir. Bu noktadan dolayı gerek ihşap gerek kargir olanlardaki miktarın tenzil edilmesini teklif eyliyorum. Hacı Alis Efendi, vartakis Efendinin serd eylediği nazariyetin şer'a muvaffak bulunmadığını beyan eylemiştir.

Boşu Efendi-Bendeniz umumi ve hususi olmak üzere iki hesap yaptım: Umumi hesap hükümetin gösterdiği istatistik üzerinedir. Beyde beş ve binde sekiz vergi veritlerden 45 beyden 75 beye çıkıyor. Demek oluyorki irad getire akarat 9 milyon guruş kazanıyor. Asıl meskin üzerinden verenler 30 milyon fazla oluyor.

Şimdi hususi hesaba gelince:Büyük liralık malden 882 guruş alıyorduk, şimdi 840 guruş alıyoruz. Demek bu kazanacaktır.

Gelelim iki yüz liralık meskin sahibine: Evvelce 200 guruş verecek iken şimdi 252 guruş verecektir. O halde küçük mesken sahibi olan fikirler, daima mutazarır oluyorlar.

Maliye Nazırı-Bu hesabat yanlışdır, nasıl yanlış olmasın ki siz mu'afiyeti nazarı dikkate almıyorsanız. Bu köyde yağımız vergi ile hazinenin varadetinden yüz büyük yüz elli bin lira noksan varadet tutabilirsek kendimizi bahtiyar asayadarız, yani o kadar tenzilat icra olunuyor.

Boşu Efendi-Bu miktar verginin çok olduğunu ve memalik mütemadneden bazılarında vergilerin daha az edüğünü söyleyerek yüzde on iki miktarının yüzde ona tenzil edilmesini teklif eylemiştir.

Ferid Bey-Ve Artikis Efendinin mutalaat ve nezariyetini kabul eylemek memlekette sermayelerin terdini mucep olacağını fakat bunun kısmen burada tatbik

edilmesi mümkün olduğunu söyleyerek hükümetin teklifi vecihle on üçüncü maddenin kabul edilmesini beyan etmiştir.

Maliye Nazırı-On üçüncü maddeye geldiği zmaanda maddenin kabulü için ısrar eyleyeceğini söylemiştir.

Hafız Ahmed Efendi-Bilcümle teklif varadet gayri safiye üzerine takdir olduğu cihetle burada da o suretle hareket edilmesi şayan taktirdir. Mesakin herhalde vergiden istisna edilmelidir. Eğer hazineye mazar olduğu cihetle bu esas kabul edilmeyecek olursa el-yevm mevcut olan kanun pek aladır bir de varadat gayri safi esas kabul edilecek olursa nisbeti muccep olacaktır. Çünkü birçok yerlerde varadat gayri safiyyeyi tayin etmek mümkün değildir. Bundan hazinede mutazarrır olacaktır.

Ceryan eden münakaşat neticesinde müzakirata kifayetine karar verilerek bu madde hakkında ita olunan takrirler karait edilmiş ve maddenin aynen kabulü takrir ederek meclise hitam verilmiştir.

İzmir Mebusu Anastis Efendi tarafından meclisi mebusan riyasetine verilip encümen mahsusuna havale olunan takrir suretidir.

“Biruse vilayeti ile İzmit sancağı ahalisinden bir kısım mihmendarın maişetini temin eden ipek kozası mahsulünün meydana gelebilmesi erbabın malumi olduğu cihetle birinci davet yaprağına ikincisi ipek böceğine o cinsiyesi de böcek beslemesi için binaya muhtaç olup bunlardan birinin fikdanı mahsul mezkurun adem husulünü badi olacağına ve şu halde küre kara ve kasabat haricinde kiler ile kara ve kasabat dahilinde kain olup ipek böceği beslemesine munhasır ve böcek denilen benanın rençberin samanlığında katiyen bir günü farkı olmadığı cihetle vergiden istisnası evveliyetde kalacağına binaen heyeti umumiyeye ta’dil takrir edip encümene havale olunan dördüncü maddenin müzakersi sırasında nazarı dikkat ve temile alınmak üzere işbu takriri men lütfen encümene havale buyurulması istirham eylerim.

1.3.3.54.Telefon Hatları Hakkında

Tehdit edecek bilcümle Telefon hududunun yekdiğerine retbiyle tevhide zımında Der-sa’adetçe imtiyaz ita Edilip de umumi bir sistem kabul edilinceye kadar taşralara bu husus için imtiyaz verilmeyeceği ve ileride nazar-ı dikkate alınmak

üzere şimdilik vuku bulan müracaatın defteri mahsusuna kayd ve işaret edilmekte olduğu maliyeden cümle cebel linan mutasarrıflığına tebliğ edilmiştir.

1.3.3.55.Yemende Demiryolu

Hadide-Sanana arasında 300 kilometre yolunda inşa olunacak şimendifer güzergahında icrayı keşfiyat eden fransız heyeti fenniyesi bu babtaki raporlarını ikmal eylemiştir.

Mezkur vapur bir haftaya kadar nafia nezaretine ita edilecektir.

1.3.3.56.Rıza Han

İran sefiri kebiri araf`u`l-devle cenabı eşref sarnis mirza rıza han hazretleri yazdığımız vecihle dünkü gün Romanya vapuruyla ve Köstence tarikiyle parsa azimet etmiştir. Müşarun ileyh haztleri İngiltere sefiri kebir asaletlü Sirlator cenabları harbiye nazırı Mahmud şevket paşa hazretleri, meclisi ayan aza-yı kiramdan Nasuhi Bey ve sıhhiye meclisi azayı kiramdan Namık Beyefendiler Fransa sefareti baş tercümanı Mösyo Ledo mebusatı kiramdan namlızade Osman Beyefendi Sanbaku direktörü Pançiri pek ve nazır kiram hazreti taraflarından memurin mahsusa ve İran seferathanesi ve cezal konsolatosu memurin ve müstehdamın ve tüccar ve tebai İraniyeden bazı zevat tarafından teşyi` edilmiştir.

1.3.3.57.İran Ahvali

“Osmanişir Lovid” gazetesinin sen Petersburg muhabiri İran diplomatlarından bir zat ile mülakat etmiştir.

İranlı diplomat şu suretle beyanında bulunmuştur: “İdareyi cedidenin bahş eylediği emin ve itimad günden güne tezayid etmektedir. Ahalinin ekseriyet azamiyesi ve münevver alafkar olanlar hükümete taraftarlar. Bazı mutaasıb irtiyacıyan bulunmakta iseler de bunlar yalnız bazı kimselerin efkarını tahyiç edebilirler. Başka bir netice husule getirmeleri mümkün değildir.

Memleketlerde hükümsüz ma olan emin ve asayiş eyyam ahirede mucize denilebilecek kadar parlak tevellüf eylemiştir. Ticareti terki etti, sanayi tevellüd ve inkişafa başladı. Eminler bile bir istikbal me`ud ve müsterihak temine edildiğine kani` oldular. Bir istikraz dahili akdi teklif olunuduğu ve tüccarın i`anet ita eylemekde buldukları ma`lumunuzdur. Bu gibi şeyler devri sabıkada kabil olabilir

mi? İranda hesabat maliyenin inkişafı için Türkiyenin sarf ve gayret ettiği doğru değildir.

Hissiyat maliyemiz ilgat ecanibe muhtaç olmayacak kadar şiddetlidir. Filhakika Türkiye-İran arasında münasebet samimiye ceryan etmektedir. Fakat eğer iranlıların Türkiyeye karşı bir muhalesat ve samimiyetleri varsa ve Türkiye ve genç Türkler bize ifa ettiği hizmetten münebbi'asdır. Türkiye İran hükümetinin nüfuz ve hissiyarını tenkis edecek şeylerden fevkalade ihtiraz etmektedir. İran arazisindeki terki askerini kendi arzı ve ihtiyarlarıyla geri çektiler.

Hiçbir zaman Türkiye İranda şimdiki kadar bir tevcihe umumiye nail olmamıştı. Bu genç Türkiyenin ta'kip ettiği aklana politikanın netacihindendir.

Mamafih hemen bir Türkiye-İran ittifakı husuli muhtemil değildir. Böyle bir infak iki hükümetden birinin veya her ikisinin bir hükümet ecnebiye tarafında tehdit edildiği zaman mevzu'bahs olabilir. Hükümeti osmaniye tamamiyet mülkiyemizin muhafazasında münfiatardır. Şimdiki halde hiç kimse İrandan arazı ilhakı tasarruvunda değildir. Fakat böyle bir tasavvur ve tecavüz vuku' bulunca Türkiye-İran münasebeti derhal bir infaka münkalip olacaktır. Hükümeteyn münasebet iktisadiyesinin ıslagı hususunda iran hükümeti elinde gelen bilcümle tedabir tevsil edecektir. İki anasır menafi' müştereki siyasiyelerinden maada medinet kadimeleri mezhepleri ve hatta lisanları ile doğrudan doğruya yekdiğerine merbutturlar.

1.3.3.58.Cemiyeti Umumiye Belediye

Cemiyeti umumiye belediyeden cemiyeti umumiye reisi sanisi iyan azasından Said paşanın riyasetinde içtima' iderek şehrin imarına ait bazı müzakiratı ceryan etmiştir.

1.3.3.59.Dahiliye Nazırı Cemiyeti Umumiyede

Geçen nüshamızda yazdığımız vecihle şehri emaneti tarafından istikraz edilecek olan bir milyon yüz bin liraya karşı nafia nezaretinin mürakabesini kabul etmeyeceklerini cemiyeti umumiye izarları tahriren beyen etmeleri üzerine dün cemiyetin alakadı esnasında dahiliye nazırı Talat Beyefendi şehriemanetine gleerk cemiyete dahil olmuş ve beyanatı atiyede bulunmuştur.

“Azayı kiram? Burada içtimaimiz vatanın terkisi ve şehrin imarı emrine ma'tuftur. Cümlemiz el birlikte çalışalım şegri imarı edilim. Nafia nezaretinin

kontrolü mutlaka kontrol demek değildir. Bu bir hizmetin ibarettir. Şehrin imarı ve tanzimi için birçok burjuvalar tanzim edilecek. Bunlar heyeti feniyenin tedkikini istilzam eder. Onun içindir ki bu burjuvalar nafia nezaretince tetkik edilecek ve emanete de şu suretle hizmet edilmiş olacaktır.”

Cemiyet azaları dahiliye nazrının meclisi teşriflerinden dolatı teşekkür ettikten sonra Seyyid Paşa bu ciheti cemiyeti azalarıyla bi'l-müzakere verilecek kararı tahriben beyan edeceklerini söylemiş dahiliye nazırı dahi cemiyete caadi ile avdet eylemiştir.

Dahiliye nazrının avdetinden sonra cemiyeti umumiye Kasım Paşa deresinin tethirine ait müzakiratta bulunarak oranın bir tarak dobasıyla tethirine köprülerin sure-i idaresinin miktarı memurlara hacalesine karar verilmiştir.

1.3.3.60.Ordunun Beyannamesi

Üçüncü ordu-yı Osmani kumandanlığından ifradı gayri müslümanın da askere alınmaları münasebetiyle ifrad ve zabıtane mahsusu olmak üzere bazı nesayihi ve hakayık vataniyeyi şamil beyannameler neşr ve tevzi' edilmiştir ki elde ettiğimiz birer suretini ma'a'l-iftihar derç setun eyliyoruz.

1.3.3.61.Zabıtane Mahsus Beyanname

Her şeyden ziyade ittihadın kuvvet yerine geçmesi ordu için sahihtir. Zira ordu, bir memleketin hal ve istikbalinde hayat ve terkisinde bir kuvvettir. Bu büyük amili ilhak ve ma'neviyatında zabt û rabtında hedefinde müttehid bulundurmamak kışladan beğenilen her türlü faideyi akım kılar. Bugün mil mütemaddinanın her türlü müessesatı aliye arafanı yanında babında kışla bunlar kadar ehemmiyetli ve tertibe-i ibtidaiye amma hizmet noktayı nazırdan daha mühim bir medrese-i ıslah ve ithattır.

Ordumuz hayatı milliyemizin en büyük mekasidir ki bunu ne kadar sahih temeller üzerine ne kadar kuvvetli revabit ittihad ve ahvatla hüsnü tesis edersek Osmanlı askerliğinin tarih azamını o kadar kuvvet ve emniyetle tayin ve temin etmiş oluruz.

Bugünden itibaren kışlalarımız allal umum-ı Osmanlı evladlarına açılıyor. Bu hal tarihi askerimizin o kadar yeni bir devre sedirge heman şimdiye saha-i imtizaç ve ittihad atılacak her hutuve ordunun zafer ve istikbaline esas olacaktır. Binaenaleyh zabitanın efradı askeriyemizin ahlakları üzerinde vucude getirmeye mecbur oldukları

tesirat hisse-i hittihadiye der-uhde edilen mesuliyet vazifenin ehem ve azamını teşkil edecektir.

Orduyu cidden elzem olan ve hiddet ihlakiyeyi temin için efraddan hiçbirinin umur diniye ve mezhebiyesiyle milliyetine geran gelen her türlü sui mumale-i kışla kapısından içeri sokmamak ve bunlara Osmanlılığın Osmanlı askerliğinin zevatı ahvatını tattırmak miktar ve zeki her zabitanın berlhazza nazarı dikkatten kaçırmayacağı nukut-ı asliyedendir.

Şurasını da serahaten bildiririz ki eğer Osmanlılığın gayri tamamıyla milliye ümera ve zabitan sui idaresi neticesi olarak sufuf askeriyemize girecek bir hale getirilirse ordu ile bunun gaye-i fedakarısı olan vatana irasidilecek zaruri anlamak için ceza-i bir temil kafidir.

Hülasa Osmanlı kışlasına Osmanlı vatani için giren her ferdi yalnız Osmanlı olarak kürümeğe mecburuz. Bundan başka hiç bir nokta-i nazara malik olmak lazım geleceğini efrad askeriyemizin anlayabilecekleri surette anlatmak zabtın en büyük vazifesidir.

1.3.3.62.Efradı Osmaniye Mahsus

Beyanatname

Asker! Köyde komşu, vatanda vatandaşın kışlada da hiç şüphesiz arkadaşındır.

Ordumuzun sevgili kumandanı padişahimize sadakat eden vergilerini veren her osmanlı hangi cins ve mezhepte olursa olsun seninle birlikte bu sevgili vatani saklamaya düşmanları o günde omuz omuza cenk etmeye borçludur.

İyi ve doğru ve evvel kışla kapısından içeri girecek her iki nefere şefkat ve muhabbetin olsun. Onu incitme, tahkir itme vatan evladının ayrısı gayrısı yoktur. Askerliğin şiddetli kanuni salh arkadaşlığı bu zanlara karşı pek yamandır. Yeni gelecek her nefere onu o kers Osmanlı kışlasında senelik olmaz iteat ve sadakat lazımdır, karşdeşlik ve arkadaşlık ister, büyüğünden o gören küçüğe o kert tecrübeli eski askerler acemi neferlerin hevacesidir.

(Kadisye) herbende Hazreti Ömer, o zaman putperes olan Acemlere karşı ehli kitaptan saydığımız ermenilerle birlikte muharebe etmiştir. Hatta mihran adende bir ermeni gencinin fedakarlığı siyasinde derkati kaviyane piragı ele geçti bildirim

Bayazid serablardan aldığı askerle Anadolu'da Timurlenkle muharebe etti, adal babamız Hristiyanlara zalim ve hakaret etmediler, Çünkü adal dimez bunu emr eder. Hemle askerlik kışlada ittihad ister. İyi asker olduğu ispat etmek ceza görmemek istersek devlet ve milletin kuvvetlendiğini şanlı ordumuzun mazhar olduğunu dünyaya anlatmak bu borcumuzsa nazikve tertibli ol, arkadaşlarımı incitme oksa onlara kendini sevdik durma çalış adal ve mesavati su bu çok büyük şeydir. Onu askerlik tecrübesi olmayanlarda anlat o vakit sen iyi bir asker sağlam bir Osmanlı'nın Üçüncü ordu kumandanı.

1.3.3.63.Çeteler Kanuni

“Osmanişir Lovid”in istihbaratına nazaran çeteler kanunun müzakeresi ile iştilal etmekte olan komisyon tedikikini ikmal eylemiş ve mazbatasını tanzim etmek üzere bulunmuştur. Şu halde encümen tarafından icra edilen ta'dilat ile beraber çeteler kanunu gelecek hafta ibtidasında makam riyasete taktim olunacaktır.

1.3.3.64.Samsunda Şenlikler

Samsun 18 Mart-Samsun'un müstekbal mutasarrıflık haline efragı hasebiyle ahali fevkalade şenlikler icra etmektedirler.(Osmanlı Ajansı).

1.3.3.65.Tefrik ve Zaif

Muhakim şeriye ile muhakem nizamiyenin tefrik ve zaif meselesine dair bir kanun layıhası yapılmak üzere şuraya devlet azasından bir zatın taht riyasetinde bir komisyon teşkil edilerek layıha-i nizamiye kaleme alınması hakkında makam sadareten adliye nezaretine vuku' bulan tebligat üzerine nezaret müşarun ileyhden şurayı devlet tanzim dairesi azasından Mustafa Beyefendinin riyaseti tensip olunmuş komisyonda hazır bulunmak üzere makam meşihat ile dahiliye nezaretinden dahi bir aza bulundurulması için tezkireler testir edilmiştir.

1.3.3.66.Çentemekan Sultan Aşiriz Han Hazretleri

Mabeyncisi ve Tabip Raporu

Şehit Harit Mithat Paşa merhumla birlikte mahkum olarak taif zindanına sevk edilip meşrutiyet iadesi üzerine zinandan hülse olan centimkan sultan Abdulaziz han hazretlerinin mabeyncisi Fahri Beyin resmen vuku' bulan istid'ası üzerine etbaca icra kılınan maiyetine neticesinde muma ileyhın kuvvetleri altında ve diğer bir mehalde yirmi dokuz sene evvelisi bildiririz. Cefahanelerde ika' edilen eziyet ve

işkencelerden mutabakı asarın alajn mevcut olduğu ve muma ileyhin el-yevm ızdırıp çektiği rapor merci' aidine bildirilmiştir.

1.3.3.67. Ataşe Ahvali

Adanadan İstanbul gazeresine yazdığı nazaran ahiren muhterek olan adliye dairesi yerine ittihad ve terakki cemiyeti merkezi muvakkaten muhakeme haline ifrağ edilmiş ve maslahı adliyenin ruiyetine başlanmıştır. Belediye heyeti için icra edilmiş intihabatta eşraftan Suphi Paşa ahraz ekseriyet eylemiş ve riyasete tayin olunmuştur. Müşarun ileyh fevkalade harit perur ve adel bir zat olup herkes kendisine büyük bir hürmet beslemektedir.

1.3.3.68. Sefin Harbiye

Haliçte bulunup ta'mirat ve ... hitam vulmuş olan sefain harbiye Osmaniye dünkü nüshamızda yazdığı vechle bugün saat dördte cesaretinden hurç ederek Dolmabahçe sarayı hümayun pişegahında lengir endaz olacaktıdır.

1.3.3.69. Sandaniyet Kongresi

Sandanseki fırkası önümüzdeki nisan avasıtında iskan muhacirin çiflikat Kiliseler çeteler kanunun afv umumi mesailiyeyle sandıkası Efendinin Kadaral fırkasından ihracı meselesi müzakire edilecektir. Sandıkası Efendi bu kangreye federal el fırkası icma'i anvasını vermekte ise de bundan federal fırkası ruusası tarafından akd edilen fevkalade bir içtimaide Sandanseki Efendinin ihracına karar verilmekten mezkur fırka muma ileyh bu teşebbüsü federal kongresi suretinde bir içtima' olarak telakki etmektedir.

Köylü Kazasında bir münaza'a cinayetkarane

(Yeni asır)'dan :

Dünkü Farus Gaztesinde gönlünden keşide edilen bir telgrafnameyi atfen gönlünün Maçikov karyesi ahalisi geçen pazartesi günü yurdu münasebetiyle kırlarda tenze etmekte iken birtakım Arnavut kahileri bunların üzerine hucum ederek derdi Bulgar ve biri Rum olmak üzere ahalden beş kişiyi itilaf eyledikleri yazılıyordu.

Bir mesele hakkındaki tahkikatı resmiye bervechi atidir.

Şehri hal Ruminin birinci Pazartesi günü gönlünün Maçikov karyesi civarındaki mer'ada hayvan otlatmakla meşgul olan karye ahalisi üzerine meri

münazaatden dolayı mugayir olan maçikova çiftliği kışlak müsteciri Hasan aga bin Yunus ve luma kazasının bıcağ karyesinde Recep Kahya ve bir adri cevaben Derviş bin Yaşar vazifesi butiye üzerinden köylüye karşı atşe açmalarıyla bunlardan Dinga Mişgav maktul olmuş Kirol Goto Agyar surette ve Haristo Makaristo Diçon ve Liçaf sol ayağında eymur nukule sol kolu kısm mufalasından yaralanmıştır. Katiller takip edilmekte olup vilayet polisi müdürü Edip ve istinaf ma'a umumiyesi Sami ve jandarma bektaşisi beyler berayı tahkikat köylüye müteveccihen hareket eylemişlerdir.

Trablusgarptan Yazılıyor:

Dört senedir vukua gelen kahtadan zarurete duçar olan bir kısım ahali teil eylediklerinden şu halin dumandaki muhazırı takdir eden vali vilayet Hüseyin Hüsnü Paşa takdir eden vali-i vilayet Hüseyin Paşa hazretleri gayet cesim bina isticar ile nesil eden yüzlerce aczeği toplatarak oraya oturtmuşlar ve sabah akşam belediyeden mekkulat ve saire ita ettirerek iaşelerini temin buyurmuşlardır. Bu suretle hem buzullar açıklıktan kurtarılmış hem de tesilin onu aşınmıştır. Dogrusu ya şu hali cenabana himmet sezavar teşekkürdür.

Felmenik meclisi mebusanı azayı sabıkasından Mösyö "H. ve on kabul, nam zatın Trablusgarpta maarifi Osmaniye ve islamiyeyi tetkik edileceği Felemenk seferatı tarafından iltimas olunması üzerine cenap hükümetden vaki' olan mesaide üzerine muma ileyh şehrimize bilvasıl refikatinden Trablus Felemenk Konsolosu vilayet ma'ruf müdürü İsmail Nail Bey bulunduğu halde bilcümle mekatip ve medresesi keşt ve kazarla tedkikatte bulunmuştur.

Muma ileyh gördüğü şu muamelei donavaziden dolayı hükümeti namına vali Paşa hazretlerine beyan teşkir etmiştir.

Gençler de dahil vilayette vukua gelen Silab üzerine sazrurete duçar olanların tehvin ihtiyaçları zımnında vilayet mebusları tarafından meclis-i mebusana verilen takrir üzerine mütecinin tahkikiyle muhtaç oldukları mevadin itası hususu dahiliye nezaretinden vilayete işar kılınmatla husus-ı mezkur tetkik eylemek üzere vilayeti taht riyasetinde bir komisyon teşkil eylemiştir.

Senelerden beri tebdil olunmayan meclis idare azalarıyla muhakeme azalarının tebdilleri bu kere taht karar alınarak ittihabata ibtidar kılınmıştır.

1.3.3.70.Dahiliye Telgraflar

Biruse 4 Mart-Şubat Yirmi Dörtüncü Çarşamba günü akşamı saat iki'de yirmi dakika kalarak Pazar gününde şarktan garba doğru hafifçe bir hareket arz vuku' bulduğu bildirilmiştir.

Yanya 3-Aydanat kazasının Çangar karyeli şaki gözüme nukule ve biradari naşunun ihtifa ettikleri mahaller jandarma müfrezesi ma'rifetiyle basdırılarak bunlar vuka tesir derdest olundukları gibi şakavet maddesinden dolayı hal ferade bulunna karye mezkulu kasta kafe ile Galadiça Karyeli şaki Taşaçaronik de derdest edilerek ciheti adliyeye teslim olundukları bildirilmiştir.

Erzurum 5-Dün saat on raddelerinde Rafahiyede şiddetlice ve Erzincanda hafif olarak tezlezlat arızayı hüsnü olduğu mehallerin işarı üzerine bildirilmiştir.

Biruse 4-Martın ikinci Salı günü Pazar köyden karyesine avdet etmekte olan ayin ismindeki ermeni kadının o güne geçerek teslit ettikleri anlaşılan İsmail ve Hasan derdest ve cihet adliyyeyi teslim edilmişlerdir. Carmık teşebbüs derecesinde kaldığı sabit olmakla beraber ta'mik tahkikat edilmektedir.

Basra 3-Geçen sene kırılmış olan amire hat kebirinin tamiratu bu kere bila ikmal muhaberata ibtidar edilmiş ve dünden beri İstanbul telgraflarının günü gününe alması miser olmuştur. Hattı mezkurum tamiri hususunda Bağdat Telgraf baş müdürü Asaf ve müfettiş Nihat Beylerle ümera mutasarrıfı Rakım Efendinin mesai ve akdamat mahsusası vuku bulunduğu bildirilmiştir.

1.3.3.71.Memurin Mülkiye Bedriye Mektebi

Memurin mülkiye betriye muavinleri mektebi tesisıyla mezkur mektebin bir senelik masarifine sarf eylemek üzere senet-i haliye bütçesine yirmi beş bin guruşun idhali luzumu orman ve madeni ve ziraat nezaretinden Bab-ı ali cenap samisine arz ve işar eylediği beyanatıyla meblağı mezburun zammı hakkında maliye nezaretinden istifsar keyfiyet edilmiştir.

1.3.3.72.Bir Müsademe

Selanikte münteşir Rumçe "sandığıma" gazetesi esturumçeden aldığı ma'lumata müstenid olarak otuz kişilik Bulgar çetesinin isturumçe kazasına tabi mukaranya karyesine giderek karye-i mezkure rum mektebi mu'allimini katle tasdi ettiklerini ve fakat karye ahalisi tarafındna ma'lume muavenet eylediği gibi bir buçuk

saat mesafede bulunan yeni gün nahiyesi merkezinden yetişen müfreze-i askeriye ile eşkıya arasında bir musademe vukua gelerek eşkıyadan üç kişi cerh edildiğini yazıyor. Ve mezkur çetenin riyasetinde meşhur ilave ettirdi.

Bu babta vaki' olan müracaat üzerine hükümetçe böyle bir çetenin vücuduna dair vilayetçe hiçbir güne malumat mevcut olduğu beyan edilmiştir.

Rum mektebi muallimine Bulgar ahali tarafından bir ta'riz vukua bulduğu kabul edilse bile bunun mertep bir çete tarafından ika' edildiği hele çetenin çernopek riyasetinde olması keyfiyetinin büsbütün mesni olduğu anlaşılıyor.

1.3.3.73.Yeni Bir Çete

Progrede Selanik gazetesi ile bazı Rumçe refikamız Timur hisardan vaki' olan ihbarata atfen kazai mezkur havalisinde bir Bulgar çetesinin icrayı şakavet etmekte bulunduğu ve çetenin ta'kibi için sirozdan kuvvetli bir jandarma müfrezesi sevk edildiğini yazıyorlar.

Berayı tahkik vilayete vaki' olan öüracara cevaben Timur hisarda böyle bir çete zuhur ettiğine dair hiçbir güne malumatı resmiye mevcut olmadığı beyan edilmiştir.

Tabiye-i Askeriyenin Hamiyyer Zerhayisi

Askeri Batır Mektebinde

Tabiye-i askeriye talebi muhteremesi tarafından mevki' müzayede-i çıkarılan hamiyet zerhalisi ahairen askeri batır mektebini ziyaret etmiştir.

Birkaç gündür müştaf cemali oldukları zerhliyi vatanperver efendiler kemal mesrutle istikbal ederek kendisi için hazırlanan mezin gerisinin belayı ihtirama isal eylemişlerdir. Hükmü ferman bihak lira sedası sam bira evvelince zaten meyal galyan olan muhabbet vatfiye derhal münhayı kemale vasıl olmuştur. Ati karbının muhteşem zerhalisi olacak olan bu mücessem numune ile muhterem talebenin karşılaşması münbet menfi iki elkatarik birleşmesi gibi bir tesir sahr engiz husule şevk umumi ta'li eyleyerek yekün fahir amiz bir raddeye vasıl olmuştur.

O mesut saatte zerhlinin direklerini hamiyetli eller tarafından saatler asılmış banknotlar sarılmış yekün 7319 guraşa çıkarılmış ve bu hamiyet zerehlsinin

hakikate temsil için bir hatv-i muvaffakiyet daha atılarak müzayede hitama erdirilmiş tabiyye-i sakeriye tarafından verilen 25805 guruş otuz para ile beraber zerhli 3316 guruş otuz paraya çıkarılmıştır.

Mevcudi doksan dört efendiden ibaret olan askeri Batır mektebinden şimdiye kadar muhtelif suretlerle vaki' olan anata ilaveten defaten ita olunan yedi bin küsür guruş bir nazır kadar şenası ile bakılır ise hakikaten şayanı iftihar bir fedakarlıktır. Bu vesileyle muhtesna ile her iki mektep arasında zaten çaygır olan samiyyet rahutun bir kat daha kesb kuvvet etmiş olması da hasseten şayan tezekkürdür. Binaenaleyh o ma'zuz talebeye teşkirat mahsusa mı takdim etmek benim için bir vecibe civdaniyedendir. Dün donanma cemiyeti kendisini pek vatanpervarane bir manzure karşısında görmüştür:

Mektebi mülkiye talebe-i muhteremesinden birkaç efendi idare-i merkeziyeye geldi. Gözlerinde himmet nurları parlıyor. Dudaklarında memnuniyet tebsimi uçuşuyor idi.

İçlerinden biri biu vaz' edebane ile soyuldu:

-Tabiyyeli kardeşlerimizin hamiyet zerhline (7000) guruş hediye ediyoruz, kabulünü temennî ederiz.

Her kelimesi nezaket vatanpervelik kardeşlik gibi en ulvi hislerin bir yere toplanmasından havale gelen iki cümle birkaç saniye cebapsız kaldı.

Evet bu kıssa ifadenin tesir efsun karısı o kadar efsun idi. O kadar ziyade idi ki muhatablarından mukabele iktidarını almıştı. Bu sözler müesser idi çünkü tenevvir etmiş yüzlerce demagok hissiyat vataniyesinin pek sade ve her türlü nümayıştan azade bir ziyadesi idi. Buna karı beyan memnuniyet için hazıra gelebilen birkaç kelimededen iyi mefsulenememiş bir iki cümle teleffuz olundu. Kendilerine samimi teşekkürler edildi. İçinde hisseleri olan zerhliyi gördüler makbuzalarını aldılar. Kendilerine teşekkür olunmak lazım iken:

Hem verir hem avatanir ettiği ihsandan muedaınca kendileri teşekkür ederek gittiler, hamiyet zerhaliside (40124) guruşa baliğ oldu ve hedef maksuda bir adım daha yaklaştı.

Yarının kaim mukameleri mutasarrıfları valileri nazırları mebusları vatan ümit istikbali olan sizler ey muhterem mülkiyeliler hamiyet zerhlisine gaibane yardımınızla tabiiyeli kardeşlerinizi mintedar ettiğiniz. Ekseriyetle zayıp maişet içinde tahsile bulunan defter için kitap için yatmak için yemek için birçok masraflar olan sizlerin (7000) guruş tevdiiniz nice yedinin liradan daha çoktur.

Sizin gibi mütefekkirin vatanın her tarafına dağıldıkça neşr ettiğiniz efkar ve tanpurane etrafa yapıldıkça müste'ad terki olan bu maksat vatan yakında sa'adet gelişine dönecektir. Sizin viyadar lütüfkar olan ekatip saire talibe ve tenpurenade muavemente intizar eyleyen bu hamiyet zerhlisinin pek yakın bir zamanda hakiki bir zerhli olduğunu görmekle bahtiyar olabiliriz. Fakat erbab-ı yesar gösterdiğiniz hamiyetin yüzde hamiyetin yüzde birini olsun ezhar ederse.

1.3.3.74.Doktor Fazıl Berki Niyazi Beyin Kart Postası

270 Guruş

Hamiyetmendan gayret vapuru katibi Mehmed Efendi tarafından Donanmay-ı Osmanlı aane-i milliyesi nam mübecciline olarak kahraman Harit Niyazi Bey Efendinin tasvirlerini havi bir kart postal müzayideye vaz edilerek 370 guruşta Adapazarında mukim Bosnalı Beyzade İbrahim Nevri Bey namında bir zatta kalmış ve meblağı mezburdan ane cemiyetine takdim kılınmıştır.

Küçük Mustafa Paşa civarında müftü Hamami muhalesiyle hucubar bulunan muhalat saire ahali hamiyetmendanı tarafında müfti hami caddesi bayraklarla donatılmış caddenin bir köşesine muntazam büyük bir gemi şekli yapılmış sokağın bir taraftan öbür tarafa atılan üzerleri tenelerle örtülmüş kalaslar vasıtasıyla mücessem bir gemi köprüsü tecessüm ettirilmiş ve mes'udiye muzikasının işterakiyle muntazam bir senet düğünü yapılarak muhataplar yakılmış her türlü icrayı şadamanı edilmiş ve şu ferasattan da istifade ederek donanmamız anane milliyesi için birayı temaşa gelecek zevata bir duhuliye bileti verilmiş ayruca ananei milliye için mehalinde müzayedeler yapılmış ve duhuliye ile usul ve şarait lazimesi dairesinde icra edilen müzayedelerden hasıl olan (6503) guruş (5) para merkez umumiyemize teslim edilmiştir.Muhalat mezkure ahali muhteremesinin şu vesileden dahi bila istifade anae milliyemiz için vuku' bulan muavenet alicana bananelerine suret mahsusada teşekkür olunur.

Küçük Mustafa Paşa sakinlerinden ve birinci ordu-yu Osmani sahiye idaresi kitabasından Haki Efendinin cemiyetimizin bedayet teşekkülünden biri derç inat hususundaki gayret hamiyet pervaranesine arz şakiran olunur.

Küçük Mustafa Paşa civarında sakin hamiyetperveran tesvan muhtereme tarafından ana-i milliyenamene ihda buyrulan aşyan listesidir:

Bir adet Loca:Küçük Mustafa Paşa inas Rüşdiye mektebi namına.

Bir adet yemişlik:Nişancı taburu miralay merhum Galib Beyin haremî Hatice hanım tarafından.

Bir gümüş taş ile işleme bir boğça: Harid merhum Rasid Paşa haramî hanım tarafından

Bir adet Tuğrayı Gara:Kol ağası merhum Ali Beyin kerimesi Zeyme Hanım tarafından.

Bir adet Şasa: Fatih inas Rüşdiyesinden münihî sınıf talebetinden şurayı devlet birinci sınıf muvamentlerinden merhum hulûsî Beyin kerimesi hanım tarafından.

Bir Adet Loca: Şurayı devlet azasından Hacı Nefî Beyin kerimesi hanım tarafından.

Bir adet ipekli mendil: jandarma remzî efendi validesi Zehra hanım tarafından.

Muhafız derununda bir adet gümüş zarf ma fenacan:Üsküdar'da liman reisi Hüsnü Beyin kerimesi malik hanım tarafından.

Alicenap Hanım Efendilerden ihda buyrulan biladeki eşyadan bir kısmı inağî millîye münfiatine müzade edilmiş ve neticeî müzatedede eşyayı mezkure uhdesinde kalan ashap hamîyyet tarafından yine anane namına tebri' olunmuştur.

1.3.3.75.Çağaloğlu Hanımlarının Hizmet Hamiyetgeranesi

Bir gayret umumiye-i millîye şeklinde tecelli eden donanma ananesine hamiyetleri bütün afak cihanında şehritgir olan Osmanlı hanımlarının yeni bir teşebbüs muavenetkaranesini istibşar ile kariril ain iftihar olarak çağaloğlu semetinde

bulunan bu hanım efendilerin bir müddetden beri cem' itmekde buldukları nefis ve kıymetli birçok eşya vahidayanın Martın altıncı cumartesi günü çakaloğlunda askeri kulübünün üst tarafında hukuk encümeni kulübü dairesinde teşhirine başlanacak ve birkaç gün devam edecektir. Duhuliyesi bir guruştur. Tabi' olunan donanmayı Osmani muavemeti milliye cemiyeti merkez umumiyesinin masdak ve mahtum bulunan binlerin miktarı beş bin beş yüzdür. Her biletin fiyatı on guruştur. Eşya ihda edenlerin ve meşhuru ziyaret ve temaşa ile bilet iştirasında ibraz ali cenap edecek hamiyetli hanımların hediye ve meşarıkaları mukabilinde hissedar mefhurat olmalarını temin için piyango keşide edecektir. Teşhir olunacak eşya gümüş takımlar yağmalı tabular saatle ragyar ve esbaklıklar şallar antikalar çini takımlar yastıklar elve nakış işlerinin envai ve beylerce tarif ve nefis ve zi kıymet hedayedden mürekkeptir. İştirak edecek hanımlar bedel iştiraklarıyla donanma ağı gibi bir emr hayra hizmet edecekleri misüllü güzel bir hediye almakda ikinci bir hissai mebahata nail olacaklardır. Mevcut eşyanın kıymeti pek yüksek bulunduğuna göre piyangoyu tertipte gözetilen maksat yalnız eşyayı çabuk ve kolay bir suretde satılabildikten ibarettir.

Şu piyangolu meşhur nefaisi tanzim iden hanım efendilerin hamiyet vatanpervaraneleri taktir ile beraber bilcümle Osmanlı hanımefendilerin serkiyi temaşa ederek vatanımızın italasına donanmamızın ihyasına hadem olan bu emr hayra iştirakde musabıka eyleyeceklerini itimadımız kavidir.

Arz Teşekkür

Efendim:

Evvelki gün mudavemin mülkiye arasında hicanlı bir bezl hamiyet üzerine toplanan yedi bin guruş tabiyye-i askeriye talebesi kardeşleri Osmani muaveneti milliye hamiyetine takdim ediyorduk.

Bu esnada orada hazır bulunan Doktor Fazıl Berki beyefendi hareketimizi taktiren kelemat nevazişakarane ile mezin karitlerini ihda buyurdular. Bugün aidiyeti cihetiyle mezkur kart müvacihe umumda karait edilerek tabiyye-i askeriye efendilerine ibraz müesser ihvat olunduğundan dolayı teşekkürü müzimen fikresi fevkalade alkışlarla telakki ve kendilerine umum müdavamin namına Arz-ı teşekkür

olunması talep ve iltimas eyledi. Lütfen muma ileyh arzuvî umumî vechle takdim ihtizama vesatât buyurulması müsterhamdır. Efendim.

Sayfa :5

1.3.3.76.Müdevemin Mülkiye Cemiyeti

Molla Gürani mahallesinde sakin dava vekillerinden Aziz Bey bir şişe üzüm turşusuna ilk pay olarak bir mecdiye vermiş ve müzayedeye devam alınarak İstanbul Limili iddadisi birinci sınıf talebesinden Muhiddin ve dördüncü samatya dairesi muhasebe kalemi katibin'den Fuat Beylerin gayretleriyle yüz on dört guruşta muma ileyh Fuad Beyle uhdesinde kalmış ve meblağı mezburda Donanma-ı Osmani cemiyetinin teslim edilmiştir.

Muş Mebusu Hacı İlyas Efendinin Muştan aldığı bir mektebin muhtebatında nazaran üzerine anane-i bahriye için külliyyetli miktarda meblağı cem' olunmuştur. Dikkaten beşer otuz lira veren olduğu gibi madem el-hayat şehri birer ikşer lira ana vermeyi taahhüd edenlerde görülmüştür. Muş Sancağı ahalisinin göstermiş oldukları bu himmet numune-i imtiyaz olmakla şayan tebrik ve taktirdir.

1.3.3.77.Eskişehirliilerin Hamiyyet Ferevanı

Eskişehirden dün gece alınan Telgraflar:

Şevket ve mestut Osmaninin bahmiren dahi muhafazası ve hal mükemmelliyyete isali emrinde bütün millet necibe-i Osmani donanmayı Osmani ananei milliyesine kemal şevk ve tehallükle iştirak edeceklerinden polis komiseri Sabri Efendi haremi tarafından donanma ananesi namına ihda olunan atlas bir resimlik dükü Cuma günü iki büyük kraathanesi hasılatını aatiye terk eden hamiyetperver celil aganın kahvesinde ve belediye dairesinde memurin ve eşraf ve ahaliî memleket tarafından cemiyetin nezareti tahtında müzayedede vaz olunmuş ve Kaymakam Zekai ve belediye reisi Mehmed Ali Beylerin eseri teşvik ve tergileriyle iki bin küsür guruş ita edilmiştir. En ziyade ibraz fedakari eden son talebi zeytin zade sadık Efendiye yedi bin yüz yemiş beş guruşa ihale olunmuştur. İşbu masaaî cemiyeti iştirak eden ve kiselerini küşad bulunduran bilhassa muma ileyh sadık ve eşrafdan sipahi zade Halil İbrahim ve Hacı hakkı ve Haristaki ve karancaneci Hacı Mehmed Efendiler pek çok alkışlara mazhar olmuştur.

1.3.3.78.Eskişehir Osmanlı Ana-i Bahriye-i Milliye Komisyonu

Hilaf Salahiyet Habis

Bolu sancağına tabikerde kazası Kaymakamı İbrahim Efendinin Abud oğlu Nuri Efendinin mahdumi Nazifi Lağriz Halife Salahiyet habs etmekten dolayı müşterek bulunanlarla taht muhakeme-i alınmasına irade-i seniyye şeref sudur olmuştur.

1.3.3.79.Münderis Bataklığı

Menderes hemayonlarla Trablusgarp fırka-i askeriyesine ve mekatibi askeriyeyi mensup 105 mülazım evvel ile 25 mülazım sani müddet nizamiyelerini ikmal etmiş olduklarına mebni bir derece tezfiyi rütbeleri hususuna irade-i seniyye sadır olmuştur.

1.3.3.80.Nazar-ı Dikkat

Birtakım kimselerin gazetemiz namını alet ittihaz ederek bazı vesilelerle ve öteye beriye müracaatla para talep etmekte oldukları matbaamız haber veriliyor.

Matbaamızdan bu yolda hiçbir tarafa müracaat olunmadığını ve olunmak ihtimali dahi bulunmadığı ilan ederek ve bu gibi kimselerin matbaamızla katiyen alakası olmadığı cihetle müracaatlarının sami' itibare alınmasını ve hüviyetinin bittahkik lütfen matbaamıza işaretini rica eylerim.

Saadet Gazetesi Müdür Mesulü Ahmed Fehmi.

Sayfa : 6

1.3.3.81.Teşrih Mit

Yeni köyde yazma fabrikasında müstahdem koca bir hafta kadar rahatsız olur ve mehal mezkurede istaviridis namında bir tabiyye müracaatla icracı borcundan rahatsız ilaç alır ilacı istimalden sonra hasta gittikçe ağırlaşır ve peter ve kirya kidis namında diger bir

Tabiyye müracaat mecburiyetinde kalır. Bu ikinci tabibin verdiği bir reçete mehali mezkurde icracı Agop namında birine imal ettirilir ve ilaç hastaya verilir ise de merkum iki gün sonra vefat eder.

Mehali belediye tabibi ile diğerk bazı etba merkumun tesmim ettiği zannına dūşerek bir tabip adli celbine luzum görürler bunun üzerine Beyođlu ömüta sarraflığı etbasında sufut ve medi umumi muavini Nusret Beyler evvelki gün mehali mezkur azimet ederler.

Diğerk cihetten ilaçları imal eden iki eczacı arasında münakaşa münaza'a baş gösterir her ikisi yekdiğerkine ilacın zehirli olduğunu iddiaya başlar.

Mehali mezkure azimet eden tabib adli ise Fetih mit ameliyatı icrasına karar verdiğinden dün tabip muma ileyha Saffet Bey ve tabbi dikran Nuri ve med'i umumi muavini nusret Beyler yeni köye azimetle Ayanikola Külliyesinde müteveffanın teşrihini icra ederler. Merkumun (taskib ima') hastalığından yağni bağırsağın dolanmasından vefat ettiğini tezahür eder ve ortada mevcut ihtilafta bu suretle zail olur.

Şehr-i Emanetinden:

Der-sa'adeti ziyaretleri mukarrer olan Bulgaristan kralı hazretlerinin ikamtine tahsis edilen yıldız merasim dairesine karbi cihetiyle yıldız iç ve diş ağrıları müşarun ileyh hazretleirinin ikametleri müdhenice zivare mesdud bulundurulacağında ilanı keyfiyet olunur.

Serkiyada İmraz Etfal

İşbu mecmuanın ikinci senesinin ikinci numarası bilhassa herkesin anlayabileceği bir tarzda kızamık hastalığının diğerk haslıklardan suret teşhisi şehrin icmal sıhhiyesinde etfal meyanında lelhamd darı hastalıkları bulunduğu ispiroto ile tesmik çocuklarda ne türlü tahribat ifak ettiği ve bir kadının çocuğunu nasıl emzirmesi lazım geldiği ve sair hakkında birçok mamulat müfideyi havi olarak intişar etmiştir.

1.3.3.82.İrtihal

Yunan umumiye müdüriyet umumiyesi hususu katibi İsmet Beyin pederi varjı ziraat Müdürü Tefvik Bey bir müddetden beri devam eden hastalığında rehaya bulamayarak dünkü cumartesi günü akşam üzeri kazı köyünde mihredardaki konağında irtihal darbıka etmiş olduğundan cenazesı bugün saat sekiz raddelerinde

hanesinden kaldırılarak Üsküdar'da iskele cami' şerifi karbındaki ailesine mahsus hatirede tevdi' rahmet ilhamiyi kılınacaktır. Rahmetullahu Aleyh

Kadro haricinde olup da Dersa'adette ikaet etmekte ve mahusatını jandarma veznesinden almakta bulunan ümera ve zabitan behme hal jandarma dairesi sevkياتına müracaat eylemeleri ilan olunur.

1.3.3.83.Bulunmuş Saat

Şehri halk birinci pazartesi günü akşam üzeri Beşiktaş iskelesinden Üsküdar iskelesine muvasalat eden vapur yolcuları tarafından düşürülmesi muhtemel zeneye mahsus bir adet altın saat bir polis müdüriyetine müracaat etmesi ilan olunur.

1.3.4.BORSA

1.3.4.1.Galata Borsası

5 Mart Sene 1326

Tablo.6.BORSA"Galata Borsası"(Yeni İkdam Numara 7,s.6,1910)

Para	Guruş		
15	106	Açıldı	Duyun-ı mevhide-i Osmaniye Tahvilatı
14	106	En aşağı	
16	106	En yukarı	
14	103	Kapandı	
Santim frank			
87	217	Açıldı	Marif nükud-ı ... tahvilatı
87	217	En aşağı	
25	218	En yukarı	
16	218	Kapandı	
00	529	Frank Anadolu Demiryolu tahvilatı	
07	16	İngiliz lirası Anadolu demiryolu hisse senedatı	
00	40	" Şirketi hayriye "	
25	20	" Balat-ı Osmani hisse senedatı	
15	1	" Lirayı osmani şirketi hayriye osmani "	
4	50	" Osmanlı sigortası "	
6	55	Frank Der-sa'adet Tramvayı	
490	00	Lira Der-sa'adet Tramvayı	
5	55	Krallık Tutun Servisi	
9	65	Lira-yı jandarma ..."	
17	15	Lira-yı Der-sa'adet Tramvayı ...	
136	00	Lira-yı Tramvay jandarması	
00	437	" Selanik Bankası	
50	323	"Der-sa'adet... tahvilatı	

Tablo.6.(devam/cont.)

00	443	“Der-sa’adet metrukesi
24	50	Balya Kara Aydın hanedanı
25	50	Karasu gadi
257	50	Karasu mümtaz
256	50	Kesendire adi hassa hanedanı
157	50	“ mümtaz “ “
190	00	Erkalı madeni

1.3.4.2.Meskukat

Tablo.6.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 7,s.6,1910)

En yukarı	En aşağı	Lira-yı Osmani 100 guruş lira-yı osmani ... metelik
Para guruş	Para guruş	
	105 20 altılık asfi	
	10320 beşlik	
	9900 metelik	
10809	10807 sim mecidi	
	10805 “ cediği	
	10335” aksam	
8713	8709 Fransız altını	
11003	10938 İngiliz	
	9010 pol “	
	5000 karamis “	
10720	10710 mark altın	
820	95 .. yüz kaimesi	

1.3.4.3.Kambiyo

10937 Guruş Londra üzerine üç mah vadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

11027 Guruş Londra üzerine üç mah vadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

2276 1/3 Frank Paris üzerine üç mah vadeli (Bir adet lirayı Osmaniye mukabil)

2296 Frank paris üzerine üç mah vadeli (Bir adet lira y1 Osmaniye mukabil)

1801 Mark Berlin üzerine bila vadeli (Bir adet lira y1 Osmaniye mukabil)

2180 Karun Viyana üzerine bila vadeli (Bir adet lira-y1 Osmaniye mukabil)

1.3.5.İ’LANAT

1.3.5.1.Burhaneddin Beyin Kampanyası

Ortaköy Tiyatrosunda Salı günü hanımlara Burhaneddin Beyin Şerefine

Adalet, Ahut Hanımlar için 5 olmalı 3 para moboloğlar mazhake 1 para

Komik şehir Hasan Efendi kampanyası tarafından Beşiktaşta leşki Tiyatrosunda Çiftçi düğünü şarkılı oyun 4 para kantarlar dünyanın en birinci senatografi tarafından güzel manzaralar arai olunacaktır.

1.3.5.2.Müzayede ile Firuhat

Galatada perşembe pazarında çeşme sokağında 10 numarada kain kastro matbaası bilcümle alet ve edavat tabiyesini topdan veya parakende suretle satmaktadır.

Harbiye Nezaretinden:

Hamdiye türbesi civarında kain olup jandarmaya luzum verilmeyen karakolhane ile kendindeki dükkan sene-i haliye martı ibtidasından itibaren talep olacak müstecarına bakantorano iki sene müddetle icar eyleyeceğinden talep olanların jandarma dairesi ikinci şubesine müraca'at eylemeleri luzumi ilan olunur. 3

Fenerde vaki Maraşal Rum mektebi münafiatına mahsus olarak üç yüz yirmi beş senesi şehri Şubat yirmi yedinci gecesi mektebi mezkır dahilinde icra kılınan balo lagbiyatında on altı bin altı yüz otuz altı guruşluk bilet sarf edilerek enmanı umur harbiyeye terk olunduğu cem' edilerek enmanı umur harbiyeye terk olunduğu cem' inat ta'limat layıhasının sekizini maddesi mucebince ilan olunur.

Beyoğlu icra dairesinden:

Ahmet Ranık Efendi ile Mahmut Ağanın Yahya adetan Paşa medyun muma ileyhin taht hacze alınan hali sarı karyola battaniye lardanov mekulat ve melbusat müsteamele ketb mütenev'i kehriban azalık sakre takımı sandalyeye konsol ayna kanape takımları perde vesair eşya mümasile şehri halik onuncu Çarşamba günü saat üç kararlarında Beşiktaş'ta Pazar mehalinde yalımız ide fûrûhat edilecekseniz talep olanların yevm ve vakt ve mehal mezkurde hazır bulunmaları.

Eyüp Sabri Efendinin Mehmed Ragıp Efendi zihmetindeki matlup mahkum behm istifası zımnında kale zemin vakfından emek yemez mahallesinin feshane caddesinde 24 ve 26 ve 28 numaralı dört kat üzerine ve abdesthaneyi müştemil ve zemin katında havi kargir üç bab hanede medyun mûma ileyhin pederi müteveffa Hüseyin kapdandan intikalen mutasarıf olduğu yemen hisse-i şayiası taht hacze

aldırılmış olmakla tarih ihlaninden itibaren on beş gün sonra mezkur semen hissa-i şayanın yazılmaz iden fûrühate teşebbüs olunacağı daire-i mezkurden ilan olunur.

Altıncı Daire Belediyeden:

Daire hadilinde muvakir muhalifede inşa ettirilecek kaldırımlar muktezi beş yüz bin adet parke taş mevki' münakaşata vaz' olduğundan itasına talep olunanların semunesi ve pey akçelerini müsteshiben daireyi müracaat eylemeleri.

Daire tanzifat idaresine muktezi bir senelik malzemenin bi'l-mutaksa mübayı'ası tekrar eyledikten itasına talep olanların malumat almak ve münakaşaya dahil olmak üzere pey akçelerini müsteshaben her gün daireye müracaat eylemeleri luzumi ilan olunur.

Divanı Umumiyyeden: Trabzon vilayeti dahilinde vaki' ve üç senelik bedel sabıkı iki yüz on yedi bin beş yüz guruştan ibaret bin üç yüz yirmi altı senesinden itibaren üç sene müddetle mehallince mevki' müzayedeye vaz' olduğundan evvelce ilan edilmiş olan Bafra Sidamahi rüsumunun dört senelik olarak icra müzayedesini ahiren mehal mezkur meclis idaresince taht karare alınmış olduğundan bu suretle talep olanların mehali Divan-ı umumiye idaresiyle Trabzon divanı umumiye baş müdürüne veya idarei merkeziye Seyyid ve şakir şu'besine müracaat etmeyiz lumum geleceği ilan olunur. 2

Memnu-i şakiran merkez rüşdisi ... mevki' münakaşaya vaz' olduğundan mektepçe dermeyan oluncak şerait dahiliyede Der-uhde etmek isteyenler ömründeki Salı günü saat ona kadar mektep mezkure müracaat eylemeleri.

Ufak şirketlerin ittihadı Elzemdir.

Kuvvet ittihadı ile hasıl olunur. Yalnız tokat ve tahvilat ma'mulesi ile meşgul ne kadar hususi şirket var ise ittihad ettirmek ve edilecek ehemmiyetiyle teşebbüsattan hasıl olacak kafe menakı ve hiddenti şirket hassadan darantına münhasır kılmak ve böylece mühim bir mevki' işgal etmek istiyoruz. Şirketler ve sermayeli zeva galatada küçük tevnil hanesinde 7 numaraya süratle kayd edilsinler.

1.3.5.3.İstanbul Sigorta Şirketi

İhtar

Osmanlı sigorta şirketi umumiyesi idare-i merkeziyesi Galatada mürettebatı sokağında selanik bankasının evvelce bulunduğu 7 numaralı daireye nakil edilmiştir.

1.3.5.4.Bulunmuş Para

Çebeli vapur iskelesi camii şerif civarında martın ikinci Salı günü gündüz saat on bir raddelerinde bir miktar para bulunmuş olduğundan zayı' eden zatın fatih civarında bahrı siyah çifte baş kurşunlu medresesinde talebeden İzmitli Hafız Kasım Efendiye müracaatla bila esbat ahz eylemesi ilan olunur.

Şehr-i Emanetinden:

Üç yüz yirmi beş senesi gayesine kadar mültezim vasıtasıyla idare ettirilen çarşı mecruhat rüsumun müddeti ihalenin inkazasına mebni mart ibtidasından mu'teber olmak üzere emaneten idaresi için memurin luzume tayin ve Kuyucu çarşusuna azam kılınmış ve işbu resm bil müzayede satılan mecuharat ve tefriatından guruşta bir para nisbetinde minel-kadim istifa kılındığı gibi belediye kanunun altmış üçüncü maddesinde ta'dat olunan kanun-ı esasının yüz on sekizinci maddesiyle muid kılınma varadat belediye nev'inde bulunmuş olmasıyla alakadarınca malum olmak ve muhalefet vuku'nda mütecasirleri hakkında mu'amele-i kanuniye icaresi mukarrer bulunduğu bilinmek üzere ilan keyfiyetine mübaderat olundu.

Üçüncü Daire Vakfiyeden:

Çentimekan Fatih Sultan Mehmed han hazretlerinin icareği vahideli akaratından Fatihde vaki' yüz guruş bedel icar sabıkalı Karakol mehali üç yüz yirmi altı senesi Martından itibaren icare verileceğinden zam ile isticare talep olanların Çarşambada ve çenci daire-i vakfiyeye gelmeleri haftada 1-2

1.3.5.5.Emlakı Mahlule İlanı

Tablo.7.Emlakı Mahlule İlanı (Yeni İkdam Numara 7,s.6,1910)

Bedayet İlan Fi 8 Sene 326		Birinci Hafta		Nihayet ilan fi 29 Mart Sene 326	
Kıymet muhteme	Semt meşhur mehaesi	Cadde ve sokak	Numara	Miktarı	Nev'i ve hassa-i mahlule

Tablo.7.(devam/cont.)

12487		Tophanede me'mul	Bostanbaşı	94	98	24 de ... mehali
10425		Kadırgalı Şehsubar Bey	Şehsuvar Bey	mükerra	57	2 oda 27 buçuk bağçe bütün menzil
18407		Çelebioğlu Aladdin	Tahmis Önü	17	588	11 oda 1 safa tahtında 2 kanun 15 de 1 hissafesci hanı
12200		Emin Bey	Sultan Beyazid Caddesi	110	100	1 ahur 50 dükkan gediğinin 48 de 12 hissası
Bedayet ilan fi 22 subat sene 325			İkinci Hafta		Nihayet İlan Fi 22 Mart Sene 326	
Kıymet mihmana 20400		Bedeli müzayede meşhur mahallesi Orta Köy	Cadde ve sokak numarası divan sokak yolu 27	Mikdar zera' nev'i mahlul mikdar hissai mahlul 106 bütün arsa		
15558		1000 Rumeli Hisar Ali Torlak çeşme	Çeşme	9		212 bir oda 159 bahçe bütün firun
17000		Kazı karyesi Osman Aga Hasköyde	Kahve	11,9		170 bir ahır bir kapı bütün arsa
1570	700hasköyde Mahmud Ağa	Yazmacı Karabet	24	157		Bütün arsa
4046		Kasım Paşa Ahmed Kapdan	Kulaksız	22	275	16 da 2 hassa dükkan
5600		AliBey Karyesi		Silahdar Ağa	9,5	105 salisen hissa dükkanı
2520		Çengel Karyesi		Bağardara	7	4321 dört dönüm bütün tarla

Bilade muharrer emlak mahlule dört hafta müddetle ilana kullanmıştır. Bedelin lira yüz guruş hasebiyle nakden tesviyesi ve yüzde on nisbetinde temin akçesi tevdi' mecburidir. Bedel mukarreri kaviç tebligatdan itibaren on beş gün zarfında def'aten tesviye etmeyenlerin temin akçeleri zabt edilecektir. Nezaret netice-i müzayede üzerinetefyiz ve Adem tefyizde mühürdür. Şerait mezkure dairesinde talep olanların tezkire-i osmaniyelerini hamilen evkaf-ı hümayun emlak vakfiye idaresine müracaat eylemeleri ilan olunur.

İmalatı Harbiye Meclisinden:

Mikdar	Nev' mikdar	Cins eşya	Fiyat mukarrere santim Guruş	
100,000	Kilo	Çalık talaşı	00	65 beher bin kilosu
3,405	Kilo	Bozuntu pamuk	25	1 beher kilosu
100,000	Kilo	Kurşun hurufi Kurşun tevzi		422 430 beher bin kilosu
15,000	Kilo	Herde tahis Herde piriç	32 7	5 4 beher kilosu

İmalatı harbiye beritne merbut fabrikalarda mevcut bilade muharrer dört kalem eşya icra olan müzayede talebeleri uhdesinde kalarak vahiyle evveliye ve katiyeleri tevarih muhtelifle ile ilan olunmuş ise de zuhur eden talebeler ita eyledikleri fiyat had layıkını almasından dolayı müddetleri temayid edilmesi ve Mart ve mayının sekizinci Salı günü fiyatları had layıkında görüldüğü taktirde ihale katiyelerinin icrası mukarrer bulunmuş olduğundan iştirasına talep olanların teminat müsteshaben imalatı harbiye meclisine müracaat eylemeleri ilan olunur.

Mukarrer Nevi Miktar	Hanis Eşya	Fiyat Mukarrer Santim Guruş	
10,000	Metre ham ipekden Hertuç Kiseliği (50 Santimetre Arzımında)	80	1 beher metresi
1,580	Kilo Amerikan Bezi	5 para	3 beher kilosu

15	Top Amerikan Bezi		61 beher topu
----	-------------------	--	------------------

Miktar	Nev' miktar	Cins eşya	Arsa	Tahsisen	Fiyat	Mukarrere	
100	metre	Kasnak Kayışı	Milimetre	milimetre	Santim	guruş	
100	“	“	25	3	10	3	Beher metresi
100	“	“	30	3	10	4	“
250	“	“	35	3	10	5	“
200	“	“	40	3	10	6	“
200	“	“	45	3	10	7	“
100	“	“	50	4	10	7	“
50	“	“	55	5	10	8	“
50	“	“	60	5	10	9	“
30	“	“	65	5	10	11	“
130	“	“	70	5	10	12	“
150	“	Yuvarlak kasnak kayışı	5 katran milimetre	90	10	14	“
100	“	“	“	40	40	1	“
100	“	“	“	“	10	2	“
150	“	“	“	7	10	3	“
50	“	“	“	9	85	4	“

İmalatı harbiye müdüriyetine merbut fabrikalar için tedarike luzum görünüp mevki' münakaşaya konulan bilade muharrer on sekiz kalem eşya hizalarında gösterilen fiyat ile talebi uhdesinde olup ihale evveliyesi icra kılınmış ve mart ruminin Salı günü yüzde üç tenzilat kubuliye ihalei katiyesi mukarrer bulunmuş olduğundan talep olanların yevmi mezkurde imalatı harbiye meclisine müraca'at eylemeleri. 3

1.3.5.6.Vatan Malları

Hereke Fabrika-i Hümayun Ma'mulatu

Hereke Fabrika-i hümayunun Emin Önündeki bahçe kapısındaki 55 numaralı tevzihanesinde herke malı ve halis ve gayet metin nefis müveddeye muvafık kazmirler eşaklar çukalar ve her nev' kostümlerle son mevde hazır ve ısmarlama çocuk ve erkan elbiseleri firuhat edilmekte olduğu gibi ısmarlama gayet mükemmel askeriye elbiseleri imal edilmektedir. Bundan başka haleği muhteremeye teshilat olmak üzere mu'teber kefil raie edildiği taktirde taksit ile dahi muamele yapılır.

Raiye eylediği taktirde taksit ile dai muamele yapılır. Sirazhaneyi ziyaret edenlerce hem memleketimiz için medar-ı iftihar olan nefis kamışlar görülmüş ve hem de müşterilere ne kadar sehulet gösterilmekte ve celb memnuniyetlerine çalışmakta olduğu tebeyyün etmiş olur.

Mezkûr fabrika-yi hümayun yeni postahane itisalinde ki deposuyla şehzade başındaki şu'besinde dahi son mevde her nev' ipliği çarşafıklar ve esrablıklar ve halis yok çoraplar fanilyalar mendiller enva-i şeyak ve kazmirler ve çukalar bulunur.

Şurası Gayri kabil Teredüdder ki

Vatanımızın servet ve refahı yerli mallarımıza muhabbet artar.

Gramafon Meraklılara Müjde

sirkecide İstasyon Karşısında Numara ve 16 Pazar gelmiş Mağazası.

Herkesin rağbetini mucep olan Gramafon makinelerinin Avrupadan birçok enva'i muhtelif fiyatlarla piyasada satılmakta ve bunların haylisi kaç ay içinde bozularak matlup vahle kullanılmamakta olduğundan Amerikadan suret mahsusada celb eylememiz büyük küçük her cins Gramafon makinelerimiziin seda ve metanca emsaline faik ve fiatları son derece ahun olduğu görüp aklamak üzere muhterem müşterek eylemelerimizin ve alal husus gramafon meraklılarını bir küremazamıza teşrif buyurmalarını rica eyleriz kısm küllisi piyasada mevcut olmayan ve yalnız mazamızda bulunna pilakların en ahendar ve ma'tenalarından büyük küçük plaklar ile aktör bir Hanaddin Beyin tark bin ziyad rolü piyesi plaklara edilmiş olduğunu beyan eyleriz dışarıdan sipariş vuku'unda gerek plak ve gerek makine ve her nev' alat ve davet derhal gönderilir.

1.3.5.7.Doktor İsalemeçiyen

İmraz azayı Tenasilya mübtelen hastalıklara bir sehulet kemale olmak üzere bu def'a eczahane eczanem üstünde bir muayenehane küşadıyla imraz izayı Tenesilyada eski ve yeni bel soguklukları iltihap mesane Systite bel köşekliği mecrayı yol tarlakları ademi iftihar ihtilam vesaire gibi hastalıkları ve hususiyetvari naksa ve yağdam ihtimam neticesi hasıl olan god militeri (gutte militariers yi masaj Massage sondaj Sondage Lavaj Lavage instilasyon İnstillation ve siar bi vesaitle galebetle az müdder zarfında ve hastegane hiç ızdırıp vermeyerek ve katiyen tekrar

etmemek şartıyla teşfiye edeceği gibi ayrıca Frenki hastalığının işkal muhtelifesiyle vücudun herhangi bir kısmında husule gelen ferhanın diğer marazda tefrik ve teşhis hakikisi ile tedavi lazimenin usul cedide üzere bila icra müracaat idecek hastegani tecarip mündedasiyle meşhur tabip muma ileyh pazardan maada her gün kabul eder. Saat sekizden on bire kadar bulunur.

Bahçe kapısında Hamidiye sebili Karşısında Otuciyan Eczahanesi

1.3.5.8.Doktor Socuyan

Maraz poliye tenasilya ve maraz dahiliye mütehassası eski ve yeni bel soğukluğunu ve firenki ve poprak ve asane ve ima ve ma'ide hastalıklarını gayet seri' ve yeni asub veradatvari derç hergün sabahtan akşama kadar bahçe ... binbir çeşit mağazası karşısında menasiyan ahrahanesinde bulunur. Birinci ve yezite mecanen.

1.3.5.9.Arif Zeki Ticarethanesi

Paziyede okçular başında numara ve 33 her nve' aleme ve meleke hazem ... else mazası.

1.3.5.10.Öksürüğe Karşı

Milanlı Doktor Kombiniyanın Abaküs Şurubu müesser beğan ilaç

Küçük bir şişesi serian şida vermek için kifayet eder.

Hususu şifayesi bilcümle muhafil tabiye ve hastahaneler tarafından kabul edilmiştir.Suret istiğmali kutudaki tagrifnamede münderçtir. Beyoğlunda bundan marşa, ekonomik kopperatifin Beyoğlu Galata İstanbul Kadıköy şubelerinde ve başlıca eczahanelerde firuhat eyleriz.

Yarım şubenin fiyatı 13 guruş

Tamam “ “ “ 24 “

Türkiye için deposu Galatada büyük millet hanede 33 numaradadır.

1.3.5.11.Bank-ı Osmani İlan

14-1 Mart 1904 Tarihinde ve idası münkazı olan 28 numaralı kupon ve 14-1 Şubat 1895 tarihinde icra edilen üçüncü kişidede atfen edilen hassalar 28 Şubat (13 Mart) tarihine kadar bankaya ibraz olunmadığı halde haksız ad edileceği Osmanlı yüzde dört faizli konsolid tahvilatı hamillerine ilan olunur. 2,

1.3.5.12.Doktor J. Benklidis İmrasa Dahiliye Tabip Mütahasısı

Ayanyada kain Münih ve kolonya daru'l-finunda ikmal tahsil aldıktan sonra Münih ve kolonya hastahanelerinde seribat dahiliye tüccarını görmüş kalp mide, ciğer, bağırsak mesane asab hastalıklarında kesp hatsas eylemiştir. Beyoğlunda mektep Sokağında yirmi iki numara muayenehanesinde öğleden sonra Alaturka saat ona kadar müracaat edenleri kabul ve muayene eder.

1.3.5.13.Kibarna Ma'den suyu

Mektebi tabi'i Osmaniçe bila tahlil havas şiaiyesi resmen tasdik buyrulmuş ve usul feniye dahilinde emlak edilmekte bulunmuş olan işbu maden suyu taam esnasında içilen maden sularının en alasıdır. Mide, karaciğer, böbrek, mesane, bağırsak, kum, cild, albomin ve şeker hastalıklarına da tesir şifa bahşası etbayı kiramçe bilticariye tahkik etmiştir. Deposu istanbul gümrüğüne muttasıl yeni hanede ve Karaköyde dişçi Marzranyan ve Kadıköyde hamarat idareleriyle kovaparatik mazalarında ve eczahanelerde bulunur.

İlamatı Harbiye Meclisinden: 26 kalem alaba'd demir boru

Gazahane için luzumu olup mevki' mümakasaya konulan bilade muharrer bir kalem eşya talebi uhdesinde olup Mart Ruminin dokuzuncu Salı günü yüzde üç tenzilat kolye ihale kat'iyesi mukarrer bulunmuş olduğundan talep olanların yevm mezkurde ilamatı harbiye meclisine müraca'at eylemeleri ilan olunur. 3

Üsküdar'da Paşalimanında centimekan bir tonyal valide Sultan vakfından olan bir bab dakik değirmenin müddet icarı üç yüz yirmi altı senesi Martının on dokuzunda münkazı olunna nakir ve çağanda zed germen mükemmel alet ve edevatı ve işer halinde olmakla beraber diyo vesair levazımı dahi havi oldğundan tarihi mezkurdan itibaren isticare talep olanların bi akçelerini hamilen her pazartesi ve Çarşamba günleri evkafı hümayun nezaretinde vakf müşarun ileyh odasına müraca'at etmeleri ilan olunur. Fi 1

Evkaf Nezaretinden : Biga dahilinde Ayvacık kazasının papaslık ve narlı ve Edremdi kazasına masarif avcılar karyelerinde bulunan sekiz kıt'a vakf zeytinlikler ayrı ayrı ve dört sene müddetle icar olunmak ve senei haliye müzayideyi vaz' olduğundan talep olanların Der-sa'adette evkafı hümayun nezareti Orman ve

Arıza-i vakfiye idaresine ve kalemde mehali evkaf memurluğuna müracaat eylemeleri ilan olunur. 1 10

Sahib-i İmtiyaz ve Müdür Mesulü: Ahmed Cevdet.

YENİ İKDAM

-Hergün sabahları neşr olunur.Siyasi ilmi ticari Türk gazetesidir. -Mahalli idaresi İstanbul'da Bab-ı ali caddesinde Daire-i mahsusadır. İdarehane Ashab-ı Müraca'ata gece gündüz her saat açıktır. Numara 8 Nüshası 10 paradır.	-Milleti İslamiye ve Ümmeti Osmaniye için mukayyet olan asara sahifelerimiz açıktır. -Abone şeraiti İstanbul için abone yoktur.Vilayat için posta ücretiyle beraber seneliği 180 altı aylığı 95 kuruştur.
--	--

Pazartesi: 9 Rebü'ül Evvel 1328

8 Mart Rumi 1326

21 Mart Efrenci 1910

1.4.1.KRAL (FERDİNAND) HAZRETLERİ

Bugün saat dokuz buçuk raddelerinde tren mahsusla şehrimize muvasalat edecek olan Bulgaristan kralı haşmetlü (Ferdinand) hazretlerinin iktidarı zatiyesi mühürat fetanet sitasiyesi bir tafsil tasfire lazım görüyoruz: Bulgaristan son yirmi üç senelik hissiyat dahiliye Bulgaristan Prenslğine ta'yin edilmiş olan (Ferdinand) hazretlerinin fa'liyat içtima'i ve siyasiyesini iyiden iyiye olan (Ferdinand) hazretlerinin fa'liyet içtimaiye ve siyasiyesini iyiden iyiye kafidir. Avrupa afak-ı siyasiyesinde hiçbir vakit zuhur etmez ki kral (Ferdinand) hazretleri bu def'adan ya doğudan doğruya veyahut zımnen istifade etmesin ya'ni Bulgaristan için bir menfeat temin ettirmesin beynelminel siyaset ibresi her ne tarafa dönerse Bulgaristan hükümdarı hem kendi şahsı hem de teb'ası için bir hisse-i nef'a bir hisse-i nüfuz ikrazına mevafık olmuştur.

Siyasiyenin kalsife kısmını nazarı dikkate alup da zamanımızın en büyük bir diplomatu bulunan Ferdinand hazretlerinin haleti ruhiyesini tedkikate teşebbüs ettiğimizde gürürüz ki müşarun ileyh "opurtenizim" mesleğini yani ahval ve şerait hariciye ye göre siyaset ta'kibi mesleğini Bulgaristan münafi'ına mevafık görmüş hatta bu mesleği tatbik hususunda zamanımızda herkesten herhangi diplomattan ziyade meharet ve muvaffakiyet göstermiştir. Ma'lum olduğu üzere Bulgaristan hükümeti Balkan şu'besi ceziresinde haiz olduğu mevki' i'tibariyle şarkı işlerinde alakadar görünen bazı devletlerin harici politikası üzerine esasen az çok bir tesir icra eyliyor. Bu tesir ne kadar büyük olursa şüphesiz Bulgaristan o derece daha ziyade müstefid olur. Demek olur ki eğer hakikat halde bu tesir mahdud ise bunu mümkün

mertebe büyük göstermek ala husus Avusturya ve Rusya diplomatları gibi kendi memleketlerinin setuvet hariciyesine istinad eyleyen cesur ricale karşı rekabet etmek opurtanizm meslekini derece-i aliyesinde tatbik etmekle kabil olabilir.

Damarlarında Fransız kanı cisulan eden kral Ferdinand hazretleri kendisinin bu işi görebilecek bir diplomat olduğunu bu ana kadar isabet etti mi etmedi mi diye kendi kendimize bir uval irad edecek olursak müşarun ileyh gerek viyana ve gerek Petersburg kayineleri nezdinde ihraz ettiği mevki' ve nüfuz bize muhakkak "evet" cevabını verecektir. Kont (Dernatal) ve Mösyö (İzolovski) şüphesiz zamanımızın büyük diplomatlarından ma'durdur bu iki zattan biri Avusturya Macaristan ve diğeri ise Rusyanın siyaset hariciyesini idare ettikleri yani en vasi' bir nüfuz ve salahiyye malik bulunduğunuz halde Ferdinand hazretleri anlara karşı böyle politikasını idareyi miktar olmuştur. Bulgaristan kralı (Petersburg ve Viyana) fabrikalarının her halini her teşebbüsünü şayet hayret bir sürat intikal ile vakit münasebetinde idrak eder ve binaen aleyh bu iki fabrikaya karşı dahi Bulgar münafi'ını müesser bir suretle temin edebilecek bir meslek ittihaz eyler.

Bulgarista Kralının haleti ruhiyesini tedkik ettiğimiz taktirde haricen bu halet üzerine derin bir tesir icra eyleyin ve binaenaleyh büyük büyük netayih siyasiye dahi entacından hali kalmayan Rus siyasetini derpis eylemek zaruridir. Rus siyaseti Bulgar kralının ma'nuyeti üzerine şayet büyük bir tesir hasıl etmiş ise Kral müşarun ileyh bu tesiri münasip görmüş hatta bu tesirden istifade etmek için bu kangah meti' kah gayri mati' bulunmuştur. Hülasa kral (Ferdinand) hazretleri yalnız Petersburg kabinesine karşı değil viyana kanuniyesine karşı dahi muhterip hareketi muhafazaya muvaffak olmakla nice nazik ve buhranlı zamanlarda gerek Rus ve gerek Avusturya ricalini hayret ve ta'cide bırakmıştır. Ferzan Rusyaya karşı aciz bulunduğu zaman (Paris) ve (Londra) kabineleri vasıtasıyla nitelim Avusturya karşı zaif bulunduğu taktirde dahi (Roma) veyahut (Berlin) kabinelerinin ma'viniyetiyle maksadını yürütmekte kadir olmuştur.

Demek olur ki Bulgaristan Kralının şehrimize bugün vuku' bulmakta olan siyaseti Rus devletince ne kadar mültezim bulunursa bulunsun müşarun ileyh bu siyaseti etmesi nokta-i nazaran ya'ni Bulgar münba'ifi itibariyle muvaffak ad etmiş olsa idi icra etmeye luzum görmez idi. Ferdinand hazretleri gibi zeki bir diplomat genç Türkiye gittikçe tezayid ve tevsi' etmekte olan sutuvet dahiliye ve hariciyesini

Avrupa muvazine-i hazıra-i siyasiyesi üzerine fevkalade icra tesir edebilecek büyük bir kuvvet telakki etmemiş ya'ni daha açık söyleyeyim şark meselesinin artık meşrutiyet-i Osmaniye satesinde defn edilmiş bir mesele bulunduğuna kanaat hasıl eylemiş olsa idi. Bulgar efkar-ı umumiyesinden cahil kısmının hican umumiyeye rağmen hükümet meşrutiyeye beyan musafakat maksadıyla şehrimize gelmemizdi.

Bulgaristan Kralının şehrimize muvasalatından üç gün maksadım öteden beri mevzu' bahs olan Rusya-Avusturya makaretinin kat'iyet-i kesb etmesi pek ziyade şayan dikkattir. Bu makaranet meselesi hakkında bugüne kadar bir hayli tefsiratda bulunmuş olduğumuz için bunun esasına ve nikah muhtemelesine dair bast kelan etmeyi artık zaid görürüz. Mâ haza efkar-ı umumiye-i osmaniye bir kat daha temin ve Hakkı Paşa kabinesini dahi tebrik maksadıyla şunu da arz edelim ki henüz tefriatine düsturs olamadığımız mukaranet mezkure alal umum şirkde ve ala'l-husus Balkanlarda hali hazırı muhafaza etmek esasına müsteniden vuku' bulmuştur. Kral (Ferdinand) Petersburgtan Der-sa'adete müteveccihen hareket iymiş ve diğer taraftan (Petersburg) ve (Viyana) kabineleri arasında bir zemin itilaf vücuda gelmiş olsa idi. Avrupadaki mevki'miz ihtimal siyasetten pek emin ad olunamaz idi. Yani bu taktirde Rusya, Avusturya, Macaristan ve Bulgaristan hükümetleri devleti osmaninin kuvvetini taktir etmeyerek muhakkak aldanmış ve lakin bu aldanış neticesinde Balkanların sulh ve asayişini tehlikeye duçar etmiş olurlardı. Siyasette dostane sabıktır ve talk varid hazır olamaz. Vaktiyle bazı ali cenab hükümdarlar diplomatlar ihtimal memleketlerinin münasebeti hariciyesini mevdut mutlaka esasına tevkiif ettirilmişlerdir. Lakin bugün bu politikanın mevdası çoktan geçmiş olmakla iki veya üç hükümet diğer bir hemcivar memleketi zaif görür görmez muhakkak bu zaifden istifade yolunu ararlar. Binaenaleyh artık hiç şüphe yoktur ki kont (Darantol) ile Mösyö (İzolovski) beyninde husule gelen itilaf bilade arz etmediğimiz vech ile devleti meşrutiyet-i osmaniyenin cemiyeti devliye meyanında zaif değil bilakis kuvvetli ve istikbali gayet parlak bir anasır telakki edilmesinden neşet etmiştir. Kral Ferdinand itilaf vak'adan herhalde haberdar yani siyasiyemiz hakkında besledikleri efkare elbette vakıf bulunuyordu. Binenaleyh kendisinin şehrimizi ziyaretini yalnız sevgili padişahımıza muhterem hükümet meşrutiyetimize beyan muhasilat maksadına müstenid değil Osmanlıların atiyen Balkanlarda pek kuvvetli bir renk üzerine telakki edebiliriz.

Bulgaristan hükümdarının müzayayı şahsiyesini bilade izah ettiğimiz cihetle diyebiliriz ki Osmanlı-Bulgar münasebetinin samimiyet peyda etmesinden yalnız iki memleket ahali değil tek mil Avrupa tek mil beşeriyet istifade edebilecek ve salh be asayiş cihan bir kat daha temin olunabileceğindir. Bulgaristan bu münasebeti ıslah için iki memleketin menafi'a iktisadiye-yi ictimaiyesi tezyid ve tevsi'i ne derece gayret edecek olursa hükümet meşrutiyet-i osmaninin mazhariyetine o nispette mazhar olacağına emin olabilir. Binaenaleyh kral (Ferdinand) hazretlerinin ziyaret hazırasını iki memleket münasebeti için yeni bir devre-i muhasılat küşad etmek i'tibariyle dahi şayan memnuniyet görürüz.

1.4.1.1.Sirkeci İstasyonunda

Kral ve kraliçe hazretinin rakip oldukları tren sirkeciye muvasılatında sahile karib olan hattı ta'kip ederek sahilde yeni inşa olunan barkan önünde tevfiik edeceğine nazaran inşa olunan yüz metre mehal isti'ab edeceğine inşa edilmiş olduğundan defne dalları beyaz ve kırmızı kurdaleler ve rayet osmani ile tezyin kılınmıştır.

Yaprak zemini kum ve hali ile tefriş edilmiştir. Bugün o köleye kadar bilcümle nevakısı itmam ve ikmal olunacaktır. Trenin tevkif itdiğini mehal ile iskelenin arasında elli metre kadar bir müsaka olup mehali mezkure med'ubundan başka hiç kimse ve hatta resmi elbise ile dahi gidemeyecektir.

1.4.1.2.İskelede

Zat-ı hazreti padişahi ile veli 'ahd saltanatı hazretleri ve heyeti vükela müşarun ileyh iskelede istikbal edeceklerdir. Zat-ı şahane kral ve kraliçe veli ahd sultan hazreti heyeti vükela ile kral hazretlerinin ma'iyeti erkanından ileri gelen zevatı iskelede bulunacak olan Söğütlü vapur-ı hümayuna ve diğer zevat dahi istimbotlara rakiben Dolmabahçe sahilleri hümayununa müteveccihen hareket edeceklerdir.

1.4.1.3.Dolmabahçede

Mevkib-i hümayun sefini harbiye-i Osmaniye'nin önündeki esnayı mürurunda resm selam ifa edilen (silinmiş okunmuyor.)

Bir mu'ted resmi mezkuru ifa eyleyeceklerdir.Dolmabahçe sarayı olan saltanat kapısından getirilerek sarayı hümayun dahilen geçilip büyük bahçede

bulunan beynin taşına gelinecektir. Orada hazır bulunacak olan saltanat arabalarından birincisine zat-ı padişahi ile kral hazretleri ikincisine veli ahd-ı saltanatı hazretleri ile kraliçe hazretleri ve diğer arabalara daha zevat-ı saire rakip oldukları halde yıldıza azimet edilecektir.

Yıldızda:

Yıldızda merasi ve şale köşkleri tefriş ve isthazar edilmiş olduğundan kral hazretleri ikametlerine kalgan kısra vasıl ve dahil oldukdan sonra zatı hazreti padişahi mu'avemet buyuracaktır. Bu akşam kral ve kraliçe hazretlerine mabeyn hümayun orkestrası icra ternamat edecek ve siyafatın hitamında meşahir musikişane sanmazdan merkep bir heyet tarafından mükemmel bir konser verilecektir. Kraliçe hazretleri haremi hümayuna azimet ettikleri zaman tercümanlık ve mihmendarlık vazifesini ser karin lütfi Efendinin görmeleri ve seviye veli Sabık Şükrü Paşanın kerimleri hanım le başkatip Halid Ziya beyefendinin kerimleri hanım ifa edeceklerdir.

1.4.1.4. Kral ve Kraliçe Hazretinin Haraketleri

Gece geç vakit vaki' olan istihbar etmemize nazaran dün gece saat üç buçukta kral ve kraliçe hazreti hususu trenlerle Der-sa'adete müteveccihen hareket eylemişlerdir.

Bab-ı Alide:

Sofya sefiri Asım Beyefendi ile Bulgaristan sefiri Mösyö Sarafof ve Bulgaristan kralı Ferdinand hazretlerinin Der-sa'adette buldukları müddetçe mihmendarlıklarına tayin olunan Ferik Kızı Paşa, Mirliva Salih Paşa dün Bab-ı 'aliye gelerek daire-i sadaret salonunda teşrifat-ı umumiye nazarı Galip Paşayla mülaki olmuşlardır.

Meclisi vükelada bulunan hariciye nazırı Rıfat Paşaya müşarun ileyhim virudları haber verilmesi üzerine derhal müşarun ileyh dahi kendileriyle mülakı olarak Bulgaristan kralı hazretleri hakkında icrası lazım gelen merasim teşrifatiyeye dair müzakiredede bulunmuştur. Resmi programın birincisi Bulgaristan sefiri Mösyö Sarafofa ita edilmiş olduğu gibi Fransızca nüshaları dahi dün kovalar vasıtasıyla seferatı ecnebiyeye tevzi' kılınmıştır.

Sefir Asım Bey ve teşrifatı Halip Paşalar ve Bulgaristan sefiri Sadraam Paşa hazretleri yeledde mülakat eylemişlerdir. Bulgaristan sefiri Mösyö Sarafof bu münasebetiyle beş saat kadar Bab-ı 'alide bulunmuşlar ve meclisi vükela dağıldıktan bir müddet sonra 'avdet eylemişlerdir. Bugün şehrimize muvasalat edilecek olan Bulgaristan kralı hazretlerinin İstanbulun bazı şaban temaşa mahallerini ziyaret ...yazılmış idi.

İstihbaratları ka'riye cami' şerfini ziyaret etmek üzere yevmi mezkurede yıldızda kain merasim dairesinden hareket ve Beşiktaş tarikiyle köprüden bil mürur yayılmış idi. İstihbarat hususiyemize göre kral hazretleri karye camii şerifini ziyaret etmek üzere yevmi mezkurde yıldızda kain merasim dairesinden hareket ve bektaş tarikiyle köprüden bil mürur Bab-ı 'ali divan yolu Bayezid Fatih tarikiyle karye camii şerifine muvasalat eyleyeceklerdir. Camii şerife mezkuru ziyaretten sonra Edirne kapsundan çıkarak hariç surdan topkapı mevlevihane suluri kapısından bulunan süvarileri temaşadan sonra suluri kapısından bilduhul cerrah paşa aksaray divan yolu Bab-ı 'ali tarikleriyle 'avdet edeceklerdir.

Emniyet-i Umumiye Müdüriyetinde:

Bulgaristan sefiri dün emniyeti umumiye müdiriyyetine dahi giderek emniyeti umumiye müdürü Galip Bey Efendi ile uzun uzadıya mülakat etmiştir.

1.4.1.5. Sirkeci'deki İki Çadır

Sirkeci'de rekiz olunan iki çadırdan birinin tarihi imali malum olmakla beraber bu senenin fütühatından sonra Rodos işlemeden yapıldığı ve saçakları bu senedeki kadınlar tarafından imal edildiği ve beş yüz senelik olduğu tahmin olmaktadır.

1.4.1.6. Zaman Muvasalat

Misafirin hazreti padişahi haşmetlü Bulgar kral ve kraliçesi hazreti bu sabah alafranga saat altı y 14 geçe cesir Mustafa Paşaya muvasalat edeceklerdir. On dakika kadar tevkikten sonra tren altı y 15 geçe oradan hareket edecek ba'de'l-mezahir ikiyi elli üç geçe küçük çekmeceye ve üçü 50 geçe ya'ni alaturka saat dokuz buçukta sirkeci ye muvasalat edecektir.

Nafia nezaretince mezin bir vakt hareket cuduli tanzim edilmiştir. Bu cudulün üstünde osmanli ve Bulgar traz ve ilamatları merkism olup kermezli beyazlı harit

kurdaleleriyle merbuttur.Haşmetlü Bulgar kral ve kraliçe hazretanın muvasılatı münasebetiyle zatı şevketsemat hazreti şehriyarı cenap celilinden Dolmabahçe sahil sarayı hümayununda ita buyrulacak ziyafet husunda hazırır bulunacak zevat:

Veli 'uhde saltanat devletlü necabetlü Yusuf İzzeddin Efendi hazretleri

Haşmetlü Bulgar Kral ve Kraliçe hazretanı saray kralı nezaresi

Madam Rıfat Paşa

Madam Sarafof

Madam Ilsam Bey

Mad mevazıl markof

Mösyö Malinof

Mösyö Parikof

Bulgar Nezaretinden Bir zat

Mösyö Safof

....

Cezal Yotof

Mösyö Dopuroviç

Miralay Rütbesinde Diğeri Zat

Sadrazam Hakkı Paşa

Hariciye Nazırı Rıfat Paşa

Hariciye Nazırı Mahmud Şevket Paşa

Sir Karna Lütfi Beyefendi

Ser-katib Halid Ziya Beyefendi

Devleti Osmaninin Sofya Sefiri Asım Beyefendi

Ahmed Fevzi Paşa

Ayandan Salih Paşa

İkinci mabeynci Tefik Beyefendi

1.4.1.7.Sefin Harbiyenin Hurucu

Dün sabah erken köprüler açılarak hamidiye koruvözürü ile büyük şevket topido geçeri çıkmışlar Dolmabahçe önüne demirlemişlerdir. Saat beş buçukta tekrar cesrin küşad olunarak mecidiye kravöörü huruç ile buda Dolmabahçe açıklarına demirlemişlerdir. Bundan sonra Yarhisar, Basra taşöz torpido muharebeleriyle Demirhisar Hamid abad siyori hisar sultan hisar torpidoları çıkararak evvela kız kalesi açıklarına kadar yarım yol ile gitmişler ve orada hamidiye mecidiye kravazörleri ile bin şevket bırak setuvet torpido geçerleri onda yar hisar basra taşöz torpido muharebeleriyle surihisar torpidosu arkalarında olduğu halde kız kalesi açıklarından mermereye doğru hareketle hırsız Ada önlerine manevra icra etmişlerdir.

Saat dokuz raddelerinde yine ayin suretle ve bir hat mustakim üzere adetle mevade cihetinden mihradar önüne kadar sıra ile gelmişler oradanda dümen kırarak ahur kapu önüne ve sahile takrip etmişlerdir. Oradan dahi dümen kırıp tarım yolu ile yine tophane ve dolması bahçe pişegahında demir atmışlardır.

İşbu sefini harbiye bugün şehrimize muvasalat edecek olan Bulgaristan kralı hazretlerini Dolmabahçe sarayına esnayı azmetlerinde sallamayacaklardır.

1.4.1.8.Kral Ferdinand ve Azayı Hanedanı

Saksonya dükü ünvanı dahi haiz olan kral Ferdinand 1861 senesi Şubatının yirmi altısında tevellüd Etmemiştir. Kendisini Prens (Uskut Sakon kaburga gananın ve (Orla an) prens (Mari kalamanın)'in oğludur. Müşarun ileyh Bulgar ordusunun birinci ve on sekizinci piyade alayı ile süvari birinci topcu dördüncü alayların fahri kumandanlık ünvanını haiz olduğu gibi rus ordusunun 54'üncü (Mensek) piyade alayının ve alayının ve Avusturya-Macaristan ordusunun on birinci (Hovsar) alayının fahri kumandanlık ünvanına da haizdir.

Ferdinand hazretleri 1893 senesi nisanının sekizinde İtalyanın (Villapaponovra) şehrinde (Burbun-param) hanedanına mensup prens (Marloiz ile akd) izdivaç edip bundan iki erkek ve iki kız çocuğu dünyaya geldi. Müşarun ileyh Prens 1899 senesi kanunu evvelin otuz birinde vefat ettiğinden Ferdinand iki sene mukaddem Kobruğ şehrinde (Revis) prens (İleinor) ile izdivaç eyledi.

Sayfa:2

Müşarun ileyhın bilade zıkr olunna dört evladiyetin esami ve tarihi tevellüdüleri ber-vechi atidir:

Veliahd prens (Boris): (Turnova) prensi ünvanını haiz olup 1893 senesi kanuni saninin on sekizinde sofyada tevellüd etmiştir. Müşarun ileyh Bulgar ordusunun dördüncü piyade dördüncü süvari ve üçüncü topçu alaylarının fahri kumandanı bulunmakla beraber Rus ordusunun 54'üncü (Mensek) piyade alayına dahi mensuptur.

Presns (Siril) (Yerselo) prens ünvanını haiz olup 1895 senesi Teşrin-i sanisinin başında yine Sofyada tevellüd etmiştir. Müşarun ileyh dahi Bulgar ordusunun yirmici piyade ve dördüncü topçu alaylarının fahri kumandanı bulduğu gibi Rus ordusunun elli dördüncü piyade alayına mensuptur. Kral Ferdinandın kerimelerinden prens (ordukuya) 1898 senesi kanuni saninin başında Sofyada ve prens (Tadajda) ise bir sene sonra mah mezkurun on sekizinde tevellüd etmiştir.

1.4.1.9.Merasim Teşrifatiye Programı

Zat-ı hazreti padişahiye mülaki olmak üzere Mart ruminin sekizinci pazartesi günü Der-sa'adette muvasalat Edecek olan Bulgar Kral ve kraliçesi hazreti haklarında icra olunacak merasim ve teşrifatiye programdır:

Müşarun ileyhüma hazretanın Der-sa'adette buldukları müddetçe mihmendarlıklarına tayin buyrulan Kırk Ahmed Kuzi Paşa ve mirliva Salih Paşa ve hariciye kalem mahsusu müdürü salih Bey ve mirlivayı Ziya bey mahsus ile çatalcaya kadar azimet edecekler ve işbu trenden Bulgar sefiri dahi ma'iyeti ile beraber bulumacaktır. Sofya sefiri Asım Bey dahi çatalcaya kadar gidecektir.

Kral ve kraliçe hazretanın rakip oldukları tren Cesir Mustafa Paşaya muvasalat eyledikçe Kaymakam kaza ile mahalli kumandanı vecihet-i asakir-i Osmaniye istasyonda bulunup raisime-i istikbali ifa edecek fakat vefatın geç olması hasebiyle müşarun ileyhima hazretanın uykuda bulunacakları muhtemel olmakla musuka tirentisaz olmayacaktır.

İkinci ordu-yu hümayun kumandanı ve Edirne valisi ile kumandan ve Vali taraflarından intihap edilecek erkan büyük üniformalarıyla ve tensip olunacak

miktarı asker-i osmaniye musikasıyla sebil Edirne istasyonunda bulunarak kral ve kraliçe hazretanının rakip oldukları trenin muvasılatında haklarında merasim ihtiramiye ifa edilecek ve musika Bulgar terennüm eyleyeceklerdir.

Pazartesi günü kral ve kraliçe hazıranın rakip oldukları tren alafıranga saat üç buçukta sirkeci sahiline muvasılat edeceğimden andan evvel zat-ı hazreti şehriyari maiyet-i şahanelerinde veli ahd saltanat efendi hazretleriyle sadrazam hariciye dahiliye harbiye bahriye ve nafia nazırları ve teşrifat 'umumiye nazırı ve saray-ı hümayun erkanından ser-karna ser-katib ve sir-yaver ve birinci ordu kumandanı ve erkanı harbiye-i umumiye reisi ve birinci karye kumandanı şehri emini vekili birinci daire belediye reisi ve emniyet-i umumiye müdürü bulunacaklardır. Tam nizam ma' musika ve bir bölük asker sancak ile mensup olduğu alay kumandanının kumandasında bulunacak kral ve kraliçe hazretanın muvasalatlarında zat-ı hazreti padişahiye müşarun ileyhümanın kendilerine rasmai hoş amidiyi ifa buyuracaklardır. O esnada musika Bulgar marşını terennüm eyleyecektir. Vagondan eylediğinde kral ve kraliçe hazreti maiyetleri erkanı takdim edecekleri gibi zatı hazreti padişahi dahi maiyetlerinde bulunan zevat müşarun ileyhima takdim buyrulacaktır. Ba'de bölük önünden geçilerek sukuli ve vapuru hümayuna rakip buyrulacak ve maiyet memuriyetinin bir kısmı dahi diğer istimabotlara müteveccihen hareket edildikçe güzergahta bulunan sefin-i harbiye osmaniye taraflarından top endehati ile beraber merasim saireği bahriye ifa edilecektir.

Dolmabahçe saray-ı hümayunda maiyeti seniyye bölüğü ve mabeyni hümayun erkanın diğer kısmı memuriyetini büyük ünüformalarıyla hazır bulunacaktır. Musika-i hümayun dahi orada bulunacaktır. Sahilsarayı aliye muvasılat olundukça resmi selam ve ihtiram icra ve musika tarafından Bulgar maraşı terennüm olduğu halde hükümdaran hazreti ve maiyetleri sarayı hümayuna dahilinde bir müddet aram buyurduktan sonra zatı hazreti padişahi kral hazretleri karşularında teşrifatı umumiye nazarı ve kraliçe hazretleriyle veli ahd saltanatı efendi hazretleri karşularında Ahmed Feviz Paşa bulunduğu halde dörder atlı saltanat arabalarına rekub buyuracaklardır. Müşarun ileyhanın maiyeti memurları ikişer atlı saray-ı hümayun arabalarına ali meratihim rakib olacaklar ve işbu arabalarda mihmendarlar ve teşrifat-ı memuriyetinden ali der-catim birer zatı bulunacaktır. Müşarun ileyhüma hazretanın ikametlerine bu vechle muvasılat olundukça daire pişegahında ma' sancak bir miralay kumandasında olarak bir bölük bulunacak ve bir askeri musikası dahi

hazır bulunacak Bulgar marşı terennüm saz olacaktır. Dolmabahçe sahilsarayı hümayunundan merasim dairesine kadar güzergahda sınıf muhtelifiye mensup asakir-i osmani bulunup resm i selami ifa edecekler ve saltanat arabalarının önünde ve arkasında birer mikdar suvari asakiri osmaniye bulunacaktır. Bir müddet merasim köşkünde aram eyledikten sonra zat-ı hazreleri avdet buyuracaklardır. Yevmi mezkur akşamı sarayı hümayunda bir ziyafet hususuyie tertip olunarak bundan kral hazretlerinin ma'iyetleri erkanının ileri gelenleri hazır bulunup diğer kısmı merasim dairesinde ta'am eyleyeceklerdir. Ziyafet-i seniyye esnasında musika-i hümayun trenmisöz olacağı gibi ba'del ta'am bir konser verilecektir. İşbu ziyafette bulunmak üzere kral ve kraliçe hazretinin Dolmabahçe sahil sarayı hümayuna muvaslatlarında sadrazam ve hariciye nazırı paşalar ve sarayı hümayun erkanı ve memuriyeti müşarun ileyhimayı bin taşında ve zatı hazreti şehriyari ile veliahd hazretleri yukarı kat nerdiban başında istikbal eyleyeceklerdir. Müşarun ileyhanın esnayı avdetlerinde yine bu vechle teşebbüs olacaklardır.

Ertesi salı günü kral hazretleri veliahd saltanatı hazretlerine iade-i ziyaret eyleyecek ve orada luzumi miktarı asakir-i osmaniye tarafından resmi selam ifa olunacak ve müşarun ileyh hazretlerinin maiyetlerine tayin olunacak yaverler tarafından istikbal edilecektir. Sair şehzadegan hazretana karet vaziyet bırakmayacaklardır. Yevmi mezkurede kral hazretleri tarafından tayin olunacak saatte heyet-i vükela ve ayan ve mebusan reisi evvel ve saniyeleriyle bilcümle seferayı düveli ecnebiye arzu edecekleri surette ikametgahlarında kabul eyleyeceklerdir. Gerek tarafı şahaneden ve gerek kral hazretleri tarafından verilecek nişanların ta'tisi Salı günü vuku bulacaktır.

O kaşam saray-ı hümayun mülükane misafirin karim şereflerine bir ziyafet-i seniyye resmiye keşide buyrularak işbu ziyafet-i seniyye için tayin buyrulacak saatden yarım saat evvel müdain sarayı hümayuna gelerek yukarı karda tertip olunacak salona alınacaklardır. Main olan saatte kral ve kraliçe hazretinin vürudlarında bir gün evvelki tertip vechle istikbal ve teşebbi' olunacaklardır. Kral ve kraliçe hazreti oda-i aliyyede bir müddet aram ve zat-ı hazreti padişahi ile mülakat eyledikten sonra dışarıdaki salonda bir daire-i teşkil eylemiş olan bil cümle seferayı düveli ecnebiye ve zevceleri ile görüşülerek ta'am salonun teşrif buyuracaklardır. Ta'amdan sonra yine büyük salonda sefera ve zevceleri kral hazretlerinin maiyetleriyle biraz görüşülüp misafirin kiram avdet eyleyeceklerdir.

Ertesi Çarşamba günü merasim köşkünde zat-ı hazreti padişahinin şerfi hümayunları kral ve kraliçe hazretleri tarafından bir koşuluk ta'amı verilecek ve ba'del ta'am saat sekiz buçukta Hürriyet-i Ebediye tepesinde icra edilecek resmi geçide azimet buyrulacaktır. Dört atlı bir arabaya zat-ı hazreti şehriyari ile kral hazretleri muvaciğerlerinde mihmendar ğaşa ve ikincisi dört atlı arabaya kraliçe hazretleri ile veliahd hazretleri müvaciğerlerinde diğeri mihmendar paşa bulunduğru halde teşrif buyrulacaktır. Birinci dört atlı arabanın önünde maiyeti seniyye süvarisinde mezkur süvariden bir bölük bulunacağı gibi her iki arabanın cihetinde esb suvar oldularu halde sir yaver istabil amire müdürü maiyeti seniyye kumandanı ve yaveran hazreti şehriyari bulunacaktır. Diğeri arabalara maiyeti mermiryeri ve mihmendarlar teşrifat memurini rakip olacaklardır. Resmi geçitten sonra bu tertip vechle avdet buyrularak Dolmabahçe sarayı hümayun muvasalat edilecek ba'dekral ve kraliçe hazretleri merasim köşküne avdet eyleyeceklerdir. Resmi geçitten sonra bu tertip vechle avder buyrularak Dolmabahçe sarayı hümayununa muvasalat edilecek ba'de kral ve kraliçe hazretleri merasim köşküne avdet eyleyeceklerdir. O akşamdan itibaren ziyaret kralının kısmen resmiyesi hitam bulup müşarun ileyhimadan gün suret hususiye de misafir kalacak. Bu dört gün tarafında tertip ait program kral hazretleri tarafından beyan buyrulacak vechle tanzim edilecektir.

Müşarun ileyhüma hazretanın Der-sa'adetten avdet ve hareket edecekleri gün muvasalatlarında icra edilmiş olan merasim aynı tatbik olunacaktır. Hürriyet-i Ebediye Tepesinde rezk olunan caddelerin berisini ber-vechi atidir:

Gazeteciler memur ve divan ruusa-yı ruhaniye rical-i aliyye sefera-yı yaveran zat-ı hazreti padişahi şehzadeganı yaveran vükela Ayan mebusan memurin

Umumiye direktör

... vekilleri

ve müsama'at ticareti

ve şimedifer ve vank

Direktörler

Tel su deposu su deposu tel

1.4.2.TELGRAFLAR

1.4.2.1.Avusturya-Rusya

Sen Petersburg 19 Mart-İmparator Fransız Jozefin sekseninci sene-i devriyesi münasebetiyle icra edilecek merasim rusya hükümeti Gradük göndermek suretiyle iştirak eyleyecektir. İtilaf müzakirâtı netice-i pezir oldu. Gazeteler bu babda uzun mukalaat neşr edecek itilaf siyaset beynelminel nokta-i nazarından olan ehemmiyetini şerh etmektedirler.

Viyana 20-Nim resmi matbuat Avusturya ve Rusya itilaf hakkında ezhar memnuniyet eylemekte bu itilafın salh ve müsalematın bekasına hizmet edeceğini söylemektedirler. (Osmanlı Ajansı).

1.4.2.2.Doma Meclisinde

Petersburg 19 Mart-Doma meclisinde ma'rif bütçesi mezakire edildiği sırada mebuslardan Mösyö Borçikoviç söz almış ve Rus mekatip aliyesinden yalnız mesavi ihtilafa tesadüf edildiğini söylemiştir. Bu sözler üzerine meclisde büyük bir gürültü husule geldi. Sosyalist ne kırstra meyet fırkaları azalarından bazı zevat hatibi şiddetle tahkir eylediler. Mevki' riyasetinde bulunmakta olan reisi sani ... hakaretden bulunan mebuslar iki içtimai kabul edilemeyeceğini söyledi. Bu tedbir sol cenahta yeniden bir tufan itiraz kapısına sebeniyet verdi. Birçok mebuslar Mösyö Poriçika yeçi irad kelandan men' ettiler. Gürültülü fırtınalar arasında sol cenah fırkası masa kapaklarını kırdıkları sırada Mösyö Poriçikaviç notkana devam etti ve kemal eyledi. Gerisiye terk eylediği sırada sağ taraf kendisini alkışlamakta sol cenah cenabı azam gürültüler etmekte idiler.Meclisi ba'de ruzname-i müzakirane geçmiştir.

1.4.2.3.Mösyö De Batman Havleğ

Berlin 19 Mart-Mösyö Debatman Havleğ Romaya müteveccihen Berlinden müsarakat etmiştir.

1.4.2.4.Tekzip

Çetine 19 Mart-Prens Nikolanın memaliki ecenebiye ziyaret edeceğine ve prenslik krallığa tahvil olacağına dair devran eden rivayet bi usul ve esastır.

Sen Petersburg 19-Rusya-Avusturya itilafın bugün imza edildiğine dair neviye ve remiye gazetesinin verdiği haberin doğru olmadığını Sen Petersburg telgraf ajansı bildiriliyor.

1.4.2.5.Kurtana

Tokyo 19 Mart-Hükmü ferma olan şiddetli fırtına hasebiyle elliye mütecaviz balkacı kayığı mürettebatıyla beraber jandarmanın şarkı sahilde gark olmuştur. Ma'rukinin miktarı sekiz yüze baliğ oluyor.(Ajans Dö Kostantinapol).

1.4.2.6.Avusturya-Rusya

Paris 19 Mart-Petersburgtan işar edildiğine nazaran Rusya ile Avusturya arasında iki hükümet münasebeti samimiyesini tayin etmek ve balkanlarda İstatoyu muhafaza eylemek üzere bir itilafname imzalamıştır.(Ajans Forunya).

Viyanada 19 Mart-Bir itilafa akdi hakkında Avusturya ile Rusya arasında ceryan eden müzakirat neticelenmiştir. İki hükümet münasebet samimiye idame ve tesis eylemek husunda ititah eylemişlerdir. Rusya tarafından ve bu babta bir beyanname neşr eylesine intizar olunuyor.

1.4.2.7.İtalya Kabinesi

Roma 19 Mart-Bahriye nazırı Amiral be tutulanın biraderi vefat ettiği cihetle muahedat bahriye hakkındaki müzakeranın ikmalî yarına tehir edilmiştir. Müzakiratu müteakip verilecek itimad veta adem-i itimad rene sabırsızlıkla intizar eylediğindendir.(Bu Telgraf, İtalya kabinesinin sukut ettiğine dair dün gelen haberleri tekzip eylemektedir.)

Dün Pazar olmak münasebetiyle Paris borsaları gelmiştir.

1.4.3.ŞU'UNAT

1.4.3.1.Meclis-i Vükela

Dün Bab-ı ali'de intikad iden Meclis-i vükelada :

- 1-Kütahyada Tifo hastalığının azalması için miktazi meblağın sarrafına.
- 2- Hüdevendigar vilayeti dahilinde Pazar köyündeki bakır madenin Reşid Bey ve şirkasına ihalesine.
- 3- Aşk kazasında vazı maadenin Ahmed Seyyid Efendiye devr ve firağına.
- 4- Salat kazasındaki fuskat dosud madenin iltizam ve takriatına.

5- Der-sa'adette inşa olunacak hasbihane umumiye ile tevkifhane için tayin olunna mehallere dair müzakirat ceryan etmiştir.

1.4.3.2.Huzura Kabul

Fahri yaveran hazret şehriyari selekne tayin sorulan kırk Ahmed Fevzi Paşa, liva Salih Bahar, Miralay Ziya Bey, Kaymakam Faik Bey, Bektaşî Cemil Bey dün Dolmabahçe silah sarayı hümayuna azimetle siyaver Hurşid Paşa delaletiyle huzur şahaneye kabul buyurmuşlardır.

1.4.3.3.İngiltere Sefiri

İngilterenin Der-sa'adette sefiri sirlovator hazretleri dün saat beş raddelerinde dair-i bahriyeye giderek nazarı Halil Paşa ile bir müddet mülakat eylemiştir.

1.4.3.4.Veliahd Yaverliği

Veliahd saltanat Yusuf İzzeddin Efendi hazretlerine biri Bekbaşı biri mülazım rütvesinde iki yaver tayin edileceği istihbar kılınmıştır.

1.4.3.5.Bağdata Gidecek Zabitan

Nizam Paşanın Bağdata götüreceği otuz yedi zabitanın birer derece terfiileri harbiye nazaretinden makam-ı sadarete iş'ar edilmiş ve keyfiyet idare-i seniye aktaran etmek üzere arz itba-i aliye kılınmıştır. Zabitan mumâ ileyhimden bazılarının esamesi ber-vechi atidir:

Erkan-ı harpler:Kaymakam Rıza Bey, Rüsam Bey,Cevad Bey.

Piyadeler:Miralay Tevfik Bey, Bekbaşı Saffet Bey, Kol ağası Refik Saib Ali ve Nazif Beyler.

1.4.3.6.Amerikan Seferatından Bir İltimas

Kovanin ve mukarrerat ve nizamata mahsusa ile parlemonto zabıtname ve evrakı ve devairi muhtelifiye ait muharrerat ve hükümet-i osmaniye'nin müseadesiyle neşr veyahut neşri için nakden muavement edilen mahidi edebiye ve fenniyyeyi haiz ovrak ve saikin eski nüshalarıyla matbuat muvakkate dahil olduğu halde cenab-ı hükümet-i seniyyeden neşr olunan bilcümle muharrerat-ı resmiye suretlerinin mübadele-i asar hakkında mevcut itilafa tevkiyen taht idaresindeki kitabhaneye suret müntazimedeki irsal ve işyondaki meclis mali hafız katibi tarafından talep edildiğinden ve otuz senedenberi Amerikanın beyiklerince muharreratı resmiyesini muhtevi

mecaldat itilaf mezkur mucubince her sene müntezen ma'rif nazaretine gönderilmekte olduğu halde mukabele mezkur kütüphaneyi bir gün muharreratı resmiye gönderilmediğinden bahsle ba'dazin neşr olunacak evrak ve muharreratın doğrudan doğruya mezkur kütüphaneye irsal Amerika seferatınca hariciye nazaretinden iltimas olunduğu nazareti müşarun ileyhten makam sadarete enba edilmiş ve makam sadareten dahi umum ve devair tebligat icra kılınmıştır.

1.4.3.7.Bulgaristan ve Sırbistan Krallıklarının Seyahati

Belgrad 19 Mart-Sırbistan kralı Petersburg ve Ders-a'adete seyahatlerini müteakip Bulgaristan kralını Karadağ Prensi de Romayı ziyaret eyleyecektir.(Ajans Nasyonel).

Petersburg 19-Sırbistan Kralı gelecek Salı günü buraya muvasalat edecek ba'de musikada 48 Kefede 24 saat tevkif eyleyecektir. Kral kefedden doğruca Dersa'adete azimet edecektir. Musikada belediye reisi kral davet için Sen Pertersburga gelecektir.

Belgrad 19-Kral Pier Mevsim safta Roma ve Çetinseyi ziyaret edecektir. Bu sebeple veliaht meşrutiyet sadık kalacağına dair yemin etmiştir. Harbiye nazarı hamidiye Garikoviç krala refakat edecektir.(Osmanişir Lovid).

Belgrad 19-Kral Pier Rusyadan avdet ettikten sonra Romanya Bulgaristan tarikiyle Dersa'adete azimet eyleyecektir.Kral Sen Petersburgtan sonra musikakişnef-Rumi-Samovit-Sofya-tarikini ta'kip eyleyecektir. Neşr edilen bir emirname kralide krallık esnayı gıyabında veli ahdın icrayı niyabet edeceği beyan edilmiştir.İskoviciyana nisanın beşine kadar ta'til müzakirat eylemiştir.

Roma 19-Sırbistan kralının gelecek Ağustos ayı tarafında İtalya haneden kralisine ziyaret edeceğini teyit etmektedir. Sırbistan Kralı hazretlerinin dün sabah saat dokuzda Petersburga müteveccihen hareket eylediği Belgrat seferatı seniyyesinden hariciye nezaretine ba telgraf işar olunmuştur.Jön Türk Refikamızın verdiği verdiği ma'lumata nazaran Sırbistan sefiri Mösyö Nanadoviç Sırbistan Kralının Rum Patrikhanesi ziyaretinde icra edilecek merasimin programı talep etmiştir. Patrik Efendi bu babta kariben bir program tanzim edeceğine söylemiştir.

Evvelki gün sen Siyod meclisi bu mesele ile işgal etmiştir. Kral ikametgahına tahsis edilecek saraya asıla olduğu zaman Rum patriki iki metre polid sen Sinod

meclisi azaları ve meclis muhtad baş katibi tarafından ziyaret edilecek ve selamlanacaktır.

Berlin 20 Mart-Benim resmi Almaya şimali gazetesi haftalık icmal siyasinde Bulgar ve Sırbistan Krallarının Der-sa'adet seyahatlarından bahs ettiği sırada diyor ki: "Bulgaristan ve Sırbistan tarafından bu ziyaretlere Atıf edilen ehemmiyet siyasiye bizce ma'lum olan haberlere nazaran Türkiye ile münasabat hisse-i humucuriyetinin idamesi arzusunu daha açık bir surette ifham etmekten ibarendir. Balkan hükümdarından ikisi tarafından boğaziçi sahillerine icra edilen bu seyahat Bulgarların ve Sırpaların balkanlarda istatoyu muhafaza hakkında düveli ma'zumenin efkarını kabul etmekte olduklarını esbatı eyliyor.

Şu halde iki hükümdarın İstanbul'a icra edecekleri seyahatler umum Avrupa nokta-i nazarında kemal muhasılatla selamlanmalıdır. İbtida Bulgaristan ve Sırbistan tarafından icra edilen teşebbüsat üzerine vuku'a gelen bu seyahatler Türkiyenin geç sene ma'ruz olduğu mesail mu'tedeye karşı ittihaz ettiği aklana va'dakarane politikaya beyan teşekkürat ve ihtiramat makamında telki edilebilir.(Ajans Dö Koatantinapol).

1.4.3.8.Son Telgrafnameler

Belgrad 20 Mart-Kral Pier hazretleri başvekil Mösyö Basih ile hariciye nazırı Mösyö (Milinoviç) umur siyasiye müdür Mösyö (İspalayokoviç) umur siyasiye müdürü Mösyö (Yankoviç) yaverandan miralay (Çeviriş) ve tekemmül maiyeti askeriyesi ile birlikte bu sabah saat dokuz buçuk adelerinde Petersburga müteveccihen hareket etmiştir.

Sarayı kralından büyük kiliseye kadar kadar giden yol üzereinde hınca hınç toplanmış olan ahali-i kemal şok ve mesrutla müşarun ileyh alkışlıyor idi. Kilisede ayin ruhunu icra edilmesini müteakip kalabalık daha ziyade çoğaldı ve bütün huzurun meb'usan rical devleti ve heyeti sefera müşarun ileyh berayı teşebbi' istasyona kadar gittiler ve şiddetle alkışladılar. Evvelce beyan edildiği vech ile kral tren Avusturya-Macaristan dahilinden geçtiği sırada müttekiren seyahat eyleyecektir. Esasen tren hiçbir Avusturya istasyonunda tevkif etmeyecektir. (Osmanlı Ajansı).

Sofya 20 Mart (Akşam)- Bulgaristan kral ve kraliçesi hazreti maiyetlerinde on sekiz zat bulunduğu halde gece alafranga saat on birde azimet edecekler ve

vükeladan Mösyö Malikof Raporikof ve Mösyö liyaçif ve kralın katibi Mösyö Döproviç ile Miralay Sadif rafakat edeceklerdir. Krala mahsus olan tren iki lokomotif ile on bir vagon dan merkep olacaktır.

Paris 20 Mart (Akşam)-Roman (Nan) gazetesine telgrafla işar olunduğuna göre Avusturya ile Rusya arasındaki intak akdi sureti resmiyede tekzip olunmuştur.

1.4.3.9.Osmanlı Rical Siyasiyesi ile Mülakat

Sofya münteşir “Porporatis” hazatesinden:

“Roskovaya Salovo” gazetesinin muhbiri mahususi balkan ittihadı meselesi hakkında Osmanlı rical siyasiyesi ile mülakatında bulmuş olduğunu beyan ediyor. Rical müşarun ileyhanın meclisi mebusan Ahmed Rıza Beyefendinin beyanatının ber-vechi atidir:

Avrupada bulduğum zaman neşr ettiğim asarımda Türkiye, Sırbistan, Bulgaristan, Karadağ, Yunanistan ve Romanya devletlerinin ittihadı iktisadi ve siyasiyesi fikrini müdafa'a etmekte idim. İttihad fikri Türkiyenin düveli medniye sırasında girmesiyle kabil icra bir şekil girmiştir. Balkan milletlerinin menfi iktisadiye ve siyasiyesi birbirine muvaffaktır. Melül mezkresnin bir takım muhteremin yedinden kurtulması hepimiz için faydalıdır. Balkan devletleri ittihad arzusunu sahi husule getirdiklerinde zengin ve kuvi bir vücud teşkil ederek Avrupa muvazenesi muhafazayı hidmet edeceklerdir. Balkan devletleri arasında misüllü Türkiye ile Bulgaristan beynindeki infirad esesli ve azevi değildir.

Makedonya meselesi hakkında fikrinizi ne merkezdedir.

Bu mesele yakın vakitte zail olacaktır. Kilise ve mektepler kanunu tatbik edelim ve idare-i memleketi idare-i sabıka bakiyesi olan nakıstan teberre-i edelim. O zaman osmanlı akvamı Balkanlar haricinde bulunan milletdaşlardan daha serbest yaşayacaklardır. Yunu sırp Yunaniler hakkındada söyleyebiliyorum.

Hükümet bila fark Makedonya Bulgarları son zamanlarda sükunetlerini daha ziyade muhafaza etmektedirler biz memleketin sukunet-i umumiyesini tamamen iade edeceğimizden eniniz zita çeteler hareketini izaletе çalışdığımız zamanda mülkiye adliye ıslahatı ve mektep ve kiliseler hakkında kanunlar vaz'ı ile de iştilal ediyoruz.

Abdülhamid idaresi bazı kimselere bir mevki mümtaz bahş ederdi. Biz ise şimdi bütün anasırın kanunen huzurunda müsevematını temin ediyoruz. Bu hukuku Türkiye haricindeki Bulgarlar dahi anlarlarsa münazaaya badi olan sebep ortadan kalkmış olur. Hepimizin hususiyle küçük hükümetlerin faidesini mucep olan Balkan ittihadı ancak o zaman kabil icra olacaktır.

Sırbistan ve Karadağ ile münasebetimiz gayet iyidir. Mösyö Milinoviçin İstanbulu ziyareti münasebetiyle mezkureyi daha ziyade takviye etmiştir. Fakat Balkan ittihadı meselesi kolaylıkla husul olmayacağı şüphesizdir.

1.4.3.10.Talat Beyin Beyanâtı

Talat Bey Balkan ittihadı fikrini pek ziyade atf ehemmiyet ediyor. Mesele-i mezkure hakkında ber-vechi ati beyanda bulundu:

- Balkan ittihadı fikri pek ali bir fikirdir.
- Türkiye ,Bulgaristan, Sırbistan ve Karadağ hepsi ne azim bir kuvvet teşkili eder. Fakat Balkan ittihadı bugün birdenbire sahi husule getirmek güçtür. Biz umumen Balkan şüphe ceziresinde sukuneti an samimül kalp arzu ederiz.
- Makedonyanın haiz sekun ve terki olması ma'zuz emlamızdır. Çetecilerin maksadı bu sekun ve istiharet amiye ihlal etmekten ibaret olduğundan anlar hakkında ahkamı kanniye tatbikte maztar kalıyoruz.

Harbiye nazırı Mahmud Şevket Paşanın beyanâtı Balkan ittihadınının kabil icra olup olmadığına dair fikri mi suval ediyorsunuz. Gayet iyi bir fikir olduğundan sahi husule gelmesi arzu olunur. Fakat vücud bulacağı zaman tayin ahval dahiliyesini ikmal ile meşgulüz. Biri mecri ve idari ıslahata mütecaviz. Türkiye kuvvetli bir devlet olmalıdır. Binaenaleyh evvel emirde ıslahat-ı askeriye icrasına mecburuz.

Hali hazırda Rusya ile Türkiye arasında büyük bir meşahibet vardır. İki dahi Avrupa aile-i devliyesinde fail muhtar bir ra'zu olabilmek için çalışmalıdırlar. Rusya ile Türkiye beyninde makarenet husulü arzu olunur. Makarenet mezkureyi diğer ıslav hükümeti dahi iştirak etmelidirler. Böyle bir ittihad yalnız tedafi'i bir maksatla yarım olmalıdır.Balkan yarım adasında dahili karışıklıklar mevcut oldukça mihacemat hariciye tehlikesini tamamen def etmek kabil olamaz.Bu sırada Bulgarlar Türkiye memurlarının vazifesine itimad etmiyorlar ve güya biz Makedonyalıları esir ediyormuşuz diyorlar. Bu doğru değildir. Makedonyada olduğu gibi bütün Türkiyede

dahi müsavat kaidesi tamamen hüküm sürmektedir. Çeteler kanuni herhangi milliyete mensup olursa olsun bütün katilleri ta'kip için vaz olmuştur. Bizi güya Türkiyede Bulgar mektep ve muallimlerini ta'kip edermişiz dite itham ediyorlar ki bu da doğru değildir. Biz ancak vatanımızı parçalamak isteyen propagandalar (Bila fark millet ve mezhep) aleyhine ta'kibatta bulunuyoruz. Bu hususta daha mefsul ma'lumatı dahiliye nazırından alabiliyorsunuz. Anasır muhtelifeden ahz-ı askeri teşebbüsü pek iyi neticeler verdi.

Balkan devletleri arasında daha ziyade emniyet mutakabile daha ziyade istabar ve yekdiğere hürmet sayesinde o eski "hasta adam"ın miraseni taksim itmek havasında bulunanlar propagandaları azalacak işte zaman Balkan ittihadı hakiki bir şekil alacaktır. Avusturya-Rusya mukarantine gelince biz Rusyanın dostluğundan emin olduğumuzdan Avusturya ile olacak makareti Avrupa slahının muhafazasına hadem olacağına eminiz.

1.4.3.11. Cavid Beyin Beyanâtı

Cavid Bey Balkan ittihadının husulü üzerine tehdit edecek istikbal iktisadiye tedkik ederek demiş ki:

Balkan devletleri arasındaki münazaalardan akd ittihadı muvaffak olurlarsa ticaret beynel minelde büyük def'ale bir kuvvet teşkil edeceklerdir.

Bulgaristan-Türkiye ticaret mukavelenamesinin müddeti yakında hitam bulacağını?

Biz bu mesele hakkında müzakirata mübaşiret ettik. Mukavelenin tecedidi şüphesiz arzu olunur. Eğer ticaret mukavelesini akd muvaffakiyet hasıl olursa arzu olunan Balkan ittihadıyene doğru yeni bir adım atılmış olur. Şimdi Romanya ile ticaret mukavelesini müzakire ediyoruz. Ondan sonra sıra Surbistana gelecektir. Fakat Sırbistan ile olan mukavelemiz hepsinden evvel akd olunacaktır. Fakat Sırbistan ile olan mukavelemiz hepsinden evvel akd olunacaktır zan ederim.

Cavid Bey demiştir ki:

Bütün Balkan hükümetine elverişli olan hat mezkurun inşası hakkında bütün kuvvetimizle çalışacağız. Bu sayede Sırbistan asaret iktisadiyeden kurtulacaktır. Romanya Bahri sefid için büyük bir suhulet hasıl olacaktır.

Hattı ma'lumenin güzergahını keşf ve tayin amaliyatı hita bulmak üzeredir. Kalan otuz kilometrelik mesafenin tahrisine merbut kalıyor. Fikrime göre Tuna Adriyatik hattının prevejesi ancak üç sene sonra mevki' icraye vaz' olunabilecektir.

Görülüyor ki balkan hükümetinin e kadar umumi ve parlak istikbali vardır. Rusyanın bize karşı olan dostluğundan pek memnunize tarafeyn beynindeki sebep muhasama bir taraf oldu. Çok zaman geçmeyerek Avrupalılar dahi menafi' siyasiye ve iktizadiyeye müstenid bir Balkan ittihadı karşısında bulunacaktı. Bu hal yalnız Balkanlarda değil bütün Avrupada silahın edamesine hadem olacaktır.

“Feraye Perase”den:

İstanbul en çok hatırat-ı siyasiyesi malik şehirlerindedir. Devlet-i osmaniye'nin paytahtı bu hususta yalnız kudüs ve Roma ile kabil kıyas olabiliyor. İstanbulun soruları dahilinde şimdiye kadar hadisat mühimme-i siyasiye ceryan etmiş eski Roma ve Yunan hükümdarları hüküm sürmüştür. Mamafih İstanbul şimdiye kadar görmediği bir manzureyi yakında görecektir: Kral Ferdinand bir iki gün sonra zat-ı şahaneye misafir oluyor. Bu bir vakaa fevkaladedir. Eski Bulgaristan zamanında böyle Bulgar Çarları Türkiye Saltanatlarına karşı daima cenk ve cedal üzere bulunurlar idi. Şimdi ise bir Bulgar çarı refikasıyla beraber güya hükümdarına misafir oluyorlar.

Kral Ferdinand şarka mahsus olan misafir perverliğe tamamen mazhar olacaktır. Bütün bunlar şayanı dikkattir. Bununla beraber Ferdinand'ın İstanbul seyahatinde evvel geçen hadisat daha ziyade dikkati şayandır.

Kral Ferdinnad ve Kral Peter Rus hükümetinin tashihati ğzerine İstanbula gidiyorlar.

Vaktiyle Rusyada İstanbulun yolu Viyanadan olduğu söyleniyor idi. Şimdi acayip bir şey görüyoruz. Sofya ve Bulgar adeden İstanbula seyahat Petersburg tarihiyle olur. Kral Ferdinand Petersburg da merasim fevkalade ile kabul olunmuş idi. Kışlak saray ikametine tahsis olunmuş ve yevm vilayetine masadif olan günde Petersburg şehri gayet metintan suretde donadılmış idi. Kendisi ortadoks olmadığı halde büyük bir piskopos ona dua etmiştir. Petersburgtan mefarikatinde çarın validesi bile berayı teşebbi' istasyona kadar gelmiştir.

Fakat şurası da muhakkaktır ki Rus hükümeti Makedonya üzerindeki amali terviç edemeyeceğini katiyyen beyan etti. Ruslar o gibi amal ve hayaletle karşı olduklarını alenen beyan ettiler. Rus hükümeti kral Ferdinanda mutlaka İstanbul'a gelip metbu' sabıki ile görüşmesine ve terk hükümetini neyat salh pervanesi hakkında temin etmesine dair nasyih kat'ie vermişti. Geçen gün de madde harbiyen eden müzakirat Rusyanın Bulgaristanı teşci' etmeyeceğini ve bilakis ni'met salhi Bulgarlara tavsiye ettiğini isabet etti. Kral Ferdinandın İstanbul'a gelmesi Genç Türk hükümeti için bir muvaffakiyettir. Genç Türkiye Girit meselesinde gösterdiği metanet ve tedabir siyasisinde düveli hamiyeden istediğini istihlal etti (Şarkda hal hazırın idamesi) bu birinci muvaffakiyet idi.

Petersburg kabinesinin arzusu üzerine kral Ferdinandın İstanbul'a gelmeside ikinci bir muvaffakiyet sitasiyesi teşekkül eder. Rusyanın şarkta salh ve müsalmati ihlal edecek hiçbir hareketi terviç edemeyeceği Petersburg kabinesinin Ferdinandı İstanbul'a göndermesiyle sabit olmuştur.

Bütün Avrupa salh ve müsalmat ettiriyor ki bu hal mucep muhafaziyettir.

1.4.3.12. Emlak Verisi Neile Tezayid Eder

Meclisi mebusanımızın içtimat ahriyesinde emlak ve meskufat vergisi hayli müzakirata zemin teşkil etmiştir. Memleketin ihtiyacaat medinesi arttıkça herhangi şekilde olursa olsun vergilerin tezyidi meselesi mevzua bahs olmak tabiidir. Vergiler zaman istibdata pek haksız bir surette tarh edilmiş idi. Vergi en ziyade firaye tahmil olunur zenginler ve bilhassa müftezan vergiden yakalarını kurtarıyorlar idi. Fakat zaman meşrutiyette bu usulün bekası memalik olmayacağından bundan böyle tarh tekalif hususunda dahi muktaziyet adl ve hakikatin icrasıyla fikir ve zengin arasında müsavamat gösterileceğine şüphe yoktur.

Maliye nazırı Cavid Beyefendinin dahi beyanı vech ile beş on sene sonra belki daha on yer gülerce yine ta'dilat icrasına luzum görülecektir. Hükümeti osmaniye'nin alal umum emlak vergisinden aldığı para ehemmiyetimiz bir yekün teşkil eder çünkü bizde emlak ve meskufatın kıymeti yoktur. Bununda sebebi vesait nakliyenin fakdanidir. Vesait nakliye tezyid edildikçe emlak da kıymeti artar. Bir kere İstanbulun haline bakalım. Dünyanın tabiyaten en güzel bir paytahtı arazi kıymetince her yerin aşağısındadır. Çünkü vesait nakliyesi mefkuttur. İstanbulun yalnız bazı mehalatıdır ki kıymeti artmıştır. Onlarda hemen hemen birinci ve altıncı

daireler münhasır gider. Birinci daireninde birçok mahalli kezalik terkiden mahrum kalmıştır. Yalnız sirkeci yeni camii balık pazarı sultan hamamı cihetleri haiz terki olmuşdur. Buna sebep mu'amelat ticariyenin buralara naklidir. Bir zamanlar çarşu içi en işlek ticaret mehali idi. Şimdi ise den kör bir yerdir ticaret aşağı taraflara intikal etmiştir. İşte şehrimizin vesait nakliyeden mahrumiyeti sayesinde derki bir taraf kesb şerf ettiğini gibi diğer tarafın şerki tenakıs eder.

Bizde ticaret dükkan mazaları dahi bir daire-i mahdudeyi maksur olup daha çakmakçılar yokuşundan yukarı çıkar iken fikadan ticaret göze çarpar. Caddeler kasap, bakkal, kahvehane gibi ehemmiyetsiz dükkanlardan ibaret kalır hele aksaray ve Fatihi geçerseniz İstanbulumuz hakiki bir köy manzuresi alır. Vesait nakliyesi mükemmel olan memleketlerde vakian bazı caddeler ve sokakların şöhreti diğerlerinden faik ise de sai mahallelerde güzel güzel mazalar dükkanlar ticarethaneler bulunur. İstanbulda aksaray ve Fatih civarında oturanlar mümkün müdür ki istediklerini orada bulabilsinler. Mutlaka aşağılara inmeye mecburdurlar. Bilade garbiyede ise böyle değildir. Her dairenin her mantukanın bir Pazar ticareti vardır. Edirne Kapısında oturanlara onlar ne aralar ise civarlarında bulurlar. Hatta en büyük piyasalarda bulunan bankaların bile hicren mehallerde şu'beleri bulunur. Yedi kala civarında mütemekkil ahali oradaki bank şubesiyle işini göre yeni camiye kadar etmeye mecbur olmaz.

Memleketimizde şu tekemmülât medinenin hiçbirisi husule gelmedi. Fakar meşrutiyet idare sayesinde şu yazıp çizdiğimiz şiarın hepsi bizdede tahcili edecektir. Buna şuphe yok. Bizim demek istediklerimiz şey eğer memlekette emlak vergilerinin tezayid etmesine intizar ediyor isen evvel emirde vesait nakliyenin teksiri çaresine bakmalıyız. Elektrikli tramvaylar o mensuplar şehri şimendiferleri baharlı tramvaylar sevhile vapurlar sık sık gidip gelmeye başlanınca Edirne Kapısı top kapı gibi yerler dahi kemalen mamur ve abadan olacaktır. İstanbulun istikbali pek büyüktür? Pek büyük.

El-yevm İstanbulun ahval iktisadiyeside o kadar mühim değilse de birgün olur da ahval siyasiyesinin göstereceği luzum üzerine balkan hükümetleriyle aramızda bir ittihad iktisadi hasıl olur ise istanbul uzman bir mümer ma'mulat olacaktır. Emlakın tezyid kıymetine buda bir sebep teşkil edecektir.

Kezalik İstanbul civarında tesisi mümkün olan zayi' fabrikalarının metmulat ve manzu'atini sağa sola sevk etmeye mecbur olduğumuz zamanda şehrimiz başka bir renk bir kıymet peyda edecektir. İstanbul halkının ekseriyisi devletten alacağı ma'aşla geçindikleri ve bir mahsul vucuda getirmeyip hep hazırı yedekleri için şehrin arazisi kıymet peyda edememiştir. Fakat bir kere eller başlar merakız Medinede olduğu gibi işlemeye başlar ise uzman memleketlerimiz elbette kesb servet ve saman edecek, hazine-i devlet masarıftan ziyade varadet temin edecektir. Hele telgrafın tay mekandaki kuvve-i harikası misafirler bu sayede kısalıp da şehrin her tarafı ta'ti muhaberatça bir seviyeyi iktisap ettiği vakat hayat revzmerede büyük bir tahvil iktisap ettiği vakt olacak saatlerce zaman sarrafına tevkif eden işler bir an içinde bitecektir.

Velhasıl hükümetimiz emlak yüzünden bihak istifade etmek ister ise şehrin dahilinde umur-ı nafia ve belediyenin tanzimi emrinde hiç zaman kaybetmeye gelmez. Ve sait nakliye şirketleri ne mertebe süratle teşkil eder ise arazimizin kıymeti de öyle bir süratle artacaktır. Dün bu sene ahalisinden bir zar ile görüşüyorduk. Oralarda arazi ve emlakın peyda ettiğini kıymetin derecesini bu zattan işittiğimizde hayranlara duçar olduk. Birkaç Sene evvel ancak beş yüz lira edebilen arazi bu kovan iki bin beş yüz lirayı bulmuş. Bir metre merbi' üç sene evvel on gruşa satılan yerlerin kıymeti bir iki liraya çıkmış bunlar hep vesait nakliye ve medinenin tezyidi sayesinde nasip olmuş. Bu şehir bir Avrupa şehri halini iktisap etmiş. Ahali-i islamiye den bir takımı vaktiyle yok bahasına ellerinden çıkardıkları arzu için bugün pek ziyade tesif etmeye başlamıştır.

İşte bu hal yakında İstanbulda da olacak emlak ve arazi fevkül had tezayid edecektir.

Hükümetimiz hiçbir anını feda etmemeli ne yapıp Elektrikli tramvayları her yerde tesis etmeye çalışılmıştır. Lazım gelürse yine kar ederiz. Avrupada olduğu gibi kırk para ücretle köprüden topkapıya gidilecek olursa oralardaki hali arsalar bostanlar birtakım büyük müessesata culugan olacak, belki şimdi tebdil haca için iyice uzaklara gitmeye mecbur olanlar topkapu taraflarından sayfiyeler ittihaz edeceklerdir. Bu hususta en büyük rolü belediyemiz olunacaktır. Şehr-i emaneti belediye daireleri müessesat ve vesait medinenin emr tesisindeki hafiyatı vakf zevatın eline geçtikçe İstanbul toprağının her taraftan altın ma'denleri fişkiracağına emin olabiliyoruz.

1.4.3.13.Yunanistan Havadisi

Atina 20 Mart-Yenişehir civarında asker ile köylüler arasında vukua gelen masadimeye dair ma'lumat atıye verilmektedir. 500 kadar köylü yenişehir civarında bir trene taşlar atarak ve vagonların camlarını kırarak treni tevkife teşebbüs ederler. Mehal vaki'aya asker şıtab eder ve ist'mal saliha mecburiyet his eyler.Edilen ateş üzerine beş kişi telef 15 kişi ... olmuş. Bu hali gün diğer nümayışler derhal dağılmışlardır. Ba'de yüzü mütecaviz köylü yeniden nümayış icra etmek için yenişehire azimet etmişlerse süvari askeri tarafından dağılmışlardır. Bu müsademede iki zabt mecruh olmuştur.

Sayfa:3

Asayış iade edildi. Müteakiben yenişehirde akd olunna metni' sekunetle geçmiştir.

Atina 19-Osmanlı sefiri Nabi Bey, Teselyadaki çiftlikler meselesi hakkında Yunanistan hükümetin verdiği cevapda itan edilen teminata beyan memnuniyet eylemiştir.

Atina 19-Ordunun tasfiye ve tensik için 200 zabt tarafından harbiye nezaretine verilen bir istid'anamenin suretini gazeteler neşr eylemektedir. (Ajans Dö Kostantinapol).

Atina 19-Kabine Der-sa'adet seferathanesinde tebdilat azime icrasına kara vermiştir. Bir iki gün tarafında yeni memurlar tayin edilecektir. Mösyö Romanos Pars Ganadivos Londra setrayet Berlin korumilos viyana Panas Roma seferatlarına tayin edilmişlerdir.

1.4.3.14.Makedonya Ahvali

Selanikten Osmanişir Lovid Yazılıyor:

Şehri halk on birinci günü Der-sa'adetten tren mahsule hareket eden 330 efrad-ı cedidede yolda icra edilen ta'mirat hasebiyle demir hisar istasyonunda tevkife mecbur olmuş ve siroz manukası dahilindeki tabur merkezlerine taksim olunmuştur.

Polirozda bir jandarma mefruzesi kapodan haculaki ve heraklı çetelerine tesadüf etmiş ve orada bir müsademe vuku'a gelmiştir. Müsademe içine bir müddet imtidad eylemişse de şakiler akşamın havalinden bilade istifade firar etmişlerdir. Yalnız kaptan Heraklı hayan derdest olunabilmiştir.

1.4.3.15.Sisam Ahvali

Paris 19 Mart-Tan gazetesi neşr eylediği bir baş makalede sisam ahvalinden bahs ettiği sırada düveli ma'zumenin bu babta bir suret tesviye bulmaları lazım geldiğini ve Sisam ahvalinden pe satçı bir surette haverdar olduklarını beyan ediyor. (Osmanişir Lovid).

1.4.3.16.Resmi Geçit Tecrübesi

Beyoğlunda aramasaz atifeyi alayinin birinci ve ikinci taburları dün Hürriyet-i Ebediye tepesine giderek mertip program mucebince icra edilecek olan resmi geçit tecrübesiyle ifa eylemişlerdir.Mezkûr taburlar ifradi bu resmi geçidi itfayeye mahsus olan ma'furlar ve balatalar ve sarı çizmelerle icra etmişlerdir.

1.4.3.17.Memrin Askerliği

99,300 seneleri isnan erbabından olan ve bu sene taht salaha alınan ifrad meyanında bulunan hilafanın hidmet maksabulunan hilafın hidmet maksadi askeriye de buldukları müddete ve içlerinde bedel verenler için ta'lim müddetleri olan üç maha ait olarak mensup oldukları aklamda mahsus ma'aşlarının suret tesviyesi dahiliye nezaretince makam sami sedaret penahiden istizan olunmuştur.

1.4.3.18.Nişan

Dahiliye Nazırı Talat Maliye Nazırı Cavid Bey Efendiler ile Ma'ruf Nazırı Emrullah ticaret ve nafia nazırı halacıyan efendilere ve mabeyni hümayun baş katibi Halid Ziya Beyefendiye birinci rütbeden mücedidi nişan-ı zişanı ihsan buyrulmuştur.

1.4.3.19.Teltif

Beyoğlu mistentik azasından serkisi Karaköç efendinin vucuda getirmiş olduğu kavanin osmaniye mecmuasından dolayı üçüncü rütbeden osmani nişaniyle teltifi hususuna irade-i seniyye şeref sadır olmuştur.

1.4.3.20.Yeni Jandarma Kumandanları

Konise cezasir bahri sefid vilayetleri

Sayfa:4

Jandarma kumandanlıklarına Selanik jandarma mektebinden çıkan zabitan acilen intihap ve ta'yini takrir etmiştir.

1.4.3.21.Oprator Cemil ve Nurettin Beyler

Tıp Fakültesi reisi Oparatör Cemil ve Haseki nesahati hanesi sertibi ve Oparatör Ahmed Nureddin Beyefendiler Avrupa seyahatinden Der-sa'adete muvasalat etmişlerdir.

Tıp Fakültesine ait olma üzere bütçeden mahsus on bin lira ile Haydar Paşada yeniden (Paviton) ve (Yoli kolinik) daireler inşası mahzeninden bahs ile mezkûr mebaniyetin İstanbulda tesis temini havi olarak talebeyi tıp cemiyyeri tarafında ma'rif nezaretine bir istid'a name takdim kılındığı müstehaptır.

1.4.3.22.Sırp Bulgar Mebusanları

Belgrad 19 Mart-Sırp mebusanı Mayıs ayı zargında Sofya ve ihtimalki Der-sa'adeti ziyaret edeceklerdir. Belgrad mebusları da ba'dehu Belgrata azimet ederek iade-i ziyaret eyleceklerdir.(Ajans Nasyonel).

1.4.3.23.Dahili Telgraflar

Manastır 2 Mart-Anane-i bahriye hasılatı geçen gün evvel üç yüz elli bu günde yedi yüz elli lira cemaat merkeziye ye gönderilerek mecmu irsalatın on iki bin lira raddesinde olduğu bildirilmiştir.

Mekke 6-Dün bugün ve badan bir vakit ruku' bulunmuştur.

Basrada 6-Necid sancağı dahilinde tahrir takvise beden olunmak üzere mutasarıflıktan vaki' olan iş'ar üzerine icap edilen defaktör ve evrak mehaline gönderilmiş beynel kerim livai mekure ilk def'a olarak muamele tesciliyeye ibtidar edildiği bildirilmiştir.

Yanya 6- Permidin pavar karyesinin yalayan çiftliğimde mukim Ago çavuşun kerime namındaki kızını bir hafta evvel kaçırmış olan Garviçe karye Abidin Alim bu kere Der-sa'adet olunarak cihet adliyeyi tevdi' olunmuştur.

Ankara 6-Donanma-yı osmani ianeri malitesinde anane cemiyeti merkez umumiyesine bu kere gönderilen kırk iki bin altı yüz yirmi sekiz guruş on para ile mecmu' irsalat beş yüz yirmi altı bin iki yüz otuz dokuz guruşa baliğ olmuştur.

1.4.3.24.Sofyada Metingalların Tesirati

Bulgar hükümetinin ahkam kanuniyeyi icra hususundaki salahiyeti isti'mal etmek için ta dereceye kadar sarf-ı gayret ettiğini gösteren fikrat atıye (Balkan)

gazetesinden iktisap ediyoruz.Bulgaristanda efkar-ı umumiye günden güne kabarıyor. Böyle giderse ‘umumiye bir ihtilalden korkulur. Rusçuklu bir müslüman kızının kaçırılması nihayet ahalinin olması galyan umumiye badi oldu.

Ahali ve Darulfinun talebesi asker ve jandarmalar tarafından da’yatlardan sonra Sofya banyeleri civarında bütün şehir Voloya verdikleri görülünce üzerilerine derhal süvari askeri sevk edilmiş ve toplanan ahali dağılmak istenilmiş ise de suvari askerine karşıda saldırmaya başladıkları hengamda askeri üç bin derf’a havaya ateş etmiş ve ahali askere ateşle taşlar ile mukabele eylemiştir ve mütemadiyen (Aşağı kahr olunuz) sedaları ile askeri tahkire başlamaları üzerine süvari kumandanı (Kılıç çek) süvarilere ahali üzerine hücum emrini vermiştir.

Yeniden süvarilerin koparılıp yalın kılıç olarak süvarilerin ahali dağıtmaya başladığı sırada birkaç süvari bargir ile üzerindeki nefrat yerlere sürülmüş ve o civarda ayrıca toplanmış olan bir Cem Gaffur asker ve jandarmalar üzerine yağmur gibi taş yağdırmaya başlamıştır. Süvariye muavement için beyan dahi yetiştir. Piyade ve süvari üzerine taşlar yağmur gibi yağdırmaya başladığı sırada piyadeler ahaliyi ihafa etmek üzere havaya atış etmiş piyadenin ateşine ahali salh ateşiyle mukabele ederek mücadelata başlamış nihayet asker ahaliyi ve Cem Gaffur şehrin kenarında bulunan alacalı köprüden öteye kadar takibiyle ateş bastırılmıştır.

Süvariler ötelere saklanmış olan ahaliyi dahi ta’kip ederek gece saat dokuz buçukta asayiş iade olunabilmiştir. Banyalar yanında Cem Gaffur zabıtanın ya’zılarını ta’kip eder iken muma ileyhin tahlis can için isti’mal eyledikleri Rovlör kurşunlarından bir aşçı yaralanmıştır.Piyade ve süvariden ma’ada topcular dahi nümayişlerinden şehri muhafaza için götürülmüştür.

Polis müdürü verdiği ma’lumata göre asker jandarmalardan 60 kadar mecruh vardır. Askerden 5 kişi ağır suretde yaralanmışdır. İki başından fena halde yaralanmış olduğundan hayatlarından ümidi yoktur. Ahaliden yetmiş seksen kişi kadar kılıç ve teknik dipçığı ile yaralanmıştır.

Evvelki akşam ve dünkü gün vak’anın müsebibi olan ahali talebe mermur ve aşçılardan 49 kişi habs edilmiştir. Evvelki akşam reis nazar gospodin malinof ile harbiye nazırı cenral Nikolof mehal vaki’i ve asker ile jandarmanın hareketını tedkik için vak’anın zuhur ettiği mahaller teftiş ve mu’ayene etmişlerdir.

Vaka günü Cezal Nikolof mehal vakiye 'azimet iderek ahalinin teskinine çalışmış ise de hem askerin hem de muma ileyhın üzerine taşlar yağdırılarak düdükler ile tahkir olunmuştur. O sırada atılan taşlardan bir mülazım ile bir yüzbaşı yanaklarından kına halde yaralanmıştır. Ahalinin bu hücumuna karşı asker sönükler ile ahali üzerine yürüme istedikleri sırada Cezal Nikolof askere (Devr) emrini vermiştir.

İkinci def'a "Usvati Kralı" kilisesi civarında toplanmış olan ahaliyi dağıtmak üzere gitmiş olan polis memurunu ahali taşlamışlar ve muma ileyh Agor surette mecruh etmişlerdir.

O zamana kadar kim bilir ne olur?

Çar Ferdinand ile Bulgaristan reisi nazırı Malinof ve hariciye nazırı Parikofun Der-sa'adete azimetlerinden akdem Bulgaristan hükümeti ricalinin suret hareketleri için da'vet etmiş ve fakat reis nazırının şu sırada galesi ziyade olduğu için bu meclisin Der-sa'adet avdetinden sonraya bırakılmış reis nazırı tarafından gönderilen merhas Gospodin baba Çanof ma'dulere beyan ve ifade eylemiştir.

Embol ve Tatar Pazarcık kasabalarında dahi mitingler akd olunmuş ve hükümet protesto edilmiştir. Tornavo şehrinde dahi miting yapılmıştır ahali galyandadır. Dahiliye nazırı Gospodin Takif evvelki gün Sofya şehrini berayı teftiş gezmiştir. Bulgaristandan birtakım memurin zabitanın Selanik ve Der-sa'adete gönderilmiş olduklarını "reç" gazetesi yazıyor.

Dahiliye nazırı takif fayton ile Sofya sokaklarını gezip ahaliyi karşı bir nümayiş icra ettiğini ve hiçbir kimseden havf ve ihtiraz eylediğini gösterdiğini müsvakan rivayet olunmaktadır. Dahiliye nazırı Gospodin tekalif kabiye heyetinden ve Demo Krat partisinden bütün bütün haraç edilmesi için de demokratlar tarafından reis nazır Gospodin Molifona birçok telgrafnamler ve mektepler gönderilmiş olduğunu "revç" gazetesi namader demokrat mebuslarının berisinden aldığı ma'mulat üzerine yazıyor.

1.4.3.25. Bulgaristan Ahvali

Sofya 19 Mart-Ruscuk hanete ahiresi münasebetiyle fark muhalife hükümet karşı gelmek için ittihadı teşebbüs etmişlerdir. Sosyalistlerden ma'ada diğer fark muhalifede Rusçuk hadisesini protesto etmek üzere mitingler tertip etmektedirler.

Asayiş muhafaza için tedabir fevkalade inzibatiye ittihaz edilmiştir. Mitinglerden sonra nümayiş icrası şiddetle men' olunmuştur. (Ajans Dö Kostontinapol).

1.4.3.26.Ruşçuk Hadisesi

Sofya 19 Mart-Ruşçuk hadisesini protesto etmek üzere yarın bir miting akd edilecektir. Polis idaresi neşr edildiği bir beyannamede sokaklarda icra mümayiş edeceklerin asi ad olacağını ilan etmiştir. Hükümet memurin inzibatiye şimdiden tedabir ihtiyate tevsil etmişlerdir. (Osmanişir Lovid).

1.4.3.27.Ruşçuk Ahalisi ve Zabitan

“Dinavinik gazatesinden”

Ruşçukta zabtlar sokağa çıkağa başlamışlardır ahali kendilerine soğuk muamelede bulunur. Birçok kimseler tanıdıkları zabtalra selam vermiyorlar. Hane sahibleri gireceği zabıtlara evlerinden çıkmalarını ihtar etmişlerdir. Tacirler zabıtlarla ahz ve iatada bulunmaya karar vermişler kasaplar, bakkallar gönderecekler ve diğer saanaatkarlar zabtlarla ma'muleden imtina' etmekte bulunmuşlardır. Tacirlerden bazıları hadisede bulunan zabtlra “size luzumu olan şeyleri mezarlıktan tedarik ediniz” diyorlar.

1.4.3.28.Müslüman Kızın Tahrisi

“Dinavobin” gazatesi:

Ruşçuk 19 Mart-Ruşçuk belediyesi reis mu'avini Hüyesin Bey ile izaden Hüsnü Efendi malum olan müslüman kızını tahiri ve talep etmek üzere dünkü gün Romanya kasabalarından bir köye gitmişlerdir. Bunlar ihtimal ki kızı alıp oyununa teslim etmek isteyeceklerdir.

1.4.3.29.Bulgar Reisi Nazırı ile Mülakat

Balkan ahvali hazırası karşısında Bulgaristan vaziyet siyasiyesi neden ibaret olduğunu çayık gazetesinin Sofya muhabiri Mösyö Malinof suval etmiş nazır demiş ki:

“ O kadar dedi kodiye ba'as olan petersburg ziyaretimiz asla bir niyet hariciyana ile vuku' bulmamıştır. Bizi sevmiyenler bu gibi hissiyat ile mütehhis olduğumuz aşğa ediyorlar. Rusyada icra ettiğimiz seyahat yalnız salh ve asayiş idamesini temin

içindir. İstanbulda aynı maksad ile gönderiyoruz. Benim fikrime kalır ise bu son zamanlarda hükümdarlar ve rical siyaseti arasında vuku' bulan bütün mülakatlar yalnız salih ve müsalemeti temin ve devletler beyninde münasebet ihvatgarane tesis içindir. Hiçbir devlet adamı şu sırada salhi ihlal etmek istemez şimdiki Bulgar kabinesi muharebe taraftarı değildir. Bilakis böyle bir politikayı var kuvvetiyle reddeder kralın istanbula gidip silapor olduğumuz temin etmesi med'amı isbata kafidir. Bazı bedhavahtar Viyanadan istemediğimizi eda ettikleri ise de doğru değildir. Biz berayı tezaket kont derratol kartlarımızı bıraktık. Adetimiz de ise viyanada bulunuyor idi. Hakikat bundna ibarettir.”

1.4.3.30.Goliç Paşa

Berlin 19-Mart-Galiç Paşa Arjantinde ilan-ı harbiyenin yüzüncü sene-i devriyesi münasebetiyle ica edilecek şenliklerde Almanya namına hazır bulunmaya üzere Arjantine azimet eyleyecektir.

1.4.3.31.İranda Rus Askeri

Zahirandan “Frankurt Cabitoni” yazılıyor:

Tebrizdeki Rus askeriyenin takviye edeceğine dair olan havadisler ahali babında ayet büyük bir heyecanın tevellidine ba'as olur. Sahih bir rivayete nazaran hariciye müsteşarı isti'fan eylemiştir. İrandaki muhafil ecnebiyede endişe hüküm fermanıdır. Tacirler Garuyamak ve bu suretle Rus askerini erzaksız bırakmak istiyorlar.

1.4.3.32.Kosova Valisi

Üsküb 19 Mart-Vali Mazhar Bey İstanbula müteveccihen hareket eylemiştir.(Osmanişir Lovid).

1.4.3.33.Azit Havalon Beyenatı

Paris 19 Mart- Tan Gazatesi muharrirlerinden biri Abdülhamidin ikinci kani azimet Hovlo ile Kahirede mülakat etmiştir. Azimet hakan mahlul meşrutiyet idare bahş etmeyi arzu ettiği halde kendi tarafından memanet eylediğini hakkındaki sözleri tekazip etmiş ve Türkiye idareyi ciddiyesinin devam eyleyeceğini ümidini ezher etmiştir.

Sabık ikinci katip hazıratı neşr eyledikten sonra Türkiye avdet edeceğini ümit eylemektedir. (Ajans Forniye).

1.4.3.34.Şehr-i Emaneti İstikrazı

Londrada neşr olunna Tefriknamenin Tercümesidir. 1909 senesi yüzede beş faizli Der-sa'adet şehri emanetinin 1100000 osmanlı liralık yahut 110000000 İngiliz liralık istikrazı.

Hükümeti seniyye-i osmani belediyenin 2 Teşrini sani 1909 tarihli mazbatasını tasdiklen 29 Teşrini evvel 1325 ve 11 Teşrini sani 1909 tarihinde şeref sudur ve senuh buyrulan irade-i seniyye canibi padişahi mucebince akd olunmuş ve Meclis-i mebusan ve ayan tarafından kabil olup mer'it ahkâmına 24 Şubat 1325 ve 9 Mart 1910 tarihinde irade-i seniyye hazreti ehriyari şeref müteallik bitirilen kanın ile mevki' tedavele vaz' olunmasına müsaide buyurmuştur.

İşbu istikraza müteallik te'ahhüd doğrudan doğruya Şehr-i emanetine tertip edip faiz ve reis almanın te'diyetine hükümet-i seniyye-i osmaniye sureti katiyetde tekfil etmiştir. Bundan başka teminat olarak evvela Haliç cesrin mevcudiyesiyle bila ahire Haliç sahilleri arasında inşa olunabilecek köprülerin müruriye resmi saniyen paşayı bahçede kain petrol depoları veradeti tahsis olunmuştur.

İstikrazın tesviye meratibine muktezi olan mebalîğ temin husulü zamanında Cesrin hasılatı her hafta nihayetinde Türkiye milli bankasına teslim olunacaktır.Varadat-ı mezkure istikrazı taksit senevisinin temin tediyesine keyfiyet edecek miktarı bulunca varadat mezbureden hasıl olacak fazla şehri emanetine ita edilecektir.Faiz her altı ayda bir olmak üzere Haziran ve kanunu evvel ayların 1/24'ünde tediyeye olacaktır. Faiz ve reis almal mürettebatı Londrada İngiliz lirası be Der-sa'adette ihdas edilecek olan damga ve sair vergi ve resmi osmaniye muaf bulunarak Türkiye Milli Bankasına tediyeye edilecektir.

Hamaline 22 Osmanlı liralık yahud 100 İngiliz liralık 550 Osmanlı liralık yahud 500 İngiliz liralık tahvilat münkasım her tahvil senedi şehri emaneti namına şehri emanetinin ve hükümeti seniyye-i osmani namına kefil safiyetle maliye nazırının imzasını habi bulunacaktır.

Londrada mevki' tedavile vaz' olunan istikraz 100 0000 Osmanlı Lirası

Yahut

1000 000 İngiliz lirası

Mösyö baritin' biraderler veserkasi Türkiye malı bankası hesabına alarak şerait atıye ile tediye idilmek üzere yüzde 99 fi ile maruzzikr istikrazı iştirak etmeye talep olanları kayd eylemek mezundurlar. Şöyleki: 4 imzalandığı zaman 100 İngiliz liralık reis Almal itibarı için 10 İngiliz Lirası reis Almal itibarı için 15 İngiliz lirası.

İşbu ta'rifname şerait tevkiben marulbeyan istikraza iştirak etmeye talep olanlar Der-sa'adete Türkiye malı bankasında kayd edileceklerdir.

Tahvilat katıyen tevzi' edildiği zaman ve ba yevm tevzi' ta'kip eden her Salı günü tediye def'aten ve kamilen ifa edilebilecek ve bu taktirde sev'i yüzde üç (3) hasebiyle iskanto yapacaktır.

İşbu istikraz res Almal i'tibarı ile mütenasiben tenakıs etmek üzere senevi yüzde yarım itfa akçesi tahsisatıyla tesviye edilecektir. İşbu itfa ma'mulesi her altı ayda bir kere tahvilatın fiyatı res almal itibardan dün olduğu halde Bursadan mebayi'a tarikiyle ve tahvilat fiyatı res Almal itibarıya müsavi veya andan efun ulunduğu taktirde kır'a keşisesi suretiyle icra kılınacaktır. Aylık mebayia veya kar'a keşidesi 1326-1910 teşrini evvelde icra olunacaktır. kar'a isbat eden tahvilatın bedeli kar'a keşidesi tarihini ta'kip eden haziran ve kanunu evvel aylarının 1/14'ünde tediye olacaktır.

1/24 Haziran 1336-1920 tarihinden itibaren şehri emaneti her ne zaman arzu edecek olursa başa baş tediye etmek ve keyfiyeti altı ay mukim neşr ve ilan eylemek şartıyla istikraz tahvilatı mevki' tedavülden ref' itmek hakkını muhafaza eyler.

Tahvilat kat'iyen tevzi' edildiğini müşir ihbarnameler serat mümkününe ile hamiline aide 1/14 Haziran 1910 tarihinde tediye Edilecek olan kuponu haci mevkit tahvilatı ve hayırlarıyla mübadele edilecektir. Bu kuponun faizi tediye olunna taksitlerin vadeleri tarihinden 1/14 Haziran 1910 tarihine kadar güzran eden müdder için senesi yüzde beş hasebiyle verilecektir.

Taksit kamilen ifa olunan mevkit tahvilat ilm be haberleri zaman münasıpta tahvilatı senedat katıyesiyle mübadele edilecek ve mezkûr tahvilat senedatın her sene Haziran evvel aylarını 1/14'ünde tediye edilecek olan kuponlar merbut bulunacaktır.

Tahvilat tabiplerine melfun talepname üzerine tahrir edilmesi ve istenilen tahvilat baliğ olduğu mebayi' için lazım gelen teminat akçesiyle beraber irsal olunması iktiza eder.

Tahvilat kat'iyen tevzi' ma'mulesi vaki' bulunduğu taktirde verilmiş olan teminat akçesi tamamen ve talep olunan mikdarın yalnız bu kısmi tevzi' olunabildiği halde işbu teminat akçesi tevzi' olunan miktara tahsis olunacak ve fazla kaldığı taktirde işbu fazla sahibine red ve iade edilecektir.

Hulul eden bir taksit va'desinde tediye edildiği taktirde evvelce ita olunan mebalig aid kafe-i hukuk sakat olacaktır.Mevki' tedavüle vaz' olunan istikrazat tefsilatı hükümet-i seniyye-i osmaniye namına maliye nazırı tarafından dahi mümzi ve işbu tarifnameye merbut şehriemini vekili Tevfik Beyefendinin 2-15 Mart 1326-1910 tarihli tezkiresinde münderçtir.

Tefrikname ve talepnemelerin mehal tevzi'i:

Londrada be-reyna biraderler ve şerekesi (8 pişhavis kiyet Veydin) ile Türkiye milli bankası (50 korun hil) Der-sa'adette Türkiye milli bankasıdır.

Kayd ma'mulatu nihayer 11-24 Mart 1326-1910 tarihinde Perşembe günü hitam verilecektir. Londra 21 Mart 1910.

Ta'rifnameden zikr olunduğu vecihle Der-sa'adet şehri emanetinden Türkiye milli Bankasına mevrud tezkirenin suretidir.

1.4.3.35.Türkiye Milli Bankasına

Bin dokuz yüz senesi yüzde beş faizli Der-sa'adet şehri emanetinin 1100000 Osmanlı liralık (10000000 ingiliz liralık) istikrazının cemiyeti umumiye-yi belediyenin 3-15 teşrini sani 1325-1909 tarihli kararı ve meclisi vükelanın 28 teşrini evvel 1325-10 Teşrini sani 1909 tarihli mazbatasına tasdiken 29 Teşrini evvel 1325-11 Teşrini sani 1909 tarihinde şerefsudur ve senviç buyrulan irade-i seniyye hazreti padişahi mucibince akd olunduğu taraf ve ellerine tebliğ eylerim. Meclisi mebusanı ve ayan canibinden kabul olunup merit ahkamına 24 Şubat 1325 ve 9 Mart 1910 tarihinde irade-i seniyye-i hazteri tacidar azamı şeref müteallik buyrulan kanun ile işbu istikrazın mevki' tedavüle vaz olunmasına mesaide buyrulmuştur.

İstikrazın faizi yüzde beş olup reis Almal ile müsteban tenakız etmemek üzere tahsis olunan senevi yüzde yarım itfa akçesiyle elli sene zarfında işbu istikraz imha edecektir. İstikraz tahvilatıyla kuponları ali nihaye her türlü vergi damga ve rüsum saire osmaniden muaf tutulacaktır. İstikraz mukavelenamesinde münderç teahhüt doğrudan doğruya şehri emanetine racidir mamafih işbu taahüdnamenin tamamnen ifasına hükümet-i seniyye osmaniye sureti mutalaka vakiyede tekfil etmiştir.

İstikrazın faizi ile reis Almal itfa akçesinin suret muntazımeden temin tediyesi zımmında hükümet-i seniyye Osmaniye tarafından ol-bapta haiz mezuniyet bulunan şehri emaneti münhasıran vilayetgir bir surette mahsus bulunup fima ba'd bir şahs saline devr ve tahsis caiz olmak üzere varadet atiyeyi tahsis eylemiştir:

Evvela Haliç Köprüleri merviyeye resmi saniyen Paşa bahçede kain petrol depoları varadeti.

Merveriye resminden mütehassıl mebalig her gün ve petrol depoları varadeti her hafta nihayetinde Türkiye malı bankasına ita ve teslim olunacaktır.

Varadet-i mezkûr yekünü istikraz taksit seneviyesi yekününe balig olduktan sonra fazlayı hasılat şehri emanetine iade olunacaktır.

Haliç cesirini müruriye resmi son dört sene zarfında mbalig atiyeye balig olmuştur.

1321 1905-1906 lirayı osmani 59335

1326 1906-1907 “ 57503

1323 1908-1907 “ 59389

1324 1908-1909 “ 61050

Vaşşyetş senevi lirayı Osmani 59319

Petrol depoları varadanı senin ahirede bervechi bir mebalig balig olmuştur.

Ağustos 1320-1903 ile Temmuz 1321-1905 lirayı osmani 12442 Ağustos 1322-1906 ile Şubat 1323-1908 (on dokuz aylık varadet) lirayı osmani 19683

Mart 1324-1908 ile Şubat 1324-1909 lirayı osmani 13557 yekün 59948

Vastisi senei lirayı osmani 13047

İstikraz hasılı karaköy köprüsünün (Galata ile İstanbul arasında müceddiden inşasıyla Der-sa'adette menfi'umumiye'yi ait sair umur ve hususata sarf ve tahsis olunacaktır.

Şehri emaneti bugüne kadar hiçbir istikraz mevki' tedavir tevzi' etmediği gibi duyun gayr mazbatası yekümi de 250,000 osmanlı lirasında dönder.

İstanbul şehri sekunesi şehri enanetine merbut civarı dahil olarak 1,000,000 nüfus olmak üzere hesap edilmektedir. Hususat anfanın beyanı ifa merasim ihtiramgariye zeryi' ittihaz kılınur.

Fi 2- 15 mart sene 1326-1910

Hükümet-i seniyye-i osmaniye namına

Şehr-i emaneti vekili Tevfik

Maliye nazırı

Cavid

1.4.3.36. Irak Ahvali

(Osmanişir Lovid) gazetesinden:

Muvasıldan yazıldığına nzarar Bagdat gazeteleri alan decler ve ferat nehirlerinde sir ve Sefir meselesiyle iştilal eylemektedir. Ahiren elzuhur gazetesi neşr eylediği bir mukalede leniç kampanyasına icra rakip için Bagdat ve Basra erbab-ı servetin birleşerek muvasıl-Bağdat Basra arasında otomobil işletilmek üzere bir şirket teşkil eylemelerini tavsit etmektedir. Böyle bir şirket teşkil ettiği halde vapur yerine otomobilleri tercih için ahalinin hesap vatanpervaranesine müraca'at eyleyecektir.

Geçen Pazar günü Hemendullerden 23 kişi hükümet mahalliyeye arz duhlet etmek üzere buraya muvasalat eylemişlerdir. Bu 23 kişi arasında müşir Ağa emin Ağa ve sabık jandarma yüzbaşısı Raşid Ağanın mahdumi gibi mütenfizan bulunmaktadır. Süleymaniye divanı hariciye mahkum edilmekten kurdukları için muvasıl hükümetine teslim olmuştur.

Buradaki divanı harbin adalet vatan perverisinden emin oldularını beyan ediyorlar. Süleymaniye divanı harbi taraında adalete mugayir olarak verilmiş hanfi hüküm vardır? Eğer bu eşhasın ifadelerine bakılırsa hepsinin masumiyetine kanaat

getirmek lazım gelecek. Acaba bunların duhulet etmeleri bir hileden mi ibarettir? İhtimalki şakiler devr sabıkadaki afv ve telif usulünün alan icrayı ahkam edip etmediğini anlamak istiyorlardır.

Şakiler Mahmut Paşanın biraderi Osman Paşanın oğlu Tahir Bey tarafından muvassıl sevk edilmişlerdir. Bu iki zat on bin kadar haneden mürekkep caf namedeki büyük bir aşiretin reisidirler. Bu aşiret Kerkük salhiye Süleymaniye cem cemalde asker tarafından icra edilen ta'kibat üzerine şakiler İrandan da tard edilmiş oldukları cihetle teslim nefise mecbur olmuştur. Artık her tarafta şa'bat muhtelifede bir tebdil görünmeye başlamıştır. Halbu ki iki sene evvel iran hududundan gelen askerın pek bir şayandı. Tifo ve dizanteri hatmadiyan icra tahribat eylemek idi. Elyevm bu haller kalmamıştır.

Bağdatta münteşir el-hakika gazetesi muvassıl valisi Mahmut Fazıl paşa aleyhinde uzun bir makale neşr etmiştir. Bunun üzerine Bağdatta münteşir ezhar ve Musulda münteşiriniyet gazetleri valiyi müdefa'a başladılar. Elhakika gazetesi Barzan meselesi Valinin idaresizliğine atf etmekte Fazıl Paşanın dui idaresiniden bahs eylemektedir. Fakat nazar insaf ile düşünürsek Valinin geldiği zaman vilayetin hali ile şimdiki hali arasındaki farkı derhal görürüz. İhtimal valimiz bir daha mücsem değildir. Fakat şimdiye kadar gördüklerimizin en mukadder ve fa'lidir. Bali paşanın taht kumandasında olmak üzere 200 süvari ve dört sahra topundan mürekkep bir müfreze asi arapları tediye etmek üzere yarın hareket edecektir. Müfreze acaba nefiram iltihak edilecektir.

1.4.3.37.Mithat Paşa Muhakemesi

Bani harbiye merhum Mithat Paşa ve refikasının halef kanunu mahkum edilerek aife zindanlarına sevk edilmelerinden dolayı Ali Halit Mithat Bey vekilleri adel ve hristiyanlık efendilerinden iade muhakemeyi dair verilen istid'a üzerine ceryan eden tedkikat kanuniyeye tevkifen aide-i muhakemenin kabil olduğu umur cezaiye müdiriyetince karar verildiği yazılmıştı. Bu babta adliye nezaretinden baş ma'adi umumiliğe atiyedeki tezkire tastir buyrulmuştur:

Mithat Paşa merhumun mahdumi ali Haydar Mithat Bey ile cemtingan Firdevs aşıyan Sultan Abdulaziz han merhumun karnasından Fahri Bey vekilleri adil ve Haristanos efendiler imzalarıyla nazarete ita kılınan müşterek arzuhalde hakan müşarun ileyh müntehiren terk dagga-i hayat ettiği muhakkak bulunduğu halde nice

azap işkence ve va'ad vaid üzerine hilaf vaki' şahadete buldukları esbab-ı madiye ile muid ve müsbet bulunan şuhud kazibenin şahadetine binaen Der-sa'adet cinayet muhakemesinece müekkilerinden ali Haydar Beyin pederleri Mithat Paşa merhum ile diğer müekkili Fahri Bey aleyhinde ita kılınmış olan hüküm canainin ber-vechi meşruh olan katl müekkillerinden gayri bir şahs olması saniyen intiharın adem-i vuku' halinde mütevellik hin ikame-i da'vada bir hesap kılınması imkan bulması salisen ifadelerin bina-yı hüküm edilmiş olan şuhudun kaziben eda-yı şahadet etmiş olmaları misüllü her üç sebep kanunun vücudu itibariyle iade-i muhakemesi talep ve istid'a kılınmıştır.

Usul muhakamat cezai-ye kanunen müveffikinin 349'uncu maddesinde iadeyi muhakeme talebine esas olmak üzere evvela mütevelliyeti iddia kılınan şahsın bir hayat olması saniyen bir cürm için iki kişinin ayrı ayrı fa'il ad olunarak ol-vechle mahkum edilmiş ve iki ilam beynindeki mübâyenet kabil telif olmayarak cinayet vaka'anın bunlardan birinin masumiyetine delalet etmesi üçüncüsü hükmen esasi teşkil eden şahadetin kazip idigün tebeyyün etmesi misüllü ahval ta'vin ve tahsis edilmiş ve müsteiblerin mahiyet talep ve istidaları esbabı mezkûre-i kanuniye mübteni ve müstenid bulunmuş olduğundan kanun-ı mezbûrun mevad müteakibesinde münderç şurut vaka'ide tevfikten ifa-yı muktezasına mebaderet ve icra-yı mu'dalet kılınması beyan olunur”.

İstihbarat hususiyemize göre midhat Paşanın iade-i muhakemesine ibridar olunmazdan evvel adliye nezaretince bir müstentik mahsus tayin edilerek mad'ilerin era-i edeceği elli bir şahid istima' olunacaktır.

1.4.3.38.Dünkü Miting

Dün Beyoğlunda balık pazarındaki Ermeni Kilisesinde büyük bir miting akd olunarak bunda (Taşnaksütyun) fırkası münasebetinden bazıları irad natik etmişlerdir. Edirne meb'usu filsof şehri doktor Rıza Teyfik Bey dahi vuku' bulan da'vat üzerine bir natik bali' irad etmiş ve kendisi bir meb'us sıfatıyla değil muhaza ifrad vatandan bulunmak hasebiyle birkaç söz söyleyeceğini mukaddema makamında serd eyledikten sonra insanların yekdiğerine karşı olan vazifeden bahs etmiş ve muhtaç mu'avemet olan ifrad-ı beşerin bila tefrik vins ve mezhep himayelerinin bir vazife-i mukaddese-i insaniye olmak üzere telki edilmesi ve bu vazifenin tamamı ifası uğruna her türlü fedakarlıkta bulunmak lazım geleceğini dermeyan eylemiştir.

1.4.3.39.Harid Oyunları

Cins fersin ve ba-husus atcılğan terkisine badi ve saik hakiki olan esbaptan ma'dud bulunan kadim cerid oyunlarının bir zmandan beri memlik-i osmanide metruk kaldığı cihetle Osmanlığın celadet katriyesine delalet eden şu itiyadi ihya itmek maksadıyla ruz kısmından ruz huzura değin her Cuma günü mezkur oyunun icrasına teşebbüs olduğu cebel bir ket mutasarrıflığında iş'arına atfen iş'ar kılınmıştır.

1.4.3.40.İrtihal

Manastır vali esbak süvari ferikalkandan müteka'id sa'adetlü Abdulkerim Paşa hazretlerinin hemşireleri hanım mübtela olduğu hastalıktan şifayap olmayarak gece saat bir raddelerinde irtihal darbakan eylemiştir.Merhumun cenazesi Paşa-yı müşarun ileyh ve fade kain konaklarından saat beş raddelerinde kaldırılacaktır.

Rahmetullahu aleyh

Umur-ı cezaiye müdüriyetince Üç yüz yirmi beş senesi ma'mulatu natık hülasadır:

9896 üç yüz yirmi beş senei zarfında Bab-ı ali ile devair merkeziyeden vilayet istinaf ma'adi umumiliklerinden virud iden tezkire be muharat ve telgrafname ve müstediyan

Sene-i mezkure tarafından mu'amelatı itmam olunan adet

1452 Bab-ı 'ali ve devair ve saire-i merkeziyeyi tastir olunan tezakür

1965 Vilayet istinaf ma'adi umumilikleirne tastir olunan muharreratve telgrafname

991 Nazareti celiliye takdim olunan mezkureler

425 nezareti celiliye takdim olunan Der-kenarlar

1902 Der-kenar ve havale suretiyle devair müteallikası vilayet istisnaf ma'adi umumiliklerine tevdi' ve esra olunan evrak

778 Te'allik binaen yekdiğeriyle tevcih olunarak mu'amele lazimesi ikmallerine dair olup muameleri bila ifa hafız edilenlerle ma'mule ahirelerine göre kezalik hafz olunan

9849/9849=43/49:14 tesvid olunup Der-sa'adet nebiz ve i'ta bulunan hususat

Beyanı: adet

4 tedkik olunacak ovrak

10 muhareberata müte'allik

14

1.4.3.41.Tashih

Mekke-i mükerrermede Haccacdan bin kadarının dizanteri hastalığından vefat ettiğine ve idare-i sahiyenin imraz mezkurenin sirayet man' tedarik ittihazdan aciz bulunduğu adair seda-yı millet gazetesinin 3 Mart sene 326 tarihli nüshasında görülen fikre üzerine Hicaz vilayeti vekaletinden istizah keyfiyet olunmuş idi.

Cevaben virud eden telgrafnameler meline nazaran mezkur hastalıklardan vaki' bulunan ve fiyat hiçbir zaman dermeyan olunan miktar baliğ olduğu ve geçen 325 senesi zarfında çiçekten vuku'a gelen ve fiyat mecmu'un 737 dizanteri ve fiyatı 621 neferden ibaret bulunduğu ve mamafih vesait mevcude ile tedabir sıhhiye son derece i'tina edilemekte olduğu cihetle pek ziyade masalgali olan tesriyat vakanın bu suretle tashihi beyan olunur. (İstihbarat kalemi).

1.4.3.42.Tekzib-i Resmi

Cebel Labnenin cihet-i şimaliyesinde kain ve yeterun kazasına tabi zagrana ve beşeri nahiyeler ahalsi arasında metkin husumet teceddüt ederek yekdiğeri aleyhine ist'mal salh edildiğine ve hadiseyi müdehale eden askerden biri maktul ve diğeri mecruh olduğuna dair sabah gazetesinin 4 Şubat Sene 325 tarihli nüshasında münderç fikre üzerine keyfiyet cebel leban mutasarrıflığından istizah olunmuştu. Varid eden cevapta beşeri vahiden za'ran karyeleri ahalsinden bir kişinin seker haliye bit-teza maktulen vuku' vefatlerine mebni derhal ta'kibat kanuniye icra kılınarak uygunsuzluğa meydan verilmediği ve hadise-i müdehale olduğunda kat'iyen bi asl ve esas olduğu bildirilmiştir.

1.4.3.43.Şıpsavdi

(Kitab şeklinde)

Hüseyin Rahmi Bey denilince bizde henüz romancılık ne olduğu bilinmeyen zamanlarda görülmüş bir tarz beyan ile istifadeli eğlenceli eserler yazmaya başlayan ve git gide birçok eseriyle 'ilm matbuatı tezyin iden muharrer şehri herkes derhal

tanır, derhal bilir. Beyan hacet yoktur ki bu zat kendisine mahsus bir uslubda yazdığı romanlarla memleketimizde tefrid etmiştir. Rahmi Bey eserinde ismini yazmamış olsun bile bunda bir sahife okumak kitabın Rahmi Bey tarafından kaleme alınmış olduğu hüküm ve tayine kifayet eder. Kendisi adeta Türkiyenin polada kokudur. Bu kere kitap şeklinde tab' olunanlarla (Şıp Sevdî Romanı) mumâ ileyh en son eserdir. Gayet nefis bir suretle bastırılmıştır. Mütela'asını tavsiye ederiz.

Ordu-yu Osmaniler için üç yüz yirmi altı senesi zarfında meba'î edilecek icrayı tabiye ile alet ve edevat cerahiye ve isbancariyenin kapalı zarf usulü üzere münakasanın icrası mukarrer bulunduğundan bu babta iştirake talep olup da münakasa şeraiti öğretmek üzere eden tüccarın Martın 8'inci pazartesi gününden itibaren nihayet bir hatra zarfında harbiye nezareti sahiye daitesine müracaat eylemeleri ve işbu münakasaya iştirak edecek tüccar tarafından ita olunacak kabulî zarfların usulü dairesinde martın yirmi ikinci pazartesi günü küşadı mukarrerat cümlesinden olduğu ve işbu müddetin mürurundan sonra vaki' olacak müraca'atların nazarı itibar olunmayacağı ilan olunur.

Teşrifat-ı askeriye topçu dairesi riyasetinden

Şehri Rebi'ül evvelin on ikinci Perşembe günü mevlüt saadet mevrut hazreti risalet-penahin karait resm ilisinin hava müesaide olduğu taktirde İstanbulda Sultan Ahmed han evvel hazretleri camii şerifinde ve hava mesaide bulunduğu surette tophanedede nasritiye cenab-ı padişahi şerefsudur bulduğu beyan 'aliyesiyle ifa-yı muktezası şeref-sudur olan tezkire-i samiye sedaret-penahide iş'ar buyrulmuş olduğunda erkan-ı ve imran büyük üniforma iktisa ederek hava mesaide olduğu surette Topkapı sarayı aliyesinde saat beşde teşrif ma'ali redif hazreti hilafet penahi intizar eylemeleri ilan olunur.

Meşihat-ı islamiye ders vekalet 'aliyyesinden Varid olmuştur:

Mevlüt saadet mürud hazreti risalet penahinin takribi cihetiyle ba'zı müderrisin efendilerin şu günlerde derslerini ta'til etmekte oldukları istihbar olduğundan yalnız vilayet bahrü'l-mesaidat nübut penahi şerefmesadif önümüzdeki Perşembe gününden ma'ada eyamda derslere devam olunarak bunun haricinde derslerin ta'til olunması ve hilafında hareket edenlerin mesuliyet mukarrer bulunduğu ilan olunur.

1.4.3.44.Şark Demir Yolları Tahvilatı

Şark demir yolları tahvilatının 241'inci karaisi Der-sa'adette Duyun-ı umumiyenin osmaniye idaresinde 17-30 ve 18 -31 Mart 1910 tarihine masadif olan iki mazar aleyhinde üç buçuk maliye ve nafia nezareti celileriyle bank-ı osmani idaresinden azam olunacak memurlar müvacehesinde keşide edileceği ilan olunur. 3

1.4.4.İ'LANAT

1.4.4.1.Burhaneddin Bey ve Kampanyası

Ortaköy tiyatrosunda yarınki Salı günü hanımlara Burhaneddin Bey'in şerefine adalet ahut hanımlar içinde olmalı 3 yerde monologlar mazahake 1 yerde

İşbu hicazname ve icabı müzakire olduğundna ibraz olunan senedi sadk maaye ve şerait hacziyeden olarak alınan pol nakliyan zevcesi Mari Bent Köstov len imzalı ve 22 Şubat Sene 325 irtihal musadık kefaletname dahi icra hacze kafi ve talep vaki' usul muhakeme hukukiye kanuniyenin iki yüz doksan dördüncü maddesi hükmüne muvafık görüldüğüne binaen mezkûr yüz on beş liralık ma' faiz ve masarif muhakeme ve ücret vekalet temin istifası ve için metin hacznamede mevki' ve numaralar muharrer hamamile müştelatından olan dükkanların nam ahire men'i ferahi zimmında kaydı belasına şerh verdirilmesi suretiyle icra hacziyesine ve yüz guruş hacz müte'atın veznece lüzum istifasına ve ma'lumat hacziyenin ifadesinden sonra telfat mukteza-i kanuniye icrası hususunun dahi muhakeme mukavelet muharrerliğine havalesine fi 2 Rebi'ül evvel sene 328 ve fi 1 Mart sene 326 tarihinde bila infak kara verildi.

Beyoğlu bedayet muhakemesi birinci hukuk dairesi

1.4.4.2.İlan-ı Resmi

Sultan hamamında mesud hanında on numaralı odada sakin iken ikinci muhakeme-i ticaretden iflasına hükım olunmuş olan kağıtçı Sadareddin Efendi zimmetinde alacağı isbat veya muvekkiten kabul ve kay itdirilmiş olan alacakların kanunnamenin ticaretin 311 ve ati veli eden maddesi mevcubunca müfellis tarafından teklif olunacak konkurdaton müzakeresi için üç yüz yirmi altı senesi Martın on altıncı Salı gününde muhakeme-i mezkurenin iflası odasına gelmeleri ilan olur. Joj Komiser.

Der-sa'adet ikinci ticaret muhakemesinden:

Üsküdar'da Selimiyede kışla caddesinde mukim baklaya ticaretiyle müştgal Simon oğlu ve vasilin 3 Mart sene 326 tarihinden itibaren ilan iflas ve maslah iflasiyesinin ruiyet ve tesviyesi zımmında iza-yı muhakemeden İsmail Beyin Joj Komiser ve da'vayı vekillerinden İftiyados Efendinin mevkit senedinin ta'vinlerine ve magzasıylada pollarındaki emval ticariye ve aşiye zaide-i beytiyesinin temhirine ve evrak ve defatirinin celbine ve kefalet maskıka arai imadedini takdirde hapsi ve tevkifine ve bu baptaiki kararın muvakkaten icrasına muhakemece karar verilmiş olduğundna kanunname-i ticaretin yüz yetmişinci maddesi mucebince daimi sendikaları ittihap olunmka üzere ashap matlubun işbu bin üç yüz yirmi altı senesi Martın on sekinci perşembe günü saat dört raddelerinde muhakemenin iflas ma'lumatı mahsus odasına gelmeleri luzumi ilan olunur.

1.4.4.3.Jozef Bilsamo

Bu tarih-i Romanın 43'üncü forması neşr edildi.

Eser bununla hitam buldu. Forma forma meba'iya etmiş olan zevat-ı kiramin 10 Mart sene 326 Çarşamba gününe kadar noksan formalarını almaları rica olunur. Yevmi mezkurdan sonra parankda forma münhazıran matba'amızdan bir müdder mu'ayine irun verilecektir. Bir takımın fiyatı Der-sa'adet için 20 ve taşra için 27 guruştur. Mehal tevzii Çenberli taşta vezir "tevhid-i anasır" matabaasıdır. Selil olan "kraliçenin kerdanılığı" nam tarihi Roma Der-sa'adet neşreder. (Tevhid Anasır Matbaası).

"Ceride-i Tabiyye-i Askeriye" ye dair:

Harbiye nezareti sıhhiye dairesi ikinci subesi tercüme ve istatistik kısmı tarafından tahiri ve her ay nihayetinde neşr olunan "harbiyede tabiye-i askeriye"nin dahi emri idaresi ceride-i askeriye müsüllü matba-a askeriye devr ve ihale edilmiş olduğundan öbürüne ücretlerinin doğrudan doğruya matba'a-i mezkureye irsal icap ediceği ve 1326 senesi Martının itibaren ceride-i mezkure ceride-i askeriye hücum ve şeklinde otuz iki sahife olarak intişar ediceği gibi mündercatınca dahi bazı ıslahat mukidede bulunabileceğinden ayrı ayrı nam ve ünvan üzerine irsla-i esbabın matbu'aca istikmaline değin- şimdilik irsalat taşra ordularıyla hastahanelerin mecmu'a-i finun askeriye nüslaharıyla birlikde müntezimen gönderilecektir. Der-

sa'adette bulunan memurin sıhhiyenin dahi mensup oldukları kat'a askeriye kumandanlarına bilmüraca'at evrak memurları vasıtasıyla luzumi kadar ceride-i tabiiyenin matb'a-i askeriyeden aldırılması lazım gelir. 1325 senesi şehri temmuzdan itibaren Der-sa'adette bulunup da ceride-i mezkureyi alamayanlar dahi evrak memurları vasıtasıyla matb'adan aldırılmaları taşrada bulunanlarında mensup oldukları kat'iyet kumandanlarına müraca'atları icap edeceği ilan olunur. 2

Polis dairesi için bay' olacak Rövlovların tarihi ilandan itibaren altı gün sonra muvakkat karar dairesi keşide olunacağı evvelce ilan edilmiş ise de bila ahire gerek buradan ve gerek taşradan talep zuhur ederek temeddid müdder olunması ba istid'a talep etmiş olduklarından menf' hazine-i dikkate alınarak müddet-i mezkurenin daha on beş gün müddetle temdidine komisyon mahsusunca karar verilmiş olduğundan talep olanların saat beşten on bire kadar emniyeti umumiye dairesindeki komisyon mahsusa müraca'at etmeleri tekrar ilan olunur.

Muhalefet-i Umumiye Kısımlığında:

Egrikapı karbında üç bin mahallesinde şışhanei caddesinde kain dört numara ile merkum bir bab vaki' menzilin üç rabi' hıssai şaiyası bundan akdem münadi Ahmed Efendi yediyle ledel müzayede lirayı osmani yüz guruş hasebiyle dört bin yedi yüz guruşta talebi 'uhdesinde tekrar etmekle ziyade ile talep olanların tarih ilanndan itibaren nihayet on bir gün tarafında teslim-i 'umumiye muhakemesine müraca'at eylemeleri. 3

Sayfa: 5

İstanbul müftü hamamı karbında müftü Ali mahallesinde mamur çeşmesi vaddesinde mukin yüz yirmi zara' arzasada mebni bir bab vakf menzilin bütünü bundan akdem münadi Rafet Efendi memuriyetiyle ledel müzayede lira-yı osmaniye yüz guruş hasebiyle beş bin guruş talebi uhdesinde tekrar edip ziyade ile talep olanların tarih ilandan itibaren nihayet on bir gün müddette kısm-ı umumi muhakemesine müraca'at eylemeleri. 3

Kartal icra mermurluğundan:

135 numarada Tuzla karyeli ... söylenen karye-i mezkurde Akmanastır mevkiinde demekle bir kıt'adan dört devm müstegal tarlası altı yüz guruşta ve 402

numarada Arn karyeli Hacı Lütü Bey zevcesi Anliyep hanımın karye-i mezkurde ferman çiftliği mevkiinde altmış dokuz rab'i hissa tarlası on iki bin guruşta 688 numarada Kartal kasabasında Ahmed Nedreddin oğulları Ahmed ve Süleyman Agaların kasaba-i mezkurede cami' sokagında iki yüz yetmiş zira'a müstegalarsaları bin beş yüz guruşta talebeleri uhdesinde tekrar ederek muvakkat karar daireleri keşide kılınmış ederken yüzde beş zan ile talep olanların tarih ilandan itibaren otuz birinci gününe kadar Kartal icra dairesine müracaat eylemeleri ve yevm-i mezkure saat altı taddelerinde ihale-i katiyesi icra kılınacağı cihetle mevaki' mezkuredede ve memuri müvacehesinde hazır bulunmaları ilan olunur.

Birinci ordu-yu hümayun Lüzum dairesinden

Birinci ordu-yu hümayun efradı için 35200 otuz beş bin altı yüz adet teneke matra galafının hayatiyesi ile 14700 yüz kırk yedi bin aded haki ran firma Zub ve 27000 yetmiş iki bin atro dolaklık için hangi renk yük şerid ve 174500 yüz yetmiş dört bin beş yüz pazarlık haki renk elbiselik Martın on beşinci pazartesi günü saat onda ihale kay'iyesi icra kılınacaktır. Komisyonunda mahfuz nümunesi görmek ve şeraiti aklamak matbu' nüshasını almak mümkündür.

Lisan Ma'lumi ve Tedrishesi İstanbulda Eski Zabtiye Caddesinde Ferruh Bey Hanında

Bazı zevat hususu olarak Fransızca veya Almanca tahsil itmek üzere müraca'at edip yalnız kendilerine mahsus ders ücreti gali bulduklarından ba feragat yahut ma'lum sınıfını haiz olmayan eşhastan yedris ile izai vakitten başka bir semere iktitaf edemedikleri cihet Profosör Mösyö Anjele Boraları nazarı dikkate alarak bu müsüllü Efendiler için husui bir tedrishesane küşad etmiştir. Dersler haftada üç defa verilir arzı buyuran efendiler sabah saat 2 buçukta 54 gündüz 2'den 7'ye ve akşam 10

1.4.4.4.Vatan Malları

Hereke Fabrika-i Hümayun Ma'lumatı

Herke fabrika-i hümayunun emin önünde bahçe Kapısındaki 55 numaralı terzihanesine hereke malı ve halis ve gayet metin nefis ve meveddiye muvaffak kaşmirler" aşıklar, çukalar ve her nevi kostümlerinin son mevde hazır ve ısmarlama çocuk ve erkan elbiseleri firuhat edilmekte olduğu gibi ısmarlama kayet mükemmel

askeriye elbiseleri imal edilmektedir. Bundan malı muhtereme teshilat olmak üzere mu'ter kefil rai edildiği taktirde taksit ile dahi ma'mule yapılır bir zinhane-i ziyaret idenlerce gem memleketimiz için medar-ı iftihar olan nefis kamışlar görülmüş ve hem müşterilere ne kadar suhulet gösterilmekte ve celb memnuniyetlerine çalışmakta olduğu tebeyyün yeni postahane itsalindeki deposuyla şehzade başındaki şubesinde ve eserablıkları ve halis yün çorablar kanıyla mendiller enva'i şayık ve kazmirler ve çoraplar bulunur.

Şurası gabrikabil Tereddüdü ki:

Vatanımızın servet ve ruhu yerli mallarımıza muhabbet ve rağbetle artar.

“Yeni Vatan şerkisi” Vatanın umum-i Osmaniler tavsiyesi on paraya bu infa' risaleler mekteplerde okutturulmaya elverişlidir. Her sınıf ahalimiz için bir tane edilmesi de elzemdir. Bab-ı ali caddesinde kitapçı yorki Efendinin dükkanında ve sair kitapçılarda satılır toptan alanlar yüzde kırk dört iskonto edilir.

Sayfa :6

Dişçilik sanaatinden büyük bir muvaffak

Bayazide ba-müvacihelerde taş tereddübanlı 29 numaralı hamparsum kıyamciyan diş tedavihanesinde asla ağrı his olunmak şartıyla son derece çürük dişler yenildiği bi tabiattan asla tefrik olunmaz tarzda san'i diş takımları yapılıyor. Altın platin kaplamalı vidalı idiler konur ve çürük dişler doldurulur. Bu kadar gayret temizlik dikkat ve siraate bedel alınan ücret o kadar cüzidir ki hakikaten ilsan meccanen yapılıyor. Diyeceği geliyor.

Ser'at dikkat ve ehemmiyet metanet.

Üçüncü daire-i vakfiyeden:

Centinmen Fatih Sultan Mehmed Han hazretlerinin icare-i vahideli akaratından Fatihte vaki' yüz guruş bedel icar sabıkalı karakol mehalli üç yüz yirmi altı senesi Martının itibaren icare verileceğinden zan ile istihcare talep olanların Çarşambada üçüncü daire-i vakfiye gelmeleri. Haftada 2-1

Evkaf Nezaretinden:

Biga dahiliyede ayvacık kazasının papalık ve Narlı ve ada tepe ve çeteme-i kebir sagir ve nusretli varaklı ve Edremid kazasına masarif avcılar kayelerinde bulunan sekiz kıt'a vakf zeytinlükler bulunan sekiz kıt'a vakf zeytinlikler ayrı ayrı ve dört sene müddetle icar olunmak ve sene-i haliye Mayıs nihayet ihale-i kat'iyesi icar olunmak ve sene-i haliye Mayıs nihayetinde ihale-i kat'iyesinden icra edilmek üzere meraideye vaz' olduğundan talep olanların Der-sa'adette evkaf-ı hümayûn nezreti orman ve iarazi vakfiye idaresine ve Çanakkalede mahalli evkaf memurluğuna müraca'at eylemeleri ilan olunur. H.1 10

1.4.4.5.Müzayede ile Firuhat

Galatada Perşembe pazarında çeşme sokagında numarada kain Kastro matbaası bilcümle alet ve edevat tabiyesi toptan veya parakende suretiyle satılmaktadır. 2

Harbiye Nezaretinden:

Hamidiye türbesi civarlarında kain olup jandarmaya luzum görülmeven karakolhane ile tahttaki dükkanı seniye haliye martı ibtidasından itibaren talep olacak müstecirine ba konturatu iki sene müddetiyle icar edileceğinden talep olanların jandarma dairesi ikinci şubesine müraca'at eylemeleri luzumi ilan olunur. 2

Divan-ı Umumiyyeden:

Tebrizden vilayeti dahilinde vaki' ve üç senelik bedel sabıkı iki yüz on yedi bin beş yüz guruş ibaret bin üç sene müddetle mehalince mevki' müzayedeyi vaz' olduğu evvelce ilan edilmiş olan baferah saydımahi rüsümün dört senelik olarak icra mezayedesi Ahiren mehalli mezkur meclis idaresince taht karara alınmış olduğunda bu suretle talep olanların mehalli divanı umumiye idaresiyle Trabzon divan-ı umumiye baş medeniyetine veya idarei merkeziye seyyid ve şakir şu'besine müracaat itmedi lazım geleceği ilan olunur. 1

Evkaf Şirketlerin ittihadı elzemdir.

Kuvvet ittihad hasıl olur. Yalnız nakid ve tahvilat mu'amelesi ile meşgul ne kadar hususi şirket varisi ittihat ettirmek ve edilecek ehemmiyetli teşebbüsattan hasıl olacak kafe-i menki' ve hidematı şirket hissedarına münhasır kılmış ve bu böylece

mühim bir mevki' işgal etmek istiyoruz. Şerikler ve sermayeli zeva galatada küçük tevennül hanesinde 7 numara ne süratle kayd edilsinler. 14

1.4.4.6.Osmanlı Sigorta Şirketi

İhtar

Osmanlı sigorta şirketi umumiyesi idare: Merkezisi Galatada mürettebatı sokağında Selanik bankasının evvelce bulunduğu 7 nımaralı daireyi nakl edilmiştir. 16

1.4.4.7.Tarihi Umumi

Hitam Buldu

Tarih tahriri hususunda iktidarı her kesce ma'lum ve müslim bulunna Murat Beyefendi tarafından tahrir Edilip tab' edildik de felan tarihi umumiye hitam buldu. Herkesçe edinilmesi elzem velam 2670 sahifeyi teşkil eden bu tarihlerden muhasarının kıymeti 15 meceldi 3 mufassal tarihi umumiye altı cildi 5 1 mehalde 120 guruştur. Taşra için 15 guruş zam alınır. Merkez tevzi' tefyiz kütüphanesidir.

1.4.4.8.Doktor J.Benklidir İmraza Dahiliye Tabip Mütihazısı

Almanyada kain Münih Darulfinunda ikmal tahsil aldıktan sonra Münih ve kolanya hastahanelerinde seriyat dahiliye ticareti görmüş kalb mi'de çeker bağırsak mesane isap hastalıklarda kesb hassa eylemiştir.

Beyoğlunda mektep sokağında yirmi iki numaralı muayenehanesinde öğleden sonra alaturka saat ona kadar müracaat edenler kabul ve muayene eder.

1.4.4.9.Ruhmayı Tabip Kanuni

Külliyatı mesail tab kanunu ile bu meseile müteferri' ve müteallik olarak icra ve tanzimi iktiza eden keşifat ve saik feniyyenin sur icraiye ve tanzimiyesinden ve etbaya karşı isti'al edilen hil ve desayisin enva' ve iskender bahs ve şahadetname-i tabi ve rapor gibi saik mezkurenin nümunelerini ve ıslahat tabiyenin neticesi dahi camidir. Tenbiat cediye ve tecarüb medide mahsulü bulunan şu eser ezher hakikate ve vazaif kanuniyeden fen, tıp ve cerahiye te'allik eden aksamın şuhulet icrasına bekane bir rehber olmakla mütelaası 'umum etba' ve cerah ve bitarlara ve memurin adliye ile vükela da'va-yı tavsiye ederiz. Meceldi on eczası 7 guruştur. Taşra için 2

guruş posta ücreti alınur mehal firuhati yeni postahane caddesinde suhulet kütüphanesidir. 1

66 Guruş ile Zengin Olabilmek

Kar'a gi 2 Nisan sene 326'da keşide olunacak

Az bir para olduğu mısır emlak bankası ve şimendifer tahvilat gibi olup ve fakat fiyatı 166 guruştan ibaret az bir para olduğu hadde keşide numaralarının mukadderi ise masranginden 1097 ve şemendiferengiden 1,150 def'a ziyade yani beher keşidesinde tamam 20000 numaraya ikramiye kazandırıyor. Karaisi her iki kalemin bankası olmadığından bu tahvili şirketimizde Avrupa piyasası üzerine her roman satmak ve bahar tahvili yüzde elli ile ir lira alarak Ruhan bırakmak dahi kabildir. Diğer tahvilat elyevm çok pahalı olduğunda senede altı def'a altı ile bir lira alarak rehin bırakmak dahi kabildir. Diğer tahvilat elyevm çok pahalı birtakım mazar piyangolar ile paralarınızı tamamıyla ayıp ediyorsunuz. Filmin kraliçesi ve hükümetin emirleriyle ihraç ve terhin emlak ile temin edilmiş .. devleti resmi emlak bakiyesi tahvilattan 166 guruş verip alınız. Kayıp etmek hiç yok az veya çok bira ramye kazanmak istimali zaman mevcuttur. Sene hiçbir para daha vermeden aşağıda gördükleriniz nizaalardaki ikramiyeler muhakkak nail olursanız mebayii az iken hemen elde etmeli

Filminin tahvilatı aramayanların cuduli

Frank 250,000 70 kere isbat edecektir bir Frank 150,000 70 kere isabet edecektir.

“ 125,000 “	“	“	“	“ 1000,000 “	“	“
“ 75,000 “	“	“	“	“ 100,000 “	“	“
“ 10,000	430	“	“	“ 62,000	“	“

Bunlardan başka daha geli mukadderde sikkelerce frank kazanan Romanya dahi mevcuttur. Mebayi' etmek ve tefsilat almak için Galatada küçük tevil hanede 7 numaralı (Ahaliye müteallik itibar malı) Osmanlı kumandaniyet şirketine geliniz taşradan paralar manda post veya çok ile gönderilmeli tahvilat ta'ahhüd olarak hemen takdim olunur. İş adamı olmak üzere her tarafta (Ecenbiler) ediyoruz.

1.4.4.10.Vın Menut

Minyo Şurubu

Hidakat ve iktidarıyla yemiz imiş olan Fransanın tıp akademisi azasından tabip şehir dokunur. H. Filip tarafından ihzar edilen siyod tanin kosfat” mate, kola ve kinyondan terkip olunan Minyo şurubu balık yağının tedavi ve agzayı bedeni tarafından histigan tavsiye edilmek suretiyle mazhar rağbet olmuştur. Bilcümle ecza depolarında ve ma’ruf eczahanelerinde büyük şişesi (22) küçük şişesi (14) guruşa satılıyor. Tecrübe için bir şişe isti’mal idiliyorsa faidesi derhal his olunur. Şeker aletine duçar olanlara garatola minyo tavsiye olunur. Bunun fiyatı (20) guruştur.

1.4.4.11.Kitaplık ve Cevher-i Kuvvet

Saadet-i hayatiyenin başlıcası ni’met Azami Sahihtir.

Afiyet bedeni temin ve kitapçılığın tertat ve kuvvetini muhafaza etmek sikkeler kuvvetlendirmek ve kanı temizlemek icap eder. Avrupada bir heyet-i tabiye tarafından senelerden biri icra kılınan tahrirat feniye neticesinde (ne vejon) sanide devayı mükemmel istihsaline muvaffakiyet hasıl olmuştur. Bu devayı bi nazır sikkeleri ve telendirir. Kanın atlar zaifiyet beni ıslah eder. Birtakım sui isti’malat neticesi olarak tendirisini afiyetini kaybeden gençlere iştihsızlıktan ma’ada ve bağırsak hastalıklarından muztarip olanlara tesirat şaka nehasası ile müstehir olan (ne vejon)’dan kullanılmalarını tavsiye eder. Merkez firuhati bahçe kapısında binbir çeşit magasının karşısında (mayınasban) eczahanesidir.

1.4.4.12.10 Franklık Toplar Çikolatası Mecanen Veriliyor

(Toplar) çikolata pakaketlerinin içindeki resimler teknil karloksinini istanbul’da haçoçalı hanında 40 numaralı odada mukim ‘umumi acentesine arai edenlere on Franklık (Toplar) çikolatası meccanen veriliyor. Mezkûr Çikolataların Kokainden ve halis seviçere Sudanda imal edilmiş enva’i vardır. Beyoğlunda Galatada ve İstanbulda Büyük Mazalarda Satılmaktadır.

1.4.4.13.Doktor Sucuyan

Maraz bolye Tensilta ve İmraz dahiliye mütehsasi eski ve yeni be soğukluğu ve Frengi ve Böbrek ve mesane ra’ma ve ma’da hastalıkları gayet seri’ ve yeni usul ve radde tedavi eder. Her gün sabahtan akşama kadar bahçe kapısında binbir çeşit mazası karşısında minasiyatahir eczanesinde bulunur. Birinci ve bezite meccanen.

1.4.4.14. Teşebbüs Şahsi İdarehanesi

Bu kere Galatada azimet karakol karşısındaki Halil Paşa sokagında sananlı handa iki bu merviyeye nakl işlerimizi ciddiyetle gördürmek isterseniz idarehane-i acziyeyi bir kere müraca'at ediniz. Her mahallede irad ve ikamete elverişli hane dükkan ve köşkler ile üzerine imaline tesbite ahun faizle yüz liradan yirmi beş bin liraya kadar istikraz ediliyor. Luzimi olan zevata her mezhepten ma'lum merbiye hizmetçi uşak aşçı ve saire ve billur şer'i ve kanuni her türlü da'vi deruhte olunur. Süratle ta'kip ediliyor. Mevsim sayıf münasebetiyle nakl edecek zevata kiralık köşk veriliyor. Ve ziyabı idarehane aid olma üzere eşyada nakl ettiriliyor. Velhasıl her türlü müracaat kabul edilir. İdarehaneye müracaat edecek zevatın her vechle memnun kalacaklarını temin ederim. Müdür Kemaleddin.

1.4.4.15. İstanbul Esrarı

Devr istibdadın sokaklarına doğru Fransada yazılıp her tarafta rağbet fevkaladeye mazhar olan tarihi cenai ve meraklı milli bir Romandır. Fransızcadan ta'dilen lisanımıza nakl ve tercüme kılınmıştır. Şimdilik haftada iki forması müntazimen neşr olacaktır. Fiyatı on paradır. Kırk formadan ibaret olacak eserin tamamına vilayet için on beş guruş mukabilinde abone kabul olunur. Merci yeni postahane caddesinde Martoğlu kütüphanesidir.

1.4.4.16. Kansızlık

Kansızlık ve kuvvetsiz ve mecalsizlere nadiren tasdif edecek ediniz eğer bu halde bulunan zevat-ı kemalen kuvvet ve gad olan (Peppetuna dofkar robin) Robin içmiş olsa Edenler: Ay uçuk benizli titrek dizli mecalsizler yalnız bir ay için (Paptonat dofkar veban) ismail ederseniz ve dizlerinize kuvvet vücudunuza dıhhat ve yanaklarınıza güzel kırmızılık geldiğini görerek hayrette kalacaksanız paris tab arafanı takdim olunna bin alacide yesne ehemmiyet vermez iken (Papnotan dofkar rubin) i fevkalade takdirat olmak az. Kansızlar mecalsizler hastalıktan kalfalar rehim hastalığa duçar olan kadınlar köçek çocuklar için dahi akiden tavsiye etmiştir. Her aczanede depolarda satılıyor: (Robin) Robin ismine dikkat ediniz.

1.4.4.17. İmrız Aliyye-yi ve Tenasilya Tabip Mütezhazzımı

Paris Sen Lovi hastahanesinde ikmal tahsil etmiş olan tabip mûmâ ileyh pazardan ma'ada her gün sabahtan akşama kadar yüksek kaldırım mevlevi tekkiyesi

karbna adamopolus apartmanında Cuma ve Salı günleri sabahtan öğlene kadar veznecilerde açık baş eczanesinde hastaganı mu'ayene ve tedavi eyler.

1.4.4.18.Doktor Ahmet Ziya

Çocuk ve kadın hastalıkları ile ma'ide kalp böbrek kar çeker müzmin ve cild hastalıklarını yirmi beş seneden beri müte'addid ticaret ve tatbiatıyla zana'atinde icra maharet eden tabip Ahmed Ziya Bey her gün sabahtan dokuza kadar ekseriyede Edhem Potu Bey eczanesinde hasta kabul eder.

1.4.4.19.Doktor Ranfiyaciyan

Yeni ve Eski Bel soğukluğu idrar Zorluğu adem İktidar Prostat mesane büyük Hastalıklar ve İmraz Dahiliyeye ait bilcümle hastalıkları kemal dikkat ve muvaffakiyetle az bir mer tarafında hiçbir eser bırakmasızın tedavi eder. Her gün öğleden sonra bahçe kapısında iki kabulü eczanede bulunur.

1.4.4.20.Doktor Ziya

Memedeki çocukları fi ve ishale giriftar etmeyerek hastaliksız büyütür dişleri suhulete çıkarır etbanın tavsiyesi ve ticarib isabet madaiye kafidir. Her eczanede kutusu beş kuruşa satılır.

1.4.4.21.Doktor Onciyan

Kulak burun imrazı mütehsisi Parisde kesb ihtisasi iderek şimdiye kadar isti'mal olunmuş elektirik sıcak hava ve sair bu icat usuller ile sağırlığı müzmin baş ağrıları baş dönmeleri kulak sedaları velhasıl her nev' imrazı tedavi birum ve vech sui işkalini amaliyat etmeksizin arale boğazdaki bad mucakkirleri kan göstermeksizin kat' ank ve reis üzerinde envai ameliyatı icra eder. Her gün öğleye kadar bahçe kapısında hamidiye sebili karşısında otuciyan aczanesinde öğleden sonra Beyoğlunda doğru yolda taksim Fransız hastahanesi karşısında 4 numaralı hanesinde olur. Perşembe günleri öğleden sonra kendi hastasına 5 meccanen tedavi eder.

Azimzade Refik Bey bu ünvan ile tahiri eylediği eseri ciddi şaban edayemizden ibrahim halil Efendi tarafından bir tarz sezaye ile lisanımıza tercüme ve nakl edilerek suret nefisede tab' olmuştur. (İthad-ı islam) pek ziyade dikkat muhabbetle olunacak bir eser nefis ve mukayyed edebidir. Erbab-ı mutala'aya tavsiye ederiz. Merkez tevzi' Bab-ı ali caddesinde 40 numaralı Daruşşafaka kütaphanesidir. Fiyatı üç guruş olup taşraya bir guruş posta ücreti zam olunur. 3

1.4.4.22.Yerli Meşrubat Safi Üzümden İmal edilmiş Kırk Keşideyi Meşhur Fabrikadan N. R. Virudu Polis

Avrupanın son sistem meşrubat fabrikamızın çıkardığı usulde imal ettiği halis üzümünden mamul yerli meşrubat fabrikası bu kere konuk düz Rakı müstikan vusul el-kesir ve pişneli konyak hardalya kükürtlü şıra yeni eski şarap pekmezi sirke vesair fevkalade sahte nafi'a meskurat ve meşrubat fabrikası şubesi Sirkecide yeni polishane karşısında Osmanlı hanında müdürü B Foluridis 20

Saray-ı Hümayunan Mahsus Yusuf Asım Görükdiye orf 15206 mid

Otuz seneden beri muhterem müşterilerimin hoşnutları için imal ve tabah ettiğim birinci kandiye salonların balık ve toprakdan ve icrayı mazaradan ari olarak hanımların saçlarını muhafazaya karşı defatle tecrübe olunmuş bu kere berat-ı alişan korkulu ve gerek korkusuz sabunlar yemek yedi guruş ve armalı beş buçuk guruş antik kayası ve çuval ile perakende olarak yirmi para zam ile umum müştereklerime beyan ve taşralardan sipariş ve kaide navlov tarafıma ait olarak iskelelere teslim edilmek üzere peşine siparişlerini kabul eylerim. Donanmayı osmani için daimi surette kap başına kırk para vermeye teahhüd olunur. Der-sa'adet asıtame elinde yedi numaalı mazamda satılıyor. 9

1.4.4.23.Çavuşoğlunun Yeni Çıkan Baharat ve ... Birinci Nevm Sefaret Ma'deni İsteyiniz.

....

Marif nezaretinden:

Katmanı nezaretine dört yüz guruş ma'aşlı çerkeş ve ada vilayetinde beş yüz guruş ma'aşla anamur Rüşdiye muallim ülkeleri menhal bulunduğu Darul-muallimin Rüşdiyeden veya yedi senelik 'idadi mezunlarından talep olanların tedrisat ibtidaiye idaresine müraca'atları luzumu ilan olunur.

1.4.4.24.Kum, Taş ve Böbrek Hastalıkları Takris Yelleri ve Damla

Takris yelleri ve damlayı tedavi Etmek ve mezkûr hastalıklarının zuhurundan evvel ögnü olmak ve tekrarını man' eylemek için edrarın tortu hasıl Etmesini men' ve hasıl olan tortuPları eritip def' etmek şart olur. (Pepe vezin meydi) işiali ile bu muvaffakiyetin elde ettiği vardır yol ile bu böklerde hasıl olan torku ve kum ve taşın amaliyat cerahiyece hacet kalmaksızın eriyip idrarla beraber hariciye çıktığı bu

vasıta ile nakris yelleri ve damlanın suret kat'iyede tedavi yellediği böbreklerce tecrübelerle tahkik etmiş olduğunda mezkur hastalıkların her nev'ide muztarip olanlara (Peipe rezin meydi)'yi şişesi üzerindeki ölçü mucebince herhalde günden birkaç def'a isti'mal Etmelerini dünyanın en meşhur tabipleri tavsiye etmektedirler. Her eczanede ve depolarda satılıyor.

1.4.4.25.İngiliz Acentesi- Jö. A. Sayıkıs

Bahçe Kapı-İsmail Paşa han numara 7 Crossley fabrikası petrol hava gaz ve intirasit motorları.Marshall fabrikasının buhar makina ve kazanlarıyla harman ve değirmen makineleri (Hariston) küçük vahun fiyatla çorap ve fanilya dostgahlarıVesair her nev' İngiliz fabrikaları acentesi.

Hazırda Harman makinesiyle lokomotif mükemmel değirmen takımları üç adet buhar makine ve kazan hırsuzdan korkmaz ateşten müesser olmaz (Şu bes Chubb) ingiliz kasaları uzun ve yuvarlak çorap makineleriyle yerli ve ahiren İngiltereden virud etmiş birinci nev' çorap ve fanilya ipliği ve saire.

Taşradan sipariş vukunda derhal resm ve katalog irsal olunur.

Kadro haricinde olup da Der-sa'adette ikamet etmekte ve muhassatı jandarma veznesinden almakta bulunan ümera ve zabitanın behmi hal jandarma dairesi sevkiyatına müracaat eylemeleri ilan olunur.

Birinci diare vakfiyeden:

Çenberlitaşta Molla Fenari mahallesinde vaki' vezir hanı oda başlığın bedel icar şehrisi iki yüz yetmiş guruşta talebi 'uhdesinde olduğunda ve mah hal ruminin on üçüncü cumartesi gününe kadar her kaç guruş ve iki gün zarfında burada beş ve ondan sonra yüzde on zam kabul olunup ihalesi icra kılınacağında zam ile talep olanların şehzade başında kain birinci daire vakfiye müracaat eylemeleri. 3

Altıncı Daire-i vakfiye Müdüriyetinden:

Bazı hüdema-i vakfın yedinde berat bulunmadığı ve bunlarda muhtaç ta'til ve tebdil bulunduğu cihetle tedikik ve kayd mu'amelesi üç yüz yirmi beş senesi nihayetinde kaar te'allik suretiyle mehal ita olunmuştu. İşte üç yüz yirmi altı senesi hulul etti daire-i vakfiyece her şahs için ayrı vazife-i cüzidani imla edilecektir. Binaen aleyh tediyanе sekte gelmemek ve bir güne yaklaşmaya mehal kalmamak

üzere Mart gayesine kadar hüdama-i vakfiyeden her birinin uhdesindeki cihazları müsbet berat-ı alışanı biladat daireyi gelerek kayd cüzdanlarını imla ettirmeleri ve son seneinin vazife kupon parçasıyla mühürlerini de beraber götürmeleri altıncı daire vakfiye dahilindeki bil-ma'mum hademe-i vakfiye ilan olunur.

Defter-i hakani muhasebe kalemi ketebasından Hüsnü Efendinin Teke Sancağını defter-i hakani memur esbakı olup Sultan Beyazide tramvay-ı merkezinde çatalhanede sakin iken elyevm ikamegahı mechul olan Azmi Efendi zimmetinde babasında alacağı bulunan on Osmanlı lirasının hakkında ikame eylediği da'vanınbin üç yüz yirmi altı senesi nisanın altıncı Salı günü saat yedi raddelerinde Der-sa'adet bidayet muhakemesi birinci hukuk irasına ruyet olunacağına dair tanzim olunan da'vetiye ve rakası usul muhakeme-i hukukiye kanunun yirmi altıncı maddesi mucebince muhakeme-i divanhanesine teallik edilmiş olduğunda mumî ileyh yevm vakt-i mezkurde ibat vücud etmediği veya tarafından vekil göndermediği halde kanun mezkurun yüz kırk beşinci maddesi mucebince hakkında mu'amele-i gıyabına icra kılınacağı ilan olunur.

1.4.4.26.Mühim Konferans

Mart'ın sekizinci Pazartesi akşamı Salı gecesi saat ikide veznecilerde kain kargir Tiyatroda Rusya islam talebe cemiyeti taht idaresinde sabah şehir Abdurresid Efendi İbrahim ve Japon Darulfinun muallimlerinden Hacı Ömer Efendi ve meclisi mebusan reisi sanisi Mustafa Asım ve Zevat saire-i muhtereme hazreti tarafından alim islam hakkında gayet mühim bir Konferans verilecektir. Hukuk mektebi muallimlerinden Mustafa Zühtü Beyefendi hazretleri Hacı Ömer Efendinin konferansını tercüme edeceklerdir.

Birinci ikinci dördüncü altıncı dokuzuncu daireler dahilinde terakim eden spordilerin kandırılması için şehri emaneti tarafından istihcar kılınan ma'nelerle istimbotun üç yüz yirmi dört senesi Şubat icarı ve yirmi altı numara ve 15 Mart Sene 325 tarihinde ba iltizam ita kılınan bir kat'a sureti beş altı gün mukaddem kazaen zayi' etmiş ve keyfiyet zayi' emanet müşarun ileyh muhasebesine ihbar olunarak kaydına işaret ettirilmiş olduğundan her kim bulmuş ise nafi'a hanında sekiz numaralı odada Mithat Abdulkadir efendiye veyahut muhasebe mezkureye teslim eylemeleri ilan olunur.

Sahib-i İmtiyaz ve Müdür Mesulü: Ahmed Cevdet.

YENİ İKDAM

-Hergün sabahları neşr olunur.Siyasi ilmi ticari Türk gazetesidir. -Mahalli idaresi İstanbul'da Bab-ı ali caddesinde Daire-i mahsusadır. İdarehane Ashab-ı müraca'ata gece gündüz her saat açıktır. Numara 9 Nüshası 10 paradır.	-Milleti İslamiye ve Ümmeti Osmaniye için mukayyet olan asara sahifelerimiz açıktır. -Abone şeraiti İstanbul için abone yoktur.Vilayat için posta ücretiyle beraber seneliği 180 altı aylığı 95 kuruştur.
--	--

Salı: 10 Rebü'ül Evvel 1328

9 Mart Rumi 1326

22 Mart Efrenci 1910

1.5.1.MİSAFİR HAS HAZRETİ PADİŞAHİ

Bulgaristan Kral ve Kraliçesi Hazretanın Der-sa'adete Muvasalatları

Bulgaristan Kralı haşmetlü birinci Ferdinand hazretleriyle Kraliçe haşmetlü Alainatör hazretleri zavet şevket-semat hazreti padişahiye arz muhalisat eylemek üzere dün saat dokuzu çeyrek geçe tren mahsus ile Der-sa'adete muvasalat eylemiştir.

1.5.1.1.Sirkecide Tehiyat

Sirkecide şehir-i emenetiyle Rumili şimendiferi kampanyası tarafında tahiyar lazım istihzar edilmişti. Sirkeci istasyonu mevkinde vinç iskelesi muhalinde bin altı yüz metreye zemine parlak ve açık sarı kum freş edilmişti. Tren-i mhasusun güzergahına mütesadif mahallerde ki mebanı dikkate dallarıyla tezbin edilmiş olduğu gibi yekdiğerine mevazi renz edilmiş olan istasyonu satanlardan kırk adeti dahi Bulgaristan hükümet kraliyesi mahsus olan bandıralar keşide edilmişti.

1.5.1.2.Tedabir-i İnzibatiye

Sirkeci istasyonu ... taht inzibatiye alınmış idi.

Mevki mezkurde inzibatiye memur olan yüz yirmi adet polis efendiyle cesir cedid ve istasyonu merkezi memurları ve sivil efendiler ile maun efendiler doğrudan doğruya emniyet-i umumiye müdürü miralay Galib Bey kumandasında bulunmakta idiler.

Sahil ciheti ise deniz muhafazasına memur ve merkez memurı kumandasına ... motor istanbul ile mütâ'id polis sandalları zat şevketsemat hazreti padişahi ile misafirin hazretine resm selamı ifa için sahilin cihetinde bulunmakta idiler.

Mevki' mezkûru muhafazaya ve resm ta'zimi ifaya üç yüz jandarma memur edilmiş idi. Jandarmalar Der-sa'adete jandarma alayı kumandanı kaimakam İbrahim Bey ve istanbul jandarma taburu kumandanı kol ağası Tahir Bey Ayasofya merkez bölük kumandanı yüzbaşı Fahri Beyler ile şehzade başı bölük kumandanı yüz başı Nuri ve mülazım Yaşar beyler ile baş çavuş Nuri Çavuş Mustafa ve Abdullah Efendilerin kumandasında bulunmakta idiler.

Jandarma vinç iskelesi sahilindeki nakat ile demir kapıdan sirkeci iskelesine kadar mümettid olan mevki' tamamıyla ve nokta halinde işgal olan mevki' tamamıyla halinde işgal ederek mukteziyat inzibatiye ifa eylemek idiler. Elli süvari Polisi ile bisikalitli memurin zabıta mevki' mezkûrun haricindeki noktada ahz mevki' etmişlerdir. Saat beş buçukda emniyet-i umumiye müdürü Galib Beyefendi sirkeciye gelerek istasyon ve civarını dolaşmışlar, memurin zabıtaya evamir lazıme ita eylemişlerdir.

1.5.1.3.İstanbul Ahalisi

Zat şevket semat hazreti padişahi ile misafirin şehziyarı görmek üzere İstanbul halkı erkenden Sirkeci mevkine toplanmakta idiler. Zevar ve ahali memurin zabıta tarafından gösterilen mahallelerde kemal istirahatle oturmuşlardır. Mahdurat-ı islamiye için dahi ayrıca mevki' tehye edilmiş olup otağ dahi ayrıca mevki' tehiye edilmiş olup otağ-ı hümayun bulunduğu mahalle-i memurin aidesiyle ma'dubin resmiye ve hüviyet varakalarını haiz mütessebin matbu'attan başka kimse kabul edilmiyordu.

1.5.1.4.Memurin Belediye

Şehr-i emaneti tarafından tefrik edilmiş olan memurin belediye çarşıları nikat lazımede ahz mevki' eylemişledi. Belediye çarşıları şehri emaneti baş çavuşu Naim Beyin idaresinde bulunmakta idi.

1.5.1.5.Otağ-ı Hümayun

Zat-ı şevket-semat hazreti Padişahinin misafir şehriyarları kral ve kraliçe hazretiyle olacakları otağı hümâyûn vinç iskelesi sahilinde inşa edilmiş olan iskelesinden otuz metre kadar içiriye renz edilmişti.

1.5.1.6.Teriniyat

İskelenin üzerine gayet nefis bir tebriz halisi o sahil ve demiryolu civarına İranın ferhan kirman ve kravan hayalleri tefriş edilmişti. İskeleinin sol tarafına iki çadır renz edilmiş idi. Çadırların deruni ve önleri Anadolunun ipek halılarıyla tefriş olunmuş derununa sara-yı hümayundan gösterilen koltuk sandalyeleri ikame edilmişti.

Çadırlardan iskeleye yakın bir direkli çadırı cidden enfes asar-ı atikadan olup çadırın içeri tarafından keyesi bu gün ufak bir mendil kadar fersude bir parçasına bile büyük paralar verildiği halde el-yevm tesadüf olunamayan saray işlemesine en ince be bu gün taklidi gayri mümkün asarındandır. Kısmi derunde lale ve gül vesair çiçekleri masrukbanın bu dersi İsfahan karı açık mavi renkte kayanın alet tarafı on beş kıt'asaf ta'bir olan İran ipek seccadeleri resminde ve bu raddesi mai zeminde ve atik kürsü tarzındadır. Bu raddenin alet tarafı sarayı işlemesinden kalyon ve çekdime ve saru ve saire resimlerini muhtevi olup gayet müste'iddir. Saçakları eski bu sene ma'mulatındandır.Çadırın ettikleri çemtingan Yavuz Sultan Selim hazretlerinin Çaldıran muhaberesinde Şah İsmailde ağnam eylediği ve elyevm topkapu sarayı hümayundan mahfuz bulunup bir eş daha Avrupa mevzilerinde bile bulunmayan meşhur İsfahan seccadesinin resimlerini göre işlenmiştir. Seccade resimlerinin araslarında kenarları saray işlemeyle mezin sekiz pencere ve bir kapu bulunmaktadır. Çadırın en alt zemini hendegarı lacurd bir bordoru teşkil etmekte idi.

Kızımızı ipek zemin üzerine sarı ipek sütunları merkez mürtesim olduğunu birtakım harp resimleri menkuş olduğu gibi müta'adid harp gemilerinin suret münakaşalarıyla müzindir. Devri sultan Selim de donanmayı olan şiddet ihtiyaç ve muhabbet vazifeye saçakta ki gemi resimleri bir burhan gibi ihata etmiş olan helal otağ-ı hümayun sütunundan cihet bilasında setud ara bir münzire 'arz eder. Almanya İmparatorunun arz filestobata seyahatte bilecek ma'mulatından inşa olunan iki direkli çadır evvelki çadırın arka ciheti kırılmış idi.

1.5.1.7.Zemin ve İskele

Denize doğru yirmi metre kadar uzatılmak suretiyle mezyin bir iskele imal edilmiş olup iskelenin yarmalıkları üzerindeki direklerin bilası Osmanlı sancaklarıyla tezbın edilmiş olduğu gibi medihli teşkil eden iki setunun edilmiş olduğu bilasında Osmanlı sancağıyla Bulgar bandırması temuç eylemekte idi. Zemin şehir i emaneti tarafından ihzar edilmiş olan mütaid ve fakat son derece kıymettar halılar ile setr ve tefriş edilmiş idi. Envağ-ı hümayun arka taraından mütesadif olan mehalinde ise hereke fabrikası ma'mulatından olup Almanya imparatoru hazırlıklarının ikinci def'a olarak Der-sa'adeti ziyaretlerinden Edilmiş olan çadır dahi vükelası fuhham ile misafirin hazıranın maiyeti için tahsis ve renz edilmiş idi. Otağı hümayun cihet hisarına gayet mükemmel bir surette inşa edilmiş olan (markebiz-siralık) Osmanlı ve Bulgar kralıyla taztin edilmiş idi. Merkezın sütunları Osmanlı bayrağına temsil eden kırmızı ve beyaz kurdelelerle tezyin ve markenizin zimmeti dahi gayet kıymettar halıllar ile senr olmuş idi.

1.5.1.8.Tertibat-ı Askeriye

Saat sekize doğru ve tertibat-ı askeriye ibtidar kılınmıştır.Bektaşî Servet Beyin kumandasında bulunan birinci nüshası taburu dürdüncü alayın muzikası terennümsüz olduğu halde gelerek mevaki' lazimedede tertibat lazime-i askeriye ifa eylemek üzere rahat vaziyeti emrini ahz eylemişlerdi. Tayyar mezkurde şehzade mülazım Cemaleddin Efendi hazretleri bulunmakta idi.

1.5.1.9.Zeva-ı Muhterem Virudu

Saat sekize doğru dahiliye nazırı Talat Beyefendi ile teşrifat nazırı Galib Paşa ve teşrifatçı Behçet Teşrifat memuru Memduh ve Saddettin Beyler mevki' Aliye virud eylemiş olduğu gibi aynı zamanda da'vetli bulunan ba'zı memurin ve mu'tebaran ecanip yerli ve ecnebi gazete muhabirleri mekteb-i Sultanide hissiyle de bulunan Bulgar talebesi virud ederek mehal mahsullerde ahz mevki' eylemekte ederler.Zevar ve mauyin muttasıl virud eylemekte idi. Nafia nazırı Hilacıyan Efendi ve Bulgar sefareti erkanıyla mademaları ve Bulgar inas mektebi telabatıda gelmekte idi. Bulgaristan erkanının madameleri ellerinde gayet müzin müteid çiçek demetleri getirmişlerdi.Sofya sefiri Asım beyin zevce-yı muhteremesi madam Asım Beyin Bulgaristan sefinin mademası madam Sarafof ve Bulgar sefareti erkanı ve baş tercüman ve tercümanları dahi vasıl oldular.Madam Asım Beyle Madam ve Madam Mevasil Sarakof ellerinde müzin buketler ile intizar eylemekte idiler.

1.5.1.10.Tertibat

Saat dokuza yarın kala resm istikbalen memur olan birinci nişancı taburuna tertibat emri verildi. İskelenin cihet yarasında bir bölük vesair cihetlerde bir bölük asker tertibat lazımeyi ahz eylemiş oldukları gibi zavar maddemalar vükela ve mandubin ve gazeteciler mevki' mahsullerine avdet ederek ahz mevki eylemiştir.

1.5.1.11.Teşrifi Şahane

Zat-ı hazreti padişahi veli ahd Sultan devletlü necabetlü Yusuf İzzeddin Efendi hazretleri Sadrazam Hakkı Paşa hariciye nazırı Rıfat Paşa Sarkarin Lütü ve Bal katip Halid zıya Beyefendiler ve Sövrür şehriyari Hurşid Paşa ve zevat-ı saire saat dokuza çeyrek kala sükuğlu vapuruyla Dolmabahçe saray-ı hümayun rıhtımından sükuğlu vapuruyla hareket eylemişlerdir.

Dokuza on kala mirsayı Der-sa'adette bulunan Donanma-yı Osmani teşrif miyamin ve Redif hazreti padişahiye ilan top sedaları akis etmekle saf harp nizamında ahz mevki' etmiş olan askere ("Süngü tak) emri ita edilmiş ve bütün zeva vaziyet mahsusası-i ahzamkarı ahz eylemiştir. Galata kalesi işaret mahsusası keşide eylemiş olduğu gibi limanda bütün sefain dahi sancaklarla donanmış ve garandi diğerlerine Osmanlı sancağı keşide eylemişlerdir.

1.5.1.12.Harbiye Nazırı ve Ümerayı Askeriye

O sırada harbiye nazırı Mahmud Şevket Paşa hazretleriyle erkan-ı harbiye reisi İzzet Paşa birinci Fırka kumandan vekili Osman Paşa dürdüncü ordu erkanı harbiye reisi Halil Bey ve sair ümera askeriye mevki mahsullerinde bulunmakta idiler.

1.5.1.13.Mürekkep Hümayun

Zat-ı şevket semat hazreti padişahiye hamil bulunan sükuğlu vapur-ı hümayunla müvekkib bahriye hümayun limanda vapurlardasandallarda bulunan beylerce ahali tarafından "Padişahım çok yaşa" nidalarıyla alkışlanarak sükuğlu vapuru iskeleye doğru tevcih etmiş ve musika marş sultani terennüm ederek asker selam doğurmakta bulunmuştur.Bu sırada Dahiliye, Harbiye, Nafia nazırları ve birinci ordu kumandanı Ömer ve Reisi sani Kaymakam Halil Bey ve merkez kumandanı şahabeddin ümerayı askeriye ve şehri emini vekili Teyfik Bey ve emniyet-ı umumiye müdürü Galib Bey ve zavar ecnebiye iskele mehaline giderek kadrim müyamin mülazım hazreti padişahiye müntezir bulunmakta idiler.

Sükudlu vapuru hümayun sirkeci araba vapuru iskelesi önünden bir kuş resm ederek iskeleyi muvassalat eylemiştir. Zat-ı şeket semat hazreti padişahiye mahusu bulunan sancak vapurun garandi direğinde ve büyük üniformalarını layıs olan ve handan al Osman nişanını teallik buyuran zat-ı hazreti padişahi ile müşir üniforması labis bulunna veliaht sultan devletlü vapurun kamerası cemakanından asker ve zevare resm selami ifa buyurmuşdur. Zat-ı hazreti padişahi veliaht sultan hazretleriyle birlikde Sadrazam Hakkı Paşa ve hariciye nazırı Rıfat Paşa bilcümle mabeyn-i hümayun erkanı kiramı vapurdan çıkmışlardı.

Zat-ı hazreti padişahi asker ve zevat müşarun ileyhi selamlayarak teşrifat umumi nazırı Galib paşa ve teşrifat memurlarından Menduh ve Sadettin beyler önde oldukları halde refakati hümayunlarıyla beraber otağı hümayundahil olmuştur. Bu sırada asker üç defa selam havası çalarak “Padişahım çok yaşa” uzamasını a’la etmişlerdir. Şehzade-i cevabı Cemaleddin Efendi hazretleri diğer zabitan arkadaşlarıyla saf beste-i ihtiram olarak iskeleye otağı hümayun arasında ahzmevki’ edip zat-ı şahaneyi selamladıktan sonra vazifeleri başka gitmişlerdir. Bu sırada da sükudlu vapuru hümayundaki sancak zat-ı hazreti padişahinin karyeyi çıkması münasebetiyle etdirilmiştir.

1.5.1.14.Otağı Hümayun

Zat-ı hazreti padişahi otağı hümayun dahil olduktan sonra vükela fuhham hazreti huzuru hümayunlarına kabul ve tertibatın mükemmeliyetinden mahzuz olduklarını beyan buyurmuştur. Bu sırada Rumeli şimediferi ikinci direktörü Mösyö Mollar şayan buyrulan müsaide-i seniye üzerine huzuru hazreti padişahiye dahil olmuş ve nafıa nazırı haliciyan Efendi tarafından resmi takdi icra edilmiştir. Muma ileyh Mösyö Moller misafirin hazreti şehriyariyi hamil bulunan tiren mahsusun gelmekte olduğunu arz eylemiştir.

1.5.1.15.Katarik Virudu

Bu sırada tren mahsus aheste aheste mehal mahsusa doğru ilerlemekte idi. Bunun üzerine zatı hazreti padişahi ile veliaht hazretleri otağı hümayundan çıkmışlar ve sadrazam paşa işe harbiye hariciye ve teşrifat nazırı paşalar vesair zevat maiyet-i hümayunda oldukları halde zatı ikdası hümayun demir yolu buyusi teşrif buyurmuştur. Bu esnada muzika marş sultaniye terennüm başlamıştır. Misafirleri hamil olan tren saat dokuzu çeyrek geçe vasil oldu.

1.5.1.16.İlk Musafihâ

Bulgaristan kral ve kraliçesi hazreti hamil olan trene durmuş ve Bulgaristan kral Ferdinand hazretleri kraliçe hazretlerinin buldukları vagonlar muvacihe-i hümayun mesadif olmuştu.Kral Ferdinand hazretlerinin zatına mahsus olan armalı vagon muvacihe-i şahanede dördünü sırada Bulgaristan kralı Ferdinand hazretleri Vagotun penceresinde zat hazreti padişahiye selamlamışlardır. Zatı şahanede mütessamana bir surette kral hazretleri erkan-ı harb süvari Cenral üniforması labis olmakta ve başında beyaz kuzu bir surette kral hazretlerine iade-i selam eylemişlerdir.

Kral Ferdinand hazretleri erkanı harbi süvari cezal üniformasını labis olmakta ve başında beyaz kuzu derisinden mamul kalpak bulunmakta idi. Kalyagon üstü siyah ve zemin üzerine kırmızı renkli ve salib şeklinde ikili bizekli idi.Müşarun ileyh marsi osmani nişanını taallik etmişlerdi ve ellerinde krallığa mahsus bir asa tutuyordu.Tren durduğu vakit kral ve kraliçe hazreti vagon mahsusundan aşağı etmişlerdir. Sadrazam paşa hazretleri kraliçe Selenator hazretlerini zatı şahaneye takdim eylemiştir. Zat-ı şahane ile kraliçe hazretleri musafaha eyledikten sonra yine sadrazam paşa hazretleri kral Ferdinand hazretleri zatı şevketsemat hazreti şahaneye takdim eylemişler ve zat-ı şahane ile kral Ferdinand hazretleri musafaha eylemişlerdir.

1.5.1.17.Resmi Takdim

Zat-ı şahane kral hazretlerine veliaht saltanat Yusuf İzzeddin Efendi hazretlerini takdim eylemiştir. Ba'de vükela fuhham hazreti kral Ferdinand hazretleri zatı şevket semat hazreti padişahiye takdim eylemişler ve zat-ı şahane iel kral Ferdinand hazretleri musafaha eylemişlerdir.

1.5.1.18.Zat-ı Şahane ve Kraliçe

Musafihâ resmi hitam bulduktan sonra zat-ı şevket semat hazreti padişahi kraliçe selanator hazretlerine padişahinin koluna girmiş olduğu gibi kral hazretleriyle de veliaht saltanat hazretleriyle beraber oldukları halde otağ-ı hümayuna dahil olmuştur.

Otağ-ı hümayun zatı hazreti padişahi kral ve kraliçe hazretana mabeyn hümayunları erkanı takdim eylemiş oldukları gibi kral hazretleride zatı ikdas mülükaneye maiyeti erkanı takdim etmiştir.

1.5.1.19.Haraket

Resmi takdim hitam bulunduktan sonra zat-1 şahaneile kral ve kraliçe hazreti rakip ve bilcümle erkanı sükudlu vapuru hümayun rakib olmak üzere ve otağ-ı hümayun çıkmışlardır.Zat-1 hazreti padişahi berluhi hameseti bir manzure-i ulviye kral ve kraliçe hazretine ara-i buyurmuştur.Zat-1 şahane selam tur vaziyetinde bulunan birinci nişancı taburunun üçüncü bölümü üzerine getirmişlerdir.

Maksad-1 hümayun mezkûr bölükde mülazım evveli rütbesinde bulunmakta olan merhum şahzede Şevket efendi zade mülazım evvel şehzade Cemaleddin Efendi hazretlerini kral ve kraliçe hazretine takdim eylemek idi. Bölüğün yanına muvasılatlarında zatı hazreti padişahi evvela bölük yüzbaşı Edhem beği takdim Edildikten sonra müşarun ileyh şehzenam Cemil Efendi hazretleri kral ve kraliçe hazreti şegzade hazretleriyle musafaha etmelidirler. Musafahadan sonra şehzade hazretleriyle musafaha hazretleri merkurce bir selam vererek mevki' mahsusı işgal eylemiştir.Zat-1 şahane kral ve kraliçe hazreti veli ahd hazretleri ve zevat saire ve askeri (selam dur) vaziyetinde bulunmakta ve dördüncü alayın muzikası Bulgar marşını terennüm eylemekte olduğu halde sükudlu vapur hümayuna dahil olmuşlardır.

1.5.1.20.Sancak ve Baidere

Zat-1 hazreti padişahi ile kral Ferdinand hazretleri sükudlu vapuruna dahil olmalarını müteakip vapur-ı hümayun garındı dire kenzat şahane ile Bulgar kralı hazretlerine mahsus olan sancak ve belendire yanyana olarak keşide olmuştur.

Sayfa:2

1.5.1.21.Vapurda Resmi Takdim

Zat-1 şahane ile Kral ve Kraliçe hazreti vapuru hümayun kamerasında buldukları srada Bulgaristan nazırı ve memurin mülkiye ve askeriye-i Osmaniye yekdiglerine takdim olunmuşlar ve sayan buyrulan müsadesine üzerine vapur saat dokuz buçukta Dolmabahçe müteveccihen eylemiştir.

Vapura bahriye nazırı bizzat kumanda etmekte idi.

1.5.1.22.Kraliçe Hazretlerinin Elbisesi

Kraliçe hazretleri leylak renginde “Kostüm tayor” denilen tarzsa elbise inşa etmişlerdi. Başında iki beyaz tüvekli sade bir şapka ve boynunda kürk atkı bulunmakta idi.

1.5.1.23.Avdet, Sirkecide Hareket

Liman reisi Mustafa Bey müvekkib-i hümayun bahriye bir istambuta kalagözlek vazifesini ifa ediyordu. Hariye nazırı Mahmud Şevket Paşa hazretleri ile kral hazretlerinin maiyetlerinde bulunan erkan-ı askeriye kamer istambuta, dahiliye nazırı Talat Efendi ile misafirin saire zinet istambutuna rakib olmuşlardı.Mevkit-i hümayunbahriye tarafından liman dairesi istambutlarıyla (ayvalık) ve (şark) istambutları ve polis metroları bulunuyordu.

1.5.1.24.Denizde

Bil-umum sefin-i harbiye sefaret-i maiyet yatları ve sefain ticariye alayı sancaklarıyla donatılmıştı.Mevkib-i hümayun her sefine-i harbiyenin önünden geçtikçe sefine muzikaları selam havası çalıyor ve ifrad-ı bahriye selam duruyordu.Bu esnada sefin-i harbiyeden yirmi bir top indahat eyledi. Vapurlarda sandallarda bulunan halk dahi (yaşasın) (hurra) sedalarını ayyuka çıkarıyorlardı.Mevkib-i hümayun Ertuğrul yatının ününden geçtiği sırada mezkûr vapurda bulunan musika icra terennümata başlamıştı.

1.5.1.25.Saray-ı Hümayuna Muvasalat

Sükudlu vapuru hümayun saat dokuz buçukta Dolmabahçe sarayı hümayunu rıhtımına muvasalat eylemiştir.Zat-ı şahane kral ve kraliçe zevat saire rıhtımında çıktıkları esnada mabeyn-i hümayun erkan-ı ve maiyet seniye bölük tarafından istikbal edilmişler ve musika-i hümayun Bulgar marşını terennüme itibar eylemişti.

Saray-ı hümayun zat-ı şevket semat hazreti padişahi ile misafirleri kral ve kraliçe hazreti ve zevatı saire saray-ı hümayun birinci kat salona çıktıkları zaman padişah hazretleri hariciye nazırı Rıfat Paşa vasıtasıyla kral Ferdinand ve kraliçe Selanator hazretlerine iltifat buyurmuşlar ve ziyaret vakiadan dolayı beyanı memnuniyet eylemişlerdir.

1.5.1.26.Saraydan Haraket

Ba'de büyük beyin taşından zat-ı şahane ile kral Ferdinand hazretleri birinci Saltanat arasına veliahd saltanat Yusuf İzzeddin efendi hazretleriyle kraliçe hazretleri ikinci Sultan arabasına Sadrazam Hakkı hariciye nazırı Rıfat paşalar hazreti üçüncü arabaya Bulgar reis nazırı musika üçüncü arabaya Bulgar reisi nazırı Mösyö Malinof cezal Babrikof mihmandarlıklarına tayin edilen hariciye kalem mahsus müdürü Salih Bey maastır Liyakof Deproviç cezal markof kral hazretlerinin katibi Çabraşkof protokol baş memuru Miliçof kraliçenin yaveri Miralay Sadof dokrot gariçer Liymadik kaimakam istabanof kral hazretlerinin yaverleri (3 zabt) ve zevat saire dahi ali meratibehim sıra ile diğer arabalara rakib olmuştur.

Maiyet-i seniyye süvarisinden bir bölük mevkib-i hümayun ününde ve bir bölük dahi ikinci saltanat arabasının arkasında seryaver şehriyari Hurşid Paşa maiyet-i seniyye kumandanı kaymakam Ömer Faik bey istabil amire müdürü Bektaş Şeref Bey ve yaveran hazreti şehriyariden kol ağası Rıfat sa'dah Mustafa Beyler dahi esb süvar oldukları halde saltanat arabalarının tarafından bulunmakta idiler. Mevkib-i hümayun saat onda Dolmabahçeden hareket eylemiştir.

1.5.1.27.Tertibat-ı Askeriye

Bektaştan bede ile yıldıza kadar olan caddelerin her iki tarafta asker-i osmaniye jandarma polis memurunu saray-ı hümayun saltanat kapısından Çamlı Köskün ününe kadar Bektaş Osman Beyin taht kumandasındaki süvari ikinci alay Çamlı köşke yıldız caddesine kadar Bektaş Fazıl Beyin kumandasında bulunan hareket ordusuna mensup 17'nci nişancı taburuyla 34'üncü ve 35'inci alayların birinci taburları Bektaş karakolundan Yıldız kadar kaimakam Nuri Beyin kumandasındaki 84'inci alayın dördüncü taburlarıyla 86'inci alayın birinci ikinci taburları safisite-i ihtiram olmuştu.

Bu taburlar Fırka kumandanı Miralay Hasan İzzet Bey kumanda etmekte idi.

Tertibat-ı mezkure de başka polis ve jandarma neferatı dahi inzibat ve intizama dikkat eylemekte bulunurdu.

1.5.1.28.Bektaş Cihetinde Tertibat

Bektaş ve Yıldız cadderlerinde bulunan bil-umum mebani emriye ve askeriye ile dükkanlar kamilen rayet-i Osmani ve Bulgar bayraklarıyla donatılmıştı.

1.5.1.29.Esna-yı Rahde

Mevkib-i hümayun saat onu eyrek geçe sarayı hümayun caddete nazır saltanat kapısından çıkarak her taburun ününden mürur ettikçe askeri osmaniye tarafında resmi selam ifa olunurdu. Mevkib-i Hümayun Çamlı Köşkü geçtiği zaman mehal-i mezkûrde bulunna Bulgar mektebi talebesi (Havra) diye bağırmişlar ve mirafirin hazreti tarafında bilmukabele selamlamışlardır.Mevkib-i hümayun halkın alkışları arasında gayet agyar gidiyordu. Saat on birde Yıldıza muvasalat edildi ve Hasan İzzet Beyin kumandasında olup merasim dairesinin muhafazasına memur bulunan asker tarafında istikbal olundu.

1.5.1.30.Merasim Dairsinde

Zat-ı şevket semat hazreti padişahi ile misafirleri kral ve kraliçe hazreti ve zatı saire merasim dairisine dahil olmuşlar ve büyük salonda bir müddet istiharat eylemişlerdir.

1.5.1.31.Avdet-i Şahane

Padişah hazretleri muvacihe-i mülükanelerine veliahd saltanat Yusuf İzzeddin Efendi hazretleri aldığı vükela ile maiyet şehriyarları dahi diğer arabalara rakib oldukları halde saat on bir buçukta merasim dairesinden marifet ve Dolmabahçe sarayı hümayuna muadet buyurmuşlardır.

1.5.1.32.Bulgaristan Nazırı

Ba'de Bulgaristan nazırı ve misafirin saire dahi yine geldikleri arabalara rakip olarak Yıldızdan mefaretle parapalas oteline gitmişlerdir.Müşarun ileyhın ikametlerine parapalas dairei mahsusa ihzar ettirilmiştir.

1.5.1.33.Kral Hazretleri ve Asker

Kral Ferdinand hazretleri merasim dairesi penceresinden dairenin onünde safbeste-i ihtiram olan asker-i osmaniye selam vermişler asker-i osmaniye dahi bilmukabil müşarun ileyhi selamlayarak küçük bir resmi geçit icra etmişlerdir. Ba'de kral hazretleri daire-i mahsusalarına çıkmışlardır.

1.5.1.34.Havadis Müteferrika

Sofya sarayı kral hademesinden biri üç gün evvel İstanbula gelerek kral ve kraliçe hazretine tahsis buyrulan diareyi gezmiş Kral ve kraliçenin maiyetleri erkanından odalarına tefrik ve tayin eylemiştir. Her odanın kapısına derunda ikamet

edecek zatın ismi yazılmıştır.Kral hazretlerinin bu rica üç hizmetçi tayin edilmiştir.Hadem-i hassa-i şahaneden on sekiz efendi misafirlerin avdetlerine kadar merasim dairesinde bulunacaklardır.Kral ve kraliçe hazretlerinin rakiblerinin dört atlı bir saltanat arabasıyla maiyetleri erkanı için istabil amireden dört araba tahsis buyrulmuş ve mezkur arabalar merasim dairesinde bırakmıştır. Vükela devletiyle nezd saltanat-ı seniyyede bulunan sefera erkan-ı memurin sekizinci daire-i belediye reisi merasim dairesine azimetle açılan zavar defterine isimlerini kayd ettirmişlerdir.Kral Ferdinand hazretlerinin resm istikabillerine ait münazırın kabus fotoğrafhanesi tarafından muta' id fotoğrafları ahz olmuştur.

1.5.1.35.Merasim Dairesi

Merasim dairesi tefrişat müdürü Akif Beyle Yıldız komisyon reisinin nezaretiyle mükemmel tefriş olunmuştur.Kral ve kraliçe hazretlerine mahsus yatak tuvalet odaları istiharat salonları ayrı ayrı tezyin ve tanzim kılınmış ve merasim dairesinde bulunan maide salonu ile diğer küçük bir salonda ziyafet keşidesine hasr olunmuştur.Posta telgraf müdürü umumisi Fuat Bey Efendi merasim dairesinin telefonla techizi için sarf edilen gayret neticesi olarak kral hazretlerinin varudlarından evvel bu dahi ikmal edilmiştir.Merasim dairesinin muhafazası için polis mektebinde bulunan ser-komser muavini ile beyin idaresinde iki komser muavini ile yirmi iki polis memuru tayin kılınmıştır.Hasan İzzet Beyin kumandasında hareket ordusuna mensup bir bölük asker ve bir bölük itfaiye ifradı merasim dairesinin karşısındaki daire-i mahsusa ikamet etmektedirler.

1.5.1.36.Zayifat-ı Seniyye

Taraf-ı eşref hazreti şehriyarinden kral Ferdinand hazretiyle Kraliçe hazretleri şerefine dün gece Dolmabahçe sahil sarayı hümayunda otuz kişilik hususu bir ziyafet keşide buyrulmuştur. Kral kraliçe hazreti dört atlı bir saltanat arasına maiteri erkanı dahi rakiblerine tahsis kılınan istabil amire arabalarına tahsis kılınna istabil amire arabalarına rakib olarak ve kralın süvari askeri bulunduğu halde merasim dairesinde hareket ve saat bir buçukta saray askerki bulunduğu halde merasim dairesinden hareket ve saat bir buçukta sarayı hümayun muvasalat eylemiştir.

1.5.1.37.Saray-ı Hümayun

Dolmabahçe sahil sarayı hümayun bahçesinde maiyet-i seniyye bölüğü ifradı ve hademe-i hıssa-i şahane efendileri ahz mevki' etmişlerdi.Sadrazam Hakkı Paşa

Hariciye nazırı Rıfat Paşa habiye nazırı Mahmud Şevket Paşa teşrifatı divanı hümayun Galib Paşa mabeyni hümayun erkanı kiramı müşarun ileyhümayı saltanat kapısından istikbal eylemiştir. Zat-ı hazreti padişahi veliahd satanat Yusuf İzzeddin Efendi hazretleriyle kral kraliçe hazreti ikinci kat salondan istikal etmişlerdir.

1.5.1.38.Nişan Takdimi

Kral Ferdinand hazretleri zat-ı hazreti padişahiye mülakı olarak zaman ma' kordon mersa' (sent Aleksandır) nişanı padişah hazretlerine ita ve takdim eylemişlerdir. Nişan takdimi merasimi hitam bulduktan sonra ziyafet salonuna geçilmiştir.Ziyafet saat ikide ibtidar edildi. Zat-ı hazreti padişahinin sol taraflarında kral hazretleri sağ tarafta kraliçe hazretleri müvacehe-i mülükandede veliahd saltanatı Yusuf İzzeddin efendi hazretleri veliahd müşarun ileyin yemin ve yesarında Bulgar reisi nazırı Mösyö Malinof hariciye nazırı cezal Parikof kral hazretlerinin yanında sadrazam Hakkı Paşa kraliçe hazretlerinin yanında dahi hariciye nazırı Rıfat Paşa bulunmakta idi. Zevat-ı saire dahi ali müratbehim ahz mevki etmişlerdi.

Ziyafet-i seniyye müdavin hazır bulunan zevat:

Kral Ferdinand kraliçe Selanatör hazreti veliahd saltanat Yusuf İzzeddin Efendi hazretleri sadraza Hakkı Paşa hariciye nazırı Rıfat Paşa hariciye nazırı Mahmud Şevket Paşa Bulgaristan reis nazırı Mösyö Malinof hariciye nazırı Cezal Parikof cezal markof cezal Botof Mösyö ve Döproviç Mösyö Liyakof Miralay Savof saray kralı nazaresi madam petrof çomakof Bulgaristan Der-sa'adet sefiri Mösyö sarafof hükümeti seniyye Sofya sefiri Asım Bey ayan reisi sanisi Gazi Ahmed muhar Paşa ayandan Salih Paşa Ömer Yaver Paşa, Ahmed Feviz Paşa, Ayandan Salih Paşa müşir Fuad Paşa harbiye nezareti müsteşarı Fuad Paşa mihmendar Salih Paşa Yaver Paşa miralay Poto Bey Miralay Mehmed Ali Bey Ziyafet saati üçte nihayet verilerek istirahat salonuna geçilmiştir.

Ziyafetten sonra Zati Beyin kumandasında bulunna ince sazdan mürekkebe orkestra tarafından mükemmel bir konser verilmiştir.Ba'de kral kraliçe hazreti saat dörtte sarayı hümayunda infakın işler ve ayin merasimle teşyi' edilmişlerdir.Dolmabahçe pişegahında bulunan bilumum sefin harbiyeel-katarik projektörleriyle sarayı hümayun tenvir eylemekte idi. Kraliçe Selanatör hazretleri bugün alaturka saat dörtte haremi hümayun cenabı padişahiye gelecektir. Müşarun ileyhaha tercümanlık vazifesini evvelcede yazıldığı vech üzere Sarkarin Lütfi

Beyefendinin yeni hanım ve serkatib Halid Ziya Beyefendinin kerimesi Hanım ifa eyleyecektir.

1.5.1.39.Kral Hazretlerinin Sofyadan Hareketleri

Bulgaristan Kral ve Kraliçesi hazreti evvelki akşam alaturka saat on ikide Sofyadan hareket etmişlerdir. Sofya muvaffak umumiyesinde trenlerin amadsidi o saathitam bulmakta olduğundan tren mahsus saat on iki den sonra hareket eylemiş ve sofya kral hazretlerinin maiyeti askerinden iki bölük saker tarafından resm teşyi' ifa edilmiştir.

1.5.1.40.Cesir Mustafa Paşa

Kral ve kraliçe hazretini hamil olan tern mahsusdan sabah saat altı buçukta Cesir Mustafa Paşaya muvasalat eylemiştir. Cesir Mustafa Paşada memurin mülkiye ve askeriye ile iki bölük piyade askeri tarafından resmi selam ifa olunmuş ve kaymakam kaza dahi resm istikbalde hazır bulunmuştur.Tren mahsus için Rumeli şimediferi tarafından ihzar edilmiş olan Lokomotif Cesir Mustafa Paşada katara rabt edilmiştir.

1.5.1.41.Edirne

Treni mahsus bir saar 15 dakika sonra Edirneye muvasalat eylemiştir.

İstanbulda Edirne Valisi ile ikinci ordu kumandanı ve memurin mülkiye ve askeriye ile üçüncü alaydan bir tabur piyade askeri resmi selamı ifa eylemekte ve muzika Bulgar marşını terennüm etmekte idi.Vali ile kumandan paşa ve Edirne belediye reisi ve Edirne bulunan Bulgar konsolosu tren mahsusa giderek kral ve kraliçe hazretana resm-i hoş imdiye ifa eylemiştir.İstanbulda birçok ahali tarafından kral ve kraliçe hazreti selamlamıştır.

1.5.1.42.Çatalcada

Tren mahsusa Çatalcada muvasalat eylediği zaman heyet-i istikbaliye ve mihmendarları hamil olduğu halde ve Der-sa'adetden seba halin hareket eylemiş olan tren mahsulün istasyonda durmakta olduğu görülmüştür. Der-sa'adetten hareket eden tren mahsusta fahri yaveran cenabı padişahiden Firik Ahmed Fevzi Paşa ile mirliya ıslah Paşa hariciye kalem mahsusu müdürü Salilh Bey, softa Şefi Asım Bey Bulgaristan Der-sa'adet sefiri Mösyö Sarafof ve Miralay Ziya Bey bulunmakta idiler.

Heyet-i istikbaliye ile mihmendarları hamil olan tiren mahus Bulgar kralı hazretlerinin tren mahsusuna rabt edilmiş oldu halde Çatalcada dahi merasim lazıme ifa ve icra edildikten sonra katar yoluna devam etmiştir. Kral ve Kraliçe hazreti Der-sa'adetten giden heyet-i mahsusayı Ayasofyada husurlarına kabul eylemişlerdir. Heyet-i mahsusa nam namı hazreti padişahiye olarak kral ve kraliçe hazretana beyan hoş ümidi etmişlerdir. Katar su aldıktan sonra yoluna devam eylemiştir.

Cesir Mustafa Paşa 8 Mart saat 3 sabah birgün evvel icra kılınan tertibat üzerine bir tabur asker-i osmani ile bir bando musika kaymakam kaza ve mevki' kumandanıyla ümera ve zabitan büyük üniformalarını labis oldukları halde hazır buldukları gibi miktarı kafi polis ve jandarma ilede inzibatiyetemin edilmişti. Sabah saat on ikiye beş kala kral ve kraliçe hazretleri hamil bulunna tren virud etmiş ve zatı hiştmaları ve nazar uykuda bulduklarından muzika çalınmayarak yalnız merasim askeriye icra edilmiştir.

Kral hazretlerinin rakib oldukları trene kalagozluk vazifesini icra etmek üzere bir gün mukaddem tren mahsus ile şimendifer idaresi müdürü Muhtar Bey mauni Mustafa Bey şimedifer direktörü Mösyö Goros Mösyö inektör Mösyö senider gelmişler ve kral hazretlerinin rakib oldukları trenden on dakika mukaddem hareket itmişler kral hazretlerinin refikatinde hariciye ve Sofya sefreti seniye ataşe militeri saray kralı müdürü ile daha bazı zabitan ve devam dönör ve hidema bulunmaktadır. Cezal markof trenden inerek saf beste-i ihtiram olan asakir-i osmaniye ziyaret ve teltif itmil ve kaymakam bey ve mevki' kumandanı ve sair memurine beyan teşkir eylemiştir. Tren bir çarın tevkif'den sonra saat on ikiyi on geç buradan hareket etmiştir.

Edirne 8 Mart-Saat 3:50 kral bir buçukda maiyet kralı erkanı vagondan yenerek konsolos vekili ile mülakat ettirilir. İstasyonda süvari ve piyade müfreze-i askeriye polis müdürü ve maiyeti jandarma kumandanı ve jandarma müfrezesi tarafından merasim ihtiramiye ifa edildi. Musika terennüm itdi. Kral bagondan inmeyecekleri gibi uykuda bulunacaklarından vali ve kumandanın bulunması hakkındaki programın fıkrası hıfz edildi. Beş dakika tevkiften sonra tren hareket etmiştir.(Osmanlı Ajansı).

1.5.1.43.Kral Ferdinand Hazretleri

Bulgaristan Kralının İstanbul ziyareti münasebetiyle İstanbul refikamız bir makale neşr ediyor ki:

“Kral Ferdinand bugün (dün) İstanbula muvasalat ediyor. Bu setleri yazdığımız sırada artık Osmanlı toprağı üzerindedir. Kral dost olarak geliyor. Müşarun ileyh 14 sene evvel 1896 senesi Martının yirmi altıncı günü icra ettikleri seyahati tekrar ediyorlar. 1910 Martın yirmi birinci günü müşarun ileyh icra edilen hüsnü kabul yarın bir tafsil yazacağız.Yarına kadar da kral hazretlerinin efkar şahsiye ve siyasiyesini izah ve teşrih etmeyi bir vazife ad eyledik. Bu babta ahiren intişar edilen bir kitabdan bazı cümleleri nakl edeceğiz. Mösyö alaksendir yazdığı bu eserde diyor ki:

Ferdinand hazretlerinin iyi bir tahsil ve tercübe görmüş azim kat'iyeye mülkidir. Müşarun ileyh ekseriya seyahat eder ve seyahat ettiği memleketlerde büyük bir muhabete naildir.Bütün Avrupaya ihata edebilecek bir muharebe zuhur etmek üzere idi. Şark meselesinin alam ve iztarabatı zail olabildi. Fakat bu birinci Ferdinand mahirane rolü siyasiyede husul buldu. Mösyö Alaksendirin bu efkarı krala Ferdinandın Bulgaristanın daima Türkiye ile hüsnü münasebet idamesi arasında olduğunu gösteriyor. Bu politikanın her zaman ta'kib eylemediğini geçen sene gördük. Fakat bu günde görüyoruz ki Dünkü nümayişlerden sonra bugünkü ziyaret müşarun ileyhin efkar ve emelini kemal ve husule gösteriyor.

1.5.1.44.Kraliçe Selanotör Hazretleri

Kral Ferdinand 1896 senesinde İstanbula geldikleri zaman prens mari luiz kendisine rafakat etmemişti. Bu def'a müşarun ileyh yalnız gelmiyor.Malumdur ki 1908 Şubatının yirmi sekizinci günü Ferdinand hazretleri ikinci def'a olarak Jera şehrinde prens selanotoör ile izdivaç etmişti. Müşarun ileyh o zamandan beri Bulgaristan kraliçesi olmuştur.

Sekiz seneden beri sarayda müteveffî prens mari Luiz tarafından işgal edilen daireler mendud kalmıştı. Prens mari Luizden kalan dört yetime büyük valideleri prens kala maniyin nezaret etmekte idi. 1907 senesinde müşarun ileyh vefat idince Bulgaristan kralı düşünmeye başladı. Prens selanator den başka kimse bu vazifeyi hakkıyla ifa edemeyeceğinden müşarun ileyhi intihab etti.

Levend Haralid refikamızda yazdığı bir makalede misafilerimize beyan hoş ümit ettikten sonra kral Ferdinand hazretlerinin o safını yad ve tezakar ile diyorki:

Avrupanın en büyük familyelerinden birine mensup olan Ferdinand hazretleri dirayet ve fetanet ile bütün ilmi kendisine hiran etti. Ferdinand ahval ve hareketiyle Avrupanın en büyük rical sitasitesi arasında bir mevki' ahrazine kesb istihakak edildi. Kraliçe hazretleri henüz Rus prensi iken aksayı şarkda salıp Ahmer heyetinden ifayı hizmet ve muavement etti. Muharebenin hitamına kadar garan düşmüş mari polovanın tesis hitamına kadar garan düşes mari polananın tesis itdiği bir sahiye terennünde bulunmuş idi.

1.5.1.45.Ferdinand Hazretlerinin Hayat-ı Hususiye

“Jandarma refikamızdan:

Bulgaristan kralı hazretleri pek az uyku uyur geç yanar ve sabahleyin saat alafranga sekizde kalkıp katip hususu Mösyö (Döproviç) ile birlikte çalışmaya başlar. Müşarun ileyh hariş hakkında malumat almak ister, şar sürat katariyle sofyadan geçen büyükzevatın esamisini anlayıp onları istikbal ettirmek üzere mamurin mahsusa azam eyler.

Her gün saraya virud eden mektepleri istid'aları ve evrak-ı resmiye okur nazarı tedkikden geçirir doğmadan evvel Avrupaya gazetelerini bilhassa (golova) gazetesini okur lakin ta'amdan sonra dahi okumağa devam edip akşam geç vakte kadar çalışıyor. Akşam taamlarında misafirleri kesik olmaz. Ötedenberi ittihaz olunan bir usule göre misafirlerden her biri hatta bazen kral hazretleri ta'am listasinin arkasına vaz imza eder.

Ferdinand ta'am esnasında yanında bulunna zevat ile kemal şevk ve şurutla sohbet eder ve misafirleri memnun etmek için her türlü asar nezket birazdan hali kalmaz ta'amı münakıp serayık salonunda piyano çalınır daha sonra müşarun ileyh hususu odasına çekilerek siyasete dair mufassal mektuplar yazmaya meşgul olur.

Ferdinand hazretleri Varna limanından sekiz kilometre mesafede bulunan (eksinoni o) sarayını diğer saraylarına tercih eyler bu sarayın yalnız etrafında bulunan bahçeleri tezyin için Marsilyadan elli bin kadar ağaç getirmiştir.

1.5.1.46.Kral Ferdinand Hazretleri ve Ermeni Patrikanesi

(Pozantion) Refikamızdan:

Müeffiken istihsal ettiğimiz malumname göre patrikhane meclis muhtelatının yarınki içtima' eden ruhani ve cismani azadan mürekkep olmak üzere bir heyet-i mahsusa intihap olunacaktır. Bu heyet önümüzdeki Cuma günü Bulgar kralı Ferdinand hazretlerini ziyaretiyle ermeni milleti namına müşarun ileyh ifayı resm hoş ümidi eyleyecektir.

1.5.1.47.Paris Borsası

21 Mart Sene 1910

Tablo.8.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 9,s.3,1910)

	Açıldı	Kapandı
Fransız 3		30 98
Divan-ı Mevhide	94 52	94 45
Şark Şimendiferi		216 25
Osmanlı Bankası		715
Balya Kara Aydın		450

1.5.2.TELGRAFLAR

1.5.2.1.İngiltere-Avusturya

Viyana 21 Mart-Viranladind Gazetesi kral Edvirdin Marinbad kaplıcalarında müdavement sonra imparator Fransuva Jozef hazretlerini ziyaret edeceğini yazıyor.Matbu'at Avusturya-Rusya itilaf Jekirantın hüsnü neticeye iktiran etmiş münasebetiyle izhar memnuniyet etmekte devam eyliyorum.

1.5.2.2.Avusturya-Rusya

Petersburg 21-Mart –Avusturya-Rusya itilafnamesinin tahriri dün hariciye nezaretinde ikmal edilmiştir. Hariciye nazırı Mösyö İzolovski ile Avusturya ve Macaristan sefiri Mösyö bir tevellüd arasında ceryan eden müzakirat katiyeden sonra akşam uzun bir tebligatname-i resmi neşr edilmiştir.Tebliğatname Rusya tarafından teklif edilen üç nokta-i esasiyenin Avusturya cenabından kabul edildiğini şamildir.

İş bu nikat ber-vechi atidir:

- 1- Balkanlarda İstatokanın muhafazası.

- 2- Türkiye idare-i cedidesi bilcümle anasır için musavamat hukuk bahş eylemek esasının tahkimine muavenet eylemek hususundan mütehaddittir.
- 3- Balkan hükümeti sefiresinin istikbali ve serbestçe terki ve tekmili. (osmanlı Ajansı)
Rusya-İran

Sen petersburg 20 Mart-Rusya hükümetinin Tebrizde ki askerini takviye etmek tasvirinde olduğu söyleniyor.(Ajans Koranya).

1.5.2.3.Tekzip

Belgrad 20 Mart-Neşr edilen bazı havadislerle rağmen Sırbistan kralı Peter hazretleri Sen pertersburgtan avdetinde Sofyaya azimet etmeyecektir. Bu seyahat kral Ferdinand Belgradı resmen ziyareti müteakip vuku'a gelecektir.(Ajans Nasyonel).

1.5.2.4.İtalya Kabinesi

Roma 20 Mart-Bugün Meclis-i meb'usandan bahriye nazırı Amiral Betotlu hizmet bahriye hakkındaki projesi müdafa'a etmiş ve irad etitiği nutuk mebusları ve hatta Locada bulunan samin tarafından bile alkışlanmıştır. İtimad veya adem itimad reinin itası yarına te'allik edilmiştir.

1.5.2.5.Alman İmparatoru

Roma 20-Viyanadan varid olan telgraflara nazaran Almanya İmparatoru Vilhelm hazretleri Fransuva Jozefin sekseninci sene-i devriye-i veladeti merasiminde hazır bulmak üzere bu yaz Viyana ya azimet edecektir.

1.5.2.6.Mösyö Betman Holog

Roma 20-Berlinden iş'ar edildiğine nazaran Mösyö Döbatman Havleğ Romadan mefarakat itmezden mukaddem uzun müddet imparator ile mülakat eylemiştir.

1.5.2.7.Avusturya-Rusya

Roma 20 Mart-Teribona Gazetesi Avusturya Rusya itilafından bahs ettiği sırada bu mukarenetin salh ve müsalamat beynelminel için mühim bir ensar olduğunu ve bilcümle müsailin bir suret mu'telanede halini teshil eyleyeceğini beyan ediyor.

1.5.3.ŞU'UNAT

1.5.3.1.Viladet Hazreti Risaletpenahi

Şehri Rebi'ül evvelin Pazar gününden mu'teber olmasına binaen on ikinci Perşembe gecesi viladet bahrisefid hazreti risaletpenahiye müsadag olacağına dair İstanbul kazılginden tanzim olunan ilam ol-babtaki tezkire-i aliyye-i meşihat-penahi ile berbaer takdim veliyye-i müsadegı mezkırede birmu'ted cevami' ve mesacid-i şerife minareleri kandil ile tezyin ve icrayı şehir ayin edileceği arz olunarak mevcubunca irade-i seniyye-i cenab-ı hilafetpenahi şerefmüteallik buyrulmuştur.

1.5.3.2.Lahye-i Sa'adet

Gümüşhane mebusu muhteremi İbrahim Lütfi Paşa Gümüşhane kasabasına kain olup Sultan Selim han hazretlerinin bina kerdeşi bulunan cami'i şerife vaz edilmek üzere lahye-i saadet hazreti sedalmersilinden bir mevi mukaddes ihda buyrulmasını huzur-ı şahaneye kabul olduğu zaman zat-ı şevketsemat cenab-ı padişahiden istirham etmiş ve talep vaki' nezid-i hümayun mülükandede ma'-takdir cedir kabul ve saaf ve müşarun ileyh Lütfi Paşa iltifat şahane ile becam buyrularak lahye-i saadetin ma'ta'zim tehiyeği olması hakkında ita-yı evamir buyrulmuş olduğu kemal şükran ile istihcar olunmuştur.

1.5.3.3.Fabrikamızın Muvaffakiyet-i Siyasiyesi

İtalya matbu'atından "Teryibana" gazetesinin der-sa'adet muhabiri mezkur gazeteye gördüğü bir mektepten terk diplomatlardan biri ile vuku' bulan mülakadı hikaye ederek Bulgaristan kralının Der-sa'adete siyahati Hakkı Paşa kabinesinin muvaffakiyet siyasiyesi neticesi olduğu ve balkanlarda salh ve müsalemetin idamesine bu ziyaretin büyük tesiri olacağı muma ileyh diplomatın ifadesi izafen ve temine beyan ediyor.

1.5.3.4.Pariste Ziyafet

Paris 20 Mart-Paris sefiri Numan Paşa büyük bir ziyafet vermiştir.Ziyafette hümümatı mütéhhide-i Amerika seifiri ticaret ziraat müstemlakat nazırları cezal Folarantin ve birçok rical siyasiye ve maliye med'un hazır bulunmuştur. (Ajans Koranya).

1.5.3.5.Sırbistan Kralının Seyahati

Belgrad 20 Mart-Kral Peter refakatinde Mösyö Pasiç, Milonoviç Sipalakoviç ve maiyeti erkanı bulunudğu halde Petersburga müteveccihen hareket etmiş ve esnayı gıyabetinde hukuk ve selahatini veliahd prens Alaksendıra bahş etmiştir. Mösyö Bas için esnayı afakında baş vekalet maliye nazırı Petroviç ve hariciye nazırı ma'rif ve mezahib nazırı Ziboviç tarafınan temsil edilecektir.Güzergahta ve istasyonda kral ahali tarafından şiddetle alkışlanmış nazırı ve sefera tarafından resma-i teşbi' ifa edilmiştir. Tren hareket ettiği sırada ahali (ziyo) diye bağırarak kralı alkışlamış istihkamdan 21 para top atılmıştır.(Ajans Dö Kostantinapol).

1.5.3.6.Resmi Geçit Hakkında

Teşrifat-ı Askeriyeden:

Önümüzdeki Çaramba günü Hürriyet-i Ebediye tepesinde icrası mukarrer olan resmi geçidi sir ve temaşa etmek arzusıyla mehali mekzurde bulunacak olan ümera ve zabitan büyük üniforma ile lacurd ve uzun pantolon iktisa etmeleri ve beyaz eldiven takımla beraber Rogon veyahut galastan ma'mul potin gemileri icap edeceğinden korumasuz potin mahsusa vasıtasıyla mıntika dahiline bilzarar kabul olmayacaktır.

1.5.3.7.Yunanistan Havadisi

Atina 20 Mart-Atina ve Pirede mümetmekin Yanyalılar bugün belediye tiyatrosu meydanında bir miting akd ederek Yanyalı Rumlara karşı gösterilen tazyikati pretosto etmişlerdir. Mitinge iki bin mitecaviz ahali iştirak etmişti.İrad edilen nutuklar müteakip miting heyeti bu babta devlet-i 'aliyye ve düveli ma'zumenin nazarı dikkati celb etmeye karar vermiştir. Mukarreratı Osmanlı seferathanesine ve Düvelü ma'zume ile Almanya sefirlerine takdim etmenin üzer bir heyet-i mahsusa ittihad edilmiştir.(Ajans Dö Kostantinapol).

Atina 20 Mart-Amerikada varid olan haberler burada büyük bir müret husule getirmektedir. Amerika zabitanın taht kumandasındaolan 15 bin mücehhiz ve mükemmel Yunanlı asker vatanlarının mua'vement şitab etmeye hazırđırlar. Bir batarya sahra topu iştirası için açılan anane doktoru derhal dolmuş ve batarya sipariş edilmiştir. Bir kontör duruyor iştirası içinde anane küşad edilmiştir. (Ajans Nasyonel).

1.5.3.8.Yeni İkdam

Ajans Nasyonelin bu Telgrafını anlamak kabil olmadı.

Berlinden “Feraya Perase”ye yazılıyor:

Darulfinun tasfiyesi meselesinde ittihad-ı askeriye ceme’ati istediğini yapmaya muvaffak olmuştur. Maarif nazırı bu mesele hakkında yeni bir kanun layıhası yapmıştır. Bu kanunun kabul neşrinden bir ay sonra darulfinun heyet-i ta’limiyesi bi komisyon tarafından tedkik ve teftiş edilerek bekaları caiz gelmeyen malumlar azl ve yerlerine diğer münasip malumlar tayin olunacaktır.

1.5.3.9.Yunan Ordusunun Tensiki

Yunan ordusunun altı malum celb edileceği söyleniyor.Bazı gazeteler buna itiraz ediyorlar ve vaktiyle Fransız zabıtlarının Yunan ordusunda hiç bir iş görmediklerini beyan ile bu zabtların Avusturya veya Almanya ordusundan intihap olmalarını talep ediyorlar.

1.5.3.10.Teselya Çiftlikleri Meselesi

Feraya Peresede okunduğuna göre Yunan Hükümeti Teselyadaki İslamların hukukunu muhafaza edeceğine dair bab-ı aliye yeniden teminat vermiştir.

1.5.3.11.Manastır-Adriyatik Hattı

Roma 20 Mart-Selanikden varid olan telgıraflara nazaran Manastır-Adriyatik hattı güzergahını ta’yin için kariban tedkikate mübaşiret edilecektir. (Ajans İtalyan).İkinci Orduyu hümayun birinci avcı taburu iken nişancıya tebdil olunnan tabur ile diğer üç taburdan bir numune alayı teşkil edilmiştir.

1.5.3.12.Tashih

Osmanişir Loviden 27 Şubat sene 325 tarihi ve atmış numaralı nüshasında ve ondan naklen yeni gazetede Karafeye hapishanesi nöbetçilerinden jandarma çevircinin mahpusundan komiteci Yanya bir mavzer ile mühimmat vererek ikisinin firar eylediklerine dair görülen bir fikre üzerine dahiliye nezaretince Selanik vilayetinin istizah keyfiyet edilmişti.Vilayet müşarun ileyden varid olan telgrafnamede jandarma ar firari irtikap etmiş ise de beraberinde mahbus kaçırmış olduğu hakkındaki rivayetin aslı olmadığı ve ba-husus Karakaryede yani namında mevkuf komitecide bulunmadığı bildirilmiştir.

Sabah gazetesinin 22 Şubat sene 325 tarihli nüshasında Osmanîşir Loiden naklen on altışar kişiden mürekkep Yuvan Boganof ve Yuvan Belişi nam işhasın ve bir yedi kişilik olarak mechul bir şahsın zir idarelerinde bulunmak ve sarfı islamlar ta'riz etmek üzere Selanikte yeniden üç Bulgar eşya çetesi teşkil eylediğne dair bir fikre görülmesi üzerine keyfiyet Selanik vilayetinden istizah edilmiştir.

Bu kere alınan cevaba nazaran mukaddema yenice kazasının Kurşunlu mevkiinde Ayvan Bogadan dört neferden mürekkep bir Rum çetesi teşkil ederek Korunşur Vilvadya çetelerinde görülmüş ise de ivra edilen ta'kibat üzerine biri hükümete teslim edilen ta'kibat üzerine biri hükümete teslim nefis etmiş ve biri de derdestle tevkif olunmuş ve firar teşebbüsünde bulunan diğerleriyle de bilmüsademe içlerinden işteryo Yunan namındaki şaki Mitanlede edilmiş, diğeri Yunanistana firar eylemiştir.

Münafirat-ı milliye dolayısıyla düğünlerde ika' cinayetiyle firaren dolaşmakta olan yenice ve piroça ahalisinden dört Bulgar dahi Ayvan Palyoşun zir idaresinde bir çete teşkil eylemişler ise de bunlarında ta'kibat vaki'a üzerine Bulgaristana firar eyledikleri anlaşılmıştır. Yunanlardan başka vilayet dahilinde beyan olduğu surette çete teşkil ve zuhuru tahkik etmemiş olduğundan keyfiyet tashih olunur.

Avusturya-Rusya makareneti müzakiratının hitamı "Feraye Perase" den:

Devleteyn arasında mukarent husulü için bir kaç aydan biri Viyana ve Petersburg kabineleri beyninde ceryan eden müzakirat hitam bulmak üzeredir. Elhak buhranından Viyana ve Petersburg kabineleri arasındaki münasebet öylece bir şekil almış idiki aradaki gerginliğin zail olmayacağı gösteriyor idi. Rusyanın Viyana serfiri bir müddetten beri hasta olduğunda ifayı vazife edemiyor onun yerinde maslahatgüzar bulunuyor idi.

Avusturyanın Petersburga sefir Kont bir hutuled ile Musika İzolovski arasındaki münasebet ise mümkat'î idi. Elhasıl iki hükümetin yekdiğerine karşı buldukları vaziyet iki tarafı zarar etmekte idi. Rusyada bu sene herkesin ilhafından dolayı bir çok seneden beri galyan-ı efkar mevcut idi. Bunun içindir ki çar hazretlerinin İtalya seyahatinde Avusturya toprağından geçmemiş idi. Tarafından menasatından o kadar gerginliğin hüküm sürmesine Rusyanın müttefikleri nezdinde bile iyi bir nazarla bakılmıyor idi. Aradaki gerginliğin azalası için ilk teşebbüs

silahdar muhafilde beyan olunduğu üzere Rusyada büyük bir zat tarafından vuku' bulmuştur. Mezkurat esnasındaki müşkilat pek çok idi. Mezkurata memur olanlar başka başka fikirler ile makareneti husule getirmek istediklerinden bu müşkilat zuhuru tabi' idi. Rusya hariciye nazırı bütün devletlerin müzakirata iştirak etmelerini ve bu suretle beynel düvel bir itilaf husule getirmesini istiyor idi. Mösyö İzolovski Balkandaki İstatokonun idamesini düveli ma'zemenin kefaleti altına vaz' etmek istiyor idi.

Avusturya hükümeti ise böyle bir şartı müzakiratin ibtidasından biri asla nazarı dikkate almadı. Viyanada herkes makareneti kemal samimiyetiyle arz ediyor. Biz ilhak-ı keyfiyetten sonra Rusya ile yine münasebet hissini dostane perverde etmek istiyor iken. Binaenaleyh makarenetinden maksad aradaki sui tefhimi izole ile muhtel olan münasebeti iade etmekten ibaret olmasını hep arzu ediyor idik. Bunun için Rus sefirinin tekrar Viyanaya gelmesi ve iki tarafın diplomatları yekdiğeriyle görüşerek ta'ti efkar etmesi lazım idi.

Avusturya-Macaristan ile Rusya Balkanda ta'kip edecekleri politika hakkında iki devlet tamamıyla serbest olmaları şimdiki itilaf şeraitindedir. Balkanda İstatokonun idamesine dair itilafta hiçbir madde yoktur. Zaten iki devletin arzusunun böyle olduğu müteaddid def'a resmen beyan edilmiştir. Türkiye hali hazırda kuvvetlidir. Kuvayı askeriye ve idaresi terki ediyor. İstakoyu kendisi müdefa'a edebiliyor.

Türkiyenin zayıf zamanında devletler İstakonun idamesini der-uhde ediyorlar idi. Şimdi ise yukarıda söylediğimiz gib artık buna hacet yoktur. Buna binaen şimdiki itilaf vaktiyle yine Rusya-Avusturya arasında akd edilen murşiti' itilafına benzemez şimdi artık mürşiti' itilafı gibi bir itilaf akd etmek kabil değildir. Çünkü Türkiye meşrutiyetin ilanından sonra şarkda ahval seraba tebdil etmiştir.

Bununla beraber şimdi akd olunna itilafın Avrupa salh ve müsalemeti noktai nazırından ehemmiyet vardır. Komşu devletler arasında gerginliğin vücudu tehlikeli bir şeydir. Rusya ve Avusturya gibi iki büyük devlet arasında itilafın hükmü firma olması Avrupa için lazımdır. İtilaf tam hasıl olduktan sonra aradaki sui tefhimlerin izolesine çalışıp tarafının politikasından selim bir tarik ta'kip edilmelidir.

1.5.3.13.Ruşuk Hadisesi

Sofya 20 Mart-Ruşuk hadise-i ahiresi protesto etmek için sosyalistlerin teşebbüsü üzerine yekün ba'del zuhur büyük bir miting akd etmiştir. Ahali mitingi müteakip kemal sekünetle dağılmış hiçbir hadise vukua gelmemiştir.

Sofya 20- Rusşuk hadise-i ahiresini protesto itmek üzere liberal fırkası tarafından akd edilen miting mazhar muavenet olan polis ifradı nümayiş icrasına memanet etmiştir.Vilayette vuku'a gelen mitinglerde de bir hadise zuhura gelmiştir.(Ajans Dö Kostantinapol).

Bulgaristan hariciye nazırı Gospodin Yaprikofun muhbirlerimizden birine mesail hazıra hakkında bervech ati beyanatta bulunmuştur:

- İstanbulu ziyaretinizden maksat nedir?
- Hükümdarlar memleketleri beynindeki münasebetin iti olduğu arai için birbirini ziyaret ederler, bu ziyaretler, tarafeyn ahalisinin ve komşu devletlerin dahi haleti ruhiyesine iyi tesir eder.
- Türkiye ile olan münasebetimiz iyileşmeye ihtiyacı vardır.
- Evet münasebet-i mezkure şimdiki haldede iyi ise de ziyaret hazıra sayesinde daha ziyade iyileşecektir.
- İstanbul ziyareti birtakım maksada merbut değil mi?
- Şahzımız ziyaretimizin bir takım maksat... mevcuttur.

Sayfa: 3

Komanova hattı ticaret muahidesi ve sair gibi mesail hakkında müdavele-i efkarda bulundu mu?

- Şübhesiz İstanbula getirdiğimizde Komanova hattı münasebet ticariye hem de terk tabi'inde bulunna Bulgarlar vaziyetini ta'yin hakkında müzakirede bulunacağız.
- Manastır Liyaçifin refakatimizde bulunmasında bir maksat husu var mıdır?
- Gospodin Liyafon bizimle birlikde azimeti muhaza refikat etmek maksadıyladır. Gospodin Paprikof ziyaret-i hazıra hakkında daha fazla bir şey söylemedi. Gospodin takifin Rusşuk hadisatı üzerine kabinedeki vaziyeti hakkında vaki' bulunan sualimiz:

- Gospodin Paprikofun kabinedeki mevki' gayet iyidir. Şevu' bulan istifa meselesi manasızdır. Zira böyle bir karaktere sebebe yoktur.
- Lakin Gospodin takifin sofya gazetesinden "itaat etmeleri evrak diye verdiği emr?"
- Hatta öylece bir emr verdiği taktirde dahi asla mesele verilen emr tatbikde ki hat harekettir. Hadisenin vuku' zamanında orada bulunna adam o dakikada ki vaziyete ika' olmaz ise nasıl olurda Sofyada ta'limat mefsule verebilir.

1.5.3.14.Rum Patrikhanesi

Rum patrikanesinin meclis ruhani ve cismani azası beyninde patrik meselesinin zuhurundan biri şimdiye kadar devam etmiş olan birudet Patrik efendinin kostile dünden itibaren zail olmuştur. Patrik efendi dünkü gün meclis muhtelata riyaset ederek metropolitan ile cismani azanın maziye ait hadisenin sarrafnezar eylemelerini teklif etmiş ve nihayet tarikin münasebeti ıslah ve telife muvaffak olmuştur.

1.5.3.15.Ermeni Patrikanesi

(Jandarma) refikamızın beyanatına nazaran Ermeni patriki Turyan Efendi kendi vicudunda bazı alim zaif his ettiği cihetle iki günden beri patrihaneyi gelmeyip kaza günündeki ikametgahında istirahat etmekte idi. Patrikhane muhalifine devran eden şayiata bakılırsa Turyan Efendiye yalnız rahatsızlığı için değil der-uhde ettiği makamın intaç ettiği meşâğal azama ve keşireye dahi tahmil edemeyerek istifa niyetinde bulunur imiş. Dahi Ermenice gazeteler tarafından müşarun ileyhin mesleği hakkında vuku' bulan tenfikat dahi bu ikinci istifa meselesinde icrayı tesirden hali kalmamıştır.

1.5.3.16.Kıymettar Bir Hali

İzmit Ermeni ahalisinden iki Ermeni kadın ile Ovacık papası Arsan Efendinin mürekkep bir heyeti mahsusa evvelki gün İzmit mebusu Müfid Beyin delaletiyle mabeyn-i hümayuna giderek baş katip Halid Ziya yeni ziyaret eylemiştir. Heyeti mezkure İzmit şehri Ermeni kadınlar caiti ma'rifetiyle gayet nefis bir surette ve ipekten imal edilen kıymettar bir haliye zat hazreti şehriyarinin şehri mezkuru ziyaret-i hümayunun ber-hazırası olmak üzere bilvasıta atıye-i aliyye takdim eylemiştir.

Halid Ziya Bey şimendifer nakliyatı hususunda İzmit ahalişi bazı teshilat gösterilmesi için gayret edileceğini beyan buyurmuş olmakla heyet-i azası arz-ı teşkir ile mabeyn-i hümayundan müfarikat etmiştir.

... Gos Nis Anatolis gazetesinin sivastopolidden alıp neş eylediği bir mektepte esasen Trabzon vilayeri ahalisinden ve sakre-i mükellifinden olup siriyanın şimendiferi hitamında işlemek üzere o tarafa gitmiş olan sekiz yüz kadar ifrada Rus hükümeti iş vermektan imtina' eylediğinden ve parasızlıktan avdetleride kabil olmadığından avdetlerinin hükümet-i osmanice teshil edilmesi talep ediliyor.

Sayfa :4

1.5.3.17.Meclis-i Mebusan

İknci devre-i içtima'

Elli sekizinci içtima'ı umumi

Ruzname-i mezkurat

- 1- Meskufat kanunu layıhası
- 2- Tensikat kanunu ta'dilen kaleme alınan layıha-i kanuniye

Meclis-i meb'usan Ahmed Rıza beyin riyaseti tahtında saat beşi çeyrek geçerek mezkurata ibtidar eyledi. Zabt sabık katib Mecdi Efendi tarafından karait olunur aynen kabul edildi.Ruzname-i mezakirata geçmezken evvel devair resmiyeden varid olan tezkirelerle encümenler tarafından tanzim olunan mazbataların karaite ibtidar edilmiştir.

1.5.3.18.Malumat-ı Şevketperverane

“Divan-ı harp arfi kararıyla aril kanunen ya irade gerek, kala bendlik ve nefi cezalarıyla mahkum olanların çolak çocukları hakkında bir mu'amele-i şefkatperveri icrası mukteza-yı adalet olduğundan mülkiye takaid kanunun on ikinci maddesini ta'dilen ve başkaca askeri tekaid kanunun on sekizinci maddesine ilaveten birde divan-ı harp arafi kararıyla nefi ve tebid ve habse mahkum olanların tekai madde-i kanune layıgası ve şurayı devlet tanzimat dairesinin ol-babta ki mazbatasının irsal olduğuna” dair makam-ı sedaretden varid olan tezkire karait olunmuş ve dahiliye encamına havalesi karargir olmuştur.

1.5.3.19.Memalik-i Haradedeki Zabitan

“Altıncı ve yedinci ordu-yu hümayunlar ile hicaz ve necid ve kızan kıt’alarına ta’yin olunacak sınıf muhalife ümera ve zabitanın sureti tayin ve istihdamlarına diar kanunen on beşinci maddesi makamına kaim olma üzere harbiye nezareti celilesince takiben kale alınan madde-i kanuniye layıhası ve bu babda ki şurayı devlet mazbatası encümen askerince tedkik olundu.

Madde-i meshuha-i mezkure encümenimiz 3 Haziran 325 tarihli esbab-ı mucebe mazbatasıyla takdim ve heyet-i umumiyece kabul edildikten sonra Meclis-i ayanın tedkikatinden geçerek kezalik mebusanca kabul olunan ve irade-i seniye iktiran ve maddenin aynı olduğu netice-i tedkikardan alaşılmış ve bunun aynen kabul umur tabiinden bulunmuş olduğundan heyet-i umumiyeye takdim eylediğine” dair askeriye encümeni tarafından tanzim olunan mazbata karait edilmiş ve Mustafa Arif Beyin teklifi vechle Çarşamba gününün rüznamesine idhali ve o gün resmi geçit olacağı cihetle birinci celse-i müzakirede tedkik edilmesi takrir eylemiştir.

1.5.3.20.Resmi Geçit

Çarşamba günü Hürriyet-i Ebediye tepesinde cera olunacak resmi geçitte bulunacağından o gün müzakiratın saat dörtte ibtidar ederek yediye hitam bulması Mustafa Asım Efendi tarafından teklif edilerek kabul olunmuştur.

1.5.3.21.Musafakat-ı Kanuni

Ba’de ruzname-i müzakirata geçilerek kanunen müzakiratına ibtidar edimiştir. Şimdiye kadar on iki madde müzakire edildiği cihetle şimdi on üçüncü maddeden müzakirata başlamıştır. Maliye nazırı hükümetin tanzim eylediği madde-i kanuniyenin ta’dili esbabını encümeden sual eylemesi üzerine encümen mazbata muharreri hükümetin teklif eylediği madde-i kanuniyeden ziyade encümen tanzim eylediği madde-i kanuniyenin adalete yakın bulunduğu söylemiş ve maliye nazırı hükümetin tanzim eylediği madde-i kanunun kabul edilmesi için ısrar ettiğini beyan etmiştir.

Arnas Efendi-Bu maddenin hükmü yalnız ikametgah hakkındadır. Yoksa ticaret için çiftliklerde ikamet iskan edilen çiftçilerin mehalleri ikametgah ad edilmez bundan maksad ise fikri hal sabit olanların bir yardımındır.Yoksa yarıcılarının oturdukları mehallerin vergiden istisnasına gidilirse hazinenin zararına bir hüküm verilmiş olduğu gibi çiftlik ashabına da lüzumsuz bir iyilik edilmiş olur.

Boşu efendi-Ani Beyin mütelaasına tamamıyla iştirak ederim. Fakat onun tatbiki dördüncü madde ile sekizinci maddesinde masrahtır. Bütün çiftçilerin sahipleri olduğu malların vergiden muaf olduğuna dair serahat vardır. (gürültü) onları vergi ile mükellef tutsak çiftlik sahipleridir. Mamafih bu mesele bu maddede mezu' bahs olmaz varadet gayri safisi için hükümetin teklifinin kabulü rica iderim. Birde fikr hali sabit ise diyor bunun sübutu her sene bunu isbat etmesiyle olur ki buda beş altı gün işinden mehcur olması lazım gelecektir. Fikri halini isbat etmek lüzumsuzdur. Fikri hali kendi kendine sabittir. Bu fikrenin çıkarılması taleb eylerim.

Ferid Bey-Burada bir hükümet tarafından gönderilen birde encümen tarafından ta'dil edilen madde karşısında bulunuruz. Bendeniz bir noktada hükümetden ziyade encümenin fikrine iştirak ederim. Beş yüz guruş derecesinde olan esasen 250 guruş tenzil edileceği cihetle bu da adelete bir taksim olur. Binaenaleyh verginin miktarı noktasından encümenin fikrini kabul etmek lazım gelir.

Fikri halin tahkiki meselesine gelince:Bu fikrenin buradan tay edilmesi taraftarım. Çünkü fikri halin hükümet tarafından tahkik edilmesi muvafik olamaz. İsbat meselesine gelince bununda müşkilatı vardır. İsbat için kapı kapı dolaştırmak zan ederim ki hiçbir vaz' kanunen etmeyeceği bir şeydir.

Eğer şimdiki maruzatım mucebince varadat gayri safi 250 guruştan dün olursa vergiden muaf tutulacaklar kabul edilirse o halde çiftçiler için koyduğumuz kayidede istisnaya da luzum kalmayacaktır. Bu madde her ikisinin yerinide tutarak umum hakkında müsavi bir karar ittihaz etmiş olacağız . On dördüncü maddenin son fıkrası buraya idhal olarak madde ta'dil edilmelidir.

Maliye Nazırı-Ferid Beyin söylediği şeyi biz de kabul ediyoruz. Yalnız zira' hakkında olan ta'dil encümenimizde bir kere tedkik edilmelidir.

Mustafa Arif Bey- Bendenizde meccanen zira' avuçlarına dair söyleyeceğimden madem ki maliye nazırı bey encümene gitmesini söylüyor. O halde şimdilik sükut edeceğim.

Maliye nazırı işbu madden bervechi ati ta'dil edildiğini beyan eyledi: "ve ondan dün olup mutasarrıflarının ikametgahı olan haneler verdiğiinden muaf tutulacaktır. Fakat muafiyet ve buna olduğuna tahriren beyan etmesine müteveffikdir.İşbu ifade-i bahriye her sene teceddid edilmelidir".

Bu madde hakkında birçok müzakirat ceryan eyledi. Mebusandan bir kısmı varadet gayri safiyesi iki yüz elli guruştan dün olup mutasarrıflarının ikametgahı olan haneler asabının fikri hallerinin sübut bulmasını kabul etmiyorlar, bu suretle hareketi bir faide-i kat'iyeye temin etmediğinden ser kantar bir çok yolsuz hareketten sebebiyet vereceğinden kabul edilmesi taraftarı olurlar. Diğer bir kısım mebusan hükümetin teklifi vechle varadat gayri safiyesi beş yüz guruştan dün olmak esasını kabul ediyorlardı.

Bir kısım mebusanda bütçenin açığı ziyade olduğu cihetle bu ciheti nazarı dikkatten dün tutmayarak fikri halin sübutunu ... varadet gayri safi ... bu suretle kabul edilmezse bütçenin açığı tezayüd eyleyeceğini nitekim geçen sene kabul olunan askeri tekaid kanununun mucebince 326 senesi bütçesinde muhaza bu kanundan bir milyon lira açık bulunduğunu beyan ediyordu.

Bu esas üzerine birçok müzakirat ceryan eyledi. Neticede araya müraca'at eyleyerek maddenin ta'dilatı hakkında mebusan tarafından ita olunan taktirlerin karaitine ibtidar edilmiş ve maliye nazırı encümenin ta'dil eylediği madde-i kanuniye kabul eylediğini beyan eylemiş ve bu suret heyet-i umumiyede kabul olduğu cihetle üç yarım saat ta'til ile birinci celseye hitam verilmiştir.

1.5.3.22. İkinci Celse

İkinci celse müzakiratu saat dokuzda Ahmed Rıza riyaseti tahtında küşad evkafındı.

1.5.3.23. Atınada Vefat Edenlere

Atina vukuatında vefat edenlerin arazisine dair tanzim olunan layıha kanuniyenin müzakiresine başlandı.

Hayrullah Efendi: Atina cümlemizi dağdar eden vakia ma'lumede vefat edenlerin uhdelrindeki arazinin kendi itam ve imaline suret intikallerinin dair arazi kanunda olan ahkama bazı müsaadat ibraz edilmiştir. Bu müsadaatın birinci arazi kanunnamesi bir mutasarrıfın vefatıyla derecatı malum olan ashap intikale intikal edecek ve bu yok ise hak tapu verilecekti. Hükümet hak hak tapuyu ilga ederek onu verese-i şer'iyeyi intikal ettiriyor eğer bunlarda yok ise bunuda mahlul ad etmeyerek o biçargarane muavement için kabul ediyor. İntikalatın hepsinin meccanen ve bila

ihraç olmasını kabul ediyor. Encümen bazı ta'dilat hazine-i yaparak kabul etti. Ta'dilatı esbab-ı mucebince layıhasına muharrerdir.

Bahr,yes, üçüncü derecede mahlul kalan arazi binks ve biyvakane intikal ettiriyordu. Biz bunu mutlak olarak bırakmadık Atinada bikes ve bivakane dedik. Bu kayd olmasa idi kanunen hilafında bazı teşmilata sebebiyet vermiş olacaktık.

Birde o ahkam ki müsaidat mahsusadır o mesaidatı kendi dairesine mahsur bıraktık ve böyle birsirahate luzum gördük ve bu serahatin de karanin umumiye ahkamına ta'allik edilmesi içindi. Üçüncü madede müslim ve gayri müslüm olarak tayin olunacak iki zattan ibaret bir komisyon denmişti. Biz o komisyonu ika ettik fakat tahkikatı main olan heyeti ihtiyariye huzurunda yapılmasını teklif eyledik. Binaenaleyh bu kanunun müstacilat kararıyla kabulünü talep eylerim.

Mustafa Asım Efendi-Rical hükümetin düşünmesi neticesi olarak arazi kanunu vücuda getirmiş ve izmine-i muhalifede bazı ta'dilata uğramıştır. Bu kanunda arazi kanununa bir istisna teşkil eder. Hükümetin de böyle bir istisna yapmasına hak ve selahiyeti varidtir. Binaenaleyh bundan mahzur olduktan sonra faidede varidtir. Harç intikal devletçe bir muamele vaz edilmiş bir vergidir. Halbuki bu gibi hairicler bir vefat neticesinde alınır. Halbuki Atina fecai öyle bir faciadırki onlara ne verilse müteslili veremezler. Binaenaleyh bu suret hal pek adilane olduğu için madde bimakde müzakiresine girilmesi teklif eylerim.

1.5.3.24.Madde Bimakde

Araya müraca'at olunarak heyet-i umumiyesinin kaubulüne karar verilerek madde bi-madde müzakiresine ibtidar edilmiş ve suret intikali mevid bulunan birinci madde karait olmuştur.

Sıdkı Bey-Bu birinci maddenin üçüncü satırı zaidir çünkü zaten bu arazi kanunuyla sabittir.Diğer fıkralarına gelince bu kanunun kabulü için gösterilen esbap mevcuda bu kanunun vazının şefkat eseri olduğu beyan edilmiştir. Fakat kanunen gösterdiği ashab intikalden kimse olmayınca müstehak tapu olurdu bu kaldırılarak onlar hakkında taksim olunur. Kanunen maksadı olan şefkat ibraz edilmek için bunların arasında fikir olanları tercih edilmelidir. Hak intikale nail olan verese olmadığı cihetle ashab iktidara semen bedel ile teklif edilmeli ve buda anane meyanında ashab ihtiyaca taksim olunmalıdır.

Zehrab Efendi-Vakianın mahiyeti düşünülecek olursa düşünmüş olduğumuz şeyin tatbik olunacak bir şeyi olmadığı tezahür eder.

Hayrullah Efendi-Böyle malum bir fikirde zengin ve fikir olanların tahkiki dağıtgayı muceb olacağından ondan hepsi müstekid olmalıdır.

Artas Efendi-Bendenize kalırsa bu maddedeki ta'bir "arazisi olmayanlar"suretinde ta'dil olmalıdır.

Vehbi Efendi-Bendeniz de bu madde de bulunan üçüncü fikrenin tayini teklif eyliyorum. Eğer ihtiyacı varsa kovanin-i umumiyemiz onu temin etmiştir.

Mahmud Esad Efendi-Maktulen vefat dite kalmış halbuki bu maktulen vefat eden olacaktır. Varis şeri tabiri eğer böyle suret mutlakada bırakılacak olursa encümenin maksadı anlaşılacaktır. Eğer zuhur edecek müşkilat neticesinde bunlar varis şer'i değildir. Denirse yine maksad hail olmayacaktır. Onun için buradaki varis şer'ie takayyüd etmeli ve karib deracat denilmelidir. Bir derecede bulunanlara müsavat üzere taksim olunmalıdır. Hükümetin maksadı bir kaide-i külliye koyaktır. Eğer böyle tekrarı bir kayıt konursa sui isti'mal olacaktır. Ama suret mutlaka da gani ve fakir olursa bu mahzur bir taraf olacaktır. Bila harç intikal edecektir ta'biri bila haraç tefviz olunacaktır deniliyor. Zira hükümetin bila haraç arazi takvazine salahiyeti vardır. Binaenaleyh bu suretle söylersek bir kaide-i külliyeye muvaffak harakette bulunmuş oluruz.

Üçüncü fikriye itiraz olunur. Halbuki hükümetin maksadı telif ve tehvin kalıptır. Atinada mutazarrır olan masabadigana bir ok fedakarlık etti. Arazinin refikası hükümete ait olduğu için her vakt arazinin hükümete ait olduğu için ger vakt araziye ashab ihtiyaca tevdi' eylemektedir. Yalnız burada bir şey arz edeceğim, encümen bir ta'dil yapmış pek güzeldir fakat maksadı ifham etmiyor. Atina vilayetinden bulunanlar diyor. Halbuki bundan maksad Atina vilayeti ahalisinden olanlardır. Fakat bu maksad buradan ıkmıyeronun için burasını Atina vilayeti ahalisinden olanlar suretinde ta'dil olunmalıdır.

İsmail Hakkı Bey-Bendeniz şeikle ait bir şey diyeceğim. Madede muharrer müştereken lafzını zail görüyorum. Zira kedisine arazi verilen kimselerin eli alabid müşterek olacakları manası çıkar. Onun yalnız seven değinmek daha muvaffaktır. Bu cihet hakkındaki nazar-ı dikkati celp eylerim.

İkinci bi surette maktulen vefat edenlerin akdi çok olabilir fakat arazi az olur eğer bunların hepsi verilmek lazım gelirse hepsi birer karış yer düşmez onun için bu cihet nazarı dikkate alınmalıdır.

Hasan Fehmi Efendi-Nazır Beyefendinin teklifiini muvaffak görüyorum. Çünkü kavaid araiye için olan sözleri kabul edilmeyecek olursa bir dönüm arazinin yüz yüz elli kişiye taksimi icap eder. Binaenaleyh derece üzerine verilmesine bu sertle bu suretle bir mahzur vardır. Maksad-ı hükümeti temin etmez. İhtiyaç mesil takdiriyledir. Buyuruyorlardı. Madem ki bir heyeti teşkil edecektir. O komisyona bu ihtiyacı takdir etmesini bırakmalıyız.

Zehrab Efendi-Arazi bir dereceye kadar taksim edilebilir. Bu itibarla arkadaşlarımız bir esai kabul ediyor. Verese olmadığı halde karb derce nazarı dikkate alınarak aylık derceye nüfuz olunsun buda cezai surette ta'dilata uğruyor. İhtiyaç meydanında olduğu halde nazar-ı dikkat almamak kanunen maksadına tevaffuk etmez. Yalnız ihtiyacın derecesini takdir etmek müşkildir. Defter-i hakani nazır bey bundan sui istigmale kapı açılacağı söylüyorlar. Bendeniz bunu kabul edemem. Zira esasen bu hak takdir arazi kanunnamesinde verilmiştir. Mahkum idam olan işhas kendi haklarındaki cezanın ifasıyla din ictimailerini ödemiş olurlar. Binaen aleyh onun veresesinin hakkının istikati esasen caiz olamaz.

Bendeniz bu halde derim ki Hoca Asım Efendi biraderimizin verdiği takrir dairesinde maddenin kabulünü teklif eylerim.

Mustafa Arif Bey-Bendenizin söyleyeceklerini Zehrab Efendi tamamen söyledi. Erkanı iştirak ederim. Encümen reisi Tevfik Efendi ona hak tapu verilsin diyor. Bu hükümetin teklifine tamamen muhaliftir. Hükümet bunu tevsi' ediyor ve derecata taksim ediyor. Binaenaleyh o kayda luzum yoktur, karib dercat hakkında Zehrab Efendiyle nazır beyin söylediği kaydın idhaliye maddesinin kabulünü teklif eylerim. Ceryan eden münakaşat neticesinde reye vaz olunarak müzakiratin kifayetine karar verilerek maddenin tadilatı hakkında teklifleri havi muti takrirler karait edilmiş ve tekrar reye müracaat edilerek Mustafa Asım efendinin teklifi vechle maddede muharrer "000 şerisi mütaid olduğu halde" cümlesinden sonra "müratib eraiyece mukaddem olan derecede bulunanların" cümlesi idhal edilmiş ve "bila haraç intikal edilecektir" cümlesi de "bila haraç tefyiz olunacaktır" suretinde ve İsmail Hakkı Bey (Bağdat) teklifi vechle maddede muharrer "müştereken" gelmesi

tabi edilmiş ve Nazır Beyin teklifi vechlede “Atina vilayeti ahalisinden” cümlesi idhal ve maddenin ilk cümlesi “Atina vuku’atında mezkur ve kovanın zuhur ettiği “ Halep vilayeti dahilinde mütekilen vefat eden veya sur sair ile telif olan veyahud mahkumen idam olunna ...” suretinde tashih ve tebdil ve ol-suretle kabul edilmiştir.

İkinci madde karait olunarak ikinci ve üçüncü maddeler bila ta’dil aynen kabul olunarak kanunen ikmal edilmiş ve mecliste müzakire edilecek başka bir şey olmadığı cihetle meclise hitam verilmiştir.

Meclis-i mebusanda müşkil ahali fırkası dünkü pazartesi günü bila içtima nizamname-i dahilisi mucebince itthab icra ve heyeri idareyi bervechi ati teşkiş eylemiştir:

Reis: Gümülcine mebusu teşkil eylemiştir.

Reisi sani:Antalya mebusu Hamdi efendi.

İdare Memuru: Karasi mebusu Vasfi Efendi.

Katib: ,Siirt mebusu Abdurrezzak Bey.

Katib: Beyazid mebusu Süleyman Sudi Efendi.

Rehber: Burdur mebusu Ömer Lütü Efendi.

Rehber: Since mebusu Hasan Muhiddin Bey.

Nakilen Mandıracının Metrukesi.

Yeni İkdamın bir numaralı nüshasında hendesatında kalkuta şehrinde vefat eden Nikola münderecaatının “450” milyon firank servet terk ettiğini ve Bulgaristan hükümetin ise servet mezkurenin kendisine tevdi’ için teşkilatta bulunduğu ve halbuki mütevefi Filibeden osmanlı tabiatinde olarak müfarakat etmiş ve hini vefatına değin dahi tabiat-ı osmaniyede kalmış olduğundna hükümeti osmanin ifa vazifeyi da’vet eylediğini okumuştum.

Üç numaralı nüshasında ise mektep hukuk mezunlarından Arif hükümet Beyin mektebimiz muallimin muhteremesini ve bilcümle müntesimin hukuku bu babta serd mütelaata davet eylediğini gördüm.

Her ne kadar Şu hitabe masdık olacak derecede haiz iktidar bulunduğumu tasvir edecek kadar had nasnas değil ise de bizler dahi Şu ilm celilin acz birer müntesibi olmak ve ba husus sđylediđi yoldaki mesai hüsnu niyete makrun bulmak hasebiyle acizime noksanı vukuma bakmayarak Şu satırları karaladım. Fikiri aczaname göre bu babda ü cihet nazar itivare almak icae eder.

Evvela: Nikola münderacaatının tayin tabiyeti.

Saniyen: Arayı müellifin.

Salisen: Kanın mehali.

1- Tabiat tabiat meselesinde diye biliniz ki Nikola mandıracı Felibenin icrayı memelik-i Osmaniden bulunduğu bir zamanda Osmanlı tabiyetinde olduğu halde mücerret etmiş vali ahrul amir-i osmani tebası olarak kalmış yani tebdil tabiat ile Bulgar tabiası sırasına geçmemiştir. Madem ki ahkamı kanuniye dairesinde tebdil tabiat muamelesi icra olunmuştur ve madem ki bir zamanda sabit olan seyin hailafına delil olmadıkça bulduğu hal üzere kalması hukuk tabiye ve kavaid-i kanuniye icabanındandır. Neticeği tabiyesi olarak da Nikola mandıracı Osmanlı tebasıdır. Osmanlı olarak vefat etmiştir.

Bir Osmanlının memleketimizde vefatı halinde ise emvali metrukesi hakkında yapılacak muamele malumdur. Yani varis meşruı bulduğu takdirdevarislerine ve bila varis vefat ettiğinden ise emvali metruke beyt malane kalmak kavaid şeri ahkamı kanuniye umumiyemiz icabatındandır.

Gerek hükümet gerek tabia yekdiğerine karşı birtakım hukuk vazifesiyle mükelleftir. İşte bir Osmanlının bila varis vefatında servet metruke hazine-i millete kalması Şu hukuk ve zaifenin neticesidir çünkü kalafat ni'mete ni'met külfere göredir. Fakat mesele bir memleket ecnebiyede bir İngiliz müstemlikesi olan Hindistanda vukua gelmişdir. İşte bunun içindür ki hukuk düveli müelliflerinin reyleriyle kanunen mehali olan İngiliz kanunlarını tedkik icap eder.

2- Bu babtaki arayı müellifi başlıca iki kısma ayırabiliriz. Müellifin birinci kısmı emval-i menkul ve gayri menkul olma üzere ikiye taksim ediyorlar. Emval-i menkule hakkında ashabının kavanin şahsiyesi ve emvali gayri menkule

hakkında kanun mehalı ahkâmı cari olması lazım geleceği iddiasında bulunuyor.

Bu kısım müellifin fikrinde emval gayri menkule bir devletin icra-yı memalikindedir. Binaenaleyh orada hakimiyet-i milliye yani kanun mehalı ahkâmı ceryan etmelidir. Emvalı menkule ise bir mehal muinde değildir. İşhas ile ittihad etmiştir. Onunla birlikte, Daima onun maiyetindedir. Binaenaleyh ahabın kovanin şahsiyesine tabi' olmalıdır.

Diğer kısım müellifin reyleri ise şu merkezdedir: Menkulat ile gayri menkulat her zaman şuhulete tarik edilemez. Cümlesi üzerinde ahabın haiz olduğu hukuki yerdir. Yani hukuk aliyyedir. Bunları başka başka ahkâmı kanuniye tatbik etmeye ise mutasarrıfı olan devletin münafi ihlal edilmedikçe sahip mal olan kimsenin tabi olduğu kanunlara mani olmak lazımdır. Görülür ki şu iki reyden her hangisi kabul olunursa olunsun mesele bizim lehimize.

- 3- İngiltere kanunları ahkâmına gelince:
- 4- Bir zamanlar derebeyliğin neticesi olarak kanunların hakimiyet şahsiyesine asla itibar olunmazdı sırf "mülkiyet kovanin" usulü tatbik olunurdu fakat Common- lavre istato nazırıyesinin zuhuru üzerine bu usulün hükmü yavaş yavaş zail olmuş tatbikatta ehliyet şahsiyenin yani, nikah, talak icrası, emvali metrukenin beynel verese taksimi gibi hususatda kovanin hakimiyet-i şahsiyesine rağbet olunmaya başlamıştır.

Netice: Bir osmanlının bila varis vefatında emvali metrukesi ahkâm kanuniyemiz mucebince beyt elmelgindir. Arayı müellifin bir şahsın tabi olduğu kanunların kendisini memaliki ecnebiyede dahi ta'kibi hususunda hemen hemen müttefiktir.

Kanun mehalı olan İngiliz ahkâmı umumiyesi ise şu kaideyi tatbiki müsaittir. Şu halde serveti metrukede hükümet-i Osmaniyeye aittir.

Mekteb-i Hukuk müntehi sınıf Talebesinden Bolulu.

1.5.3.25.Dahili Telgraflar

Sivas 7 Mart-Kara Hisar kasabasında Martın beşinci günü saat sekizde kezalik cevabından şimale şiddetiyle hareket arz vuku bulmuş ise de Abdulhamid bir güne hisarı mucep olmamıştır.

Biruse 7-Bir hafta mukaddem Denizli sancağına merbut garbı kara ağaç kazasının sabahiye karyesinde bazı işhasın bir hanee tariz ile bir hayli nukud ahz ve gasp ederek firara ettikleri ve merkumun semav kazası ahalisinden oldukları Denizli mutasarrıflığından bildirilmesi üzerine derdestleri zımmında icap edenlere tebligat ifa kılınmış idi.

Mütecasirlerin Semerli olmayıp Denizliye merbut çal kazası ahalisinden on beş seneye mahkuk deli Ahmed oğlu Şaki Hüseyin ile biraderi Mustafa refakatleri Eyüp oldukları anlaşılmış ve ba'del vukuat candır çiftliği civarında tüccardan Mehmed ve Mustafa Efendilere ta'riz tarafından ikisi mecruhun ve biri hayyen derdest olunarak kara ağaçdan gelen müfrezete teslim edilmiştir.

Manastır 7- Görübüne kazasına tabi' Karanya karyesinden iftampos Sokurya ile İspiro Rayko nam şakişer Martın dördüncü günü Yunanistanın Godovazda karyesine bil-azime papa yani isminde yerini kaldırıp dört bin dirhemi faide-i necat iştikmalı terhandedki şehbendürümüzden bugün alınan telgrafta izbar olunmuştur.

İcap edenlere tebligat ifa olunacağı sırada kerebene kaimakamlığın iş'arına atfen ve reisen serkice mutasarrıflığından gelen fi 7 Mart sene 326 tarihli telgrafta eşkıya merkumenin esir baba yani ile evvelki gün saat yedide hududun Koçgalat mevkiinde bu tarafa mürurları isnada asakir osmaniye tarafından kendilerine tesadüf olunarak ba-müsademe mütecasirlerden iftemiposun mecruhen Der-saadet ve esirin salman tahlis eylediği ve firar eden işporu raykonlukta mecruh olduğu halde bila ahire gelip karanya karakoluna teslim nefis eylediği yıldırılmış ve terhale şehbendirliğine derhal ma'lumat verilmiştir.

Manastır 7-Debre-i zir kazasına tabi' islatine karyesinden torpaklı şaki Aziz Kurt ve refikasının geçende gasp etmiş oldukları 24 reis sağır hayvanatı ta'kip müfrezeler ma'rifetiyle bu kere kamilen isterdad ashabına teslim edilmiştir.

1.5.3.26. Atınada Tevzi'at

Atına 7-Hükümetin Atına tüccar ve sanat karanna ifraz için tahsis edildiği mebalig suret tevzi'ati mübeyyin birinci ve ikinci def'a mevaki' malumiye teallik edilen ilan varakalarında isimleri yazılanların şehri hal remainin yirminci gününe kadar ifrazat komitesinin müracaatla verilmesi mukarrer olan mebalige ait muamelenin ifa ettirilmesi ve bu müddetin hitamina kadar müracaat etmelerinin istikrazından sırf nazar etmiş ad edilerek kendilerine tahsis edilen mebalığın diğer erbab-ı ticaret ve sanata verileceği bildirilmiştir.

Ma'muretü'l-aziz -Pertin nahiyesinden el-yevmi adet olundu. Kahta kazası zabıtası tarafında mermuret mahsusa ile birbut karyesi azam olunan zaid armalar üzerine argoli şükri Ağa tarancalı Hamud Ahmed ve ananesinin bil-hücum üç neferi cerh ve bir neferi katl eyledikleri Malatya mutasarrıflığı vekaletinden iş'ar olunması üzerine bil-muharebe mütecessirlerinin Der-desti için kuvve-i kafeyi-ye müsteshiben bizzat kaza-yı mezkure azimet ve ittihaz olunan şu tedabirden hasıl olacak neticeyi bu vakanın esbab-ı sahihasına aid alınacak malumatgahda başkaca bildirileceği iş'ar kılınmıştır.

Bozkır kazasının eyavalice karyesinden koç Osman oğlu Kemali bilmüza'a katl eden Abdulkerimin Der-dest edilerek cihet-i adliyyeye teslim edildiği bildirilmiştir.

1.5.3.27. Serdar-ı Ekrem Ömer Paşanın Muhalefeti

İslahiye Askeriye müzesi müdebbirinden:

Devlet-i Osmaniye ve müttefikleri ile Rusya devleti arasında vuku'a gelen Kerim sefir meşhuri ile sair bazı isfar ve muharebatda şan-ı millet ve haysiyet-i devleti muhafaza ve i'la ile Tarih-i Osmaniye birtakım sahife müfherat daha ilavesine muvaffak olan izam mücahidimizden serdar ikram ve müşir mefhum firdevs aşıyan Ömer Paşa hazretlerinin Bektaşilik ile bu senede bulunurken yaptırılmış oldukları yağlı bu yarımalarıyla Kerim sefiri ibtidarlarında serdar ekremin rütbe-i celilesini haiz olarak şemni orduğahında buldukları sırada Osmanlı resimlerinden Mustafa Beye tersim ettikleri tasvir depliz besaltikanelerini ihtiva eden cesm ve gayet nefis tablo ve bundan başka müşarun ileyh serdaklıkları hengamında ve bin iki yüz yetmiş vuku'a gelip bir çok sefihat kahramanına ve merdanesi Edib azim Kemal bey merhumun vatan yahut silistre ünvanlı

piyasalarında bir hane-i ateşin ile tasvir edilen silistre müdafa-i meşhurasının bir kat'a yağlı boya tablosu ile serdar magfurun münakıb şeca'at ve hamasetine bir vaki'a hunin celadet daha zam eden tutrakan melhume-i meşhuresinin yağlı boya ile yapılmış kıymettar bir tablosu ve bunlara ilaveten gazi merhumun bin iki yüz yetmiş bir kerim sefir meşhuru keyfiyet tayinleriyle bin iki yüz yetmişteki hizmet şahaneleriyle moşh olmak üzere centimgan-ı sultan Abdulmecid han hazretleri tarafından kendisine hitaben testir olunan bir kat'a ferman hümayun ile cemtingan Abdulaziz han hazretleri tarafından serdar-ı mükerrerin bin iki yüz yetmiş dokuzda Karadağ muharebesinde ordu-yu Osmaninin başında olarak vatan ve millet ifa buyurduğu hidemad-ı müşkure ve meşhuresini takdir ve tahsin yolunda müşarun ileyh hazretleriyle kumandan paşalara ve bilcümle ümera ve zabitan ve kafe-i neferat-ı askeriye hitaben keza bilası hatt-ı dest hükümdarlarıyla müzin diğer bir kıt'a ferman-ı hümayunun serdar nemaderin necal necibi izzetli müzfer beyefendi ile damatları hamesetinden ümera-yı askeriyemizden beylerbeyi hastahanesi müdiri piyade beктаşilerinden refatlı Akif Bey tarafından kendileri ve aile-i necibe ve muhteremeleri namına millet mu'azama osmaniye ihda buyrulmuş ve hıfz ve teşhirleri zımında islahiye askeriye müvezesine irsal kılınmış islahiye-i askeriye müvezesine irsal kılınmış olmağla gerek muma ileyh beylere ve gerek sair aile-i muhtereme ve mükerreremeleri iza-yı necibesine vatan namına garaz teşkiratı vecibe edebiliriz.

1.5.3.28.İrtihal

Gazetemiz mashihi Ağah Beyin pederi Hicaz jandarma kumandanlığından mütekaid mirliva Hayri Paşa evvelki gün irtihal dartim eylemiştir.

Rahmetullah

Cenazesi merkez Efendi Dergah şerifi civarında medfun mahsusasına defun edilmiştir.

1.5.3.29.İran Ahvali

Zuhurundan Yazılır:

Rusların İran toprakında bulunmaları umumiyetle Galyanı mucep oluyor. Nevruz bayramında ahalinin sırf edeceği paranın hükümete anane olarak verilmesi için teşvikat icra olunuyo.

1.5.3.30.Calip Dikkat bir Mektup

Ak şehirden yazılıyor:

İstikbal daima zaman maziden teşkil eder. Şu halde beşeriyetin sırf eylediği sa'î mütemadi siyasinde bu günkü günde sanayi' nefisesinin vasıl olduğu terkiyi asar atıkaya burçlu değil miyiz. Bu hususta biz ne kadar terketsek azmine kadimde yapılan o muhteşem o cesim panaları vücuda getiremeyiz.

Bu mektubumla bendenizin mütesir olduğum bir madde hakkında vatandaşlarımın ve evkaf nezaretinin nazar-ı dikkatlerini celp etmek isterim. Vatan ma'zuzum olan Akşehirde asar Selçukiyeden taş medrese namıyla ma'ruf ve gayet nefis bir bina vardır. Bu bina nefis kasabanın biruseden Konyaya giden büyük caddesi üzerinde vaki' olup kapısının arz elediği münzire umum siyahinin nazar-ı dikkatlerini celp eder ve gelip geçenleri saatlerce temaşaya sevk eyler idi.

Mürur taşlar ile müzin olan kapısının taz ma'marisi hakikaten pek dülferiptir. Fen atik memuru burada daha ziyade kalular ve kapu kömürlerinde müşahid olunur. İçeriye girilecek taş kapının işlemeleri öyle bir tarzsa hak olmuşdur ki bunun ayini ağaçdan bile yamak kabil değildir. Binanın dahali tuğla ve taş ile yapılmış kemerli ve büyük mermer sütunlu mütaidid odalardan merkiptir. İçeriye girilince on metre ileride taş kapunun aynı bir kapu daha nazar-ı dikkate celp eder.

Ta'rif edilen şu binanın karşusunda cadde örtüde kalarak evvelce merin bir kapı daha verilmiş ki şimdi bunun yerinde yalnız bazı infaz kalmıştır. Mermerlerinden eser bilir yoktur.

İlan-ı haritten sınra memleketimizi teşrif buyuran mebusanı kiramdan Tahir Beyefendinin bu nefis binayı ziyarete ezher Haritten kendini olamadığı kemal fahri ile müşahide eylemiş idik. Hal-i azırda eseri bile kalmakış olduğunu arz ettiğimiz kapıyı tekrar inşa etmek üzere bundan takriben on sekiz sene evvel kaymakamımız olan kabrisli Teyfik Bey yıktırıp fakat inşasına muvaffak olmamış idi. Bu def'ada diğer kapı Konya evkaf müdüriyetinden masarif ta'miriyesi istihsal edilmek üzere hükümet tarafından hidam ettirilmiş derki şimdi o muhteşem taş kapunun taşları şusa yolu üzerinde sürünmekte ve gelen geçen arabaların tekerleklerine takılıp durmaktadır.! Ne hazin Avra manzara?

Lisan halleriyle bize azmine-i kadimenin tarihi sanayi'i pek aşikar bir tarzda ifade eden şu taşlar acaba ortada asar bile diğer kapının taşları gibi zayi' olup gidecek midir. Garibi şudur ki mesmu'atime nazaran bu binanın müskafatı parası ve aşardan dahi başkaca hissesi var imiş. Bu gibi varadati olan vakıflar yüz üstü ve harab bir halde bırakılırsa buna tesif etmemek mümkün değildir.

Binaenaleyh evkaf nazaretinin böyle inkas asardan olan binaların hüsnü muhafazasına eylemiş pek ziyade elzemdir fikrindeyim.

Karagin müsciyan

Eskişehirden

Yazılıyor:

Geçen akşam Osmanlı ittihad ve terki kalobunda fazıl şehir Halil Kemal efendi tarafından ittihad anasır hakkında verilen konferans pek parlak bir surette vuku' buldu. Bütün anasır gayri müselleme koç koç kalıp koşuyorlardı. O muhterem hitabet gerisi hitabete çıkarak ittihad anasırın lüzumundan ehemmiyetin gayet müesser bir lisan ile bahs etti. Samin bu nutuktan o derece mütesir ve methiç oldular ki:

Herkes yekdiğerine sarılmak istiyordu. Bütün kalpler “gelin vatan kardaşları 00 bir birimize sarılalım, beynimizde mucep nukut bir şey yokmuş ittihad edelim, beynimizde mucep neferat bir şey yokmuş ittihad edelim” diyordu. Çünkü vatanın itilası ancak ittihad ile olduğunu işte o fasıl şehir bize pek hoş vakdisi bir münzire teşkil ediyordu. Hepimiz pek a'la anladık ki bu şeylerin bu güzel hislerin kafesi bizde Haritin meşrutiyetin feyzidir. Yaşasun Harriyet .. yaşasın meşrutiyet.

1.5.3.31.Vatanperver Hanımların Tertip Ettikleri Anane Sirkesi

Cağaloğlunda bulunan vatanperver efendilerin bu kere askeri kalubun üst tarafında hukuk encümeni dairesinde hasılatı kamilen donanma ananesine mahsus bir serki küşad ettiklerini tebşir eden. Hüsnü tabiiyet tesviyenin bir ahalinin bed'i şekil zarfiyla tertip edilen bu serkide hamiyetli emhat ve benat ve tanan tebri' ve ihda eyledikleri ağır esvablıklar,ipekli ve işlemeli yasdıklar, el işleri mecuharat bağlı boya tabular gümüş takımlar bürümcek çarşafklar şallar antikalar çini malumatı saatler, havlular yatak örtüleri yorgan yüzleri gibi iki pike mütejaviz eşya nefiseve nadir

teşhir olunmuştur. Sergi mart nihayetine kadar devam edecektir. Yalnız önümüzdeki Cuma günü zekure tahsis edilmiştir.

Serginin üç gününden beri hasılatı altı bin guruşa baliğ olmuştur. Evvelki pazartesi günü sanatkâr şehri müfide hanım efendinin ihda etmiş olduğu yağlı boya bir tablo mevki' müzadeye konulmuş. Yarım saat zarfında 196 guruşa çıkmıştır. Müzayedede esnasında hamiyetli bir hanım edendi hüsnü tanperi galyanıyla nakden ve muamenattan ma'ada çinideki altın metali saati çıkarttırıp sahne-i müzayedeye ilave etmiştir.

Osmanlı hanımları ihda-yı şaya suretiyle 'ulu cenap ve tanper verilerini ibraz ederek ahraz mefhurat eyledikleri gibi piyango keşidesiyle de nefis ve kıymetli metburata nail olarak bunları bir yadigar metburata nail olarak bunları bir yadigar makamında herzeccan edecekleridir. Piyang bileti on guruş ve duhuliye bir guruştur. Altı bin bilet tabi' olmuştur. Cidden zarif ve bedayi' tema bir tarzda tertip olunan ve ekseiriyesi Osmanlı muhderatının esericire desti meharetini bulunan bu eşya sergisine bütün vatanperver hanımlar iştirakta musabıka ediyorlar. Zekure tahsis edilen Martın on ikinci Cuma günü hamiyetmendan ve rengimizin temaşa ve iştirake şitab eylediklerine eminiz.

Her vesile ile hamiyet ve şefekat vataniyelerini ezhar eden hanımlarımızın şan neşbet meşkurelerini bütün samimiyet ruhumuzla taktir ve kendilerini tebrik eyleriz.

Guruş

20 Galata ve Beyoğlu civarıyla tophane kaba taş ve civarından harit iden tepesine azimet.

20 Hürriyet-i Ebediye tepesinden Galata ve Beyoğlu cevariyle tophane kabataş ve civarına avdet.

20 saat hasebiyle istekra edildiği taktirde beher saat için

Altıncı Daire-i Belediye riyasetinden:

Hürriyet-i Ebediye tepesinde icra kılınacak resmi geçit temaşa edecek zevata daire dahilindeki beynin arabacıları tarafından meşkulat ibrazına mehal kalmak üzere

mehal-i mezkure azimet ve avdet edecek ve saat hasebiyle istikra olunacak arabalar için bilade muharrer tertibat vechle meclisi belediyece fiyat arabacılar hakkında mu'amele-i haraiye icrası tab'i olup keyfiyet Beyoğlu mütasarrifit-i aliyye iş'ar olunmuş olduğu ma'lum üzere ilan olunur.

1.5.3.32.Şehr-i Emaneti İstikrazı

Gönderedeki neşr olunan ta'rifatname tercümesidir.

1909 senesi yüzde beş faizli Der-sa'adet şehri emanetinin 1100000 Osmanlı liralık yahut 1000000 İngiliz liralık istikrazı.

Hükümeti seniyye Osmaniyenin taht zaman ve kefaletinden cemaat-i osmani belediyenin 2 Teşrin-i sani 1325 vükelanın 28 Teşrin-i evvel 1325 ve 10 Teşrin-i sani 1909 tarihli mazbatasını tasdikten 29 Teşrin-i evvel 1325 ve 11 Teşrin-i sani 1909 tarihinde şeref-sudur ve senuh bildirilen irade-i seniyye cenabı padişahi mucébince akd olunmuş ve Meclis-i meb'usan ve ayan tarafından kabul olunup mer'it-i ahkamına 24 Şubat 1325 ve 9 Mart 1910 tarihinde irade-i seniyye hazreti şehriyari şeref müte'allik bütürülen kanun ile mevki' tedavüle vaz' olunmasına müsaide buyrulmuştur.

İşbu istikraza müteallik teahhüdât doğrudan doğruya şehri emanetine tertib edip faiz ve reis el-malik te'diyatına hükümet-i seniyye osmanlı sureti kat'iyede tefekkül etmiştir. Bunda başka teminat olarak evvela Haliç cesirin mevcudiyesiyle bila ahir haliç sahilleri arasında inşa olunabilecek görülen müruriye resmi saniyen paşa bahçede kain petrol depoları varadatı tahsis olunmuştur.

İstikrazın tesviye mertebenin muktezi olan meblağın temin husulü zımmında cesrin veradatı her gün ve petrol depoları hassasiyeti her hafta nihayetinde Türkiye milli bankasına teslim olunacaktır. Varadet-i mezkure istikraz edecek miktarı bulunca varadat mezbureden hasıl olacak fazla şehri emanetine ita edilecektir.

Faiz her altı ayda bir olmak üzere Haziran ve kanunu evvel aylarının 1/14'nde tediye olunacaktır. Faiz ve reis almal mertebâtı Londrada İngiliz lirası ve Der-sa'adette Osmanlı lirası olarak ve mevcut ve bila ahire ihdas idilecek olan damga ve sair vergi ve resm-i osmaniyeden mu'af bulunarak terkiyemli bankasına tediye edilecektir.

Hamline ait 22 Osmanlı liralık yahut 20 İngiliz liralık 110 Osmanlı liralık yahut 20 İngiliz liralık 550 Osmanlı liralık yahut 500 İngiliz tahvilata münkasım.

Her tahvil senedi şehri emaneti namına şehri emanetinin ve hükümeti seniye Osmanlı namına kefil safiyetle maliye nazırının inzası havi bulunacaktır.

Londrada da mevki' tedavüle vaz olunna istikraz 1100000 Osmanlı lirası

Yahut

10000000 İngiliz lirası Mösyö berini' beradlar ve şerekesi Türkiye milli bankası hesabına olarak şerait atıye ile tediye edilmek üzere yüzde 99 fi ile maruzzıkr istikraza iştirak etmek talep olanları kayd eylemek mezundurlar. Şöyleki:

İmzalandığı zaman 100 İngiliz liralık reis almal itibarı için 10 İngiliz lirası

Katiyen tevzi' idilidiği zaman 100 İngiliz liralık reis almal itibarı için 15 İngiliz lirası

14 Haziran 1910 tarihinde 100 İngiliz liralık reis almal itibarı için 74 İngiliz lirası

İşbu tarifname şerait tevfikeyen marulbeyan istikrazına iştirak etmeye talep olanlar Der-sa'adette Türkiye milli bankasında kayd edilecektir.

Tahvilat kat'iyen tevzi' edildiği zaman veyahud tevzi' takip eden her Salı günü tediye def'a ve kamilen ifa idilebilecek ve bu takdirde senevi yüzde üç (3) hasebiyle iskonto yapılacaktır.

İşbu istikraz reis almal itibarı ile mütenasiben tenakıs etmemek üzere senevi yüzde yarım itfa akçesi tahsilatıyla tavsiye edilecektir. İşbu itfamaamalesi her altı ayda bir kere tahvilat fiyatı reis almal itibarından dün olduğu halde borsadan mebayi tarihiyle ve tahvilatın fiyatı reisi almal itibarıyla ondan efsun bulunduğu takdirde karai keşidesi suretiyle icra kılınacaktır. Aylık mebayi veya karai keşidesi 1326-1910 teşrinin evvelinde icra olunacaktır.

Kara-i isbat eden tahvilatın bedeli kara'i keşidesi tarihini ta'kip eden Haziran ve kanun evvel ayların 1/14'ünde tediye olunacaktır. 1/14 Haziran 1336-1920 tarihinden itibaren şehri emaneti her ne zaman arzu edecek olursa yaşa baş tediye etmek şartıyla istikraz tahvilatı mevki' tedavülden rafi' etmek hakkını muhafaza eyleyler.

Tahvilatın kat'iyen tevzi' edildiğini müş'ir ihbarnameler sürat mümkününe ile hamiline ait.

Sayfa: 5

1/14 Haziran 1910 tarihinde tediye edilecek olan kapunu havi mukavvet tahvilat ilim ve haberleriyle mübadele ediceklerdir. Bu kapunun faizi tediye olunna taksitlerin vadeleri tarihinden 1/14 Haziran 1910 tarihine kadar güzran iden müddet için senevi yüzde beş hasebiyle verilecektir.

Taksiti kamilen ifa olunna mevkit tahvilat ilm ve haberleri zaman münasıpta tahvilat senedat kat'iyesiyle mübadele edilecek ve mezkur tahvilat senedatına her sene Haziran ve kanunu evvel aylarının 1/14'ünde tediye edilecek olan kuponlar merbut bulunacaktır.

Tahvilat taleplerinin melfosufun taliname üzerine tahrir idilmesi ve istenilen tahvilatın baliğ olduğu meblag için lazım gelen teminat akçesiyle beraber irsal olunması iktiza eder.

Tahvilatın kat'iyen tevzi' muamelesi vuku' bulunduğu taktirde verilmiş olan teminat akçesi tamamen ve talep olunan miktarın yalnız bir kısmı tevzi' olunabildiği halde işbu teminat akçesi teviz' olunan miktara tahsis olunacak ve kazale kaldığı takdirde işbu fazla sahibine red ve iade edilecektir. Hulul edilen bir taksit ve adesinden tediye edildiği taktirde evvelce ita olunan meblağı ait kafe-i hukuk sakat olacaktır.

Mevki' tedavüle vaz' olunan istikrazın tefsilatı hükümet seniyye-i osmaniye namına maliye nazarı tarafından dahi memzi ve işbu tarifatname merbut şehriemini vekili Tevfik Beyefendinin 2-15 Mart 1326-1910 tarihli tezkiresinde münderçtir.

Tarifname ve talepnamelerin mehal tevzi':

Londrada ve renid' biraderleri ve şürekası pişhobiş kiyet veyden ile Türkiye milli bankası (50 karun Halil) Der-sa'adete Türkiye milli bankasıdır.

Kayd muamelatına nihayet 11-24 Mart 1326-1910 tarihide Perşembe günü hitam verilecektir. Londra 21 Mart 1910 Ta'rifnamede zikr olduğu vechle Der-sa'adet şehri emanetinden Türkiye milli Banasına mevrud tezkirenin suretidir.

1.5.3.33. Türkiye Milli Bankası

Bin dokuz yüz senesi yüzde beş faizli Der-sa'adet şehri emanetinin 1100000 Osmanlı liralık (10000000 İngiliz Liralık) istikrazının cemiyet-i Osmaniye-i Belediyelik 2-15 Teşrin-i sani 1325-1909 tarihli mazbatasına tasdiken 29 Teşrin-i evvel 1325-11 Teşrin-i sani 1909 tarihinde şeref-sudur ve senvih bildirilen irade-i seniyye hazreti padişahi mucebince akd olunduğu tarafı Valilerine tebli' eyleri. Meclisi mebusanı ve ayan canibinden kabul olunup mer'iyet ahkamına 24 Şubat 1325 ve 9 Mart 1910 tariihnde irade-i seniyye-i hazreti tacidar azamı şeref müteallik buyrulan kanun ile işbu istikrazın mevki' tedavüle vaz' olunmasına müsaide buyrulmuştur.

İstikrazın faizi yüzde beş olup reis almal ile mütahaben tenakıs etmemek üzere tahisi olunan senevi zarfında işbu istikraz imha edilecektir istikraz tahvilatıyla kuponları elli nihaye her türlü vergi, tamga ve rüsum saire Osmaniye'nin muaf tutulacaktır.

Sayfa:6

İstikraz mukavele namesinde münderç teahhüdat zımmında hükümet-i seniyye Osmanlı tarafından ol-babta haiz mezuniyet bulunan şehir-i emaneti münhasıran vilantigar bir surette mahsus bulunup fima bad bir şahs salise dür ve tahsis caiz olunmak Üzere varadat atıye tahisi eylemektir:

Evvela haliç köprüleri merviyeye resmi saniyen paşa bahçede kain petrol depoları veradatı

Müruriye resminden mütahassıl mebalig her gün ve petrol depoları veradatı her hafta nihayetinde Türkiye milli bankasına ita ve teslim olunacaktır.

Varadat-ı mezkure yekünü istikraz taksit senevi yekünü baliğ olduktan sonra fazıla-i hasılat şehri emanetine iade olunacaktır.

Haliç Cesrini müruriye remi son dört sene tarafından mebalig Atıyeye baliğ olmuştur:

1321 1910-1906 lira-yı Osmani 59335

1322 1907-1906 “ 57503

1323 1907-1908 “ 59389

1324 1908-1909 “ 61050

Vasıtası senevi lira-yı Osmani 59319

Petrol depoları veradatı senin ahirede porça zir mebalıĝ baliĝ olmuştur:

Aĝustos 1320-1904 Eli Temmuz 1321-1905 lirayı Osmani 16446

Agustos 1321-1905 Elli temmuz 1322-1906 lirayı Osmani 14265

Agustos 1366-1906 ili Şubat

1323-1908 (on dokuz varadat) lirayı Osmani 19683

Mart 1324-1909 lirayı osmani 13557 yekün 59948 vasıtı senevi lirayı osmani 13079

İstikraz hasılı Karagöz köprüsünün (Galata ile İstanbul arasında) müceddiden inşasıyla Der-aliyyede menafi’ umumiyyeyi ait sair umur ve hususata sarf tahsis olunacaktır.

Şehr-i emaneti bugüne kadar hiçbir istikraz mevki’ tedavüle vaz’ etmediĝi gibi divanı gayri müntezimesi yekününde 250,000 Osmanlı lirasındandır.

İstanbul şehri sekünesi (şehri emaneti merbut civarı dahil olarak 1,000,000 nüfus olmak üzere hesap edilmektedir hususat ankanın beyanı ifası merasim ihtiamekariye zer’, ittihaz kalunur.F, 2-10 Mart sene 1326-1910 Hükümet-i seniyye-i osmaniye namına şehri emini vekili Maliye nazırı Havid Tevfik

1.5.4.BORSA

1.5.4.1.Galata Borsası

8 Mart Sene 1326

Tablo.9.BORSA”Galata Borsası”(Yeni İkdam Numara 9,s.6,1910)

Para	Guruş		Duyun-ı mevhide-i Osmaniye Tahvilatı
17	106	Açıldı	
16	106	En aşağı	
20	106	En yukarı	
18	103	Kapandı	
Santim Frank			

Tablo.9.(devam/cont.)

87	217	Açıldı	Maarif nükud-ı ... tahvilatı
75	217	En aşağı	
00	218	En yukarı	
87	218	Kapandı	
00	529	Frank Anadolu Demiryolu tahvilatı	
17	16	İngiliz lirası Anadolu demiryolu hisse senedatı	
00	45	“ Şirket-i hayriye “	
20	25	“ Balat-ı Osmani hisse senedatı	
15	1	“ lira-yı osmani şirketi hayriye osmani “	
50	4	“ Osmanlı sigortası “	
55	6	Frank Der-sa’adet Tramvayı	
490	00	Lira Der-sa’adet Tramvayı	
5	55	Krallık Tutun Servisi	
9	65	Lira-i jandarma ...”	
10	18	Lira-yı Der-sa’adet Tramvayı ...	
135	00	Lira-yı Tramvay jandarması	
00	437	“ Selanik Bankası	
50	328	“Der-sa’adet... Tahvilatı	
00	443	“Der-sa’adet metrukesi	
24	50	Balya Kara Aydın hanedanı	
25	50	Karasu gadi	
155	50	Karasu mümtaz	
156	50	Kesendire adi hassa hanedanı	
157	50	“ mümtaz “ “	
190	00	Erkalı madeni	

1.5.4.2.Meskukat

Tablo.9.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 9,s.6,1910)

En yukarı	En aşağı	Lira-yı Osmani 100 guruş lira-yı osmani ... metelik
Para guruş	Para guruş	
	105 20 altılık asfi	
	10320 beşlik	
	9900 metelik	
10809	10807 sim mecidi	
	10805 “ cediği	
	10335” aksam	
8713	8709 Fransız altını	
11003	10938 İngiliz	
	9010 pol “	
	5000 karamis “	
10720	10710 mark altın	
820	608 adet karbon kaimesi	

1.5.4.3.Külliyyat-ı Fen İslahı ...

Fen islahı ve tolhalk ve tedrisatı bu yoldaki asar ve bilhassa “külliyyat-ı fen islahı” muhteviyatı tetebbuat ve takibatı teshile medar olmak üzere. Topçu erkani harbiye feriki Muhtar Paşa tarafından tasnif ve tertip edilmiştir. Bu eser fen islahı ve ve tophilga müteallik izahat lazime ve mükemmeliye havi (94) fotoğrafı resmi ile grafik işkale ve elvahi ve envai islahı ve topaların ve onların havası ve istimal ve endehata müteallik büyük kıt’ada büyük kıt’ada (41) adet cüdulu ihtiva etmektedir. Babı ali kanaat kütüphanesi- fiyatı 10 taşra için 13guruştur.

1.5.4.4.Kambiyo

109 37 Guruş Londra üzerine üç mav adeli (Lira-i osmani 100 guruştan)

10 27 Guruş Londra üzerine bila va’deli (Lirayı Osmani 100 guruştan)

22 78 Frank Paris üzerine üç mah vadeli (Bir aded lira-yı osmaniye mukabil)

22 93 Frank Paris üzerine bila vadeli (Bir aded lira-yı osmaniye mukabil)

18 51 Mark Berlin üzerine bila vadeli (Bir aded lira-yı osmaniye mukabil)

21 81 Karun Viyana üzerine bila vadeli (Bir aded lira-yı osmani mukabil)

1.5.5. İ’LANAT

1.5.5.1.Burhaneddin Bey ve Kampanyası

Üzerine köy Tiyatrosunda bugün hanımlara mahsus Burhaneddin Beyin şerefine akşamı da araya Tiyatrosunda suzan hanımın şerefineAdalet, ahvat hanımlar içinde olmalı 3 yerde monologlar muzhake 1 para

Komik Şehir Hasan Efendi kampanyası tarafından Bektaşî leşki Tiyatrosunda

Bugün gündüz kadınlara ve akşamı dahi erkeklere mahsus olarak fevkalade bir orta oyunu 1 perde komdi icra edilecektir.

1.5.5.2.Darü’l-Temsil-i Osmani

(İkinci Ramsesi)

Şehzade başında vaki’ Karkız tiyatrodaki Martın on birinci Perşembe günü akşamı yani Cumartesi saat 3 buçukta “komdi 1 para”(meyyini) rolü Hüseyin Kami Bey tarafından.

Harbiye Nezaretinden:

Hamidiye türbesi civarında kain olup jandarmaya luzum görülmeyen Karaağaç lehte ile tahtındaki dükkanı seniye-i haliye martı ibtidasından itibaren talep olacak müstecirata bakan torato iki sene müddetle icar edileceğinden talep olanların jandarma dairesi ikinci şubesine müraca'at eylemeleri luzumi ilan olunur. 1

1.5.5.3.Doktor İşlemeciyan

İmraz azı Tenasiyla mübtela hastalara bir suhulet kamile olmak üzere bu def'a aczahane aczanem üstünde bir maasahane küşadiyla imraz aza Tenasilyadan eski ve yeni bel soğuklukları iltihap nesane Systite bel köşklüğü macerayı yol tarlakları. Adem Efendi ihtilam ve saire gibi hastalıkları ve hususiyle tedavi naksa veya adem ihtimam neticesi hasıl olan God militeri Goutte militairs ye masaj İnstillation ve saire bi vesaitle gaytile az müddet zarfında ve histigane hiç ıztrab ve bir mübarek ve kat'iyen tekrar etmemek şartıyla teşfiye edeceği gibi ayrıca Frengi hastalığının işgal muhtelefisiyle vücudun herhangi bir kısmında husule kalan karhanın diğer imrazdan tefrik ve teşhis hakikiyesi ile tedavi lazimenin uslü cedide hastaganı ticaret müte'addesiyle müştehir tabip muma ileyh pazardan maada her gün kabul eder saat 8 den on bire kadar bulunur.

Poğça kapısında hamidiye sebili karşısında otuciyan aczahanesi.

1.5.5.4.Kibarna Maden Suyu

Mektebi tabi Osmanice ba-tahlil havas şifaiyesi resmen tasdik buyrulmuş vasıl kanaye dahilinde imla eyledikde bulunmuş olan işbu maden suyu taam esnasında içilen maden suları en alasıdır. Maden karaçgir böbrek mesane bağırsak kum culdi albomin ve şeker hastalıklarına da tesir şifa bahşası itbar kiramçe baticariye tahkik etmiştir.Depesi istanbul gümrüğüne muttasıl yeni handa ve kara köyle dişiçi marzaranyan ve kazı köyden hamarat idareleriyle kavopratik magozalarında ve aczahanelerde bulunur.

1.5.5.5.Şark Demiryolları Tahvilatı

Şark demir yolları tahvilatının 241'inci karası Der-sa'adette divanı umumiye-i osmaniye idaresinde 17-30 ve 18-31 Mart 1910 tarihlerine masadüf olan iki mahzar elinde üç buçukta maliye ve nafia nezareti celileleriyle Bank-ı osmani idaresinden azam olunacak memurlar müvacehesinde keşide edileceği ilan olunur. 2

Azamzade Refik Beyin bu ünvan ile tahrir edildiği eseri cedi şayan edbamızdan İbrahim Halil Efendi tarafından bir tarz neziye ile lisanımıza tercüme ve nakl edilerek sureti nefisede tab' olunmuştur. (ittihadı islam) beyzade dikkat ve muhabbetle okunacak bir eser nefis ve müfid edebidir. Erbab-ı mütelaaya tevsiye ederiz. Merkez tevzi' bab-ı 'ali caddesinde 40 numaralı daru'l-şafaka kütüphanesinde fiyatı üç guruş olup taşraya bir guruş posta ücreti zam olunur. 2

Muhalefat umumiye kassamlığından:

Eğri kapı karbindan Avcı Bey mahallesinde şişhane caddesinde kain dört numara ile merkim bir bab vakf minzelik üç rabi hisse-i şaiyesi bundan akdem münadi Ahmed Efendi yediyle ledelmezade lirayı osmani yüz guruş hesabıyla dört bin yedi yüz guruşta talebi uhdesinde tekrar itmekde ziyade ile talep olanların tarih ilandan itibaren nihayet on bir günden zarfında kıssam umumi muhakemesine müraca'at eylemeleri. 2

İstanbulda müftü hamamı karbinda müftü ali mahallesinde memur çeşmesi caddesinde kain tahmine yüz yirmi zira' arsada mebni bir bab vakf münzile bütünü bunda akdem menadi rıfat efendi ma'rifetiyle ledel müzayede lirayı osmani yüz guruş hasebiyle beş bin guruşta talebi uhdesinde tekrar edip ziyade ile talep olanların tarih ilandan itibaren nihayet on bir gün müddette kıssam umumi muhakemesine müraca'at eylemeleri. 2

Cedideyi tabiye-i askeriye" ye dair:

Harbiye nezareti sahiye dairesi ikinci şubesi tercüme ve istatistik kısmı tarafından tahrir ve her ay nihayetinde neşr olunan " ceride-i tabiye-i askeriye" nin dahi emr idaresi ceride-i askeriye misüllü matba'-i askeriye'yi devr ve ihale idilmiş olduğundan abone irsali icap edeceği ve 1326 senesi martında itibaren ceride-i mezkure ceride-i askeriye hacim ve şeklinde otuz iki sahife olarak intişar edeceği gibi münderecatı dahi bazı ıslahat müfidede bulunacağıdan ayrı ayrı nam ve ünvan üzerine irsal esbabının matbaaca istikmaline değin- şimdilik irsalat taşra ordularıyla hastahanelerine mecmua-i finun askeriye nüshalarıyla birlikde müntezen gönderilecektir. Der-sa'adetde bulunan memurin sıhhiyenin dahi mensup oldukları kıt'a-i askeriye kumandanlarına bila müraca'at evrak memurları vasıtasıyla luzumi kadar ceride-i tabiiyenin mataba-i askeriyeden aldırılması lazım gelir. 1325 senesi

şehri Temmuzdan itibaren Der-sa'adette bulunup da ceride-i mezkureyi alamayanların dahi evrak memurları vasıtasıyla matba'adan aldirmaları ve taşrada bulunanlarına müracaat icap edeceği ilan olunur.

1.5.5.6.Müzayede ile Firuhat

Galatada Perşembe pazarından çeşme sokagında 10 numarada kain kastero matba'ası veya perakende suretiyle satmaktadır. 1

Evkaf şirketleri ittihadı elzemdir

Kuvvet ittihadı ile hasıl olur. Yalnız takdi ve tahvilat muamelesi ile meşgul ne kadar hususi şirket var ise ittihadı itdirmek ve edilecek ehemmiyet teşebbüsatdan hasıl olacak kain menafi' ve hidematı şirket hassa arane münhasır kılmak ve böylece mühim bir mevki' işgal etmek istiyoruz. Şirketler ve sermayeli zeva. Galatada küçük tevennül hanında 7 numaraya süratle kayd edilenler. 13

1.5.5.7.Osmanlı Sigorta Şirketi

İhtar

Osmanlı sigorta şirketi umumiyesi idare-i sirkeziyesi Galatada mürettebatı sokağında Selanik bankasının evvelce bulunduğu 7 numaralı daireye nakl edilmiştir. 15

Muhalefat-ı umumiye Kassamlığından:

İstanbulda Ayvasır ide atik Mustafa Paşa mahallesinde lonca caddesinde vaki' ve tuz altı numara ile merkum bir kıt'a vakf arsasının tesadüf hasası ve yine mehali mezkurde vaki on iki numara ile merkum bir kıt'a menzil arsasının bütünü bundan akdem muhalefat-ı umumiye kassamlığı ma'rifetiyle ve menadi hafız Osman Efendi yediyle ledel müzayede beher lirayı osmani yüz guruş hasebiyle mezkur otuz altı numaro ile merkum bir kıt'a vakf arsasının nasfı üç bin altı yüz guruşda ve mezkur atmış altı numaro ile merkum muhafız dükkan arsasının üç bin guruşda ve mezkur on iki numaro ile merkum bütün menzil arsası iki bin guruşta talepleri uhdelerinde karar ve ziyade ile talep olanlar işbu tarih ilandan itibaren nihayet bir hafta zarfında muhakeme-i mezkureye müraca'at eylemeleri. 3

İstanbulda alaca hamam karbında çelebioğlu Aladdin mahallesinde tahta kale caddesinde vaki' 24 ve 26 numaralar ile merkum vakf iki bab eri terzi ve yedi

sandıkçı dükkanlarının rabi' hassa-i şayiaları ve yine mehale ve cedide mezkurde vaki' bir bab mezalik keزالik rabi' hissa-i şaiyası muhalefet-i umumiye kassamlığı muhakemesi ma'rifetiyle bilmüzayede 145000 guruşda talebi uhdesinde tekrar eylediğinden ziyade ile talep olan zevat işbu tarih ilandan nihayet on bir gün zarfından muhakeme-i mezkureye müracaat eylemeleri ilan olunur.6

Bekir sami efendi ile harami Fatma hanımın serkiz taşıyan veresesine olan dinden dolayı hkimen mahcuz bulunan Beyoğlunda kala kapısında şah kulu mehali ve caddesinde vaki' altı yüz on numaralı bir bab hane ve tahtında vaik' bir baba dükkanın tarih ilandan itibaren on beş gün sonra bilmüzayede firuhate teşebbüs olunacağı Der-sa'adette ilamat nizamiye içeri dairesinden ilan olunur.

İstinyede Mahmud çavuş mahallesi muhtar sanisi hafız Edhem Efendi namına olan mahrusemi zayi olup hükmü olmadığı ilan olunur.

Şirket Haziran:

Şirket haziranın çengel köy virum ipli hisarı iskeleleri ojribe mevcut mevlüd ve tarifnameleri mucebince şirketin inşai mahnesinde taht nezaretinden olarak birur aded mevkif inşa olacağı ve işbu muvakkafın malzemesi şirketçe tedarik ve ita edileceği cihetle yalnız işçiliğini der-uhde edeceklerin şerait sairiyi anlamak üzere nihayet mah halik yekrimince Cumartesi gününe kadar şirketin sirkecede kain idarehanesine müraca'at eylemeleri. 3

Yıldızda jandarma zabitan mektebinin gazino ve mütelahane ittihaz olunan kısmı yağlı boya ile boyandırılacağından talep olanların şerait lazimeyi anlamak üzere cumadan maada her gün saat dörtten dokuza kadar mektep mezbur kumandanlığına müraca'at eylemeleri.

Birinci daire-i vakfiyeden:

Çenberli taşta Monla Fenari mahallesinde vaik' vezir hanında başlığın bedel icar şehirisi iki yüz yetiş guruşta talebi uhdesinde olduğundan ve mahı hal ruminin on üçüncü cumartesi gününe kadar her kaç guruşta ve iki gün zarfında burada beş ve ondan sonra yüzde on zam kabul olup ihalesi icra kılınacağından zam ile talep olanların şehzade başında kain birinci diarei vakfiyeye müraca'at eylemeleri. 2

Kadro haricinde olup da Der-sa'adette ikamet etmekte ve mahsusatı jandarma ve zenesinden almakda bulunan ümera ve zabitan behime hal jandarma dairesi sevkiyatına müraca'at eylemeleri ilan olunur. 2

1.5.5.8.Tarihi Umumi

Hitam Buldu

Tarih tahriri husulünde iktidarı her kesce malum ve müslim bulunan merd beyefendi tarafından tahrir edilip tab' edilmekte olan tarih umumi hitam buldu. Herkesçe edinilmesi elzem levlam 2670 sahifeyi teşkil eder bota mahallerden mahsuslarının fiyatı 15 meildi 2 münсал tarihi umuminin altı fiyatı 105 meceldi 120 guruşdur. Taşra için 15 guruş zam olunur. Merkez tevzii tefyiz kanabhanesidir. 4

1.5.5.9.Avusturya Lavid Kampanyası

Martın 13'üncü Cuma günü öğleden sonra alafıranga saat 4'de palasti vapuru Naskopadinin taht idaresinde hareket ederek varna köstence sevlina galas ve ibraile gidecektir.

Martın 14'üncü cumartesi günü öğleden evvel alafıranga saat 10'da Biruk vapuru Vinhentar kapıdan taht idaresinde galata rıhtımında hareket ederek pire patars korfuk sirandoz birendizi ve teristeye gidecektir.

Martın 14'üncü cumartesi günü öğleden sonra alafranga saat 2 de isteripa vapuru oyunçaç kapıdan taht idaresinde İstanbul rıhtımından hareket ederek İnebolu Samsun, Giresun Trabzon, Rize ve Batuma gideceklerdir.

Mart 14'üncü cumartesi günü öğleden sonra alafranga saat 4'de Aranta vapuru tarmiliç kapıdan taht idaresinde hareket ederek sultaniye Dedeğaç, Lagos, Kovala, Selanik, Galos, Pire, Kandiye ,Ratmo, Hanya, Sarandöz, Valona, Düräço, medva ve Teristeye gidecektir.

(Azimet için acenteye müracaat etmeli) interpi vapuru Livaş Kapdanın taht idaresinde tekfurdağı, Kilos kala-i sultaniye Vati (sisam) çeşme sakız izmir pire Kalamata Janta Patars Korku birinde bizi Teristeye gidecektir.

Divan-ı Umumiyyeden:

Divan-ı umumiye-i osmaniye idaresince odacı ve hademe gibi müstahdeme senevi itaa kolna gelmekte olup bu kere mabayiasına luzüm görülen siyah çukadan sekiz takım İstanbuliye elbise ve kezalık siyah çukadan dört takım redinkot elbise ve dörtünün yakası altun sırmalı ve mütabikisin gümüş sırmalı olmak üzere elli takım koyu mai İstanbuliye elbise Duyunu umumiye markasına havi olmak üzere koyu mai çuhmeden kırk iki takım kısa çeketli elvise koyu mai çukadan altmış altı adet kışlık palto sekiz adet gümüş kabot ikisi Arnavutlara ve dördü hırdavatlara mahsus olmak üzere altı takım elbise açık mai şayaktan on üç takım elbise kezalık mai şayaktan on üç adet palto ve gümüş keten nezidden on ü takım elbise ve iki takım bahçıvan elbisesi bu kere mevki' münakısaya vaz edilmiş olduğunda işbu melbusat muhtelifanın itasına talep olanların birer numune ile beraber soracakları pilleri mübeyyin evrakı muhtevim bir taraf dördüne vaz ile nihayet 20 Mart sene 326 tarihine kadar idare-i merkeziyeye irsal eylemeleri ve ita olunacak eşya bedelinin lakıl yüzde onuna müsavi bir miktarda teminat akçesi ya nakden veyahut evrak kıymiyeye olarak idare-i merkezite vezinesine teslim eylemeleri lazım geldiği ve muhtelif elbise ve paltoprardan her biri için yalnız irer çukha numunesi ita veya irsalmeşrut bulunduğu ilan olunur.

Birinci Ordu-yu Hümayundan:

Birinci Ordu-yu hümayun ifradı için imal edilecek üç binden on beş bin takıma kadar iş elbisesinin yalnız makaresi talebine ait olmak üzere hayatiyesini ve yüz seksen beş lakın ve ma' kapak yüz seksen beş gögüm ve altı yüz altmış dört bakraç altı kebir ve on altı adet nihas sağır kazgan ve yüz kırk sekiz mah telatin arka kırbesi ve yatak için yedi yüz bin kilo otun Martın on yedinci Çarşamba günü saat onda ihale katiyesi icra kılınacaktır. Komisyonunda muhafız numunesini görmek ve şeraitini anlamak veistinsah etmek matbua nüshasını almak mümkündür. 3

Altıncı daire-i Vakfiyeden:

Kuruçeşmede çeki rusumu seneliği dört yüz elli gıruşta talebi uhdesinde bulunduğundna zam ile daha ziyade talep olanların Bektaşta kain altıncı dair-i vakfiyeye müraca'at eylemeleri. 2

Otuz seneden veri muhterem müşterilerimin hoşnudlukları için imal tabh ettiğim birinci kandiye salonları balk ve topraktan ve icrayı mazreden ari olarak hanımların sahiplerini muhafazaya karşı dikkatle tecrübe olunmuş bu kere ba beratı alışan kokulu ve gerek kokusuz kokulusu yedi guruş ve aromolisi beş buçuk guruş atik kıyami ce çeval ile perakende olarak yirmi para zaman ile umum müşterilerime beyan ve taşralardan sipariş vuku'unda Navlon tarkma aid olarak iskelere teslim edilmek üzere pişinen siparişlerini kabul eylerim donanmayı osmani için daima surette kab başına kırk para vermeye teahhüd olur. Der-sa'adet asitanem elinde yedi numarolu mazamda satılıyor. 8

1.5.5.10.Gramafon Meraklılarına Müjde

sirkeçide İstasyon Karşısında Numara ve 16 Pazar gelmiş Mazası

Herkesin rağbetini mucep olan Gramafon makinelerinin Avrupadan birçok enva'i muhtelif fiyatlarla piyasada satılmakta ve bunların haylisi kaç ay içinde bozularak matlup vahle kullanılmamakta olduğundan Amerikadan suret mahsusada celp eylememiz büyük küçük her cins Gramafon makinelerimiziiin seda ve metanca emsaline faik ve fiyatları son derece ahun olduğu görüp aklamak üzere muhterem müşterek eylemelerimizin ve alal husus gramafon meraklılarını bir küremazamıza teşrif buyurmalarını rica eyleriz kısım küllisi piyasada mevcut olmayan ve yalnız mazamızda bulunna pilakların en ahendar ve ma'tenalarından büyük küçük plaklar ile aktör bir Hanaddin Beyin tark bin ziyad rolü piyesi plaklara edilmiş olduğunu beyan eyleriz dışarıdan sipariş vuku'unda gerek plak ve gerek makine ve her nev' alat ve davet derhal gönderilir.

1.5.5.11.Öksürüğe Karşı Milanlı Doktor Kombiniyanın Abaküs Şurubu

Müesser Beğan İlaç

Küçük bir şişesi serian şida vermek için kifayet eder.

Husus şifayesi bilcümle muhafil tabiye ve hastahaneler tarafından kabul edilmiştir.

Suret istiğmali kutudaki tarifnamede münderçtir. Beyoğlunda bundan marşa, ekonomik kooperatifin Beyoğlu Galata İstanbul Kadıköy şubelerinde ve başla eczahanelerde firuhat eyleriz.

Yarım şinenin fiyatı 13 guruş

Niçin mağlup olduk?

78-1877

1.5.5.12.Osmanlı-Rus Seferi

Osmanlı- Rus harbindeki esbab-ı malubiyetimizi bütün dakabiyetiyle teşrih eden bu mühimeser bu kere mektebi harbiye tarihi harb telif edilmiştir. Bil umum zabitan ve tarihi meraklılarına cidden tavsiye ederiz.

Fiyatı (6) ve meceldi (8) guruştur. Taşa için (2) guruş posta ücreti zam edilir.

Müellifin muharibi dersleri namı elinde intişar eden eser sairesi:

4 birinci Kitab: Piyadenin ateş ta'biyesi

6 ikinci " : Piyadenin muharebede hareketi

5 üçüncü " : Alman sahra topcu ta'limnamesi

16 dördüncü " : Sınıf merbuta ta'biyesi

20 beşinci " : Ta'biye mesail halleriyle beraber

3 altıncı " : Batarya kumandanı

1 birinciden 3'üncüye kadar bir arada meceldi (5)'e ve ayrıca meceliz olan 5'inciye (5) ve 1 den 5'inciye kadar hepsi bir arada mecİdinde (7) guruş zam olunur.

Taşra için yüzde on pusa ücreti zam edilir.

Merkez tevzi'i : Bab-ı ali caddesinde (Der-sa'adet) kitaphanesidir.

1.5.5.13.Veresiye Satış

Çarşılıy kebirde feciler caddesinde 31 ve 23 numaralı mazada her nev'i ilimiye ve mülkiye elbiseler ve feshane mübahidler altı ay va'de ile veresiye satılır. Fiyat maktu' mazamısza her gün açıktır.

Sahib-i İmtiyaz ve Müdür Mesulü:Ahmed Cevdet.

YENİ İKDAM

-Hergün sabahları neşr olunur.Siyasi ilmi ticari Türk gazetesidir. -Mahalli idaresi İstanbul'da Bab-ı ali caddesinde Daire-i mahsusadır. İdarehane Ashab-ı müraca'ata gece gündüz her saat açıktır. Numara 10 Nüshası 10 paradır.	-Milleti İslamiye ve Ümmeti Osmaniye için mukayyet olan asara sahifelerimiz açıktır. -Abone şeraiti İstanbul için abone yoktur.Vilayat için posta ücretiyle beraber seneliği 180 altı aylığı 95 kuruştur.
---	--

Çarşamba: 11 Rebü'ül Evvel 1328

10 Mart Rumi 1326

23 Mart Efrenci 1910

1.6.1.AHVALİ UMUMİYE-İ SİYASİYE

1.6.1.1.Avusturya-Rusya İtilafi ve Avrupa Muvazenesi

Evvelki günkü nüshamızda kral Ferdinand hazretlerinin şehrimizde vuku' bulan ziyaretlerine hasır etiğimiz makalede Avusturya-Rusya itilafının birtakım tekzibara rağmen nihayet husul pezir olduğu yazmıştık. Evvelki sabah Osmanlı ajansı tarafından tebliğ olunan bir telgrafname bu itilaf esaslarını hülaseten bildiriyor idi. Hakikaten halde Rusya hükümeti Pars, Roma, Berlin ve Londra kabinelerine gönderdiği bir muhzarada Rusya-Avusturya münasebetinin hal itirad ve intizame ... bildirmiş ve bu muhzaraya yedi vesika sureti dahi rabt etmiştir.(Ajans Dö Kostantinapol)'ün evvelki gece mazbatamıza vuku' bulan iş'aratına nazaran bu vesikalar bervechi atidir:

Evvelen-Rusya hariciye nazırı Mösyö (İzolovoski) tarafından kanunş sani Efranci on üçünde Rusyanın Viyana maslahatgüzarına keşide olunan bir telgrafname:

Mösyö (İzolovoski) bu telgrafnamede Avusturyanın Petersburg sefiri Kont (Birşotold) ile icra ettiği bir mülakatını bildiriyor.

Malum olduğu üzere Londrada münteşar "Fortinayetli Royrova" risalesi bu sene her binkatasının ilhakından dolayı Avusturya-Rusya münasebetince hasıl olan buhran hakkında Rusya hariciye nazırının bazı hissiyat ve efkârına tercüman olmuşdu. Avusturya mutabaatı mezkur risalenin bu neşriyatındandolayı son derece hiddetlenerek yalnız Mösyö (İzolovoski)'yi değil Avusturya-Macaristan hariciye nazırı kont (Döneral)'yi dahi şiddetle tenkide başladığından bu zatın mevki'i o zmana iyice sarsılmıştı bunun üzerine kont (Birşol) Mösyö (İzolovoski)'ye

müracaatla neşriyat vakadan mütehasıl sui tesiratın izolesi için bir çare düşünülmesini teklif etmiş ise de Rus hariciye nazırı cevaben Kont (Dö Rantinal) şahsı bir suretle verilebilecek bir tarzite neticesinde Avusturya-Rusya münasebetinin kesb salh edemeyeceğini ve bilakis balkanlarda zuhur edebilecek en evkaf bir hadise yüzünden Avrupaya salh ve müsalematının duçar tehlike olabileceğini ilhasıl ihtilafat şahsiyesini oturarak iki memleketin münasebet müstekabilesini tanzim etmek daha münasib olacağı dermeyeran etmiştir.

Saniyen-Yine Mösyö (İzolovoski) tarafından Şubatın beşinde Rusyanın Viyana maslahatgüzarına çakıyan bir telgrafname:

Bu telgrafname meline nazaran kont (Birşotold) Mösyö (İzolovoski)'nin nezidine giderek kont (Dernatal)'in müşarun ileyhle hem efkâr bulunduğu şifahan beyan etmiştir. Bunan ma'adakont (Birşotold) iki memleket arasında vaktiyle mevcut olan hüsnü münasebetin iadesi yüzünden şarkı işlerinin salh ve intizam dairesinde ceryanından istifade edeceğini ala'l-husus Viyana kabinesi 1897 senesi itilafnamesi esaslarını hala saki bulduğu cihetle böyle bir temasın bir kat daha kesb suhulet ideceğini ilave makal eylemiştir.

Salisen-Şubatın dokuzuna Mösyö (İzolovski) tarafından kont (Birşatold) tevdi' edilen bir muhazara:Rusya hariciye nazırı bu muhazarada Avusturya-Rusya münasebetinin iade-i intizamı luzumundan bir tafsil bahs ederek bunu hülasına takdir ediyor ise de 1897 senesi itilafnamenin iade-i münasebet için bir esas olamayacağı ve çünkü Türkiyenin ahvali siyasisinde vukua gelmiş olan tebdilatı nazarı dikkate almak iktiza ettiği yani vücuda getirilecek itilaf esaslarının diğer düveli mazemenin dahi iştriarkına müsaîd bulunabilecek bir tarzda tanzimi muvafık olacağı zikr eyleyerek atideki üç esasi teklif etmiştir:

- 1- Balkanlarda hali hazır hazırın muhafazası,
- 2- Türkiye idare-i cedidesinin esasi bu memlekette mukim bilcümle ikamenin musavat hukukuna müstenid bulunmakla idarenin idame ve takviyesi.
- 3- Balkan hükümat sağıresinin istikbali ve bunların terki ... maslahatnamesinin tahkim ve takviyesi.

Rabian- Şubatın yirmisinde kont (Birşotolda) tarafından Mösyö (izolovski)'ye takdim olunan mahzura:

Müşarun ileyh fevt bu mahzurada Viyanaya kabinesinin 1897 senesi itilafnamesi rucua taraftar olduğunu ancak bizzat kendi kavaiyesiyle siyaseti tarihi mezkurdan beri tebdil etmediği cihetle Petersburga kabinesiyle iadeği münasebet için esas ittihaz olunabileceği dermeyan ettikten sonra deniyor ki:

“Balkanlarda hal-i hazırın muhafazası iki hükümet siyasetinin gayesini teşkil eyler. Elyevm hiçbir şey Balkanların hali hazırını tehdit etmiyor. Bundan böyle dahi Balkan memaliki dahilinde igtişaş zuhur etmedikçe veyahut memalik mezkure arasında ihtifak maslaha vuku’ bulmadıkça hali hazırda ihtilal edilemez. Eğer istikbalde bu gibi halatın vukana istidad görülecek olursa iki kabine beyninde yeniden icra olunabilecek bir ta’ti efkar ol-babta müfid olabilir, bu takdirde ta’ti efkar neticesi dahi bila müşkilat devletlere tebliğ ve bunların dahi bu neticeye iştirakları temin olunabilir şimdi ise bir tebliğname neşr etmekle iktifa olunmalıdır. İki hükümet bu tebliğnamede mesleki siyasilerinin kavaid esasisini izahan bu kavaide mucebince balkan ahvali icap ettirdikçe yeniden ta’ti efkarda bulunabileceklerini dermeyan ile bilirler.

Hamsen-Şubatın yirmi dördünde Mösyö (İzolovski) tarafından kont (Birşotold) tebliğ olunan muhzara:

Bu muhzara kont (Birşotold)’un salifü’z-zikr muhturasına bir cevap teşkil eyler. Rusya hariciye nazırı kontun iş’arat vakasından ala’l-husus bilade zikr olunan üç esasının (Viyan) kabinesince dahi bila itiraz kabul edilmesinden dolayı fevkalade memnuniyet beyan etmekle beraber diğer devletleri bu esaslardan şimdiden haberdar etmeği tensip eyliyor. Mösyö (İzolovski)’nin fikrince diğer düvelü ma’zemeti evvelce haberdar etmek istikbal için dahi hayırlıdır.

Zira o zaman iki devvel tarafında icra edilebilecek ta’ti efkar diğer devletleri dahi serian teşrik etmek pek kolay olabilir.

Sadisen-Kont (Birşotold)’un Martın on birinci günü Rusya hariciye nazırının verdiği muhazıra layıhası:

Avusturya-Macaristanın Petersburg sefiri Mösyö (İzolovski)’nin muhaberat hazıradan diğer düvelü ma’zumeyi dahi haberdar etmeğe müstenid bulunan teklifini tasvip edemiyor. Müşarun ileyh kontun fikrince eğer muhaberat vakia neticesi düvelü

saireyede tebliğ edilecek olursa bu devletler Viyana ve Petersburg kanunları beyinde mutlak vaki' bir itilaf akd olunduğu zahip olabileceklerdir.

Halbuki ne Rusya ve ne de Avusturya macaristan hükümeti böyle bir fikri beslemiyor. Binaealeyh şefir müşarun ileyh düvelü ma'zemeyi bir tebliğname ile ihbar keyfiyet olunması hususunda ısrar etmiyor ve yalnız iki hükümetçe kabul edilen esaslardan icap ederse efkar umumiyeyi haberdar etmek hakkını muhafaza edeceğini zikr eyliyor.

Sabi'an-Mösyö (İzolovski) Martın yirmisinde Viyana Rus maslahagüzarına bir telgrafname keşide edilerek Rus hükümetin netice-i muhaberatdan son derece memnun olduğunu gerek bu neticeyi ve gerek muhaberatdan son derece memnun olduğunu gerek bu neticeyi ve gerek muhaberat vakiaya diğer devletlere bildirilmek beyinde bulunduğu ont (Birşotold) da şifahen beyan edildiğini işaretliyor.

Bilade neşr olunan bu tedi vesika kemali dikkatle olunduğu takdirde Avusturya Macaristan ve Rusya hükümetlerinin bu günkü itilaf ve makaratlarına müncir olan muhaberatın ibtida "kara nisayetli rövrov" risalesi tarafından neşr olunan makale dolayısıyla icra edildiği müstevan olur. Bilade ihsap ettiğimiz vech ile bu makale Rusya hariciye nazırı nazik bir mevkiada bulundurmuştu.

Filvaki kont İzolovski bu makalede zikr olunan bazı ahval ve dail siyasinde kendini kont (Dernetal)'de karşı müdafaya teşebbüs etmiş olmakla Avusturya-Macaristan hariciye nazırı Petersburgtaki sefiri vasıtasıyla Mösyö(İzolovski)'den istizah maddeye mecbur kalmıştı. Eğer bu istihaza mukabil Rusya hariciye nazırı gayri muvaffak bir cevap vermiş olsa idi iki memleketin esasen soğuk bulunan münasebeti bir kat daha gerginlik peyda edecek ve bu gerginlik neticesinde ihtimal bütün Avrupanın salh asayiş mahtul olabilecekti. Lakin Rusya hariciye nazırı kont (Birşotold)'ün istizahına karşı şahsi ihtilafının ıslahı lüzumu göstermiş olmağla kont (Dörantal)'in hiddeti zail olmuş işte bu suretle iki memleket hariciye nazırları arasında bir muhabere çağırısı açılmıştır.

Muhaberat vakiya patrikane tenkid edecek olur isen Viyana kabinesinin bedayette 1897 senesi itilafnamesi tekrar mevzu' bahs yoktur ki bu hususda kont(Birşotold) tarafından vuku' bulan teklif velev gayet hafif bir tarzda icra edilmiş olsun Mösyö (İzolovski)'nin nazarı tasvibine mazhar olmuş olsa idi muhaberat

neticesi büsbütün başka olacaktı. Hatta şekilen bu günkü neticeye benzemiş olsa idi bile hakikat halde bizim için mucep endişe bulunmaktan hali kalmayacaktı.

1897 senesi itilafnamersi vücuda getirmiş olan muhaberat bu ana akadar tamamen neşr edildiği için bu muhaberatın zemini hakkında bittabi bir fikri dermeyan edemez mahaza mezkur itilafnamenin neticesi meydandadır. 1903 senesinde akd olunan (marşati') itilafnamesi vücuda getirmiştir. Eğer 1898 itilafnamesinin esasında memleketimizin istikbal ve tamamıyet mülkiyesine karşı bir tahm bulunmuş olsa idi. Devr sabıkada Rumeli kıt'asına Avusturya-Rusya kontrolü tahtında bulundurmak isti'dadını haiz olan (morşiti' makalenamesi katiyyen meydana gelmez idi. Binaen aleyh bilade neşr olunan ve saikden ikincisi bizi gayet derin ve fakat son derece mühim bir ma'men karşısında bulunuyordur. Viyana kabinesi Rusya hükümetine 1897 itilafnamesinin esasını tavsiye etmekle aciben bu itilafnamenin o zamana intaç eylemiş olduğu neticeyi der hatır edip bunu tasvip etmiş mi ? bir nazın nokta ki bilinmesi lazım.

Ve saik mezkurenin mutealasından istihraç olunna ikinci mülhaza şayık balkan memleketinde iğtişat cedide zuhur idecek olursa Rusya Viyana kabinelerinin tekrar ta'ti efkar itmek hususunda şimdiden müttehid bulunmaları taziteleridir. Bu kasabaların bizi cidden düşündürülebilecek mahiyetde bulunduğuna şübhe yoktur. İki hükümet beyninde icra olunan muhaberatın bedayetinden itibaren sukune kadar ihtimalatı mezkure daima biizm için değil Balkan hükümet sagiresi için dahi endişe aver bir tesir tevlid etmiştir.

Bilade neşr olunan vesikanın üçüncüsünde dahi gayet ma'nidar bir şart münderçtir. Rusya hariciye nazırının Viyana kabinesine itilaf esasları olmak üzere teklif ettiği üç maddenin ikincisi bizim için lastikli bir cümleyi şimaldir. Bu ikinci maddede deniliyorki: "Türkiye idare-i cedidesinin esasi bu memlekette mukim bilcümle akvamın müsavat hukukuna müstenid bulunmakla bu idarenin idame ve takviyesi mukarrerdir."

Badi nazarda his olunacağı vechle bu cümle şurut müsteniddir yani bu cümelenin birinci kısmı diplomatların elinde bize karşı bir salh teşkil edebilir Viyana Petersburg kabineleri kensi işleri için aralarında bir usret itilaf bulmakta elbette muhteberler. Lakin itilafnamede bize ait gayri main bir ta'bir istimal edilmesi hoş bir muamele değil. Malum olduğu üzere bu gibi siyasi ve saikde isti'mal edilen her

kelime hatta her nokta bir ehemmiyet tahsisiye haizdir. Aicaben iki memleket hariciye nazırları idare-i cedidemizin takviye ve tahkimi luzumu zikr itdikleri sırada ifrad osmaniye'nin hukukundan bahs etmemiş olsalar idi. Hakkımızda daha büyük ve her dürlü şek ve şübheden variste bir eser muhasılat ibraz etmiş olmazlar mıydı?

Bakalım Avrupa matbuatı alalhusus Rus ve Avusturya matbuatından nim resmi şeklini haiz gazeteler ve saik mezkureyi nasıl tefsir edecekler?

Dün Gece geç vakitte Paris borsası gelmemiştir.

1.6.2.TELGRAFLAR

1.6.2.1.Macaristan Buhranı

Budapeşte 22 Mart-Meclis mebusanda müzakiratın ta'tini mu'tekip hükümet taraftarları ile maruzları arasında hakiki bir mücadele vukua gelmiş baş vekil musikan hedevarvari refikası ile beraber meclisi terk eylemiştir.Bu hadiseden yarım saat sonra tekrar mezkürata ibtidar edildi. Reis birçok mebusları mermi atan mebusları ikrar cerme davet ettiler. Just Fırkasına mensup üç mebus başvekili katib ve sair attıklarını ifrar ve talep af ettiler. Ba'de kont batiyantin bütçe kabul edilmeksizin meclisin ta'tilini protesto eden teklifi karait ve kabul olundu.Bu bapta reis verildiği sırada hükümete taraftar olan mebuslar terk eylemişlerdir.

Müzakiratın ma ba'di sakitane bir surette geçmiştir.

Budapeşte 22-Kont Gün Hedervarayın cerihesi sekiz santimetre ve sa'tinde olup elinden sağ gözüne kadar imtidat etmektedir. Ziraat nazarının yaresi on santimetre ve sa'tidne olup elinin ortasından gözüne kadardır. Nazırların altı eli sekiz gün zarfında şifayap olmaları memuldür. Nazarlarından maada iki mebus da cerihadır olmuştur.

Matbuat meclisi mebusandaki bu hali müttehiden pretosto ederek şehri halk yirmi yedinci günü ahaliyi bir pretosto müteyinliği akdine da'vet ediyorlar.

1.6.2.2.Tren Kazası

Maraşolteveden (Cavadat) 22-Bir yolcu treni grasmanatan karbında bir hendika yuvarlanmış 33 kişi telef 31 kişi de mecruh olmuştur. (Ajans dö Kostantinapol).

1.6.2.3. Avusturya Macaristan

Paris 21 Mart-Sen Petersburg muharebemizin işarına göre Rusya-Avusturya hükümetleri arasında ceryan eden müzakirata dair hiçbir telgrafta bulunmayacaktır.

1.6.2.4. İtalya Kabinesinin İstifası

Rum 21-Meclis-i mebusanda umur-ı bahriyeye dair ceryan eden mezkurat neticesinde Senino kabinesinin istifasını kral hazretlerine takdim etmiştir. Bu istifanın şimdiki halde ne kral ne de Meclis-i mebusan tarafından kabul edileceği ümit edilmektedir.

1.6.2.5. Filadelfiya Grevi

Paris 21 Mart-Hükümet methideyi Amerika reisi cumhuri mister tafat Filadelfiya grevine müdehaleden istikaf eylemidir. (Ajans Konrine).

1.6.2.6. Mösyö De Batman Havleğ

Roma 21 Mart-Almanya başvekili Mösyö Döbatan Havleğ bu sabah Romaya muvasalat etti. Müşarun ileyh istasyonunda dahiliye müsteşarı ve hariciye nezareti mektepçisi tarafından merasim mahsusa ile istikbal edildi.

Mösyö Döbatan Havleğ bugün sabık başvekil Prens Döplovi ziyaret edecek akşam şerefine Almanya sefiri tahananinde büyük bir ziyafet verilerek reis vekili Mösyö Senino harşcişye bazuru narjş Gaşçoridi hazır bulunacaktır. (Ajans İtalya).

1.6.2.7. Avusturya-Rusya

Berlin 21 Mart- Almanya matbuatı Avusturya-Rusya itilafını his suretle telki ediyorlar. Berliz ta'balat gazetesi bu itilafın ittifak mislisi duçar tezellüzül değil bilakis itmam ettiğini beyan ediyor. Rusyanında bu itilaftan Avusturyadan azkar etmeyeceği Sen Petersburga görülecektir. (Ajansa Nasyonel).

Roma 21 Mart- Matbuat Almanya Başvekili Mosyö Döbatoman Havleğ hakkında pek muhsalatgerane idare-i kalam itmekte Almanya ile olan muhasılatın İtalyada devamı arzusu ezhar edilmektedir.

Londra 21 Mart-Avam kamerasında Şibral fırkasına mensup mebustan Mösyö Beyleyn Bahr-ı sefide İngiltere ticaretini her dürlü ihtimalata karşı firansız fiyosunun muhafaza ve hamiye etmesine ve bir ihtilaf zuhurundan mezkur denizde ingiltere bayrağının matluk surette galabasına muavement edilmesine dair bir

muahede veya itilaf mevcut olup olmadığını sormuş Mösyö Asket böyle bir muahede-i veya itilafın mevcut olmadığını söylemiştir.

1.6.2.8.Fransa-Fas

Paris 22-Ajans Havasa Fas şehrinden iş'ar edildiğine nazaran Fransızların zair arazisine tecavüz etmeleri üzerine zamur kabilesi tarafından Fransa aleyhine cihad ilan edilmiştir.

1.6.2.9.Bulgaristan Kral ve Kraliçesi Veliahdı Ziyaret

Kral Ferdinand hazretleri refikatlerinden yaveri Cezal Markof ve mihmendarı Ahmed Fevzi Paşa olduğu halde istabil amireden rakibine tahsis kılınan dört atlı saltanat arabasına rakip olarak dün saat dört buçukta Yıldızdan veliahd Saltanar Yusuf İzzeddin Efendi hazretlerinin ihlamurda kain ikametgahlarına müteveccihen hareket eylemişlerdir.

Kral hazretlerinin arabasına ta'kiben giden ikinci arabada kain ikametgahlarına müteveccihen hakarek eylemişlerdir. Kral hazretlerinin arabasını ta'kiben giden ikinci arabada cezal Potof kaymamkam İstayanof yüzbaşı Portonof üçüncü arabada dahi bekbaşı Boğcofaf ve kralın maiyeti erkanından iki zat bulunmakta idi. Mızraklı süvari askerleri arabaların etfarında gidiyorlardı. Yıldız caddesi Bektaş akaratları tarkiyle saat beşte sike muvasalat olundu.

1.6.2.10.Esna-yı Ziyarete

Kral Ferdinand hazretleri Ihlamur Köşküne hin muvasılatında dördüncü liva kumandanı bir tabur asker ve musika resmi selamı ifa eylemiştir.

Veliahd saltanat Yusuf İzzeddin Efendi hazretleri Kral Ferdinand hazretlerini istikbal etmişlerdir. Bir müddet mülakatdan sonrakral hazretleri mait askerisini veliahd hazretlerinin kral hazretlerine takdim eylemişler yarım saat sonra kral hazretleri köşküden inkafın etmişler ayin merasimle teşbi' edilmişlerdir.

1.6.2.11.Sadrazam Paşayı Ziyaret

Kral Ferdinand hazretleri İhlamur Kısırından çıktuktan sonra Sadrazam Hakkı Paşa hazreterlinin nişantaşında kain konağına azimetle bir müddet mülakatta bulunmuştur.

1.6.2.12.Yıldız Avdet

Kral Ferdinand hazretleri yine ayın tarikiyle saat altı buçukta yıldız avdet eylemişlerdir.

1.6.2.13.Kraliçe Hazretleri

Kral Hazreterlinin azimetini müteakip Kraliçe hazreterli dahi mihmendarı Salih Paşa ile rakiblerine mahsus dört atlı bir saltanat arabasına ve diğer iki arabaya dahi sofya sefiri Asım Bey Efendinin zevceleri ile Kraliçe hazretlerinin nişanlarını takdime hariciye nazırı Rifat Paşa ile serkerin Lütfi Beyefendi memur olmuşlardır.Müşarun ileyhüma Rifat Paşa ve Lütfi Bey efendi dün merasim dairesine azimetle nişanları kral ve kraliçe hazretelerine takdim eylemişlerdir.

1.6.2.14.Vükelaya Nişanlar

Bulgaristan kralı hazretleri tarafından resmi kabul esnasında vükelaya nişanlar ita kılınmıştır.Bulgaristan Kral ve Kraliçesi hazretleri ve muitleti erkaniyla mihmendarları bu sabah Dolmabahçe sarayı hümayunu rıhtımından sükuşlu vapur-ı hümayunu rakiben fenderde vaki' Bulgar kilisiesine azimetle orada icra kılınacak ayında hazır bulunacaklar ve ba'de şişlide vaki' Bulgar mektebine gideceklerdir.Mektepten merasim dairesine avdetten sonra orada merasim dairesine teşrif şahane vaki' bulunacaktır.Zatı şevket semat hazreti padişahi kral ve kraliçe hazretiyle birlikte daire-i mezkurde ta'am ettiğinde sonra saat sekiz raddelerinde olan resmi geçidi temaşa buyuracaklardır.

1.6.2.15.Havadir Müteferrika

Enderun-ı Hümayundan Ali Sadık Remzi İsmail Şükrü Efendiler merasim dairesinde kral hazretlerinin hizmetlerine tayin olunmuşlardır.Zatı Hazreterlinin hizmetlerine tayin olunmuşlardır.Zatı Beyin kumandasındaki mabeyni hümayun orkestrası vakit merasim dairesinde icra-yı ternnümat etmektedir.

Bil umum şahzedağan hazretine teşrifat vesatiyle kral hazretleri namına saadette buldukları müddetçe hademe-i hisseği şahaneden kol ağası Mahmud

Mahir Beylerin kumandasında mülazım Mahmud Ali, Vahid Beylerle altı Efendi şale kasrına memuri edilmişlerdir.

1.6.2.16.Bugünkü Remi Geçit

Bugün Hürriyet-i Ebediye tepesinde zat-ı şevket semat hazreti padişahi ile Bulgaristan kralı hazretlerinin hazretlerinde otuz bin Osmanlı askeri tarafından icrası mukarrer olan resmi geçit mehalinin tertibatı hakkında malumat almak üzere dün mahsusen gönderdiğimiz iki muhabirimiz tefsilat-ı atıye kayd ve derç etmişlerdir.

1.6.2.17.Çadırlar

Resmi geçit esnasında Hürriyet-i Ebediye tepesinde bulunacak zevat-ı mahsusa caddeler istihzar edilmiş ve bu caddelerin yüzleri kağıthane suretlerine çevrilmiştir.

Birinci Çadır-Bulgar hastahanesi cihetinden baş tarafta dört Lokanta çadırı renz edilmiştir.

İkinci Çadır-Almanya İmparatoru hazretlerinin İstanbulu ziyaretinde Hereke fabrikasında imal ettirilmiş olan iki direkli ve Osmani nişan dişani taklidi çiçeklerle mezin çadırki bu çadır mebusan kirame tahsis edilmiştir.

Üçüncü Çadır-Remzi tahsudi Renk üzerine kasnak işlemeli ve bir direkli çadır olup gayet mesni' kabartıma çiçeklerle mezinder.

Dördüncü Cadır-Vişne çürüğü zemin üzerine güna gün çiçek ve nakışlarla mezin ve her güna fabrikası malumatından bir direkli bir çadırıdır.

Beşinci Çadır-İki direkli olup mai atlas üzerine sırma kabartma ve anavata işlemelidir.

Altıncı Çadır-Kabası atik Avrupa karı kabartma ve barut yeşil atlas üzerine sırma ve kabulden ve ipek ile işlemişlerdir.

Kabartma çiçekler ve göz damlası gancalarla mezindir.

1.6.2.18.Otağ-ı Hümayun

Birinci Çadır-Zat-ı hazreti padişahiye mahsus dört direği gayet meni' ve müzmin çadır olup çadırın kabası şekil nihale tarzında Beypazarı sarı kabartması gösdüs atik seccadelerine suları reminde ve üç su üzerine menkuş çiçekleri masurdur.

Tavan kısmı kavuniçi zemin üzerine gayer mesni' Beypazarı işlemesi ve kuşe bendleri sarı işlemesinin gayet nadide asarlarından çiçeklerle müzmindir.

Çiçeklerle mezin ve müteaddid eski İran ipeği seccadeleri resminde alet üst biraderleri dırdır su üzerine sarayı ve beyin pazarı işlemeleriyle tezyin olunmuştur. Otağ-ı hümayun her iki cihetinde bir beyt nakkaş olmuştur. Bunlardan biri kapıdan girince sağ cihette diğeri sol cihettedir.

Sağdaki beyt şudur:4” Hemişte feth ve nusretle açıldun bab-ı şahane”

“Bu ali barka ola mübarek şah deruna”

Soldaki beytte şudur:

“beyt”

“aleyhi sahibi daim edip şevketle maksude”

“şerefle said ola nusayaban sultan Mahmud”

1224

Otağ-ı Hümayun ile altı çadırın arasında saltanat arabalarının serbest geçebilmeleri için on metre arzında bir yol bırakılmıştır.

Sekizinci Çadır-Herke kamışından sarı zemin üzerine çiçekli ve bir direklidir.

Dokuzuncu Çadır-Tefsilatı dünkü nüshamızda munderç bulunan ve sirkeciye renz edilmiş olan asar atikadan Yavuz Sultan Selim han derune ait çadırıdır.

Üçüncü, On birinci Çadır-Bunlar ikişer direklidir. Bu tarzdaki çadırlara (şems-i hümayûn) tabir olunur imiş. Bu çadırlardan birincisi mai zemin üzerinedir.

Atik golbin fabrikasının şarka mahsus amel eylemiş olduğu hallerde nakış olan çiçekleri takliden kabartma sırmadan işlenmiş gayet mesni' çiçeklerle müzmindir. İkincisi üzere zemin üzerine ve evvelki çadır tarzında olup her ikisi sultan Mahmud derune aittir. İşbu çadırların biri seferayı diğeri dahi ümerayı askeriyeye tahsis edilmiştir.

On ikinci Çadır-Oba ta'bir olunan çadırıdır.Bu çadır tahvidi zemin üzerine Goblen halleri taklidi çiçeklerle müzmindir. Çadırı iki direkli olup direkleri haricidedir.

On üçüncü Çadır- Bir direkli olup siyah atlas üzerine kabartma sırma çiçek işlemeli bu red yerusi sarı atlas zemin üzerine yine kabartma çiçeklidir.

On dördüncü Çadır-İkişer direkli mabeyn çadırı dinlen iki lokanta çadırıdır.

On beşinci Çadır-İranlılar tarafından (1212) tarihinde amel edildiği üzerinde ki tarihinden anlaşılan ve ruşt kabartma ve oyma çiçekli kuş hayvanat ve insan resimli olan bu çadır direklidir.

Dün dahiliye nazırı Talat beyefendi Hürriyet-i Ebediye tepesine azimetle tertibatı nazar teftişten geçirmişler ve bugüne kadar behme hal Bulgar hastahanesi civarıyla kağıthane caddesinin sağ tarafına ahaliyi mahsus tiribünler inşası ve çadırlar rekzini emr eylemişlerdir.İzzet Paşa çiftliği Gazinosu önüne bir tak inşa olunmuş ve yollara müte'addid direkler renziyle bayraklar keşide edilmiştir.Bulgaristan Kral ve Kraliçesi hazretinin ziyareti münasebetiyle bugün Hürriyet-i Ebediye tepesinde huzur hazreti padişahide icra olunacak mu'ayine ve resm-i geçide aittir:

Muayine ve resm-i geçide iştirak edecek kat'at: "Ayin zamanda kat'atın resm-i geçit sırasını ara-i eder."

Mekteb-i Hayriye iki tabur

Mühendishane-i beri bir tabur

Mürettib birinci Fırka:

Mürettip birinci alay üç tabur

Mürettip ikinci alay üç tabur

Birinci Fırkadan:

Mürettip ikinci Alay üç tabur

Mürettip dördüncü alay iki tabur

İkinci Fırkadan:

Mürettip beşinci alay üç tabur

Mürettip altıncı alay üç tabur

Mürettip yedinci alay üç tabur

“ sekizinci alay üç tabur (İtfaye-i 2.1 taburlarıyla istihkam tabur)

Bahri siyah kal'a topcularından iki tabur

Mürettip fırkadan bir metralyoz bölüğü

“ “ iki cebel bataryası

Süvari Fırkasından:

Mürettip birinci alay iki bölük (Mekteb-i harbiye süvari bölükleri)

Mürettip ikinci alay üç bölük (Birinci mızraklı alaydan)

Mürettip üçüncü alay üç bölük(İkinci ve beşinci alaylardan)

Mürettip dördüncü alay üç bölük (Üçüncü ve beşinci alaydan)

Mürettip beşinci alay üç bölük (Dördüncü ve beşinci alaylardan)

Birinci topçu fırkasından:

Mürettip birinci alay altı batarya:

Mürettip ikinci alay altı batarya

(29 piyade taburu, 14 süvari bölüğü 12 batarya, 2 cebel, 1 metralyoz bölüğü)

- Piyade diziden mürekkep olacak ve her tabur dört bölükten terkiv edecektir. Bölüklerin mevcudunu otuzar diziti iblağ edemeyecek taburlar işbu mukadderi yirmi dört diziye kadar tenzil edebilirler ise de livalar dahinde ki taburların kutu behme hal mütecansıs olacak ve binaen aleyh bir liva dahilindeki taburlar aynı kutuda bulunacaktır.

- Süvari: Süvari atlatları mekteb-i harbiye müstesna olmak üzere üçer bölükten teşekkül edecektir. Beher bölük üç takımdan ve takımlar ise (12:11) denizden mürekkep bulunacaktır.
- Takımların ikinci sıralarında bir miktar boş denizi bırakmak şayan kabuldür.

Topçu: Beher bataryada dört cebhane arabası bulunacaktır.

İtfaiye: İşbu alaydan iştirak edecek taburlardan biri serpoş olarak ya ta'yin miğferlerini geçecektir ve mezkur taburlar piyade kat'atı misüllü resmi geçide iştirak edeceklerdir. (palaska ve tefnikle).

İstihkam:İstihkam taburu tefnik ve palaska ile ve aynı zamana bir miktar istihkam edevatıyla resm mezkurda iştirak (kazma kürek).

Kala Topçusu: Keza palaska ve tüfenkle mechuz bulunacak ve resmi geçide ayrıca bir alay suretinde iştirak edecektir.

1.6.2.19.Tertibat-ı Umumiye

Muayine nizamında ordunun piyade kat'atı üç har üzerine mürettip olmak üzere birinci hattı teşkil edecek ve süvari ve topçu kıt'atı da ikinci hattı teşkil etmek üzere piyade kat'atının gerisinde ve bir hizada bulunacaklardır. "Katat" bervechi ati feriköyde ara-i edilmiş olan sıra dahilinde ahz mevzu' edeceklerdir.

Muayine nizamında piyade taburları:

Geniş kol nizamında bölük aralıkları üçer hatve taburu aralıkları beşer hatve burzin ve musikalar için muktezi bir dahil olmadığı halde alay aralıkları dahi beşer hatveden ibaret olacaktır. Alayların derin kol nizamında içtima' etmiş bulunacak ise de taburlar arasında yedişer hatve mesafe bırakılacaktır.

Süvari alayları: Bölük kol nizamında alaylar arasında berzin ve musika dahil olmadığı halde on hatve mesafe bırakılacaktır.

Topçu Taburları:Geniş kol nizamında (yenaşık saf harp) ahz mevki' edecektir.

Cephane arabalarıyla toplar arasında on hatve mesafe buluncaktır.

Mekteb-i harbiye ile mühendishane-i beri müstakil bir alay teşkil edecek ve kendi kumandanlarının kumandası tahtında bulunacaktır.

Mürettip birinci fırkaya birinci fırka kumandan vekili mirliva-i osmani Paşa mürettip ikinci fırkaya ikinci fırka kumandanı Ferik zeki Paşa hazretleri kumanda edecekler kala topçuları müstakil alay halinde ve kendi kumandanlarının kumandası tahtında bulunacaktır. Süvari fırkası Miralay Emin Bey ve topçu livası dahi kaymakam İbrahim Bey kumandaları tahtında bulunacaktır.

Muayene nizamında kalatın suret mütezimede ahzı mevki' edebilmelerini temin zımmında işaret mahsus vaz edilmiş olacağı gibi işbu keyfiyetin tanzimine birinci ordu erkan-ı harbiyesi memur edilmiştir.Kat'an yevmi mezkurde saat dörtte Hürriyet-i Ebediye tepesinde hazır bulunacaklardır ve işbu talimatname ahkamına harfiyen raiyet edilerek merasimin hakiki icra edildiğinde olduğu surette hareketen mütezimen icrasına itina olacaktır.Zat-ı hazret-i padişahinin teşriflerinden biraz mukaddem evvel amirde beru ile kat'ate (sevengü-talak) işareti verilecektir.

İşbu işaret üzerine ifrad süngü takar ve zabitan ve atlu sınıf kılıç çekerler. Zat-ı hazreti padişahi ve misafir has has şehiryarları araba ile teşrif buyuracaklardan gördüne-i hümayunun takribinde zat-ı şahaneye mahsus berü işareti verilecektir.(Birinci nişancı taburlarından altı berizün tefri ve bir çavuş emri kumandaya mütezir olmak üzere Ebediye-i Hürriyet civarında hazır bulundurulacaktır.) Zat-ı hazreti şahanenin virudunda keza berü ile evvela: (hazır-evvel) ve (silah omuza) dikkat selam dur) işaretleri verilecektir.

Selam-dur! İşareti ile beraber hemen bil-umum musikalar üç def'a selam havası çalacaklardır. Selam havalarının aynı zamanda hitam bulunması itina edilmelidir.

İfrad tarafında üç def'a "Padişahım çok yaşa" duası rafi' olacaktır. Ba'de mekteb-i harbiye ve mürettib birinci liva müstesna olmak üzere diğer livalar emirlerinin kumandasıyla rahat dururlar. Kördüne-i hümayunun takrip ettiği livalar sıra ile yeniden selam dururlar ve musika marş padişahiyi ternnüm eyler.

Kat'an kumandanlarının suret hareketleri: (ta'liname madde- 502 süvari muskası gördüne-i hümayun süvari kıt'atı mürurunadeğin Maraş sultanıyı terennüm eder.

1.6.2.20.Resmi Geçit

Piyade kat'atı bölük cephesiyle ve bölüklerin mesafesi 22 hatve olmak üzere geçit resmi icra olunacaktır. Bölük kumandanlarının cephe ilerisinde kat'an ile kendi aralarında bulunacak olan altı hatveyi kat'an muhafazaya itina etmeleri elzemdir.Esnayı harekette kat'at arasında 22 hatve mesafe kat'an bihak muhafaza edilmelidir.(Kat'at muhtelif arasında bulunması lazım gelen müsafat ta'limname ahkamına muvafik olmalıdır.

Madde- 194

Resmi geçit istikameti arazi üzerinde ayrıca bir çizgi ile ara-i edilmiş olacağından cenah kala gözleri bu çizgiyi ta'kip etmelidirler.Resmi geçit esnasında musika ve borzianlar ta'limnamenin 512 numarolu mevad mahsus ahkamına tamamıyla ra'yet etmelidirler. Alay kumandanları bilhassa hususat-ı mezkureyi nazarı dikkatden devr tutmalıdırlar. Resmi geçidi itmam eden kat'at kağıthane şişli caddesiyle kışlalarına avdet edecekleri ise de kat'an mezkureden ikinci fırkaya merbut mürettip beşinci alay kağıthane caddesi bunca kabayor gazinosuna kadar cadde üzerinde saf harp nizamında kalarak resmi geçit mahalini bu cihetden ve altıncı yedinci sekizinci alaylar dahi beşinci alayın sağ cenahından itibaren bedayetde topçuların bulunduğu hat istikametinde darulavize caddesine doğru ve nihayet sağ cenahı kabayut gazinosuna münhi olmak üzere keza mezkur mehali salif elbeyan cihetlerden ihta ederek az deham ve intizam mezalik vaka'na mani' olacaklardır.

Topçu kat'atına muayene nizamında durdukları mehale avdet i edip zati şahanenin avdetine intizar edeceklerdir.Görüduna hümayun kat'ata takrip edince ma'iyet-i seniye bölüğü doğruca otağı hümayun civarına giderek çadırın gerisine ve piyade bölüğü teşrifi şahaneden evvel resmi geçit mehaline gelerek otağı-ı hümayunun tarafında ahz mezu' ederler.

1.6.2.21.Elbise

Umum erkanı ve ümera ve zabitan gerek kat'aye memur bulunsunlar gerekse serci sıfatıyla gelsünler behme hal büyük üniformalarını lebis bulunacaklardır. Üniforması labis bulunmayan zabitan kordon hattı geçmeyeceklerdir. Piyade bölükleri yüz başları yaya olarak resmi geçide iştirak edeceklerdir.

Cezm-i siyah glut beyaz eldiven olacak ve ifradın elbise ve teczihatının gayet temiz olmasına itina edecektir.

1.6.2.22.Tedabir-i İnzibatiye

Bedayet emirde resmi geçit mehalı tamamıyla taht inzibatda bulundurmak üzere merasime iştirak ettirilmeyecek itdadan birinci firkadan 200 nefer ikinci firkadan dahi 200 nefer silahı olarak tahsis edilecektir.Ayrıca jandarma ve polis ile gerek resmi geçit mehalinin umur inzibatiyesi ve gergese şişli caddesiyle kağıthane caddesinin tamamıyla serbest kalması keyfiyeti temin edilecek ise de bu cihete tesadüf edecek kat'at askeriyede mezkur caddelere izdaham husulüne men' olacak tedabirde ağmaz ayin etmeyeceklerdir. Bircmle arabalar kağıthane yoluna doğru ilerye ve kordon hattının gerisne sevk edilecektir.

Resmi geçit mehalinin umur inzibatiyesine derdest merkez kumandanı kaymakam şahabeddin bey memur olmuştur.Krğ Mretip birinci kol ordu nizam-ı harbiye ordu kumandanı: Firik Ömer Yaver Paşa.Ordu erkan-ı harbiye reisi: Kaymakam Halil Bey mürettip birinci fırka kumandanı mirliva Osman Paşa mürettip erkanı harbiye reisi:Kaymakam Fahri bey mektebi harbiye mürettip 1 birinci liva mürettip 2'nci liva alayı miralay H. İzzet Bey Miralay Hüsnü Bey.

1.6.2.23.Mühendishane-i Berri

Mürettip 2'nci kumandan Ferik Zeki Paşa mürettip erkanı harbiye reisi: Beybaşı Zahid Bey mürettip 3'nc liva mürettip 4'nc liva kala

Miralay şevki Bey Miralay Esad Bey topcular

Süvari Fırkası:

Kumandanı: Miralay Emin Bey

Alay 1 mekteb-i harbiye alay birinci numune

Alay 2 alay 3 alay 4 alay 5

Tophane livası:

Kumandaı :Kaymakam İbrahim Bey

1.6.2.24.Cebel

Osmanişir Lovid gazetesi Kral Ferdinandın virudu münasebetiyle yazdığı makalede diyor ki:

Hükümdarının seyahati her zaman bir muhit siyasiye haiz değildir. Mahiyet siyasiye haiz olur ne zaman ki bir hükümdar Kanun-ı esasisine raiyetine mecbur olmasına rağmen memleketinin politikasına müdehale ederse bazı hükümdarlar vardır ki hariciye nezareti vazifesini bizzat ifa eylerler. İşte evvelki gün İstanbul muvasalat eden Bulgaristan kralı hazretleri yüz mürudundur ve bu sebeptendir ki ziyareti bilcümle yerli ve ecnebi matbuatı tarafından bir hane-i siyasiye olmak üzere telakki edilmiştir.

Bulgaristan kralı zeka ve dirayet siyasiyesini memleketine arz hizmet için sırf etmektedir. Ferdinand bila aram menafi' memleket için çalışır hasene idame etmek cihetinde olduğunu anladığı için bu seyahati ivra eyledi. Şu halde bu ziyerin yalnız rüyasının nesayihî üzerine icra edildiğini zan etmek doğru değildir. Kral Ferdinand henüz teşekkül eden Krallığın terki ve tekamül iktisadisi salh ve müsalmatın edamasına ve işte olduğuna vakıf olduğu cihetle kanunu sani zarfından Mösyö dane fi İstanbul sevk itid Danof kralının bugün ta'kip eylediği esasen zemini vaz'a çalıştı.

Kral Ferdinand seyahati vuku' bulmasına göre Mösyö Danof bu maksada muvaffak oldu. Bununla beraber bazı Fırkaların naşır efkarı olan gazeteler Rus nüfuzundan bahş etmekte kral Ferdinand gibi akıl bir hükümdarın menafi' hakikaya memleketi anlamak için ilga at ecanibe muhtaç olduğunu beyan eylemektedirler. Kral Ferdinandın İstanbul seyahati Sen Petersburg ziyaretinden evvel takrir etmiş olduğu şüphesizdir. Bazı Bulgar fırkaları Yüksek sesle Türkiye aleyhine karşı ta'rizatta buldukları sırada Bulgaristan ve herkesten evvel kral Ferdinand Türkiye ile münasebet hissesine idamesine sarf mesai etti. Filhakiki kral İstanbul seyahati Petersburgtan avdeti müteakip Devlet-osmani ile müzakirata başladı. Bu mefrut vatanperveranın gürültülerine kulak asmadı.

İstanbul gazetesi de kral hazretlerinin virudu münasebetiyle icra edilen merasim istikbaliyeden ve matbuat-ı osmaninin muhasılatgerane bir nisan isti'mal eylediklerinden bahs edildikten sonra diyor ki: "Şimdiye kadar kuşku hükümdarlarının mezkuratından daima ahali edilen bir ehemmiyet atıf olunmayan

Türkiye bugün mesele şarkiyede kendisine mahsus mehali yani birinci mevki'i iktisap eyliyor.

Bulgaristan kralı Petersburga azimet kral şimdi İstanbula vasıl oldu. Sırbistan kralı Rusta payıtahtını ziyaret ediyor. Müteakiben istanbula icrayı seyahat edecek. Avusturya Rusya itilafı Balakanlarda istatikonun muhafazasını ve kuvvetli bir Türkiye vücudu hakkında olduğu ahiren ilan olundu. Bunlar o kadar vazh için uzun uzadıya bast makale hacet yoktur.

Zat-ı hazreti padişahi ile kral Ferdinand ve Osmanlı-Bulgar vükelası arasında ne gibi mesail mevü' bahs olacağına kimse vakıf değildir. Arada hiçbir şey münakıd olmaması da kabildir. Fakat birlikte konuşulacak musafaha edilecektir. Bunlar mühim şeylerdir. 14 senelik salh ve müsellimatı kral Ferdinand osmanlı milletinin misafiridir. İstanbulda büyük bir hüsnü kubule mazhar oldu. İki hükümet ve Türkiye Bulgaristan ahalsinin zeka veradeti bundan sonra gelen vazifeyi ifa edecektir.

Laterki Gazetesi bu ziyaretin iki hükümet arasında ahiren tahdis eden ihtilafatın zail olmuş bulunduğu ifham eylediğini beyan ederek diyor ki:

“Bir tekzibiye duçar olmaktan endişe etmeksizin söylenebilir ki İstanbul ziyareti sebr maksadı maini haiz olmayıp muamele-i cemilekaraneden ibaret olmak ile beraber iki memleketin münasebet ve nüfuzu haiz olacaktır.

1.6.2.25.Kral Hazretlerinin Maiyeti

Kral hazretlerinin maiyetinde olarak İstanbul gelen başvekil Mösyö Molinof büyük bir nokta-i Perdazo avkat olup da mukarat fırkası reisi olmak hissiyatıyla mühim bir nüfuza maliktir. Siyasi bir programı yok ise de mensup olduğu fırka bir teahhüd altına girmeksizin Rusya ve sair islav hükümatı ile hüsnü münasebet idamesi programını ta'kip eylemektedir. Dahili politikada fırka ahalinin nüfuzunu arttırmak esasını ta'kip etmektedir.

Hariciye nazırı Cezal Payrikof gerek orduda ve gerek ahali nezidden pek ma'ruftur. 1885 tarihinde erkanı harbiye muavini idi. Ahvali sahiyesi kendisini istifaye icbar ettikten politika ile iştigale başlamış fakat fırka mücadelatına girişmemiştir. Müşarun ileyh malinor kabinesi ile sahe-i siyasete dahil olmuştur. Siyasi mülakatlardan hoşlanmaz.

Ticaret nazırı Mösyö Liyacif manastır vilayetde kain Rusya kasabasındadır. Pek zeki ve nutuktur. Alman medeniyeti pek sever. Almanca, Fransızca ve Türkçeye vakıftır. Krallık Pevri Cezal Markof süvari zabtı ve Bulgaristan süvari alayları kumandanı olup Krallık ekseri seyahatinde kendisine fakat etmektedir. Kral hazretlerinin katip hususi Döproviç makarı köylü bir Bulgar kumandasına mensup olup validesi olan Mekri köyünde yaşamaktadır. Birçok senelerden beri kral hizmetinde dahil olup müşarun ileyh emniyet ve itimadini ihraz eylemiştir. Siyaset münazıalarına iştirak eylemez. Ahali arasında büyük bir teveccüh nail olmuştur.

Gazete muhabirleri hakkında Emniyeti umumiye müdüriyetinden varid olmuştur.

Mersaim fevkalade bulunacak gazete muhabirlerine mahsus olarak tevzi' eyleyeceği mukaddema ilan olunan matbu'a havit ve müsaade varakaları için bugün Hürriyet-i Ebediye tepesinde icrası mukarrer olan resmi geçit merasimi münasebetiyle her gazete namına birkaç muhabir müracaatıyla varaka istihasal etmekte iselerde merasim mezkureye mahsus olan mevaki' bu derece küsretle muhabir istiabına kafi olmadığından ve her gazeteci icrası iktiza eden istihbaratına bir muhabirin kifayet vesatı da derkar bulunduğu hem husul izdihamla muhabir efendilerin müşahade ve italaatını duçar işkal ve hemde muvafıkın tazikiyle intizamı ihlal etmemek üzere müsaide varaka-i mahsusuna hamil olsa bile her gazete veya ajans idarehaneleri namına merasim mehaline bir zattan ziyade muhabir kabulü mümkün olamayacağı malum olmak üzere ilan olunur.

1.6.2.26. Resmi Geçit Temaşasına Gidecekler

Bugün Hürriyet-i Ebediye tepesinde asakir osmaniye cenabından icrası mukarrer resmi geçidi görmek arzusunda bulunan ahaliye mahsus olarak Bulgar hastahanesinin insaline inşa edilen tirübünlere ahalinin gitmesi için iki tarik tahsis edilmiştir. Bunlardan biri şışlideki süvari karakolun yanından kağıthane caddesine mevzu Hacı mansur sokağında bulunan yoldur. Buradan hastahane yanında ihzar olan tirübünlere çıkılır. Diğer de yine zikr olunan süvari karakolunun yanındaki büyük dere caddesinden bi'l-mürür Ermeni kabristanının yanına çıkılarak kağıthane caddesi üzerine muvasalat olunan yoldur.

Tayin olunan işbu tarikten maada tarik saire ahali için katiyen mesuttur. Ahalinin salifu'l-beyan tirübünlere giyinmek için behme hal tahsis edilen tariklerden geçmiş muktezidir. (İstihbarat kalemi).

1.6.2.27.Tashih

Dün sirkeci İstanbulundaki merasim takdime esnasında ve zatı hazreti padişahi ile kral hazretlerinin safı beste-i ihtiram bulunan birinci nişancı taburlarından mefruz bir nokta-i mütezime önüne şeref muvasılatlarından kral hazretlerine takdim edilenlerin mezkur tabur kumandanı Bekbaşı servet beyle şehzade Cemaleddin efendi hazretleri edüğünü tahkikimiz neticesinden olduğu ve sehven bölük yüzbaşısı Edhem Efendi yazdığı cihetle tashih ve vapura rakip olacağı sırada mezkur tabur kumandanı ifradının iltifat ve slam kraliye mazhar olarak Mahmud Şevket Paşa hazretleri tarafından muma ileyh servet Beye tebliğ ve tabur kumandanlığından da haribe nezaretine muvasılatda ifrade tefhim kılınarak büyük bir alışla kabul idildiği mamülmesar derç olunur.

1.6.2.28.Selamlık Resmi Alisi

Cuma günü selamlık resmi alisi Dolmabahçe cami şerifinde icra buyrulacaktır.

1.6.2.29.Son Telgrafnameler

Çetine 22 Mart- Karadağ prensinin Der-sa'adeti ziyaret edeceğine dair devam eden şaiyat katiyen bi usul ve esastır.

Kara 22 Mart-Prens ve prenses Aytil Karadirek asvan şehrine muvasalat etmişlerdir.(Osmanlı Ajansı).

1.6.2.30.Yunanistan Havadisi

Atina 21 Mart-İki taraftan ibraz idilen müsaidat mukabile üzerine hükümetle ittihad-ı askeri cemiyeti arasında itilaf ta.

Atina 21-Matlat milli tiyatro meydanında vukua gelen miting hakkında tefsilat vermektedirler. Atina ve pireda mütemekkin bilcümle yanyalılar Yanyada mütemekkin millettaşlarına karşı memurin osmaniye tarafından gösterilen sui muameleyi protesto etmek üzere mitinge iştirak etmişlerdi. Mitingte ittihaz edilen mukarrerat Atinada mütemekkin seferiye ve Osmanlı sefiri Nabi Beye teblig edilmiştir.(Ajans Nasyonel).

Atina 21 Mart- Meclisi mebusan Teselya hadisesi ahiresi hakkında vuka bulan istizah ile meşgul olmuştur. Başvekil Mösyö Dragomis askerin ne gibi esbaba mebni isti'mal selaha mahbur olduğunu izah etmiştir. Mösyö Drogomis askerin ne

gibi esbaba mebni isti'mal selaha mahbur olduğu izah etmiştir. Mösyö Ralli ve Tektokis hükümetin nokta-i nazarını muvafık bulmuşlardır. Mösyö Droğomis bu itişaş faillerinin kim olursa olsun cezalandırılacağını söylemiş ve bu beyanını alkışlanmıştır.

Meclisi müteakiben ruzname-i müzakirata geçmiştir.

Atina 22-Yenişehirden iş'ar edildiğine nazaran dün Teselyada ikda edilen mitingler intizam ve sukunet diariesinde geçmiştir. Farsal karbında bazı seman depoları köylüler tarafından ihrak edilmişse de mehal hadiseyi derhal asker sevk olunmuştur. Yenişehir valisi memurin mehaliye telgrafla bir beyanatname tebliğ ederek hükümetin üç belediye reisini ve geçen gün yenişehirde akd edilen mitingte irad nakt eden zatı tevkifine karar verildiğini bildirmiştir. Şu son zatı firar etmiştir.

Atina 22-Mösyö Ralli el-yevm Teselyada bulunan ve ahval muhicenin müsebbibi olduğu anlaşılan meb'us karaiskasın Atinaya çağrılmasını meclisi mebusan reisinden talep edilmiştir.(Ajans Dö Kostantinopol).

Meclis-i mebusan mezkuratının gelecek cumartesi günü hitam bulması ve meclisi milli umumiyenin ictimaine dair hazırlanmış olan emir name-i kralının pazartesi günü karaiti fark sitasiye rei siyasiye kabine babında müttefiken karagir olmuştur. Emri karaitde ittihad-ı askeri azası dahi hazır bulunarak kralı kemal ihtiramata ile alkışlayacaklardır. Ba'de cemiyeti askeriyenin dağıldığı resmen ilan olunacaktır.

Atina matbuatından bazılarının rivayetine göre ittihadı askeriye cemiyeti evvelce serd eylediği mutalabaat cümlesinden olmak üzere usul itthap mebusan ve tenkifat-ı askeriye ve asariye kanunları mebusan tarafından tasdik edilmedikçe dağılmamak fikrindedir.

Ziyafet celil cenab-ı padişahiden Bulgaristan kral kraliçesi şerefine dün akşam Dolmabahçe sarayı hümayununda doksan kişilik bir ziyafet verilmiştir.

Mezkur ziyafetinde şeyhülislam Hüseyin hüsnü vakıf nazırı şerif ali Haydar Beyefendilerden maada bilumum vükela ve nezid saltanat seniyyede mukim bilumum maiyeri erkan memurini ve mabeyni hümayun ricalı med'eva hazır bulunmuşlardır.

Kral Ferdinand hazretleri kraliçe ve maiyeti saat bir buçukda Dolmabahçe sarayı hümayununa muvasalat eylemişler ve sadrazam hariciye nazırı ve teşrifatı umumiye nazırı paşalar ve mabeyni hümayun erkanı kiramı misafirini beynin taşından istikbal etmişlerdir. Zatı hazreti padişahi veliahd saltanatı hazretleri kral ve kraliçeyi merdiyon başında mülakı olmuşlar zatı şahane kraliçeye veliahd efendi hazretleri dahi krala kolunu takdim etmişler vükela dahi zatı şahane ve kralı takiben zatı şahanenin hususu büyük salonuna geçmişlerdir. Zat-ı şahane salonunda bilumum seferiye huzur-ı hümayunlarına kabul buyurmuşlar ve bir müddet şeref mesule nail olduktan sorna zatı şahane kraliçe ve kral veliahd ve diğer misafirin dahi bunları ta'kiben büyük salondan geçilmiş ve saat ikide ziyafet ibtidar edilmiştir.

1.6.2.31.Yemek listesi

Çorba Fransız böreği Levrek balığı sebzeli dana eti salçalı tavuk ponç kuzu eti kızartması salata mantarlı enginar pilav dondurma peynirli biskivi meyve ve şekerleme.

Ziyafet saat dördte hitam bulduktan sonra medevin salonuna dahil oldukları gibi yine aynı merasimle istiharat salonuna geçilmiştir. Salona geçildiği esnada zatı şahane Almanya sefiri hazretlerinin hatlarını istifar eylemiştir.

Müdevvin istiharat salonunda iken sarayı hümayun musikası tarafından bir konser verilmiştir.

Konserin tertibatı

Birinci kısım

Orkestra tarafından verilen konser

- 1- Marş (mendolon)
- 2- Nus dö Fiğovo (mevzar)
- 3- Muni-i (bukerini)
- 4- Siğorinerin (bilfe)
- 5- Malakine (musika seki)
- 6- Marta (Filotof)
- 7- Lejva yüz kummer (nikolai)
- 8- Danser makar (sen sanas)

İkinci kısım

Piyano takımının konseri

1- Algora mevdarato	piyano ile
2- Fantazi	keman ile
3- Tervazotor	kılarnet ile
4- Pirelod nokotoran italobalat	piyano ile
5- Bir söz	biyolonso ile
6- Singoyonov	kemal ile
Şansonat	piyano ile
Anton	“
Rapsodi	“

Saat altı kararlarında medun azimetle ibtidar eylemişler ve ayin merasimle teşebbi' edilmiştir.

Kral Ferdinand hazretleri tarafından dün merasim dairesinde verilen nişanlar:

Veliahd Yusuf İzzeddin Efendi hazretlerine ma' kordon senet alaeksandır sadrazam ve hariciye nazırına senet aleksandır mersa' harbiye nazırına merid militer birinci diğer vükela dahi senet alaksendar nişanları:

1.6.2.32.Saray-ı Erkana

Serkerin Lütfi ve başkatip Halid Ziya Beye senet Aleksandır garan kordon ser yaver Hurşid Paşaya birinci Merid militer ikinci mabeynci Paşaya birinci Merid militer ikinci mabeyn Tevfik Beye inci merid siyocil istabil amire müdürü şerif beye ikinci ser tabip hayri Beye merid evil nişanları ita edilmiştir.

1.6.2.33.Şehr-i Emaneti İstikrazı

Londra 21 Mart- Mösyö Bernig biroter ve Londradaki Türkiye milli bankası tarafından kayd edilmekte başlanılan şehr-i emaneti istikrazı birkaç kat fazlasıyla kapatılmıştır.(Ajans Nasyonel).

Şehr-i emanetinin 1909 senesi yüzde beş istikrazın gerek Londrada ve gerek şehrimizde birkaç mesele müşteri kayd edilmiş olmakla kayd muamelesi dünkü Salı akşamı kapanmıştır.

1.6.2.34.Balkan Bankası

Sofya 21 Mart- Sofyadaki Balkan bankası geçen sene tevzi' ettiği sekiz franga edecek ve sermayesini 4 milyon frankdan altı milyon firana iblağ edilecektir.(Alans Nasyonel).

1.6.2.35.Mekke Mebusları

Hicaz 8 Mart-Mekke-i mükerrreme mebusları bugün istanbula müteveccihen hareket etmişlerdir.

1.6.2.36.Kiliseler Meselesi

Rum patrikhanesi ruhani meclisin dünkü ictimainde meclis mebusanda tedkik ve müzakire edilmekte olan kiliseler nizamnamesinin üçüncü ve dördüncü maddeleri hakkında Rumeli vilayetinin Rum ahalisi tarafından çekilmiş olan telgrafanemeler okunmuş ve bu babta hükümete bir takrir takdime karar verilmiştir.

Rum gazetelerinin rivayetine nazaran Meclis-i ayan ve mebusan rivayetine ve makam sadate dahi bu yolda telgrafnameler keşide edilmiş ve suretleri de mebusandan pek çok zevata gönderilmiştir. Telgrafnamelerin meli kiliseler meselesi tedkik kuvve-i teşriisin vazifesi haricinden olduğuna ve kovanin mevcudeyi tevfi ken fasl ve hali muhakim hukukiye ait bulunduğuna dair imiş.

1.6.2.37.Fransaya Seyahat

Geçen Teşrini evvelde Avusturya ve muhaberistane bir seyahat icra edildiği sırada Doktor Nazım Bey 1910 senesi mevsim sayfinde Fransayada bir seyahat icrasını tasvir eylemişti. Filhakika erbabı ticaret ve sanainin Fransa gibi bir memlekette birçok malumat nafia iktitaf edileceğini ve bir hüsnü kubule mazhar olabileceğini ümit ediyordu. Bunun üzerine Nazım Bey bu tasviratını şehrimizdeki Fransız tüccarından Mösyö Moris koturoya beyan etti. Mösyö Kotoro Fransa ticaret hariciyesi müşiri safiyetle bu ziyaretin fransa ticareti için husule getireceli menafi tasdik etti ve bu tasvirin hatiz faile husulü için Osmanlılardan mürekkep bir komite teşkilini münasip gördü ve bu babta ki Prevezeyi Fransanın Der-sa'adet seferathanesi ateşe kamerasıyla Mösyö Lokormola izah etti. Mösyö Lofkor Prevezeyi tasvip ederek o sıradada mezunen Fransata gitmekte olduğu cihetle Fransada da icrayı teşebbüs edecekini beyan etti.

Mösyö Kotoronun mesaisi ile ruji komiseri ismail Cenani Beyin tahti riyasetinde bir komisyon teşkil etti. Komisyonun teşkili hariciye nezaretinden Fransa seferathanesine bildirildi. Bunun üzerine Martın on beşinci Geçen Salı günü Fransa sefiri hazretleri heyeti resmen huzuruna kabul etti.

Sayfa: 3

İsmail Canip bey serife hitaben irad eylediği noktada bu seyahatten maksad iki hükümet arasındaki rivayet sanaiye ve ticariyeye takviyesi olduğunu beyan ile bu babta sefir hazretlerinin muavemetlerini bi derbi' buyuracakları ümidini izhar etti. Mösyö Bumpar bilmukabele arz teşekkür ile bu babta Fransız hariciye ve ticaret nezaretleri nezdinde teşebbüsatda bulunarak sarf-ı mesai edeceğini va'd etti.

Mösyö Lofkor ve Kotoro taraflarından sarf olunan mesai üzerine pariste ticaret nezaretinden tasdiki ile ayandan Mösyö Maskorandan taht riyasetinde bir heyeti istikbaliye teşkil etti.İstanbuldan heyeti Haziranın ikinci günü hareket edecek ve Marsilya tarihiyle parise azimet edilecektir. Heyeti Marsilya seyin inşaat destegahlarını Layon karoza Paris Leyl Roba nansi Reymise ziyaret edecek ve tekrar Marsilya tarihiyle Der-sa'adete avdet eyleyecektir.

1.6.2.38.Doktor Rıza Tevfik Bey

Rum patrikahanesinden zuhur etmiş olan buhranın nail olmasından dolayı beyan memnuniyeti havi olarak Edirne mebusu doktor Rza Tevfik Bey tarafından Patrik Efendiye bir telgrafname keşide edilmiş, patrik Efendi de buna cevaben teşekkürle mukabele etmiştir.

1.6.2.39.Yedinci Ordu Kumandanı

Yedinci ordu kumandanlığına beşinci ordu erkanı harbiye reisi erkanı harp mirlivalardan Mehmed Ali Paşanın bir derece terfi' rütbesiyle tayini hususuna irade-i seniye sadır olmuştur.

1.6.2.40.Mısır Havadisi

Ahiren istifa eden Hadyok amcası Hüseyin Paşanın yerine masır şurayı devlet riyasetine Mahmud Fehmi paşa tayin olunmuştur.

1.6.2.41.Hamid Paşa

Meclisi ayan azasından evkafı nazır sabıkı yanında bulunmak üzere dün Hedyoye kumandasının Osmaniye vapuruyla Mısıra azimet eylemiştir.

1.6.2.42.Matut ve Nebatı Yağlar ve Komisyon Teşkili

Memalik-i osmaniye haricinde idhal edilen mahlut ve nyabeti yağlar ile her nev' mağşuş ve tehm yağlarının ba'dema men' idhali ve bu kabil yağların dahilinde dahi imal edilemsi ve bu suretle sıhhat umumiye memleketin muhafazası makamı sadarete nazarı temle alınarak bir komisyon teşkili ile bu babta nizamname layıhası kaleme alınması dahiliye nezaretine tebliğ olunmuştur.

Mezkur komisyon mahsusat hariciye sahiye dairesinde idare-i mezkure reisi Muhiddin Beyin riyaseti elinde inakad edeceğinden şehir-i emanetiyle hariciye nezaretinden ve rüsumat müdüriyetiyle heyeti sıhhiyeyi tabiyeden ve ticaret odasından birer iza gödnerilmesi için odasından birer aza gönderilmesi için dün devair mezkureyi tahrirat-ı resmiye irsal kılınmıştır.

Komisyon nizamnameyi lacel tasdik makamı sadarete irsal edilecektir.

1.6.2.43.Tekzip

Dişkataban vaki' bulunan ihbara beyan Yunan hududunda müsterihane gezinmekte olan bir osmanlı neferinin askerleri tarafından kaldırılarak Osmanlı zabitanın pretostosuna rağmen terhaleye gönderildiği hakkında sabah gazetesinin 22 Şubat sene 320 tarihli nüzasında bir fikre görülmüş ve keyfiyet manastır ve layitinden istihzah olunmuş idi. Bu kere alınan cevaba nazaran osmanlı neferinin Yunan askerleri tarafından kaldırıldığı Dişkataban mevkiindeki asakir-i Osmaniden bir nefer Yunanistana karar itmiş isede muahhirennadman avdet eylemiştir.

Sayfa :4

1.6.2.44.Meclis-i Mebusan

İkinci Radde-i ictimai

Elli Dokuzuncu ictimai'-ı Umumiye

Ruzname-i mezkurat

- 1- Divanı emireye ve adiyenin hümayunlara gidecek zabıtan hakkında askeriye encümenin mazbatası.
- 2- Divanı emireye ve adiyenintasviyesi için hümümetin layıhası.

Meclisi mebusan saat beşi çeyrek geçerek Ahmed Rıza Beğın riyaseti tahında küşad olundu.

Zabtı sabık katib Mehmed Emin Efendi tarafından karait olunarak ayan kabul edildi.

1.6.2.45.Fabrika Müessisleri

“Memalik-i osmanide Fabrikalar tesisi sanayi metnuatinın dahilentemin ve terkiyatı ile hükümet tarafından müesis ve müteşibislere itası iktiza eden müsadaat hakkında tanzim olunna layıha kanununun irsal olunduğuna” dair makamı sedareten varid olan tezikere nafia encümenine havale edilmiştir.

1.6.2.46.Asirdeki Katipler

“Tasdik-i ‘aliye iktiran eden 335 senesi müvanezesinden yemen vilayetiyle asir sancağındaki kafiye için tahsisat verilmediğinden mehallerine evvel suretle tebliğat icra olunmuştu. Bu kere alınan tezkirede nevahi müdirleri alalumum yerliden olup umur ve mumelat hakkında malumatları pek mefkud ve bazıları ümmi olduklarından katiplerin istihdamı pek lüzumlu olduğu ve katiblerin ilgası muamelatı karma karışık eylediği zikr olunur. Adeden altmış ikiden ibaret olan kitabının iadesiyle muhassat senevileri meblağın 326 senesi bütçesine ilavesine” dair dahiliye nezaretinden virud eden tezkire müvazenei milliye encümenine havale olunmuştur.

1.6.2.47.Ratib-i Aliyye

“Ratibi aliyyeden lagviyle mukabiline tesimaline dair ita olunup encümenimize havale olunan takrir mutalaa ve tedkik olundu. Kanunu esasinin retb hakkındaki maddesi ayan ve mebusanca muhtelif fiye olup bir suret hal bulunmadıkça bşr let denilemeyeceği cihetle takririn kanunu esasi encümenine havalesine” daşr kayıha encümenin tanzim edildiği mazbata karait ve kabul olunmuştur.

1.6.2.48.İane-i Bahriye Hakkında

“İane-i bahriyenin temin intizamı hakkında genç ve hakari mebusları tarafından verilen takrir mütelaa olundu. Takrir mezkur iki şak olup birincisi

ananenin ziraat bankaları tevdiinden ikincisi beş maddeden ibaret bir kanun teklifinden ibarettir. Teşkil eden anane cemiyeti kuvve-i icraiyenin merakıbesi tahtında bulunduğu ve şayid ıslaha muhtaç ahval var ise bu husus kuvve-i icraiye tarafından nazarı dikkate alacağından ihtiyari olan anane meselesine kuvve-i teşriyenin karışması muvaffak görülmediği cihetle takbir mezkurun ekseriyetle raddine karar verildiğine” diyor layiha encümenin tarafından tanzim olunna diğer bir mazbata dahi karait olunarak kabul edilmiştir.

1.6.2.49.Memalik-i Harede Zabitan

“Hicaz ve Necid ve Fizan kat’alarına tayin olunacak sınıf muhtelif ümera ve zabitanın sureti ta’yin ve istihdamlarına dair kanunun on beşinci maddesi makamına kaim olmak üzere harbiye nezareti celilesince tashihen kaleme alınan madde kanununa layıhası ve bu babta ki şurayı devlet mazbatasını encümen askerince tedkik olundu.

Madda-i mashaha-i mezkure encümenimizin 3 Haziran 325 tarihi esbabı mucebe mazbatasıyla takdim ve heyeti umumiyeye kabul edildikten sonra Meclis-i ayanın nazarı tedkikinden geçerek kezalik mebusanca kabul olunduğu varade-i seniye-yi iktiran ve maddenin aynı olduğu netice-i tedkikatden anlaşılmiş ve bunun ayan kabulü umur-ı tabiiyeden bulunmuş olduğu” hakkında askeriye encümeni tarafından tanzim olunan mazbata karait edilmiştir.

Mustafa Arif Bey-Bu meseleyi müzakire edebilmek için en evvel iradeyi iktiran eden kanun buldurulup okunmalıdır. Gerçe encümen aynıdır diyor. Fakat acaba iradeye iktiran eden kanunda bir noksan olduğu için mü kuvve-i icraiye bunu teklif ediyor. Bu cihetin hali için okunan buldurulup okunmalıdır.

Habip Bey-Bu kanun aynıdır. Yalnız fark bir iki kelimedendir. Aslında “ilk iki sene” olduğu halde tertip hitası olarak yalnız ilk kelimesi yazılmıştır. Hükümetinde bunda istediği bu “iki” kelimesidir.

Mustafa Arif Bey-Şu halde nazarı iradeyi iktiran eden madde ile şimdi teklif olunan madde arasında bir fark vardır. Fakat madem ki suhu aslında bu suretle mevcuttur, herhalde tashihi için kuvve-i kanuniyeden geçmek lazımdır. Kuvve-i kanuniyeden geçmedikçe kuvve-i icraiye onu tashih edemez. Bainenaleyh ona göre müzakire ceryan etmelidir ki tashhi edilsin. Kuvve-i icraiye bu hakkı haiz olduğunu

ikrar ettiği halde meclisi kabul etmezse bu sui istimale yol açılmış olur. Binaenaleyh müzakire eylemek lazımdır. Bu mesele hakkında Mustafa Arif Beyin teklifi vecihle madde-i kanuniyenin aslı ile mukabile yapılması kabul edilmiş ve bu müzakirat muvakkaten ta'til olunmuştur.

1.6.2.50. Divan-ı Emiriye ve Aidiye hakkında

“Divan-ı emiriye ve adiyeye için maasatdan rabianın tevkifi hakkında kuvve-i icariyeyi taraından tevdi' edilen maddede muharrer “ maaşatdan” lafzından sonra “maaşı yüz guruştan ziyade olanlar” cümlesi idhal edilerek adliye encümenine iadesinin ittifak ara ile kabul olunduğuna” dair askeriye encümeninin mazbatasıyla “ mezkur madde-i kanuniyede askeriye encümenin icra eylediği ta'dilatın kabul olunmayarak icra-i kanuna zil edilmek üzere hükümetin teklifi kabul edildiğine” dair adliye encümenin mazbatasını karait edilmiştir.

Musatafa Arif Bey-Esbab-ı mucebe mazbatasında mefsulen gösterilmiştir. Harbiye nezareti bunun askeri tekaid-i kanuni ilave edilerek divanı amiriye vaadiye ashabin mutazarrır olunması için maaşatın rabinin tevkifine lüzum göstermiştir. Encümen bunun lüzumu tasdik etmekle beraber bunun mütekaidin askeriye için değil mütekaidin ilmiye içinde lüzum olduğu anladı ve bu gibi malumat hacziye ya tahsilat komisyonları yahud muhakeme kararıyla icra ma'rifetiyle ifa olunacağından bunu icra-i kanuna ilave lüzum gördü. İcra kanununun 53'üncü maddesinde ne gibi emvalin hacz edilmeyeceği gösteriliyor. O maddede maaşatın rabiinden fazlasının hacz edilmeyeceğinin gösterilmesinin hacz idilmeyeceğinin gösterilmesini heyeti umumiyeye teklif ediyoruz.

Umum- Kabul kabul.

Yine divanı Amireye vaadiye

Divanı emiriye vaadiye hakkında encümen evvlece tanzim idildiği mazbata ve madde-i kauniye nüshası karait edildi.

Mustafa Arif Bey-Egir encümeni dediği gibi madde ayanından ilk iki sene tabiriyle çıkmış vardayse o suretle iktiran etmiş ise hükümet beyhude kuvve-i teşriiyeye müracaat ediyor. Maddenin aslı tabii divanı hümayunda mevcuttur. Eğer oradada şimditeklif olunan madde gibi ise doğrudan doğruya kuvve-i icraiye tashih etsin. Eğer hata bicde mevcut ise o suretle biz tashih edelim. Eğer bu suret hali kabul

edersek hükümete ishal bir tarik göstermiş oluruz.Oraya müracat olunarak mustafa Arif Beyin teklifi vecihle divanı hümayun kalemünde mevcut olması lazım gelen nüshai asliye ile şimdi teklif olunan madde-i kanuniyenin tatbikine kara verilmiştir.

1.6.2.51.Takrirler

Ruzname-i müzakirede müzakire olunacak başka bir cihet mevcut olduğu cihetle mebusan tarafından maiti takaririk karaitine ibtidar edilmiştir.

1.6.2.52.Van Gölünde Vapurlar

96 senesinde ve Van gölünde vapur işletmek üzere imtiyaz verilmiş be hakan mahlu' imtiyazı zabt etmiş idi. Şimdi imtiyaz sahibinin vereseşi işe girişmek istiyoruz. Nafia nazırı işi şura-yı devlet gönderiyor. Van gölünden iki küçük vapur temin maksada kafidir. Bu da hükümet tarafından icra olunabilir. Binaenaleyh bu imtiyazın verilmesi hakkında heyeti celilenin bir karar ittihaz etmesini teklif eyliyorum. Suretinde van mebusu Tevfik efendi tarafından ma'ti takrir nafia nezaretine havale olunmuştur.

1.6.2.53.Hatte-i Arakiye Hakkında

“Hatte-i arkiye hakkında asayis ve inzibatı temin itmek üzere bazı vesaiti muid bulunan” rıfat efendinin takriri dahiliye nezaretine havale Rıfat Efenidinin takriri dahiliye nezaretine havale olunmuştur.

1.6.2.54.Diyarbakir'de Zira'at Mektebi

Diyarbakir vilayetinin sahile bedayeti hasebiyle bir ziraat mektebiyle numune tarlasının kıtadine delalet buyrulmasına” dair Diyarbakir mebusu Feyzi Efendi tarafından ita olunna takrir uzman nezaretine havale edilmiştir.

1.6.2.55.Talep Mezuniyet

“On beş gün mezuniyet verilmesine” dair Şakip Bey tarafından ita olunan takrir-i kabul edilmiştir.

1.6.2.56.Amaleler Hakkında

Bazı fabrikalarda amele hakkında riva görülen azalara binaen tanzim eylediği layıha kanununun kabul edilmesine dair Halep mebusus Aratin Efendi tarafından ita olunan takrir layıha-i kanuniyesinde amelenin günde dokuz saatten fazla çalışması ve on iki yaşına ikmal etmeyen çocukların fabrikalara ve on iki yaşına ikmal etmeyen çocukların fabrikalarda çalıştırılması esbabı zikr ediyordu.

1.6.2.57.Ve Badi Bakri

“Anadoluda mevcut hayvanat ahalinin cinsleri gitdikçe bozulmakta ve öbür tarafta da ve badi bakri gibi gayet müthiş ir merz tesir icra etmekte olduğundan nezaret aidesi tarafından bir tafsil itayı malumat olmasına” dair Davaryan Efendi tarafından verilen takrir-i kabul olmuştur.

1.6.2.58.Amerikada İslam Amele

“Osmanlı amelesi mayininde bulunna islamlar arasında te'did zevcan akaidiniye islamiyeden ise de Amerikaya gidecek ameleinin öyle mu'tedid zevceleri olduğu takdirde amerikaya kabul olunmayarak sefil bir halde avdet ettiklerinden orada bulunan sefirlerimizin ne yaptığının hariciye nezaretinden istizah edilmesine” dair Boşu Efendi tarafından ita olunan bu babta bazı müzakirat ceryan eden takrirlerin hariciye nezaretine tebliğine karar verilmiştir.

1.6.2.59.Divan-ı Harb Arifi

“Hükümetin divanı harple olan münasebetinden mugayir kanun birçok ahval ve ma'mulata tesadüf ediliyor. Bunların temadisi meşrutiyetimizin ciddiyeti hakkında su-i tefhimlere meydan verilebilir mezkûr ahval ve mamulat cümlesinden olarak iki vakanın zikriyle sadrazam paşanın istizah madde edilmesine teklif eylerim.

Evvela:Evkaf-ı nezareti muhasebecisi Necati Beyin evkafı nazırı aleyhinde neşr ettiği varakadan dolayı hükümetçe Yunan harbe tevdi' edildiği haber olunmuştur. Zam ve ... cürminden dolay kendisinin divanı harbe tevdi' mugayir kanundur.

Saniyen: Şimdiye kadar divanı arfi kararıyla ta'til edilen gazetelerin divanı arfice ruhsat verilmeyince neşr edilmesi ve şimdiye kadar alınmış imtiyazların mefsuh ad edilmesi ve resmi ilanatta görüşülmüştür. Divanı arfice böyle bir karar verilmesi mugayir meşrutiyet olduğuna” dair dersim mebusu Lütfi Fikri Bey tarafından mu'ti takrir karait bulunmuştur.

1.6.2.60.Hüseyin Cahid Bey

Bendeniz bu takririn nazar-ı dikkate alınması fikrindeyim Lütfi Fikri Bey nazarı dikkate alınması için iki misal gösteriyorlar.Bu gösterdikleri iki misal nazarı dikkate alınması esabını teşkil eder. Takririn birinci şuki evkafı muhasebecisi olan bir zatın nazarı aleyhinde bastırıldığı ve tevzi' ettirdiği bir varakadan dolayı divan-ı

harbiye gönderilmesidir. Matbuat kanunda bir madde vardırki katiblerle vuku' bulacak ceraim hakkında matbuat-ı kanuni mucibince icrayı mucazat olacaktır. Halbuki şimdiye kadar idare-i arfiyenin ilanattan beri birtakım gazeteciler divanı harbeye gittiler. Lütü Fikri Bey niçin o vakit şikayet etmediği şimdi şikayet ediyor? Sonra divanı harbin ittihaz ettiği vakitte cari olan kanun muvakkaten tatil ediliyor. Divanı harp Burgaziyi tatil edince o gazete tatilinde memleket için bir müddet neşr olunmasında faide gördüğü içindir. Gazeteciler bunun hilesini buldular. Başlarına bir (yeni) koyarak çıkardılar.

Bazı sesler- Tanıyan .. yeni tanıyan

Cahid Bey- Halbuki b suretle gazete çıkarmak divanı harbin nüfuzunu kırmak demektir. Bunun için gazetecilere bunun kabil icra olmayacağı gösteriliyor. Bu ne'vmen bi ihtardır. Zaten irade-i arfiye olduğu zamanda kovanin mülkiye orada muvakkaten sakat olur. Binaen aleyh divanı harbin bu kararında mevcut şikayet bir şey görmüyorum.

Artis Efendi divanı harbin ittihaz eylediği mukarreratda haklı olduğunu beyan eylemiştir.

Mehmet Ali Bey-Bendeniz idare-i arfiyenin devamına luzum olup olmadığı tedkik edeceğim, gazeteler hakkında divanı Arfin kararına dairde bir şey söylemeyeceğim. Yalnız görüyorumki bir Osmanlının harit şahsiyesi selb olunur. Vakaan bir yerde idare-i arfiyenin ilanıla beraber kovanin mülkiyenin ilgası caiz ise de istanbulda cari olan iradeği arfiye kovanin mülkiyenin muvakkaten iskatı yolunda değildir. İrade-i arfiyenin devamından maksad meşrutiyet aleyhinde buluncaka harekatı sürat mümekkinine ile izale etmektir. Binaenaleyh birisi meşrutiyetin aleyhinde bulunursa onun divanı harbe tevdi' pek muvaffaktır. Fakat senelerden beri çalışdığımız harit kelam ile birisi bir şahsın ahleyhinde bulunursa onun hakkında ahkam-ı kanuniye icra edilmek lazımdır. Bendeniz Necati Beyin evkafı nazırı hakkında isti'mal eylediği lisanı ta'yip idari ve bu zatın şerefadan olması itibariyle o tahkiratı şiddetle tefbih eylerim. Fakat bir kimse hakkında ilfaz tahkiriye isti'mal edilirse bunun için ahkamı kanuniye mevcuttur ve muhakeme-i nizamiyede davası ruyet olunur. Böyle olmak lazım gelirken Necati Beyin taht muhakemeyi aldırması muvaffak bulmuyorum. Bir adam harit kelimesini isti'aml ettiği vakitte velev bir cürm işlemiş olsa bile bir merteci' bir hain vatan diye divanı harbiye sevk olunursa

bu memlekette mebuslardan başka serbestçe söz söyleyecek kimse bulunmayacaktır. (Alkışlar) binaenaleyh meşrutiyeti kendi hitamdan gelmeye yalnız Meclis-i mebusan içinde bulunmalıdır, her yerde olmalıdır.

Reis Beyefendi hazretleri bugün harit şahsiye bizim için en mukaddes olan bir hakdır. Bugün düveli mütemeddidanede görüyoruz ki harit şahsiye halidar olduğundan dolayı azim vakayi' zuhura geliyor. Binaenaleyh bu harit şahsiyenin ne yolda ihlal edildiği anlamak için istizah ve takrik nazarı dikkate alınmasını teklif eylerim (Alkışlar).

Nafia Paşa Necati Beyin yazmış olduğu eyler alalade bir cürm olmak itibariyle divanı harbe gitmesi taraftarı olduğunu beyan eylemiştir.

Boşu efendi-Cahit Beyefendinin buyurduğu başka esbabı da burada beyana hazırım: Birisi bir memurun aleyhinde bulunduğu için İstanbula getirmişler on beş seneye mahkum etmişler. Onu demek isterim ki diva-ı harb hududundan selahiyetden hariciye çıkıyor. Biz bunu görüyoruz hiç ses çıkarmıyoruz. Divanı harbe teşekkül eden biziz ve bunu meşrutiyetin takviyesi için ilan etmiştir.

Reis-Sada hariciyede söz söylemeyiniz.

Boşu Efendi- Sadad hariciye biz çıkmıyoruz divanı harp çıkıyor.

Arslan Bey-Bu takrik ikinci şaki hakkında Lütfi Fikri Beyin neden bahs etmek istediğini sormak isterim.

Lütfi Fikri Bey-Gazeteler tebligat resmiye diye münderç olan fikriye takrire derç etmişim. Deniyorki bir kimse hükümete müracaat iderek muhtelif gaz seneler hakkında beyanname vermekle bir hak temin edebilir halbuki bugün idare arfiye diyor ki “ ben bir gazetey kapadım mesela (Tanini) kapadım. Yahut (İkdamı) kapattım, o gazete kapandıktan sonra artık (Yeni Tanin) (Yeni ikdam) diye çıkmasın. Halbuki divanı arfi bir muhakemedir. Bir muhakeme daima mazide olan ifali tedkik eder. İstikbale ait olan hükümler kanunuyla olur. Ba'dema bu imtiyazlar mefshurdur demek, bir kanun ile olur. Bunu yapmak kuvve-i teşriyenin selahiyeti dahilindedir.

Arslan Bey-Ya gazetelerin hiçbir suretle tatil idilmesini yahut tatil edildikten sonra (yeni) gelmesiyle neşr olunmasını beyan etmiştir.

Halil Bey- Efendim harit bittabi' insanların en mukaddes bir hukukudur ve haritname hakikaten pek tatlı ve herkes tarafından alkışlanacak birçok sözler söylendi. Ben de bittabi' haritin en birinci müdefaalarındanım ve Meclis-i mebusanda haritin muhafz kafidir. Fakat maatesif memleketimizde bazı ahval ve icraat zaruretiyle bugün hariti tekayyüd edecek bir idare-i arfiye ceryan ediyor. Bunun yakın vakitte kaldırılmasını Meclis-i mebusan istediği gibi zan ederim, divanı harbe teşekkül eden azayı kiramda arzı ederler. Fakat bu birtakım ahval melume üzerine olmuştur. Memlekette sulh ve sekun olarak divanı arafinenin kaldırılmasını arzu ederiz. İdare-i arfiyenin mevcut olduğu yerde harit tekayyüd edilmiştir.

Muhasebecinin neşr ettiği ve bize tevdi' eylediği evrak içinde şerefadan bulunmak hasebiyle Arap ensarının ve onlar kadar bütün müslümanların hürmet be ta'zimi olması lazım gelen bir zatı şerif hakkında hakikaten pek ceraitkarane ve kestahane surette sözler verdiler.

Ferid Bey-Şarafet başka nezaret başka.

Halil Bey-O zatı nazar olmakla üzerinden şerakıf gidemez.

Sabri Efendi- O halde gayri mesuldür.

Halil Bey-Hükümetin ittihaz ettiği karar ki divanı harbe tevdiidir, Sadrazam paşa gelse de böyle cevap verecektir. Gazeteler meselesinie gelince: Divanı harbin teşekkül ettiği yerde kovanin ve nizamatı mülkiye muvakkaten hükümden sakat olur ve iradeyi arafiyenin idareside bir kanun mahsule olur ve kendisine bir salahiyet verilir. İdare-i arfiye salahiyeti isti'mal etmiş. Böyle olmakla beraber istizah takririnin kabulünü teklif ediyorum.

1.6.2.61.Meclis-i Ayan

Kırk Belinci İctima'-ı Umume

Ruzname-i müzakirat

- 1- Vesatı saat kullannalar için mevcut suhuler olacak bir mi'yat tesisi hakkında resi vekili Gazi Muhtar paşa tarafından verilen takrir üzerine layıha encümeninden tanzim olunan mazbata.
- 2- Hak talif layıha-i kanuniyesi hakkında marif encümeninden tanzim olunan mazbata

Meclis-i ayan, reisi sani gazi Ahmed Muhtar Paşanın riyaseti tahtında saat sekizde müzakirata ibtidar eyledi. Zabt sabık katib Nedim Bey tarafından karait olunarak aynen kabul edildi.

İsmail Hakkı Efendi istid'a encümeninden ma'zaretine binaen afu edilmesini beyan eylemesiyle heyeti umumiyeye kabul olunmuş ve münhal olunan istid'a encümeni azalığında ibrahim paşa tayin edilmiştir.

1.6.2.62.Zavallı Saat

Muhtar Paşa- Masıtı saat meselesinin tezkiri bugün ta'lik edilmişti. Evkafi nazaretten gerice birisi memuren gelmiştir fakat ma'rif nazırı merasim dairesinde olduğu cihetle bugün bulunamayacağı lakin bulunmak arzusunda olduğunu söyledi şu halde bunun müzakeresini içtima' atıye bırakmak lazım gelir ne buyruluyor?

Umum- Muvaffak muvaffak.

Ekrem Bey- Bizzat nazırların kendilerinin bulunmasını teklif eylemiş ve Bahur Efendi kuvve-i teşrifiyenin reisen tanzim edecekleri kaunun-ı esası müzakiresine nazırların celbi muvaffak olamayacağı söylemiş ve Ekrem Beyde böyle bir usulün mevcut olmadığını ifade eylemiştir.

Rıza Paşa-Bu meselenin tabiki asayışe müteallik olacağı cihetle kabine reisininde bulunması lazım geleceğini söylemiştir.

Araya müracaat olunarak nazırların virud edeceği güne taalik edilmesi takrir etmiştir.

1.6.2.63.İstid'a Encümenin Mazbatası

“Meclisi ayana ita olunacak istidaların şeraiti kanuniye mugayir olduğu cihetle şerait nizamiyenin ceraiti resmiye ve yevmiye ile neşr edildiği mazbata karait olunmuştur.

Geçen devreği ictimaiyede bu tarzda bir karar ita olunduğu beyan olunarak karar mezkurun karaitine karar verilmiş ve Nedim Bey tarafından karait olunmuştur.

Araya müracaat olunarak şerait nizamiyenin bir kere daha ilan ettirilmesi ve her lisanda neş olunan gazeteler verilmesi karargir olunmuştur.

1.6.2.64.Hakkı Telif Kanunu

“Marif nezaretince tanzim olup Meclis-i mebusanca ta’dilaten kabul olunan layiha-i kanuniyenin esası kabul olup altıncı maddenin birinci fıkrası tay edilmiş vasılı ifa olunmuş ve yedinci maddenin son fıkrası tay ve on sekizinci maddedeki 18 sene müddet 30 seneyi çıkarılmış ve diğer mevadende dahi bazı ta’ilat icra olunmuş olduğuna” dair maarif encümeni tarafından tanzim olunan mazbata karait edilmiştir.

Tab’ ve tevzile Salı günü ruznamesine idhali ekseriyetle takrir eylemiş ve nazarı meselene beyan mamulat edilmesi karargir olunmuştur. Halkalı salanın biruse ziraat mektebileri “ halkalılar, Selanik biruse ziraat mekteplerine devam eden talebeden ücret istifade olunduğu cihetle bunun bütçeye idhaline dair hükümetçe tanzim ve meclisi mebusanca kabul olunan madde-i kanuniye encümenince kabul olunan madde-i kanuniye encümenince tedkik edildi. Bütçenin halidı tahsilatı ve sarfiyatda bulunmak muvaffak olmadığı cihetle bir daha tekrar etmemek üzere maddenin kabulüne” dair maliye encümeni tarafından tanzim edilen mazbata karait olunmuştur.

Rauf Paşa-Bu usulün eski hamam eski tas olduğunu ve kabul edilecek ise de nekri muvaffak olmayacağını söylemiştir.

Gabriel Efendi-Bu gibi isrisasi muamelata tekrar etmemesi icap edeceğini söylemiştir.Araya müracaat olunarak madde-i kanuniyenin kabulü ekseriyetle tekrar eylemiştir.

İmalat-ı Harbiyede

“İmalatı harbiye müdüriyeti umumiyesinin muvazenesinden zuhur eden fazıla-i tehfikanın fazladan fasıla nakdi hakkında hükümetçe tanzim ve meclisi mebusanca kabul edilen madde-i kanuniyenin kabulü zaruri görülmüş olduğuna” dair maliye encümeni tarafından tanzim edilen mazbatada karaiy olunarak ekseriyetle kabul edilmiş ve başka bir iş olduğu cihetle meclisi hitam verilmiştir.

1.6.2.65.Ruşuk Vakası

İstifanof İstintakta Emine Sufuti ismindeki ma’sume-i islami ağful ve izlal eden istifanof ismindeki hain elyevm istintakdadır. Kızın nerede olduğu bilmem diyor bilahare kızın on sekiz yaşında olduğunu ifa ediyor.

Bu müddetçe kızın Bedri Rusçuk camiilerinden bizden mezunmuş. Birkaç kardeşi biraderi de varmış. Rusçuk polis müdürü kızın Rusçukta olduğu muhakkak surette tahkik eylemiş olduğundan şiddetli tahriyata başlamıştır.

1.6.2.66.Rusçuk Vakasının Tahkikatı

(Den) gazetesi Yazıyor:

Rusçuk vakasında ahaliye karşı askere (va) kumandasını veren cezal Rad komiteriyof bervechi ziri beyanatta bulunmuştur:

“Şubatın yirmi sekizinci günü saat alafranga üçe kadar vukuat hakkında hiç malumatım yok idi. Hanemde otumakta iken beş altı yüz adam ilerde sulh seslerini işitmekte idim. Bu seslerin nevbet aşığı olduğu anlaşılıyor idi. Eyledikten işitilen bu silah sesleri sonra sıklaşmış idi. O sırada asker arasında bir vakaaya meseleyi hamil etmiş idim. Çünkü bir islam kızının sevgilisi bir Bulgardan isterdadı için hükümetin cebr isti’ mali emr etmiş olduğunu zan ve tahmin eyliyor idim. Sonra ne isterse olsun çünkü bu mesele benim vazifemden harç bir şey idi. Bu vazife kumandanda harç bir şey idi. Bu vazife kumandan şifakofa havale olmuş idi. Bir şahsa aid olan mühim vazife evvela kendi şahsı mesuliyetden yarın vuka bulacak bir muharebede taşmakta olduğu elbise-i askeriye muhafaza etmesi her şeyden ikdam olduğu için kuraklık edecek olur ise muharebe meydanına hiçbir ferdin sevkine muvaffak olamayacağı derkardır. İndemeda her bir nefer bir olduğu için ben de her şahsiye-i tercih ederek mehal vakaya gidip asayiş iade için icabı halinde muavenet lazıme-yi ifaya mecbur olmuş idim. Ve bana tevdi’ idilen zabitan ve neferatın felaketine bende iştiraki cana minnet bilmiş idim. Silah sesleri işittiğim zaman heman elbiselerimi giyip iki dakika sonra kendimi sokakta buldum.

Derhal bir faytona binip mehali vakaya gittim. Yolda kana bulanmış birtakım gençlere tesadüf ettim. Sonra da bir yakım adamların ayrı ayrı bir yere toplandıklarını gördüm. Vakanın ceryan eylediği mahalle iki üç yüz adam kadar yaklaştığımda aleyhimde birçok sözler söylemekte olduğunu düdükler çaldıklarını seb ve şem eylediklerini bizzat işittim. Bundan sonra da üzerime taşlar yağdırdığını ve ellerimde fena halde çerihadar olduğumu gördüm. Sırtımdaki kalın yağmurluk ellerimin kırılmasını temin etmiştir. Birkaç kimse faytonumun önüne atılarak beni askere ve mehel vakaya takripten mün’a çalışmalar ise de muvaffik olamayıp vaka mehaline yetiştim. İki bölü asker selaha “öğrenmiş ahaliyi hitaben “girtorikiniz”

depolar idi. Öteden beri de toplanmakta olan insanları süvari askeri dağıtmaya çalışıyor idi. Bütün sokaklar ahali tarafından asker üzerine yağdırılan taşlar ile dolmuş idi. Sokak ortasında insanlardan iki ceset yuvarlanıyor idi. Asker ve zabitan fevkalade galayana gelmiş asker daha büyük kanlı bir vakanın zuhuruna intizar ediyordu. Asker û zabıtana intizar ediyordu.

Askeri-û zabitanın galyanı teskin etmeye çalışdığım esnada fişek yoktur sedası işitiliyor idi. O sırada ahalinin kendini müdefadan aviz kalan ve müdefaa eden fişeği bulunmayan askerin üzerine tekrar hücumdan fena halde korkulmakta idi. Askeri emin ve teskin için asker safının önüne geçtim. Cem Gafur üzerime hücum etti. Polis komiserinin bulunduğu daireye işticaye mecbur oldum. Derhal mutasarrıf ve kumandanın davet edilmesini talep eyledi. Kumandan ve mutasarrıfın mutasarrıflık dairesinden çıkmağa iktidarları olamadığı anlaşıldı. Askerin arkasını almış olan ahali dağılmak istiyordu. Ahaliyi korkutmak için son tedabir olmak üzere askerî idare eden zabta haviye bir el silah boşalmasını emr ettim ve o sırada polisin bulunduğu daireden dışarı çıktım. Ahalinin dağıldığını görünce sul ateşinin kesilmesini emr ettim. Ateş hakikaten kesildi. O sırada yanıma eski Bulgar komiteleri fedailerinden birisi gelip ateşin kesilmesini rica etmiş idi. Ateşin kesildiğini ve Cem Gafur rahat ve mallarını kendilerine tebliğ etmesini rica ettim. Fayton için gönderilen jandarmaların güç hal ile fayton bulup götürdükleri ve telef olanları taşımaya başladıkları görüldü. Bu manzara pek müthiş idi.12 telef otuz yaralı olduğu meydana çıktı. Diğer ahali tarafından bir heyeti merhasagelerek sokağın açılmasını ve ahalinin gelip geçmesini temin etti. Asleri kaymakamı kasarof cezal Sirakoftan telefonla istihsal ederek ahalinin matlubu derhal istiaf edildi. İşte beni bu vakada gördüğüm bildirdiğim budur. Mutasarrıflık dairesinde bulduğum sırada utasarrıflık talebi üzerine cezal sirakofun asker göndermiş olduğu öğrendim. Ba'de dahiliye nezareti taraından muhakemenin vermiş olduğu hükmün tamamen icra edilmesi luzumu tebliği edilmiş olduğu ve islam kızının istiradadı için her dürlü vasitanın isti'mal edilmesi hükümü kanun iktizası olup hiçbir fedakarlıktan çıkılmamasının tefhim edilmiş bulunduğunu da haber aldım.

1.6.2.67.Bulgaristanda Mitingler

Geçen Pazar günü Bulgaristanın hemen ekseri kasabatı mühimmesinde hükümeti hazıraya karşı şiddetli mitingler yapılmıştır. Sofyada umum liberaller Filipede sosyalistler ayaklanmış hükümete karşı protestolar yağdırmışlardır.

1.6.2.68.Paprikofun Gazetecilere Beyanati

Hariciye nazırı Gospodin Paprikofa bazı Sofya gazetecileri müraca'atla Rusçuk vak'asından dolayı takif istifa edip etmeyeceğini sormuşlar Gospodin Parikof ise böyle bir istifanın hatıra getirilmemesini takif Rusçukta kanun dairesindeki icraatında manastırlar meclisinin müşterek bulunduğu cevaben söylemiştir.

1.6.2.69.Rusçuk Vakası Üzerine Rusçuk Fırka-i Askeriyesinin Becayışı

Rusçuk ahalsinin Rusçukta vukubulan kanlı hadise üzerine hadise-i mezkurenin ikainda ikinci piyade alayının ve dokuzuncu süvari alayının sebep olduklarından bahsle bir istid'a tanzim ederek mezkur alayların becayiş idilmelerini istirham edeceklerini Sofya gazeterlerinden bazıları yazmaktadır.

Gabtoede dahi hükümeti hazıra aleyhine bir miting akd edilmiştir. Bunları dahi çare bir telgrafname keşide ederek hali hazır hükümetinin sükutunu istirham etmişlerdir.Polunada akd edilen mitingde hükümeti hazıra Rusçuk vakasından dolayı itham olunarak şiddetle protesto olmuşlardır. Burgazdada 400 keşide merkeb bir miting akd edilerek Rusçuk vakası üzerine hükümeti hazıranın meleki muaheze ve protesto edilmiştir.

1.6.2.70.Rüsumat-ı Tensikati

Der-sa'adet gümrüklerinde icra edilmekte olan tensikatin hitam bulunduğu yazılmıştı.Maliye nezareti terettip edilen tensikat layıhası tasdik eylemiştir. Bu layıha mucebince kadir ve haricine çıkarılacak mermurinin mikdarı dört yüze balığ olmaktadır. Bunların bir kısmı tekaüd edilecek diğerlerine kadro harici maaş verilecektir. Tanzminat almak istenilir içinde ayrıca tedabir ittihaz olunacaktır.

1.6.2.71.Ta'til Neşriyat

Nuloğus Tis Anadolis gazetesi 2 Mart sene 326 tarihli nüshasında Hristiyan efradı askeriye hakkında taksim kışlasında i'tisafkarane muamele edileceğine dair hailafi hakikat neşriyatta bulunmasına mebni idare-i arfiye karar namesinin altıncı maddesine tatbiken bila müddet tatil neşriyatına ve tenbihat hailafına ve mükerrer olarak bu kabile neşriyatıyl askerler beyninde adem imtizaç hususuna sebep verecek makalata devamından dolayı müdür meseli aleyhinde ta'kibatı kanuniye icrasına müttefiken karar verildiği harbiye nezaretinden dahiliye nezaretine ba-tezkire tevdi' buyrulan divanı harp arfi mazbatasında beyan olmakla ber mucep karar Nülogos tis Anadolis gazetesi bugünden itibaren bila müddet ta'til edimiştir.

Harbiye Nezareti Tahriratı dairesinden :

Ticaret ve sur siare ile memaliki ecnebiye gidip veli ve müteallikatı tarafından usul ve nizam dairesinde bedel nakdi verecek olanların bedeli nakdilerinin ahz ve kabulü ve o tarihten itibaren müddeti talimiye için kendilerine dört sene müdderin hedematı askeriyelerinden mahsup olmaması tekrar eylediği ilan olunur.

1.6.2.72. Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi

Şirketimizin mevki tedavülde bulunan yüzde beş faizlibirinci ve ikinci tertip tahvilatının usul kıymet itibariyesi olan yüz altmış milyon Franklık miktar faizi 1 Teşrin-i evvel sene 1910 tarihinde itibaren tahvil din suretiyle yüzde dört buçuğa tenzil edilmek şirketçe kararlaştırılmış olduğu ve şu şartla ki kar'e keşidesiyle etfayı din ve tahvilat bedelinin kısmen veyahud kemalen tediyesi talebi hakkındaki şerait ibtidaiye-i ifa ve muhafaza edileceği ve ma' haze 1 Nisan sene 1925 taribine diğer tahvil edilmiş olan tahvilat hakkında kar'a keşidesiyle itfa edilecek tahvilat miktarını tezyid etmek ve tahvilat bedelinin kamilen ifa ve tediyesini talep eylemek hakkından sarfenzer edileceği ve miktar faizinin tenziline muvaffakat etmeyecek olan hamamların yedinde bulunan kafe-i tahvilatın bedelleri 1 Teşri-i evvel sene 1910 tarihinde başına baş olarak vakit ve zamanında tediye talep olunacağı memul edildiği ve miktar faizinin yüzde beşinden dört buçuğa tenziline muvaffakat eden hamamlar ise yedlerinde bulunan tahvillerini iki nüsha olarak tanzim edilmiş ve numaraları surasıyla muharrer bulunmuş bir kat'a cedul ile maan ita ve ibraz edecekleri (1) tahvilatın ibrazı muamelesi 12 Nisan 1910 dahil olmak üzere işbu tarihe değin zirde muharrer mehaller sandukalarında ifa kılınacağı şöyle ki:

Der-sa'adette şirket sandığında ve Der- sa'adette Duycabank şubesinde

Amsterdamda Yaris ve Peibeye Bankasının Amsterdamdaki şubesinde

Anorsta Anors bankasında

Berlinde Duycabank ile Der-senir bankasında berü Keselde Döviçe bankasının peru Kesemledeki şubesinde ve Paris Viyana bankasının Bürükseldeki şubesinde ve Mösyö Kasl ve kampanyası bankasında

Frankfurt Surmanyada Döpçebankın Frankfurt şubesinde ve Döpçebank bankasında

Cenevre Paris ve Peyibe bankasında cenevredeki şubesinde

Londrada Döpebankın Londradaki şubesinde İstotagord da ve vertember kişe Frans bankasında Zürihte şuarışe kardit inşald bankasında .

(2) mukadder faizin tenzilini sabit olmak üzere tahvilat ve kupon varakalarının üzerine damga örüleceği ve bu muamelenin icrası için ibtaz edilecek tahvilat üzerinde koçanları ile fi 1 Teşrin-i evvel sene 1910 tarihli kupon ve işbu tarihten sonraki kuponları dahi bulunacağı ve tahvilat hamillerinin fi 1 Teşrin-i evvel sene 1910 tarihli kupon üzerine Damga vurulmaksızın iade kılınacağı.

(3) tahvilat hamillerinin hüsetin ibrazdan yüzde beş faizli ibraz edecekleri tahvilatın kıymet iyi bariyesinin üzerinden nakden yüzde bir hesabıyla bir tahvil deyn ikramiyesi ita kılınacağı

(4) ibraz edilecek tahvilatın tevzi'ini müsbet hamillerine birer makbuz ita kılacağı ve işbu makbuzun tahvilat ile kupon varakalarına mukabil mübadele muamelesi vakit ve zamanında tahvilat ahz edilen kişilerde icra kılınacağı

(5) Almanyada bulunan kişilerde yalnız Alman Damgası hamil tahvilat üzerine Damga örülebileceği ilan olunur.

1.6.2.73.Der-sa'adet

fi 9 Mart sene 1326

Menabi' musikadan aldığımız malumata nazaran Anadolu şimendiferi Osmanlı kampanyasından sınra şirketi hayriye idaresi dahi saatlerin tedarikini meşhur (Zenit) saatlerinin umumi acentası Karnin Efendi Serkisof ve şerkansene ihale etmiştir. Mezkur ticarethane kırk senelik mevcudiyeti la yengat' münkiyeti müdhini bile zaid bırakmaktadır.Galabet kat'ileri la yad olan (Zenit) saatlerinde maada yalnız Türkiyede ve ba husus orduda bugüne kadar bir milyona yakın bir miktarta satılmış olup kendi ismiyle ma'rif olan (sir kisof) saatlerininde emsalsiz hususi cümle alime malumdur. Şirketi hayriye idaresi sir ve sirlerinin be amd led vakitlerinin doğruluğunu temin için hakikaten bundan münasip bir ittihad yapamaz idi.

1.6.2.74.Donanmayı Osmani Anenesi

Divan yolunda atik Ali Paşa mahallesinde Fevzi Beye kahvehanesinde Giritli Ahmed Bey ile Perakar Nişli Ziya ve Fevzi efendiler tarafından müzayedeye vaz

olunna bir saat yüz doksan iki guruşa çıkmış ve meblağı mezbur anane cemiyetine teslim kılınmıştır.

Eyüb Sultanda camii kebir mahallesi şubesi tarafından müzayedeye vaz olunan bir adet zerhli mevdudeli ile iki adet yeni dünya nam meyvemizin bir tabla derununda olduğu halde son müzayede senesinde mezun başının mahdumi Suad Beye iştirakiyle kızıl mescit ahaliyi hamiyet mendani üzerinde (4000) guruşa kalmış vazifesi şerifi dahi mülazım Mehmed Şerif Efendi üzerinde tekrar ederekceman (4130) guruş donanma cemiyetine hamiyetine teslim edilmiştir.

1.6.2.75.Osmanlı Askerinin Cemiyeti

Der-sa'ate birinci fırka kumandanlığından:

Bu kere Edirneden gelip üçüncü alayın ikinci taburunun dördüncü bölüğüne verilen İsakoğlu hayım Şubat sene 325 maaşla hizmeti askeriyede bulunduğu müddetçe çıkacak bütün maaşlarını donanmayı osmani ananesine terk ve tebri' eylemek suretiyle müstesna bir hamiyet ibraz eylemiştir.

İtfaye-i birinci taburu dördüncü bölüğü ifradı tarafından donanmanı osmani ananesine 365 guruş ita edilmek suretiyle ibraz asarı hamiyet olunmuştur.

1.6.3.BORSA

1.6.3.1.Galata Borsası

9 Mart sene 1326

Tablo10.BORSA”Galata Borsası”(Yeni İkdam Numara 10,s.5,1910)

Para	Guruş		
15	106	Açıldı	Duyun-ı mevhide-i Osmaniye Tahvilatı
13	106	En aşağı	
16	106	En yukarı	
13	103	Kapandı	
Santim frank			
62	217	Açıldı	Marif nü kud-ı ... tahvilatı
712	217	En aşağı	
75	218	En yukarı	
37	218	Kapandı	
50	529	Frank Anadolu Demiryolu tahvilatı	
80	16	İngiliz lirası Anadolu demiryolu hisse senedatı	
00	45	“ Şirketi hayriye “	

Tablo.10.(devam/cont.)

25	25	“ Balat-ı Osmani hisse senedatı
10	1	“ lirayı osmani şirketi hayriye osmani “
56	4	“ Osmanlı sigortası “
55	6	Frank Der-sa’adet Tramvayı
490	00	Lira Der-sa’adet Tramvayı
50	5	Krallık Tutun Servisi
60	9	Lira-i jandarma ...”
10	18	Lira-yı Der-sa’adet Tramvayı ...
50	135	Lirayı Tramvay jandarması
00	437	“ Selanik Bankası
00	328	“Der-sa’adet... tahvilatı
00	443	“Der-sa’adet metrukesi
50	24	Balya Kara Aydın hanedanı
50	25	Karasu gadi
00	155	Karasu mümtaz
50	156	Kesendire adi hassa hanedanı
50	190	“ mümtaz “ “

1.6.3.2. Meskukat

Tablo.10.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 10,s.5,1910)

En yukarı	En aşağı	
Para gurusu	Para gurusu	
	20 105 altılık asfi	
	20 103 beşlik	
	00 99 metelik	
10809	07 108 sim mecredi	Lira-yı Osmani 100 gurusu lira-yı osmani ... metelik
	05 108 “ cediği	
	35 103” aksam	
8713	10 87 Fransız altını	
11003	00 110 İngiliz	
	10 90 pol “	
	5000 karamis “	
10720	10 107 mark altın	
820	8 60 aded karbon kaimesi	

1.6.3.3.Kambiyo

109 37 Gurusu Londra üzerine üç madde ve adedli (Lira-yı Osmani 100 gurusu)

110 27 Gurusu Londra üzerine bila vaadeli (Lira-yı Osmani 100 gurusu)

2280 Frank Paris üzerine üç mah vadeli (Lira-yı Osmani 100 gurusu)

2295 Frank Paris üzerine bila vadeli (lira-yı Osmani 100 gurusu)

18 51 Mark Berlin Osmaniye mukabil

2181 Karun Viyana üzerine bila vadeli (lira-yı Osmanlıya mukabil)

1.6.4.İ'LANAT

1.6.4.1.Burhaneddin Bey ve Kampanyası

Edilen davet üzerine yalnız bir defaya mahsus Kadıköy kışlak tiyatrodaki Cuma gündüz hanımlara 7'de Cuma akşamı da 3'de adalet ahvat hanımlar için 5 olmalı 3 perde mazhaeme 1 perde Refik Bey tarafından

1.6.4.2.Komik Şehir Hasan Efendi

Hem orta oyunu hem tiyatro ve pehlivan musabakası Perşembe günü akşamı şehzade başında Fevziye tiyatrosunda Hasan Efendi tarafından mükemmel orta oyunu verjini viyole hanımlar tarafından kantarlar gölunceli 2 perde komdaya en meşhur pehlivanlar tarafından ciddi güreşler icra edilecektir.

1.6.4.3.Maden

Maden alıp satmak arzu edilenlerin Galatada karadi liyone bankası karşısında değirmen hanında 18 numaralı maad tahri idare hanesine müracaat sürmeleri ilan olunur.

Beşinci Daireden:

Kasımpaşada kulaksız Ahmed kaptan mahallesinde duymaz dede kabristanı derununda (k) markalı yedi adet servi ağaçları bilmüzayede mecdiye yirmi guruş hesabıyla ikiyüz guruşta oluo zam ile talep olanların mah halin on beşinci pazartesi gününe kadar Eyüpte kain beşinci dairei vakfiye müraca'at eylemeleri.

Hasküpte turşuvu mahallesinde yeni yol caddesinde dokuz numaralı tamamı mahlul hanenin müşahere suretiyle icarı mecdiye yirmi guruş haesabıyla seksen guruşta talebi uhdesinde bulunmuş ve karar kat'isi mahı hal ruminin on altıncı Salı gününe teallik edilmiş olduğundan zam ile talep olanların yevm mezkure kadar Eyüpte kain beşinci daire-i vakfiyeye müraca'at eylemeleri.

Sayfa: 5

Beyoğlu İcra Dairesinden:

Müteveffi avadis kolanyan Efendinin terekesine azatle biraderi maraderus kolyan efendiye olan Divan-ı muhakemesinden kerimesi liza haimen hususuna isabet eden mebalig malumenin tesviyesi zımmında beyoğlunda cadde-i kebirede tam tam mahallesinde kain ma' malik ve gerek şaraphane ve leyevm iki odaya müştamil bir bab mazada muma ileyh alize hanım pederinden mütekabil sekizde bir nesikadaki hisse-i şayia mahbuzasının tarihi ilanından itibaren on beş gün sonra bilmüzayede firuhate teşebbüs olunacağından talep olup daha ziyade malumat almak isteyenlerin beyoğlu bedayet muhakemesi icra idaresine müraca'at eylemeleri ilan olunur.

1.6.4.4.Gedikler

Vaktiyle esnaga mahsus bir şeyiken sonraları alaka sirayet eden gediklerin tasarruf ve mahiyetinden bahsidir. Tesadüf emlak hakkındada bir mukaddeme-i haridir. Binaenalayh işbu eserin heyeti umumiyesi memaliki osmaniye emlakın gavamiz tasarrufiyesini tatkadir. Bu eser defteri hakani nezareti senedatı umumiye idaresi mümizi evveli sadkı efendi tarafından yazılmıştır. Bura tanin matbuasında sureti nefisede tab' olunmuştur.Mehali tevzii Bab-ı ali caddesinde kanaat kitabhanesidir. Fiyatı on guruştur. Taşra için iki guruş posta ücreti zam olunur.

Evkaf-ı nezaretinden:

İlm dağından taş delen suyu ve civarındaki kahvehaneler bir snee müddetle kiraya verileceği gibi mehali mezkurde sultan çiftliği civarında bulunan bir kala çabirin giyahı dahi ayruca firuhat edileceğinden talep olanların şehri hal ruminin nihayetine kadar evkafı nezareti orman ve arazi vakfiye idaresine veyahut ilm dağı orman süvari memurine müraca'at eylemeleri ilan olunur.

Muhalefet-i umumiye Kassamlığından:

Üsküdar mutasarrıflığı mehalatından altunu zade mahallesinde köçek çamlıcadaki köşkte sakin iken bundan kadem vefat eden hassa müşir Rauf Paşanın mezkur köşküde mevcut hararetili beratlu komobil maalat ve tefriat ve bir aded batoz ve harman ve ekip biçmek için iki adet mevcut tarla makinesi ve bir harman ve bir tahm makineleri ve müteaddid pollaklar ve bir çift öküz arabası ve araba koşumu ve bir tente arabası ve iki adet ot taziyik makinesi ve tarla için tırmıklar ve ekin kırma makine ve zahire aleti ve ziraate müteallik müteaddid alet saire sene-i haliye

Martının on dördüncü Pazar günü muhalif umumiye kassamlığı ma'rifetiyle bil-müzayede sureti katiyede ahire firuhat olacapından talep olanların yevm mezkure saat altı raddelerinde köşkü mezkure gelmeleri ilan olunur. 3

İstanbulda sultan selim han kadim karbında deba' Yunus mahallesinde vaki' almış sekiz numaralı ile merkur üç oda ve bir sofa bir matbah bir kiyo ve tahminen yirmi dört arşun bahçe-i müstemil bir bab-ı ahşap vakf menzil bundan akdem muhalefeti umumiye kalemligi ma'rifetiyle ve münadi hafız Osman efendi yedle ledelmezayede beher lirayı osmani yüz gurusu hesabıyla dört bin beş yüz gurusu tali uhdesinde tekrar etmekle ziyade ile talep olan zevat işbu tarih ilanından itibaren bir hafta zarfında muhakeme-i mezkureye ' eylemeleri ilan olunur. 3

Muhalefet-i Umumiye Kassamlığından:

Eğrikapı karbında Avcı bey mahallesinde şışhane caddesinde kain dört numara ile merkur bir bab vakf menzilin üç rabi' hisse-i şaiyesi bundan akdem menadi Ahmed Efendi yedle ledelmüzayede lirayı osmani yüz gurusu hesabıyla dört bin edi yüz gurusu talebi uhdesinde tekrar etmekle ziyade ile talep olanların tarih ilanından itibaren nihayet on bir gün tarafından kassam umumi muhakemesine müraca'at eylemeleri. 1

İstanbulda müftü hamamı karbında müfti ali mahallesinde Muammer çeşmesi caddesinde kain tahminen yüz yirmi zira' arsada mebni bir babı vakf menzilin bütünü bundan akdem menadi Rıfat Efendi ma'rifetiyle ledelmüzayede lira-yı osmani yüz gurusu hesabıyla beş bin gurusu talebi uhdesinde tekrar edip ziyade ile talep olanların tarihi ilandan itibaren nihayet on bir gün müddetle kassam umumi muhakemesine müraca'at eylemeleri. 1

İstanbulda Kervansarayında atik Mustafa Paşa mahallesinde Lonca caddesinde vaki' ve otuz altı numaro ile merkur bir kat'a vakf arsanın tasif haissesi ve yine mehali mezkurde vaki' altmış altı numaro ile merkur mahfuz dükkan arsasının nisf hissesi ve yine mehali mezkurde vaki' on iki numaro ile merkur bir kat'a menzil arsasının bütünü ve menadi hafız osman efendi yediyle ledelmüzayede beher lirayı Osmani yüz gurusu hesabıyla mezkur otuz altı numaro ile merkur bir kat'a vakf arsanın nisfi üç in altı yüz gurusu ve mezkur altmış altı numaro ve mezkur on iki numaro ile merkur bütün menzil arsası iki bin gurusu talipleri uhdelinde

karar ve ziyade ile talep olanların işbu tarih ilandan itibaren nihayet bir hafta zarfında muhakeme-i mezkureye müraca'at eylemeleri.

Sayfa: 6

1.6.4.5.Sen Anaj Tabi'i Ma'den Suyu

Vişi hususunun en zengin ve en ziyade gazozlu maden suyudur.Mide, bağırsak, karaciğer, yürek ,mesane ,dalak, hususat ,mesane, dalak, hastalıklarına ... lekere albomin hastalıklarına karşı fevkalade nafiadır. Havası şifaiyesi paris tıp akademisi tarafından tasdik edilmiştir. Su tamamen saf olup mikrop mevad azviyeden kat'iyen beridir.İstanbulun başlıca eczahanelerinden ve eczahanelerinde bulunur. Tafsilat almak ve sipariş vermek için bil-umum memaliki osmaniye ecnebisi olan tophanede mecidiye sokağında beş numarada (m.n. karatiko) ya müracaat edilmelidir.

Hamis-Vilayette ciddi acenta muavinlerine ihtiyaç vardır.

“Mıknatis servet ve refah” kırk para

“Yeni vatan şarkısı” ve vatanın umum-ı osmanilere tavsiyesi on paraya vu enfa' ve selalar mektublarda okutdurulmağa elverilidir. Her sınıf ahalimiz için bir tane edilmesi de elzemdir. Bab-ı ali caddesinde kitabçı yorki efendinin dükkanında ve sair kitapçılarda satılıyor. Toptan alanlara yüzde kırk dört iskonto edilir.

1.6.4.6.Doktor Suciyan

Meraz-ı bolya-i tenasilya ve imraz dahiliye mütehassısı eski ve yeni bel soğukluğu ve firengi ve böyrek ve mesane ve ama' ve mide hastalıkları gayet seri' ve yeni usul verde tedavi ider. Her gün sabahtan akşama kadar bahçe kapısında büyük bir çeşit mazası karşısında minasiyan eczahanesinde bulunur. Birinci ve yezite meccanen.

1.6.4.7.Fransızca-Türkçe

(Top,tüfenk,mermi, alah, gibi (10,000) kelime-i askeriye terüme (20) gurus merkez tevzi' Bab-ı ali caddesinde (Şefik Kütüphanesi) dir. Toptan mebayi'a için İstanbulda şeref sokağında mükerrer 17 numarada miralay Hüsnü Beye müraca'at edilmesi. 4

Birinci Daire-i Vakfiyeden:

Çenberlitaşa Molla Fenari mahallesinde vaki' vezir hanı oda aşılığı bedel-i icar şehrisi iki yüz yetmiş guruş ve iki gün zarfında burada beş ve ondan sonra yüzde on zam kabul olunup ihalesi ivra kılınacağından zam ile talep olanların şehzade başında kain birinci daire –i vakfiye müraca'at eylemeleri. 1

1.6.4.8.Kibarna Maden Suyu

Mekteb-i tabi osmanice bi't-tahlil havası şifaiyesi resmen tasdik buyrulmuş ve usul feniye dahilinde imla eyledikde bulunmuş olan işbu maden suyu ta'am esnasında içilen maden sularının en alasıdır. Mide, karaciğer, böbrek, mesane, bağırsak, kum, cild ve albomin ve şeker hastalıklarında tesir şifa bahşası etba-yı kiramçe bi't-ticariye tahkik etmiştir. Deposu İstanbul Gümrüğüne muttasıl yeni handa ve kara köyde dişçi marzaranyan ve Kadıköyde hamarat idareleriyle kavaporatik mazalarında ve eczahanelerde bulunur.

1.6.4.9.Doktor İşlemeciyan

İmraz aza-yı Tenasilya mübtela hastalıklara bir suhulet kemale olmak üzere bu derf'a eczahanem üstünde bir muayenehane küşadıyla imraz aza-yı tenasilyadan eski ve yeni bel soğuklukları iltihapı mesnae bel köşkünülüğü mecarayı bol tarlakları adem-i iftihar ihtilam ve saire gibi hastalıkları ve hususiyetle tedavi naksa ve yadem ihtimam neticesi hasıl olan Goutte militarisi Massage Sondage Lavage İnstillation ve saire bi vesaitle gayetle az müddet zarfında ve hastagane hariç ızdırıp vermeyerek ve kat'iyen tekrar etmemek şartıyla teşfiye edeceği gibi ayrıca Firengi hastalığının işgal muhtelifesiyle vucudun herhangi bir kısmında husule gelen karahan diğer merazdan tefrik ve teşhiş hakikiyesi ile tedavi lazimenin usul cediye üzere bila icra müracaat edecek hastaganı tecarip müteaddidesiyle müştehir tabip muma ileyh pazardan maada her gün kabul eder saat 8'den on bire kadar bulunur.

Bahçe kapısında hamidiye sebili karşısında otuciyan eczahanesi.

1.6.4.10.Vın Minut

Minyo Şurubu

Hidakat ve iktidarıyla yemiz imiş olan Fransanın tıp akademisi azasından tabip şehir dokunur H. Filip tarafından ihzar edilen siyod tanin kosfat" mate, kola ve kinyondan terkip olunan minyo şurubu balık yağının tedavi ve agzayı bedeni

tarafından histigan tavsiye edilmek suretiyle mazhar rağbet olmuştur. Bilcümle ecza depolarında ve ma'ruf eczahanelerinde büyük şişesi (22) küçük şişesi (14) guruşa satılıyor. Tecrübe için bir şişe isti'mal ediliyorsa faidesi derhal his olunur. Şeker aletine duçar olanlara garatola minyo tavsiye olunur. Bunun fiyatı (20) guruştur.

1.6.4.11. Kitaplık ve Cevher-i Kuvvet

Saadet-i hayatiyenin başlıcası ni'met Azami Sahihtir.

Afiyet bedeni temin ve kitapçılığın tertat ve kuvvetini muhafaza etmek sikkeler kuvvetlendirmek ve kanı temizlemek ivab eder. Avrupada bir heyet-i tabiye tarafından senelerden beri icra kılınan tahrirat feniye neticesinde (ne vejon) sanide devayı mükemmel istihsaline muvaffakiyet hasıl olmuştur. Bu devayı bi nazır sikkeleri ve telendirir. Kanın atlar zai fiyet beni islah eder. Birtakım sui isti'malat neticesi olarak tendirisini afiyetini kaybeden gençlere iştihsızlıktan ma'ada ve bağırsak hastalıklarından muztarip olanlara tesirat şaka nehasası ile müstehir olan (ne ojan)'dan kullanılmalarını tavsiye eder. Merkez firuhati bahçe kapısında binbir çeşit magasının karşısında (mayınasban) eczahanesidir.

1.6.4.12.10 Franklık Toplar Çikolatası Mecanen Veriliyor

(Toplar) çikolata pakaketlerinin içindeki resimler tek mil karloksinini istanbulda haçoçalı hanında 40 numaralı odada mukim 'umumi acentesine erai idenlere on Franklık (Toplar) çikolatası meccanen veriliyor. Mezkûr Çikolataların Kokainden ve halis seviçere Sudanda imal edilmiş enva'i vardır. Beyoğlunda Galatada ve İstanbulda Büyük Mazalarda Satılmaktadır.

1.6.4.13. Yüzük Harkulade bir Suretde Hüzel Olamsının Kabiliyeti

Fimaba'd vücudda ve yüzde buruşukluklar olmayacak

Bugüne kadar vecihen ve vücudun buruşukluklarını izole etmeye mahsus keşf edilen çarelerin en fevkinde bulunan bu usule dari karain kiramize lazım gelen malumatı meccanen istihsal edilebilmeleri için Paris, Londra ve Niwyorkun güzellik mütehasse-i şehzadesi (madam harit mütesamit) karar aldık.

Usulü mezkure Bürüksel, Paris, Londra, Roma ve saire büyük bahçelerin beynelminel şerkilerindeki heyeti mümizelerine en büyük mükafatları feza da vermiştir. Fransa ve mücetemma'i Amreika hükümetleri dahi muma ileyhaya

bayraklar verdiler. Harit mütesamit keşf ettiği usulün kuvve-i tesiriye mucizesi kendisi bizzat tecessüm ediyor ve toyurduk en güzel kadınlarından alıyor.

Nakabil tesir birtakım masaj maska tevsişi kayış ve karamar isti'mal edildikten sonra keşf etmiş olduğu usulüyle kendi buruşukluklarını izale etti. Vücutunda hiç buruşukluk yok cildi düz ve melh ve pembe olarak salim şibaba mazhar oldu. Bu usul hayreti ifza yalnız kendi yüzü üzerinde değil başkalarının üzerinde de aynı his tesiri icra etti.

(Epinasis sur Seine)'de Madame chero) şu kelimeleri yazdı. "... zarfında usulsüzlük istihsal ettiğim neticeden hayrette kaldım. Muhabelerim her gün niceleştiğimi söylüyorlar. Buna ettiğiniz iyilik için size karşı olan minnettarlığımı ta'rif edecek tabir yok.

Madame Buru neau Garches madam şemte şöyle yazıyor. "Sizin teripkalas sesim" gez hakikaten fevkaladedir. Buruşuklukları izole eden yeğane çaredir. Kendimi tanıyamıyorum. Güzel keşfgeniz borçlu olduğum şu hoş tahvilden dolatı pekçok mesrur "memnunum".

Newyorkta (Madame Ralugh de Edivards diyorki: "Yirmi beş sene evvel şimdiden ziyade güzel göründüm".

Madame Nsly Huet şöyle yazıyor:Usulünüz vecihimde gayet çirkin görünen lekeler ve buruşuklukları doldu izole etti. Çukurları doldu ve eski meduriyeti aldı.

Madam Harit mütesemata şöyle yazıyor: usulünüz ve cehimde gayet çirkin görünen lekeler ve buruşukluklar izale itdi. Çocukları tutuldu ve eski müdüriyeti aldı.

Madam garit mütesemat cemiyetin en kibar sınıfına mensup kadınlar tarafından iltizam olduğu gibi latafet mütehissilerinden hiçbirinin öyle iltizam olduğu yok. Ne de onun beynelminel serkilerin mükafat kesiresi ahraz ettiği var.

Şöhreti şu derece vasi' olan mütehessiss itmeğe münasebetsiz reyi ve kasaynı bir ikinci def'a istihsal itmeğe münasebetiniz olmayacağı şüphesizdir.

Binaenaleyh atiyedeki kuponu kesiniz para göndermeniz lazım değil. Ne de pul. Yalnız kesdiğiniz kuponu madam Harit mütesmat ziredeki idaresine gönderiniz.

Mühürlenmiş zarf içinde cevabını serian kabul edeceksiniz. Durision. Harriet Meta simith 5477 Reuaber Paris.

1.6.4.14.Sahtelerden İctinap ediniz Buruşuklukları İzole Etmek İcin

Bu kuponu kesip bugün Londra, Newyork ve Paris mütehesse-i şehiresi olan Madam Harit mütesemat gönderiniz. Alalade bir keçe içen buruşuklukları izole eder. Şu harit ifra usulü hakkında lazım gelen malumat ve ta'rifat lazıme-yi size irsal edecek. Pek çok kadınlar bu usulü isti'mal itdikten sonra on beş yaş daha küçük göründüklerini söylüyorlar. Ne masaj ne maske ne kayış ve ne tütsü ne de cildin altında ihtifa edecek hiçbir mevaddan ibaret olduğunu söyleyebiliyorum. Fakat her kadının kendi önünde isti'mal edebilecek sade bir usuldür. Biladaki makaleyi dikkatle okuyup bila tehir zideki adrese yazınız.

Hariett Meta Sinitng

Division 547 A, 7 Rue auber Paris

Şu kuponu mektuplarla beraber göndermeniz lazım gelir.

1.6.4.15.Motor, Bot Simbot ve Emsali

İngiltre'nin en meşhur fabrikalarından vekili olan mister Aznur mil ve vasıtasıyla kemali suhulet ve intizamla celp edildiğinden bu babta sipariş olanların Galata'da tevenün civarında mürettabatı vakainde yakut hanının ikinci katında idarehaneye müraca'at eylemeleri ilan olunur.

1.6.4.16.Doktor Enfiyeciyen

Yeni ve eski bel soğukluğu idrar zorluğu adem iktidar prostat mesane böbrek hastalıkları be imraz dahiliye ait bilcümle hastalıkları kemali dikkat ve muvaffakiyetle az bir müdder zarfında hiçbir eser bırakmaksızın tedavi eder. Her gün öğleden sonra bahçe kapısında iki kapılı eczahanede bulunur.

1.6.4.17.Vatan Malları

Hereke Fabrika-yı Mümayunun Malumatı

Hereke fabrikayı hümayunun emin önünde bahçe kapısındaki 55 numaralı terzihanesinde hereke malı ve halis ve hayet metin nefis ve müveddeye muvaffak kazmirler, eşkiyalar, çukalar ve her nev' göstemeklerle son müvedde hazır ve ısmarlama çocuk ve erkan elbiseleri firuhat edilmekte olduğu gibi ısmarlama gayet

mükemmel askeriye elbiseleri imal edilmektedir. Bundan başka hali muhteremeye teshilat olmak üzere mu'teber kefil rai edildiği taktirde taksit ile dahi muamele yapılıyor. Terzihaneyi ziyaret edenlerce hem memleketimiz için medarı iftihar olan nefis kamışlar görülmüş ve hemde müşterilere ne kadar suhulet gösterilmekte ve celp memnuniyetlerine çalışmakta olduğu tebin etmiş olur. Mezkur fabrika-i hümayun yeni postahane itsalindeki doposuyla şehzade başındaki şubesinde dahi son mevad her nev' ipekli çarşafıklar ve esrablıklar ve halis yok çorablar bulunur.

Şurası gayri kabil tereddüdüdür ki:

Vatamızın servet ve refahı yerli mallarımıza muhabbet ve rağbetle artar.

1.6.4.18. Doktor Ahmet Rıza

Çocuk ve kadın hastalıkları ile mide, kalp, karaciğer, müzmin ve cilt hastalıklarını yirmi beş seneden beri müteaddid tecarüp ve tetbigatıyla sanatinde icrayı maharet eden tabip Ahmed Rıza bin her gün sabahtan dokuza kadar eksarada edhem börtü bey icrahanesinde hasta kabul ve tedavi eder.

1.6.4.19. Şark Demiryolları Tahvilatı

Şark demiryolları tahvilat 241'inci karası Der-sa'adette divan umumiye osmaniye idaresinde 17-30 ve 18-31 Mart 1910 tarihine mesadif olan iki muhzar alinide üç buçukta maliye ve nafia nezaret celileriyle Bank-ı osmani idaresinde izam olunacak memurlare muvacehesinde keşide edileceği ilan olunur. 1

Azmizade Refik Beyin bu ünvan ile tahrir eylediği eseri cedidi şaban edbarımızdan ibrahim halil efendi tarafından bir tarz neziye ile lisanımıza tercüme ve nakil eyleyerek sureti nefisede tab olunmuşur. (İtham-ı islam) pek ziyade dikkat ve muhabbetle okunacak bir eser-i nefise ve mukayyedi edebidir. Erbab-ı mütelaaya tavsit ederiz. Merkez tevzii Bab-ı ali caddesinde 40 numaralı Daruşşafaka kütüphanesindedir. Fiyatı üç guruş olup taşraya bir guruş posta ücreti zam olunur.

Evkaf şirketlerinin ittihadı elzemdir.

Kuvvet-i ittihad ile hasıl olunur. Yalnız takid ve tahvilat muamelesi ile meşgul ne kadar hususi şirket varise ittihad ettirmek ve edilecek ehemmiyetle teşebbüsattan hasıl olacak kafe-i menafi' ve hedematı şirkete hissedararne münhasır

kılmak ve böylece mühim bir mevki' işgal etmek istiyoruz. Şirketler ve sermayeli zevat galatada küçük tünel hanında 7 numaralı süratle kayd edilsinler. 12

1.6.4.20.Osmanlı Sigorta şirketi

İhtar

Osmanlı sigorta şirketi umumiyesi idare-i merkeziyesi galatada mürettebatı sokağında Selanik bankasının evvelce bulunduğu 7 numaralı daireyi nakl edilmiştir.

Şirketi hayriyeden:

Şirketi hayriyenin çengel köyü ve Rum eli hisarı iskeleleri üzerine mevcut mevdul ve ta'rifnameleri mucebince şirketin esnayı mühmendesinin tahtı nezaretinden olarak birer adet muvaffak inşa olunacağı işbu muvaffakların malzemesi şirketçe tedarik ve ita edileceği cihetle yalnız işciliğini deruhde edeceklerin şerait saireyi anlamak üzere nihayet şirketin sirkecide kain idarehanesine müraca'at eylemeleri. 2

1.6.4.21.Doktor Encümeni

Kulak, burun ve boğaz imrazı mütehessisi parasıda kesb ihtisas idare şimdiye kadar bu icat usuller ile sağırlığı müzmin baş ağrıları baş dönmeleri kulak sedaları velhasıl her nev' imrazı tedavi buru ve vece sui işkaliini imalat itmeksizin arale boğazda ki bademcikleri kan götüreksizin kat' ank ve varis üzerinde enva' amaliyat icara eder. Her gün öğleye kadar bahçe kapısında hamidiye sebili karışında ocuyan eczahanesinde öğleden sonra beyoğlunda doğru yolda taksim fransız hastahanesi karşısında 40 numaralı hanesinde bulunur. Perşembe günleri öğleden sonra kensi hanesinde meccanen tedavi eder.

1.6.4.22.Erbab-ı Musikiye Tebşir

Şair şirin zeban avdi nadirülfiran Ahmed Midhat Beyin elli parçaya mütecaviz asarı musikisinden makamlarından postalanmış iki şarkı ki ceman dört parça eser bu kere ma'rifet eczahanem ile tab neşr edildi. Mir mumaileyhin figarı aliye ve kindarı musikisi asarı matbuatın bir danesini çalmakla tezahür ediceğini ve meskun kantarların şu sırada her hangi meclislerinde terennüm ve tani edilmesi hamiyeten muktezi edüne kafeyi ehli musikiye ve nota murakilerine arz ve tavsiyelerim. Mehali tevziyi Bab-ı ali caddesinde Nafız Kitaphanesi.

1.6.4.23.Kansızlık

Fransız ve kotsuz ve mecalsizlikleri nadiren tesadüf edeceğiniz eğer bu halde bulunan zevatı kemalin kuvvet ve gada olan (robin) içmiş olsa edenler ey uçuk benizli titrek dizli mecalsizlikler yalnız bir ay için istimal ederseniz ve dizlerinizde kuvvet ve vuducunuza sıhhat ve yanaklarınıza kuvvet güzel kırmızılık geldiğini görerek hayrette kalacaksınız. Paris tabdarul fununa takdim olunan büyük ilaçta birisine ehemmiyet vermez iken fevkalada takdirat olmak üzere kansızlıklar mecalsizlikler ve hastalıktan kalkanlar recm hastalığına duçar olan kadınlar ve küçük çocuklar için dahi iyiden tavsiye etmiştir. Her eczehane ve depolarda satılır. Robin ismine dikkat ediniz.

1.6.4.24.İlaveli Telhis Hukuk Düveli

Mukaddema 70 kuruş kadar satılan bu kitap Hasan Fehminin Paşanın eseridir. İlavesi bulunan lahi makarata gayet vazah ve mufassal yazılmıştır. Babı ali caddesinde Türkçe ve darülşafaka ve ikbal sokaklarda terki kitaphanelerinde gayet ahun fiyatla satılmaktadır. Taşradan sipariş edenlere posta ücreti 20 kuruş gönderilir.4

Evkafi nezaretten:

Biga dahilinde ayvacık kazasının payaslak ve sarılı ve adatepe ve çetemi sagir ve teserrütlü varaklı ve edremit kazasına muzaf avcılar karelerinde bulunan 8 nokta vakf zeytinlikler ayrı ayrı ve dört sene müddetle icar olunmak ve senei mayısında ihale katiyesi icra edilmek üzere müzakere vaz olduğundan talip olanların devkafi hümayun noktayı orman ve arazi vakfiyesi idaresinde ve çanakkalede mehali evkaf memurluğuna müraca'at eylemeleri ilan olunur. 9

Birinci orduyu hümayun efradı için imal edilecek üç binden on beşbine takıma kadar iş elbisesinin yalnız makaresi talebine ait olmak üzere hayatiyesini ve yüz seksen beş lakin ve ma kıyak yüzseksenbeş güğüm ve altı yüz altmış dört bakraç ve yirmialtı kebir ve on altı adet tas sagir kazan ve yüz kırk sekiz siyah telatin arka karyesi ve yatak için yedi yüz bin kilo otak Martın onyedinci Çarşamba günü saat onda ihaleyi katiyesi icra kılınacaktır. Komisyonunda mahfus numarası görülmek ve şereaitini anlamak ve istinah etmek matbu nüshası almak mümkündür. 2

Altıncı dairei vakfiyeden kuru çeşmede çeki rumi senelii 450 krş talebi uhdesinde bulunduğu zam ile daha ziyade talep olunanları Beşiktaşta kain altıncı dairei vakfiyeye müraca'at eylemeleri.

Katru haricinde olup da Der-sa'adette ikamet etmekte ve mahsusatı jandarma veznesinden alınmakta bulunan ümera zabitanın behmi hal jandarma sevkiyatına müraca'at eylemeleri ilan olunur.1

Sahib-i İmtiyaz ve Müdürü Mesuli: Ahmet Cevdet.

YENİ İKDAM

-Hergün sabahları neşr olunur.Siyasi ilmi ticari Türk gazetesidir. -Mahalli idaresi İstanbul'da Bab-ı ali caddesinde Daire-i mahsusadır. İdarehane Ashab-ı müraca'ata gece gündüz her saat açıktır. Numara 11 Nüshası 10 paradır.	-Milleti İslamiye ve Ümmeti Osmaniye için mukayyet olan asara sahifelerimiz açıktır. -Abone şeraiti İstanbul için abone yoktur.Vilayat için posta ücretiyle beraber seneliği 180 altı aylığı 95 kuruştur.
---	--

Perşembe: 13 Rebi'ül Evvel 1328

11 Mart Rumi 1326

24 Mart Efrenci 1910

1.7.1.MEVLÜD-İ HAZRETİ NEBEVİ

Fahri kainat eşrefi mahlukat-ı aleyhe selatü's-selam efendimiz hazretlerinin kaddemehade-i alim şuhud oldukları şeb me'ali ruh efza ki şehri rebiyyül evvelin on ikinci gecesidir. Dün geceki leyl saadete intimaya şeref-mesad idi. Her sene şeref halveliyle kalub sefa pezir ehl emini cezabat ma'nu-i rahmet avare müstegarık iden bu şebbi ali esadü'l-leydir.Valide-i mukaddese-i rusul iskalin amine abinti ve heb hazretleri matuf hur-ı canan olmak gibi bir mazhariyet lahviyetnaden sonra sefa cenat bütün ile bütün bir setre-i nevr envar içinde müşahade buyurdıkları gibi bu şeb celilin tebcil kadri için yer yer manzur dide-i iftihar emnt olan tabiş envar bin üç yüz bu kadar senedenberi mütemessin din mübeyyin ahmedi olan ümmeti naciyenin sıdk tavit diyanetperusine mucize-i bahre-i muhammed-i suretinde askerler bırakmıştır.

Bu leyl mübareke münasebet celilesiyle dün gece bilcümle cevami' ve mesacid-i şerife menareleri mebani amireye ve rusumiye hususiye limanımızda bulunan sefin-i osmaniye idare-i mahsusa şirket-i hayriye vapurları ve istanbul ve galata harik kalaleleri kandil ile tenevir edilmiştir. Bugün daha derin hulufet ve saltanattan olduğu vechle mevlid-i şerif alayı validi sultan Ahmed camii şerifinde icra buyrulacaktır.Mevlid-i hazreti risalet-i penahi yevm mukaddesine hürmeten bugün meclise has vükelaca verilen karar üzerine şeref sudur olan irade-i seniye mucebince umum devair resmiye ta'til edilcektir.Mevlid-i hazreti nübut-penahi hürmeten bugün müslüman ticarethanelerinden ekserisi mesdud bulunacaktır.Dün gece mevlid-i havan şehriyari hafız hakkı rıza hamdi İsteniyeli hafız Recep Hafız Mustafa Ruza efendiler tarafından Dolmabahçe sahilleri hümayun zevalvecihen

dairesinde münkabe-i celile-yi risaletpenahi karait edilmiştir. Karaite ibtidar idilmezden evvel laleli çamaşırılık gerisi şeyhi Şevki Efendi tarafından vaiz olunmuştur. Bu resm behminde şehzadegan hazreti ile şeyhülislam Hüseyin efendi hazretleri hazır bulunmuşlardır.

1.7.1.1.Osmanlı Ordusunun Tesirat-ı Dahiliye ve Hariciyesi

Dünkü resmi gecidin her osanlının kalbinde büyük büyük hisler tevellüd eylediğini fatihe kelam olmak üzere arz idiyoruz. Alal-ulum ordumuz zaten gözümüzün bebeği her osmanlı zabıt ve neferinin mevcudiyeti memleketimizin için bir ruh cevdanıdır.Osmanlılık askerin üzerine teşkil ve tesis itmiş bir millet maslaha olduğundan bu milletin bura kendi askere askerliğe olan muhabbet kadr idi. İzli bir his yoktur. Osmanlı askerinin mezayet ilm şumulünü görenler osmanlılarda bu hissin tabii ilhusul olduğuna bila tereddüt hüküm ederler.

Osmanlı askeri muharebede celilin kadr sab bir anasır olduğu gibi zaman salh ve asayaşte bir kalp nermin kadar hissiyat refikanın tecelligahıdır. Devlet bütün mevcudiyeti siyasiyesinde bütün hareket ma'zume-i dahiliye ve hariciyesinde evla cenab-ı hak sonrada askeriniye istinad etmiş ve o sayede daima şerefini muhafaza etmiştir. İşte dünkü resmi geçitte askerimizin tekammülati ahiresi bize öyle uluvi ve muhteşem bir manzure ara-i itdi ki manzure-i bir şaişenin karşısında insanın kalbi içine sığmıyor eline bir teknik alıp bu evlad vatanın arasına itilak istiyor idi. Zabıtlarımızdaki celadiyet vakur cehreler ifraddaki heybet metin vücutlar bizim için ne bütük mebahata vesile olunurdu. Otuz bin osmanlı askerinin metanetine meşi ve reftarındaki şiddete diyebiliriz ki zemin dayanamıyor adeta sarsılıyordu. Süngülerin parıldısı feza içinde bir nur elektirik gibi parıl parıl parlıyor, adamlar resm itdikleri bir intizam ile hep birden açılıp kapanıyordu.

“ Rab! Rab Rab ne azimetli ne mezun ahın “ Rab, Rab, Rab,”ne dehşetli ne hoş ilhan musiki “Rab, Rab, Rab” ne titredici ne sarsıcı Rab, Rab, Rab” ne sarsar mekfa. “Rab, Rab, Rab, ne ümid bahşi ne zok served milli. “Rab Rab Rab, Rab, Rab, ne kadar bahş ne kuvvet azma bir saika-i zafir.

Yaşa çok yaşa Osmanlı zabıtı yaşa çok yaşa Osmanlı efradı bir havirdar olunuz. Ala sainizi mevkur alsun alsun ki siz hamaset kahramane güzele basalet katriyenizle nizam ve intizam güzel, kakkiset makasadınızla hep varlığınıza vatanınıza beklediğine ayrı direttiğiniz. Anı bir murad ettiğiniz bugün

vatandaşlarımızın mevcudiyeti anların kalblerinde mükennidir. Anlar işte bugün sizinle iftihar ediyorlar.

Dün bütün osmanlılar sizin az gördüğünüz nuşut-ı ruhani buldular babalar analar evladlarına gep sizden bahs ettiler. Sizi istikbalin o askerlerine numne gösterdiler. Sizi dualar ettiler. Sizi uzaktan ve fakat yakından gözleri sizin en ufak bir hareketiniz sima gözün en görünmez çizikleri görmeyenlere bilmeyenlere nasıl bir ask lahvete ile tasvir edildi. Sizin o kahramana etvarınız sizin o hamiyetli münazır setutginiz bizim kuvve-i hafızamızda nasıl menkuş olub kaldı. Sizi yad ideceğiniz daima yad ideceğiniz. Yalnız biz değil bizden sonra gelenler de yad edecekler yaşasın asker! diye bağıracaklardır.

Zan edermisiniz ki bu takdirat yalnız takdirat hisse ve zatiyedir. Zan edermisiniz ki liasanımızdan sudur eden bu ay şükran sarf bir nidayı hususidir? Hayır askerimizin dünkü resmi geçitte ibraz ettikleri bu feyz na metnahi mahdut değil ilmi şumuldür. Bugün vücut siyasiyemiz ihtişam kavmiyemiz ehemmiyet milliyemiz beyne'l-dül masduktur. Çünkü evvla halk zevalcele sonrada askerinin intizamına itka iden bu devlet işte yalnız askeriyle askerliğiyle beynel minel vaziyetini takviye idecekdir. Bugün devletlerin devlet-i osmaniye hakkında beyan emin ve itimad itmeleri onu muhafaza istikbale muktedir. Görmeleri işte osmanlı askerinin ibraz itdiği şahamet vatanpervarane teknil cemiyet pervane siyasindedir. Demek ki dünkü resmi geçit yalnız bir parlak resmi milli değil belki intizar alimin münakıf olduğu bir rasime-i beynel mineldir.

İşte vatan kahramanlarına borçlu olduğumuz en büyük minnet ve şükran alal-husus bu mülahadıza-i beynel minelden naşidir. Osmanlı ordusunda zekalarıyla emirleriyle kumandanlarıyla vücutlarıyla bu teknil ibda' ihraz eden zabitan ve ifrad o resmi geçitle yalnız vatandaşlarının kalbinde değil bütün ali vatandaşlarının kalbinde değil bütün ilmin nizare-i dikkatte bir hatıra-i şekuvet ve şan bırakıyorlar.

Ta'liyat vatan nam güzünine harbiye nazarımızı müşarun ileyh refakat eden kumandanlarımızı müşarun ileyh refakat eden kumandanlarımızı selamlar milletin erbabı iftidare canı gönülden ihaf ettiği minnet ve şükran tercüman olmakla kesbi mebahat eyleriz.

Yaşasın sevgili padişahımız sultan Mehmed han hamisi hazretleri!

Yaşasın Osmanlı Kumandanlarıyla zabıtları

Yaşasın bilumum osmanlı askeri!

Yaşasın Meşrutiyet.

1.7.1.2.Bulgaristan Kral ve Kraliçesi Hazretleri

Bulgaristan kralı ve Ferdinand hazretleri yanlarında kraliçe Eleonor hazretleri ve müvacehelerinde mihmendarları kırk Ahmed Fevzi Paşa olduğu halde dört atlı bir saltanat arabasına rakib oldukları ve maiyeti erkani dahi diğer istabil amire arabalarına rakib ve arabaların etrafından sabah saat ikide misafiren ikamet etmekte oldukları yıldızda merasim dairesinden hareketle Dolmabahçe sarayı hümayununa azimet eylemişlerdir.

1.7.1.3.Saray-ı Hümayunda

Sarayı hümayun Dolmabahçe caddesine nazarı saltanat kapısından sahil kapısına kadar hademe-i hissa-ı şahane efendiler ahz mevki' etmişlerdi.Kral ve kraliçe hazreti ve maiyetleri erkano bu kaptan sarayı hümayuna dahil oldukları zaman sarayı hümayun erkani ve memuriyeti müşarun ileyhimayı istikbal eylemişler ve sahilde bulunan sükudlü vapuruna kadar teşyi' etmişlerdir. Kral Ferdinand hazretlerinin vapura dahil olduklarını müteakip vapurun Garandi direğine Bulgar kraliyetine mahsus bayrak keşide edilmiş ve vapur saat iki buçukta iç fenerde Bulgar kilisedisine mütevecihhen tahririn cerh azimet eylemiştir.

1.7.1.4.Gez Üzerinde

Sükudlu vapuru hümayunu Donanma-yı osmaniye'nin önünden merur ettiği sırada Ertuğrul yatı musikası Bulgar marşını terennüme başlamış vapurda bulunan asakir-i osmaniye tarafından selamlaşmışlardır. Vapur-ı hümayun yarım yol gidiyor ve o esnada köprüler küşad ediliyordu. Vapur körülerden geçerken perilerin açılan mehallerinde bulunan polis memuriyeti ile jandarmalar resmi selamı ifa eylemişlerdir.Sükudlu vapuru halice dahil olduğu zaman donanmayı osmani tarafında dahi resmi selam ifa kılınmış.Mesudiye zerhilisi muzikasıda bulgar marşını terennüm etmiştir.Haliç pek kalabalık idi. Hususi İstanbul sandıklar hınca hınç diyecek bir surette ahali ile mali bulunuyordu.

1.7.1.5.Bulgar Kilisesinde

Vapuru hümayun saat üç çeyrek kala Balatta kain Bulgar kilisesinin mücedid inşa kılınmış olan iskelesine yanaşmış ve memurin teşrifatiye ile kilise ruhbanı taraflarından kral ve kraliçe hazreti istikbal edilmiştir.İskeleden kilisenine kadar dahili tefriş edilmiş idi. Kilisenin hariç ve civarında bulunan mebai riyat osmani ve Bulgar bayrakalarıyla donatılmıştı.İskelenin yanında Fatih jandarma bölük kumandanı nazif efendinin kumandasında bulunan bir bölük jandarma bulunmakta ve iskeleden kilise kapısına kadar Eyüp istihkam taburu asakiri safbeste-i itiram olmakta idi. Kral ve kraliçe hazreti ile maiyetleri erkanı kiliseye dahil olarak metropolid Öksenti Efendi tarafından icra kılınan merasim ruhaniyede hazır bulunmuşlar ve kiliseden çıktıkları vakit kilisenin kapısında duran bazı sefera zevceleriyle uzun uzadıya mülakat ederek bunların yanlarında bulunan çocuklar ilede mülatifa etmişlerdir.

1.7.1.6.Kiliseden Avdet

Kral ve kraliçe hazreti ayn mersasimle teşbi' edilerek yine Kilisenin iskelesinden sükuclu vapuru-ı hümayuna rakib olmuşlardır.

Vapuru-ı hümayun saat üç çeyrek geçe hareket eylemiştir.

Avdetde sükuclu vapurunun garandi direğine yine ayn bayrak çekilmiştir. Vapurun hareketinde ahali iskele üzerinde (havra) diye bağırımlarını müteakıp kral hazretleri güverteye çıkılarak ahaliyi selamlamışlar ve vapur uzaklaşınca kadar güvertede bulunmuştur.Sükuclu vapurunun azimet ve avdetinde ayvalık istamboti kalagözlük ediyor. Kamer istamboti dahi yanı sıra gidiyordu. Liman reisi Mustafa bey sükuclu vapurunda bulunmakta idi.

1.7.1.7.Muvasalat

Sükuclu vapuru saat dörtte sarayı hümayun rıhtımına mabeyni hümayun erkanı ve memriyeti taraflarından istikbal edilmişlerdir. Hademe-i şahane efendileride müşarun ileyhümayı selamlamıştır.

1.7.1.8.Meclis-i Mebusanda

Vapuru hümayundan çıkılmasını müteakıp kral ve kraliçe hazreti ile mihmendarları Ahmed Fevzi Paşaya yine saltanat arabasına ve maiyetleri dahi istabil amire arabalarına rakip olarak saat dört buçukta Dolmabahçe sarayı hümayunundan

Meclis-i mebusanıya mütevecihhen hareket eylemişlerdir.Meclis-i mebusana muvasalatlarda Reis Ahmed Rıza Beyefendi ile reisi sani Mustafa Asım Efendi ve mebusanından bazıları taraflarından istikbal edilmişler ve meclisin muhafazasına memur ser-komiser Naci Beyle polis memurini tarafından dahi selamlanmışlardır.

Ahmed Rıza Bey kraliçe hazretlerine kolunu takdim etmiş olduğu ve kral hazretleri ile Mustafa Asım Efendi dahi yan yana yürümekte buldukları halde yukarı kat solununda zatı şevket semat hazreti padişahiye mahusus olan odaya azimet edilmiştir.

1.7.1.9.Mezkuratın İstima'ı

Müteakiben maiyetleri erkani dahi mezkur odaya gelerek bir middet istirahat edildikten sonra umumi mezkurat salonuna geçilmiştir. Kral Ferdinand ve kraliçe ile Envor hazretiyle mihmendarları Ahmed Fevzi ve Salih Paşalar ve maiyetleri zatı şahaneyeye mahsus locadan ve değirmen memurini dahi sefera locasından müzekarati istima'a başlamışlardır. Meclis Ahmed Rıza Beyefendinin tahtı riyasetinde ictima' itmiş ve meskufat kanuni müzakire bulunmuştu.Dahiliye,Mahliye,Nafia nazırları dahi mecliste idiler. Müzakireye ibtidar edilmezden evvel mebusandan Basri Efendi:

Mezkurata başlamazdan evvel komşumuz Bulgaristan kralı hazretleirnin meclislerimizi ziyaretinden fevkalade müteşekkir bulunduğumuzun zabıta geçirilmesini rica ederim.

Demiş ve bu teklif umum-ı tarafından (Kabul, Kabul) sedalarıyla beraber uzun uzadıya alkışlanmıştır.

1.7.1.10.Avdet

Kral ve kraliçe hazretleri yarım saat kadar meclisi mebusan mezkuratını istiadan sonra avdet arzusunu ezher etmeleriyle Ahmed Rızanın efendi reis sani Mustafa Asım Efendiye riyaset terkle kral ve kraliçe hazretini teşyi' eylemişlerdir. Müşarun ileyhanın avdetlerinde dahi aynı merasim ifa olunmuştu.

Kral ve kraliçe hazreti sultan arabasıyla saat beş buçukta Meclis-i mebusandan hareket ve saat altıda merasim dairesine muvasalat eylemişlerdir.

1.7.1.11.Ziyafet

Evvelce de yazıldığı üzere tarafı kraliden merasim dairesinde zatı hazreti padişahiye bir öğle ziyafeti verilmesi mukarrer olduğundna mezkur ziyafete mud'u bulunna sadrazam Hakkı Paşa ayan reisi Said Paşa meclisi mebusan reisi Ahmed Rıza Beyefendi hariciye nazırı Rıfat Paşa ve medamesi dahiliye nazırı Talat Beyefendi hariciye nazırı Mahmud Şevket Paşa askeri otomobili ile gelmişlerdir.Maliye nazırı Cavid Beyefendi, bahriye nazırı Halil Paşa, adliye nazırı Necmeddin Molla Beyefendi, orman, maden ve ziraat nazırı Marakordato Efendi ve mademesi, nafia nazırı Hilaciyen Efendi ,Ayan reisi sanisi Ahmed muhtar paşa, birinci ordu kumandanı Yaver Paşa, Sofya sefiri Asım Bey ve madamesi ayanadan müşir Fuad Paşa, keçecizade İzzet Fuad Paşa, Bulgaristan sefiri Mösyö sarafof ve madamesi kral ve Kraliçe hazretinin virudlarını müteakip merasim darisesine gelmişlerdir.

1.7.1.12.Teşrif-i Şahane

Zat-ı hazreti padişahi saat altı buçukta müvacehe mülakanelerinde veliahd sultan devletlü necabetlü ve mait seniye kumandanı Ömer Faik Beyi istabil amire Müdürü Şerfi Bey ve yaverandan kol ağası Rıfat ve Mustafa Beyler buldukları halde bir Sultan arabasına şeref bahş iclal olarak merasim dairesi teşrif buyrulmuşlardır.

1.7.1.13.Muvasalat Şahane

Zatı şevket semat hazreti padişahi merasim dairesine muvasalat buyurduklarında dahi kral Ferdinand hazretleri cenabından istikbal edilmiştir.

Zat-ı şahane kral ve kraliçe veliahd hazreti ve heyeti vükela istirahat salonuna azimetle orada bir müddet mülakat eylemişlerdir.

Saat yedide merasim dairesinin üst katında bulunna teşrifat salonunda ihzar edilen ziyafet salonuna geçilerek ziyafete ibtidar edilmiştir.

Salçalı Dorafli Cılbır Yumurta

İki nev' börek

Levrek balığı nevrejiyeden

Enginarlı tarfi' büftök

Soğuk gögлек

Kıl konmaz

İki nev' pilav

Karamalı hurma

Pandispanyalı şarlot

1.7.1.14.Sefirede

Sefirede zatı hazreti padişahinin yemin ve müvacihe şehriyarlarında veliahd saltanat yusuf İzzeddin Efendi hazretleri müşarunileyh hazretlerinin sağ taraflarında madam Rıfat Paşa sol taraflarında kraliçe hazretleirnin damdatorları madam Rıfat Paşanın yanında ayan reisi dam doktor yanında Ahmed Rıza Beyefendi kral ve kraliçe hazretlerinin yanlarında dahi sadrazam ve hariciye nazırı paşalar ahz mevki' eylemişlerdir.

Sayfa: 2

İtame sarayı hümayun aşçılarından İsmail Hüseyin ve Abdah Efendilerin nezreti tahtında ihzar edilmiş idi. Ziyafetin imtidayı müddetince musıkayı hümayun tarafından marş sultani ve Bulgar marşı ve meşahir musiki şanasanın müntehip parçaları terennüm edilmiştir.Ziyafet altmış kişilik idi. Kral hazretlerinin muitleri erkanı orta katda yirmi dört ve alt katta dahi yirmi kişilik seferlere istihzar olmuş idi.Ziyafete saat sekizde nihayet verilerek istiharat salonuna geçilmiş ve saat sekiz buçukta evvela ruusa ve vükela Hürriyet-i Ebediye tepesine azimet eylemişlerdir.

Zat-ı hazreti padişahi hazretlerinin azimetleri

Zat-ı hazreti padişahi kral Ferdinand hazretleriyle dört atlı sultan arabasına rakib olarak müvacehe-i mülükanenin Ahmed Fevzi Paşaya almışlardır. Arabanın önünde mızraklı süvari askeri gidiyor, olduğu yaveran padişahi arabaya takib ediyordu.

İkinci arabada veliahd saltanat Yusuf İzzeddin Efendi hazretleriyle Kraliçe hazretleri ve mihmendar Salih Paşa bulunurdu. Diğer on altı arabata dahi sarayı hümayun erkanı ve kral hazretlerinin muitleri rakib olmuştu.

Saat sekiz buçukta merasim dairesinden bu suretle bir alay vala ile çıkılarak hareket Ebediye tepesine tevcihe azimet olmuştur.

1.7.1.15.Resmi Geçit Resmi Geçide Giderken

Dün beyoğlu taksim taraflarından geçen halkın tehacimi görülmeğe şayiste idi.Her noktadan her necireden atılan nazarların sevgili askerlerinizin şerefli ve kıymetli vücudlarını tasvir imkan haricindedir. Osmanlı ve Bulgar bayrakları beyoğlu taksim şişli caddelerini tezyin ediyor herkes bütün nokta-i nazırı Hürriyet-i Ebediye tepesine o mukaddes mehale tevcih etmiş gidiyor muttasıl gidiyordu....

Arabalar tramvaylar otomobiller yekdiğerini ta'kip idercesine süratle koşuyordu.

Şişli civarı, alalhusus eksirag hane sureti fevkalade tezyin edilmiş idi.

Şişli ciheti heyeti umumiyesi itibariyle sureti latifede bayraklarla donatılmış her cihetten asar-ı itsam görünmede bulunmuş idi. Saat beş buçuk radlerinde bulunmuş idi saat beş buçuk raddelerinde taksim kışlası meydanında saat beş buçuk radlerinde taksim kışlası meydanında asakir-i osmaniye azimet hazırlığına başlamışlardı.Kat'a merhal eden beylerce halk dağ cebhesi altında o vasi' meydanı uzakdan sir ile iktifa ediyorlardı. Ruiyetler ve müntesibin matbuat az dahamından güçlkle ilerleyebiliyor. Müsaade varakalarını ibraz işe karakolları geçebiliyordu.

1.7.1.16.Tevennül

Dün en çok beş gürun para kazanan kumanyalardan biride tevennül idaresi idi. Sık sık hareket ettirilen vagonlar balk istifi ta'birinde yine de fevkinde idi. Vagonlarda muhderata tahsis edilen iki perdeli mehal islam hanımlara gayri kafi geliyordu.Halk mutlak gitmek resmi geçidi görmek istediği için bu izdahamı bu sıkıntıyı aldırıyor, ayakta durabilecek tabir yere razı oluyordu. Tevennül iyi kötü ahalinin bu arzusunu icraya müsaade idi.

1.7.1.17.Tramvaylar

Tramvayların faaliyeti tevennülden hiç de aşağı değildi. Tramvayı kampanyası o zavallı bayrakların hele dünkü hakkını bilmeyiz ki nasıl odaya bilecektir. Karaköyden beyoğluna hemen her dakikada bir tramvay hareket ettiği halde arabalarda yer bulmak pek müşkil idi. Tramvaya binebilmek için halk osmanlı bankasının önünü geçmiş yeni yola doğru çıkmış idi. Yukarıdan gelen tramvaylara herkes yari yoldan hücum gösterebiliyordu. Şişlihane karakolu önüne kadar çıkıp da

aşağıya aynen tramvay arabalarına atılan kontürlerin ihtarına kulak asmayarak birbirini çekinebilenler az değildi. Galata sarayının önünde aynı halde idi. Tramvay bekleyenler o koca caddenin iki tarafını acaba bir mesafeye kadar işgal ediyordu. Tramvay ile şişliye gidecek olanlardan bir kısmı tramvay arabalarına binebinmek için başka bir tedbir bulmuşlardı. Galata sarayından galataya aynen boş tramvaylar Binerek aşağı iniyorlar, tramvaydan çıkmayıp tekrar bilet alarak şişliye gidiyorlardı. Hakikaten bundan başka harede yoktu.

1.7.1.18.Arabalar

Altıncı daire belediyenin gazetlerle neşr olunan ilan ve ihtarine rağmen dün arabacıların yanına varılmıyordu. Galatadan arabaya binmek isteyenleri arabacılar kendilerine has olan bir nazar nafız ile şöyle bir süzüyor. Biraz fiyat düşkünü olanları yakaflarını öbür tarafa çevrelerin istemezliğe yahut müşteri var!” demek suretiyle başlarından seviyorlar gözlerine kestirdikleri zevatdan kırk ile elli arabasında bir ücret talebinde bulunuyorlar, hele kadınlara karşı en yüksek ta’rifeyi (belediyenin ta’rifyesi değil) tatbik etmek istiyorlardı. Muhabirlerimizden biri galatada bir arabacının resmi geçit mehaline gitmek isteyen birkaç islam hanımından dört mecdiye talep itdiğini bizzat görmüştür.

1.7.1.19.Resmi Geçit Mehalinde

Her iki tarafta zat-ı hazreti padişahiye vükelayı fuhham mahsus olarak renz olunan çadırların ahz mevki’ ediyor. Daha sonrada meb’usan ayan vükela sefera ümera ve mu’teberan ecanibe mahsus çadırlar müşahid olunuyordu.Macar talebesi mütesebibin matbuat tahsis idilen çadır yanında ihzar olunna diğer çadırda bulunurlardı.Saat yedi buçuk radderinde artık çadırlar dolsun piyade süvari biçici terennümatı altında müntezim yürüyüşlerle gelüb ahz mevki’ ediyorlardı. Davetliler çadırların ön tarafına doğru iskemleri sürmüşler suret mithaliganede asakiri osmaninin vuruduna intizar ediyorlardı. Bu esnada harbine nazır Mahmut Şevket Paşa hazretlerinin asakir otomobil ileteşrifleri vaki’ olmuştu. Müşarunileyh bir miktar süvari ile teftişat lazımede bulunurlar asakire selam vererek intizam askeri hakkında evamiri lazıme ita eyliyorlardı lazıme ita eyliyorlardı.

Asakire süngü tak ümeraya verildi. Artık asker intizam mahsusunu almış ümera intizar ediyordu. Saat dokuz raddelerinde marşı terennümsüz olmaya başladı.Saltanat arabaları o müntezim ordu içinde göründüler. Zat-ı şevketsemat

hazreti padişahi her iki tarafa selam veriyorlar Alkışlanıyorlardı. Arabalar zevari ihtâ eden çaddelerinin önüne geçirmek bütün heyeti askeriyeyi nazırdan geçirmek üzere bir teftiş icra ediyorlardı. Saat dokuz buçuk raddelerinde askerde hazırlıklar görünüyordu. Beş dakika sonra zatı hazreti padişahi ile kral ve kraliçe hazreti otağı hümayuna dahil oldular.

Resmi geçid mıntıkası iki kilometre sahasında olup resmi geçidin icra edileceği mehal ile zevarın çadırları arasında elli metrolük boş arazi bırakılmış ve mehal mezkur beyaz satenler üzerindeki locaların birer tarafı betraf mantukayı ve tarafı diğeride tertibatı askeriye mucebince alayların numarasını işaret verai etmekte bulunmuş idi. Boş arazi ile otağı hümayun ve sair bilcümle caddelerin buldukları mehaller zaten mevzi bir surette tertibat edilmiş olduğunda mehal-i mezkur yekdiğerine teller ile rabt olmuş birer metro irtifaında renz edilmiş olan sütunlar osmanlı sancağı temsir eden beyaz ve kırmızı kuredeler ile dipper sütunlar dahi Bulgar bandırası tasvir iden beyaz yeşil kırmızı kurdeleler ile tezyin edilmiş idi.

1.7.1.20.Otağ-ı Hümayun

Otağ-ı hümayun sureti mahsusada Dolmabahçe sarayı hümayunundan getirmiş koltuk kanapeler vaz olunmuştu. Mezkur kanapelerden zat-ı şahane ile kral hazretlerine mahsus olan taht tertibinde olup ve yaşına çevirdiği zemin ile sarayı ipek renkli saalları nakış edilmiş ve altun yaldızlı etrafları fevkalade bir surette işlenmişti. Otağı hümayun iki tarafına renz edilmiş olan kebir sütunlardan birine zat-ı hazreti padişahiye mahsus sancak diğer sütuna dahi Bulgaristan kralı hazretlerine mahsus bandıra keşide olunmuştu. Mezkur sütunlar fevkalade bir surette tezyin edilmişti.

Resmi geçit sahası daha sabahdan itibaren tahminen dört kilo metrelik bir mehali telden bir çit ile örterek tefrik ve bu telin etrafına zencir karakolları ikame edilmişti. İki bölük piyade askeri nokta halinde bütün medhaller ile mevki' laziesyi işgal ederek inzibata dikkat eylemekte oldukları gibi süvari polis ve jandarmalar mıntika dahilinde daima surette kol halinde gezmekte idiler. Zivar ile askeri alaylarının geçecekleri büyük kağıthane caddesi iki taraflı nokta halinde işgal edilmişti.

1.7.1.21.Saat Beşte

Saat beşe geldiği vakit erkan arasında bazı zevat mıntika dahilini keş ve gūzar ederek mintak askeriye'nin muvakını pilan mucebince tertip etmişlerdir.

1.7.1.22.Resmi Geçit Askerin Virudu

Erkan-ı harp zabitanı keşf pılanlarını tedkik ve tanzim eyledikten sonra piyade kat'atı varud eylemeğe başlamış varai olunan mevki' varid eden askere (kaput gibi..) emri verildiği gibi yoklama nizamında ahz mevki' eylemeleri dahi emr olunmuştu.

1.7.1.23.Zevarik Virudu

Bu sırada her kısma mensup olan zevat virud eylemekte ve teşrifat memurları vasıtasıyla suret mahsusada luhaları talik edilmiş olan çadırlara taksim olunmakta idiler.

1.7.1.24.Kanun Memurları

Ciheti askeriyeden tayin edilmiş olan kanun memurları askerliğe has birukar ve ciddiyetle gerek zevarin ve gerek müeser mes'unun istirahatlarına nezaret eylemekte ve belediye memurları ise kendi vazifelerine bakmakta idiler.

1.7.1.25.Haram-ı Hümayun Mülükanenin Virudu

Askeriler virud eyledikten sonra haram-ı hümayun hazreti padişahi hamil olan arabalar virud etmeye ve caddelerin ciheti yemininde ahz mevki' eylemekde başlamışlardır.

1.7.1.26.Merhaba Asker

Umum-ı piyade kıt'atı yoklama nizamını ahz etmiş olduğu bir sırada ikinci fırka kumandanı zeki paşa maiyeti ümerasıyla beraber yoklama kordonu dolaşmıştır.Zeki Paşa kat'at askeriyenin her bölüğü önüne geldikde (merhaba asker) diye asakir osmaniyeyi selamlamakta ve asker dahi hep bir ağızdan (merhaba) nidalarıyla ona eylemekte idiler.

Bu sırada umum-ı piyade taburları geniş kol nizamında ve ba-umum bölüklerde takım kol nizamında ahz mevki' eylemekde ve bir taraftan dahi muzikalarla asker virudu etmekte idi.

Kat'at-ı askeriyeye memur kumandanlar kendi alay ve taburlarını devr ve tertibatı askeriyeye nezaret eyliyorlardı. Resmi geçit birinci ordu kamilen iştirak eylemişlerdi.

1.7.1.27.Kat'atın Tertibat-ı Umumiyesi

Birinci fırka taburları ön safda ve ikinci fırka taburları dahi arka safta bulunmakta idiler.Birinci fırka taburlarının sol cenahında maslah topcu kat'atı ve ikinci fırka taburlarının sol canibinde kezalik maslah topcu kıt'atı ahzu mevki' eylemişlerdi.

1.7.1.28.Harbiye Nazırı Virudu

Saat sekize on kala harbiye nazırı Mahmut Şevket paşa hazretleri muiti erkaniyla beraber zerhli askeri otomobiline rakib oldukları halde resmi geçit mevki'ine muvasalat eylemişlerdir.Harbiye nazırı kıt'at askeri önünden geçer iken zabitan ve asakir tarafından selamlanmış ve müşarun ileyh o sırada kumandanları nezlerine davar ederek bazen evamir ita buyurmuştur.

1.7.1.29.Zivar ve Müdavin

Tam saat sekizde bilcümle zivar ve müdavin mevki mekzure muvasalat etmişler ve çadırlarda gösterilen mevkii teşrifat memurları vasıtasıyla oturmuşlardı. Her bir çadırda iki kanun memuru ile bir belediye çavuşu tertibata nezaret eylemekte idi.

1.7.1.30.Yoklama Tertibatı

Saat sekiz buçukta birinci fırka birinci tabur tarafındna çalınan bir boru sedası harbiye nazırı Mahmud Şevket Paşanın yoklama tertibatına nezaret eyleyeceğini kat'at askeriyeye ilan etmişti.Mahmud Şevket Paşa muiti erkanı askeriyeye beraber kıt'atın tertibatına nezaret eylemek üzere keşfe çıktı. Yarım saat zarfında umumi ve askeri yoklama hitam bulmuştur.

1.7.1.31.Süngü Tak

Yoklama tertibatı hitam yoldan sonra .. ile verilen uzun kıt'at askeriyeye kamilen süngü takayidler ve rahat tur nizamında bulunmakta idiler.

1.7.1.32.Manga Nizamı

Rüzgar oldukça şiddetli bir surette ve zani hasebiyle kıt'ata verilen emr üzerine asker düzgün olarak manga nizamında bulunmakta idi.

1.7.1.33.Silah Omuza

Beş dakika sonra zat-ı hazreti şahanenin teşrifleri haberi gelmekle askere silah omuza kumandası ita edilmiştir.

1.7.1.34. Teşrif-i Şahane

Muzika selam havası çalmağa başladığı sırada askere selam dur kumandası ita edilmiştir. Zat-ı hazreti şehriyari resmi geçit mehaline şeref muvasılatlarında saltanat arabasıyla taburların aralarında dolaşarak yoklama nizamını icra buyurmuştur. Zat-ı şevketsemat hazreti padişahi ile kral Ferdinand hazretleri kıt'at-ı askeriyenin önünden geçer iken her alayın muzikası Bulgar marşını terennüm eylemekte idi. Alay vala sol cenhadan ve askerın ciheti yemininden mürur eylemiştir. Sol cebhedeki arazide bulmakta olan ahali zat-ı hazreti padişahi ile kral hazretlerini alkışlamışlardır.

1.7.1.35. Otağ-ı Hümayuna Muvasalat

Yoklama icrası ve askerın muayene vaziyeti ikmal edildikten sonra zatı şahane ile kral ve kraliçe hazreti otağı hümayuna dahil olmuşlar ve otağı hümayunun sağ ve sol taraflarına rekz edilmiş olan sütunlardan sağdaki sütuna zatı şahaneye mahsus sancak ve sol taraftaki sütuna dahi kral hazretlerine mahsus olan bendenize keşide edilmiştir.

Umum kıt'at o sırada resmi geçit hazırlık emrini ahz eylemişti.

1.7.1.36. Bulgar Ümera Askeriyesi

Bu sırada kral hazretlerinin maiyetinde bulunan Bulgar süvar olarak otağı hümayunun karşısında ahz mevki' eylemişti.

1.7.1.37. İrade-i Şahane

Resmi geçide ibtidar olunması hususuna irade-i seniye şeref sudur olması üzerine birinci ordu kumandanı irade-i seniyye tebliğ ve lazım gelen kumandayı ita eyledikten sonra kılıç ile müvacehe şahanede zat-ı hazreti padişahi selamlayarak otağı hümayun sağ cenahta ahz mevki eyledi.

Bu sırada resmi geçide ibtidar olmuştur.

1.7.1.38. Harbiye Alayı

Evvela mekteb-i harbiye talebesinden müteşekkilharbiye alayı bölük cebhesi resmi geçid nizamında olarak geçide giden sonra manga kolay nizamiyle avdet eylediler. Muzika resmi geçit marşını terennüm eylemekte idi.

1.7.1.39.İlk Alkış

Harbiye alayı mektebi harbiye müdürü Bekbaşı ve Hib Beye kumandasında bulunmakta ve alaya mahsus muzika alaydan sonra yürümekte idi.

1.7.1.40.Topçu Mektebi Taburu

İkinci kısmı olarak topçu mektebi taburu takım cebhesi nizamında olarak geçmişlerdir.

1.7.1.41.İstihkam Bölükleri

Topçu mektebi istihkam bölük bölük ciheti nizamında olarak mürur etmiştir.

1.7.1.42.İndehat Mektebi

Malatyada kain indehat mektebi esas bölük bölük cebhesi üzerine hareket eylemişler ve cümlesi alkışlanamışlardır.

1.7.1.43.Birinci Fırka

Birinci fırka birinci nişancı taburu Bekbaşı servet Beye kumandasında olarak bölük cebhesi nizamında mürur eylemiştir.

1.7.1.44.Haraket Ordusundan

Nişancı taburundan sonra hareket ordusundan bir tabur dahi bölüm cebhesi nizamında mürur eylemekte idi.Yine hareket ordusundan bir tabur kezalik bölük cebhesinde olarak mürur eylemiştir.Haraket ordusu taburları erkanı harb miralay Hasna İzzet Beye kumandasında bulunmakta idi.

1.7.1.45.Alay Kumandanları

Alay resmi geçidini icra eylemekte bulunan tarafında alayları mürur dinceye kadar ahz mevki' eylemekte idiler.

1.7.1.46.Nişancı Taburu

Harbiye nezaretinde ara maz nişancı taburu dahi bölük cebhesi nizamında hareket eylemiştir.

1.7.1.47.Birinci Fırka Taburu

Sırasıyla birinci fırkaya mensup olan taburların umumiyetle bölük cebhesi nizamında olarak hareket eylemekte idiler.

1.7.1.48.İkinci Fırka

Birinci fırkanın resmi geçidi hitam bulmaktan sonra ikinci fırka umandanı Zeki Paşa otağı hümayuna takriple zatı şevket semat hazreti Padişahiyi selamlayarak ordu kumandanı yaver Paşanın sağ gerisinde ahz mevki eyledi.Bunu müteakip ikinci fırka resmi geçidi mübaşiret etti.İkinci fırkanın bilumum taburları umumiyetle bölük cebhesinde olarak resmi geçit icra eylediler.

İkinci fırkanın altıncı alayı ikinci taburlarında şehzade devletlü necabetlü Cemaleddin Efendi hazretleri takım zabıtı halinde hanedan al osmanlı nişanını teallik eylemiş olduğu halde mürur eder iken kral ve kraliçe hazreti ile bilumum zivar müşarun ileyh fevakalade bir surette alkışlamışlardır.Mezkur taburu müteakip istihkam taburu mürur eylemiştir.Birinci ordu makam yaveri taburların sureti murürlarına nezaret ediyordu. Birinci ve ikinci fırka taburları resmi geçidi icra eyledikten sonra kagıthane caddesi tarikiyle mana kabul nizamında olarak avdet etmeye idiler.

1.7.1.49.İtfaiye Alayı

İkinci fırka resmi geçidi hitam bulduktan sonra Der-sa'adet asfaiye alayı cüzi tam halinde mürur eylemekte idiler. İtfaiye alayı ifradı kırmızı renkli ve zabitan beyaz nil mağfırlar giymişlerdi.

1.7.1.50.Kal'a Topcuları

İtfaiyeden sonra bahri siyah kala topcu alayı bölük cebhesi halinde mürur eylemiştir.

1.7.1.51.Etralyoz Bölükleri

Metrolyaz bölükleri isterler üzerindeki metrolyoz ve cebhanelikleriyle gayet muntezim surette resmi geçit nizamında mürur etmişlerdir.

1.7.1.52.Seri Ateşli Toplar

Metrolyoz bölüklerinden sonra seri ateşli cebel bataryaları batarya cebhesi halinde mürur eylemiştir.

1.7.1.53.Suları Harbiye Bölüğü

Piyade kat'atının manevreleri hitam bulduktan sonra harbiye suvari bölükleri bölük cebhesi halinde ve süratli bi surette mürur etmişlerdir.

1.7.1.54.Mızraklı Süvari Alayı

İshak Paşa kumandasında bulunan mızraklı süvari alayı dahi süratli bir surette bölük cebhesi nizamında mürur eylemiştir. Süvarinin bir nizam tam ile mürur cümleinin nazır hayrını celp eylemiş ve pek ziyade alkışlara mazhar olmuştur.

1.7.1.55.Sahra Bataryaları

Süvari resmi geçidi hitam bulduktan sonra seri ateşli sahra topcu bataryaları kemal muhabbetlü ve batarya cebhesi nizamında olarak geçmiştir.Geçit resmi hitam bölük kat'at umumiyetle yola dizilmekte idi.Katatin bu suretle saf harb nizamati ahz eylemesi gayet parlak son derecede muhteşem bir manzara arai idiyordu askerin bir üçü Hürriyet-i Ebediye tepesinde diğer üçü taksimde bulunurdu.

1.7.1.56.Otağ-ı Hümayunda

Resmi geçit esnasında müteaddid fotoğraflar aldığı gibi geçit resmi hitam bulduktan sonra otağ-ı hümayunda zatı hazreti padişahi ile kral ve kraliçe hazretinin ve maiyetinde bulunan zevatın fotoğrafları ahz edilmiştir.

1.7.1.57.Sefera Ecnebiye

Sureti mahsusada renz edilmiş olan çadırlara bulunan sefera ecnebiye vaki' bulunan davet üzerine otağ-ı hümayuna gelerek şeref mesvale ail olmuşlar ve kral ve kraliçe hazreti ile de müddet görüşmüşlerdir.

1.7.1.58.Kral Hazretlerinin Avdeti

Kral hazretleri zatı hazreti padişahiye osmanlı ordusu resmi geçidin intizam vüsutuna başka bir yerde tesadüf eylediklerini beyan ile tekrar ibraz takdirat etmişlerdir.

Müşarun ileyh harbiye nazırı ilede mülakat ederek osmanlı ordusunda görüşmüş olduğu intizamdan dolayı derce-i nihayede memnün ve müteşekkür kaldıklarını ifade buyurmuşlardır.

Kral ve kraliçe hazreti bir müddet daha zat ikdas hazreti padişahi ile mülakat edildikten sonra veda etmişler ve kraliçe hazretleriyle birlikde ihzar edilen bir saltanat arabasına rakib olarak avder eylemişlerdir. Karla hazretlerinin maiyeti erkani dahi diğer arabalar ile azimer etmişlerdir. Kral hazretlerinin sağ tarafında kral ve muvacehelerinde mihmendar Ahmed Fevzi Paşa bulmakta ve saltanat arabasını bir süvari müfrezesi takip eylemekte idi.

Kral hazretleri kağıthane cadde-i kebiri tarikiyle geçer iken caddede saf harp nizamında ahz mevki' etmiş olan kıt'at-ı askeriye tarafından selamlanmakta idiler.

1.7.1.59.Avdet-i Hümayun

Zatı hazreti padişahi kral hazretlerinin azimetlerinden sonra daha bir çadırın saat kadar veli ahd hazretleriyle beraber otağı hümayunda kalarak harbiye nazırı Mahmud Şevket Paşa hazretleri huzuru hümayuna celb ve bazı aradat seniye tebliğ buyurmuşlardır.Bu sırada şayan buyrulan müsaade-i seniye üzerine vükeladan bazılarıyla sarayı hümayun çalanan vazı zevarı huzur hümayunda şeref vusule nail olmuşlardır.

Ba'de teşrif şahaneyi mütezemin irade-i seniye seryaver Hurşid Paşa tarafından tebliğ olunmakla saltanat arabası otağı hümayun tevacehesine getirmiştir.Zat-ı şahane arabaya rakib olmuşlar ve müvacehe-i hümayunlarına veliahd saltanat devletlü necabetlü Yusuf İzzetdin Efendi hazretlerini almışlardır.Rehgüzar hazreti padişahide safbeste-i ta'zim bulunan kat'at-ı askeriye (padişahım çok yaşa) duasını yezagar ediyor ve alayların muzikası selam havasını ve marş sultaniye terennüm eyliyordu. Yollara da beylerce halk sevgili padişahımızı kamiş ihtiram alkışlamakta idi.

1.7.1.60.Askerin Avdeti

Zat-ı hazreti padişahinin avdeti hümayunları vaki' bulduktan sonra kumandanları tarafında bilcümle kat'at-ı askeriye avdet emri verilerek askeri tertip nizamı dahilinde kat'aları avder eylemişlerdir.

1.7.1.61.Malumatı Mütemme

Dün resmi geçitte hazır bulunan diğer bir muhberamızda müşahidatı şu suretle hikaye itmiştir.Otağı hümayunun önünde gördüğü hümayundan evvela kral Ferdinand hazretleri sonra zatı hazreti şehriyari etmişlerdir.Otağı hümayun bir müddet istirahat eyledikten sonra kral hazretleri harbiye nazırı Mahmud Şevket Paşa ile mülakat etmişlerdir.Resmi geçide ibtidar edildiği sırada zatı şevketsemat hazreti padişahi kıyam buyurarak otağı hümayun ön tarafına doğru biraz yürümüşlerdir. Zatı şahanenin sağ taraflarında veliahd hazretleir vusul taraflarında kral Ferdinand hazretleri ahz mevki' eylemişlerdi.

Kral hazretleri bu esnada dahi harbiye nazırı Mahmut Şevket Paşa ile görüşürler bazı istizahatte bulunuyorlardı. Kral hazretlerinin maiyetleri erkanı otağı hümayunun sol tarafında ve süvari ecnebiye dahi sağında ediniz. Resmi geçide başlanmazdan makam seferatı ecnebiye ateş militerlerinden bazıları esb suvar olarak resmi geçit icra idecek askerin arasında dolaşıyordu. Rüzgarın şiddetinden otağı hümayun önündeki istinadgahlardan ikisi düşmüş ise de ser yaver Hurşid Paşa ile istabil amire müdürü Şeref Bey taraflarından hemen düzeltilmiştir.

Kral Ferdinand hazreteri pek hoş ve mahzuz görünüyordu. Müşarun ileyh büyük havasar alatu üniforması labis olup hanedan al osman nişanlarını takmışlardı. Bugün sultan Ahmed camii şerifinde icra kılınacak olan mevlüd hazreti risaletpenahi alayı valisini temaşa etmek üzere Bulgaristan kral ve kraliçesi hazretiyle maiyeti erkanı saat beş raddelerinde rakiblerime tahsis olunan arabalara rakiben Beşiktaş galata köprü tarikiyle sirkeci salkım sükad caddelerini takiben adliye nezareti dairesine geleceklerdir.

1.7.1.62. Adliye Nezaretinde

Kral ve kraliçe hazreti adliye nezareti memuriyetinden bazı zevata adliye hademesi istikbal edileceklerdir. O radde tahsis olunan mehalden mevlidi nebevi alayı valisini misafirlerimiz temaşa edeceklerdir.

1.7.1.63. Bufa Tertibi

Bulgaristan kral ve kraliçesiyle muiti erkanı mahsus olmak üzere adliye nezaretinde şehrimizin bazı şayan temaşa mahallerini dahi ziyaret ediceklerdir.

1.7.1.64. Bulgaristan Seferatından Ziyafet

Dün gece Bulgaristan sefiri Mösyö Sarakof tarafında kral Ferdinand hazretlerinin şerifine bir ziyafet verilmiştir. Tafsilatını yarınki nüshamızda ita edeceğiz.

Ermeni patriki Turyan Efendinin patrikahane meclisi muhtalti tarafından intihap aranan bir heyeti ile birlikte yarınki Cuma günü kral Ferdinand hazretlerini ziyaret eyleyeceğini evvelce yazmıştık. Ayandan Azaryan efendi ile meclis mezkur azasından doktor Torkumiyani ve Bulgar hastahanesi ser-tabibi doktor Yagobiyani Efendiler heyeti mezkureye iştirak edecektir.

1.7.1.65.Paris Borsası

23 Mart Sene 1910

Tablo.11.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 11,s.3,1910)

	Açıldı	Kapandı
Fransız 3		45 98
Divan-ı Mevhide	94 30	94 20
Şark-ı Şimendiferi		00 218
Osmanlı Bankası		715
Balya Kara Aydın		448

1.7.2.TELGRAFLAR

1.7.2.1.Mösyö Dö Batman Havleğ

Roma 22 Mart–Gerinal sarayında Alman başvekili Mösyö Döbatman Havleğün şerefine verilen ziyafette meubin meyanında müstafi heyet vükelada hazır bulunmuştur.(Osmanlı Ajansı).

1.7.2.2.Şimendifer Kazası

Mara Şalton (Cavade) 22-Garametin civarında bir yolcu treni yüksek bir sath meilde yoldan çıkarak aşağı yuvarlanmış 90 yolcu telef 45 kişi de mecruh olmuştur.

1.7.2.3.Bu Sene ve Herkeste Mebusan İntihabatı

Sarayı ova 22-Landatağ meclisine aza intihap etmezden makam Bosna ve Hersek islamları içtima' ederek bir program tanzim edecekler ve ve namazdaları kararlaştıracaklardır.(Osmanişir Lavid).

1.7.3.ŞU'UNAT

1.7.3.1.Devlet-i Osmaniye ve Bulgaristan Münasebatı

Bulgar matbuatından (Vesti) gazetesi kral ve kraliçe hazretanın Der-sa'adeti ziyareti münasebetiyle yazdığı bir bend mahsusda devlet-i osmaniye ile Bulgaristan arasında muhasalat samimanın husulü emrinde bu ziyaretin pek ziyade tesiratu olacağını beyan ettikten sonra iki hükümet arasında bazı mesail iktisadiyenin muza' bahş olması ihtimalini dahi dermeyan ediyor.

Gazetelerden birtakımı ziyaret vakia üzerine beyni hamede bazı mesail siyasiye dahi mevki bahs konulacağı yazmışlar idi. Halbuki böyle büyük bir ziyaretin

vuku' zaten aralarında mesail siyasiye menazi fihe bulunan tarafeyn için istiad edilecek kifayetlerdendir. Devleti osmaniye ile Bulgaristan arasında tasviyeye muhtaç hiç bir meseile siyasiyenin vücudu mefruz değildir. Devlet-i osmaniye usul cedide-i idarenin istelzam ettiği meşruiyet sahihe-i hakikatine tasrif etmiş ve memeliki osmaniyenin atiyen dahi ittihaz edeceği siyaseti pek açık ve sarih suretde azhar eylemiş olduğu cihetle devlet-i osmaniye için Derdest tasviye hiçbir mesele-i siyasiye mevcut olduğu malumdur. Kezalik eminiz ki Bulgaristan dahi zemin siyasette bize hitaben isdar edeceği teklif siyasiye mevcut değildir. Türkiyede meşrutiyet idarenin ve hakimiyeti milliye esasının vaziyetiyle istidar siyaset cihet istikameti ta'dil etmiş olduğunda Bulgaristannın dahi bize söyleyecek bir sözü kalmamıştır. Binaenaleyh ziyaret vakiada bu gibi mesail tezkir edilmeyeceği bedeyhi olduğundan anf elbeyan gazetelerin tahminatı nabimehluldur.

Bulgar gazetesinin zikr ettiği mesail iktisadiye gelince:Bundan iki milletin tekid ve tezyid münasebetine teallik edecek şeyler olduğundan bunlar her ne zaman olursa olsun zemin masahiye teşkil ediyorlar.Bu gibi masabahatın mevzui işhas saliseye dahi teallik etmeyeceğinden iki hükümet yalnız kendileri bir faide-i madiye mülahaza ettikleri o gibi mesailden baş başa verip bahş ediyorlar.

Yalnız bizce şurası muhakkadırki bu ana kadar bu gibi mesail iktisadiyeden dahi bahş henüz vakt olmamıştır. Zaten mesail mezkrenin olsa olsa esasları hakkında mesavele ifkar edilip şayid tarifince kabule bir temayil görünüyorsa onun tefriat ve tefsilatı bilaahire memurin mahsusayla teamik ve tedkik olunur.

Tarafeyn arasında iki ciheti de alakadar edecek menafi' iktisadiyenin mevcudiyeti inkar olunamaz. (Kendi yağıya kavrulmak) bir kaide-i muktesadane olduğuna göre hükümet mütecavire balkanya, ihtiyaçlarının bir kısmını mütekabilen ifa ve istifa edecek olurlarsa pek aklana bir harakette bulunmuş olurlar. Memalik-i osmaniye ile Bulgaristan böyle yekdiğerine arz hadamet edebilecek surette bir vücud iktisadiye malik oldukları cihetle pek uzaklara gitmeye hacet kalmadan bir mübadele ile bir kısım ihtiyaçalarını def'a muktedir olabilirler. Alahusus iki memleketin ikisi de arzu cüngücüyaneden ziyade iktisap feyz ve servet etmeye vakıf amal edecek olurlarsa memleketlerinin istihsalatı o nisbette artacağında münasebet iktisadiyeleri şimdiki derecesinde kalmayarak ileride haliliden hayli terki edeceğine şüphe yoktur.

Hele memeliki osmaniyede Bulgar ahalinin ve Bulgaristanda ehli islamin mevcudiyeti iki memleket arandaki münasebeti yalnız zahir değil batni bir surette dahi tezyide hidam iki anasıdır. Devleti osmaniye bilcümle ahalisine her anasının kavayı madiye ve maneviyesine sekun ve asayış dahilinde bir feyz bahş ettikten yekdiğerine bu ana kadar hasım can nazarıyla bakan iki tarafın ba'dema muhadntekarına bir suretde münasebet şahsiyelerini dahi takviye edecekleri bedhiyedir.

İki hemcivar hükümetin teb'ası arasında husule gelecek varid ve muhitin bilaahir musadifat resmiyeye dahi tesir bahş olacağı kimse inkar edemez. Osmanlı virus muharebesi üzerine ve belki ondan daha evvel Türkler ile Bulgar arasında devam edegelmiş olan birudetlerin muhasamaların hüsnü münasebete tavl edilebilmesi için iki memleketin ahval umumiyesinde bir salh müşahide idilmesine intizar ediyorlar idi. Bu salahın meşahide edildiğine kan' olduğumuzu beyan ederiz. Bulgaristan yeni bir hükümet olduğu gibi devleti osmaniye dahi idare-i cedidenin tesisıyla yeni esaslara göre kurulmuş bir devlet olduğundan iki hükümet meşrutiyetin taht terbiyesinde bulunacak ahalinin masrat ve münafiatlarını görür göz ile göreceklerine şüphe yoktur.

Bulgaristanın cihet iktisadiyede beklediği şeylerin nelerden ibaret olacağı selefül-zıkr Bulgar gazetersi vize söylüyor. Bu hususda ilk ökçe varid hatır olacak şey ticaret mahidesidir. İkinci derecede şimendiferlerin iltisakı maddesi gelir imiş.

İhtimalliğe diğer bazı mesail iktisadiye daha variddir ki anların atiyen husulüne şimdiki esaslar medar olacaktır.

1.7.3.2.Bulgaristan ve Türkiye Münasebeti

Sofyada münteşir "Perepertis" gazetesinden:

İstanbul ziyareti çoktan düşünölmüşü. Ziyaret mezkure yalnız hasiyat nazagane ve dostane ilanı için vuku' bulmayıp ehemmiyet siyasiyeyi dahi haizdir.Kral hazretlerinin rafakatında üç nazırın bulunması dahi bu hakikati teyid ediyor.Biz mademki Türkiye ile Bulgaristanın makarantine ve aralarında metin ve sağlam münasebet mütecavire ihdasına hüddam olan vesait teşebbüs ediyoruz, elbette İstanbulla gitmemize musayip sebepler vardır.

Türkiye ile Bulgaristanın iktisad zemininde birbiriyle memnun birçok menafia mühimmesi mevcuttur. Menafia mezkurenin mukteziyetin icrası tarafının dahilen tekamül iktizadiye ve mediniyesine pek ziyade yardım iderek iki komşu devletin kesb-ı kuvvet etmesini badi olacaktır.

Biz istanbul ziyaretinden öyle netayiş bekliyoruz ki analar sayesinde Bulgaristan ile Türkiye arasında metin ve daimi bir komşuluğun idamesine hüddam olan revabit mevcuda takviye olduğu gibi birtakım ravabit daha tevellüd etsin. Bu nokta-i nazardan istanbul ziyareti Balkanlarda sah ve asayiş samimi surette arzu eden Avrupa devletleri tarafında selamladığı gibi bütün Bulgar milleri tarafında dahi kemal derver ile tealkki olunuyor.

Der-sa'adette Bulgarca neşr olunan "Ve misti" gazetesinden:

Bugün meşrutiyet idareye malik olan geçiş Türkiye komşusu bulunan Bulgaristan kralı ihtiramat layıka ile istikbal etti.

Kral Ferdinand hazretleri bugün yeni bir idare-i meşrutiyetin meşrutiyetperver bir hükümdarı ve nazırı tarafınan kabul olunur. Kendisi osmanlı padişahlarının merasim resmiyesinde yeni bir muameleye mazhariyet şerefine nasıl olan ilk hükümdardır.

Osmanlıların birinci meşrutiyetperver hükümdarını kendi paytahtına kabul etmek şerefine ilk defla nail olacak hükümdarda ihtimal ki yine kendisidir. Böyle birçok ahval mühimmenin mecep memnniyet bir surette bir araya gelemsini biz tesadüfe hamil edemeyiz zira bu hal iki memleketin yalnız hürmet mukabelesinden değil menaki' iktizadiye ve siyasiyesine müstenid münasebet dostaneye olan ihtiyaçdan ileri gelir. Böyle bir mukaranet balkanlarda salh ve asayişin muhafazasına ve şiddetle arzı olunan Balkan ittihadının husulüne hadem en metin bir esas olabilir.

Bugünkü emniyetin ve hariçten vuku' bulacak hucumlara mütehaddiden mukavemet etmek arzu mukabelesinin tesiriyle balkan millerleri yekdigerinin hal ve istikbalini azrar etmekten feraget eyleyerek malik oldukları kuvayı maneviyelerini terakkileri uğrunda sarf edilebilirler. Bu sayede Balkanlar ecnebi hucumlarına ma'ruz kalmaktan da kurtarabilir.

Hem Türkiyede hem Bulgaristanda daima işitmekte olduğumuz sözler, bu iki komşu devlet ya muharebe yahut ittifak etmelidirler” sözleridir. Fakat muharebenin netayih faciası düşünülmemelidir? Şayan memnuniyetidir ki artık muharebe korkusu kalmamıştır.

Osmanlılarla Balkanların bugünkü dostane nümayişleri muharebe tehlikesinin münderf'a olmasından mütehassıl serveri ve istikbal hakkındaki ümitleri ara-i içindir.

Devir meşrutiyetin ibtidasından beri vatanları olan Türkiyenin teceddüd ve terkisi ameliyle yaşamakta bulunan Osmanlı Bulgarları bugünkü dostane nümayişlere bütün kalbleriyle iştirak ediyorlar.

1.7.3.3.Türkiye ve Çar Ferdinand

Sofyada Osmanlı sefiri vekili ve sefaret osmanlı baş katibi Refik Bey kendisine müracaat eden (Den) gazetesi muharibine şu sözleri söylemiş:

“Der-sa’adet ziyaret ve seyahati samimiyet esnasından başka bir fikre müstenid olamaz. Bu ziyarettirki gerek Bulgaristana ve gerek bizim ahalimize sahih kıymetini anlatacak. İki komşu millerin iktisadi ve siyasi terkilerini temini hüsnü münasebetlerinin takviyesiyle kabul olur. Şimdilik ittihad husulü biraz uzak görünürse de herhalde iki milletin yekdiğeriyle anlaşmaları yolu hözü gürmüştür.

Muhabir- Efendim zat-ı şahanenin Sofyaya geleceği haberi sahih midir?

Refik Bey-Şeriat-ı islamiyemiz gayet serbesttir. Hatıra hiçbir vakit götürmemelidir ki şeriatimiz böyle bir ziyarete mena’ teşkil etsin.(Balkan)

1.7.3.4.Sırbistan Kralının Seyahati

Varşova 22 Mart- Rusya çarının rakibine mahsus olan tren Sırbistan kralı ve maiyetini almak üzere Sen Petersburgtan buraya muvasalat etmiştir. General Marinoviç çarın yaveri Miralay Çüntokof Sırbistan Sen Petersburg sefiri Mösyö Dimitri Popoviç Rusyanın Belgrad sefiri Kralı selamlamak ve çar sokusaluya kadar isal etmek üzere mezkur trenle buraya muvasalat etmişlerdir.

Rus matbuatı sırp kralının virudunu kemal muhasilata selamlamaktadırlar. Kral Martın yirmi yedisinde Sen Petersburgtan mefarakatle Musikaya azimet edecek ve Rus milletin misafiri saffetiyle şehir mezkurde iki gün kalacaktır. Buradan tren mahsule ve bendir sereni tarikiyle Romanyaya dahil olacak ve burada vapura rakip

olarak Tuna tarihiyle Bulgaristanın su mevrit istasyonuna azimet edecektir.Kral hazretleri sumuritten tren mahsule ve Sofya-Edirne tarihiyle İstanbula azimet edecekler ve Nisanın ikinci günü 26 keşide ibaret maiyeti ile şehir mezkire muvasalat eyleyeceklerdir.(Ajans Nasyonel).

Sen Petersburg 22 Mart -Kral pire hazretleri saat dört buçukta soilesoyaya muvasalat ve İstanbulda ar garandokler kont İzolovski nizar ve sarayı erkani tarafında istikbal olmuştur. Çar krala pek samimi surette muamele etmiştir.

Sen-Petersburg 22 Mart-Dün akşam kral hazretlerinin şerefine verilen ziyafette pek samimi bir surette idare-i ikah edilmiştir.

Çar hazretleri şu sözleri söylemiştir:

“Zat-ı haşmetpenahilerinin bu ziyaretleri Rusya ve Sırbistan münasebet dostanenin bir delil cedididir. Bu münasebetin devamı hiç şüphesiz salh umumiye ve Sırbistan sair Balkan hükümet müstekabelesi arasında iktisap tekamil eylesine hizmet edecektir.

Fari' ikdah ediyorum” (Osmanlı Ajası).

Sayfa:3

Ajans Dö Kostantinapol de kral siyahi hakkında malumatı atıye vermektedir.

Kral dün ba'de'-ezher çar Soiseloyma muvaslat eyledi ve İstanbulda imparator garan dökler mösyö izolovski tararfından istikbal eyledi. İcra olunan resmi selam pek samimi idi. Kral ve çar araba ile Alaksendir şatosuna azimet ettiler. Kral imparatoriçe Aleksandır ziyaret ettikten sonra çar ile birlikde büyük saraya azimet eyledi.

Akşam verilen ziyafette çar rafi' iktidah ederek şu sözleri söylemiştir:

“Rusyayı teşrifleri münasebetiyle zatı haşmetpenahilerine kemal memnuniyetiyle beyan hoş amadi eylerim. İki memleketi doğrudna doğruya yekdiğerine rabt eden ve ravabıt samimiye Sırbistanın şanlı tarihi esnasında bir çok defalar meydana çıkmıştır. Zat-ı haşmetpenahilerinin seyahati samimiyenin bir delil cedididir. Bu münasebet hiç şüphesiz salh umumiyenin takviyesi Sırbistan kraliyetinin sair Balkan hükümet müstekabelesi arasında terki ve tekamiline hidmet edecektir.

İmak kabilinden memleketimizin saadet ve taalisi temenniyeti ezhar eyler, zat-ı haşmetpenahimizle veliahd prens Aleksandır vaile kralının sıhhatine bade hoş olurum”.

Kral pire sırpça olarak bu kıta verdiği cevapta mazhar olduğu samimiye ve kalbi kabul iki islav hükümeti arasındaki revabıt samimiyeyi kutulaştıracağını söylemiş ve demiştirki:

“Sırp anasının amal ve arzusuna takiben ibtida islavlığa madei olan Rusyaya ziyaret eylerim. Memleketimizin sari Balkan hükümeti arasında silahpervarane bir surette terki ve tekmili için memleketime iyi haberler götüreceğimi muavement ve mazhariyetlerini teblig edecek mi ümit eylerim. Sırbistanın terki ve tekamil maslahnamesi hakkındaki arzularının bilcümle sırbaların kalbinde büyük bir mesret tevellüd edeceğini zat-ı haşmetpenahileri emin olabilirler.Kral imparator imparotıçe veliahd aile imparatoru ve büyük Rusyanın saadet ve tealisi şerefine idare-i ikdah edecek nutkına hitam vermiştir.

1.7.3.5.Girit Meselesi

Atina 22 Mart-Girit ittihatı bila hadise icra edilmiş ve Vehnelisum mazferiti ile neticelenmiştir.(Osmanişir Lovid).

1.7.3.6.Yunanistan Havadisi

Larisan 22 Mart-Ahiren vuku'a gelen hadise-i Hunrinrane üzerine Osmanlı şehbenderhanesi asker tarafından taht muhafazata almıştır.Matbuat hadise-i ahireden mütevellid mesuliyeti birinci fırka kumandanı cezal Piserodimosak işgüzarlığına atıf etmektedirler.

Atina 22 Mart-Yunan matbuatının en mühimleri Bulgar kralının Der-sa'adete ziyareti tahlil ettikleri sırada Yunanistanın zaifi hasebiyle böyle menfurd kalmasını rical sitasitenin icra eyledikleri hatıralara atıf etmektedirler.(Osmanlı Ajansı).

Atina 22 Mart- Orduda icra edilecek tasfiye muamelesi için teşekkül olunan komisyon riyasetine cezal İzolovski tayin edilmiştir.(Ajans Forunye).

Atina 22 Mart-Biri ve bahri askeri arasında tasfiye malumatının icrasına dair tanzim edilen preveze Meclis-i mebusanda tasdik olunmuştur. Teselya arazi meselesi hakkındaki layıha-i kanuniye daima ruzanme-i müzakirde muharrer durmaktadır.

Harakat ahirenin müsebbibi olmakla inham edilen mebus Orayasin Teselyadan Atinaya daveti karargir olmuştur.(Ajans Nasyonel).

Sayfa: 4

1.7.3.7.Son Telgrafnameler

Viyana 23 Mart-Benim resmi (Fremendilat) gazetesi viyana ve Petersburg kabineleri beyninde ahiren ceryan etmiş olan muhaberat neticesine dair Rusya ve Avusturya hükümatı tarafında müştereken neşr olunan resmi tebliğnameyi tefsir ederek diyorki:

“Mezkur tebligatnamenin kemal sakatle serd edilmiş olan ve bu tebliğnamenin ruhi mesabasında bulunan fikir hakim muhafazakarane meşabihat vakianın esasını teyid ve tasdike müsaittir. Bu temayid muhafazakarane bizim siyasetimizin dahi esasını teşekkül etmiştir.

Mezkur tebligatname iki kabine beyninde münasıp matradanın iadesi için iki kabine siyasetinin müşehabatı görmek kafi olduğunuda isbat etmiştir. Zaten iki devlet arasında kat'i ilmifad bir itilafname akdi meselesi muhaberat vakia henüz ceryan etmezden makam bir taraf eylediği gibi esasen Türkiyede husule gelen tahvil ve tebdile karşı böye bir itilafname lüzumsuz idi. Fil-vaki Türkiye el-yevm beynelminel müsaid bir mevki' ahraz etmekle beraber tamaiyet mülkiyesini bizzat kendi vesaitiyle muhafazasına kafi bir teminat teşekkül etmeye bu babta artık başka teminata ihtiyaç yoktur.

“Lakin şurası şayan-ı dikkattir ki her ne kadar devleteyn arasında kat'i bir itilafname akdine lüzum görülmemiş ise de muhaberat vakadan istihasal olunan neticeden memnun kalabiliriz zira bu netice hin hacette yeniden müzakirata girişmeye müsait bulunur.(Ajans Dö Kostantinapol).

Petersburg 23-Dün akşam (Çar suikuseler) sarayında sırp kralının şerefine verilen ziyafet esnasında müşarun-ileyh (senet-andıra) nişanı imparator dahi (beyaz kartal) nişanını takmışlardı. Ziyafette Grandükler Mösyö (yasiç) ve Mösyö (Milivanoviç) hay hazreti bulunuyorlardı.

1.7.3.8.Kaza-ı Müesif

Dün Hürriyet-i Ebediye tepesinde icra edilen resmi geçitten avdet eden meclis mebusan reisi Ahmed Rıza Beyefendinin rakip olduğu kopa araba, caddeye doğru çıkar iken yargirler muzika sedasından ürkerek araba ma' tesif sol tarafına dırmuş ve rahnedar olmuştur.

Derhal etraftan polisler ve zabitan yetişerek mebusan reis muhteremi bir kaza-yı nikahından kurtarmışlardır. Bu kaza müefside Ahmed Rıza Beyle elhamd bir şey olmuştur. Yalnız sol kolu cüzüve incinmiştir. Kaza-yı müteakip Ahmed Rıza Bey Efendi arabadan çıkarıldığı sırada yürümeye başlamıştır. Cenabı hakkın inayetiyle Rıza Bey hakikaten tehlikeli bir kazadan hilas olmuştur. Reis muhteremin şu suretle hafifçe bir surette kazadan hilas olmaları muccep min ve şükrandır. Reis müşarun ileyh vazife aydatı ifa etmeyi ber-vechi müterettibe ad eyleriz.

1.7.3.9.Rusya-Avusturya İtilafı

Sen-Petersburg 22 Mart-Matbuat-ı umumiyetle Avrupa-Rusya hakkında adem memnuniyet izhar eyliyorlar. Neviye ve Remiya gazetesi bu itilafa ragmen salh ve müsellimatın devam edemeyeceğini söylüyor. Rech gazetesi Mösyö İzolovski gibi diğer gazetelerde müzakiratın bu kadar uzaması neticenin husulü maksada kifayet eylemeyeceğini isbat ettiğini beyan ediyorlar. Neşr edilen beyanname ve Rusyanın tamamen istihasl maksada muvaffak olmadığını göstermektedir.

Paris 22 Mart-Sabah gazeteleri efkar umumiyeyi Rusya-Avusturya itilafı hakkında tereddüdlere sevk etmektedirler. Figaro gazetesi itilafın ehemmiyetini izam etmemek lazımı geldiğini söylüyor. Gulva gazetesi itilafın yegane neticesi ki hükümet münasebet adiyesinin kesb salh itmesinde meşhud olduğunu beyan ediyor. Ekalar gazetesi yazdığı makalede devam etmekte olduğunu temin ile bu itilafın yalnız yekdiğere hasmane surette bakılmasına hizmet edileceğini beyan idiyor. İko gazetesi itilafın Bulgar kralının istanbulu ziyareti esnasında itilafın Bulgar kralının İstanbulu ziyareti esnasında Rusya tarafında ilanını manidar bulunur. Nim resmi potu pariziyeden Avusturya Rusya münasebet dostanesini takviyesi balkanlarda salh ve müsalimatı temin ideceğini ve bu halin Fransa münafia muvafık olduğunu beyan ediyor.(Osmanişir Lovid).

1.7.3.10.Balkan Meselesi ve Japonya Matbuatı

“Kambata” gazetesinden:

Japonyalıların Balkan meselesi hakkındaki merakları pek büyüktür. Türkiyede çıkan en büyük gazeteler Balkan hadisesine dair mamulat mafsule alarak ba-telgraf kendilerine bildirmeleri için Viyanada muhbirler göndermişlerdir. Mezkur gazeteden “Poruz şuhov”nun mahbir mahsusı Mösyö kayaharı Sofyaya muvasalat etmiştir. Muma ileyh Sofyaya gelemsinden maksad Balkan meselesi hakkında Bulgaristanın nokta-i nazırını anlamaktadır.

1.7.3.11.Meclis-i Mebusan

İkinci Devre-i içtima’i

Ruzname-i Müzakirat

1- Meskufat kanuni layıhası

Meclis-i mebusan Ahmed Rıza Beyin riyaseti tahtında saat dördü yirmi dakika geçerek müzakirata ibtidar eyledi.Zabıt sabık katip Müfid bey tarafından karait olunarak aynen kabul edildi.

1.7.3.12.Teklif Teşkir

Basri Bey-Mezkurata başlamazdan evvel komşumuz Bulgaristan Kralının meclisimizi zitaretten fevkalade müteşekkir bulunduğumuzun zabıta geçirilmesini rica ederim.

Reis- İştirak ettiriyor musunuz?

Umum- Kabul.. kabul (Alkışlar).

1.7.3.13.Meskufat Kanunu

Ba’de ruzname-i müzakitara geçilerek meskufat kanuniyenin müzakiresine ibtidar edildi ve kanun mezkurum on dördüncü maddesi karait olundu.

Maliye nazırı-Tabi’i benanın icarını tayin etmek için birtakım şeyleri nazarı dikkate almak lazım gelir. Eğer birinin mukavelenmaesi varsa icar mukavelenamesi yoksa benanın komşu olan binalara mukayesini o dahi olamazsa binanın mevkiini sokağını ibadini mevad inşaiesinin nev’ini binanın gibi şeylere isti’mal olduğunu nazarı dikkate almak lazımdır.

Mustafa Asım Efendi-Efendim malum aliyyenizdirki alınan vergiler irad vergisidir. Şu halde muskafatın sahibe bakmıyarak münafia nazarı dikkate almışızdır.

Meskufatın irad gayri safisi vardır. Mevad inşaiesinin nev'ini nazarı dikkate alırsak bu irad vergisi olmaz servet vergisi olur. Pek ala malumdur ki kargir bir bina üç yüz liraya olursa onun getireceği icar 150 guruştur. Zira o binanın ömrü ziyade olduğu için alacağı icarın azalması kanun iktisadi iktizasındandır. Halbuki ihşap bina öyle değildir. Otuz sene sonra o bina biter. Mütemudiyyen tamirane muhtaç oluyor. Kargirlerde bu tehlike yoktur. Orada alınan para sermaye sabitanın bir nev' kazai demektir. Bin liraya yapılan bir kargir binanın metanını noktasından haiz olacağı kıymete biz yüz lira koyduk. Bir adamın bin liralık tereddütten on lira vergi almayı kaide ittihaz etmiş isek pek iyi yapıyoruz. Halbuki öyle yapmadığımızıza binaenaleyh maddenin o suretle teadili için encümene havalesini teklif eylerim.

Maliye nazırı-Asım Efendi hazretleri kıymeti nazarı dikkate almak için bu hesebatı söylediler. Halbuki maksadımız kıymeti nazarı dikkate almak değil iradı nazarı dikkate almaktır. Burada birtakım anasır vardırki onların heyet-i mecmuası bize iradı takdire vasıta olacaktır.

Burada tervvüte vergi tayin etmeyiz irada vergi tayin ediyoruz.

Muhiddin Bey-Hükümetden verilen bedeli icarın o konağa diğer kıymeti olmalıdır.

Maliye Nazırı-Kanuna bu kadar küçük bir istisnayı dahil etmek doğru olamaz. Üçüncü fıkrası için Nazır Beyefendi izahat verdiler. Bendenizin telkim, obann mevki' harika fark olacaktır.

Maliye Nazırı-Bir mülkün bütün kıymetinde icra-yı tesire edicek mevadı kamilen kanun idhal etmek kabil değildir. O teşekkül edecek komisyonlarca nazarı dikkate alacak şeylerdendir.

Boşu Efendi-Vesait sabite-i ameliye bir fabrikanın dahilindedir. Bil-umum kuvve-i tahrikiyeyi teşekkül eden makinler vesait sabite ameliye bir fabrikanın dahiindedir. Bilumum kuvve-i tahrikiye teşkil eden makinler vesait sabite diye telki edilecektir. Halbuki bu gibi binalar birkaç sene içinde müteaddid defalar muhteciddir. Bendeniz bunlar için alet ve edevat müstesna olduğu gibi kuvve-i tahrikiye teşküş ediyorum zira biz ondan temti' vergisi alıyoruz.

Maliye nazırı -Bir fabrika yahut bir değirmen alet ve edevatdan sarfinezar ettiğiniz vakit ona bir kıymet takrir edemezseniz bu gayet tabii bir şeydir.

Sıddık Bey-Bu kanun esası iradı vergisi olarak kabul ediliyor. Bugün irad ad ettiğimiz şeyler icarı malum olan yerlerde tahmin usulüne mi gideceğiz?

Maliye nazırı-Her yerde aynı esas nazarı dikkate alınmıyor. Bazı yerlerde mukavelat icariye nazarı dikkate alınıyor. Yalnız balatçı mukabele gösterenler, gayet şedid cezalara duçar olurlar. Bizde mukavelet icariye az olduğundan suret umumiyede mehalinde cari olan ivareler nisbete tabi' tutuluyor.

Reis-Kralı teşyi' etmek için gidiyorum riyasete Mustafa Asım Efendi geçin..

Ferid Bey-Biz henüz irad üzerine yeni bir vergi tayin edeceğiz. Hükümetin teklifi muvaffak ve lazımdır. Bu eger olmayacak ise hiç bir şey yapılmaz...

Mecidi Efendi-Müzakireyi ta'til edelim. Ekseriyet yok yahut dışarıya çıkmasınlar.

Ferid Bey-İcari kontratosunun teminata esas olması bir zarar teşkil etmez. Ancak teknil memalike cari olan usul memurin maliyenin bila istiklal irad vergisinin mukadderini maliyenin bila istiklal irad vergisinin mukadderini tayin itmesidir. Binaenaleyh maddenin aynen kabulü teklif ediyorum.

Ömer Lütfü Efendi- Seksen kişi ile müzakire olmaz..

Reisi sani-Müzakire olmadığı vakkında müzakireye devam etmek ne kadar doğru değil ise müzakire devam ettiği sırada meclis azalarının konuşmasında o kadar mevafık değildir. Ba'de meclisde ekseriyet kalmadığı tahkik ettiğinden içtima'a nihayet verilmiştir.

1.7.3.14.Sefain Harbiye Siparişi

Zun terk refikamızın verdiği malumata nazaran hükümeti osmaniye tarafından inşası taht karara alınmış olan 18 sefine-i harbiye, Armastoru' inşaat-ı bahriye dostgahlarına sipariş edilmiştir.

Bu sefainin beş milyon lira mal olacağı tahmin edilmektedir.

Sefainin inşaatına nezaret edecek olan zabitan gelecek hafta zarfında sipariş kontoralarını hailen Der-sa'adetten müfarakat edeceklerdir. Sefain yirmi iki aya kadar ruvi deryaya tenzil ümit edilmektedir.

1.7.3.15.Kiliseler Meselesi

Monitor Arjantin refikamızın verdiği malumata nazaran Meclis-i mebusan tarafından kabul edilen kiliseler kanunu pretosto itmek üzere Manastır mebusanı Nali Efendiye 17 telgrafname virud etmiştir.Meclis-i mebusan ve ayan reisleriyle yanya, izmir, sefice, selanya, sinop, samsun, konya, midilli ve Trabzon mebusanlarına da pretosto telgrafları virud etmiştir. İsmail Kamil Behde daire-i intihabiyesinden aldığı telgraflarda bu kanun pretosto edilmekte imiş.

1.7.3.16.Veliahd Hazretlerinin Yaverleri

Veliahd Saltanat devletlü necabetlü Yusuf İzzeddin Efendi hazretlerinin yaverliğine piyade müşavir encümenine memur bekbaşı Hasan ve Süvari mülazım evveli merhum Recep Paşa zade ekrem Beylerin tayinleri hususuna irade-i seniye şerefsudur olmuştur.

1.7.3.17.Nazım Paşa

Bağdat veli ve kumandanı ve altıncı ordu kumandanı Nazım Paşanın maiyeti ile beraber gelecek Perşembe günü biruvet tarikiyle mehal memuriyetine azimet edeceği isticar edilmiştir. Müşarun ileyh biruvet haleb musul el-cezire tarikiyle ve daire-i memuriyetleri teftiş ede ede Bağdata gideceklerdir.

1.7.3.18.Tab Kongresi

1909 senesi Agustusun yirmi dokuzundan Eylülün dördüne kadar Budapeştede münakıd olan beynelminel tab kongresi katip umumiliğindne aldığımız bir mektupta müddet mezkur tarafında ceryan eden müzakiratın nisanda bu içtimaide hazır bulunan takdim edileceği bildirilmektedir. Kongre nizamnamesi mucubince azanın her biri gerek kendi şüphesinin ve gerek kendi şu'besinin ve gerek umumi müzakiratın aslını alacaktır. Bu babta tertip edilecek risaleye macaristanda çocukların dokuz himayesi hakkında ittihaz edilen usule dair Macaristan dahiliye nezareti tarafındna tertip ve ihda olunan katipte terkik edilerek birlikte irsal olunacaktır.

1.7.3.19.Rum Patrikhanesi

Askerlik ile maarif maddelerine dair müzakiratta bulunmak üzere Rum patrikhanesi ruhani ve cismani mecalislerinin bu hafta içinde içtima' edecekleri Rum hazretlerinin cümle-i ruhaniyatındır.

1.7.3.20.Sisam Ahvali

Atina 22 Mart-Sisam prensliği hakkında Tan gazetesinin neşr eylediği makale burada büyük bir tesir husule getirmiştir. Matbuat bu babta uzun makalat neşr etmektedirler.(Ajans Nasyonel).

1.7.3.21.Prens Atil

Kuddusi Şerif 22 Mart- Belediye heyeti Prens Aytın parlak bir surette istikbali için istihzaratına başlamıştır. Bu babta Alman Konsolosu ile müşteriken bir program tertip edilecektir.(Osmanlı Ajansı).

1.7.3.22.Prens Aziz Paşa

Altıncı ordu süvari Fırkası kumandanı prens Aziz Paşa Osmanlı vapuru ile Mısıra Azimet etmiştir.Müşarun ileyh Nazım Paşa ile birlikde memuriyet cedidesine müteveccihen hareket etmezden mukaddem bazı maslah hususiyesini tasviye etmek üzere birkaç günler Mısırdaki kalacaktır.

1.7.3.23.İtimahane Ananesi

Atına facia-i alimesinin sefil ve bir şayan bıraktığı yesimlerin talim ve tertibeleri için tesis ve küşadine teşebbüs edilen ithamına anaesi olarak mamur kalaziz vilayetince cem' ve irsal kılınan dört bin dört yüz furuşun ahz olunarak şu suretle gösterilmiş olan ahz olarak şu suretle gösterilmiş olan hem Vatanperverden dolayı Atina vilayeti memuretü'l-aziz vilayetine teşekkür edilmiştir.

1.7.3.24.İstanbul Vilayeti Meclisi Umumiyesi

Jön Türk refikamızın beyanına göre İstanbul vilayeti -i umumiyesi azalığına zevat Atina intihai edilmiştir.

Şehr-i emaneti meclisi reis sabık Mehmed Ali Bey sabık adliye müsteşarı kastaki ve ayanı Fendi Sabık nafia nezareti muavini Cemal Bey Diyarbakirli İsmail Hakkı Bey Cemil Paşa zade Hamid Bey istinaf muhakemesi azasından Aşnan Bey ve asilaki konupulus Efendi Ali Bey Hermiz Efendi Avkat Yakup Salman Efendi tüccardan Magriç mankıyan Efendi.

1.7.3.25.Vazifeden İkame Teşkir

325 sensi tarafından muhakeme-i temyiz istid'a hukuk ceza daireleriyle baş me'i umumilik dairesine tevdi' olunan işar senesi zarfindan ve kamil itina ile tedkik ve rivayet edilmesinden dolayı adliye nezaret celilesince mezkur daireler rususuna dün birer teşekkürname irsal olunmuştur.

1.7.3.26.Dahili Telgraflar

Hicaz 9 Mart-Martın altısında ve badan iki sekizinde bir vefat kuv' bulmuştur.

Manastır 9-Elbistan sancağında üç yüz yirmi beş senesi Şubatın on üçünden nihayetine kadar bin yüz doksan bir zikir ve bin yüz altmış beş inaski ceman iki bin üçyüz elli altı nüfusun tahriri icra kılındığı mehalı mutasarrıflığın işarından anlaşılmıştır.

1.7.3.27.Emanail Lakon

Maşiyân devri alem seyahate çıkan Avusturya devleti tebasından macarlı Emanail Lakof Bağdattan muvasala gelmiştir.

1.7.3.28.İ'dam

Üsküp 22 Mart-Üç şahsı katledilmiş olan Ahmed Nam şahsı bu sabah Pazar meydanında salyan idam edildi.

1.7.3.29.Haraket Arzı

Bu sabah saat üç doğru Üsküpte hafif bir hareket arz his edilmiştir.(Osmanişir Lovid).

1.7.3.30.Ser-Mühendis Tayini

Ma'den müdürü ser-mühendisliğine Fransa maden mektebinden mezun olup arganı madeni müdüriyetinde bulunmakta olan Ali Kenan Bey tayin kalınarak ifa-yı vazifeye mübaşir edilmiştir.

1.7.3.31.Yeni bir Şirket

(Jamanof) refikamız bazı Ermeni sermayadaratından yakında yüz bin lira sermaye ile Osmanlı şirket ticariye ve sanayi seynamı altında bir şirket teşekkül edeceklerini yazıyor.

1.7.3.32.Takrid

İngiltere devleti fehimesi teb'asından ziraat mühendisi Kolonil Mösyö Tomkisin muhafazasında bulundurulan delim piyade jandarma çavuşlarından Salih bin Hasan ve onbaşı Reşid bin su'di ve neferatdan Ahmed halifle Hüseyin Osman bahşiş olarak verdiği dört adet mecideyi tertibe askeriler muktezasınca kabul etmeyerek iade eyledikleri delim kaymakamlığından varid olan tahriratta gösterilmiş ve muma ileyhanın tertibe-i askeriye vafiat fatriye saikasıyla vukua gelen şu hareket makbule ve layıklararı şayan satış olarak diğerlerine numune-i imtisal ve tatbik olması memul koy görünmüştür.Zevara.

1.7.3.33.Teif

Şehriyarın birinci günü davetiyeye gitmek üzere müsebbiden hareket eden sefine hendiye senedine muvasalatta kazai sedin setne doğru geçip dönmüş ve derunundaki emval ticariye ile otuzu mütecaviz nüfus kafeten gark olmuştur.

1.7.3.34.Bulgaristan Havadisi

Sofyada Sosyalistler ile rad ve sselavistlerin Rusçuk ve Sofya vakaları üzerine akd edildikleri miting:

Sofyada miting akd edilmezden birgün evvel ahali sıkıştırılmaya başlandığı şayi' olmuştur.Hükümete mensup "Pre porç" gazetesi birtakım ilanlar neşr ederek ahalinin darbesine karşı-ı hükümetin tahmil edilemeyeceğini anlamaya ve şu suretle ahaliyi tehdid etmeye çalışmıştır. Bu ilanların tammim ve sokaklara talik için birçok kimseler sofya sokaklarına saldırmıştır. Bu ilanları dağıtmakta olan jandarmalarla hafiylerden bir çoklarını ahali sağlam birer göğüden geçirmiştir.

"Esvati kral" kilisesi civarında ilanları dağıtmakta olan birisini birtakım gençler bastırarak güzel bir dayak attıktan sonra yedide bulunan ilanların cümlesini parçalamışlardır. Geçen akşam sokaklara yapıştırılan ilanların cümlesi yırtılıp sabaha kadar bir tane bile kalmamıştır. Onların yerine mitingin davet ilannameleri ahali tarafında yapıştırılmıştır. Hükümet tarafında dahi memleketin muhafaza-i asayiş için ilannameler sokaklara teallik olunmuştur.Tedabir-i askeriye dahi ittihaz olunmuş asker karakolları gezdirilmeye başlanmıştır. Hiçbir nümayiş meydan verilmeye karar verilmiştir.

Sofyanın etrafı köylüleri dahi Sofyalılar ile beraber hükümet aleyhine mitinge iştirak için Sofyaya gelmektedir. Geçen Pazar sabahı liberaller Lokal ezdaraya” da beraber testo içtima’i akd etmişlerdir. “Pozitono” medarlığı sosyalistlerin akd edecekleri mitinge tahsis olunmuştur. Lokal ezdareviye”den pek çok galabenin toplanmış idi.

Evvelen-Ruşçuk vakasında masum olarak telif olanlara bir hürmet mahsusa olmak üzere tecmi’ eden ahali ayağa kalkmıştır.

Saniyen-İçtimaide nokta doktor ve açık T. Yankof agaz ederek Rusçukta ceryan eden kanlı vakaya şerh tafsil etmişlerdir. Ondan sonra millete bir terzi olmak üzere vaka müsebiplerinin cezalandırılmalarını talep etmişlerdir.

Ruşçuk vaka almayasın müsebibini olmak üzere dahiliye nazırı Gospodin takifi göstermişlerdir ve Rusçuktaki hükümet memurlarıyla takife iştirak edenler dahi müsebib olduklarını beyan eylemişlerdir. O sırada “Aşağı kanlı dö Makarat hükümeti” diyerek ahali bağırmağa başlamıştır. Keza hükümet hazıranın millet ile askerinin ve millet ile hükümdarın aralarını tezleze uğradığını beyan etmişler ve daha bir çok tenkidane bulduktan sonra bervechi ziri mukarrerat ittihaz olunmuştur.:

Birinci:Başta takif olduğu halde de Mukarat hükümeti ve Rusçukda bi-gayrihak ahalinin çekininmiş olması dolayısıyla protesto edilmelidir.

İkinci:Akılsızlık ve idaresizlik neticesi olarak dö makarat hükümetinin bu böyle Galya sebep olmasından dolayı idare-i hükümetde daha bulunmaları caiz olamaz.

Üçüncü:Bütün ahalinin Dö Mukarat hükümeti aliye sedalarının ref’ edilmesi ciheti müstelzim ve matlubtur.

Dördüncü:Kan dökülmeye sebep olanların şiddetle mecazat görülmelerini talep ederiz.

Beşinci:Ruşçuk vakasından telif olanların akraba ve hanelerine tazimat ederiz.

Altıncı:Umum milleti Pretosto ve kanlı Dö mukaratlığın aşağı düşmesi sedalarınca davet ederiz.

Baladaki netice ve kararı içtima'ide bulunanların cümlesi yek vücut olarak himayeye mecbur bulunacaktır.

Pazar günü içtima'i iden sosyalist mitingine birtakım malumatlar dahi işterak ederek Rusçuk vakası üzerine hükümeti tenkid etmişlerdir.

Sosyalistler Pazar günü öğleden sonra bir miting akdine kara vermişlerdir. Hiçbir nümayiş icra etmişlerdir.

Umum varitlerin yapmak istedikleri miting vakt ahire teallik olunmuştur.

1.7.3.35.Sufuti Bulunmuş

Ve çarnapoştanın Romanyada sofiyetinin tensir etmiş dediği havadisi dine ve nik son haber kısmında tekzip etmiş. Bedahat kızın Rusçukta bir hanede gizli olarak bulunduğu ve fakat ahalinin galyanından ihtiraz polisin işi hakkı tuttuğunu bildirmektedir.

1.7.3.36.Manastır Takif Aleyhine

“Kambana” gazetesinden:

Bulgaristan reisi nazırı Gospodin Malinof manastır takifin kabineden ihracı için Dö makarat fırkasına mensup birçok zevat mutebereden mektuplar almıştır.

1.7.3.37.Bulgaristan Mitingleri

Bulgaristan gazetelerine nazaran dünkü gün bütün Bulgaristanda elli miting akd edilmiştir. Bu mitingler esnasında bir güne hadise vukua bulmamıştır.

1.7.3.38.Sofya Sosyalistlerinin Büyük Bir Mitingi

(Dine venik) gazetesinden:

“Alafiranga saat ikide yüz yitano ismindeki meydan halkı ile doldu.Sokaklarda fevkalade bir hareket gösteriliyordu. Civar sokaklarındada birçok askerler ve polisler bulunmakta idi. Polilse teknik kılıç ve rövolver ile maslah idi. Bütün itfaiye memurları jandarma elbisesini labis idi. Bunlarda da süngüler tüfenkler vardı. “ Pozitonu” mabedanın ötesinde birisinde bir yakım işr ekruhi ellerinde kalın bastonlar olduğu halde beklemekte idiler.

Asayişin muhafazası hususunda sofya polislerine muavementtte bulunmak üzere bütün Sofya kazası polisleri ile etraf kasabalardan zabtiye ve polis komiserleri

celp olunmuştı. Kalbe polis müdürü Gospodin Yoyof Sofya zabıtnamesi büyük hizmette bulundu. Sofya müttehid sosyal dö makarat Fırkası saat alafıranga üçte mitingi akd eyledi. Miting mehalindeki huzurun mukadderi beş bin kişiden ibaret idi. Birçok kişiler civar sokaklara toplanmış iselerde polislerden kurduklarından miting mehaline yaklaşmakta idiler. Mezkur fırkaya mensup cidorof bikolof ve sakızof noktalarında Rusçuk vakasının müsebipleri ad edilen Rusçuk zabıtasını ve dahiliye nazırını tahtai eder. Bir karar ittihaz ettiler. Bu kararın ittihazdan sonra hatiplerin ricası üzerine ahali dağılarak nümayış yapılmadı. Miting esnasında heyeti zabitanın tavrı hareketi fena değildi. Civar sokaklara çıkılarak ahaliyi men' olmak teşebbüsünde bulunmadı. Çıkılarak ahaliyi men' olmak teşebbüsünde bulunmadı. Yalnız mektep talebesi ile henüz Zohuk siyasiye malik olmayan gençler miting bırakmadı.

1.7.3.39.İntihar

Selanikte telgraf çavuşlarında Nusret efendi beyaz kalede belediyeye ait deniz hamamları civarında kendisini denize atmak suretiyle intihar etmiştir. Nusret Efendi elbisesesini çıkardıktan sonra denize atlamıştır. Münteharın cesedini bulmak için tahriyat icra edilmekte ise de alan bulamamıştır.

1.7.3.40.Tayin

Arganı sancağı mutasarrıflığına vekalette bulunan

2 İkinci Tertip

İzmir Osmanlı Mektebi ve Marif Umumiye Mektepleri Zaafatına mahsusa ... umum içtinalığından da ve Yedas ve Nuture

1 birinci Neşide

Hükümeti seniyyenin müsaidesiyle tertib idilen Piyangolar fi 7 Mart 1326 tarihinde icra kılınan 1'inci keşidesinin elbisesidir.

Tablo.12.Piyangolar (Yeni İkdam Numara 11,s.5,1910)

Guruş	Numaro	Guruş	Numaro	Guruş	Numaro	Guruş	Numaro	Guruş	Numaro	Guruş	Numaro
400	2816	400	5610	400	4429	400	3392	400	1319	2000	285
400	7040	400	6242	400	4813	400	3511	400	1664	300	396
400	7056	800	6544	1000	4905	3000	3550	100	2369	30000	609
400	7195	400	6615	400	4921	6000	3840	800	2378	400	707
400	7490	400	6653	400	5728	400	4361	800	3080	800	718

Mecidiye 2 Guruş behri 160 guruş kazanan 470 adet Numaralıdır.

Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro	Num aro
7214	5147	6183	6183	5967	5569	4494	4147	3732	3233	3732	3233	02799	2416	2072	1729	1217	790	310	9	
7242	5154	6185	6185	5969	5560	4532	4175	3757	3234	3757	3234	2800	2421	2102	1758	1220	826	311	27	
7275	5168	6193	6193	5971	5567	4539	4180	3758	3247	3758	3247	2806	2427	2114	1775	1247	832	350	38	
7294	5169	6206	6202	5978	5578	4543	4186	3788	3305	3788	3305	2893	2434	2131	1790	1257	840	326	56	
7307	5217	6211	6211	5988	5590	4550	4195	3796	3316	3896	3316	2895	2466	2148	1797	1671	860	377	87	
7324	5223	6214	6214	6001	5599	4560	4238	3806	3314	3806	3314	2830	2489	2164	1799	1303	935	403	86	
7327	5270	6244	6244	6019	5606	4574	4262	3803	3329	3803	3329	2842	2492	2166	1800	1305	958	419	100	
7334	5284	6279	6279	6024	5667	4579	4263	3805	3366	3805	3366	2843	2546	2181	1806	1332	980	431	108	
7347	5287	6317	6317	6030	5676	4605	4284	3813	3370	3813	3370	2861	2547	2194	1807	1338	1020	440	171	
7351	5329	6326	6326	6038	5681	4612	4292	3749	3422	3749	3466	2872	2574	2211	1845	1466	1059	448	181	
7375	5332	6330	6330	6054	5693	4656	4293	3860	3451	3860	3451	2882	2587	2237	1859	1447	1064	427	185	
7386	5334	6322	6322	6059	5710	4696	4339	3870	3455	3870	2455	2915	2591	2238	1873	1465	1075	473	194	
7419	5338	6348	6348	6064	5712	4693	4330	3889	3541	3889	3541	2927	2632	2274	1878	1470	1098	488	206	
7419	5353	6367	6327	6069	5756	4697	4333	3965	3570	3925	3575	2958	2633	2276	1897	1583	1105	503	239	
7466	5328	2386	6386	6102	5767	4710	4348	3961	3597	3961	3597	2981	2656	2288	1912	1590	1109	505	353	
7432	5370	6387	6387	6103	4788	4765	4356	3978	2600	3978	3600	2983	2670	2297	1920	1591	113	511	263	
7455	5408	6266	6332	6109	5794	4729	4358	3987	3615	3987	3615	2994	2677	2305	1921	1596	1131	562	268	
7467	5450	6393	6393	6116	5817	4742	4369	4045	3619	4045	3619	3005	2687	2345	1931	1599	1145	588	270	
7468	5460	6417	6317	6130	5818	4765	4390	4046	3621	4046	3621	3076	2695	2360	1924	1630	1171	555	275	
7470	5469	6429	6429	6153	5846	4780	4406	4066	3637	4066	3637	3095	2714	2323	1980	1632	1170	668	282	
7480	5483	6437	6437	6152	5917	4797	4414	4112	3659	4116	3659	3098	2722	2373	1991	1626	1184	701	292	
7499	5515	6443	6443	6159	5925	4819	4443	9117	3664	9117	3664	3115	2759	2385	2017	1708	1194	704	296	
	5566	6447	6447	6174	5944	4823	4456	9117	3697	4128	3297	3116	2767	2406	2049	1720	1199	746		
	5531			6177		4827	4462	4128	3698	4141	3698	3217	2780	2409		1725	1214	786		

İşbu keşide tcaret odasına alenen ve komisyonumuz hzusunda tertip ve icra kılınmıştır.

Veli vilayet Mahmud Muhtar Beyefendi hazretleri

Belediye reisi vekili kantar Agası Zade Ali Bey ticaret odası reisi cami Davud Ferkuh Efendi Belediye Azasından Selim Mezrahi Efenfi Aydan meclis idare azasından Emin Bey,

Mekteb-i sani müdürü Mösyö Javaj Rusumat ricaret odası azasından miralay zade İbrahim tüccardan Daniel Seydi Efendi,

Meclisi idare azasından Misak Morkiyan Efendi Ruji idaresi baş müdürü Mösyö Kartali Belediye Azasından Çağferi Zade Kemal Bey köylü gazetesi müdürü Rauf Bey,

Maruf müdürü Teyfik Bey Osmanlı ba-nkası direktörü Mösyö le taif ziraat bankası memuru İsmail Hakkı Bey ticaret odası azasından sen. Simanoğlu Efendi,

Mekebi mülkiye mezunlarından Edhem Fehmi Bey esaleten tayin buyrulmuştur

1.7.3.41.Tekzip

Pazartesi günü münteşir sabah gazetesinde Ata pazarı ma hakikatden uzunca orman karyesinde katl edilen Edip Beyin zevcesi ile güya tarafımdan akd nikah edilmeden mezbûrenin dest-i izdivacı tarafıma talep ettiğini ima eden fikra hakikate külliyyen mugayir oldukdan başka muktesule öz amcamın kerimesi bulunduğu hasebiyle abaan ced kabail cerakese tarafında itina ve hilafında içtinap edilmekte olan bu misüllü adet-i milliyeye mugayir teşebbüsât vakamdan naşi tevellüd idecek neferat-ı umumiye kabul edecek kadar nanait ve cedaniye asabattan bulunmadığımdan ve keyfiyetin şayan tesif bulduğumdan ve kifayet-i şayan tesif bulunduğu akvam çarakesenin ahval hussiyesine vakuf tami olan zevat-ı aliyyenin vicdan Pakizelerine mehal olduğundna ceride-i hukuyanalarının vesatıyla neşriyat vakanın tekzini rica ederim.

Üç mah müddet nizamiyesini ifa etmek üzere bekbaş valide çeşmesinde 54 numaralı hanede misafiraten mukim

1.7.3.42.Servet Tevcihat Adliye

Sevke Kazası bedayet muhakemesi riyasetine kalkandelen kazası bedayet muhakemesi ceza riyasetine osmaniye kazası Bedayet muhakemesi ceza dairesi reisi Mahmud Ali Efendi.Osmaniye kazası bedayet muhakemesi zada dairesi riyasetine Lasvik kazası bedayet muhakemesi ma'î umumi muavenlikten müsteafi Ahmed Midhat Efendi. Turneve kazası bedayet muhakemesi me'î umumi muavinliğine mektebi hukuk mezunlarından Ali Kemal Efendi.Biga kazası bedayet muhakemesi me'î umumi muavinliğine mekteb-i hukuk mezunlarından şükrü efendi.Bingazi sancağı ticaret muhakemesi riyasetinden mektebi hukuk mezunlarından sukude davayı vekil Hüseyin Hüsnü Efendi.

Sekizinci daire-i belediye müdürü Şevket cenanı Bey,

Doktor Topcıyan Efendi ,

Halep mebusu Ali cananı Azimet Malih Bey,

Ruji idare-i umumiyesi baş katibi Elferd Bey kılıç,

(Avadopr) gazetesi müdürü malum Girkuryan efendi,

Beyoğlu mutasarrıfı Muhuddin Beyefendi şurayı devlet azasından Mustafa Bey Efendi Tepe Başı Kışlak tiyatrosunda Martın on sekizinci Perşembe günü akşamı saat Alaturka iki buçukta Dahiliye nazırı devletlü Talat Beyefendi hazretlerinin tahtı himaye alilerinde Mesaire fevkalade Madam şuzele madamozel Lodok ve Madomazal lusu Bey tercüman zeki Bey Aladdin Bey ve Mösyö sülumlu Musika-yı hümayun ve elli kişiden mürekkep Alman havasinegan cemiyetinin iştirakiyle.

1.7.3.43.Program

Birinci Kısım

- 1- Musika-yı hümayun
- 2- (Jandar)'ın raks ve tefyini
(kaluçam)'ın tefnisi Alman havastigan cemiyeti tarafından
- 3- Edvar payronun “kıvalıçam” namındaki bir perdelik komodisi madam şazal madmazel Lodok ve Aladdin tarafında oynanacaktır.
- 4- (Sen Sensnis)'in kapriçazo Zeki bey tarafından
- 5- (Rubnişneyn)'in iratı ba'telrinden iki danesi mamozuloni Bey tercüman tarafında tagni edilecektir.
- 6- (Yeprig)'in ve Zeki Bey tarafından
- 7- Musika-i hümayun

İkinci Kısım

- 8- Musika-i hümayun
- 9- (Vanzil)'in izvak baharından dört şarkı Alman havasingan cemiyeti tarafından ta'yin edilecektir.
- 10- (Sazavat)'ın İspanyol Raksı Zeki bey tarafından
- 11- (Döbroto)'nın macar şarkısı madvazal Lui Bey Bey tercüman tarafından
- 12- (Kasviyero)'nun nebil şarkısı madmazel Lui Bey tercüman tarafından
- 13- (Biramis)'in Macar Raksı Zeki Bey
- 14- Musika-i hümayun

Konser

Şehzade-i cevanecat devletlü necabetlü Ziyaddin Efendi hazretlerinin tahtı himayelerinde bulunmaya mebahi darulmusika-i osmanlı heyeti muhteremesi tarafından Martın on dördüncü pazargünü saat yedide hanım efendiler ve

gece saat iki buçukta beyefendilere mahsus olmak üzere öte köy tiyatrosunda fevkalade bir konser verilecektir. 4

Der-sa'adet merkezi Kumandanlığından:

Alay 5 ba'de iltisafiye açıkda alayı katibe Mehmed Fahreddin Efendi alayı katibi İsmail Hakkı Efendi bin Mahmud Paşa birinci ordu açığında katip muavini Mahmut Tahir Efendi birusede sükve çubuğu kat'ına memur istihkam kol ağası Behçet Efendi, sabık çerkez kumandanlığı yaverliğinden ba'de't-tasdik açıkta kol ağası Ahmet Tevfik Efendi hicaz daire-i askeriyesi reis Bekbaşı Ali Naim Bey Kazım Paşa ordu 3 de iken iadeği rütbe eden kol ağası Hasan Fehmi Efendi Ordu 7 Levazım birinci şu'besinden açıkda kol ahası cevad Efendi koska irade-i askeriyesi riyasetinden açıkda bekbaşı osman Sabri Efendi.

Muma ileyhin merkezi kumandanlığına müraca'at etmeleri ilan olunur.

1.7.4.BORSA

1.7.4.1.Galata Borsası

10 Mart sene 1326

Tablo.13.BORSA"Galata Borsası"(Yeni İkdam Numara 11,s.5,1910)

Para	Guruş		
15	106	Açıldı	Duyun-ı mevhide-i Osmaniye Tahvilatı
13	106	En aşağı	
16	106	En yukarı	
13	103	Kapandı	
Santim frank			
62	217	Açıldı	Marif nükud-ı ... tahvilatı
712	217	En aşağı	
75	218	En yukarı	
37	218	Kapandı	
50	529	Frank Anadolu Demiryolu tahvilatı	
80	16	İngiliz lirası Anadolu demiryolu hisse senedatı	
00	45	" Şirketi hayriye "	
25	25	" Balat-ı Osmani hisse senedatı	
10	1	" lirayı osmani şirketi hayriye osmani "	
56	4	" Osmanlı sigortası "	
55	6	Frank Der-sa'adet Tramvayı	
490	00	Lira Der-sa'adet Tramvayı	
50	5	Krallık Tutun Servisi	

Tablo.13.(devam/cont.)

60	9	Lira-i jandarma ...”
10	18	Lira-yı Der-sa’adet Tramvayı ...
50	135	Lira-yı Tramvay jandarması
00	437	“ Selanik Bankası
00	328	“Der-sa’adet... Tahvilatı
00	443	“Der-sa’adet metrukesi
50	24	Balya Kara Aydın hanedanı
50	25	Karasu gadi
00	155	Karasu mümtaz
50	156	Kesendire adi hassa hanedanı
50	190	“ mümtaz “ “

1.7.4.2.Meskukat

Tablo.13.1.BORSA”Meskukat”(Yeni İkdam Numara 11,s.5,1910)

En yukarı	En aşağı	
Para guruş	Para guruş	
	20 105 altılık asfi	
	20 103 beşlik	
	00 99metelik	
10809	07 108 sim mecidi	Lira-yı Osmani 100
	05 108 “ cediği	guruş lira-yı osmani ...
	35 103” aksam	metelik
8713	10 87 Fransız altını	
11003	00 110 İngiliz	
	10 90 pol “	
	5000 karamis “	
10720	10 107 mark altın	
820	8 60 adet karbon kaimesi	

1.7.4.3.Kambiyo

109 37 Guruş Londra üzerine üç madde ve adetli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

110 27 Guruş Londra üzerine bila vadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

2280 Frank Paris üzerine üç mah vadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

2295 Frank Paris üzerine bila vadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

18 51 Mark Berlin Osmaniye mukabil

2181 Karun Viyana üzerine bila vadeli (Lira-yı Osmanlıya mukabil)

1.7.5.İ'LANAT

1.7.5.1.Burhaneddin Bey ve Kampanyası

Edilen davet üzerine yalnız bir defaya mahsus Kadıköy kışlak tiyatrodaki Cuma gündüz hanımlara 7'de Cuma akşamı da 3'de adalet ahvat hanımlar için 5 olmalı 3 perde mazhaeme 1 perde Refik Bey tarafından

1.7.5.2.Komik Şehir Hasan Efendi

Hem orta oyunu hem tiyatro ve pehlivan musabakası Perşembe günü akşamı şehzade başında Fevziye tiyatrosunda Hasan Efendi tarafından mükemmel orta oyunu verjini viyole hanımlar tarafından kantarlar gölünce 2 perde komdaya en meşhur pehlivanlar tarafından ciddi güreşler icra edilecektir.

1.7.5.3.Duyun-ı Umumiye

Her nev' evraka ait Damga resminin evrak mezkûrenin hin-i tanziminde ifa olması görce kaide-i umumiye iktizaından ise de müstena olarak tiyatro ve balo ve konser bilenlerinin damga resmi bunların hini tezyi' ve firuhatinden ifa edilmektedir. Binaenaleyh bu nev' bilenler mersal ile tarafından kabul edilecek olsa bile yine Poli oalarak gönderilmelidir. Bu babta muhalif kanın olarak vaki' olacak her muamele hiddetle ta'kip edileceğinde ilanı keyfiyete ibtidar olunur.

Bek icra dairesinden:

İzmir Agda binti dimitri kadının beyoğlu tanaş valid yani zimmetinde cihet karzından alacağı olan yüz yirmi adet lira osaminin faiz ve masarif muhakeme tahsil ve medyun merkumun imtinai ve kavaide dayane-i mezbure namına vefaen mefrug bulunan Beyoğlundaki Hüseyin Ağa mahallesinde kıl biruni mefrug bulunan oğlundaki Hüseyin Ağa mahallesinde kıl buruni caddesinde kain hal intikali tavsii' kılınmak olan malum olmadık 18 numaro ile merkum bir kat'a her senenin bil marude firuhatiyle ismanından meblağ mezburun ma faiz ve masarif muhakeme istifası hakimi müntezim beyoğlu bedayet muhakemesi birinci hukuk dairesinden sadır olup med'i aliye merkum tanış veled yanınon ikametgahı mehmül olmaktan naşı gazetelerle bila ilan muamele-i tebahiyesi ifa idilerek müddet kanuniyesi mürurundan 29 Kanuni evvel sene 32 tarih ve sekiz yüz seksen dört numarolu hüküm gıyabı ... tenfiye ve icrası zimmında med'i mezbure tarafından bu kere mevki' icraye ve men' olunarak medyun tanışık ikametgahı mechul olduğu cihetle icap eden ihbarnamenin

ilan suretiyle tebliğini talep etmesine bîanen ivra kanununun yirmi dokuzuncu maddesi hükmüne tevfikeyen tarih ilanından itibaren üç ay zarfında isbat vücut ederek ber mevcut ederek bir mucep ilan dini mahkum behni namına tanzim kılınma ihbarname daire icra duyuruhanesinde teallik olduğu gibi bu üç ayak inkazasında medyun merhum isbat vücut etmez ise dinen ifasından imtina' etmil ad olunarak muamele lazıminin kanuniyenin ifa ve hüküm ilamın icra olunacağı ve tebliğ keyfiyeti malum olmak üzere ilan olunur.

Dün şirketi hayriye vapurunun ikinci kamerasında oturmakta iken tefaide bi akı ve tezkire-i osmaniye ve tekaid maaş acizaneme mahsus cüzidani kazai zayi' eylemiş olduğundan bulunan zatın insaniyet namına sarıayi eylemiş olduğundan bulunan zıttın insaniyet namına sarı yade iskele memuru Ali efendi teslim rica olunur.

1.7.5.4.Hadem-i Şahanedan Mütakid İbrahim

Galatada eski voyvoda karşısında İzmir oğlu hanı altında aram Anastasyadinin tahta siticarındaki tavukçu dükkanı bu kere kamilen kiraya koyar ki üzerine devr edilerek müstecar sabıkan mezkur dükkanda hiçbir alakası kalmadığı ilan olunur.

Şirketi Hayriyeden:

Şirketi hayriye üç kıt'a mevane bilmüzayede siyasetiyle çağından iştirasına talep olanların pazardan maada her gün saat üçden ona kadar şirket-i mezkure idaresine müraca'at eylemeleri.³

İmalat-ı hayriye meclisinden:

	Nev'	arzan	tehen
Mukadder	mikdar cins eşya	milimetre	milimetre
14680 metre bu dahi az kuru çam tahtası	210		24
18350 " "		160	24

İlamat-ı harbiye müdüriyetine merbut kasnak fabrikası için luzumu olan bilade muharrer iki kalem tehne mevki' münakısaya konulmuş olduğundan itasına talep olanların yüzde on nisbetinde taminat akçelerini müsteshiben salı ve Perşembe günleri ilamat-ı harbiye meclisine müraca'at eylemeleri. 3

Sayfa: 6**1.7.5.5.Tarihi Siyasiye Asır Huzurunda Avrupa**

İstanbul vilayeti maruf Ali Reşid Bey tarafından tercüme olunan Tarihi siyasi asır huzurda Avrupa nam kitabın 50'nci kurması nerş kitaphanesinden abone kayd olunur.

Ziraat Bankasından:

Çarsuyu kebir tamirat komisyonuna ait olup çadırcılar caddesinde elyevm altmış guruş kiralı (L 5) numaralı dükkamı osmanlı altunu yüz guruş hasebiyle altı bin guruş bedel mukabilinde talebi uhdesinde olmakla tarih azından itibaren on beş gün sonra ihale-i evvelisi ve bir mah sonra ihale-i kat'iyesi icra olunacağından yüzde beş zamlı talep olanların yüzde on nisbetinde bi akçesini müsteshiben ziraat bankasından müşkil komisyon mahsusuna ve Görmek isteyenlerin dahi çarşığı kebir civarında memur mahsusuna müraca'at eylemeleri ilan olunur.

Der-sa'adet dahilinde posta nakliyatının otomobil ve motosiklet ile ve senei haliye Haziran ibtidasından itibaren üç sene müddetle icrayı mütekısa ile talebine ihale olacağından ve nisanın üçüncü gününe kadar taleplerin teklifatı kabul edileceğinden münakısa iştirak etmek isteyenelerin Posta ve Telgraf müdüriyeti umumiyesi posta maslahı kalemine bil-müraca'at şerait mukarreriye bidayı vakuf ederek yevm mezkure kadar tekliflerini mazrufen kalem mezkure tevdi' etmeleri luzumi müdüriyet müşarun ileyhandan ilan olunur.

1.7.5.6.Olursa Muharebe İspirtizimir

Ulum ruhiyeye ait tecriye ve intikadiye mecmuası olup asır hazır hakimasının ruhu beşer hakkında en yeni tecrübelerini ihtiva eder. Gayet garip ve merak avar bir çıkar. Nüşhası elli para senelik abonesi her yer için (18) guruştur. İdarehanesi (Tanin) matbuasındadır. Taşradan talep vuku'unda bir nüşhası meanen gönderilir. İkinci nüşhasıda çıkmıştır. Pek nefis tabi' edilmiş iki kat'a resmi ihtiva eden üçüncü nüşhası da çıkmıştır.

1.7.5.7.Londra Cinayetleri

Namındaki cenai ihlakı ve gayet ısrar engiz roman fevkalade mühim şayan matlaa olduğundan Avrupada pek çok şöhrete mazhar olarak hatta bütün ecnebi lisanlarına tercüme edilmişti. Bu kere daha yılın defa olmak üzere bir gece gayet

güzel ve sade bir ifade ile tercüme olunmuş geçen haftadan beri birinci ikinci ve üçüncü formları saha-i intişare vaz' edilmiştir. Bundan böyle dahi her haftada müntezimen dörder forma neşr olunacaktır. Bu mühim roman filhakika gayet esrarengiz ve meraklı ba husus tercümesi dahi pek sade ve mükemmel olduğundan suret fevkaladede mazhar rağbet olunmuş ve henüz geçen hafta neşr olunan birinci ve ikinci tab' olunarak mihdar intişar vaz edilmiştir. Beher fermanın fiyatı ise yalnız (on para) olup ali vaddesinde Yorgi Efendinin dükkanı sair kitapçı dükkanları ve bilumum mevzualar tarafından satılmaktadır.

Bu esrarengiz ve gayet mükemmel romanın matbuasını muhterem kararımıza suret mahsusada tavsiye ederiz.

1.7.5.8.Doktor İşlemeciyan

İmraz azayı dahiliye vechaz Tenasiyla mübtela hastalara bir suhulet kamile olmak üzere bu def'a aczahane aczanem üstünde bir maasahane küşadiyla imraz aza Tenasilyadan eski ve yeni bel soğuklukları, iltihap, nesane, Systite, bel köşklüğü, macerayı yol tarlakları. Adem Efendi ihtilam ve saire gibi hastalıkları ve hususiyle tedavi naksa veya adem ihtimam neticesi hasıl olan God militeri Goutte militaires ye masaj İnstillation ve saire bi vesaitle gaytile az müddet zarfında ve histigane hiç ızdırıp ve bir mübarek ve kat'iyen tekrar etmemek şartıyla teşfiye edeceği gibi ayrıca Frengi hastalığının işgal muhtelefisiyle vücudun herhangi bir kısmında husule kalan karhanın diğer imrazdan tefrik ve teşhis hakikiyesi ile tedavi lazimenin uslü cedide hastaganı ticaret müte'addesiyle müştehir tabib muma ileyh pazardan maada her gün kabul eder saat 8'den on bire kadar bulunur.

Pohça kapısında hamidiye sebili karşısında otuciyan aczahanesi.

1.7.5.9.Emlak Mahlule İlanı

Bedayet ilan fi Mart sene 326 ikinci hafta nihayet ilan fi 29 Mart sene 326

İmnet-i mahmunei semmet meşhur mahallesi cadde ve sokağı numaro miktar nev' ve husule mahlule

124 Tophanede tamtam Bostanbaşı 14 98 242'de 7 hıssa ferun mahluli

301 idel müzade 800 kadirga şehsuvarın mükerra 5701 2 oda 2701 buçuk 2 oda 37 buçuk bahçe bütün menzil 18407 çelebıoğlu Aladdin tahsis önü 17 588 11oda asfathanede 2 dükkan

15 de 1 hisse fezci hanı

12200 Emin Bey sultan Beyazid caddesi 110 100 1 ahur 50 dükkan giddiğinin

48 de 12 hissesi

Bedayet ilanı fi 22 Şubat sene 325 üçüncü hafta nihayet ilan fi 22 Mart sene 326 kıymet muhteme bedel müzayede semmet meşhur mahallesi cadde ve sokağı numarası medarı zira' nev' mahlul miktarı hisse-i mahlul

20400 Ortaköy divan yolu 22 102 bütün arsa

15558 1000 Rumeli hisar Ali Torlak çeşme 9 212 bir oda 159 bahçe bütün ferun

17000 Kazı fırkası Osman Ağa kahve 11,9 170 bir ahur bir bir kuyu bütün arsa

1570 800 Hasküpte Mahmud Ağa yazmacı kaa bet 24 157 bir ahur bir kuyu bütün arsa

4046 Kasım Paşa kulaksız Ahmed kapda kulaksız 22 285 17 de 2 hisse dükkan

5600 Ali Bey karyesi silahtar Ağa 9,8 105 salisen hisse dükkan

2520 2000 çengel karyesi becardıra 7 4 dönüm arşın bütün tarla

Bilade muharrer elak mahlule dört hafta müddetle ilana konulmuştur. Bedellik lira yüz guruş hasebiyle bekdan tavsiyesi ve yüzde on nisbetinde temin akçesi tevdii akçesi tevdi' mecburidir. Bedel mukarreri tarih tebliğden itibaren on beş gün zarafında def'aten tavsiye etmeyenlerin temin akçeleri zabt edilecektir. Nezaret netice-i müzayede müzayede üzerine takviz ve adem tefyizde muharirdir. Şerait mezkure daisinde talep olanların tezkire-i osmanlıları hamilen evkaf hümayun emlak vakiye idaresine müraca'at eylemeleri ilan olunur.

1.7.5.10.Motor Simbot Yat ve Emsali

İngilterenin en meşhur fabrikalarının vekili olan mister Artur hil ve istasyola kemal sehuler ve intizama celp edildikten bu babta sipariş olanların galatada tevennül

civarında müratibeli sokagında yakıd hanın ikinci katında idarehaneyi müraca'at eylemeleri ilan olunur.

66 Guruş ile Zengin Olabilmek

Kar'a gi 2 Nisan sene 326 da keşide olunacak

Az bir para olduğu Mısır emlak bankası ve şimendifer tahvilvilat gibi olup ve fakat fiyatı 166 guruştan ibaret az bir para olduğu hadde keşide numaralarının mukadderi ise masranginden 1097 ve şimendifer engiden 1,150 def'a ziyade yani beher keşidesinde tamam 20000 numaraya ikramiye kazandırıyor. Karaisi her iki kalemin bankası olmadığından bu tahvili şirketimizde Avrupa piyasası üzerine her roman satmak ve bahar tahvili yüzde elli ile bir lira alarak Ruhan bırakmak dahi kabildir. Diğer tahvilat elyevm çok pahalı olduğunda senede altı def'a altı ile bir lira alarak rehin bırakmak dahi kabildir. Diğer tahvilat elyevm çok pahalı birtakım mazar piyangolar ile paralarınızı tamamıyla kaybediyorsunuz. Filmin kraliçesi ve hükümetin emirleriyle ihraç ve terhin emlak ile temin edilmiş .. devleti resmi emlak bakiyesi tahvilattan 166 guruş verip alınız. Kayıp etmek hiç yok az veya çok bira ramye kazanmak istimali zaman mevcuttur. Sene hiçbir para daha vermeden aşağıda gördükleriniz nizaalardaki ikramiyeler muhakkak nail olursanız mebayii az iken hemen elde etmeli.

1.7.5.11.Filminin Tahvilatı Aramayanların Cuduli

Frank 250,000 70 kere isbat edecektir .Bir frank 150,000 70 kere isabet edecektir.

“ 125,000 “	“	“	“ 1000,000 “	“	“
“ 75,000 “	“	“	“ 100,000 “	“	“
“10,000	430	“	“ 62,000	“	“

Bunlardan başka daha gelir mukadderde sikkelerce frank kazanan Romanya dahi mevcuttur. Mebayi' etmek ve tefsilat almak için Galatada küçük tevil hanede 7 numaralı (ahaliye müteallik itibar malı) Osmanlı kumandaniyet şirketine geliniz taşradan paralar manda post veya çok ile gönderilmeli tahvilat ta'ahhüd olarak hemen takdim olunur. İş adamı olmak üzere her tarafta (ecenbiler) ediyoruz.

1.7.5.12.Tarihi Umumi

Hitam Buldu

Tarih tahriri hususunda iktidar herkesçe malum ve müslüman bulunan Murat Bey Efendi tarafından tahrir edilip tab' edilmekte olan tarihi umumi hitam buldu. Herkesçe edinilmesi elzem olan 2670 sahifeyi teşkil eden bu tarihlerden muhtesirinin fiyatı 15 mecildi 20 muttasıl tarih umuminin altı cildi 105 mecildi 120 guruştur. Taşra için 15 guruş zam olunur. Merkez tevzi kütüphanesidir. 3

İçin Malum Olduk?

78-1877

1.7.5.13.Şanlı Rus Seferi

Osmanlı-Rus harbindeki esbab-ı maglubiyetimiz bütün dakikayla teşrih eden bu mühim eser bu kere mektebi harbiye tarihi harp malumi mümtaz yüzbaşı Hulusi Bey tarafından telif edilmiştir. Bilumum zabitan ve tarihi meraklılarına cidden tavsiye ederiz.

Fiyatı (6) ve mecidi (8) guruştur.

Taşra için (2) guruş posta ücreti zam ediliyor.

Müelif muharebe dersleri namı altında intizar eden asarı sairesi:

4 birinci kitabâ piyadein ateş ta'bisi

6 ikinci “ : Piyade muharebede hareketi

5 üçüncü “ :Alman sahra topcu talimnamesi

12 dördüncü “ :Sınıf merbut tabiesi

20 beşinci “ batarya kumandanı

1'inciden 4'üncüye kadar bir arade mecildiye (5) ve ayrıca mecliz olan 5'inci (5) ve 1'den 5'inciye kadar hepsi bir arada mecildiyede (7) guruş zam olunur.

Taşra için yüzde on posta ücreti zam ediliyor.

Merkez tevz, ' Bab-ı 'ali caddesinde (Der-sa'adet) kütüphanesidir.

1.7.5.14.Kibarna Maden Suyu

Mektebi tabi osmanice bittahlil havas şifaiyesi resmen tasdik buyrulmul ve usul fine dahilinde imla edilemekte bulunmuş olan işbu maden suyu takım esnasında içilen maden sularının en alasıdır. Mide, karaciğer, böbrek, mesane, bağırsak, kum, cild ve albomin ve şeker hastalıklarında tesir şif bahşası itbayı kiramçe bitticariye tahkkik etmiştir. Deposu istanbul gümrüğüne muttasıl yeni hanında ve kara köyde dişçi mazaranyan ve kadı köyde hamarat idareleriyle kavaportık mazalarında ve aczehaneleri bulunur.

1.7.5.15.Fransızca Tercüme

(Top tüfek mermi ilh) gibi (10,000) kaleme askeriyeyi tercüme ve tarif eden bu eserin tamamı neşr edildi. Fiyatı (20) guruş merkez tevzi Bab-1 ali caddesinde (şefik kitaphanesi) dir. Toptan mebayı' için istanbulda şerif sokağında mükerrer 17 numaroda Miralay Hüsnu Beye müraca'at edilmesi. 3

Çavuşoğlunun Yeni Çıkan Bahriye ve Vatan birinci nevm sefera Kağıdını İsteyiniz.

Ömer Tunceler sahiplerde bulunur.

Posta Telgraf idare-i umumiyesinden:

Posta ve telgraf ve telefon idare-i umumiyesi binasının arka cihetinde kain Huyar Baba cami şerifi minaresinin inşası ber-vechi resm ve şerait teklif mazrufa usuliye bu kere mevki' minakasa va' edilmiştir ve şehri hal ruminin yirmi beşinci gününü köyü icra ihalesi mukarrer bulunmuş olmakla talep olanların idare-i müşarun ileyh mebani şubesine bilmüracaa resmi ve şartnamesini gördükten sonra yevm main mezkure kadar teklif mazrufelerini şu'be-i mezkureye tevdi' eylemeleri luzumi ilan olunur.

Sarayı hümayuna Mahsus Yusuf Asım Girit Kendiye

Evrak 60.20.15 ...

Otu seneden beri muhterem müşterilerimin sabunların yalılık ve toprakdan ve acziye mazaradan ari olarak hanımların saçlarını muhafazaya karşı defatle tecrübe olunmuş bu kere ba-beratı alışan kokulu ve gerek kokusuz sabunlarımın sureti imaline bir kat daha itina edilerek kokusu yedi guruş ve aramalısi beş buçuk guruş atik kıyası ve ceval ile perakende olarak yirmi para zam ile umum müştereklerime

beyan ve taşralardan siparis vuku'unda navlon tarafıma ait olarak iskelelere teslim edilmek üzere peşinen siparişlerini kabul eylerim. Donanmayı osmanlı için daimi surette kab başına kırk para vermeye teahhüd olunur. Der-sa'adet amına altında yedi numaralı mağamızda satılıyor. 7

“Mıknatis servet ve refah” kırk paraya tavsiye on paraya. Bu isfai ve risaleler mekteplerde okutturulmaya elverişlidir. Her sınıf ahalimiz için bir dane edilmesi de elzendir. Bab-ı ali caddesinde kitabçı bu Yorgi Efendinin dükkanında vesair kitapçılarda satılır. Toptan alanlara yüzde kırk dört iskonto edilir.

1.7.5.16.Ve yalım

Kıvalı ve fosfatlı şurubu kına et asarısı lako fosfat de şudan mürekkeptir. Fukaraldeme duçar olanlarla hal nikahta bulunna erkek kadın ve çocuklara mahsus

En birinci

(Kut ilacı)

Her eczahanede bulunur. Merkezi Fransada liyon şehrinde ve yal eczahanesinde

Yerli meskurat safi üzerimden imal edilmiş kırk kilodaki meşhur fabrikadan K. V. Dördü polis

Avrupanın son sitem meşrubat fabrikamızın çıkardığı usulde imal itdiği halis özünden mamul yerli meşrubat fabrikası bu kere konyak düz rakı mastikan resul alaksir vişneli konyaka hardalya kükürtlü şıra yeni eski şarap pekmez sirke ve sair fevkalade sahte nafia meskurat ve meşrubat fabrikası şubesi Sirkeci yeni postahane karşısında osmanlı hanında.Müdürü B. Fulo Bedbis.

1.7.5.17.Darültemaşa Osmanlı

Şehzade başında kargir tiyatroda bu akşam saat üç buçukta memleketimizde henüz imsali görülmemiş bir tarz nevin fevkalade ile temsil edilen (İkinci Ramsesi) fevkalade bir surette vaz' sahne edilecektir.

“Fasıl mazhakın bir perde”.

1.7.5.18.Sanayi' Cüzdan

Mektebi bahriye zabitan şahadetname ile tezkireği osmaniye ve evrak mühimemi havi siyah bir cüzdanı nur osmaniye ile sirkeci vapur iskelesi arasında kazaen sanayi ettim. Cüzdanı bulup nur osmaniyede ikbal kıraathanesine getiren insaniyet perver zatın başka suretle de memnun edileceği ilan olunur. Bahriye mülazım evlerinden.

1.7.5.19.Yusuf Asri

Emin eng Polis Merkezi memurluğunda: Bugün sandanalda siyah renkte bir şemsiye bulunarak aramıza teslim edilmiş olduğunda sahibi her kim ise müraca'at eylemesi luzumi ilan olunur.

1.7.5.20.Şark demir Yolları Tahvilatı

Şark demiryolları tahvilatının 24'inci kar'ası Der-sa'adette düvenü umumiye osmaniye ' idar esinde 17- 30 ve 18 Mart 1910 tarihlerine mesadüf olan iki muhsar alanide üç buçukta maliye ve nafia nezaret çelileriyle Bank-ı osmani idaresinden azam olacak memurlar müvacehesinde keşide edileceği ilan olunur.

Evkaf-ı şirketlerin ittihadı elzemdir

Kuvveti ittihad ile hasıl olur. Yalnız nakid ve tahvilat muamelesi ile meşgul ne kadar husu şirket var sa ittihad ettirmek ve edilecek ehemmiyetli teşebbüsattan hasıl olacak kafe-i menaf' ve hedematı şirket hassad yaranına münhasır kılmak ve böylece mühim bir mevki' işgal istiyoruz. Şirketler ve sermayeli zevata galatada küçük tevennül hanında 7 numaraya süratle kayd edilsinler. 11

1.7.5.21.Doktor Onciyan

Kulak, burun ve bogaz imrazı mütehasıs

Pariste kesp ihtisas ederek şimdiye kadar iştigal olunmuş el-katarik sıcak hava ve sair bu ittihad usuller ile sağırılığ müzmin başı ağrıları baş dönmeleri kulak sedaları velhasıl her nev'i imrazı tedavi burun vücuda sui iştigalini amaliyat etmeksizin arale boğazdaki bademcikleri kan götürmeksizin kat'a ank ve reis üzerinde evna' ameliyatı icra eder. Her gün öğleye kadar bahçekapısında hamidiye sebili karşısında Otuciyan eczahaensinde öğleden sonra beyoğlunda doğru taksim Fransız hastahanesi karşısında 40 numaralı anesinde bulunur. Perşembe öğleden sonra kendi hanesinde meccanen tedavi eder.

1.7.5.22.Erbab-ı Musikaya Tebşir

Şair şirin zaban avdi nadir-i alkaran Ahmed Mithat Beyin elli parçayı mütecaviz asar-ı musikisinde Girit vatan kantarlarıyla resat ve hicazkari girdi makamlardan bestelenmiş iki şarkı ki ceman dört parça asar bu kere ma'rifet acizanem ile tab' ve neşr edildi. Muma ileyha fekar-ı aliye ve katdar musikasî asarı matbuanın bir danesi çalmakla tezahür edeceğini ve mezkur kantarların şu sırada her aklınca meclislerinde terennüm ve tağnı edilmesi hamten muktezi edüğünü kafe-i ehli musikaya ve nuta meraklılarına arz ve tavsiye eylerim. Mehal tevzi' Bab-ı ali caddesinde tefyiz kitaphanesi.

1.7.5.23.İlaveli Telhis Hukuk-ı Düvel

Mukaddema yetmiş guruşa kadar satılan işbu kitap Hasan fehmi paşanın eseridir. İlavesi bulunna lahi mukarreratı gayet vezih ve mufassal yazılmıştır. Bab-ı ali caddesinde (Türkiye) ve (Daruşşafaka) ve (İkbal) hakaklarda (Terki) kitaphanelerinde gayet ahun fiyatla satılmaktadır. Taşradan sipariş edenlere posta ücretle yirmi guruşa gönderilir. 3

Evkaf-ı Nezaretten:

Biga dahilinde Ayvacık kazasının papslık ve narlı ve Ada tepe ve çetmi kebir ve çetemi sağır ve nusretli varaklı ve Edremit kazasına muzaf avcılar karyelerinde bulunan sekiz kat'a vakf zeytinlikler ayrı ayrı ve dört sene müddetle icar olunmak ve sene-i haliye Mayıs nihayetinde ihale-i katiyesi icra edilmek üzere müzayedeye vaz' olduğundan talep olanların Der-sa'adette evkaf-ı hümayun nezareti orman ve arazi vakfiye idaresine ve Çanakkalede mehali evkaf memurluğuna müraca'at eylemeleri ilan olunur. H 1 8

Birinci Orduyu Hümayundan:

Birinci orduyu hümayun ifradı için amel idilecek üç binden on beş bin takıma kadar iş elbisesinin yalnız makarası talebine ait olmak üzere hayatpayesini ve yüz seksen beş lakin ve ma' kapak yüz seksen beş gügüm ve altı yüz altmış dört bakraç ve yirmi altı kebir ve on altı adet nehas sagır kazgan ve yüz kırık sekzi siyah telatin arka kirası ve yatık için yedi yüz bin kilo otun Martın on yedinci Çarşamba günü saat onda ihale-i kat'ası icra kılınacaktır. Komisyonunda mahfuz numunesi görmek ve şeraitini anlamak ve istinsah itmek matbu' nüshasını almak mümkündür. 1

Evkaf-ı Nezaretten:

İlm dağda taşdelen suyu ve civarındaki kahvehaneler bir sene tele kiraya verileceği havarında bulunan bir kat'a çayrık kiyahı dahi ayruca firuhat idileceğinde talep olanların orman ve arazi vakfiye idaresine ve yahut ilm dağı vakf orman süvari memurine müraca'at eylemeleri ilan olunur.

1.7.5.24.Dakik Hanya

Memedeki çocukları fi ve eshale giriftar etmeyerek hastaliksız biyotebr ve ticarib adidiye esbat med'aya kafidir. Her eczahanede kutusu beş guruşa satılır.

1.7.5.25.Gedikler

Vaktiyle esnaf mahsus bir şey iken sonraları emlak serayet eden gediklerin tesarif ve mahidandan bahistir. Binaenaleyh işbu asarın heyeti umumiyesi memaliki osmaniye emlakın govamoz tesarifiyesini nutuktur. Bu esar defteri hakani nezareti senedatı umumiye idaresi memizi evveli sıdkı efendi tarafından yazılmıştır. Bu kere tanin matbuasında suret nefisede tab olunmuştur.Mehali tevzii Bab-ı ali caddesinde kanaat kitaphanesidir. Fiyatı on guruştur. Taşra için iki guruş posta ücreti zam olunur. 2

1.7.5.26.Osmanlı Sigorta Şirketi

İhtar

Muhalifat-ı umumiye kassamlığından:

Üsküdar mutasarrıflığı muhaletdan altunu zade mahallesinde küçük çamlıcadaki köşkte sakın iken bundan akdem vefat hassa müşiri Rauf Paşanın mezkur köşküde mevcut haraetli bir adet lokomobil ma alet ve tefriat ve bir adet patoz ve harman ve iken biçmek için iki adet mecit tarla makinesi ve bir harman ve bir tahm makineleri ve müteadid pulluklar ve bir çift o köz arabası ve araba koşumu ve tarla için tırmaklar ve iken kırma makine ve zahire aleti ve ziraate müeallik müteaddiden alet saire sene-i haliye martının on dördüncü Pazar günü muhalifet umumiye kasamlığı ma'rifetiyle bilmüzayide sureti kat'iyede ahire firuhat olunacağından talep olanların yevm mezkurede saat altı raddelerinde köşkün mezkure kelimeleri ilan olunur. 2

Osmanlı sigorta şirketi umumiyesi idare-i merkeziyesi galatada mürettibatı sokağında Selanik bankasının evvelce bulunduğu 7 numaralı daireye nakl edilmiştir.

13

Muhalifat-ı Umumiye Kassamlığından:

Üsküdar mutasarrıflığı muhalefatından altunuzade mahallesinde küçük çamlıcadaki Köşkte sakin iken bundan akdem vefat iden hassa müşiri Rauf Paşanın mezkur köşkte mevcut hararetli bir adedlü komobil ma'alat ve tefri'at ve bir aded mecid tarla makinesi ve bir harman ve bir tahm makineleri ve müteaddid pulluklar ve bir çift o öküz arabası ve araba koşumu ve bir tente arabası ve iki adet evet tasyik makinesi ve zahire aleti ve ziraate müeallik müteaddiden alet saire sene-i haliye martının on dördüncü Pazar günü muhalefat umumiye kasaamlığı ma'rifetiyle bilmüzade suret kat'iyede ahire firuhat olunacağından taleb olanların yevm mezkurede saat altı raddelerinde köşk mezkure gelmeleri ilan olunur. 2

İstanbulda Sultan Selim Han kadim karbında debağ pons mahallesinde vaki' altmış sekiz numaro ile merakım üç oda dört arşun bahçeyi müştemil bir bab-ı ihtişam vefaf menzil bundan akdem muhalefeti umumiye kasaamlığı ma'rifetiyle ve menadi hafız osman efendi yedide lede'l-müzayede beher lirayı osmani yüz guruş hasebiyle dört bin beş yüz guruşta tali uhdesinde tefrid etmekle ziyade ile talep olan zevat işbu tarih ilanından itibaren bir hafta zarfında muhakeme-i mezkureye müraca'at eylemeleri ilan olunur. 2

Muhalefet-i Umumiye Kassamlığından:

İstanbulda Avansırayıde atik Mustafa Paşa mahallesinde lonca caddesinde vaki' ve yüz altı numara ile murakkam bir kat'a vakıf arsatin nısf hissesi ve yine mehal mezkurde vaki' altmış altı numara ile murakkam muhazıf dükkan arsasının nısf hissesi ve yine mehali mezkurde vaki' on iki numaro ile murakkam bir kat'a menzil arsasının bütünü bundan akdem muhalifat-ı umumiye kasaamlığı ma'rifetiyle ve menadi hafız osman efendi bedile ledel müzayede beher lirayı osman yüz guruş hasebiyle mezkur otuz altı numara ile murakkam bir kıt'a vakf arsasının nısfı üç bin altı yüz guruşta ve mezkur altmış altı numara ile merakım muhazıf dükkan arsasının üç bin guruşta ve mezkur on iki numara merakım bütün menzil arsası iki bin guruşta

talepleri uhdelerinde karar ve ziyade ile talep olanları işbu tarih ilanından itibaren nihayet bir hafta zarfında muhakeme-i mezkureye müraca'at eylemeleri. 1

1.7.5.27.Vatan Malları

Hereke Fabrika-i Hümayun Ma'mulatu

Hereke fabrika-i hümayunun emin önünde bahçe kapısındaki 55 numarolu terzihanesinde herke malı ve halis ve gayet nefis ve mevadeye muvaffak kazmirler işyaklar çukalar ve her nev' kostomikalarla son mevde hazır ve ısmarlama çocuk ve erkan elbiseleri firuhat edilmekte olduğu gibi ısmarlama gayet mükemmel askeriye elbiseleri amel edilmektedir. Bundan başka hali muhteremeye teshilat olmak üzere mu'teber kefil rai edildiği taktirde taksit ile dahi muamele yapılır. Terzihaneyi ziyaret edenlerce hem memleketimiz için medar iftihar olan nefis kumaşlar görülmüş ve hem de müşterilere ne kadar suhulet gösterilmekte ve celb memnuniyetlerine çalışmakta olduğu tebeyyün etmiş olur. Mezkur fabrika hümayun yeni postahane itsalindeki deposuyla şehzade başındaki şubesinde dahi son mevde her nev' ipliği çarşafıklar ve esvabıklar ve halis yün çorablar fanilalar mendiller enva'i şayak ve kazmirler ve çukalar bulunur.Şurası gayri kabil Tereddüttür ki:Vatanımızın servet ve refahı yerli mallarımıza muhabbet ve rağbetle artar.

Sahib-i İmtiyaz ve Müdürü Mesulü:Ahmed Cevdet.

İKİNCİ BÖLÜM

YENİ İKDAM GAZETESİNİN ANALİZ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

2.1.Yeni İkdam Numara 5

Burada Yeni ikdam gazetesi Numara 5 analiz edilerek değerlendirilmesi yapılacaktır.18 Mart 1910 yılı tarihli gazetenin bu sayısında birinci sayfada başlanan haberde vilayette yapılan teftiş ve araştırmanın faydalarından bahsedilmektedir. "Hüdavendigar"⁴³ adlı gazeteden alınan bir haberden nakledilen bilgide memur dairelerinin Kaymakam Rafet bey ve heyeti tarafından yapılan teftişlerin ve görünenleri bir rapor halinde merkeze sunulmuştur.Daha önce makalelerden edilen bilgilerde halkın baskıcı yönetim altında olduğu memurlar tarafından memleketin halinin anlaşılması ve baskısı mevcuttur.Halk vatani uğrunu canını ve malını feda edebilmiş, bunun karşısında baskıcı yönetimle hep sıkıntı yaşamıştır.

Meşrutiyete kadar hep zarar gören halk meşrutiyetle beraber gelen özgürlük ortamıyla durum değişmiştir.Yapılan bu teftiş sonucu özellikle köylünün bir rehber ihtiyacı duyduğu hayat şartlarının iyileştirilmesi ve hakir görülmemesi gerektiği görüşü hakimdir.Haberde kaybedilen balkan topraklarında kalan Osmanlıların durumunu belirtmiştir.

⁴³ Hüdavendigar Gazetesi Bursada kurulunan ilk gazete olup vilayetin resmi yayın organıydı. 8 Şubat 1869'da ilk sayısı basılmış, dört sayfadan oluşmaktadır. Haftada Çarşamba ve Cumartesi günleri yayımlanırdı. Gazete Arap ve Ermeni harfli basılırdı.Bu iki dilde daha sonra dört gün çıkmaya başlamış, 1917'ye kadar bu isimle devam etmiş, 1926'da günlük Hüdavendigar 1937'de Resmi Bursa ve daha sonra Bursa ismiyle 1953 yılında kapanmıştır. Mehmet Kutalmış, "Arap ve Ermeni Harfli Türkçe Hüdavendigar Gazetesi", *Ermeni Araştırmaları Enstitü Dergisi*, sayı: 12-13, İstanbul, 2003-2004, s. 121-134. ; 1867 yılında Hüdavendigar vilayeti kurulmuş, merkez sancağı Bursada Vilayet nizamnamesi gereği matbaa kurulmuş kısa bir süre sonra Hüdavendigar gazetesi 8 Şubat 1869'da yayın hayatına başlamıştır. Gazete ve Matbaa çalışanları iç içe olmuş, çalışmalarını birlikte yürütmüşlerdir. İsmail Selimoğlu, "Matbaa ve Değişen Hayat:Meşrutiyetten Cumhuriyete Bursa Halkının Kitap Sevgisi, Müzeler, Arşivler, Kütüphaneler, Yayınevleri, Telif Hakları",*38.Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi Bildiriler*, Ankara, 2009, s. 43-44.

Meşrutiyet öncesi dönemde memurların köylüye baskı yapıp karşılanamaz isteklerde bulunduğunu Meşrutiyet dönemi⁴⁴ memurlarıyla kıyaslama yapılarak bu yeni dönemde köylülerin Avrupa köylüsü karşısındaki yaşam standartları kıyaslanmış ve aciz durumlarının düzeltilmesi, onlara rehberlik edilmesi ve güzel şeyler yaşatılması fikirleri bir rapor halinde hazırlanmış ve merkeze sunulmuştur.

Bu haberden sonra Telgraflar adı altında genellikle Avrupadan derlenen haberlerin verildiğini görüyoruz. Ülkelerin iç ve dış işleri hakkında bilgiler sunmaktadır. Haber alındığı yeri ismi ve tarihiyle verilmiştir. "Berlin 17 Mart, Viyana 17, Roma 17" şeklinde sunulmuştur. Berlin 17 Mart tarihli Telgrafta Alman harici bütçesi kabulü ve Avusturya ve Rusya ittifakından bahsetmektedir. Geçen haberde:

*"Viyana 17-Kont Esrantal Martın on beşinci günü İmparator Fransuva Jozef hazretleri ile Avusturya-Rusya itilafı hakkında uzun bir mülakat icra etmiştir. Bu itilaf iki hükümet münasebeti siyasesinin islahına dair olup kariban bu babta resmi bir tebliğname neşr edilecektir. (Osmanlı Ajansı)."*⁴⁵ İki ülkenin yakın gelecekte yakınlaşması söz konusu olduğunu göstermektedir.

Viyanadan alınan diğer bir Telgrafta Avusturyanın Sırbistanla ticaret anlaşması için yakında görüşme olacağı beyan edilmiştir. Romadan alınan Telgrafta Almanya ile İtalyanın Romada Girinal sarayında yapılacak görüşmeyle iki hükümetin dostluğunu gösterir mahiyettedir. Londra 16 Mart kökenli haberde Kral Edvird ile İmparator Kilyomun mektuplarla haberleştiği ve yazın görüşmeleri muhtemel olduğu görülmüştür.

⁴⁴ Meşrutiyet Osmanlı devletinin ve Türkiyenin önemli yakın tarihi olaylarından. Osmanlı tebaası siyasi, sosyal ve ekonomik özgürlük ortamında haklar kazanmış, milli hakimiyet fikri yerleşmiştir. Bir reform dönemi olup kalkınmanın önündeki en önemli engel kalkmıştır. Kapitülasyonlardan kurtulmaya çalışılmış, ağır ekonomik bunalımlar olmuştur. Özellikle meşrutiyet öncesi dönemde görülen baskıcı yönetimden en fazla taşra insanı etkilenmiş, balkanların kaybedilmesiyle de orada kalan Osmanlı vatandaşları yerli halk karşısında zayıf kalmıştır. Hayta, Necdet-Ünal, Uğur, *Osmanlı Devletinde Yenileşme Hareketleri (XVII.Yüzyıl Başlarından Yıkılışa Kadar)*, Ankara, 2010, s. 209-211.

⁴⁵ Telgraflar 'Avusturya-Rusya', *Yeni İkdam Gazetesi*, Numara, 5, 1910, s. 1. ; 93 Harbi sonrasında Balkan devletleri tek tek bağımsız olmuş, Osmanlı devletinin balkan sorunu çıkmıştır. Balkan devletleri arasında bir ittifak Rusya öncülüğünde olmuş, Osmanlı topraklarının paylaşılması konusu devletlerin yoğun siyasi trafiğini oluşturmuştur. Avusturyanın Bosna Herseki ilhakı ve Bulgaristanın bağımsızlığı dengeleri değiştirmiş, iki devletin birliktelikleri İngiltere ve Rusyayı endişelendirmiştir. Ekim 1909'da başlayan görüşmeler Sırp, Bulgar ve Karadağ arasında Makedonyanın paylaşılması sözkonusudur. 1910 yılı Sırp kralı Pier Petersburgu ziyaret eder. Burada Avusturya ve Rusya çekişmesi yaşanmış, iki ülkenin emelleri çatışmıştır. Slavcı amacıyla Rusya Avusturyayı tutmak istemiş, Almanya Avusturyanın yanında yer almıştır. Tarblusgarp ve Balkan savaşları siyaseti belirleyici unsur olmuştur. Enver Ziya Karal, *OSMANLI TARİHİ "İkinci Meşrutiyet ve Birinci Dünya Savaşı (109-1918)"*, IX.cilt, Ankara, 2011, s. 287-293.

Görüldüğü gibi Telgraflarda haberlerin devletlerin durumları ve siyasilere hakkında bilgiler ajanslarıyla birlikte verilmiş yukarıdaki Telgraf örneğinde de yansıtılmıştır. Dönemin yoğun bir siyasi trafiğinde geçtiği, ikili ilişkiler ve ittifaklarla beraber itilafların olduğunu görmekteyiz.

Bu siyasi haberlerin ardında hergün verilen ekonomik içerikli haberde Paris Borsasının açılış ve kapanışı sayısal verilerle yansıtılmıştır:

“Paris Borsası

17 Mart Sene 1910

Tablo.14.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 5,s.1,1910)

	<i>Açıldı</i>	<i>Kapandı</i>
<i>Fransız 3</i>		28 98
<i>Divan-ı Mevhide</i>	96 47	97 40
<i>Şark-ı Şimendiferi</i>		216 00
<i>Osmanlı Bankası</i>		714
<i>Balya Kara Aydın</i>		447

46

Gazetede başka haberlerin Şu'unat⁴⁷ adı altında sıralandığı ve bu haberlerin birden fazla sayfada ve çeşitli olduğunu görmekteyiz. Bulgaristan kralı hazretlerinin Der-sa'adeti ziyareti, sefir Asım bey, Mösyö Sarafof, Otağ-ı hümayun, Meclis-i vükela, İçtima-i vükela, Balkan ittifadı, Mevlid alayı, Yevmi vilayet peygamberi, Çarkın balkan seyahati, Alman prensi ve tedabir inzibatiye, Maliyemiz, Yeni ikdam⁴⁸, Garip bir muamele Rusçuk hadisesi, Asker sevki, Veba, Polis mektebi, Üsküp'teki reji şirketi, Yanya vilayeti tercümanlığı vb. haberler bu başlık altında verilmiştir. Buradaki haberlerde dikkat edilecek husus Avrupalı devletlerin kendi iç

⁴⁶ ‘Paris Borsası’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 1. ; Gazete ilk sayılarından itibaren dördüncü sayfada borsa yer almış, genelde birinci sayfada Paris borsası başlığıyla verilerek hergün borsa değerleri yansıtılmaktadır. Daha sonra Galata borsası başıyla dördüncü sayfada yer almaya başlamıştır. Gazete ekonomik açıdan da okuyucularını bilgilendirmektedir. Buttanrı, a.g.m., s. 90.

⁴⁷ Bazı sayılarda birinci sayfadan başlayıp ikinci, üçüncü hatta dördüncü sayfaya kadar sürdüğü görülen bu başlık altındaki yazılar haberlerin verildiği bölümdür. Çiçek, tifo, verem gibi hastalıklar hırsızlık, fırtına gibi doğal afetler, vahşet, mahkeme duruşları, Beyrut havadisi, ölüm vs. haberler yer almıştır. Gazete yurt içi ve yurt dışı haberleri okuyucularına iletmede istekli olup haber çeşitliliği ve bütün dünya ülkelerini kapsamaması gazetenin iyi bir iletişim ağı kurduğunun kanıtıdır. Buttanrı, a.g.m., s. 87-88.

⁴⁸ İkdam gazetesi, 1894 yılında Ahmet Cevdet bey tarafından kurulmuş, dönemin ünlü gazetecilerini barındırmış siyasi Türk gazetesidir. II.Abdülhamit döneminde basın sansür altında kalmış, gazete bundan etkilenmiş ve yayını devam etmiştir. Meşrutiyetin ilanı ile basında özgürlük ortamı oluşmuş, gazetelerin boyu büyük karikatür, resim ve harita eklenmiştir. 1910 yılında gazete Yeni ikdam ismini almış, 1912'den sonra da tekrar İkdam ismiyle cumhuriyet dönemine kadar varlığını sürdürmüştür. Buttanrı, a.g.m., s. 79-83.

işlerine yönelik haberlerden çok Osmanlı devletiyle olan münasebetlerine bakmak gerekmektedir.

İngiltere cephesine bakıldığında İngiliz Akdeniz kumandanı Amiral Sir Gürzon Hov'un İstanbulu ziyaretinden bahsetmiş, Gürzon ve beraberindeki heyet tahsis edilen araya sarayına gelmiş ve Tevfik bey tarafından karşılanarak sahilinden saraya alınmış, Amiral ve sefirler padişah huzuruna çıkarılmış ve İngiltere kralı tarafından gönderilen mektup takdim edilerek padişah tarafından Amirale nişan takdim edilmiş, Yıldız sarayı gezdirildikten sonra deniz bakanı Halil paşayla görüşmek üzere bakanlığa geçerek görüşmüştür.⁴⁹ Osmanlı devleti ile Bulgaristan ilişkilerine yönelik bilgiler açısından Bulgar kralının İstanbulu ziyaretine değinilmiş 51 kişi ile yapılacak ziyaret listesini Bulgaristan sefiri Mösyö Sarafev Hariciye nazırı Rıfat paşaya takdim etmiştir. Kral ve kraliçelerin İstanbulu ziyaretlerine genişçe yer verilerek ulaşımın trenle ve katarlarla sağlandığını ve bu ziyaretlerde misafirlere rehberlik edecek kişilerin isimleri listelendiğinin görmekteyiz:

*"Mihmandarlar masrafı nazarı Ahmed Feyzi süvari dairesi reisi salih paşalar, erkanı harbiye dairesine memur miralay Ziya Bey ve harbiye nezareti yaverlerinden yüzbaşı Nuri ve Mümtaz Beylerdir"*⁵⁰

Buradan aynı zamanda yönetim kadrosu hakkında bilgi sahibi olmaktadır. Bu tür ziyaretlerde Osmanlı devletinin sarayı dışa kapattığını ve sadece gelen heyete açık olduğunu:

"Der-sa'adeti ziyaretleri mukarrer olan Bulgaristan kral ve kraliçesi hazretlerinin ikameti tahsis edenler merasim dairesine karbiyeti cihetiyle yıldız iç ve

⁴⁹ 19. yüzyılın sonlarında İngiltere çıkarlarını özellikle Mezopotamya ve Basra körfezinde yoğunlaştırmış, bölgedeki çıkarlarını ticari ve siyasi olarak savunabilirdi. Fakat İngiltere karşısında Fransa yer almış, 93 harbiyle beraber Kıbrıs ve Mısır ele geçiren İngiltere, Osmanlı devletiyle dostlukları bozulmuştur. Burada Osmanlı devleti Almanyaya yakınlık göstermiş ve demiryolu projeleriyle iki arasındaki ilişkiler siyasi ve ekonomik temellere oturtulmak istenmiştir. 20. yüzyılda İngiltere ısrarla Osmanlı devletinin sınırlarını daraltma siyaseti gütmüştür. Zekeriya Işık, "19. Yüzyıl Osmanlı Dış Politikası Üzerinde İngiliz Tesiri", *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, yıl: 4, sayı: 2, Çorum, 2011, 58-59. ; Balkan hadiseleri ve 93 harbi sonucunda İngiltere Osmanlı politikası değişmiş, Arap topraklarında Arap devletinin kurulması ve hilafetin tekrar Osmanlıdan alınması hedefinde olan İngiltere bu amacını Birinci Dünya savaşında gerçekleştirmiştir. II.Adülhamit'in Almanyaya yakınlaşması iki ülke ilişkilerini koparmıştır. 1907'de İngiltere Rusya ile Osmanlı toprakları için anlaşmış, II.Meşrutiyetten sonra Osmanlı devleti İngiltereyle yakınlaşmak istemiş fakat İngiltere buna yanaşmamış, Trablusgarp ve Balkan savaşlarında tarafsız bir siyaset izlemiştir. Azmi Özcan, "Osmanlı-İngiltere Münasebetleri", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C.XXII, Ankara, 2000, s. 302-304.

⁵⁰ 'Heyet-i İstikbaliye ve Mihmandarlar', *Yeni İkdâm*, Numara 5, 1910, s. 1.

*dış bahçesinin misafirlerin buldukları müddetçe zevare mesdut bulundurulması tahrir etmiştir”.*⁵¹

Kral ve Kraliçenin ziyaretlerinde resmi geçitte yapılan hazırlıklar ziyaretin güvenliğini Emniyet Genel Müdürlüğünden yapılan açıklamayla belirtilerek habercilerden fotoğraflı bir izin belgesi verildiği belirtilmiştir. Bu kadar ehemmiyete rağmen Bulgaristanın tutumunun iki yüzlü politika güttüğü sınır problemi ve İstanbulda ticarete fazla istekleri olup teklif sözkonusu olduğunu Feraye Perase gazetesinden şu şekilde aktarılmıştır:

” Feraye Peraseden:

Bulgaristanun Devlet-i Osmaniyyeye karşı ta'kip ettiği siyaset hakkında salahiyattar muhafilde cari olan efkar şundan ibarettir.

*“Bulgaristan Devlet-i Osmaniye karşı iki yüzlü bir politika takip ediyor. Hükümet bir taraftan Türkiye ile münasebet samimane perverde etmekte olduğu beyan ediyor. Diğer taraftan da Dinga ve Emsali ki eşkiyanın ta'kip ve tenkil olduklarından Bulgaristanda yapılan nümayişleri gizli surette tahrir ediyor böylece Avrupanın muhasebeti celp etmek ve Türkiyeden ba'zı müseadaat istihsal eylemek istiyor. Bu mesaidat çeteler kanununun la'vi hudut meselesinin hali istanbuldaki eksar hahanede bir sened meclisin te'sisi Bulgaristan menafi'na parayan ticaret mu'ahidesinin ikası gibi şeylerden ibarettir.”*⁵²

Siyasi haberlerin yanında dini olarak Hz.Peygamberin nebiliğinin günü tatil sayılması çeşitli vekillerin kararıyla kabul edilmiş ve vilayetlerde devlet dairelerine

⁵¹ ‘Heyet-i Siyasiye’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 1. ; Bulgaristan 1908 yılında bağımsızlığını kazanmış, 93 harbi Trablusgarp ve Balkan savaşlarıyla Balkanlar güç gösterisi meydana haline gelmiştir. Osmanlı ile Bulgar ilişkilerini etkileyen unsurlar Avusturyanın Bosna Herseki ilhaki ve Rusyanın Balkanların üzerindeki faaliyetleri etkin rol oynamıştır. Sırbistanla anlaşamayan Osmanlı İngiltere ve Rusya etkin rol oynamış, Rusyanın etkisiyle 1909 yılında iki ülke anlaşmıştır. Osmanlı devleti Bulgaristanın bağımsızlığını tanımış ve Avrupadaki son muhtar eyaletini bu şekilde kaybetmiştir. Karal, a.g.e., s. 228-231.

⁵² ‘Otağ-ı Hümayun’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 2. ; 93 Harbiyle beraber Balkan ülkeleri bağımsızlıklarını ilan etmiş, 1908’de bağımsız olan Bulgaristan dostça bir ilişki görünümünde olmuş, Berlin antlaşmasında Osmanlı devleti destek görmemiştir. İki ülke ilişkileri zayıflamış Bulgaristan Ferdinandın etkisiyle Rusyaya yakınlaşmıştır. Makedon topraklarını almak istemiş ve Rusya ile balkanlar üzerinde etkin bir siyaset gütmüştür. Avusturya-Bulgar münasebetleri samimi olup Osmanlı-Bulgar ilişkileri ise gergindi. Bulgaristan Osmanlı devletiyle ilişkilerini düzenlemek için Fransayı arabulucu yapmış fakat sonuç çıkmamıştır. Rusyanın etkisiyle iki ülke 1909 yılında anlaşmış, Osmanlı devleti Bulgaristanın bağımsızlığını tanımış ve Bulgaristan 125 milyon frank tazminata mahkum edilmiştir. Fahir Armaoğlu, *19.Yüzyıl Siyasi Tarihi*, İstanbul, 2010, s. 879-883.

bildirilerek resmileştiğini görmekteyiz. Ajans Dö Kostantinapol ve Dinoni gazetesinden alınan bilgiye göre Avusturya kralı piekin İstanbulu ziyaretini şu şekilde aktarırlar:

”Belgrad 16 Mart- Kral Pier şehri halik yirmi üçünden yirmi yedisine kadar sen Petersburgta kalacaktır.

Kral ba’de musikata azimetle burada dahi iki gün kaldıktan sonra Oderburg Budapeşte tarikiyle Belgrada avdet edecek ve birkaç gün sonra sofya tarikiyle tekrar İstanbula müteveccihen hareket edecektir. Dinoni Lest gazetesinin rivayetine nazaran kral Pier sofyanan geçtiği sırada Ferdinandı suret-i resmiyede ziyaret edecektir. Kral Ferdinand Nisanda Bulgarda azimetle iade-i ziyaret edecektir. (Ajans Dö kostantinapol).”⁵³

Balkanlarda Osmanlıya karşı birleşim sözkonusu olduğu buna karşılık osmanlı devletinin bundan çekinmediği ve buna karşı bir kuvvet oluşturduğu Berlin Çayet gazetesinin bilgisi olmuş ayrıca Balkan hükümdarlarının istanbulu ziyaretleri Türkiye ile ilişkilerinin menfaatleri için gerekli olduğu ve bu ziyaretlerin Türkiye üzerinde etki ettiğini Feraye Perase gazetesinin haberi olmuştur.

Belgrad gazetelerinin beyanlarına göre Rus çarı İstanbul, Sofya ve Belgradı ziyareti olacağı bildirilmiştir. Osmanlı ajansından alınan bilgiye göre Yunanistan meclisi bütçe görüşmelerinde değinilmiş askeri birleşimin dağılımı için 250 milyon franklık temini olduğu haberi gizli tutulacağı:

“Atina 16 Mart-Bazı gazeteler istikraz harici akdi için bir man’a teşkil eden ittihad-ı askeri cemaatinin dağılması luzumu müttezman mülakat neşr ediyorlar. Mamafih Paristen varid olan bir Telgraf sabık maliye nazarı ve Mısır emlak bankası reis Mösyö Kayyunun Atinada bulunduğu sırada evlece takrir eden şerait ve teminat

⁵³ ‘Kral Pirek Seyahati’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 2. ; Balkanlar 19. yüzyılda kaynaşma halinde olmuş ve Fransız ihtilalinin getirdiği fikirlerle ayrılıkçı hareketlerin görülmesinde etkili olmuştur. 93 harbi sonrasında özellikle Rusyanın balkanlar üzerinde etkili bir siyaseti görülmüş, balkan devletleri birer birer bağımsızlıklarını kazanmaları Osmanlı devletinin balkanlar üzerindeki etkisini zayıflatmıştır. II.Meşrutiyet ile beraber Avusturya Balkanlarda bir güç olarak ortaya çıkmış ve Bosna topraklarını ilhak etmiştir. 1908’de Bulgaristanın bağımsızlığıyla hedeflerinde Makedonya olmuştur. Kral Ferdinand etkin bir siyaset yürütmüş, 1911 Trablusgarp savaşı ve ardından Balkan savaşları etkin rol oynamış, Hariciye Vekili Asım bey Bulgaristanla anlaşmazlıkları gidermek adına yaptığı görüşmede Rusyanın da aracılığı sözkonusu olarak Rusyanın balkan nüfuzunu arttırmak amacıyla olmuştur. Sırbistan ile Bulgar ve Avusturya, Rusya ile siyasetleri ve ittifakları olmuştur. Armaoğlu, a.g.e., s. 916-923.

dairesinde 250 milyon frank akrazına muvaffakiyet edeceğini bildiriyor. Bangirler ve rical-i maliye bugün içtima' etmişlerse de ittihaz edilen karar hafî tutulmaktadır” şeklinde belirtilmiştir.⁵⁴

Denizlerde Osmanlı devletiyle İngiltere ilişkilerine dair İstandarat gazetesine göre Kızıldeniz ve Basra körfezi ile ilgili görüşme yapacağı zikredilmiştir.⁵⁵Bu dönemde Avrupadan gelen son Telgraflardan bazıları şunlardır:Osmanlı devleti ile Yunanistan arasında 1881’de yapılan anlaşmanın Teselyadaki çiftliklere dair iki ülke arasında sorun halinde olduğu belirtilmiştir.Osmanlı ajansına göre burada osmanlı devletinin himayesi söz konusu olduğu ve Yunanistanın bu antlaşmaya uymaması halinde mevcut antlaşmaları Osmanlının tanımayacağını ikaz etmiştir:

“1881 muahidesi mucebince Yunanistandaki Osmanlı teb'ası çiftlikleri Yunan hükümeti Devlet-i Osmaniye tarafından himaye edilmek lazım gelmektedir. İşte Yunan hükümeti bu müahede ahkamına rağbet etmeyecek olur ise Devlet-i Osmaniye de diğer muahedelerin ahkamı fethi mecbur olacaktır. (Ajans Ottoman).”⁵⁶

⁵⁴ ‘Yunanistan Havadisı’, *Yeni İkdâm*, Numara 5, 1910, s. 2.

⁵⁵ Basra 19. yüzyılda geniş çaplı bir öneme sahiptir. Ticari etkinlikte merkez haline gelmiş emperyalist Batılı devletlerin göz diktiği yer olmuştur. 1869’da açılan Suveyş kanalı ile Kızıldeniz-Hint okyanusu-Basra körfezi ulaşım yolu sağlanmış, Fransa ve Almanya da burayı hedef edinmiştir. Basra 1864 Vilayet nizamnamesiyle vilayet olmuş, burada yaşayan şii aşiretlerin isyanı görülmüş, İngiltere bunu fırsat bilerek aşiretleri kendisine çekmek istemiş, 16 Ağustos 1838’de Osmanlı devleti ile İngiltere Ticaret antlaşması imzalamış, 1850’de Demiryolu projeleri gelişir ve İngiltere bölgedeki etkinliği devam etmiştir. Osmanlı devleti ile İngiltere 93 harbi sonrasında ilişkiler bozulmuş, İngiltere, Kıbrıs ve Mısır’a yerleşmiştir. 20.yüzyıl başlarında bölge büyük paylaşım ve pazarlık konusu haline gelmiştir. Şennur Şenel, ”19.Yüzyılda İngilterenin Basra Bölgesindeki Faaliyetleri”, *Akademik Bakış*, cilt:9, sayı: 18, Ankara, 2016, s. 189-202.; 1871 Necid askeri hareketinden sonra körfezde Osmanlı-İngiliz nüfuz alanı tartışma konusu olmuş, Osmanlı devleti Katarı Necid sancağına bağlı kaza yapmış, Bahreynde etkili olan İngilizler Osmanlıya karşı olmuştur. 1888’de Basra valisi Nafiz paşa Necid sahillerinde inceleme yapmış ve rapor vermiştir. Raporda eskiden ticaret gemileri limanı ve Necid ithalatının iskelesi zubaranın harabeye döndüğünü ve ahalinin dağıldığını beyan etmiştir. 1889’da Bab-ı alide komisyon oluşturulmuş ve Basra vilayetine talimat göndererek gerekli tedbirlerin alınmasını istemiştir. Necid mutasarrıfı Akif paşa bu konuda layıha sunmuş, dahiliye nazırlığı da aynen belirtmiştir. Meclis-i vükela onaylamış ve II.Abdülhamit ugulanması için talimat vermiştir. Ahalinin İngilizlerle işbirliğine gitmesine engel olmaya çalışmış ıslahatlara devam etmiştir. 1893’te Katar Kaymakamı Casim B. Sani padişaha mektup yazmış bağlılığını bildirmiş, Basra valisi Mehmet Hafız Paşa ve kuvvetinin kendilerine hücumunu bildirmiş ve endişe yaratmıştır.Siyasi ve askeri tedbirler alınmış 1893 yılında İngiliz sefiri Hariciye nezaretiyle görüşmüş, İngiliz Basradaki memuruna harp gemisiyle gitmesine karşı çıkılmış, İngilizler Zubara ve Udeybe saldırıları olmuş, 1910 yılı çekilen Telgraflarda belirtilmiştir. Zekeriya Kurşun, *Basra Körfezinde Osmanlı İngiliz Çekişmesi Katarıda Osmanlılar 1871-1916*, Ankara, 2004, s. 85-132.

⁵⁶ ‘Son Telgrafnameler’, *Yeni İkdâm*, Numara 5, 1910, s. 2.

1881 İstanbul antlaşması Osmanlı devleti ile Yunanistan arasındaki sınırın belirlenmesinde etkili olmuştur. Avrupanın asayiş ve düzenine sahip çıkmak için halledilmesi gerekli görülen bu antlaşma imzalanmıştır.

Almanya, Avusturya, Fransa, İngiltere, Rusya İtalya ve Osmanlı devleti temsilcilikleriyle antlama imzalanmıştır. Antlaşmanın bazı maddeleri şöyle olmuştur:

-Osmanlı devleti ile Yunanistan arasında yeni sınır hattı olacak.

-1 Temmuz 1832 antlaşması ile belirlenen arazi Yunanistana bırakılacak.

-Yunanistana bırakılan yerlerde halk diğerleri gibi medeni hukuk ve politikadan yararlanacak.

-Bırakılan yerlerde tapu hüccet çiftlik senet her türlü arazi cami ve mektepler Yunan hükümetince onaylanacak.

-Bunun gibi 19 maddeden oluşan siyasi sosyal hukuk vb.konularda Yunanistanda kalan Osmanlı tebasını koruma amaçlı olmuştur. Bu antlaşma daha sonra 2 Temmuz 1881'de Osmanlı devleti ile Yunanistan arasında ikili antlaşma şeklini almıştır. Osmanlı yenişehiri kaybetmiş burası Müslüman yoğunluğu olan bir yerd.⁵⁷

Rusya ile Japonya arasında 1906⁵⁸ yılındaki itilafın aslında bir ittifaka dönüştüğünü Paris kaynaklı bir haber bildirilmiştir:

*“Paris 17-Japonya uzakta neşr olunan bir gazetenin ifadesi nazaran Rusya ile Japonya arasında 1906 senesinde münakıf olan suret tasviyenin mançuri ile Moğolistanı şimal olması için ittilaf hasıl olmuştur. Bu yeni ittilaf iki hükümet arasında adeta bir ittifak yerine geçer imiş.”*⁵⁹

⁵⁷ Bülent Akyay, *Teselya Meselesi*, İzmir, 2001 , s. 150-155.

⁵⁸ Rusya il Japonya uzakdoğuda Mançurya ve Körede nüfuz rekabeti içerisinde olmuş, dünyanın hayret bakışları arasında Japonya Rusyayı hem karada hem de denizde yenilgiye uğratmış, buna ihtimal verilmemişti. Bu yenilgi Rusyada 1905'de ilk Sovyet ihtilaline neden olmuş, Meşrutiyet ilan edilmek zorunda kalınmıştır. 1906'da Rusyada ilk seçilen Meclis olan Doma toplanmış ve bu düzen değişikliği dünyanın diğer Ülkelerini de etkilemiştir. Sina Akşin, *Kısa Türkiye Tarihi*, İstanbul, 2009, s. 51.; Çin devletinin batılı devletler tarafından parçalanması ve 7 Eylül 1901' protokol imzalanarak Çin ağır bir yükün altına girmiştir. Bu durum Japonyanın tepkisini çekmiş ve tedirgin etmiştir. Çünkü Çin Japonyanın elinden alınmış oldu. Rusya bundan sonra daha da ileri giderek Mançurya bölgesine el uzatmış ve Japonya tarafından hiç beklenilmeyen ağır bir yenilgi almıştır. Japonya bu savaş öncesinde İngilizlerle 30 Ocak 1902'de ittifak antlaşması imzalamış bu başarının üzerinde etkili olmuştur. Armaoğlu, a.g.e., s. 1089-1098.

⁵⁹ ‘Son Telgrafnameler’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 2.

Maliyeden de aktarılan bilgide Osmanlı maliyesi üç senede osmanlı bütçe açığının vergi usulü ve gümrük ıslahı için 20 milyon franga satılacağı beyan edilmiştir.⁶⁰

“Paris 16 Mart-Sadık Hüseyin Hilmi Paşa Devlet-i Osmaniye maliye müşaviri Mösyö Loran tarafından verilen bir zayafete riyaset edilmiştir. Mösyö Loran Osmanlı bütçe açığının vergilerin tahsili usulünün ve gümrüklerin ıslahı petrolün taht inhisara alınması siyasinde üç senede yalnız yirmi milyon franga balığ olacağını beyan etmiştir.

Paris sefiri Numan Paşada konsolosta hazır bulunmuştur.(Alans Korisya).”⁶¹

Rusyadaki Müslümanların durumuna değinen haberde Rusya Duma Meclisinin 18 Şubat toplantısında dile getirilmiş, Müslümanların hareketlendiği ve buna karşı Rusya bir komisyon teşkil ederek berteraf edeceğini yazmıştır.

⁶⁰ 1908-1918 yılları arasında her yıl bütçeler hazırlanmıştır. 1908-1913 ve 1913-1918 şeklinde iki dönemde değerlendirilir. Mütareke ve işgal yıllarında Meclis-i mebusan ve ayan dağıtılmış, bütçeler düzenlenmemiştir. 1920’de Ağnam resmi kanunu kabul edilmiş, geçici bütçeler hazırlanmıştır. Meşrutiyet Magna Carta gibi olup vergi esaslı bir sözleşme olup bütçe hakkı kavramı getirmiştir. Batı anlamda bütçe 1863’te başlamış, Osmanlı klasik dönemde bütçeler gelir öncelikli iken bunlar gider ağırlıklıydı. Meşrutiyet devrinde ilk bütçe 1909-1910 bütçesi olmuştur. Duyunu umumiye idaresine bırakılanların haricinde devlet gelirlerinin tümü maliye nezareti bünyesinde toplanmış merkezileşmeye gidilmiştir. Trablusgarp Balkan ve Birinci dünya savaşı maliye ve ülkeyi küçültmüştür. Bütçe gelirlerinde vasıtasız vasıtalı ve inhisarlı vergiler yer almıştır. Ahmet Tabakoğlu, *İkinci Meşrutiyet Döneminin Mali Yapısı*, Yüzcüncü Yılında İkinci Meşrutiyet Milletlerarası Kongre Tebliğleri, İstanbul, 2012, s. 322-327.

⁶¹ ‘Maliyemiz’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 2.; Osmanlı devletinde Maliye teşkilatı Tanzimattan sonra bakanlık sisteminin gelmesiyle oluşmuş, merkezi İstanbulda Maliye nezareti olmuştur. 1842’de Anadolu ve Rumeli defterdarlığı şeklini almış, buna bağlı olarak daha önce birçok komisyon ve meclis oluşturulmuştur. Son dönemde Duyunu umumiye idaresi kurulmuş Maliye açısından dönüm noktası olmuştur. Bununla gelirler yabancı sermaye etkisi altına alınmıştır. Tanzimatla beraber kurulan bütçe bu dönemde gelir ve gider olarak faaliyet göstermiş, 1909 yılında bütçe meclis tarafından hazırlanmış, devlet bu dönemde daha çok borç savunma, iç işleri, bayındırlık ve eğitime ayrılmıştır. Onur Eroğlu, “Osmanlı Devletinin Son Dönemlerinden Cumhuriyetin İlk Yıllarına Kamu Maliyesi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Dergisi*, cilt: 12, özel s., 2010, Basımı İzmir, 2012, s. 57-89.; Tanzimat döneminde başlayan sistem değişikliği meşrutiyet döneminde de devam etmiş, ekonomi gelişmiştir. Rüşumat emaneti, Posta, Telgraf, Defter-i hakani ve Hicaz emekli sandıkları maliye nezaretine bağlanmış, teftiş heyeti eklenmiş, bütçeler meclis süreci içinde hazırlanmaya başlamış, 1908-1913 arasında Trablusgarp ve Balkan savaşları etkili olmuş, Birinci Dünya savaşı süreci giderleri büyük oranda Almanyadan karşılanmıştır. 1913’te Vilayet kanunu çıkarılmış, eyalet maliyesini merkezden ayrılmış özerkleştirilmiştir. Savaşla beraber öncelikle ordu giderleri karşılanmaya çalışılmış, banknot basmak çare olarak görülmüş fakat enflasyon oluşmuştur. Çiftçilik üzerinden atlatılmaya çalışılmış, Avrupada savaşın başlaması Osmanlı piyasasını tedirgin etmiş bankalar kredi vermez olmuş ve devlet desteğiyle iflastan kurtulmuştur. Ordunun ihtiyaçları için ‘Tekalif-i Harbiye’ adıyla bedeli sonraya bırakılarak mallara ve malzemelere el konulmuştur. Tabakoğlu, a.g.e., s. 319-322.

Müslüman Masadof beyanâtı:

“Masadof diyor ki:Tehlike-yi ‘umumiye ile beraber müslümanlar için Rusyada ayrıca bir daha hazırlanıyor. Hükümet müslümalarda müşahide olunan harekete set çekmek için komisyon ta'yin etmişlerdir. Müslümanlar natıkları kesilinceye kadar kendi din ve milletlerini müdafa'adan geri durmayacaklar denmiştir. “Kırım cemaati”.”⁶²

Meclisi ayan⁶³ görüşmelerine yer verilen haberde taksim görüşmeleri olmuş Said paşa başkanlığında ve nedim beyin okunmasıyla kararlar alınmış, meclis araştırmalarında bir kişinin iflasına karar verildiğini görmekteyiz.Meclis başkanının londradan aldığı bir yazıyla meclisin kongreyi kabulü istebilmekte buna benzerleri sayılmış ve kabul edildiğini beyanattan anlıyoruz.

“Reis-Şimdi bir tahrirat aldım. Londrada bir kongre üniversal devras var. Meclis-i ayan reisinin kongrenin fahri veyis prezidansını kabul etmesini iltimas ediyorum. Emsalini de göstermişler. Rusyada doma reisi İspanyada şamir ve sena reisleri, protogolde Şamir Reisi Avusturyada Şamir vesana, Sivasta Şamir Vesena Japonyada Şamir, Kanadada Şamir.

⁶² ‘Rusyada Müslümanlar’, *Yeni İkdâm*, Numara 5, 1910, s. 2.; Osmanlı-Rus ilişkileri 1492’de başlamış, Kırım hanı Mengli Giray bunda etkili olmuştur.1555’de Hazar denizi çevresinde hanlıkları alan Rusya Osmanlıya sınır olmuştur.1600’lü yıllar iki ülke düşman olmuş, 1670 yılına kadar Osmanlı gücünden çekinen Rusya bu tarihten sonra Osmanlıya karşı siyasetini değiştirmiştir. 1686’da Kırımı saldırmış sıcak denizlere inme amacında olmuştur.1699 Karlofça antlaşması sonrasında Rusya emelleri güçlenmiş ve İstanbul antlaşmasını ortaya çıkarmıştır. Bu Rusların ilk zaferi olmuştur. Eflak, Boğdan ve Kırım iki ülke arasında sorun teşkil etmiş, Rusyanın politikası bundan sonra kesin değişmiştir. 93 harbinde Osmanlı devleti Ortadoğu Afrika ve Balkanlarda büyük toprak kaybetmiş, Rusyanın balkanlar üzerindeki etkisi arttırmıştır. Balkan ülkeleriyle olan münasebetleri artmış ve Osmanlının kaybettiği bu topraklar özellikle Kırım bölgesinde halk zulüm görmektedir. Selim Hilmi Özkan, ”XVII. Yüzyılın Sonları ile XVIII. Yüzyılın Başlarında Osmanlı-Rus İlişkileri ve Karadenizin Güvenliği Meselesi”, *Karadeniz Araştırmaları*, sayı: 14, Isparta, 2007, s. 47-62.

⁶³ 1876’da Birinci Meşrutiyetle beraber Kanuni esasi ile kanun dönemi başlamış, Meclis-i mebusan ve ayan olarak iki kısımdan oluşmuştur.meclisin çalışması 1877de bir tüzükle düzenlenmiş, Meclis-i ayan ve Meclis-i mebusan 19 Mart-13 Aralık 1977 arasında iki devre halinde beş ay kadar faaliyet göstermiş 13 Şubat 1878’de Abdülhamit meclisi süresiz tatil etmiş, fakat Ayan meclisi kimliğini korumuş, bu dönemde Kanuni esaside yapılan değişikliklerle ayan Meclis-i mebusan gibi yeni kanun ve mevcutların tadilini telif etme hakkına sahip olmuş, Ayan meclisi 4 Aralık 1908, 5 Ocak 1911, 7 Nisan-23 Temmuz 1912, 1 Mayıs 1914, 19 Aralık 1918, 12 Ocak-5 Nisan 1920 tarihlerinde dört devrede faaliyet göstermiş, Meşrutiyet döneminde Ayan ve Mebuslar arasında tartışmalar yaşanmış Ayan meclisi padişahın yanında yer almıştır.1923 yılında büyük millet meclisi açılmasıyla Mebusan va Ayan meclisleri statülerini kaybetmiştir. Ali Akyıldız, ”Meclis-i Ayan”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. XXVIII , İstanbul, 1988, s. 243-244.

Eğer mezuniyet verirsiniz burasının kabul ettiğine dair bir mektup yazılsın.

Umum-Evet Evet”⁶⁴

Kanunların imzalanması tartışılmış ilan edilen kanunlarda vekillerin imzaları olmadı tartışması paşanın beyanatıyla icra kanununun 30. Maddesi⁶⁵ usulüne riayet edilmesi kararı alınmıştır. Bu dönemde Avrupaya gönderilecek harbiye talebeleri masraflarına değinilmiş ve Osmanlı devletine hizmet edeceği beyan edilmiştir.

Yeni ikdam gazetesinden verilen haberde bunu okuyanın şükretmesi gerektiği Aziz İzzet Paşanın övüldüğü ve zenginlerin birkaç talebe kazandırsa faydalı olacağı bizde bunun örneklerinin az olduğu ve gayret gösterilmesi gerektiği beyan edilmiştir.

Şu teahhüd vatanpervaraneyi herhangi Osmanlı okur ise elini açıp cenab-ı Allahtan suizanda bulunacaktır.

“Yarab ! şu metbur’ Hamiyyet şiar Aziz İzzet Paşayı hiç öldürme! Yaşasın ve daima yaşasın ve yaşadıkça da mal ve mülkü tevafır etsin ve ebediyyen ma’zuz olsun!”

“Ne büyük ders Hamiyyet ve Fazilet. Şu zat tebriyatıyla bir taraftan memleketin ruhu olan kuvve-i askeriyesine hidmet ediyö, bir taraftan da ikmal tahsil ettireceği bahtiyarane kuvve-i ilm arafından vatani müstefid eyliyo. Bunun icra ve müsabatı büyüktür, asar ve natahici de büyüktür. Elli altmış zengin sahib hamiiyyet çıkıp da sana da böyle birer şakirdi garibin mekasip ma’rifetine yollayacak olsalar şu mülke pek kıymetdar hidmetler ifa etmiş olurlardı. Fakat bu zevk ruhaniye duyanlar bizde henüz pek az lakin emininiz ki arzuvi ta’ali vatan bizde de bu emniyeler vesait verecektir.Elbette Aziz İzzet Paşaya imtisal edecek pekçok sahib hamiiyyetin isimlerini tezakür ile bahtiyar olacağız? Çünkü bütün masir hazıra gösteriyor ki Osmanlıların hasat vatanpervaraneleri hergün bizde görüyoruz alim de görüyoruz.

⁶⁴ ‘Londradaki Kongre’, *Yeni İkdäm*, Numara 5, 1910, s.3.

⁶⁵ Kanunun bu maddesinde “İşbu kanunun icrasına maliye nazırını memurdur” ibaresiyle belirtilmiştir. *Osmanlı Bütçeleri 1908-1918*, T.C. Maliye Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Ankara, 2000, s. 204.

Heza men fazl rebna”⁶⁶

Verilen haberlerin genellikle balkan kökenli olduğunu alındığı ajanslarında yazıldığı görülmekte ayrıca günlük hayattan haberlerin neşredildiğini görüyoruz.Osmanlı ajanından alınan Makedon haberde bir cinayeti haber etmiştir:

*“Selanik 16 Mart-Gönüllü kazasına tabi’ Maçikovada dört köylü vuku’ a gelen bir münaza’ada Arnavut çobanları tarafından katl edilmiş bir köylü de mecruh olmuştur. Fa’ il katli müte’akiP çobanlar etmişlerse de bila ahire derdest edilmişlerdir. (Osmanlı Ajansı).”*⁶⁷

Sırbistan hariciye nazırıyla görüşme yapan “Balkan Neskatar Yuna” gazetesi yazarının makalesinde özellikle istanbulu ziyareti sorusuna dikkat etmek gerekir.Sırbistan ile Bulgaristanın⁶⁸ dostane ilişkileri için gerekli girişimlerini sofyada görebilmek ve aynı amacın İstanbul ziyaretinde de geçerli olduğunu beyan eder.Türkiye ile siyasi ve iktisadi yakınlaşma sözkonusu olduğu ayrıca Makedonya meselesinin⁶⁹ de geride kalarak sorun teşkil etmediği belirtilmiştir.

“Balkan savaşları öncesinde görülen ittifaklar vardır.Bu ittifaklar Rusyanın Balkanlarda ve Avrupada konumunu güçlendirmek ve Osmanlı devletine karşı siyasetine yön vermiştir.Rusyanın sıcak denizlere inme amacındaki önemli

⁶⁶ ‘Yeni İkdâm’, *Yeni İkdâm*, Numara 5, 1910, s.3.; İkdâm gazetesi 1894 yılında Ahmet Cevdet bey tarafından kurulmuş, 1961 yılına kadar devam etmiştir. Gazete 1910-1912 yıllarında yeni ikdam ismiyle yayımlanır. Zengin iç ve dış haberleriyle ilan, siyasi, Fenni, ilmi, Roman ve hikayeleriyle bir mektep özelliği taşımıştır. Türk dil bilgisi ve dilin sadeleşmesinde önemli yer edinmiş zengin bir yazar kadrosuna sahipti.Günlük olarak yayımlanır dönemin siyasi sosyal ve ekonomisi hakkında bilgi vererek kaynak teşkil etmiştir. Buttanrı, a.g.m., s. 77-97.

⁶⁷ ‘Makedonya Ahvali’ ,*Yeni İkdâm*, Numara 5, 1910, s.3.

⁶⁸ Balkan savaşlarında balkanların birer bağımsız devlet olmuş ve Rusyanın önderliğinde ittifakları görülmüştür. Fakat Bulgaristan ile Sırbistanın arası açıldı ve Sırbistanın Makedonya faaliyeti vardı. İki ülkenin birbine yakınlaşması Trablusgarp savaşıyla olmuştur. İki ülke ittifakı Rusyanın etkisi ve onayı ile olmuştur. Makedonya iki ülke arasında paylaşılması sözkonusu olmuş 13 Mart 1912’de iki ülke antlaşma imzalamıştır.Antlaşma aslında bir dizi antlaşmalardan 14 madde ve dört belgeden oluşmuştur. Gizli maddeler içermiş ve Rusya etkili bir konumda olmuştur. Armaoğlu, a.g.e., s. 919-926.

⁶⁹ Makedonya terimi balkanlılar tarafından kullanılmış 93 harbinden 20.yüzyıla sarkan bir sorun olmuştur. Sırbistan Yunanistan ve Bulgaristan arasında mücadeleye sebep olmuş orta Avrupada önemli bir konumdadır. Etnik yapısı ve ekonomik değerlerinden dolayı gözde olmuş tarihi hak iddia etmektedirler. Ayestefenos ve Berlin antlaşmaları sorunda etkili olmuş Bulgaristanı güçlendirmiştir. Bulgarlar burada karışıklığa sebebiyet vererek kendine bağlamak istemiştir. Bu üç ülke Makedonyada tethiş faaliyetlerde bulunmuş ve birbirleriyle mücadele etmişlerdir. Rusya ve Avusturyanın da müdahalesi olması sorun uluslararası halini almış Osmanlı devleti bu dönemde Ermeni ve Girit sorunuyla uğraşmakta batılı devletlerin baskısında kalmıştır. Avusturya ve Rusya beraber hareket etmiş, diğer devletler de savaş hazırlıklarında bulunuyordu. Makedonya toprakları balkan savaşlarında paylaşılmış ve Osmanlı devleti balkanlardan çekilmiştir. Armaoğlu, a.g.e., s. 819-834.

ayaklarından birini oluşturmaktadır.Sırp-Bulgar yakınlaşması II.Meşrutiyetin ilanından sonra Osmanlı ve Avusturyaya karşı birlik sağlama amacıyla olmuştur.Trablusgarp savaşından sonra balkan ittifakı görüşmeleri başlamış balkanlarda karışıklığa neden olmuştur.İki devlet arasında Makedonya sorunu vardı ve iki ülkeyi yakınlaştıran etken ise Trablusgarp savaşı olmuştur.Balkan devletleri arasında en önemli antlaşma Sırp-Bulgar arasında olmuştur.29 Şubat 1912'deki antlaşmada Rusyanın hakemliğinde olan sağlam dayanaklı bir gizli antlaşmadır.İki ülke ittifakı balkan koalisyonu çekirdeğini oluşturmuş Rusya balkanlarda müdahil hale gelmiş bu süreçte İngilterenin yardımıyla da Bulgaristan bağımsız olmuştur.Bu ittifak aynı zamanda Avusturyaya karşı da yapılmıştı.İki ülkenin ittifakı Osmanlı hükümetinin balkan gerçeğini kabul etmesinde önemli rol olmuştur.”⁷⁰

“Balkan savaşları 22 Temmuz 1912 Gazi Ahmet Muhtar paşa sadaretinde kurulan büyük kabine İtalyan savaşının üstesinden gelememiş ve balkan devletlerinin Osmanlıya karşı birleşmesini engelleyememiştir.II.Abdülhamit kilise ihtilafıyla bunu başarmış, buna karşı ittihatçılar kiliseler kanununu çıkararak ihtilafa son vermişlerdir.Balkan devletleri Rusyanın yardımıyla 1912'de Osmanlıya karşı birleşmiş 8 Ekim 1912'de Karadağın savaş ilanı ile başlamış Osmanlı devleti kaybetmiş ve göç dalgası yaşanmıştır.Kabinede Kamil paşa hükümeti kurulmuş fakat Bab-ı ali baskısıyla bu hükümet de devrilmiş Mahmut Şevket Paşa sadarete getirilmiştir.Birinci Dünya savaşının patlak vermesiyle meclis süresi olarak tatil edilmiştir.Osmanlı topraklarını paylaşamayan Balkan devletleri ikinci balkan savaşı çıkarmış ve Enver paşa Edirneyi geri almayı başarmıştır.”⁷¹

“Sofyayı ziyaret-Geziden maksat nedir?

Bu hususta main ve masrah bir maksadım yoktur. Bieni sofyaya cazip eden arzu tarifinin menfi iktizasıyla mütenasip teşebbüsat müşterekenin sofyada ne derecede takdir olduğunu anlamak idi. Sırp-Bulgar ittilafının herkes tarafından arzı olduğunu ma'l-memnuniye gördüm.

⁷⁰ Suat Zeyrek, ”Balkan Devletlerinin İttifak Arayışı ve Osmanlı Devleti”, *Tarih Dergisi*, Sayı: 57, İstanbul, 2013, s. 69-105.

⁷¹ Ömer Turan, *Medeniyetlerin Çatıştığı Nokta Ortadoğu*, İstanbul, 2003, s. 96-98.

İstanbulu ziyaretinizden maksat nedir?

Oraya dahi aynı maksat ile gitmiş idim. Türkiye zamandaran idaresi dahi balkan hükümeti beyninde daimi bir itilafın lüzumu taktir ve böyle bir itilafi balkan milletlerinin terki medni ve iktisadiyesinin yeğane çare ad ediyordu.

Bu ziyaretten başka bir maksat yok mu idi?

İstanbuldaki vezifemde Sofyada giyinen aynı idi. Türkiye ile aramızda cari olan münasebet dostane daha sağlam bir ve milmezi takviye etti.”⁷²

Sofya 16 Mart tarihli beyanda Rusçukta meydana bir olay nakledilmiştir. Rusçukta asker ve polis tarafından şiddeti protesto etmek için birkaç talebe bir araya gelmiş okudukları metnin ardından ölen iki kişinin kafataslarını taşımış asayiş için de asker önlem almıştır.Cem Gaffur kişisi etrafında toplanan halk ile asker çatışmış ve çok zaiyat verilmiştir.

Balkan gazetesi beyanında görüldüğü gibi kaçışan halkın kasap dükkanlarına sığındığı toplanan halkın neden toplandığından habersiz olan Miralay Kasarof askere ileri emrini vermiş ve olay meydana gelmiştir.sonuçları vahim olduğu beyanda görülmüştür:

“Vak’ada telef olanların on bir kişisi ağır yaralıdır, 40’tan ziyade olduğu anlaşılmakta ifa ediyor idi. Alay kumandanı vazifesi şiddetli ifa ediyor idi. Şimdiye kadar telef olanlar on iki kişidir. Aralarında on iki yaşlarında her türlü şiddet isti’malıyla kızın velilerine teslimi yani muhakemenin vermiş olduğu kararın infazı emr olmuş idi.”⁷³

⁷² ‘Sırbistan Hariciye Nazırı Mösyö (Milonoviç) ile Mülakat’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s.3.

⁷³ ‘Rusçuk Hadisesi’,*Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s.4.; Rusçuk 1388 yılında Türk hakimiyetine girmiş ve hızla gelişim göstermiştir. 16.asırda nakliye,ticaret ve askeri açıdan bölgenin merkezi olmuştur. Mithat paşanın Tuna valiliği sırasında yıldızı parlamış, Bulgaristanın bağımsızlık fikriyle adil bir idare şekli yolunda adımlar atılmış, 1864 Tuna vilayeti kurulmuş ve Rusçuk buranın merkezi olmuştur. Vilayet matbaaları kurularak şehirde Türk ve Bulgar gençlerin eğitimi öne sürülmüş ilk defa Tuna gazetesi neşredilmiştir. 18.yüzyılda Osmanlı-Rus savaşından sonra önemli hale gelmiş ve Rusyanın bundan sonra balkanlar üzerindeki görülen etkisiyle değer kazanmıştır. Rusçuk Osmanlı devletinin kuzey topraklarını koruması açısından önemli bir yerdir. 93 harbi sonrasında ağır hasar görmüş ve 1878’de Edirne antlaşmasıyla da Bulgaristanın eline geçmiştir. Meşrutiyet dönemi ve balkan savaşları sürecinde Osmanlı-Bulgaristan-Rusya üçgeninde kalmıştır. Mehmet Topal, ”Balkanlarda Bir Modernleşme Örneği:Rusçuk”, *Araştırma Makalesi*, Girit, 2012, s. 1-25.

Rusçukta bu hadiseler halkı çok etkilemiş ve hükümette kabine değişikliğine sebebiyet verebileceği olayda Makedon birkaç kadının Rusçuk Bulgarlarını islam aleyhine tahrik ettiği görülmüştür. Genel olarak muhalifler tarafından Bulgaristan hükümetine karşı protestolar olduğu beyan edilmiştir. Bulgar kralının seyahatten sonra gazeteler tarafından türü türlü şekilde izah edilmiştir. Kralın Rus çarlarıyla gizli anlaşmalar yaptığı ileri sürmüş ve abartarak:

“Rivayetler o derece ve saat kesp etti ki bazı gazeteler güya çar (Nikola) tarafından Bulgaristana üç zırhlı dört top çeker ve iki settül bahr sefine verildiğini (çar Sokusalı) sarayında akd edilen bir mukavele name-i askeri ahkâmınca Cezal (sohiomlifof)’un bir seferberlik planını tanzim etmek üzere Bulgaristana müteveccihen hareket edildiğini yazacak kadar meslek hayalinde ileriye vardılar.”

⁷⁴aktardıkları görülmüştür. Askeri haberin verildiği levanat heralid gazetesine göre selanike:

“Sirozdan (Levanat Haralid) gazetesine yazdığına göre üçüncü orduda ifayı hizmet etmek üzere sirvaz kazası 299 , 300 tevellülerden atmış Rum elli Bulgar ki ceman 110 nefer ifrad cedide Selanik sevk edilmiştir.”⁷⁵

Çok kısa haberlerin de verildiği gazetede sağlık haberi:

“Hicaz 3 Mart-Dün evvelki gün ciddede Vebadan dört vefat vuku’ bulmuştur.”⁷⁶ verilmiştir.

Vilayette görülen ilçe il değişikliği haberi de osmanlı ajansından nakledilmiştir:

“Giresun 16 Mart-Trabzon vilayeti meclis umumiyesinin verdiği kara mucibince giresun kazası sancak haline ifag edilecektir.(Osmanlı Ajansı).”⁷⁷

Dönemde önemli kaynak oluşturarak mahiyette olan vilayet gazeteleri de dile getirilmiştir. Buna göre vilayet gazetelerin⁷⁸ ilçe ve köylerde dağıtılması ve

⁷⁴ ‘Seyehattan Sonra’, *Yeni İkdâm*, Numara 5, 1910, s. 4.

⁷⁵ ‘Asker Sevki’, *Yeni İkdâm*, Numara 5, 1910, s. 4.

⁷⁶ ‘Veba’, *Yeni İkdâm*, Numara 5, 1910, s. 4.

⁷⁷ ‘Giresun Kazası’, *Yeni İkdâm*, Numara 5, 1910, s. 5.

⁷⁸ Osmanlı devletinde ilk yerel gazeteler 19.yüzyılın ortalarında çıkmıştır. Vilayet matbaalarında basıldığı için bu ismi almış, cumhuriyete kadar varlığını sürdürmüştür. Osmanlı vilayetlerinde basın tarihinin başlangıcı olmuş, matbaalar basım işlemlerini yürütmek özel girişimciliğe hizmet

memurların abone zorunluluğunda tutulması gibi tedbirlerin başarısız olacağı ayrıca kar gütmek gibi bir amaçta olması devlet daireslerinden bütçe ayrılması köylülerin anlayacağı dilde olması ulaştırılması Beyrut gibi vilayetlerde dağıtılan resmi gazetelerin matbaa açıklarının kapatılması için devlet dairelerinden kararname çıkartılarak herkese bildildiği görülmüştür.

1898-99 yıllarından önce faaliyeti durdurulan yada daha sonra kurulan vilayet gazeteleri⁷⁹

Tablo.15. Vilayet Gazeteleri (Kebikeç,sayı.2,s.112,1995)

Vilayeti,Sancağı,Kazası	Gazetenin adı	Yayınlandığı Dil/Diller	Yayına Başladığı Yıl
Trablusşam	Trablusşam	Türkçe-Arapça	1866/7
Bosna	Bosna	Türkçe-Sırpça	1866
Amasya	Amasya	Türkçe	1922
Çorum	Çorum	Türkçe	1921
Kayseri	Erciyes	Türkçe	1910
Girit	Girit	Türkçe-Rumca	1867
Isparta	Isparta	Türkçe	1923
İstanbul	İstanbul	Türkçe	1922
Eskişehir	Karacahisar	Türkçe	1916
Balıkesir	Karasi	Türkçe	?
Kayseri	Kayseri	Türkçe	1914
Kocaeli	Kocaeli	Türkçe	1919
Kudüs	Kudüs	Türkçe-Arapça	?
Malatya	Malatya	Türkçe	1919
Hersek	Neretva	Türkçe-Sırpça	1876
Prizren	Prizren	Türkçe-Sırpça	1871
Manastır	Rumeli	Türkçe	1873
Adana	Seyhan	Türkçe-Rumca	1872
Silifke	Taşili	Türkçe	1922
Tuna	Tuna	Türkçe-Bulgarca	1865
Mekke	Hicaz	Türkçe-Arapça	1908

olmuştur. 1864 yılında Tuna, Bosna, Suriye, Erzurum,Halep,Edirne ve Trablusgarp vilayetleri kurularak bu matbaalarda ilk yıllıklar ve resmi gazeteler basılmıştır. 1865 yılında Mithat paşa tarafından ilk Vilayet gazetesi olan Tuna gazetesi olmuş ve 22 vilayet gazetesi civarında gazetelerin olduğu belirtilmiştir. Bu sayı 1860-1908 arasında 36 olmuş Türkçenin dışında Arapça, Bulgarca, Ermenice, Rumca,Sırpça dillerde yayınlamış Suriye,Trabzon,Halep,Konya vb.yerlerde yaygın şekilde olmuştur. Temel amacı ayrılıkçı hareketlerin görüldüğü bölgelerde ayrılıkçı yayın yapan azınlık gazeteleriyle mücadelesi için olmuştur. Resmi oldukları için daha çok kurum haberleri yer almış sağlıktan dayanışmaya kadar birçok konuda bilinç kazandırmaya çalışılmış, cumhuriyetten sonra da özel girişimlerin elinde devam etmiştir. Mustafa Şeker, *Yerel Gazeteler*, İstanbul, 2007, s. 28-32.

⁷⁹ Kocabaşoğlu, Uğur-Birinci, Ali, "Osmanlı Vilayet Gazete ve Matbaaları Üzerine Gözlemler", *Kebikeç*, sayı: 2, Ankara, 1995, s. 101-122.

3 Şubat 325 senesi Seday-ı millet gazetesi beyanında çay kazası halkı tarafından yetiştirilen tahıllarla kaybedilen hisseler yazılmıştır.Kazalarda halkın mallarını satamadığı Ziraat bankasından verilen tahılların değerleri sayısal olarak aktarılmıştır.Şikayetlerin olduğu ve komisyon tarafından 2000 kilo verileceği beyan edilmiştir:

“Hükümetin Tahmilk olmak üzere mebayi'ine edeceği zahireyi mütegalibe ve erbabi tefuz der-uhde ederek zerah kazasında senelerden beri medhur tahmilk hassasını gaib etmiş ve yüzde altmış çavdarla mahlut hintaya i'ta etmekte olduklarına dair kurayı çay kazası ahalişi tarafından irsal olunup sedayı Millet gazetesinin 3 Şubat sene 325 tarihli nüshasında münderç varaka maktu'ı berayı istizah Erzurum vilayetine gönderilmişti. Gelen cevapta kuru çayca Ziraatbank şubesinden ahali-yi verilen tahmilk hintadan bin kilosunun beher kilosu elli dört guruşta Zareli Hacı Mehmed ve bik kilosu elli sekiz guruşta kuru çalı şerife efendiler üzerinde lede'l-münakasa takrir etmesine mebni ihaleleri icra edilmiş ve şerif efendiden Bosna hülasatından tahmilga her cihetle elverişli bin kilo hinta bila ahz ziraa verilerek vaktiyle kemalen zira' olmuş olduğu ve zara müteahhiddin getirdiği hinta numunesine ve tahmilga muvaffak olmadığına kabul edilmeyüp yine kurayı Çaydan mebayinde ettirilerek tevzi' edildiği cihetle şimdiye kadar bir ferd tarafından şikayet ve i'tiraz vuku' bulmadığı ve hilaf-ı hakikat olan bu şikayetin zahirelerini satamayan kuru âay muhtegirleri tarafından nam müstearla vuku'a geldiği ve zara mahsulatından ziraa tahmilk zahire verildiği tahkik ederse komisyon mahsus tarafından iki bin kilo gelinne ismani hükümete verileceği bildirildiği gösterilmiştir.”⁸⁰

Derdest başlıklı haberde iki kişinin Amerikaya gitmeye karar 3 şahsın Vidineye gitmekteyken pusuya düşüp birinin katledildiği diğerinin kolundan yaralı olduğu cinayet faillerinin karyeden olup istikali kostantin ve ananesi olduğu kişinin

⁸⁰ ‘Vilayet Gazeteleri Hakkında’,*Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 5.; Osmanlı devletinde basın daha çok İbrahim müteferrikanın 1826’da Matbaayı kurmasıyla gelişmiştir.Basın ve yayın hayatı gelişmeleri matbaacılığı geliştirmiş ve yerel basın adına önemli gelişme olmuştur. Tanzimattan önce daha çok Ulak ve Tatarlar tarafından yapılırdı.Tanzimatın ilanından önce Takvim-i Vakayi gazetesi 1831’de kurulmuş, Tanzimat sonrası 1864 Abdülaziz döneminde vilayet adına ilk çalışmalar başlamıştır. Buna bağlı olarak vilayet matbaalarının kurulmasına başlanmış, 3 Mart 1865 yılında Mithat paşa önderliğinde Vilayet gazeteleri kurulma süreci başlamış ve ilk olarak Tuna gazetesi kurulmuştur. Suriye,Erzurum,Bosna ,Beyrut vb.vilayetlerde kurulmuş sayıları 36’ya ulaşmıştır. Osman İbrahimov, ”Osmanlı Devletinde İlk Basın Yayın Faaliyetleri ve Tuna Gazetesi”, *Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı: 5, Kars, 2016, s. 82-94.

tutuklu bulunduğu Selanik vilayetine bildirildiği anlaşılmıştır. Ayrıca Osmanlı devletinin sağlığını konu edinen aşı merkezinde her gün bütün miktarda aşı mayası olan yerde ücretsiz verilmekte gerektiğinde İstanbul belediyesine başvurulacağı genel ve özel okullar ticarete fabrikalarda vesair yerlerde istihdam edilen yerlerde aşı olmayanların kabul edilemeyeceği aşı şahitnamesi verileceği ve beş yıl geçmemesi aşı nizamname kanununda yer almıştır. Jandarma ve rediflerin de aynı kanuna tabi oldukları aşı ameliyatı beş sene bir olacak cezaların 254. maddeye göre yapılacağı ve nakdi alınacağı devlet şurası tarafından 325 senesine ait istatistik cedveli aşı şeklindedir:

“11 Sene-i sabıkadan müdevver olarak

679 Üç yüz yirmi beş senesinde virud eden evrak

690 Yekün

Aded

672 Muhakemeleri icra ve kararları ita edilen ve mu'amelat sairesi bila ifa çıkarılan evrak

18 Der-dest muhakeme olup sene-i atiyeye devir edilen

690 Yekün

153 Muhakeme riyasetinden yazılan tezakir ve muharerat

56 Muhakeme ifadesiyle makam riyasetinden yazılan tezakür ve muharrerat

483 Muhakemeden yazılan ve ashabına tebliğ edilen celp mezkuresi

696 Yekün

*İlim hukuk ve mukayese-i kavanin mecmuası*⁸¹ Gümülcine mebusu Muhammed Arif Bey tarafından yayınlanmıştır.

Sayının beşinci sayfasında yer alan borsa⁸² haberi birinci sayfada yer alan Paris borsasının aksine Galata borsası ismiyle yer almış, o günün borsa değerleri bir

⁸¹ ‘Derdest’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 5.

⁸² Osmanlı devletinde Borsanın kuruluşu Avrupadan sonra olmuştur. Sanayi devrimine ayak uydurmuş ve Avrupa malları Osmanlı pazarlarında satılmış ve yerli esnaf zarar görmüştür. Osmanlı devletinde borsanın kurulması Galatadaki azınlıkların ticaret faaliyetleriyle olmuş ve genelde Galata borsası ismiyle anıldığını görmekteyiz. Avrupanın hızla gelişen borsası karşısında Osmanlı devleti zorlanmıştır. Anonim şirketleri kurulması ve dış borç tahvilleri olması borsanın kuruluşunda etkili olmuştur. 1866 yılında çıkarılan kararnameyle “Der-sa’adet Tahvilat borsası” adıyla açılmıştır. 1874 kontrol altına alınmış 1881 Duyunu umumiyenin kurulmasıyla da devam etmiştir. 1895’ten sonra Osmanlı bankasındaki tahvil ve senetlerden dolayı etkilenmiş temelinde Osmanlı-Rus savaşı olmuştur. II. Meşrutiyetle beraber yerli menkul kıymetlerde işlem görmüştür. 1886’dan sonra borsa ticaret nezareti gözetiminde olmuş ayrıca mevcut borsadaki usulsüzlükten

tablo halinde belli bir düzende yansıtılmıştır. Borsanın açılış ve kapanış değerleri verilmiş sayısal verilerin karşısında neye ait olduğu yazılmıştır. Osmanlı borç senetleri eğitim harcamaları değerleri demiryolu İngiliz parası Osmanlı lirası Osmanlı Sigortası Tramvay vb. değerler yer almıştır. Ayrıca Meskukat yani akçe değerleri yansıtılmıştır. Ayrıca Kambiyo olarak Osmanlı paralarının yabancı devlet paraları karşısında değerleri verilmiştir:

“40937 Guruş Londra üzerine üç mah vadeli (lira-yı Osmani 100 guruştan)

11027 Guruş Londra üzerine üç mah vadeli (lira-yı Osmani 100 guruştan)

2277 1/3 Frank Paris üzerine üç mah vadeli (bir adet lira-yı Osmaniye mukabil)

2296 Frank Paris üzerine üç mah vadeli (bir adet lira-yı Osmaniye mukabil)

1801 Mark Berlin üzerine bila vadeli (bir adet lira-yı Osmaniye mukabil)

2289 Karun Viyana üzerine bila vadeli (bir adet lira-yı Osmaniye mukabil) ”⁸³

Sayının son sayfası genellikle ilanların olduğu bölümü oluşturmuştur. Dönemde Osmanlı Rus seferini konu alan savaş tarihçisi harp okulu öğretmeni mümtaz yüzbaşı hulusi bey tarafından neşredilmiş fiyatı ve bulunduğu yeri verilmiştir.

“Fiyatı (6) ve mecildi (8) guruştur. Taşra için (2) guruş posta ücreti zam edilir.

Müellif muharibe dersleri namı altında intişar eden asar sairesi

Fi

4 Birinci kitap: Piyadenin ateş ta'biyesi

6 İkinci “ : Piyadenin muharebe hareketi

5 Üçüncü “: Alman muharren topçu ta'limnamesi

12 Dördüncü “: Sınıf merbuta ta'iyesi

20 Beşinci “: Ta'bibe mesail halleriyle beraber

dolayı”Esham ve Tahvilat Borsası Nizamnamesi” şeklini alması kararı görüşülmüş, 1906 yılında kabul edilmiştir. Mehmet Beşirli, ”Osmanlıda Borsa: Der-sa’adet Tahvilat Borsasından Esham ve Tahvilat Borsasına Yeni Düzenleme Girişimleri”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt: 19, sayı:1, Elazığ, 2009, s. 185-208.

⁸³ Borsa ‘Kambiyo’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 5.; Osmanlı Kambiyo ve Esham şirketi 16 Ekim 1872 tarihinde her biri 10 sterlin değerinde 60.000 hisse senede ile 600.000 sterlin sermaye ile Osmanlı itibarı umumi bankasının himayesi altında daha önce var olan Galata borsasının önemli simalarından Eugenidi ve ortakları adı altında faaliyette bulunan 30.000 Osmanlı liralık sermayeli bir mali kuruluşun genişletilmesi ile meydana gelmiştir. Biltekin Özdemir, *Osmanlı Devleti Dış Borçları*, Ankara, 2009, s. 39.

3 Altıncı” : Batarya kumandanı

Üçüncü 4 tahiyeye kadar bir arada mücellide (5) ve ayrıca mecilez olan 5 behiyeye (5) ve 1 den 5 techiye kadar hepsi bir arada mecildinede (7) gurusuz zam olunur.

Taşra için yüzde on posta ücreti zam edilir.

Merkez tevzi'i: Bab-ı 'ali caddesinde (Der-saadet) kütüphanesidir.”⁸⁴

Kitap maden suyu, dil eğitimi, yabancı ülke mallarının temini ilanları, dükkanlar, eczaneler, ağız sağlığı, yerli meşrubat, sigorta, tiyatro, tercüme, yabancı doktorlar, banka vb.haberler yer almıştır.

Bu haber çeşitliliğinden birer örneklendirecek olursak kitap ilanlarının çok olduğunu görmekteyiz.Hukuk devletiyle ilgili kitap Hasan Fehmi Paşa tarafından yazılmış ücreti ve yeri görüldüğü gibi verilmiştir:

“Mukaddema yetmiş gurusuz kadar satılan işbu kitab Hasan Fehmi Paşanın eseridir. İlavesi bulunan lhi mukarreratı Galib ve İzah ve mefsul yazılmıştır. Bab-ı ali caddesinde (Türkiye)'de (Daruşşafaka) ve (ikbal) hakanlarda (terki) kütüphanelerinde Galib ahun fiyatla satılmaktadır. Taşrada sipariş edenlere posta ücretiyle yirmi gurusuz gönderilir.”⁸⁵

Sağlıkla ilgili verilen ilanlarda Pariste özel eğitim alan doktorun ilanı:

“Paris sen levi hastahanesinde ikmal tahsil etmiş olan tabip muma ileyh pazardan maada hergün sabahtan akşama kadar yüksek kaldırım mevlevi tekyisi

⁸⁴ ‘Osmanlı-Rus Seferi’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 6.

⁸⁵ ‘İlaveli Telhis Hukuku Düvel’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 6.; Hasan Fehmi Paşa 1836-1910 döneminde etkinliği olan sayılı devlet adamlarından olmuştur. 1836’da Batum Muradiyede doğmuş, 1858’de Bab-ı ali tercüme odasına aday memur olmuş, ticaret mahkemesi ikinci zabıt katibi olmuş, 1864 Rabia rütbesini almış, 1867’de İflas işleri komisyon işleri başkanı olmuştur. Abdulazizin tahttan indirilmesiyle kanuni esasi ilan edilmiş ve İstanbul milletvekili olmuştur. 1877’de Mebuslar meclisi dört katipliğinden biri olmuştur.1879’dan sonra hazine-i hassa ve nafia nazırlıklarında bulunmuş, 1882’de vezir olmuş bu sıralarda hukuk dersleri de vermekte 1883’de “Telhis-i Hukuk-u Düvel” adlı kitabını yazmış eser giriş ve iki kısımdan oluşmuş, basıldıktan on yıl sonra Hasan Fehmi Aydın valisi iken Abdülhamite yapılan Jurnal ile yasaklanmıştır. 1884’de Adliye nazırı olan Hasan Fehmi 1885’de Nafia komisyonu azarlığı 1890’da ise Rüsumat-ı emanetine getirilmiştir. Vergi gelirlerinin artmasıyla kendisine 1892’de Murassa mecidi nişanı verilmiş, 1893’te Aydın valisi olmuş, daha sonra Selanik valiliğini atanmıştır. Buun yanında İzmir ve Halep valiliği de yapmıştır. 1897 Osmanlı-Yunan savaşından sonra tekrar Selanik valisi olmuş, 1907 yılında şurayı devlet reisi olmuş 1908’de adliye nazırı olmuştur. 1910 yılında vefat etmiştir. Ayten Can Tunalı, ”Hasan Fehmi Paşa”, A.Ü, DTCF *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XXVIII, 46,71-87, 2009, s. 72-85.

*karbında adamo polis apartmanında Cuma ve Salı günleri sabahtan öğlene veznecilerde açık baş eczahanesinde hastaganı muayene ve tedabi eyler. 2*⁸⁶

Meşrubatla ilgili haberde yerli malı olduğu vurgulanmış ve son sistemle üretildiği belirtilmiştir:

*“Avrupanın son sistem meşrubat fabrikamızın çıkardığı usulde i'mal ettiği halis üzümünden mamul yerli meşrubat fabrikası bu kere konyak düz rakı mastika rusül elgir vişneli konyak hardalya ve görgütlü şıra yeni eski şarab pekmez şirke vesair fevkalade sıhate nafia meskurat ve meşrubat fabrikası şu'besi Sirkecede yeni postahane karşısında osmanlı hanında. Müdür P Favoris 20*⁸⁷

İngilizce ve Fransızca gibi dillerden Türkçeye askeri deniz ve askeriye ile ilgili tercüme eserler ilan edilmiştir:

*“Top tüfek, mermi alç gibi (10.000) kelime-i askeriyeyi tercüme ve ta'rif eden bu eserin tamamı neşr edildi.Kiyatı (20) gurus merkez tevzi'i Bab-ı 'ali caddesinde (şafak kütüphanesi) dir. Toptan mebayi' için İstanbulda şerif sokağında mükerrer 17 numarada Miralay Hüsnü Beye müracaat edilmesi. 6*⁸⁸

Genel okullarda eğitim sistemimizin sorunlu olduğu belirtilmiştir:

*“Mekteplerde ne derecede müşkilat çekilmekte olduğu malumdur. Çünkü mükemmel bir usulümüz yok idi. Muallim Efendileri bu meşkülattan kurtarmak ve talebeye az vakit içinde güzel refika yazması yazdırmak için tecrübeye müsteniden mükemmel bir tarz ve usulde tertib ve*⁸⁹

⁸⁶ ‘Doktor H...Emrasa Ciddiye ve Tenesilya Tabib Mahsusi’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 6.

⁸⁷ ‘Yerli Meskurat Safi Üzerinde İmal Edilmiş... Şehir Fabrikadan K.D.Doropolos’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 6.

⁸⁸ ‘Fransızca-Türkçe’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 6.

⁸⁹ ‘Umum Mekteplere’, *Yeni İkdam*, Numara 5, 1910, s. 6.; Osmanlı devletinde eğitim devlet ve halkın önem verdiği müessesedir. 18.yüzyıla kadar Osmanlı devletinde eğitim kurumu medereselerdi. Klasik ve Uluma etkisindeydi. 18.yüzyıl sonrası değişim zihniyete de yansımış yeni eğitim anlayışı arayışları olmuştur. Değişim ilk olarak Tanzimat döneminde başlamış, 1838’de Meclis-i umuru nafia kurulmuş yeni okullar açılmıştır. Eğitimde din, ırk, mezhep farkı gözetilmemiş ve Avrupaya öğrenci göndermeleri devam etmiştir. 1869’da Maarif nizamnamesi çıkarılmış, ilk kez vilayetlerde Maarif teşkilatı kurulması öngörülmüş, müslim ve gayri müslim farkı gözetilmemiştir. Abdülhamit döneminde özel sektör için okulların açılması ve ulemanın etkisi azaltılmıştır. II.Meşrutiyet döneminde batılı tarzda eğitime devam edilmiş medrese ıslahı çalışmaları 1909’dan itibaren tartışılmaya başlamıştır. 3 Mart 1924’te Medereler kapatılmış, yeni kanun belirlemiştir. Şerif Demir, ”XIX. Yüzyıl Osmanlı Eğitim Sisteminde Yaşanan Değişim”, *Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, sayı: 13, 2015, s. 435-447.

Osmanlı bankasında hisselerle ilgili ilanda hisselerle ilgili dönem ve faiz borçları senetleri ilanında:

*“14-Mart 1904 tarihinde vadesi münkazı olan 28 numaralı koyun ve 14-1 Şubat 1895 tarihinde icra edilen üçüncü keşide itfa edilen hissalar 28 Şubat (13 Mart) tarihine kadar bankaya ibraz olunmadığı halde haksız ad edileceği Osmanlı yüzde dört faizli konsolid tahvilatı hamamlarına ilan olunur.”*⁹⁰

*“Fatih Sultan Mehmet döneminden beri yabancılar finansal etkinliklerde bulunmuş anlaşarak galata borsasını kurmuşlardır.ıslahat fermanı ilanı ile devlete ait banka kurulmasını öngörmüş yerli bankerler osmanlı bankasını kursa da kısa sürmüştür.Kırım savaşı hezimetini sonrasında ilk dış borç alınmış İngiltere başta olmak üzere batılı devletlerin eliyle banka kurulmuş Londra, İstanbul, Beyrut, Selanik, Aydın, Afyon gibi yerlerde şubeleri açılmıştır.Kaimelerin tedavülden kalkması ve döviz kuruna istikrar kazandırmak gibi görevleri vardır.Banka daha sonra bankı şahane-i Osmani ismini almış İngiliz Fransız ortaklığıyla devlet bankası olarak kurulmuştur.Banka 1863-1924 yılları arasında faaliyet göstermiş, 1933 Ticaret bankası 1952’de özel bankaya dönüşmüş 1996’da Garanti bankası 2001’de ise Garanti bankasının bünyesine alınmış ve varlığını devam ettirmiştir.”*⁹¹

⁹⁰ ‘Bank-ı Osmani İlan’, *Yeni İkdâm*, Numara 5, 1910, s. 6.; 19.yüzyılda yaşanan parasal gelişmeler doğrultusunda Osmanlı devletinde bir devlet bankasının kurulmasını gerektirmiş, devletin gider-gelir dengesini tutmak ve kredi ihtiyacını gidermek için Bank-ı Osmani şahane ismiyle kurulmuştur. 1854 yılında Kırım savaşında Avrupadan dış borç alınmış ve ödeme aracı olarak merkezi Londrada olan Osmanlı bankası 1856’da kurulmuştur. Duyunu umumiye ile birlikte maliye ve ekonomi üzerinde etkili olmuş, kağıt para basma işini de üstlenmiştir. Osmanlı’nın tahvillerini zamanında ödenmesinde ve Galata bankerlerinin devre dışı kalmasında rol oynamıştır. Daha çok devlet bankası işleviyle öne çıkmış daha sonra milli bankaların kurulmasıyla tek olma özelliğini yitirmiştir. Klasik bankacılık ve sigorta özelliği taşımıştır.Hükümete kredi sunmuş tahsilatı devlet adına yaparak dış borç sevisliğini üstlenmiştir. Fransa Avusturya ve Almanya ile arasında bir konsorsiyum oluşturmuş, demiryolları ve zirai işlerde finansman sağlamıştır. Birçok misyonu üstlenmiş ve başarı sağlamıştır. Apak, Sudi-Tay, Arzu, *Osmanlı Devletinin 19. Yüzyıldaki Finansal Sisteminde Osmanlı Bankasının Yeri ve Faaliyetleri*, Muftav Dergisi, İstanbul, 2012, s. 63-103.; Türk parasının sterlin karşısında tutulmasını sağlamak için galata sarraflarının banka kurma talepleri olumlu karşılanmış, 1847’de Der-sea’adet Bankası kurulmuş başarılı olunca yeni banka kurulması için gerek duyulmuştur. 1856’da İngiliz sermayesiyle Bank-ı Osmani kurulmuş, merkezi londrada olup İstanbul, İzmir, Beyrut gibi yerlerde şubeleri açılmıştır. Devlet bankası ve ticari banka olarak görev yapmıştır. Osmanlı umumi nafia osmanlı ticaret kumpanyası Avusturya şark İtalyan şark ticaret ve Rus adlarında başka bankalarda faaliyet göstermiştir. 1863’te Bank-ı Osmani şahane kurulmuş, emniyet ve menafî sandığı adıyla devam etmiş, 1868’de İstanbulda Mithat paşa tarafından İstanbul emniyet sandığı kurulmuş ve 1872’den itibaren vilayetlerde şubeleri kurulmuştur. M.S.Kütükoğlu, *Osmanlı Devleti Tarihi*, c. II, İstanbul, 1999, s. 560-562.

⁹¹ Özdemir, a.g.e., s. 24-37.

Görüldü üzere haber çeşililiği fazla olup birkaç haberde örneklendirerek dönemle ilgili çeşitli konularda bilgi sahibi olunmasında önemli kaynaktır.

2.2.Yeni İkdam Numara 6

Burada Yeni ikdam gazetesi Numara 6 analiz edilerek değerlendirilmesi yapılacaktır. Sayının başlangıç haberinde her tarafın imarın yükseltmek başlığında yazılan bir yazıda Aziz İzzet Paşa adında gayetli bir zatın Fen ilimleri için devam eden hayatta her sene 150 İngiliz lirası borçtan kurtarmayı ve karşılıksız olarak yazılmıştı.Tarihte görülen benzeriyle boşlukta olunadığında adım olarak yükselir.Meşrutiyetin ilanı milleti olayla müjdelemiş, hasta ve sona ermiş milletin hayatını dik durmasını söyleyememiş şahıs yoktur.İşte bu ümitsizlikle ezilenler Osmanlı'nın geleceğinde yükseklerde yaşamaktan mutlu olacaklar kaldı ki Selanikte olan ittihad ve terakki okullarında diploma alan Omanlı talebesi Selanikli Selim Hüsnü beyin iki üç binlik değerindeki mülkü hizmeti görülmüştür.

Daha öncekilerde Osmanlı için hizmetlerde bulunmuş, Hüsnü beyin ciheti yeni olup hayırlı işler için de hizmet önemli sayılmıştır.Vatan için en büyük iyiliğin hizmet olacağı en büyük eksikimizin eğitimde olduğu, Avrupadan bir hayli geride olduğumuz aşikardır.Eğitmenlerimizi bu yöne sardırmakta güçlü olamadığımız eski beyliklerin yerine işe yarayacak yenilerin olması gerektiği fakat birden bire olamayacağı malumdur.İdrakatimizin aynınlandıkça başarabileceğimizi ve şimdilerde bunu daha iyi anladığımızı görebiliyoruz.Yirmi otuz yıl sonra gelenlerin bu durumu anlayamayacakları dile getirilmiş ve bu durum şu sözlerle özetlenmiştir:

“Parlatsa nasıl arzı güneşin envari parlatır öyle marif küre-i efkârı kim kim onun neşrine eyleser cihanda gayret namının hürmet ve techile iledir tekrarı.”⁹²

Önceki sayılarda olduğu gibi Telgraflar⁹³ başlığıyla Avrupadan çeşitli ajanslardan alınan Telgraflar sıralanmıştır.

⁹² ‘Her Tarafta İmare-i İtila’, *Yeni İkdam Gazetesi*, Numara, 6, 1910, s. 1.; Meşrutiyet dönemi Osmanlı devletinde eğitim genel olarak politik akımlar seçkinler Anglo Sakson kızların eğitimi halk eğitimi üretim köy ve çevre ve beden eğitimi görülmüş aşırı hürriyetçi hareketler görülmüş ve okullara yansımıştır. Balkan savaşları sonrasında daha çok devleti kurtarma eğilimi üzerinde durulmuş, çeşitli reformlar yapılmış batı eğitim tarzı benimsenmiştir.Her alanda ortaya çıkan düşünceler olması eğitimde tek bir amaç olmasını engellemiştir. Osmanlıcılıktan Türkçülüğe geçilmiş yeni bir nesil yetiştirme düşüncesi doğmuştur. İstibdad dönemi olmasıyla eğitimde büyük girişimler görülmemiş parça halinde olmuştur. Balkan savaşları ve birinci dünya savaşıyla da eğitimde istenilen düzey yakalanamamıştır. Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi M.Ö.1000-M.S. 2006*, Ankara, 2006, s. 265-267.

⁹³ Telgraf 19.yüzyıl Osmanlı imparatorluğu tarafından benimsenen teknolojik gelişmelerden olmuş, batılılaşmada temel araçtır. 1855’te İstanbul Telgraf hattıyla Avrupaya bağlanmış, 1828-29 Osmanlı-Rus savaşında Semefor denilen Telgrafın ilkel halini kullanmıştır. Elektrikli Telgraf Samuel Morse tarafından 1839’da denenmiş ve Osmanlı dört yıl sonrasında deneyecektir. 1854

Örneğin Almanyadan alınan Telgrafta :

“Berlin 17 Mart-Rahiştağ meclisi Almanya imparatorluğu bütçesini üçüncü karaitinde kabul eylemiş.(Ajans Dö Kostantinapol).”⁹⁴ Alman meclisinin bütçe kabulünü aktarmıştır. Avrupa ülkelerinin ilişkilerinin alındığı haberlerde Almanya ile ilgilterenin italya ile Almanyanın Avusturya ile Sırbistan gibi ülke ilişkileri görülmüştür.Ajans nasyonelden alınan Londra 17 Mart tarihli Telgrafta Almanya İngiltere arasındaki ziyaretten bahseder: “Londra 17 Mart-Beynel minel hükmü heyeti tarafından akşam bir ziyafet verildi ziyafette Almanya hükümetinin Londra sefiri Mösyö Harkor, Meclis-i mebusan azasından bir ço zevat hazır bulunmuştur.(Ajans Nasyonel).”⁹⁵Bir başka ülke haberlerinde ise:“Roma 18 Mart-Belgrattan eşar eylediğine nazaran Sırbistan kralı Sen Petersburgtan avdetinde Avusturya - Macaristan veliahdı Ardüşik Fransuva Ferdinand ile mülakat edecektir.(Ajans İtalya).”⁹⁶ İki ülkenin ziyaretlerini italyadan alınan ajanstan okunmaktadır. Ayrıca borsanın günlük olarak değiştiğini görmekteyiz:

“18 Mart Sene 1910

Tablo.16.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 6,s.1,1910)

	Açıldı	Kapandı
Fransız 3		27 98
Duyunu Mevhide	40 94	27 98
Şark-ı Şimendiferi		00 318
Osmanlı Bankası		714
Balya Kara Aydın		447

..97

Bazı değerlerin aynı oranda kapandığı bazılarının ise değiştiği görülmektedir.

yılında dahiliye nezaretine bağlı Telgraf komisyonu kurulmuş, başına beylikçi İsmail Arif bey getirilmiştir. Bab-ı ali yakınında soğukçeşmede mimar Fosatti tarafından iki odalı bir taş bina yapılmış, 1863’de Telgraf memurları için kıyafetleri düzene sokulmuş ve ünforma giymelerine karar verilmiştir. Osmanlı devletinde ülkenin dört bir yanındaki rasathanelerden gözlem iletimde de kullanılmış, Avrupa ile diplomasi de önemli bir yer edinmiştir. Maliyeti yüksek olduğu için Anadolu halk tarafından rağbet görmemiştir. Telgraf konusunda osmanlı ile İngiliz işbirliği olmuş, Eastern kumpanyası aracılığıyla İngilizler tarafından yemen Mekke, Medine gibi yerlerde işletilmesi sakıncalı görülmüş bundan kurtulmak için Telgraf mektebi idaresi ve nezareti aracılığıyla sağlanmış ve Telgraf fabrikasının da kurulmasıyla da olmuştur. Tanju Demir, *Türkiyede Posta, Telgraf ve Telefon Teşkilatının Tarihsel Gelişimi (1840-1920)*, Ankara, 2005, s. 51-67.

⁹⁴ Telgraflar ‘Alman Bütçesi’, *Yeni İkdam*, Numara, 6, 1910, s. 1.

⁹⁵ Telgraflar ‘Almanya-İngiltere’, *Yeni İkdam*, Numara, 6, 1910, s. 1.

⁹⁶ Telgraflar ‘Avusturya-Sırbistan’, *Yeni İkdam*, Numara, 6, 1910, s. 1.

⁹⁷ ‘Paris Borsası’, *Yeni İkdam*, Numara, 6, 1910, s. 1.

Balkan durumu üzerinde dönemde görülen Avrupa ülkeleri arasındaki siyaseti ve emelleri dile getirmiştir.⁹⁸Avusturya, İngiltere ve Rusya'nın⁹⁹ emelleri olması bölgeyi sorunlu kılmıştır.Belgrad ve Sırbistanın krallarının siyaseti Almanyayı berteraf etme düşüncesinde olup Avrupada etki etmiş ve Feraye Perase ve Çayet gazetelerinde görülen dile nazaran Viyananın fikirleri gazetede yazılana göre balkanlarda farklı bir hal alacağı ve sorunların devam edeceği dile getirilmiştir.Rusyanın Avusturya-Macaristanla görülen yakınlığı Osmanlı açısından tesir bir durum olduğu görülmüştür.Gazetelerin gösterdikleri durum daha çok Almanya muhalefetini müdafa eder ve Avusturya-Rusya münasebetini ihlal eder.¹⁰⁰Bunun üzerine Avusturya-Macaristan dış işleri bakanı gazeteyle kabinenin fikrini açıklamış siyasi manada önemli görülmüştür.Görüşmede yer alan yazarın ifalari müzekerelerin ziyaretlerin balkanlarda endişeye neden olduğu fakat Osmanlı ve Rusya'nın¹⁰¹ balkanlardaki durumundan sorun çıkmayacağı ümit edilmekte olduğunu yazarın şu beyanatından anlıyoruz:

⁹⁸ Türkler balkanların en kadim milletlerindendir.Yüzyıllardır balkanları yönetin Osmanlı devleti zamanla gücü zayıflamış, 1699 Karlofça antlaşmasıyla beraber balkanlarda toprak kaybı yaşanmış, 93 harbinde Ruslara yenilen Osmanlı devleti balkanların kaderi belli olmuş ve balkan devletleri bağımsız birer devlet olarak ortaya çıkmıştır. 1878 Berlin antlaşmasıyla muhtariyet alan Bulgaristan, Romanya, Sırbistan gibi ülkeler bağımsız olmuştur. II.Meşrutiyetle beraber cesaretlenen balkan devletleri Osmanlı topraklarını paylaşma girişiminde olmuş, Rusyanın balkanlar politikası da etkili olmuş devletler Osmanlıya ardı ardına savaş açmaya başlamışlardır. Makedonya topraklarının paylaşılama sorunu olmuş, Trablusgarp savaşı başlamasıyla seyrini değiştirmiştir. Balkan ülkelerinin birbirleriyle ikili antlaşmaları olmuş, daha sonra balkan ittifakı şeklini alacaktır. Avusturya, Sırbistan, Bulgaristan ve Yunanistan Rusya kimli altında etkin rol oynamış, balkan savaşlarıyla beraber Osmanlı devletinin balkan etkisi sona ermiştir. Ömer Turan, "XX.Yüzyılda Türk Toplulukları", *Türkler Ansiklopedisi*, C. XX, Ankara, 2002, s. 331-360.

⁹⁹ Rus dış politikasında balkanlar jeostratejik bir öneme sahip olup, Balkan ülkeleri Rusya ile kültürel dini ve politik bağları mevcuttur. Balkanlar Rusyayı Avrupaya bağlayan en yakın coğrafyadır. Doğuya ve Güneye inme amacında olan Rusya için balkanlar önemli yer edinmiş, Mart 2014'te Kırım ilhak etmiş, 1999 Moskova krizi balkanlara dönüş için önemli bir gelişme olmuştur. Erjada Progonati, "Rusyanın Balkanlar Politikası", *Karadeniz Araştırmaları*, sayı: 45, 2015, s. 105-125.

¹⁰⁰ Avusturya ve Rusya balkan üzerindeki mücadelesi olması iki ülkenin bir arada tutulması zordur. Avrupa ülkeleri arasındaki bloklaşmalar başlamış iki ülke çatışır durumda olmuştur. Rusya bir Alman Avusturya ittifakından endişelenmiş Bulgaristan kendine çekmek istemiştir. Rusya buna karşı üç imparator ligine katılmış, kendini güvence altına almak istemiştir. İki ülkenin balkanlar üzerindeki emelleri olması iki ülke siyasetinin temelini oluşturmuştur. Fahir Armaoğlu, *20 'nci Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914-1995*, İstanbul, 2014, s. 19-24.

¹⁰¹ 1905 yılındaki Rus ihtilali Türkiyede tepkileri olmuş aynı şeyin Türkiyede olabileceği görülmüştür. Sultan II.Abdülhamit bunun için birçok tedbir almış, 1908'de Rusya ve İngiltere arasında Reval görüşmeleri gerçekleşmiştir. 1908'de İkinci meşrutiyet ilan edilmiş, Rusya boğazları ele geçirmeye çalışmıştır. Alman nüfuzu kırılmaya çalışılmış ittihat ve terakki ile İngiltere beraber hareket etmiştir. Avusturya Bosna Herseki ilhak etmesi Rusyayı harekete geçirmiş, Avusturyaya yaklaşmaya çalışmıştır. 1909'da Avusturya ve Osmanlı devleti antlaşma imzalamış Osmanlı ilhaki kabul etmiştir. Türkiye-Tusya münasabeblerinin iyi ilişkiler kurulmasına ait gazetelerde haber olmuş 19 Ağustos 1908 ikdam gazetesinde makale neşredilmiş iki memleketin yakın münasabebleri olması gerektiği vurgulanmıştır. Ali Kemal bey ikdam gazetesinde "Meşrutiyet-i Osmaniye ve

“Mezahirata muhareri Bulgar Sırp krallarının şehrimize vaki’ bulunacak seyahatlerinden bahs ettiği sırada diyor ki “umumi bir sükunetin alameti olan bu ziyaretler muceb mahzuziyetdir çünkü bir az zaman evvel Avrupa kabineleri Balkan politikasından endişelen oluyorlar idi. Bulgar Kralının ziyaret Müşarun ileyha zekayi siyasiyesine ve hayat-ı salhaporhanesine delalet eder. Ümit olunur ki bu ziyaret balkan devletlerinin arasında hiçbir müşkilat zuhuruna meydan vermeksizin hüsnü münasebet hem civarının zimmetini tehiye edecek ve Bulgaristan ile Osmaniye arasında şark için iktiza eden hal sevabı tesisi hadım olacaktır... Bu sözler diğer Avusturya gazetelerinin Rusya ve Balkan hükümetlerne karşı istimal ide geldikleri şiddetli lisansı dahile Viyana kabinesine istinad olunan maksadı ibtila her halde kafi isede hali sebat tabiri başkaca şayanı ehemmiyettir. (Peramandanbalat)’ın bu kemali büyük bir hakikat-i siyasiye-yi ihdar kastıyla istimar ettiğine şuphe yoktur. Çünkü siyasette resmen münasebeti dostane tesis etmek ne kadar kolaysa bu münasebeti takviye-yi idame eylemek o derece müşkildir. Demek olur ki mezkur gazetenin firine nazaran Bulgar ve Sırp kralarını ziyaretlerinden memnun olmak iktiza ediyorsa da bu ziyaretten hasil olacak tesitat-ı maslahını bir devam olmasını temenni etmek lazımdır.

Bu fikir temmenni etmek elbette şayanı taktirdir. Lakin bundan anlayamadığımız bir nokta varsa o da (Ferminminat)’ın muharerinin böyle bir temenni etmek suretiyle balkanlarda sabit bir hal mahsulatın devamında şuphe edip etmemek noktasındadır.”¹⁰²

Rusya” adında uzunca bir makale yazmıştır. Aynı tarihte “Novaye Viremya” gazetesi de aynı fikirde olmuştur. Aynı tarihte tanin ve şurayı ümmet gazeteleri de aynı fikirde konu edinmiştir. 31 Mart vakasıyla sultan değişikliği olmuş, ittihat ve terakki güçlenmiştir. Rus elçisi Çarıkov istanbula gelerek boğazlarla ilgili teşebbüste bulunmuş, 1911’de Said paşaya bir deklerasyon sunarak ikili ilişkilerin seyrini ve amacını belirtmiştir. Aynı tarihte Çarıkov hariciye nazırı asım beye muhtıra sunmuş ve istediğini alamamıştır. Balkan savaşlarında aynı amaçta olan Rusya boğazlar konusunda başarılı olmuş ayrıca iki ülke arasında Ermeni meselesi sorun teşkil etmiştir. Balkan devletleri kendi arasında savaşmış ve Birinci Dünya savaşına sebebiyet vermiştir. Akdes Nimet Kurat, *Türkiye ve Rusya “XVIII.yüzyıl sonundan kurtuluş savaşına kadar Türk-Rus ilişkileri (1789-1919)*, Ankara, 2011, s. 139-203.

¹⁰² ‘Ahval-i Umumiye-i Siyasiye’, *Yeni İkdam*, Numara, 6, 1910, s. 1.; Balkanlar 1908 II.Meşrutiyetin ilanından sonra birinci dünya savaşına kadar bir dizi merhalelerden geçmiştir. Avusturyanın Bosna’yı ilhakı, Bulgaristanın bağımsızlığı Yunanistanın Giriti alması Tarblusgarp savaşı ve balkan savaşları Osmanlı devletini derinden sarsmıştır. 93 harbiyle beraber Avusturya balkanlarda etkin rol almış ve Rusyanın emelleri olması balkan devletlerinde yoğun bir siyasi trafiği yaşanmıştır. Sırbistan Bulgaristan Avusturya Yunanistan ve Rusya arasında sürekli değişen ittifaklar görülmüştür. Ortak noktaları Osmanlı devleti olmuş ve paylaşımları sözkonusudur. Armaoğlu, a.g.e., s. 915-920.

Çeşitli gazetelerde yer alan bu ilişkiler örneğın Fermandilat gazetesinin yazısı diğler gazetelere Nazaran bu fikirleri delen düşünceler Avrupa muhalefetinde etkiyi değıştirmekte Berlin kabinesine dayanan amacı siyasette halledilemiyor ve Rusya Avusturya ve Balkan hükümetlerinin Osmanlıya yakınlığı iddia ediliyor bundan Almanya memnun olmadığı dile getirilmiştir.Bir başka gazete olan Sakodi Pari de Viyana haberleşmesinden önceki Telgrafnameyi almıştır.İngiltere sefiri Sir Kart Virat Foşise Çitonig gazetesi tarafından eleştirilere karşı cevap vermiş Avusturya, İngiltere ve İngiltere Almanya münasebeti barışına gayret etmiş,Avusturya-Rusya yakınlaması içinde mesafi sarfettiğı görülmüştür.Avusturya,Almanya bu açıklamadan memnun kalmayarak Avusturya Almanya ayrılık istemekte siyasette şiddetli tartışmalar yaşanmış, Almanyanın viyanadaki nüfuzu kırılmak istenmektedir.Buna göre İngiltere kabinesi dış politika barış ve asayiş yönünü korumak esasını destekli bulunmuş, Avusturya-Rusya yakınlığı Osmanlı açısından faydasına hizmettir.Görüldüğü gibi Osmanlı devletinin misafirperverlik İngiltere Osmanlı ilişkileri temiz olmayan bir şekilde devam etmekte bu da balkanların güvenliği için sonu olmayan bir hal almaktadır.¹⁰³

Şu'unat¹⁰⁴ başlığı altındaki haberlerin genelde önceki güne ait gazete haberlerin devamı olduğu görülmektedir.İngiltere seferatının ziyaretleri olmuş ve karşılanması olmuştur:

“İngilterenin Bahri Sefid umum filosu kumandanı olup memleketimizde misafir bulunmakta olan sir (A. J. Görzün Hov) canipleri şerifine dün gece Dolmabahçe sahlı sarayı hümayunda tarafı hazreti padişahiden elli altı kişilik

¹⁰³ Balkan savaşları öncesi Avrupalı ülkelerin yoğun siyaseti görülmüş, blaklara ayrılmıştır. Avusturya ve Bulgaristan güçlü konumda olmuş, Rusya ise Panislaviz amacıyla balkanlarda etkin olmak istemiş, bu sebeple kısa sürede değışen ülkelerin siyaseti görülmüştür.Burdaki anlaşmazlıklar Birinci Dünya savaşını ortaya çıkarmıştır.Anlaşmazlıkların noktaları 1904 İngiliz Fransız antlaşması 1894 Fransuz Rus itifakı arasında Almanyanın sıkışması denizde ve karada güçlü devletlerin karşında bu duruma düşmesi bu itifakları bozmaya çalışan Almanya silahlanmaya başlamış, Avusturya ile işbirliğine gitmiştir.Buna karşın İngiltere aynı şekilde hazırlıklarda bulunmuş, 28 Haziran 1914'te Avustura-Macaristan veliahtının bir Sırp tarafından öldürülmesi Birinci Dünya savaşını başlatmış, ayrıca Avusturya-Rusya çatışması da buna etken olmuştur. Armaoğlu, *20.Yüzyıl Siyasi...a.g.e.*, s. 29-30.

¹⁰⁴ Bazı sayılarda birinci sayfadan başlayıp ikinci,üçüncü hatta dördüncü sayfaya kadar sürdüğü görülen bu başlık altındaki yazılar haberlerin verildiğı bölümdür. Çiçek, tifo, verem gibi hastalıklar hırsızlık, fırtına gibi doğal afetler, vahşet, mahkeme duruşları, Beyrut havadisi ölüm vs. haberler yer almıştır. Gazete yurt içi ve yurt dışı haberleri okuyucularına iletmede istekli olup haber çeşitliliğı ve bütün dünya ülkelerini kapsamaması gazetenin iyi bir iletişim ağı kurduğunun kanıtıdır. Buttanrı, a.g.m., s. 87-88.

mükellif bir ziyafet keşide kılınmıştır.” Ayrıca bu ziyafette bulunan devlet adamları da sıralanmıştır:

*“Sadrazam Hakkı Paşa hariciye nazırı Rifat Paşa hariciye nazırı Mahmud Şevket Paşa bahriye nazırı Halil Paşa.”*¹⁰⁵

Ziyafet yönelik ayrıntılı bilgi verilmiş İngiltere Akdeniz Kumandanı Amiral Gürzun Hovun bu ziyareti siyasette ses getirdiği viyava merkezli Osmanlı ajanslı haberde yer almaktadır:

*“Viyana 18 Mart-Amiral Görzün Hovun Türkiyeyi ziyareti Sırbistan ve Bulgaristan Krallıklarının ziyaretlerinden evvel vuku bulması muhalif siyasiyemizde büyük bir tesir icra etti. Bu ziyaretler arasında bir münasebet ve irtibat mevcut olduğu zan ediliyor.(Osmanlı Ajansı).”*¹⁰⁶

Bulgaristan kralının seyahatine değinilmiş “TaHYid Rumus” gazetesinde Beyoğlu siyaset toplantısında sızan bilgiye göre kralın İstanbulu ziyareti Petersburgtan sofyaya dönüşünde padişaha çektiği Telgrafta gelmesini arzuladığı ve cevabından önce sabırlı devlet sefirlerinden birinin buna hizmet ettiği dile getirilmiş, seyahatin temiz olduğu Osmanlının kabul etmesi ortada olduğu aşikardır.

Bu ziyareti “Narano Partiya” Patisine mensup bir şahsın beyatında şu fikirler yer almaktadır:

“Bulgaristan” kralı ve Bulgar nezaretinin İstanbulu ziyareti iyi bir harekettir. Bu ziyaret Türkiye ile Bulgaristan arasında devamı lazım olan münasebet dostane hizmet edecektir. Fikrime göre Bulgaristanın Türkiyeye karşı ittihaz edeceği politika ancak bu maksada matuf olmalıdır.Lakin şunu da arz edeyim ki İstanbul ziyaretinin Petersburgta hariciyanı natkılar iradiyle idare-i ikdah olunduktan sonra

¹⁰⁵ ‘Ziyafeti Seniye’, *Yeni İkdâm*, Numara, 6, 1910, s. 2.; İngiltere ile Osmanlı devleti ilişkileri 19.yüzyılda 93 harbi sonrası değışmiş, İngiltere Osmanlıyı himaye etme yerine buhrandan yararlanıp ortadoğuya yerleşmiştir. Batının sanayide devrim yaşaması ve buna ihtiyacı olan hammaddenin osmanlı topraklarında olması Avrupa devletleri arasında mücadeleye neden olmuş ve Osmanlıya yoğun ziyaretler görülmüştür. Abdülhamit daha çok Almanya'ya yakınlık göstermiş, demiryolu projeleri görülmüştür. 19.yüzyılda İngiltere Mezopotamya ve Basrada menfaat aramış, Rusya ise Balkanlar üzerinde Panislavist bir politika yürütmüştür. 20.yüzyılın başlarından itibaren İngiltere ısrarla Osmanlının sınırlarını daraltan siyaset izlemiş birinci dünya savaşında Doğu Anadolunun Ermenilere verilmesi ısrarında bulunmuştur. Işık, a.g.m., s. 45-61.

¹⁰⁶ ‘Mabeyn Ricali’, *Yeni İkdâm*, Numara, 6, 1910, s. 2.

icrası bir az münasebetsizdir. Ne çare ki bugün iki yüzlü bir politika takib ediyor ve böyle sıralar da bile samimiyet ve istikatımı muhafaza edemiyor.

Mesmuatime göre Mösyö Milonoviç istanbulda Sırp-Türk mukarenet ticariyesinin yalnız esaslarını ihza eyleyebilmiş ve Selanik tarikiyle vukur bulacak Sırp ihracaat ve idhalat meselesinide yoluna koymuştur.Muma ileyh aynı zamanda Sırbistan kralının İstanbulu ziyareti meselesini de mezakir etmiş ise de tarii ziyaret henüz takdir etmemiştir.

Bulgar nazarlarının İstanbulda ne işe gireceklerini bilemem fakat tekrar ederimki Türkiye ile münasebet dostanemizi ilelebed muhafaza etmeliyiz. İstanbul ziyareti teşebbüsü Petersburgta teşbi' olunmuş ise de asıl karar Sofyada verilmiştir.”¹⁰⁷

Bulgar milletvekilleri istanbulu ziyaretleri söz konusu olmuş fakat Bulgar gazetelerinde çıkan Türkiye aleyhindeki haberlerden dolayı ziyaret ertelenmiş Kral Ferdinand seyahatinden sonra İstanbulu ziyaret edecektir.

“İstanbuldan “Frankfurt Çaytoni” gazetesine yazılan bir mektupta deniliyor ki:

Kral ve kraliçesinin Der-sa'adeti ziyaretlerinin Balkanlarda salih ve mesalimatın idamesine hizmet Edeceği nazariyesi dermeyan olunur. İlan meşrutiyetten evvel Bulgaristanı ne kahani bir hücumu men' edilmesi arzu ediliyor. Bulgaristanın Türkiye hücumu esnasında Rusya, Varna ve Burgaz iskelelerini işgal edecek diye söyleniyor idi. Rusya uzman Türkiye ile Bulgarisyan arasında bir muharebenin vuku'ını asla arzu etmiyor idi. O vakit Bulgaristanın galip gelmesi melhuz olup Böyle bir vakte ise Rusyanın nukudunu keser eyleyecek ve kendisini asla ve hamillüğinden mahrum edecek idi.”¹⁰⁸

¹⁰⁷ ‘Bulgaristan Kralının Seyehati’, *Yeni İkdam*, Numara, 6, 1910, s. 2.

¹⁰⁸ ‘Bulgar Mebusları’, *Yeni İkdam*, Numara, 6, 1910, s. 2.; Bulgaristan-Osmanlı devleti ilişkileri 93 Harbi ile beraber farklı bir seyir almıştır.1878 Berlin antlaşmasıyla muhtariyet olan Bulgaristan 1908’de bağımsız olmuş ve balkanlarda söz sahibi olmaya başlamıştır. Bulgar yönetimi antlaşmadan sonra Türk azınlıklarına karşı muamelesi kötüleşmiş, II.Meşrutiyetin ilanıyla beraber bağımsız olan Bulgaristan bu tarihle beraber türk göçü görülmüş, kalanların yaşam koşulları zorlaşmıştır. 1909 yılında iki ülke arasında İstanbul protokolü imzalanmış Osmanlı devleti Bulgaristanı resmen tanımış olacaktır.Balkan savaşları öncesinde balkan ittihadı fikri gelişmiş ve balkan ülkelerinin Osmanlı ile münasebetleri ve karşılıklı ziyaretler artmıştır. Rusyanın etkin gücünde birleşen balkan ülkeleri balkan savaşlarıyla beraber Osmanlı devleti etkinliği son bulmuştur. Turan, a.g.m., s. 334-340.

Rusya politikasını değiştirmiş ve Türkiye Bulgaristandan daha güçlü olduğu görölmüş Ferdinandın böyle bir muharebe fikrinde olmadığı beyan edilmiştir.¹⁰⁹

Yunanistanda Teselyada Osmanlı çiftçilerinin durumları ve yaşadıkları yansıtılmıştır. Teselyada asker sayısı arttırılmış ve arazi satımı sorunu çiftçiler atınaya Telgrafnameler çekmişlerdir.Çiftçiler 100-150 arası hektar istemekte ve bu büyüklükte arazinin olmadığı 1881’de antlaşmaya göre bunun uymadığı görölmektedir.Atınada bulunan Neşr laide gazetesinden yazılan haberde askeri subayların istekleri sıralanmıştır:

1 “Bütün devairin tasfiyesi. (İttihad-ı askeri bir takım komisyonlar vasıtasıyla tasfiyenin yapıldığı istemiyor. Bilcümle büyük memurların ihracını ve yeni memurların mecalis vükala tarafından tayin olunması talep ediyor.).

2 Mebusluğun banka direktörlüğü ve büyük bir memuriyet ile gayri kabul telif olması

3 Daru’l-finunun tasfiyesi (57 muallim azl idilecek, her fakülteye yeni muallimleri marif nazırı tayin edecektir. Mazul muallimlerden tekrar tayin olacakları yeni muallimler marif nazırına bildirileceklerdir).

4 İntihap kanununun tabiri.

5 Teselyada ziraat meselesinin hali teselyadaki çiftlikleri hükümet köylülere vermelidir.

6 Ticaret ve naflia nezareti namıyla yeni bir nezaretin ihdası ve sair bazı mütalebetten ibarettir.”¹¹⁰

¹⁰⁹ Rusya Osmanlı tarihi açısından önemli bir kuzey komşusudur. Rusya tarihinin en önemli unsurlarından birisi de Türkler olmuştur. İki ülkenin diplomatik ilişkiler kurması ikinci beyazite kadar dayanır. Rusyanın ilk sefiri İstanbula 1700 yılında gelmiş, 19.asırda ise daha çok balkanlar üzerinde bir siyaset gütmüştür. Rusya Müslümanlarının mektepleşmesi kabiliyetli kişilerin okutulması hicaz demiryolu yatırım gibi Rusya ile kurulan ilişkilerde başlıca unsurlardır. 1699 Karlofça antlaşması 1711 Prut barışı ile Osmanlı devleti Rusyaya karşı bakışını değiştirmiş 19.yüzyıl boyunca Türkiyede Rus kültürüne ve hayatına ilgi uyanmıştır. 93 harbi kaybedilmiş, Osmanlı devleti büyük kayıplar vermiştir. Rusyanın balkan slavları üzerinde etkili olması, II.Abdülhamitin Panislamizm politikası üzerinde etkili olmuş ve Rusya ile son savaş birinci dünya savaşı olmuştur. Soğuk savaş döneminde iki ülke ilişkileri sönük kalmış, 1980 sonrası ise gelişme göstermiştir. İlber Ortaylı, *Son İmparatorluk Osmanlı*, İstanbul, 2014, s. 197-205.

¹¹⁰ ‘Yunanistan Havadisi’, *Yeni İkdam*, Numara 6, 1910, s. .2.; 19.yüzyıl düzeni tipik azınlıkları koruma metni Yunanistanın Teselyayı topraklarına katması yükümlülükler getirmiş, 24 Mayıs 1881 İstanbul uluslararası sözleşme imzalanmış, Osmanlı Yunan arasında yeni sınırları tayin etmiş, Müslümanların yaşamları onur ve dinleri çiftlikleri meraları ormanları vakıf mallarının korunması zorla toprak sattırılmaması dini özgürlük vatansızlık ortamının engellenmesi şeklinde 18 maddeden oluşmuş ve iki ülke tarafından onaylanmıştır. Baskın Oran, *Türk-Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Sorunu*, Ankara, 1986, s. 34-35.

Sofyadan alınan haberde Rusçuk olayında olacak antlaşmada polis tarafından ilan edilmiş ve göstericilere karşı önlem alınmıştır.Fakat olayda ölü ve yaralıların olduğu ayrıca bazı gazetelerin haberlerinde kral Ferdinand ve Bulgar bakanlarının İstanbulu ziyaretleri şaşkınlıkla karşılanmıştır.Rusçuk yaralılarından bir kişinin daha vefat ettiği ve on kişiden de ümit kesildiği beyan edilmiştir.

“Kambana” gazetesinden;

Rusçuk 20-Ağır surette yaralılarından daha biri vefat etti. Mecruhundan deha on kişinin hayatından kati ümit edilmiştir”¹¹¹

“Feraye Perase” gazetesine bahsedilen Rusya-Avusturya yaklaşması bu yakınlık Viyana Petersburg kabineleri arasında devam eden görüşlerin yakında biteceği ifade edilmiştir.Bu yaklaşmanın olduğu sırada bakan hükümdarlarının Petersbugu ziyaretleri Münasebetsiz olarak görülmüştür.İki ülke ticareti tekrar canlandırılmak istenmiştir.Bulgaristan Makedonya meselesinde Rusyanın karışmasına karşı çıkmış balkan hükümetlerinin sadece birbirleriyle değil Türkiye ile ilişkilerde bulunulması neticede Rusya, Türkiye ve Avusturya ile yaklaşması önemli görülmüş parlemantoda çoğunluk bu yönde olmuştur.

Padişah tarafından talebelere yönelik maddi destek konulu haberde eğitim adına ibraz edilen yardımda padişahın 100 liralık bulunan banknotu yüksek eğitimi şevkinde eğitim bakanı emraf efendi tarafından teşekkür edilmiş ve talebeler tarafından “Padişahım çok yaşa” nidaları duyulmuştur.

İslam eğitim cemiyeti tarafından padişaha teşekkür edilmiş ve sonrasında bakanın başkanlığında toplanılarak bir beyanname okunmuştur.

Bu beyannameden kısaca bahsedelim.Cemiyetin altında bulunan Darüşşafaka perişan ve zulümce bulunmuş talaebelerin resmi ve resmi olmayan mesleklerde

¹¹¹ ‘Rusçuk Mecruhları’, *Yeni İkdam*, Numara 6, 1910, s. 2.; Rusçuk, 1388 yılında Türk hakimiyetine girmiş ve hızla gelişim göstermiştir. 16.asırda nakliye, ticaret ve askeri açıdan bölgenin merkezi olmuştur. Mithat paşanın Tuna valiliği sırasında yıldızı parlamış, Bulgaristanın bağımsızlık fikriyle adil bir idare şekli yolunda adımlar atılmış, 1864 Tuna vilayeti kurulmuş ve Rusçuk buranın merkezi olmuştur. Vilayet matbaaları kurularak şehirde Türk ve Bulgar gençlerin eğitimi öne sürülmüş ilk defa Tuna gazetesi neşredilmiştir. 18.yüzyılda Osmanlı-Rus savaşından sonra önemli hale gelmiş ve Rusyanın bundan sonra balkanlar üzerindeki görülen etkisiyle değer kazanmıştır. Rusçuk Osmanlı devletinin kuzey topraklarını koruması açısından önemli bir yerdir. 93 harbi sonrasında ağır hasar görmüş ve 1878’de Edirne antlaşmasıyla da Bulgaristanın eline geçmiştir. Meşrutiyet dönemi ve balkan savaşları sürecinde Osmanlı-Bulgaristan-Rusya üçgeninde kalmıştır. Topal, a.g.e., s. 1-4.

olmuş, cemiyetin dağılmasıyla birkaç sene daha aylık aldıkları görülmüş ve daha sonra bozulup gitmiştir. Bütçenin yetmemesi ile gelir idaresi açığı düzeltme gayreti olmuştur. Cemiyeti tekrar canlandırmak adına mezun olan dört yüze yakın mezun ve eğitimde hizmeti bulunan yüz elli kadar kişi davet edilmiş gerekli başkanlık ve vekillik sağlandıktan sonra sadrazama arz edilecektir. Toplantılar yapılmış düzene geçerek mazzam bir hale gelmiştir.¹¹² 31 Mart vakasına¹¹³ rağmen düzenle devam ettiği beyan edilmekte ticaretle düzenlendiği beyan edilmiştir:

“31 Mart olayı çeşitli sebepleri vardır. Medrese öğrencileri isyanı derviş vahdetinin rolü ve yakın sebebi olarak Hasan Fehminin öldürülmesi nedenidir. 31 Mart 1909’da İstanbul taşkıslada isyan çıkmış orduda tutuklamalar olmuş ve şeriat yanlışı tezahüratler meclis önünde görülmüştür. I. ordu komutanı Mahmut Muhtar paşa istifa etmiş, bazı ittihatçılar istanbuldan rumeliye kaçmıştır. Olayın asıl müsebbibi kim olarak tam olmamakla beraber İngilizlerin derviş vahdeti kullanması ve gazetesi yayınları etkili olmuştur. Olayın bastırılması için Selanikten hareket ordusu getirilmiş ve II. Abdülhamit tahttan indirilerek yerine kardeşi Mehmet reşat getirilmiştir. Ordunun başında güçlü bir karakter olan Mahmut Şevket paşa ortaya çıkmıştır.”¹¹⁴

“İttihat ve terakki 1908 seçimlerini kendine has yöntemle kazanmış Hüseyin Hilmi paşayı bırakmıştır. Derviş Vahdetinin başında bulunduğu Volkan gazetesinin yayınlarıyla sokağa taşmış avcı taburları bir kısım halkla ayaklanmıştır. Bu olayda ittihatçılar şehri terk etmiş ve gizlenmişlerdir. Hareket ordusu fazla direnişle karşılaşmadan şehre girmiş ittihatçılar ve muhalifler kanlı bir şekilde tasfiye

¹¹² İstibdad devri fikir hayatında yaşananlar meşrutî devirde aşılmış fikir akımları belirlemiştir. Yurt dışında bulunan eğitimciler yurda dönmüş ve ittihatçılar güç kazanmıştır. Çeşitli milletlerden oluşan imparatorluk mahalli dilde eğitim istemiş, alfabe değişikliği gündeme gelmiştir. Bunlar arasında eğitim millileştirilmek istenmiş, azınlık ve yabancı okullar Türkleştirilmek din dersleri ve kızlar için yüksek okul başlıkları görülmüştür. Hasan Ali Koçer, *Türkiyede Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi (1773-1923)*, İstanbul, 1991, s. 219-227.

¹¹³ 31 Mart olayı II. Meşrutîyetin en önemli olaylarından biridir. 1908 sonrası dış politika ve iç işlerde seçim irtica Mektepli-Alaylı sorunu silah altındaki esirler vb konular etkili olmuş, İngilizlerin etkisiyle Kıbrıslı Derviş vahdetinin çıkardığı Valkan Gazetesi rol oynamış ordunun ittihatçıları desteklemesi ekim 1908’de İstanbul taşkıslada ilk isyan gerçekleşmiş, 23 Ocak 1909’da da harp okulu öğrencileri isyan etmiş, Meşrutîyet döneminde askeri kıyafetle birlikte asker şapkası değişikliği medrese öğrencilerinin askere alınması Serbesti gazetesi baş yazarı Hasan Fehminin öldürülmesi gibi nedenlerle isyanın çıkması ve padişah Abdülhamidin tahttan indirilmesi olayıdır. Bu olayı bastırmak için Selanikten getirilen Hareket ordusu olaydan sonra mensupları ülkeden kaçma yolları aramış ve birçok tutuklamalar gerçekleşmiştir. Necdet Aysal, “Örgütlenmeden Eyleme Geçiş: 31 Mart Olayı”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, sayı: 37-38, Ankara, 2006, s. 15-53.

¹¹⁴ Akşin, a.g.e., s. 58-65.

edilmiştir.Abdülhamit tahttan indirilmiş yerine kardeşi V.Mehmet reşat getirilerek Abdülhamit ve ailesi selanike sürgün edilir.abdülhamitten sonra osmanlı devleti Trablusgarp ve balkan savaşlarıyla çöküşe doğru yol almıştır.”¹¹⁵

Darüşşafaka milli eğitime bağlanmış, aylarca süren görüşmelerden sonra tekrar kendi işini yapmaya başlamıştır.Kendi gelirini arttırmaya yönelik mensuplarından üç ayda bir altın yardımında bulunulacak vakıf sistemiyle ayakta tutmak için uğraşmıştır.İçeriğinde derslerde eğitimcilerde mübessirlik ünvanı yerine zabıtlık olarak değişiklik olmuşsa da henüz istenilen seviyeye gelememiş fakat önemli adımlar atılmıştır.Talebenin yatacak yerleri imkanları yenilenmiş kitaplar tekrar bir araya getirilmiş ve kütüphane oluşturulmuştur.Darüşşafaka kendi düzeni kanunuyla beraber kanuni esasiye¹¹⁶ dahil olmuş beyanatnamenin okunmasına müteakip cemiyeti tedrise ve idare heyeti sayılmıştır:

“Meclis-i ayan¹¹⁷ azasından Abdurrahman Şerif Bey efendi ders vekili Halis Efendi hazreti, meclisi maruf azasından Salih Zeki, Telgraf posta fen kalemi müdürü Mehmed Emin, doktor Süleyman Numan halkalı ziraat mektebi müdürü Arif Daru’ş-şafaka muallimlerinden Fetin, telgraf kontrol kalemi müdürü Hüseyin Remzi, Daru’l-finun edebiyat muallimi ismail Hakkı Bey efendiler.”¹¹⁸

¹¹⁵ Turan, a.g.e., s. 93-96.

¹¹⁶ Kanuni esasi 1876 yılında I.Meşrutiyetin ilanıyla başlayan kanuni süreçtir. Tanzimat dönemi ekonomik ve sosyal başarısızlık ile dış müdahaleler etkili olmuş, II.Abdülhamit dönemi istibdatını azaltmak için genç Osmanlı grubu bu yasal faaliyeti kullanmak istemiş, Mithat paşanın hükümete girmesiyle süreç hızlanmıştır. Kanuni esasi 23 aralık 1876’da padişah ve heyeti vükela tarafından kabulüyle ilan edilmiş ve Osmanlı devletinde anayasal bir monarşik süreç başlamış olmaktadır. 12 bölüm ve 119 maddeden oluşmuş hükümdar tarafından verilen bir ”Charte” özelliği taşımaktadır. Yetki ve basın özgürlüğü konularında zayıf kalmıştır. Fransa, Belçika ve İngiltereden esinlenerek hazırlanmış, Meclis-i ayan ve Meclis-i mebusandan oluşan parlemantoya sahiptir. 1908 II.Meşrutiyete kadar etkisi devam etmiş yalnız devlet salnamelerinde yazılı kalmıştır. Hayta-Ünal, a.g.e., s. 173-179.

¹¹⁷ Kanuni esasiyle beraber padişaha bağlı olarak görev yapan Ayan meclisi reisi ve üyeleri Mebuslar meclisi üyelerinin üçte birini aşmamak üzere padişah tarafından tayin edilir. Ayan seçilmek için genel güven vermiş devlet hizmetinde başarılı olanlar 40 yaşından aşağı olmaması şartı vardı. Ayan mebusandan verilen kanun ve bütçe tasarılarını tetkik eder, bunların din esaslarına padişah hukukuna kanuni esasi hükümlerine devletin mülk bütünlüğüne iç güvenliğe vatan savunması gibi konularda olur verirse okunmasını kabul veya reddini düzeltmek üzere tekrar mebuslar heyetine gönderir kabul edilen tasarıları sadaret makamına arzını sağlamakla görevlidir. Enver Ziya Karal ,*OSMANLI TARİHİ”Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Devirleri (1876-1907)*, C.VIII, Ankara, 2011, s. 224-225.

¹¹⁸ ‘Cemiyeti Tedrise’, *Yeni İkdam*, Numara 6, 1910, s. 4.

İdare heyeti ise:

*“Havza müdürü Halil, evkaf nezareti muavini cemil, Posta ve telgraf müfettiş umumiye Hüseyin, Mustafa, evkaf nezareti mektebinde İsmail Hakkı maliye emlak komisyonu azasından sezai tüccar mutebereden Şefik posta müdiri umumi sabık Fahri Daru’ş-şafaka muallimlerinden Harun el-Reşid Beyler ile tophane mebaiyat komisyonu riyasetinden müteakid Edhem Paşa”.*¹¹⁹

Haberlerin arasında askerler için yeni elbise imalı sözkonusu olup “Osmanişir lovid” gazetesinin haberidir.İyi maaşlar karşılığında birçok kadın çalıştırılmaktadır.

Hırsızlık konulu haberde Bektaş maça civarındaki veliaht Yusuf İzzettin Efendi hazretleri köşkünde yaşanmış ve birçok değerli eşya alınmıştır.Bunlar:

*“Eşya-yı meşrukattan bazıları:İki adet büyük seccade bir adet küpe fes renknede iplik kenarlı seccade bir adet kabartmalı çiçekli herke ma'mulatından hali seccade dokuz adet saray-ı hümayuna mahsus ma'deni sigara kutusu bir adet kırmızı renkte kıymettar ağzalık bir adet saray ma'idinden kipritlik iki adet billur tütün tablası bir adet gümüş kahve tepsisi bir adet siyah çerçeveden çıkarılmış fil dişi üzerine resim levha vesaire.”*¹²⁰

Burada failin bilinen yerde bir bahçede oturan ilya adındaki kişiden şüphelenilip sorguya alınmıştır.

Rusyanın ortadoğu ilişkilerine yönelik haberde İranda kendi milletini bahane ederek asker sayısını arttırdığı tahran merkezli “Feraye Perase” haberi olmuştur:

*“Tahrandan Feraye Pereseye yazıldığına göre Rusya hükümeti İrandaki teb'asının hayatı tehlikede olduğunu bahane ederek Tebrizdeki askerini tezyide karak vermiştir.”*¹²¹

İletişim haberinin yer aldığı Telgrafnamede kuveytte Kuveyt ile Fev arasına bir Telgraf hattının uzantısı için Osmanlı anonim şirketine bildirildiği beyan edilmiştir:

¹¹⁹ ‘Heyet-i İdare’, *Yeni İkdam*, Numara 6, 1910, s. 4.

¹²⁰ ‘Sirkat, *Yeni İkdam*, Numara 6, 1910, s. 4.

¹²¹ ‘İranda Rus Askeri’ *Yeni İkdam*, Numara 6, 1910, s. 4.

“*Kuveyt Kaymakamı Mübarek Es-Sabah Paşa ile mahdumun Kuveyt ile Fev arasında bir telgraf hattı temeddidiyle bir Osmanlı anonim şirketi ihdası tasvirde buldukları Basradan Merci 'ne varid olan bir telgrafname bildirilmiştir.*”¹²²

Günlük olarak verilen gazetenin borsa haberinde bazı değerlerinde değişiklik gösterdiği döviz olarak da genelde aynı değerler yer almıştır:

- “109 37 Guruşluk Londra üzerinden üç mah ve adedli (Lira-yı osmani 100 guruştan)
- 110 27 Guruş Londra üzerine bila va'adeli (Lira-yı Osmani 100 gurştan)
- 22 77 Frank Paris üzerine üç mah ve adedli (Bir adedi lira-yı Osmaniye mukabile)
- 22 96 Frank Paris üzerine bila vadeli (Bir aded lira-yı Osmani mukabil)
- 18 01 Kurun Viyana üzerine bila vaadeli (Bir aded lira-yı Osmani mukabele)”¹²³

Gazetenin altıncı sayısı diğer sayılara nazaran dört sayfadan oluşmuş ve diğer sayıları gibi ilan haberleriyle son bulmuştur

¹²² ‘Telgraf Hattı Temayidi İmtiyazı’, *Yeni İkdâm*, Numara 6, 1910, s. 4.; Demiryollara II.Abdülhamit döneminde Almanya ile yakınlaştıma sağlamış, Almanya ile Berlin-Bağdat demiryolu projesi belirilmiş, uygulamak için Alman Kayzeri II.Wilhelm istanbulu iki kez ziyaret etmiş, ilişkiler artmıştır. Abdülhamitin bu imtiyaza Almanlara vermesinin nedeni devlet otoritesini yurdun dört bir tarafına ulaştırmak ve ingiltereye karşı bir denge siyaseti gütmek olmuştur. Demiryolu şirketi birçok yönden mali ve idareden imkan tanımıştır. Bununla beraber posta sorunu çıkmış ve imtiyazı verilmemiştir. Osmanlının Arap vilayetleriyle iletişimi hicaz demiryolu ile sağlanmış kahireden Mekkeye Şama ve Yemene kadar sağlanmış hicazın güneyinden medineye kadar haberleşme sisitemi kurulmuş, posta konusunda kolaylık sağlamıştır. Demir, a.g.e., s. 81-90

¹²³ Borsa ‘Kambiyo’, *Yeni İkdâm*, Numara 6, 1910, s. 4.; Osmanlı Kambiyo ve Esham şirketi 16 Ekim 1872 tarihinde her biri 10 sterlin değerinde 60.000 hisse senede ile 600.000 sterlin sermaye ile Osmanlı itibarı umumi bankasının himayesi altında daha önce var olan Galata borsasının önemli simalarından Eugenidi ve Ortaklan adı altında faaliyette bulunan 30.000 Osmanlı liralık sermayeli bir mali kuruluşun genişletilmesi ile meydana gelmiştir. Özdemir, a.g.e., s. 39.

2.3.Yeni İkdam Numara 7

Burada Yeni ikdam gazetesi Numara 7 analiz edilerek değerlendirilmesi yapılacaktır. Sayının başlangıç haberinde eski antlaşma hükümleri başlığında yabancı hükümetlerle asırlardır benzerlik konusunda bazı olaylar olmuş zıtlasma olmuş, Meşrutiyet ilanıyla bu sorunlar bitmiş olacağı fakat bu hükümlerin yerleşmiş olduğu ve kullanılabilabileceği söylenmiştir.Ayrıcalıkların kaldırılması ve antlaşmaların bütünüyle kaldırılması sözkonusudur.Osmanlı devletinde bu eski hükümlerin vali Kaymakamlar,memur idaresi akarabalar ve emniyet için gerekli görülmüş böylece yüksek bilgiye sahip bu tür kişilerin bilmesi gereken kanunlar olduğu anlaşılmıştır.Osmanlının yabancı devletin sefirleriyle yapılan görüşmelerin neticesiz olduğu iç işleri bakanı Talat efendinin emriyle bu hükümler tebliğ edilmiştir.Vilayet memurlarına gerekli açıkta açıklanması gerektiği aşıkardır.Eklenecek hükümlerle Osmanlı devletinin hukukta yapacağı hamlelerle eski antlaşma hükümlerine gerek kalmayacağı aşıkardır.Bütün mesele memleketin bu ayrıcalıklı antlaşmalardan kurtulmasıdır.Abdülhamitin istibdat yönetiminin etkili olduğu adalet bakanı Necmeddin beyin söylemiyle bu bir afettir ve yakında osmanlı devletinin bundan kurtulacağını beyan etmiştir.

Telgraflar kısmına baktığımızda yine yabancı devlet haberlerinin ağırlıklı olduğunu görmekteyiz.Paris,Avusturya,Belçika Portekiz gibi devletlerin haberleri neşredilmiştir. Avusturya-Rusya ilişkilerine değinen haberde Osmanlı ajansının bildirdiği üzere iki ülke ilişkilerinin balkanların durumu için önemli olduğu Fransa ve İngilterenin münasebetleri de memnuniyetle karşılandığı bildirilmiştir:

“Kral Ferdinand Der-sa’adette ziyareti kont İzolovskinin teşbii neticesidir. Fransa ve İngiltere sefirlerinin dün Kont İzolovski ile vuku’ bulan mülakatları hakkında Viyana matbu’atının mihedatingarane mukalatı Sen Petersburga mucep memnuniyet olmuştur.(Osmanlı Ajansı).”¹²⁴

¹²⁴ Telgraflar, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 1.; Telgraf 19.yüzyıl Osmanlı imparatorluğu tarafından benimsenen teknolojik gelişmelerden olmuş, batılılaşmada temel araçtır.1855’te İstanbul Telgraf hattıyla Avrupaya bağlanmış, 1828-29 Osmanlı-Rus savaşında Semefor denilen Telgrafın ilkel halini kullanmıştır. Elektrikli Telgraf Samuel Morse tarafından 1839’da denenmiş ve Osmanlı dört yıl sonrasında deneyecektir. 1854 yılında dahiliye nezaretine bağlı Telgraf komisyonu kurulmuş, başına beylikçi İsmail Arif bey getirilmiştir. Bab-ı ali yakınında soğukçeşmede mimar Fosatti tarafından iki odalı bir taş bina yapılmış, 1863’de Telgraf memurları için kıyafetleri düzene sokulmuş ve üniforma giymelerine karar verilmiştir. Osmanlı devletinde ülkenin dört bir yanındaki rasathanelerden gözlem iletimde de kullanılmış, Avrupa ile diplomasi de önemli bir yer edinmiştir.

Çok kısa haberlerin alındığı Telgraflarda mevcut olup İtalyan ajansından alınan bilgiye göre “Roma 18-Belçika Kralının İtalyayı ziyaret edeceği söyleniyor.(Ajans İtalyadan).”¹²⁵ Şeklinde bildirilmiştir.Diğer sayılarda olduğu gibi günlük verilen borsa haberi aynı şekilde burada da aktarılmıştır.

“19 Mart Sene 1910

Tablo.17.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 7,s.1,1910)

	<i>Açıldı</i>	<i>Kapandı</i>
<i>Fransız 3</i>		20 98
<i>Divanı Mevhide</i>	50 94	45 94
<i>Şark Şimendiferi</i>		25 216
<i>Osmanlı Bankası</i>		714
<i>Balya Kara Aydın</i>		448

¹²⁶

Haller, durumlar manasına gelen Şu'unat başlığı altında diğer sayılarda olduğu gibi haberler neşredilmiştir.Siyasi ağırlıklı haberlerin yanında başka konular da değildiğini görmekteyiz. Batılı devletlerin krallarının İstanbulu ziyaretlerine genellikle hergün genişçe haber edildiği gazetede örneğin Bulgar kralının İstanbulu ziyareti ve yapılacak hazırlıkları haberi önceki sayıda yer almış ve habere burada da devam edildiğini görmekteyiz.¹²⁷ Burada hazırlıkların tamamlandığını şu cümlelerden anlıyoruz:

Maliyeti yüksek olduğu için Anadolu'da halk tarafından rağbet görmemiştir. Telgraf konusunda Osmanlı ile İngiliz işbirliği olmuş, Eastern Kumpanyası aracılığıyla İngilizler tarafından Yemen Mekke, Medine gibi yerlerde işletilmesi sakıncalı görülmüş bundan kurtulmak için Telgraf Mektebi idaresi ve nezareti aracılığıyla sağlanmış ve Telgraf Fabrikasının da kurulmasıyla da olmuştur. Demir, a.g.e., s. 51-67.

¹²⁵ Telgraflar 'Belçika Kralı', *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 1.

¹²⁶ 'Paris Borsası', *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 1.

¹²⁷ Osmanlı devleti balkanlara ilk olarak 1344'de ayak basmış, 1393 yılında Bulgar krallığına son verilmiş, 18.yüzyıla kadar Bulgaristanda Osmanlı idaresine karşı bir hareket görülmemiş, 1828-29 Osmanlı Rus harbiyle beraber Bulgarlar kendini hissettirmeye başlamış, Rusların etkisiyle şark meselesinin bir parçasını oluşturarak balkan emelleri için Bulgarlar üzerinde etkili olmuştur. Rusların etkisiyle Bulgarlar isyanı başlamış, Osmanlı devleti her ne kadar siyasi sosyal ve ekonomik önlemler almaya çalışsa da önüne geçememiştir. 93 Harbindeki ağır yenilgi 3 Mart 1878'deki antlaşmada Bulgaristan muhtariyet olmuş, Rusya güçlenmiştir.Buna karşı İngiltere Kıbrıs ve Mısır, Avusturya Bosnyayı ilhak etmiştir. 1908'de bağımsızlığının kazanan Bulgaristan artık güçlü bir devlet olmuş, balkan siyasetinde önemli bir figür olmuştur. Bundan sonra Türklere karşı sürgün ve katliam politikaları baş göstermiş Müslüman azınlık zulüm görmüştür. 1910 yılında karşılıklı ziyaretlerde bulunulsa da Müslüman azınlıkların hakları sağlanamamış, balkan savaşlarıyla beraber büyük göç başlamıştır. Osman Köse, "Bulgaristan Emareti ve Türkler (1878-1908)", *Türkoloji Dergisi* 1, sayı:2, 2006, s. 237-272.

“Ziyaret merasim teşrifatı programı ile şehri emanetçi icra edilecek olan merasim istikbaliye programı itmam ve ikmal olunmuştur.”¹²⁸

Yabancı sefirleri tercümanları bu ziyaretle ilgili askeri daireden bilgi almış olup programla ilgili hazırlık yapmışlardır.

Görüşmelerin yapılacağı yerlerin süslenmesi için Rumeliden elli vagonluk defne dallarının getirildiği bir yazıyla bildirilmiştir.Ziyaretlere ilişkin verilen ayrıntıda istanbulda buldukları sürede önemli mekanları ziyaret edecekleri belirtilmiştir:

“Kral ve kraliçe hazreti Der-sa’adetten buldukları müddetçe İstanbulun bazı şayanı temaşalarını ziyaret edeceklerdir.

Ayasofya Süleymaniye .. cevami’ politikasıyla mevze ve yeniçeriler dairelerine temaşa edeceklerdir.”¹²⁹

Tercümanlık başkanı Halid bey tarafından icra edilecek ayrıca kral ve kraliçenin Herekede bulununan bir fabrikayı da ziyaretleri olacağı da bildirilmiştir:

“Kral ve Kraliçe hazreti muvasalatlarının elli gününe tesadüf eden cumartesi günü hereke fabrika-i hümayunu ziyaret edeceklerdir.”¹³⁰

¹²⁸ ‘Bulgaristan Kralının Der-saadeti Ziyareti ve Resmi Hazırlıkları’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 1.

¹²⁹ ‘Şehri Dahilinde’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 1.

¹³⁰ ‘Herekede’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 1.; 1871 yılında siyasi birliğini sağlayan Almanya Avrupada güçlü bir ülke olmuş, Kaiser II.Wilhelm dünya siyaseti ilan etmiş, İngiltere ile ciddi rekabete girmiştir. Bu rekabette Almanya Osmanlı devletini sıçrama tahtası olarak görmüş işbirliğine gitmiştir. II.Wilhelm bu ilişkileri geliştirmek için Abdülhamit döneminde İstanbulu ziyaret etmiş bu dönemde Osmanlı devleti iç ve dış sorunlar yaşamakta 93 harbinde Osmanlı devleti geniş toprak kaybetmiş denge siyaseti gütmüştür. Abdülhamit Almanyaya yönelmiş ve demiryolları projeleri üreterek ikili ilişkileri geliştirme çabasında olmuştur.1898’de Alman imparatoru İstanbulu ziyaret etmiş, yıldız sarayı ve çeşitli yerleri ziyaret etmiş, bunlardan biri de Hereke fabrikası olmuştur.Trenle herekeye giden heyet coşkuyla karşılanmış, Kaiser fabrikada çalışan 800 kadar çocukla sohbet etmiş özel ilgilenmiştir.Alman imparatoru istanbuldan sonra şark seyahati için kutsal topraklar ,Şam, Beyrut gibi yerleri de ziyaret edecekler. Necmettin Alkan, ”Dış Siyasetin Bir Aracı Olarak Hükümdar Gezileri: Kaiser II.Wilhelm’in 1898 Şark Seyahati”, *Osmanlı Araştırmaları XXXI*, İstanbul, 2008, s. 10-51.; Türk-Alman ilişkileri tarihi bir geçişe dayanmış, Osmanlı gerileme döneminde ilişkiler artmış, 1888 yılında II.Wilhelm imparator olmuş dış siyasette büyük ekonomik potansiyele sahip Osmanlı devleti ile ikili ilişkileri geliştirme amacıyla olmuş, 93 harbini yaşayan Osmanlı devleti Almanyaya yakınlaşma siyaseti gütmüştür. Bu ilişkiler Alman imparatorunun 1889’da İstanbulu ziyaret etmesiyle pekiştirilmiş büyük coşkuyla karşılanmıştır. İstanbulda yıldız sarayı müzeler, kiliseler ve meşhur hereke fabrikasını ziyaret etmiştir. 1843 yılında kurulan fabrika 1845’de barutçubaşı ohannes ve eski seraskerlerden Rıza paşa tarafından Hereke köyü İzmit körfezi sahilinde 50 adet pamuklu ve 25 adet ipekli dokuma tezgahıyla üretime başlamıştır. Giderek gelişmiş ve Avrupa ülkelerinde ürünleri

Alman imparatoru ve eşinin İstanbulu ziyareti iki devlet ilişkilerini geliştirmiş ve 93 harbi sonrasında Osmanlı devletinin yaşadığı buhranı Almanyaya yakınlaşması siyasetiyle denge siyaseti götürmüştür.¹³¹ Hereke fabrikasını da ziyaret eden imparatora ve eşine fabrika ürünleri olan çeşitli hediyeler verilmiştir. İpek karışık büyük halı büyük yün halı küçük halı ipek seccade çatma kadife döşemelik kumaş çiçekli elbiselik kumaş ve diğer çeşitli halılar verilmiş ve imparator ailesi bundan memnun kalmıştır.¹³² Günümüzde fabrikadan sadece 1894 yılı Alman İmparatoru Wilhelm için mimar Sarkis Balyan tarafından yapılan beyaz köşkün kaldığı bilinmektedir.¹³³

“1888’de Alman tahtına oturan II. Wilhelm Bismarcı istifa ettirmiş, Bismarc döneminde Osmanlı ile yakınlaşması olan Almanya ilişkilerine devam edilmiş, Osmanlı subaylar Almanyaya gönderilmiştir. Ermeni meselesi iki ülke ilişkilerinde konu olmuş Wilhelm İstanbulu iki kez ziyaret etmiş, demiryolları projeleriyle gündeme gelmiştir. Politik ve moral bir ziyaret olup İstanbul ve Kudüs’ü ziyaret etmiştir. 1903’te Bağdat demiryolu imtiyazı verilmiş İngiltere ve Rusya karşı çıkmıştır. 1908 ve sonrası Osmanlı devletinde Alman nüfuzu etkili olmuş birinci dünya savaşına kadar sürecek ve savaşa birlikte gireceklerdir.”¹³⁴

sergilenmiştir. Alman imparatoru Hereke fabrikasını 20 Ekim 1898 tarihinde ziyaret etmiş, büyük kalabalık karşılamış tren yolunu tercih etmiştir. Tren yolu güzergahı düzenlenmiş güvenliği sağlanmıştır. İmparator için Herekede köşk inşa edilmiş İkdâm gazetesinde bu köşkün birkaç bina ve bir yemek salonundan oluştuğu yazar. Burada çeşitli merasim ve hediyelerden sonra ziyaret sona ermiş ve imparator memnuniyetini bildirmiştir. Ziyaret ikili ilişkiler açısından önemli görülmüştür. Ö. Kürşad Karacagil, *Alman İmparatoru II. Wilhelm’in Hereke Fabrikayı Hümayununu Ziyareti (1898)*, Uluslararası Karamürsel Alp ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu, Kocaeli, 2016, s. 913-924.

¹³¹ 1 Kasım 1889 Alman imparatoru II. Wilhelm ve eşi İstanbulu ziyaret etmiş, kayzerin bu ziyareti Hohenzollern hanedanlığının geleneksel Avrupa politikasından ayrılışı olup İngiltere’nin Osmanlı ile arasının bozuk olma boşluğunu doldurmaktır. 1881’de Alman Goltz paşa İstanbul’a gelmiş ve 12 yıl Osmanlı ordusunu düzenlemek için çalışmıştır. Askerlerle beraber iki ülke ekonomik olarak gelişme göstermiş Alman nüfuzu sürekli artmıştır. Wilhelm 1898’de ikinci kez İstanbulu ziyaret etmiş ve Kudüs’e gitmiştir. Haydarpaşa-Bağdat demiryolu için önemli bir ziyaret olmuş, 1903 yılında Anadolu demiryolları projesi olmuştur. 1909 yılında II. Abdülhamit tahttan indirilince Almanya Yakınoğu politikası alanı sınırlanmış itilaf devletlerinin Osmanlıya karşı tavırlarından dolayı Osmanlı devleti Almanyaya yaklaşmış ve Birinci Dünya savaşında bereber olmuşlardır. Oral Sander, *Anka’nın Yükselişi ve Düşüşü ”Osmanlı Diplomasi Tarihi Üzerine Bir Deneme”*, Ankara, 1987, s. 165-167.

¹³² Karacagil, a.g.m., s. 919.

¹³³ Emre Dölen, *Tekstil Tarihi ”Dünyada ve Türkiyede Tekstil Teknolojisinin ve Sanayisinin Tarihsel Gelişimi”*, İstanbul, 1992, s. 416.

¹³⁴ Muzaffer Tepekaya, ”Osmanlı-Almanya İlişkileri (1870-1914)”, *Türkler Ansiklopedisi*, C.XIII, Ankara, 2002, s. 40-56.

Ziyaretlerin güvenliği Emniyet Genel Müdürlüğünce genel müdür Galib bey ile iç işleri bakanı Talat bey arasındaki bir rapor ihdas edilmiştir.jandarma tarafından kral Ferdinandın hayatına dair bilgiler verilmiştir:

*“Kral Ferdinand Sofyadaki sarayında gayet sade bir hayat geçer Vilanti’ çalışıra gece yarısında ışık hiçbir vakit eksik olmaz. Sürekli bir uğraş içerisinde olmuş ve kendisine verilen dinleme teklifine karşı sürekli “Ne yapayım ben hükümdarlık sanaatini icra etmekten başka bir şey yapamıyorum”cevabını verirdi.Hayatına dair ayrınlara devam edilerek “Ferdinand çiçeklerine aşıktır. Her nerede bulunur her nereye giderse muhakkak etrafına çiçek demetleri bulundurur.Bilhassa (Eskinogard) ve (Varna)’da bulunan çiçek bahçeleri büyük bir şöhrati haizdir. Müşarun ileyh layizi’ deresid şehrinde ve hatta Japonyada bulunan nihayet müesseseleri ile muhaberatda bulunur ve kendisi de yeni yeni çiçek envai keşf etmek yetiştirmek için fevkalade çalışır tedkikatı feniyyede bulunur. Bulgaristan kralı kuşları da çiçekleri de derecesinde sever”.*¹³⁵

Sırbistan kralının ziyaretine yönelik verilen bilgide Kral Pierin özel bir trenle Budapeşteye Varşova yoluyla Petersburga gideceği ve sekiz gün kalacağı bildirilmiştir.

Yunanistana dair verilen bilgide Yunan hükümetinin 1809 değerinde ve 900 tonluk küçük savaş gemisi satın alacağı haberi yalan olup ve maliyetin çok olduğu bildirilmiştir.Ayrıca Teselyadaki çitlikler sorunu ve keyfi yapılan istimlak Osmanlı devletiyle sorun olmuş Teselyada proresto edileceği beyan edilmiştir.Atinada bulunan “Feraye Perase” gazetesinin haberine göre :

“Teselya Ziraat meseleinin ‘umumi bir köyün isyanı şeklini almasından korkuluyor. Birçok müşvikler köylere dolaşıyor köylüleri isyana ve hükümete adem ita’ate da’vet ediyorlar. Teselya ahalisinin hükümete karşı hiddeti pek ziyadeleşmiştir. Birkaç güne kadar mitingler akd olunacaktır. Köylüler emlak memurlarını tard ve ba’zı trenleri Teyfik ettiler. Hükümet bütün bu ahvale karşı hiçbir şey yapmamış yalnız Atinadan Teselyaya ‘avdet eden köylüler komisyonu

¹³⁵ ‘Tedabiri İnzibatiye’, Yeni İkdam, Numara 7, 1910, s. 1.

azasından dört kişiyi tevkif etmekle iktifa eylemişler. Hükümetin bu hareketi köylülerin hicanını arttırmıştır.”¹³⁶

Ruşçuk hadisesine bu sayıda da değinilmiş, olup Bulgar kralının İstanbulu ziyareti ve beraberindeki heyet zikrelmiştir. Balkandan alınan bilgide yönetin aydınlatma olarak iç işleri bakanlığından belediye dairelerine verilen bilgide halka telgrafname olarak bildirilmiştir. Daha önceki sayılarda değindiğimiz sorunun içeriği aynen verilmiş ve Sofyada bununla ilgili gösterilerin olduğu beyan edilmiştir:

“Birkaç gün Rusçukta emine safveti namında sabı bir 432 elbi di kızı ondan karar ile Ziraat bankası şubesinde memur yurdan istifanos ile izdivaç etmek istemiştir. Sancak muhakemesinin kararı ve istinafin tasdikiyle kızın ebevine adeta ve teslimi lazım gelmiş lajin ahaliden bir cem gafir işe müdehale ederek işin aksile tervici için teşebbüsatta bulunmuştur. Mesele evamiri adliye ve nizamiyenin icrasına tevkif ettiği için ahali tarafından müdehale ve sekun ve intizamın ihlal olunmaması için tedabiri lazimenin ittihazı babında ora mutasarrıflığına tebligatda bulunmuş ve kız validesine teslim edilmiştir...

...

Sofyada Daru'l-finun talebesinin bey ve sıvak vakası üzerine akd edilecekleri miting için dahiliye nazarı Gaspodin takif daha akşamdan tedabir tahfizaya ittihazıyla asker kara karakollarının Sofya sokaklarında gezdirilmesini emir etmiştir. Reis nazar Gospodin malinof tekalif bu ifkrine muhalefet edildiği görülürse asker kolları 432 elbidilmesini beyan etmiştir.

*Ruşçuk vakası üzerine evvelki gün saat dört buçukta Sofyada dahi pozitonov meydanlığında Daru'l-finun talebesi bir miting akd etmişlerdir.*¹³⁷

¹³⁶ ‘Yunanistan Havadisi’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 2.; 19.yüzyıl düzeni tipik azınlıkları koruma metni Yunanistanın Teselyayı topraklarına katması yükümlülükler getirmiş 24 Mayıs 1881 İstanbul uluslararası sözleşme imzalanmış, Osmanlı Yunan arasında yeni sınırları tayin etmiş, Müslümanların yaşamları onur ve dinleri çiftlikleri meraları ormanları vakıf mallarının korunması zorla toprak sattırılmaması dini özgürlük vatansızlık ortamının engellenmesi şeklinde 18 maddeden oluşmuş ve iki ülke tarafından onaylanmıştır. Oran, a.g.e., s. 34-35.

¹³⁷ ‘Ruşçuk Hadisesi’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 2.; Rusçuk 1388 yılında Türk hakimiyetine girmiş ve hızla gelişim göstermiştir. 16.asırda nakliye,ticaret ve askeri açıdan bölgenin merkezi olmuştur. Mithat paşanın Tuna valiliği sırasında yıldızı parlamış Bulgaristanın bağımsızlık fikriyle adil bir idare şekli yolunda adımlar atılmış, 1864 Tuna vilayeti kurulmuş ve Rusçuk buranın merkezi olmuştur. Vilayet matbaaları kurularak şehirde Türk ve Bulgar gençlerin eğitimi öne sürülmüş, ilk defa Tuna gazetesi neşredilmiştir. 18.yüzyılda osmanlı-Rus savaşından sonra önemli

Balkanlarda Makedonya meselesinine dair bilgide Avrupa halk meclisinde ele alınmış, Londra sefiri Tevfik bey tarafından dış işleri bakanlığına ulaşan Telgrafta İngiltere halk meclisi Makedonya meselesi hakkında baş vekilden bilgi talebinde bulunulmuş, alınan tedbirler gözetilmiştir.Serbest mübadelesi konusunu alan Anor kongresine Belçika sefiri davet edilmiş alınan bilgiler dış işleri bakanlığına bildirilmiştir.¹³⁸

Rusya ve Avusturya politikasına değinilen haberde Rusça “Perikar Patiska Yarus” gazetesinin haberinde Rusyanın dış politikası sürekli değışkenlik gösterdiği iki ülkenin ilişkileri yakınlaşması gereken yerde gerginleştiği ve asıl sebebin balkan hükümdarlarının Petesburgu ziyaretleri olarak gösterilmiştir:

”Son Telgrafnamelere nazaran Avusturya Rusya münasebeti ilişeceği yerde bilakis gerginleşmiştir.Münasebetin gerginleşmesine asla sebebler Balkan hükümdarlığının Petersbuga ziyaretleri imiş”.

Ziyaretlerden maksadın balkanda bir birlikteliğin oluşması amacı taşıdığı gerginliğin sebebi aslında:

“Rusyanın ve Avusturya münasebetinin gerginliğini arane etmek için Avusturya Macaristan cenabı Macaristanda vuku bulacak askeri manevrelerinin ansızın Rusya hududunda Galiçyaya nakl olacağını söylemek kafidir. Bu manevreler

hale gelmiş ve Rusyanın bundan sonra balkanlar üzerindeki görülen etkisiyle değer kazanmıştır. Rusçuk Osmanlı devletinin kuzey topraklarını koruması açısından önemli bir yerdir. 93 harbi sonrasında ağır hasar görmüş ve 1878’de Edirne antlaşmasıyla Bulgaristanın eline geçmiştir. Meşrutiyet dönemi ve balkan savaşları sürecinde Osmanlı-Bulgaristan-Rusya üçgeninde kalmıştır. Topal, a.g.e., s. 1-4.

¹³⁸ 1900’lerde Makedonya vilayeti selase yada Rumeli vilayeti olarak anılmış çatışmalar eksik olmamıştır. Bu tarihte küçük balkan devletleri Makedonyada gözü olmuş, kendi toprakları olduğunu idda etmişlerdir. 1902’de sorun patlak vermiş, Sırp Yunan yanında Avusturya-Rusya ve İngiltere de dahil olmuştur. Avusturya Rusya ile işbirliğine gitmiş Bosna Herseki işgal etmiştir. Sırp Bulgar ve Yunan çeteler oluşturmuş, çatışmalar yaşanmıştır. Hüseyin Hilmi paşa müfettiş olmuş ve bu ülkelerin istekleri artmıştır. 1903’te Mürzstek ıslahat tasarısı 1905’te mali ıslahat programı kabul edilmiştir. 1905 İngilterede Sir Edward Grey 1906’da Rusyada İzolovski Avusturyada Aerenthal dış işleri bakanları olarak İstanbulu ziyaretleri meselede yeni bir safha olmuştur. 1908’de İngiltere ve Rusya Reval görüşmelerini gerçekleştirmiş, Osmanlı devletini endişelendirmiştir. 1908’de çete faaliyetleri artmış adam öldürmeler ve köy yakmalar görülmüştür. Meşrutiyet ilan edilmiş orduda ihtilal fikri belirmiş ve manastırda etkin rol oynamıştır. Meşrutiyet halk tarafından coşkuyla karşılanmış, suçlular serbest bırakılmıştır. Meşrutiyet Avrupa tarafından genel olarak olumlu karşılanmış, Avusturya Bosna Herseki ilhak etmiş ve Bulgaristan bağımsız olmuştur.1909 yılında II.Abdülhamit tahttan indirilerek yerine kardeşi Mehmet reşat getirilmiştir. Hale Şıvgın, *Yüzüncü Yılında İkinci Meşrutiyet”II.Meşrutiyet’in Makedonya’da İlanı ve Etkileri”*, Milletlerarası Kongre Tebliğleri, İstanbul, 2012, s. 277-332.

gayet büyük olacaktır”¹³⁹ Beyanında oduğu açıktır.İki ilkenin ilişkileri böyle bir vaziyette devam edemeyeceği yabir çatışma veya bir barışla biteceği aşkardır.

Osmanlı Ermeni ilişkileri¹⁴⁰ açısından önemli görünen Ermeni Patriki Taryan efendinin askere kabullerle ilgili beyanatu önemlidir.Akerlikle ilgili yolsuzlukların olduğunu harbiyeden bakanlık kilise defterlerinin kayıtlarının konu için edinmek istedikleri bildirilmiş, görünen meselenin eski kanunlara dayandığı ve değiştilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Alınan cevaplardan memnun kalınmadığı şu beyanda:

“Main “ meselesine gelince: On beş yaşında bir delikanlının Der-sa’adette uyutuna “main” olamayacağını yine nezareti muişarun ileyhaya arz ettik ise de meydana eskiden kalma bir kanun mevcut olmakla bu kanun ta’dil olmadıkça hiçbir şey yapılamayacağına ma haza bu babta yeni bir layihai kanuniye kaleme alınacağına dair muişaade mamulleri ile Kilise hademeleri dahi hizmet askeriyyeden istisnalarını istihasal için makam aidine müracaattan hali kalmadık. Bu hususta aldığımız cevaplar memnuniyet kalmadık. Bu hususta aldığımız cevaplar memnuniyet

¹³⁹ ‘Rusya-Avusturya Münasebeti’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 2.; Balkanlar üzerindeki iki ülkenin mücadelesi 1870’lerden sonra çıkmıştır. Rusyanın Panislavizm politikası ve Kuzey-Güney yönünde inmeye çalışması balkanlarda Avusturya ile çatışmasına sebep olmuş, ayrıca Avusturyanın Bosna Hersek topraklarını ilhak etmesi Adriyatik denizine çıkmak istemesi burada aynı amacı taşıyan Sırbistanla çatışmış Birinci Dünya Harbine sebep olmuştur. Armaoğlu, a.g.e., s. 36-37.

¹⁴⁰ X.ve XI.Yüzyıllarda Doğu Anadolu ve Kafkaslarda İran, Bizans ve Arap mücadelesi içinde Ermeniler zarar görmüş, yüzyıllar boyu dağınık ve başka milletlerin hükmünde yaşamışlardır. Selçuklu döneminde Ermeniler doğuda köle hayatında yaşamakta Bizanslıların etkisiyle XI.Asırda Ermeniler Sivas, Kayseri ve Fırat bölgesine nakledilmiş Bizanslılara karşı Türkleri desteklemişlerdir. Selçuklu ve Osmanlı ile beraber Türklerin himayesinde olmuşlardır. Sadakatli olmuş ve Osmanlı devletinde rahat bir hayat sürmüşlerdir. 1860’da Ermeni patrikhanesi anayasa çıkarır ve devlet bunu kabul etmiştir. 93 harbinde Ruslar Ermenilere hoş görünmüş ve Ermenileri desteklemişlerdir. 3 Mart 1878 Ayestefenos 16.madde ve 1878 Berlin antlaşması 61. Maddesi antlaşmalarıyla Ermeni meselesi çıkmış ve Avrupa bunu fırsat olarak görmüştür. Birinci Dünya savaşıyla beraber itaatsizlikleri artmış vergi vermemeye askere gitmemeye ve şikayetlerde bulunmuşlardır. Dış ülkelerin etkisinde Osmanlı devletine karşı olan Ermeniler tedbir gereği 27 Nisan 1915 tarihi Tehcir kanunuyla Ermenilerin yerleri değiştirilmiştir. Bu tarihte Türklerin Ermenileri katlettiği iddia edilmiş ve günümüze dek Ermeni soykırımını adı altında sorun devam etmektedir. Hülya Yazar, ”Ermeniler ve Türk-Ermeni İlişkileri”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi ve Uygulama Mekezi Dergisi*, sayı: 13, Ankara, 2002, s. 35-57.; Türklerle Ermeniler ilk ve yoğun ilişkileri Selçuklu dönemde başlamış Selçuklulardan sonra Osmanlı devleti hakimiyet alanında olmuşlardır. İstanbul fethi Ermeniler için bir milat olmuş İstanbula yerleştirilmiştir. Osmanlı millet sisteminde kendini bulan Ermeniler dini yapılarını oluşturmuş bazı haklar elde etmişlerdir. 18.yüzyılda Osmanlı devletinde önemli bir yer edinmiş ve rahat yaşamları vardı.Tanzimat ve Islahat fermanıyla diğer azınlıklar gibi haklar elde etmiş 1876 Kanuni esaside Osmanlı ülkesinde yaşayan herkes Osmanlı eşit vatandaşı sayılmıştır. Fransız ihtilali fikirleri Tabai sadıka olan Ermenileri başka bir platforma sürükleyecektir. Selçuk Günay, *Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Ermeniler*, I.Uluslararası Türk-Ermeni İlişkileri ve Büyük Güçler Sempozyumu, Erzurum, 2012, s. 223-227.

bahş ad olunabilir. Bu meselenin vaktiyle tedkik edildiğinin başlıca sebebi şudur ki vaktiyle meşrutiyetin ilanı müteakip herkes fevkalade salh altına almaya razı görünüyordu. El-hasıl hükümet ahz asker muamelatı için patrikanece verilen ilm ve haber ve takrirleri nazarı dikkate almada bulunduğu bir dahi ibraz olunan teshilata karşı müteşekkik olmakla beraber teşebbüsat ve müracaatımızda devam ediyoruz.”¹⁴¹ Bildirilmiştir:

“Tanzimatın ilanından sonra askeri yapıda değişiklik olmuş bölge nüfusuna göre asker sayısı belirtilmiş kura sistemiyle askere alınacağı tek çocuklu ailelerden asker alınmaması esası vardı.1847’de kura sistemi gelmiş gayrimüslimlerin de askere alınması kararı alınmış cizye kaldırılmış fakat usul huzursuzluk ortamına sebep olmuş ve askıya alınmıştır.1856 Islahat fermarıyla tekrar gündeme gelmiş gayrimüslimlerin askerlik bedeli karşısında bedel-i askeri vergisine tabi tutulmuştur.II.Abdülhamit zamanında askeri yeniliklere devam edilmiş 93 harbenden dolayı asker darlığı yaşanmış ve gayrimüslimlerin tekrar askere alınması konusu gündeme gelmiştir.Bunun yerine Hamidiye alayları kurulmuş sonuçsuz kalmıştır.1882’de Almanyadan asker heyeti getirilmiş ıslah çalışmaları görülmüştür.1908’de harbiye nezareti kurulmuş ve imparatorluk sonuna kadar devam etmiştir.milli mücadeleden sonra Türk ordusu yeniden teşkilatlandırılmıştır.”¹⁴²

“19.yüzyılda osmanlı devleti yabancı devletlerin siyasi müdahalelerine maruz kalmış devlet içinde yaşayan gayri Müslimlerin hamiliğini yapmaya başlamışlardır.Ermeniler 19.yüzyılda birtakım faaliyetlerde bulunacak ve sorun haline gelecektir.Oysa Tebaa-i millet” olarak Ermeniler yüzyıllarca Türklerle beraber yaşamış ülkede dağınık halde bulunmuşlardır.1461’de İstanbulda Ermeni patrikhanesi kurulmuş ve imtiyazlar verilmiştir.Katolik olarak bulunmuş 19.asırda protestan misyonerliğinin hedefinde olmuştur.Ruslar bu asırda Ermenilere yakınlık

¹⁴¹ ‘Taryan Efendi ve Ahz Asker Meselesi’, *Yeni İkdâm*, Numara 7, 1910, s. 2.; Osmanlı devletinde askerlik hizmeti 1826’da Yeniçeri ocağı kaldırılmış, ordu bir meslek haline gelmiştir. Ocağın kaldırılmasıyla askerlik paralı hizmet olmaktan çıkmış ve zorunlu olmuştur. Abdulmecid döneminde askere alınması usulleri ve süresi belirlenmiş, bütün imparatorlukta hizmetti. Bu prensip tam olarak yürütülemedi, Müslüman olmayan halktan asker alınmamış balkanlar ve İstanbul halkı askerlikten muaf tutulmuştur. Abdülaziz döneminde askerlikten muaf olanlardan nakdi bedel parası alınmış II.Abdülhamit döneminde kura usulü ile Türk ve Müslümanlar askere alınmış gönüllü askerlik de mevcuttu. Mahmut Şevket Paşa, *Osmanlı Askeri Teşkilatı ve Kıyafetleri (1876-1908)*, İstanbul, 1986, s. 11-12.

¹⁴² Abdülkadir Özcan, ”Osmanlı Devleti’nin Askeri Yapısı”, *Türkler Ansiklopedisi*, Ankara, 2002, s. 107-121.

göstermiş din adaları ve kilise üzerinde etkili olmaya başlamıştır.93 harbinde rusları destekleyen ermeniler 1878 Berlin antlaşması 61.maddede Ermenilerle ilgili maddeyi kabul ettirmiştir.31 Mart olayından sonra Adanada isyan etmiş Birinci Dünya savaşına kadar sürekli Ruslar tarafından desteklenmişlerdir.”¹⁴³

“Osmanlı tarihinin ayrıntılı ve doğru yazılımı salnamelerdir.1877 yılı döneminde Kanuni esasi yer almış, Osmanlıda yaşayan herkesi Osmanlı saymış gayri müslimler ve cemaatleri devlet himaeside olmuştur.Meclis-i mebusan ve ayanda 13 Ermeni vekil yer almış nezarelerde yer almışlardır.Adliye nafia ve eğitim gibi yerlerde ermeniler yer almıştır.Ermeni patrikliği anadoluda genişçe yer almıştır.1906 yılı döneminde Ermeni teşkilatı Mısırdan Mardine ve bütün Anadoluda davaları yürüten bir şebekedir.Basında Rumca ve Ermenice gazeteler de basılmıştır.Birinci dünya harbinde tehcir kanunu çıkarılmış ve günümüze dek Ermeni sorunu devam etmiştir.”¹⁴⁴

Meclisin toplanmasına yönelik bilgide Meskufat-ı kanunu ve takrirler konularının Ahmet Rıza beyin başkanlığında birinci celsede kabul edildiği bildirilmiştir.¹⁴⁵ Vergi vermeyenlerle ilgili kanunda meclis tartışmış ve beşinci madde sözkonusu olmuştur.¹⁴⁶

¹⁴³ Mustafa Turan, *Tarihte Türkler ve Ermeniler(Ermeni Meselesinin Ortaya Çıkışı ve Yabancı Devletler)*, C.X, Ankara, 2014, s. 1-14.

¹⁴⁴ Burhan Göksel, *Meşrutiyet Öncesi ve Sonrasına Ait Devlet Yayınlarına Göre Türklerin Ermeni Toplumu İle İlişkileri*, Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumu ile İlişkileri Sempozyumu, 8-12 Ekim 1984, Erzurum, s. 15-176.

¹⁴⁵ 19.yüzyıl Osmanlı devletinde Anayasal faaliyeti olarak 1876’da Kanuni esasi ilan edilmiş, buna bağlı olarak parlamanto belirmiştir. Padişah tarafından seçilen Meclis-i ayan ve üleri halk tarafından seçilen Meclis-i mebusan olarak oluşmuştur. Mebuslar meclisi çalışmalarını açık olarak ifa edecek elli bin erkek için bir mebus seçilecek gizli yapılacak seçimde memur ve mebuslar toplamda 4 yılda bir yapılacak 30 yaşını tamamlamış ve Türkçe bilen adaylardan seçilecektir. Meclisin dağılması halinde en geç altı ay içerisinde seçim gerçekleşir. Mebuslar arasından gösterilecek 3 adaydan birini padişah atar.Görüşmeler açık olur kendisine havale edilen kanun tasarılarını görüşür maliye ve kanuni esasi ile ilgili maddeleri kabul veya reddeder. Bütçe kanunu vekillerin görüşmesinden sonra son şekli verilir. Karal, a.g.e., s. 225.

¹⁴⁶ Vergi Osmanlı devleti gelirlerin temelini oluşturmuş, klasik dönem tanzimat dönemi ve sonrasında çeşit ve usullerinde değişiklik göze çarpmaktadır. Bac, Badı Heva, Zekat, Öşür, Haraç gibi şeri ve örfi vergiler vardı. Osmanlı devletinde ilk verginin Osman gazi döneminde uygulandığı kabul edilir. Vergiler kanunlara dayandırılmış 15. Ve 16. Asırda tımar sistemiyle beraber arazi vergileri görülmüş ve tahrir defterlerine kaydedilmiştir. Tanzimat döneminde vergi usulünde değişikliğe gidilmiş maliye nezaretiyle birlikte bütçeler hazırlanır olmuştur. Vergiler basit ve sade bir şekilde tahsil usulü getirilmiş bütün vergiler tek bir isim altında “vergi” toplanmıştır. 1840 yılında halkın mali durumuna göre hane başına dağıtılmış 1856 Islahat fermanıyla da emlak arazi ve Temettü vegileri eklenmiştir. Temettü Arapça olarak kar etmek manasındadır. 17.asırda Avarız vergisi sistemi ile gayrimüslimlerin vergi karşılığında asker muafiyeti karşısında cizye vergisi ve defterleri oluşturulmuştur. 19.yüzyılda 1847 imparatorluk ve 1866 vilayet salnameleri ile kaza hane ve

Kabul edilen maddede:

“Araya müraca’at olunarak maliye nazırı teklifi vecihle maddenin kabulü tekrar edip “memurin mülkiye ve maliye aid olacaktır.” Cümlesi “cihet idareyi aiddir.” Suretinde kabul ve ta’dil edilmiş ve üç çarık saatle birinci celse hitam verilmiştir.”¹⁴⁷ kararı alınmıştır.Daha sonra konunun yedinci maddesi okunmuş amacın sanayide teşvik olmuştur.

İletişim konusunda telefon hatları konusunda merkezce ayrıcalıklı olmayıp genel bir sistemin kabul edilmesine kadar bu talabin ileride görüşülmek üzere özel defterlere yazıldığı bilgisi:

“Tehdid edecek bilcümle telefon hududunun yekdiğerine retbiyle tevhide zımında Der-sa’adetçe imtiyaz ita Edilip de umumi bir sistem kabul edilinceye kadar taşralara bu husus için imtiyaz verilmeyeceği ve ileride nazar-ı dikkate alınmak üzere şimdilik vuku bulan müracaatın defteri mahsusuna kayd ve işaret edilmekte olduğu maliyeden cümle cebel linan mutasarrıflığına tebliğ edilmiştir.”¹⁴⁸ Telgrafında bildirilmiştir.

“Osmanlı devletinde haberleşme İslamiyet öncesi ve sonrası devletlerden etkilenilmiş 11.yüzyılda eşkinci 15.yüzyılda ulak ve daha sonra çapar,arkış sözcükleri kullanılmış haber iletiminde çavuşlar ve peyklerde vardı.hçlı seferleri sırasında güvercin postaları istanbulun fethinden sonra da bizansın yolları kullanılmış yollar üzerinde menziller ve atlı birlikleri bulundurmuş tanzimat dönemiyle devlet kurum haline getirmiş II.Mahmut ıslahatçı olup takvim-i vakayi adında ilk gazeteyi çıkarmış 1840’da posta nezareti kurulmuş lale devriyle beraber

köylerde hane hane alınmış şahsi mal varlıkları arazi hayvanat emlak gibi bilgilerin kaydedildiği temettuat defterleri ortaya çıkmıştır. Defterler önemli bir kaynak teşkil etmiştir. 19 yüzyılda sosyo-ekonomik tarihi açısından önemli bilgiler içermektedir. Ayşe Özdemir Kızıllan, ”Osmanlı Vegi Düzeninde Temettuat Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı: 20, Kütahya, 2008, s. 57-66.

¹⁴⁷ ‘Müskafat Kanunu’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 3.

¹⁴⁸ ‘Telefon Hatları Hakkında’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 4.; 16 Ağustos 1886 tarihinde padişah buyruğuyla Galata limanı idaresi ile Kilyosdaki tahliyesine seviş arasındaki telefonun dışında bütün hatlar kaşdırılmış ve teller toplattırılmıştır. Abdülhamit ve çevreleri telefonu gizli kapaklı işler görülmesine müsait bir icat gördükleri için bu gibi yeniliklere karşı olmuş II.Meşrutiyete kadar telefon Osmanlı devletinde yasaklı kalmış ve imtiyazı olmamıştır. 1908 sonrası yasak kalkmış fakat halka bu konuda imtiyaz verilmemiş maliyetli olduğu için bir şirkete bağlanması sözkonusu olmuştur. 1908’de posta ve telgraf nezareti bir layıha hazırlamış, Dikran efendi telefon hattı imtiyazını Bab-ı aliden istemiş fakat olumsuz yanıt almıştır. Daha sonra maliye nezaretince şirketlere ihale ile verilmiştir. Demir, a.g.e., s. 156-157.

İbrahim müteferrika önderliğinde matbaa kurulmuş 1871’de telgraf müdürlüğü kurulmuş Abdülhami döneminde sansür uygulanmış meşruti yönetimle birlikte nezaret posta ve telgraf müdürlüğüne dönüştürülmüştür. Telefon 1849 yılında İtalyan Antoio Meucci tarafından icad edilmiş 1878’de ilk telefon santrali Amerikada açıldı. 1889’da Amerikalı almon B.Strowger tarafından ilk otomatik santral kurulmuş osmanlı devleti 1881’de kullanmaya başlamış meşrutiyetin ilanından sonra 1909’da ilk maunel alet kullanılmış daha sonraki yıllarda İstanbul ve diğer vilayetlerde yaygın hale gelmiştir.”¹⁴⁹

Dönemde demiryollarının¹⁵⁰ genişçe yer aldığını görmekteyiz. Yemende 300 km’lik bir hattın inşası için imar nezaretine bildirildiği beyanı mevcuttur.¹⁵¹

Batıdan olduğu gibi doğudan da haberler neşredilmiş, İran hallerinden bahsedilerek gazeten beynelminel bir özellikte olduğu görülmüştür. Osmanişir lovid gazetesinin haberinde sen Petersburg muhabirinin İran diplomatiyla görüşmesi ve edinilen bilgiler neşredilmiştir: *“İdareyi cedidenin bahş eylediği emin ve itimad günden güne tezayid etmektedir. Ahalinin ekseriyet azamiyesi ve münevver alafkar olanlar hükümete taraftarlar. Bazı mutaasib irtiyacıyan bulunmakta iseler de bunlar yalnız bazı kimselerin efkârını tahyic edebilirler. Başka bir netice husule getirmeleri mümkün değildir.”*...

¹⁴⁹ Yurda Güven Bezaz, *Haberleşme ve Tarihçesi*, Ankara, 2007, s. 39-120.

¹⁵⁰ Demiryolları 19.yüzyıl sonlarından itibaren batılı devletlerin Ortadoğu zenginliklerini elde etmek zengin yer altı kaynaklarını temin etmek amacıyla olmuş, Osmanlı devletiyle ilişkilerini geliştirme yoluna gidilmiş özellikle Almanya ile iş birliği içerisinde olunmuş, Berlin-Bağdat demiryolu hattı projesi belirlemiştir. II.Abdülhamit dönemi önemli projelerinden olmuş, 1903 yılında bu yolun imtiyazını kazanmış petrol yataklarını elde etmede yol almıştır. 1914’e kadar İngiliz, Alman ve Amerikanın ilgisinde olan petrol dönemin iktisadi yapısını oluşturmuş, 1908 devrimi bu nedenle İngiliz yanlısı olarak görülmüştür. Almanlar 21 Mart 1911’de Osmanlı devletiyle bu konuda imtiyazlı bir antlaşma imzalamıştır. Bu imtiyazlardan sonra Tablusgarp ve Balkan savaşları patlak vermiş ve sonrasında Şimendifer meselesi ve Anadolu huzuru konuları değer görmüştür. Fransa ve İtalyanın olumlu batığı Anadolu demir yolları Rusya tarafında olumsuz karşılanmış Almanya ile görüşmeler devam etmiştir. Her ne kadar bazı demiryolları görünse de birinci dünya savaşının başlamasıyla bu konudaki çabaları yersiz kılmıştır. Erdem Karaca, ”Osmanlı Devletinde Birinci Dünya Savaşı Öncesi Şimendiferler (Demiryolları) Meselesi (1913-1914)”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, sayı: 27, Ankara, 2011, s. 89-105.

¹⁵¹ Demiryollara II.Abdülhamit döneminde Almanya ile yakınlaşırma sağlamış, Almanya ile Berlin-Bağdat demiryolu projesi belirmiş uygulamak için Alman Kayzeri II.Wilhelm istanbulu iki kez ziyaret etmiş ilişkiler artmıştır. Abdülhamitin bu imtiyaza Almanlara vermesinin nedeni devlet otoritesini yurdun dört bir tarafına ulaştırmak ve ingiltereye karşı bir denge siyaseti gütmek olmuştur. Demiryolu şirketi birçok yönden mali ve idareden imkan tanımıştır. Bununla beraber posta sorunu çıkmış ve imtiyazı verilmemiştir. Osmanlının arap vilayetleriyle iletişimi hicaz demiryolu ile sağlanmış, kahireden mekkeye, şama ve yemene kadar sağlanmış hicazın güneyinden medineye kadar haberleşme sisitemi kurulmuş posta konusunda kolaylık sağlamıştır. Demir, a.g.e., s. 81-90.

Türkiye-İran arasının iyi ilişkilere dayandığı ve yeni hükümetten genelde memnun olduklarını belirtmiştir.İrandan toprak talebi olması halinde ilişkilerin bozulabileceği fakat iki ülkenin medeniyet olarak tarihten gelen bir siyasileri olduğu bildirilmiştir:

“Mamañih hemen bir Türkiye-İran ittifakı husuli muhtemil değıldir. Böyle bir infak iki hükümetden birinin veya her ikisinin bir hükümet ecnebiye tarafında tehdit edildiğı zaman mevzu'bahs olabilir. Hükümeti osmaniye tamamıyet mülkiyemizin muhafazasında münfiatardır. Şimdiki halde hiç kimse İrandan arazı ilhaki tasarruvunda değıldir. Fakat böyle bir tasavvur ve tecavüz vuku' bulunca Türkiye-İran münasebeti derhal bir infaka münkalip olacaktır. Hükümeteyn münasebet iktisadiyesinin islagı hususunda iran hükümeti elinde gelen bilcümle tedabir tevsil edecektir. İki anasır menafi' müştereki siyasiyelerinden maada medinet kadimeleri mezhepleri ve hatta lisanları ile doğrudan doğruya yekdiğerine merbutturlar.”¹⁵²

“Türk-İran ilişkilerinde 1683 Viyana bozgunu ile başlayan ve 1774 Küçük Kaynarca felaketiyle hızlanan hristiyan devletleri düşmanlığı görülmüştür.Batılı devletler Osmanlı içi işlerine karışarak gayrimüslimleri kıskırtmış II.Abdülhamit döneminde pan-islamist politikasından rahatsız olmuşlardır.İran da bu fikre karşı çıkmış islam birliğinde erimekten endişeleniyordu.İngiliz ve Fransızların kıskırtmalarıyla İran şiiileri islam birliğine karşı çıkmıştır.93 harbi mağlubiyeti ile Bağdata yeteri kadar yardım gönderilememiş etkisi azalmıştır.1876 meşrutı yönetim iranı da etkilemi ş şah nasireddin yönetimi karşıtları çağalmış 1906-1909 arındaki

¹⁵² ‘İran Ahvalı’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 4.; Osmanlı-İran ilişkileri eskilere dayanmış olup 18.yüzyılın sonlarında İranda Türk kabilesi kaçır devlet kurmuş, burada şiiilerle sünniler arasında gelen anlaşmazlıklar iki devlet arasınıda ihtilafa neden olmuş, 1821 Şah Abbas Mirza Doğu Anadoluya saldırmış, 1823 ve 1847’de Erzurumda antlaşmalar yapılmış burada kasırsirinin dağılık arazi kısmı Osmanlı devletin oldu.Bu devirde İran batı ülkeleriyle olan ticaretini Türkiye arazisi üzerinden yapmış 19.yüzyılda Osmanlı ve İran karşılıklı elçilikler açmış İran devlet adamları ve politikacılar Osmanlı fikir akımlarından etkilenmiştir.Avrupa tehdidine karşı birkilteliğı zedeleyen mezhep çatışmaları olmuş, 20.yüzyılda tekrar yakınlaşma olmuş ve İran şahı Abdülhamiti ziyaret etmiş, Osmanlı, İran, İngiltere ve Rusya 1849 ve 1869 tarihlerinde iki devlet sınırları tespiti için bir araya gelmiş sınır 1914 yılı Birinci Dünya harbi öncesinde belirlenmiştir. Aliyev Salih Muhammedoğlu, ”İran”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. XXII, İstanbul, 2000, s. 405-409.; Türk-İran ilişkilerinde iranın takip ettiği siyaset Rusya ile İngiltere takip ettikleri siyasetlere uygun bir seyir takip etmiştir. Osmanlı devleti 1876’da meşrutı sisteme geçmiş 93 harbi dolayısıyla sekteye uğramıştır. 1908’de ikinci kez meşrutiyet ilan edilmiş, Osmanlılık fikri etrafında toplanılmıştır. Batılı ülkelerin ve Rusyanın balkan siyaseti olması türkçülük fikrini güçlendirmiştir. 93 harbiyle Rusya panislavist bir politika gütmüş, Kafkas ve Tunada süren savaşta Osmanlı devleti yenilmiş Ayestefenos antlaşmasını imzalamıştır. Dönüm noktası olmuş ve Rusya Osmanlı devleti iç işlerine karışmış oluyordu. Avusturya ve İngilterenin tepkisini çekmiş İngiltere Osmanlı toprak bütünlüğünü korumaktan vazgeçerek Kıbrıs ve Mısırı ilhak etmiştir. Sander, a.g.e., s. 156-164.

şah olan muhammed ali tekrar istibdad yönetimini kurmuş İngilizlerin etkisi devam etmiştir.”¹⁵³

Güvenliğe yönelik bilgilerde müslaman olmayaların da askere alınması söz konusu olmuştur.Orduya yönelik bir bildiride ordunun birleşimi devlet için kuvvet olduğu birleşimi ve kardeşliği çerçevesinde olursa güzel ve güvenli bir görüntü vereceği bildirildiğini görüyoruz.Ordunun kimsenin dinine ve mezhebine bakmayarak kabul edildiğini beyan eder:

“Orduyu cidden elzem olan ve hiddet ihlakiyeyi temin için efraddan hiçbirinin umur diniye ve mezhebiyesiyle milliyetine geran gelen her türlü sui mumale-i kışla kapısından içeri sokmamak ve bunlara Osmanlılığın Osmanlı askerliğinin zevatı ahvatını tattırmak miktar ve zeki her zabitanın berlhazza nazarı dikkatten kaçırmayacağı nukut-ı asliyedendir.” Ve sonuç olarak en büyük görevin :

“Hülasa Osmanlı kışlasına Osmanlı vatani için giren her ferdi yalnız Osmanlı olarak kürümeğe mecburuz. Bundan başka hiç bir nokta-i nazara malik olmak lazım geleceğini efrad askeriyemizin anlayabilecekleri surette anlatmak zabtın en büyük vazifesidir.”¹⁵⁴

Daha sonraki haberlerde askerin halkla bereber ve hizmetinde olacağı bildirilmiş ve beyannamelerle desteklendiğini görmekteyiz.

Selanikte bir çatışma haberinde bir Bulgar çetesinin istirumçe ilçesine bağlı Mukaranya köyünde Rum okulu öğretmenlerini öldürmeye kalkıştığı ve askerle çatışarak yaralıların olduğu belirtilmiştir.Benzer haberle devan edilmiştir.¹⁵⁵

“Bulgaristan ile Yunanistan ilişkilerinde antlaşma için 1910 yılında görüşmelere başlamış Trablusgarp savaşının patlak vermesi ve makadeonya

¹⁵³ Mehmet Saray, *Türk-İran İlişkileri*, Ankara, 1999, s. 93-102.

¹⁵⁴ ‘Zabitan Mahsus Beyanname’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 4.

¹⁵⁵ Bulgar Yunan ilişkileri üzerinde Trablusgarp savaşı etkili olmuştur. Osmanlı-Yunan ilişkileri gergin olup 1909 darbesiyle Yunanistanda Venizelos başbakan olmuş, balkanlarda etkin olmak için askeri eğitime önem vermiş ve Fransayla işbirliği içerisinde olmuştur. 1911 yılında Osmanlı karşıtı olarak iki devletin yakınlaşması sözkonusudur. Balkanlarda etkin bir kimliğe sahip Bulgaristanla ilişkileri gelişme amacıyla olan Venizelos 1910 yılı baharında Yunan, Sofya elçisi Panas ilişkilerde önemli rol oynamıştır. 29 Mayıs 1912’de antlaşma imzalanmış Yunanistan balkan ittifakına Fransanın etkisiyle katılmıştır. Bu ittifak aynı zamanda Rusyayı da endişeye sebep olmuştur. Bu antlaşma balkan birliğinin sigortası konumunda olmuş Girit sorunu olması Yunanistanı Osmanlı devletine karşı düşman etmiştir. Balkan bavaşında yunanistanın katılmaması muhakkakki seyrini değiştirebilecekti. Zeyrek, a.g.m., s. 83-87.

meselesinden dolayı anlaşma sağlanamamış ancak 29 Mayıs 1912’de bir savunma antlaşması imzalanacaktır.İki ülke Osmanlıya karşı birliktelik sözkonusu olmuştur.Yunanistan ile Osmanlı devleti arasında Girit sorunu var ve bu antlaşma ona atıfta bulunmuştur.Antlaşma askeri olarak da savunma birlikteliği oluşturmuştur.Antlaşmada osmanlı toprakalarını paylaşma hükmü yer almamıştır.”¹⁵⁶

Saadet gazetesi Müdürü Ahmed Fehminin beyantıyla bazı kişilerin gazeteden para talep ettiği bununla ilgili açıklaması şu şekilde olmuştur:

“Matbaamızdan bu yolda hiçbir tarafa müraca’at olunmadığını ve olunmak ihtimali dahi bulunmadığı ilan ederek ve bu gibi kimselerin matbaamızla katiyen alakası olmadığı cihetle müracaatlarının sami’ itibare alınmasını ve hüviyetinin bittahkik lütfen matbaamıza işarını rica eylerim.”¹⁵⁷

Son sayfada aynı şekilde borsa haberinin ayrıntılı bir şekilde verildiği görüyoruz.Değerlerin genellikle değişkenlik gösterdiği görülmektedir.5 Mart 1910 yılı döviz değerleri ise şöyledir:

*“10937 Guruş Londra üzerine üç mah vadeli (Lira-yı osmani 100 guruştan)
11027 Guruş Londra üzerine üç mah vadeli (Lira-yı osmani 100 guruştan)
2276 1/3 Frank Paris üzerine üç mah vadeli (Bir daded lirayı osmaniye mukabil)
2296 Grank paris üzerine üç mah vadeli (Bir aded lirayı osmaniye mukabil)
1801 Mark Berlin üzerine bila vadeli (Bir aded lirayı osmaniye mukabil)
2180 Karunb Viyana üzerine bila vadeli (Bir aded lira-yı osmaniye mukabil)”¹⁵⁸*

İlan haberlerinin çeşitliliği burda da aynı şekilde yer almaktadır.İlanların bazılarını bakacak olursak tiyatro haberiyle başlanmış, Burhaneddin bey kampanyası olarak yeri ve para miktarları verilmiştir.¹⁵⁹

¹⁵⁶ Karal, İkinci Meşruriyet ... a.g.e., s. 293-294.

¹⁵⁷ ‘Nazarı Dikkat’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 5.

¹⁵⁸ Borsa ‘Kambiyo’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 6.; Osmanlı Kambiyo ve Esham şirketi 16 Ekim 1872 tarihinde her biri 10 sterlin değerinde 60.000 hisse senede ile 600.000 sterlin sermaye ile Osmanlı itibarı umumi bankasının himayesi altında daha önce var olan Galata borsasının önemli simalarından Eugenidi ve Ortaklan adı altında faaliyette bulunan 30.000 Osmanlı liralık sermayeli bir mali kuruluşun genişletilmesi ile meydana gelmiştir. Özdemir, a.g.e., s. 39.

¹⁵⁹ Tiyatro meşrutiyetten sonra konusunu Osmanlı tarihinden alan oyunlarda tanzimatla başlayan siyasi ideoloji istibdat dönemi savaş dönemleri konuludur. 1908’de Meşrutiyet hadisesi tiyatro

İlanlarda devlet dairelerinin ve bakanlıklarının ilanları da mevcuttur.Örneğin orduya ait bir ilanda kullanılmayan bir karakolun iki müddetle kiralanaacağı bildirilmiştir:

“Hamdiye türbesi civarında kain olup jandarmaya lazım verilmeyen karakolhane ile kendindeki dükkan sene-i haliye martı ibtidasından itibaren talep olacak müstecarına bakantorano iki sene müddetle icar eyleyeceğinden talep olanların jandarma dairesi ikinci şubesine müracaat eylemeleri luzumi ilan olunur. 3”¹⁶⁰

“Belediye dairelerine ait ilanda:

Daire hadilinde muvakir muhalifede inşa ettirilecek kaldırımlar muktezi beş yüz bin adet parke taş mevki’ münakaşata vaz’ olunduğundan itasına talep olunanların semunesi ve pey akçelerini müsteshiben daireyi müracaat eylemeleri.

Memnu-i şakiran merkez rüşdisi ... mevki’ münakaşaya vaz’ olunduğundan mektepçe dermeyan oluncak şerait dahiliyede Der-uhde etmek isteyenler ömründeki Salı günü saat ona kadar mektep mezkure müracaat eylemeleri.”¹⁶¹

Kaybedilen bir miktar paranın ilanında:

“Çebeli vapur iskelesi camii şerif civarında martın ikinci Salı günü gündüz saat on bir raddelerinde bir miktar para bulunmuş olduğundan zayi’ eden zatın fatih civarında bahrı siyah çifte baş kurşunlu medresesinde talebeden İzmitli Hafız Kasım Efendiye müracaatla bila esbat ahz eylemesi ilan olunur.”¹⁶²

Emlaka ait ilanda tablo halinde yansıtıldığı 15 gün içerisinde düzeltilmemesi halinde paralara el konulacağı bu konu için emlak vakıf dairesine başvurulması ilan edilmiştir.

açısından önemli olmuş dönemin siyasal ve toplumsal olaylar eserlere yansımış, bu dönem meşrutiyet tiyatrosunu ortaya çıkarmıştır. Balkan savaşları etkisiyle tiyatrodaki ulus düşüncesi belirginleşmiş Osmanlılık, Halkçılık ve Türkçülük fikirleri tiyatroya yansımış 31 Mart olayı Bab-ı ali baskını siyasal parti çekişmeleri konuları da mevcuttur. Abdullah Şengül, ”Türk Tiyatrosunda Tarih”, sayı: 4, Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi, 2009, s. 1931-1987.

¹⁶⁰ ‘Müzayede ile Firuhat’, *Yeni İkdâm*, Numara 7, 1910, s. 6.

¹⁶¹ ‘,a.g.i.’, *Yeni İkdâm*, Numara 7, 1910, s. 6.

¹⁶² ‘Bulunmuş Para’, *Yeni İkdâm*, Numara 7, 1910, s. 6.

Harbiye meclisinin imalatına dair ilanlarda fabrikayla ilgili ihale ilanı ve değerleri verilmiştir:

“

Tablo.18.Emlakı Mahlule İlanı (Yeni İkdam Numara 7,s.6,1910)

Miktar	Nev' miktar	Cins eşya	Fiyat Santim	mukarrere Guruş
100,000	Kilo	Çalık talaşı	00	65 beher bin kilosu
3,405	Kilo	Bozuntu pamuk	25	1 beher kilosu
100,000	Kilo	Kurşun hurufi Kurşun tevzi		422 430 beher bin kilosu
15,000	Kilo	Herde tahis Herde piriç	32 7	5 4 beher kilosu

“¹⁶³

Yerli malları özendirmek adına Hereke fabrikasının¹⁶⁴ ilanında zor ve zahmetli şartlarda imal edilen askeri elbiseler¹⁶⁵ ve diğer birçok eibise ve çeşitli

¹⁶³ ‘Emlakı Mahlule İlanı’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 6.

¹⁶⁴ 19.yüzyılda Avrupada meydana gelen endüstriyel gelişmeler sanayi devrimi olarak adlandırılmış ve sonuçları Osmanlı devletinde hissedilmiştir. 1840’dan itibaren endüstride Hereke ortaya çıkmış, Ermeni ailesinden olan Datyanlar sunduğu bilgiyle Hereke saray için ipek ürünleri ve birinci dünya savaşına kadar yoğun faaliyet göstermiştir. Sanayide Avrupanın gerisinde kalan Osmanlı ticaret antlaşmalarıyla dış ticaret açığı artmış bunu kapatmak ve kontrolü için sanayiye yönelmiştir. Esas olarak fabrika başta özel olarak ortaya çıkmış, 1843 yılında üretime başlamıştır. Gittikçe gelişen fabrika 1850’de Hereke fabrika-i hümayunu şeklinde ipekli kumaştan üreten merkez haline gelmiştir. Fabrikanın tüm ekipmanı İngiltere merkezli olmuş, diğer Avrupa ülkelerinden de işçi barındırmıştır. 1878’de fabrika bir yangında beş yıl kapalı kalmış, 1894’de halı üretimine başlamış ilerleyen yıllarda ordunun giygi ve fanila ihtiyaçlarını karşılamış meşrutiyet devrinde polisin ceket ve pantolonlarında kullanılan kumaş fabrikanın ürünü olmuştur. 1911 yılında fabrika ürünlere rakipleri karşısında zorlanmış yerli malı kullanımını artmıştır. 1900’lü yıllarda fabrika ürünleri Avrupa kentlerinde sergilenmiş, 1910 yılında Hereke halısı değerli olmuştur. Ürünleri Kapalıçarşı ve üsküdar da satılmakta tarihihinde birçok önemli konuğu olmuştur. 1898 Alman imparatoru II.Wilhelm ve eşi ziyaret etmiş, 1918’de maliye nezaretine bağlanmış, 1925’te Sanayi ve Maadin bankasına devredilmiş, 1990’da Sümerbankın önderliğinde korunmuştur. Serkan Yazıcı, *Osmanlı Devletinin Bir Sanayi Merkezi Olarak Hereke*, Uluslararası Gazi Akçakoca ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu, Kocaeli, 2015, s. 707-725.

¹⁶⁵ Osmanlı devletinde askeri kıyafetler subay üniformaları küçük büyük ve gündelikti. Her sınıf subayı kendi sınıfına has pantolon giyerdi.Küçük uniformaya cumalık elbise de denirdi. Askeri kıyafetler dışarıya çıkan kışlada nöbet tutan veya üstünün huzuruna çıkan subaylarla küçük zabitan bellerine kılıç yada kasatura takarlardı.Erler ise dışarıya sürekli silahsız çıkar alt rütbede olanların kıyafetleri devletten üst rütbedekilerin ise kendileri tarafından karşılanırdı. Elbiseler değişik renklerde çuhadan yapıldı. Beşinci,altıncı,yedinci ve Trablusgarp fırkası kıyafetleri beyaz bez ve ketenden erlerin ise lacivert veya siyah abadan yapıldı. Kılık kıyafetin bir düzen içerisinde bulunmasına dikkat edilir aksi hareket edenler cezalandırılırdı. Paşa, a.g.e., s. 24-26.

eşyaların bulunduğunu alımlarda kolaylık sağlanıp hatta taksitlendirme bile yapıldığı beyan edilmiştir. Ayrıca dönemde kullanılan gramafonla ilgili meraklılarına yönelik ilanda birçok çeşidi olduğu fiyatını uygun olduğu:

“Herkesin rağbetini mucep olan Gramafon makinelerinin Avrupadan birçok enva’i muhtelif fiyatlarla piyasada satılmakta ve bunların haylisi kaç ay içinde bozularak matlup vahle kullanılmamakta olduğundan Amerikadan suret mahsusada celb eylememiz büyük küçük her cins Gramafon makinelerimiziin seda ve metanca emsaline faik ve fiatları son derece ahun olduğu görüp aklamak üzere muhterem müşterek eylemelerimizin ve alal husus gramafon meraklılarını bir küremazamıza teşrif buyurmalarını rica eyleriz.”¹⁶⁶ beyan edilmiştir.

Sağlık haberinde Milanlı bir doktorun öksürük şurubu ilan edilmiştir:

“Yarım şubenin fiyatı 13 guruş

Tamam “ “ “ 24 “

Türkiye için deposu Galatada büyük millet hanede 33 numaradadır.”¹⁶⁷

Ayrıca daha önceki sayılarda yer alan haberlerden bazılarının aynen verildiğini görmekteyiz.örneğin:

“14-1 Mart 1904 Tarihinde ve idası münkazı olan 28 numaralı kupon ve 14-1 Şubat 1895 tarihinde icra edilen üçüncü kişidede atfen edilen hassalar 28 Şubat (13 Mart) tarihine kadar bankaya ibraz olunmadığı halde haksız ad edileceği Osmanlı yüzde dört faizli konsolid tahvilatı hamillerine ilan olunur. 2”¹⁶⁸

Gazetenin bu sayısı da diğer sayıları gibi şekil olarak aynı olup haberlerde az değişiklik görülmüş ve çeşitli ilan haberleriyle son bulmuştur.

¹⁶⁶ ‘Vatan Malları’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 6.

¹⁶⁷ ‘,a.g.i.’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 6.

¹⁶⁸ ‘Bank Osmanî İlan’, *Yeni İkdam*, Numara 7, 1910, s. 6.; Hükümet 1904 yılında hazine ihtiyaçları için Osmanlı bankası ve paristeki Comptoir d’Escompte kuruluşundan Duyunu umumiye gelirlerinin hükümete ait artırılan kısmına karşılık gösterilerek tutarı 2.750.000 lira (2.500.000) sterlin itfa bedeli % 80 faizi % 4 ve net hasılası 2.159.000 olan bir istikrazda bulunmuştur. Özdemir, a.g.e., s. 89.; Osmanlı devletinde ilk banka kurma girişimi İngilizler tarafından 1836’da dile getirilmiş, Osmanlı idarecileri 1849’da İstanbul bankasını kurmuş, 1853’te kapanması üzerine devlet bankası kurma fikri olmuş, Osmanlı bankası ismi gündeme gelmiş kırım savaşı sonrası çalışmalar hızlanmış, devlet dış borca ihtiyaç duymuş, 1860 sonrası İngiliz ve Fransızların etkisi görülmüştür. 1856’da İngilizler Ottaman Bankı kurmuş, 19.yüzyılda Avrupa karşısında siyasi ve ekonomik güç kaybeden Osmanlı Tanzimat öncesi ve sonrasında reformlar yaşamış, Osmanlı bankası faaliyete geçene kadar ekonomik sorunlar olmuş ve yabancı sermaye etkili olmuştur. Acil para ihtiyacı dış borç alınması için banka kurulmuş Kaya Bayraktar, ”Osmanlı Bankasının Kuruluşu”, *C.Ü.İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, cilt: 3, sayı: 2, 2002, s. 71-88.

2.4.Yeni İkdam Numara 8

Burada Yeni İkdam gazetesi Numara 8 analiz edilerek değerlendirilmesi yapılacaktır.Sayının başlangıç haberinde Bulgaristan kralı Ferdinandtan bahsetmektedir. Kralın belirtilen günde özel trenle Osmanlı şehrine yetişeceği ve bu fitneli özel siyaseti açıklanmıştır.23 yıldır iktidarda olup iyi gittiği belirtilerek Avrupada Bulgaristan menfeati için bir güç hissesine sahiptir.Önemli bir diplomat olup kendisine bakıldığında Bulgaristan menfaatini bir meslek haline getirmiş şark işlerinde önemli bir tesir etmiş ve Avusturya ve Rusya gibi dış işlerde ezici bir kuvvete sahip olmaktadır.Viyana ve Petersburg kabineleri kadar nüfuz sahibi olup ve bunlara karşı Bulgaristan menfaatini meslek olarak kabul etmiştir.Rus siyasetinin Bulgar kralına yardımı etkili görülmüş ve bundan faydalanmak için sağlam bir savaş meydanında kötü görülmüştür.Ferdinand Avusturya ve Rusya güçlerini resmen düğümlemiş ve hayerette bırakmıştır.Bu süreçte Roma ve Berlin kabinelerinin desteğini görmüştür.Bulgar kralının ziyareti genç ve güçlü Türkiyenin Avrupa siyaseti üzerinde şark meselesinin Osmanlıda yok olduğunu bilir.¹⁶⁹Ziyaretin Avusturya-Rusya yakınlaşması ve balkan ilişkileri açısından güvenliğini tehlikeye atmış olur.Yeni siyasette zayıf görülen kesim ilhak edilmek istenmesi sözkonusudur.Ziyaret osmanlı devletinin balkanlar üzerindeki gücü göstermiştir. Ziyaretin Avrupa barışı açısından değerli görülmüştür.

“Şark meselesi kavimler göçü sonucundan önce Roma imparatorluğunun ikiye ayrılması ve doğu romanın bitmesine kadar dayanır.Mesele bir Türk Avrupa mücadelesidir.Türkiyenin Avrupaya ayak bastığı andan itibaren olmuş bazı

¹⁶⁹ Şark meselesi Osmanlı imparatorluğunun parçalanmaya başlamasıyla 19.yüzyıl sonrası ortaya çıkan uluslararası bir sorundur. İlk olarak 1815 Viyana kongresinde ortaya çıkmıştır. 17.yüzyıldan itibaren Osmanlı devletinin savaş yenilgileri ve toprak kayıpları etkili olmuş batılı devletlerin Osmanlı siyasetlerini değiştirmiştir. Rusyanın sıcak denizlere inme ve panislaviz politikası olması Osmanlı iç işlerini karıştırmıştır. Fransa ise ticari imtiyazlara sahip olmuş Birinci Dünya savaşında gizli antlaşmalarda yer almıştır. 93 harbinden sonra İngiltere siyasetini değiştirerek Kıbrıs ve Mısırı ele geçirmiş, Avusturya Macaristan balkan topraklarına göz dikmiş ve mücadeleler başlamıştır. Kutsal yerler sorunu ekonomik imtiyaz azınlıkların bağımsızlık mücadelesi ve Osmanlı topraklarını paylaşmak emelleri olması Osmanlı devletini baskı altında tutarak siyasi kültürel ekonomik yönden yıpratmak amacıyla olmuştur. II.Meşrutiyetle beraber Trablusgarp ve balkan savaşlar belirmiş, Osmanlı devleti Almanyaya yakınlaşmasında etkili olmuştur. Sorun aslında batılı güçlerin çatışması ve Türkleri tekrar orta asyaya göndermektir. Yani sorun batılı güçlerin bir haçlı görüşüne sahip olarak Osmanlıyı yok etmesi ve topraklarını paylaşmasıdır. Emruhan Yalçın, ”Şark Meselesi ve Emperyalistlerin Türk Politikası”, *Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, cilt: 2, sayı: 4, Mersin, 2015, s. 75-104.

görüşlerde ise sorunun 19.yüzyılda çıktığı fikrinde olmuştur.Soloviyef meselenin eski zamanlardan itibarenavrupa ile Asyanın çarpışması olduğunu belirtmiştir.¹⁷⁰

Bazı görüşlerde Yunanlıların Perslere karşı savaşmalarıyla ortaya çıkmış Arapların bizansa karşı koymalarıyla devam etmiştir.Görüşü hakimdir.Rusya açısından ise mesele karadeniz ve boğazlar hakimiyeti demektir.Mesele 1812'te Viyana kongresinde ilk defa dile getirilmiş 93 hari sonrası Osmanlının balkanlarda ve afrikada ve diğer yerlerde toprak kaybetmesi ile canlılığını korumuş, Trablusgarp,balkan savaşları ve birinci dünya harbiyle batılı güçlerin amaçları ve gizli antlaşlarıyla devam etmiştir.Sevr antlaşması ve sonrasında da devam etmiştir. Genel olarak Türklerin avrupadan atılması sözkonusudur.”¹⁷¹

Özel bir trenle gelen kralın sirkeci istasyonunda süslü bir karşılama olacağı ve resmi dahil bulunacağı yerde kimse olmayacağı beyan edilmiştir.Kral ve padişah iskelede buluşup Dolmabahçe sahillerine hareket edecekler.Kral ve kraliçe gece yarısı hareket edip mihmandarlıklarını Ferik Kızı paşa ve Mirliya Salih paşa üstlenmiş, dış işleri bakanı Rifat paşayla görüşerek merasim konusunu görüşmüşlerdir.Kralın ziyaret edecekleri yerler belirtilmiştir:

“İstihbarat hususiyemize göre kral hazerleri karye camii şerifini ziyaret etmek üzere yevmi mezkurde yıldızda kain merasim dairesinden hareket ve beктаş tarikiyle köprüden bil mürür Bab-ı 'ali divan yolu Bayezid Fatih tarikiyle karye camii şerifine muvasalat eyleyeceklerdir. Camii şerife mezkuru ziyaretten sonra Edirne kapsundan çıkarak hariç surdan topkapı mevlevihane suluri kapısından bulunan süvarileri temaşadan sonra suluri kapısından bilduhul cerrah paşa aksaray divan yolu Bab-ı 'ali tarikleriyle 'avdet edeceklerdir.”¹⁷²

Dolmabahçe sarayında verilecek ziyafete yerli ve yabancı yönetici şahıslar belirtilmiştir:“*Madam Rifat Paşa, Madam Sarafof ,Madam Ilsam Bey... Sadrazam Hakkı Paşa, Hariciye Nazırı Rifat Paşa, Hariciye Nazırı Mahmud Şevket Paşa...*”¹⁷³ gibi şahsiyetler hazır bulunmuştur.

¹⁷⁰ Raif Karadağ, *Şark Meselesi*, 3. Baskı, İstanbul, 2005, s. 7-18.

¹⁷¹ Şayan Ulusan, “Şark Meselesinden Sevr’e Türkiye”, ÇTTAD, VIII/18-19, 2009, s. 229-256.

¹⁷² ‘Kral ve Kraliçe Hazretlerinin Hareketleri’ Bab-ı alide’, *Yeni İkdam*, Numara 8, 1910, s.1.

¹⁷³ ‘Zaman Muvasalat’, *Yeni İkdam*, Numara 8, 1910, s. 1.

Kral Ferdinandın hayatından bahsedilerek yanlış kanılar düzeltilmiştir:

“Saksonya dükü ünvanı dahi haiz olan kral Ferdinand 1861 senesi Şubatının yirmi altısında tevellüd Etmemiştir. Kendisini Prens (Uskut Sakon kaburga gananın ve (Orla an) prens (Mari kalamanin)’in oğludur. Müşarun ileyh Bulgar ordusunun birinci ve on sekizinci piyade alayı ile süvari birinci topçu dördüncü alayların fahri kumandanlık ünvanını haiz olduğu gibi rus ordusunun 54’üncü (Masın) piyade alayının ve alayının ve Avusturya-Macaristan ordusunun on birinci (Hovsar) alayının fahri kumandanlık ünvanına da haizdir.

Ferdinand hazretleri 1893 senesi nisanının sekizinde İtalyanın (Villapaponovra) şehrinde (Burbun-param) hanedanına mensup prens (Marloiz ile akd) izdivaç edip bundan iki erkek ve iki kız çocuğu dünyaya geldi. Müşarun ileyh Prens 1899 senesi kanunu evvelin otuz birinde vefat ettiğiinden Ferdinand iki sene mukaddem Kobruğ şehrinde (Revis) prens (İleior) ile izdivaç eyledi.”¹⁷⁴ Ferdinandın ayrıca veliaht Prens Boris,Prens Siril,Prens orduka ve Prens tadajda isminde dört oğlu vardır.

Diğer sayılara nazaran bu sayıda Telgraflar¹⁷⁵ ikinci sayfadan itibaren verilmeye başlanmış önceki sayılarda verilen haberlerin devamı niteliğinde olmuştur.Avusturya-Rusya yakınlaşmasına yönelik verilen ilk Telgrafta gazetelerin dikkat çektiği konuların yakınlaşmanın barışa hizmet edeceği Osmanlı ajansında bildirilmiştir:“Viyana 20-Nim resmi matbuat Avusturya ve Rusya itilaf hakkında ezhar memnuniyet eylemekte bu itilafın salh ve müsalematin bekasına hidmet edeceğini söylemektedirler. (Osmanlı Ajansı).”¹⁷⁶

¹⁷⁴ ‘Kral Ferdinand ve Azayı Hanedanı’, *Yeni İkdam*, Numara 8, 1910, s. 1-2.

¹⁷⁵ Telgraf 19.yüzyıl Osmanlı imparatorluğu tarafından benimsenen teknolojik gelişmelerden olmuş, batılılaşmada temel araçtır. 1855’te İstanbul Telgraf hattıyla Avrupaya bağlanmış, 1828-29 Osmanlı-Rus savaşında Semefor denilen Telgrafın ilkel halini kullanmıştır. Elektrikli Telgraf Samuel Morse tarafından 1839’da denenmiş ve Osmanlı dört yıl sonrasında deneyecektir. 1854 yılında dahiliye nezaretine bağlı Telgraf komisyonu kurulmuş başına beylikçi İsmail Arif bey getirilmiştir. Bab-ı ali yakınında soğukçeşmede mimar Fosatti tarafından iki odalı bir taş bina yapılmış 1863’de Telgraf memurları için kıyafetleri düzene sokulmuş ve üniforma giymelerine karar verilmiştir. Osmanlı devletinde ülkenin dört bir yanındaki rasathanelerden gözlem iletimde de kullanılmış Avrupa ile diplomasi de önemli bir yer edinmiştir. Maliyeti yüksek olduğu için Anadolu da halk tarafından rağbet görmemiştir. Telgraf konusunda Osmanlı ile İngiliz işbirliği olmuş, Eastern kumpanyası aracılığıyla İngilizler tarafından yemen Mekke, Medine gibi yerlerde işletilmesi sakıncalı görülmüş bundan kurtulmak için Telgraf metebi idaresi ve nezareti aracılığıyla sağlanmış ve Telgraf fabrikasının da kurulmasıyla da olmuştur. Demir, a.g.e., s. 51-67.

¹⁷⁶ ‘Avusturya-Rusya’, *Yeni İkdam*, Numara 8,1910, s. 2.; Balkanlar üzerindeki iki ülkenin mücadelesi 1870’lerden sonra çıkmıştır. Rusyanın panislavizm politikası ve Kuzey-Güney

İki ülkenin yakınlaşmasının imzalarla anlaşıldığını haber eden “Neviye ve Remiye” gazeteleri Sen Petersburgtan verilen Telgrafla yalanladığını görmekteyiz:

“*Sen Petersburg 19-Rusya- Avusturya itilafın bugün imza edildiğine dair Neviye ve Remiye gazetesinin verdiği haberin doğru olmadığını Sen Petersburg Telgraf ajansı bildiriliyor.*”¹⁷⁷ Fakat Paris merkezli verilen Telgrafta bunun doğruluğu verilmiştir:

“*Paris 19 Mart-Petersburgtan iş’ar edildiğine nazaran Rusya ile Avusturya arasında iki hükümet münasebeti samimiyesini tayin etmek ve balkanlarda İstatoyu muhafaza eylemek üzere bir itilafname imzalamıştır.(Ajans Forunya).*”¹⁷⁸

Şu’unat başlığı altında yine çeşitli haberlerin sıralandığı ve daha çok önceki haberlerle alakalı olduğunu görüyoruz.

Vekiller meclisinde alınan kararlar beş madde altında verilmiştir:

“*1-Kütahyada tifo hastalığının azalması için miktazi meblağın sarrafına.*

2- Hüdevendigâr vilayeti dahilinde Pazar köyündeki bakır madeninın Reşid Bey ve şirkasına ihalesine.

3- Aşk kazasında vazı maadenin Ahmed Seyyid Efendiye devr ve firagina.

4- Salat kazasındaki fuskat dosud madenin iltizam ve takriatına.

5- Der-sa’adette inşa olunucak hasbihane umumiye ile tevkifhane için tayin olunan mehallere dair müzakirat ceryan etmiştir.”¹⁷⁹

yönünde inmeye çalışması balkanlarda Avusturya ile çatışmasına sebep olmuş, ayrıca Avusturyanın Bosna Hersek topraklarını ilhak etmesi Adriyatik denizine çıkmak istemesi burada aynı amacı taşıyan Sırbistanla çatışmış Birinci Dünya harbine sebep olmuştur. Armaoğlu, a.g.e., s. 36-37.

¹⁷⁷ ‘Tekzip’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 2.

¹⁷⁸ ‘Avusturya-Rusya’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 2.; 93 Harbi sonrasında Balkan devletleri tek tek bağımsız olmuş, Osmanlı devletinin balkan sorunu çıkmıştır. Balkan devletleri arasında bir ittifak Rusya öncülüğünde olmuş, Osmanlı topraklarının paylaşılması konusu devletlerin yoğun siyasi trafiğini oluşturmuştur. Avusturyanın Bosna Herseki ilhakı ve Bulgaristanın bağımsızlığı dengeleri değiştirmiş, iki devletin birliktelikleri İngiltere ve Rusyayı endişelendirmiştir. Ekim 1909’da başlayan görüşmeler Sırp, Bulgar ve karadağ arasında Makedonyanın paylaşılması sözkonusudur. 1910 yılı Sırp kralı Pier Petersburgu ziyaret eder. Burada Avusturya ve Rusya çekişmesi yaşanmış iki ülkenin emelleri çatışmıştır. Slavcı amacıyla Rusya Avusturyayı tutmak istemiş Almanya Avusturyanın yanında yer almıştır. Tarblusgarp ve Balkan savaşları siyaseti belirleyici unsur olmuştur. Enver Ziya Karal, OSMANLI TARİHİ “İkinci Meşrutiyet ve Birinci ...”,a.g.e., s. 287-293.

¹⁷⁹ ‘Meclisi Vükela’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 2.

Bağdata Nizam paşanın kendisiyle götüreceği 37 Subayın rütbe terfilerini bakanlığa bildirmiş ve bazı kişilerin isimleri zikredilmiştir:

“Erkan-ı harbler:Kaymakam Rıza Bey, Rüsam Bey, Cevad Bey.

Piyadeler:Miralay Teyfik Bey, Bekbaşı Saffet Bey, Kol ağası Refik Saib Ali ve Nazif Beyler.”¹⁸⁰

Daha önceki sayılarda Bulgar ve Sırp krallarının seyahatlerine yönelik haberleri burada da verildiğini görmekteyiz.Bu konuda çeşitli Ajanslardan alınan haberlerde kralların ziyaretlerine yönelik ayrıntılar verilmiştir.Haberlerden bazıları şöyledir:

“Belgrad 19 Mart-Sırbistan kralı Petersburg ve Der-sa’adete seyahatlerini müteakip Bulgaristan kralını Karadağ Prensi de Romayı ziyaret eyleyecektir.(Ajans Nasyonel).

Roma 19-Sırbistan kralının gelecek Ağustos ayı tarafında İtalya haneden kralisine ziyaret edeceğini teyit etmektedir.

Sırbistan Kralı hazretlerinin dün sabah saat dokuzda Petersburga müteveccihen hareket eylediği Belgrat seferatı seniyyesinden hariciye nezaretine ba Telgraf işar olunmuştur.”¹⁸¹

Balkanların birleşmesine yönelik fikrini söyleyen talat bey şu beyanatlarda bulunulmuştur:

- *“Balkan ittihadı fikri pek ali bir fikirdir.*
- *Türkiye Bulgaristan Sırbistan ve Karadağ hepsi ne azim bir kuvvet teşkili eder. Fakat Balkan ittihadı bugün birdenbire sahi husule getirmek güçtür. Biz umumen Balkan şüphe ceziresinde sukuneti an samimül kalp arzu ederiz.*
- *Makedonyanın haiz sekun ve terki olması ma’zuz emlamızdır. Çetecilerin maksadı bu sekun ve istiharet amiye ihlal etmekten ibaret olduğundan anlar hakkında ahkamı kanniye tatbikte maztar kalıyoruz.”¹⁸²*

¹⁸⁰ ‘Bağdada Gidecek Zabitan’, *Yeni İkdam*, Numara 8,1910, s. 2.

¹⁸¹ ‘Bulgaristan ve Sırbistan Krallarının Seyahati’, *Yeni İkdam*, Numara 8,1910, s. 2.

¹⁸² ‘Talat Beyin Beyanati’, *Yeni İkdam*, Numara 8,1910, s. 3.; Balkan ittifakı Yunan-Bulgar Sırp-Bulgar ve daha sonra diğer balkan devletlerinin anlaşması sözkonusudur. Karadağ ittifaka katılmış

Türkiye ile Rusyanın yakınlaşması sözlönüsü olmuş, hasta adam olarak nitelendirilen Osmanlı devletinin paylaşılması hevesinde olanlar için balkan birleşimi gerçek şeklini alır fakat Osmanlı devleti Rusyanın dostluğuna inandığını beyan etmiştir.

“Feraye Perase” gazetesinin bu konudaki beyanı kayda değer bilgiler içermektedir:

“İstanbul en çok hatırat-ı siyasiyesi malik şehirlerindedir. Devlet-i osmaniye nin paytahtı bu hususda yalnız Kudüs ve Roma ile kabil kıyas olabiliyor. İstanbulun soruları dahilinde şimdiye kadar hadisat mühimme-i siyasiye ceryan etmiş eski Roma ve Yunan hükümdarları hüküm sürmüştür. Mamafih İstanbul şimdiye kadar görmediği bir manzureyi yakında görecektir: Kral Ferdinand bir iki gün sonra zat-ı şahaneyeye misafir oluyor. Bu bir vakaa fevkaladedir. Eski Bulgaristan zamanında böyle Bulgar Çarları Türkiye Saltanatlarına karşı daima cenk ve cedal üzere bulunurlar idi. Şimdi ise bir Bulgar çari refikasıyla beraber güya hükümdarına misafir oluyorlar...”¹⁸³

Vergilerle ilgili haberde istibdat ile Meşrutiyet dönemleri karşılaştırılmış ve zengin ile fakirlerin istibdat döneminde aynı oranda vergiye tabi olmadığı görülmektedir.¹⁸⁴

savaş hazırlığında bulunuyordu. Osmanlı devletiyle erken münasebeti Bulgaristanı rahatsız etmiş, Yunanistan ve Sırbistanın Makedonya topraklarını paylaşma sorunu mevcuttu. Karadağ daha çok Bulgaristandan yana olmuştur. Sırbistan Bulgaristanla 27 Eylül 1912 antlaşma sağlamış Karadağla yapılan bu antlaşma balkan ittifakı tamamlanmış bu sırada balkanlarda huzursuzluk artmış ittifak güçlenmiştir. İngiltere ve Fransa Afrika ve Ortadoğuda İtalya Trablusgarpta ve Avusturya Bosnada etkin rol oynamış balkan savaşlarının çıkmasında etkili olmuştur. Bu süreçte Almanya ve Avusturya balkan iradelerinde ağır kaldıkları görülmüş fakat cesaret vermişlerdir. Zeyrek, a.g.m., s. 87-98.; 19.yüzyılda Emperyalizm ortaya çıkmış sömürgecilik başlamıştır. Osmanlı devletinin zayıflaması ile Avrupa devletleri paylaşmak istemiş, 1908 Bosna Hersek bunalımı 1905 Japonya-Rusya savaşı boğazlar meselesi 1907 yılında Rusya-İngiltere ittifakı olmuş, 1908’de Reval görüşmeleri olmuştur. Bosna Hersek işgal edilmiş Avusturya ve Almanya da karışmış oluyordu. Trablusgar savaşı İtalya ve Rusyayı yakınlaştırmış ve balkan savaşlarına neden olmuştur. 1908’de bağımsız olan Bulgaristan etkin rol almaya başlamıştır. Balkan devletleri Osmanlıdan kalan mirasta anlaşamadıkları için kendi aralarında savaşmaya başlamış balkan savaşları gerçekleşmiştir. Çözülemeyen bu sorunlar Birinci dünya savaşına sebebiyet vermiştir. Sander, a.g.e., s. 167-172.

¹⁸³ ‘Cavid Beyin Beyanatu’, *Yeni İkdam*, Numara 8,1910, s. 3.

¹⁸⁴ Osmanlı devlet son dönemlerinde ekonomide dışa bağımlı olmuş, batılı seviyeye ulaşmak için iktisadi-mali bağımsızlığı gerekmektedir. Vergi sisteminde ilk kuruluşun itibaren islam hukuku uygulanmış, şeri ve örfî şeklinde alınmıştır.Tanzimat döneminde başlayan mali reformlar meşrutiyet döneminde değişmiştir.Aşar Ağnam, Cizye gibi vergiler cumhuriyet dönemine kadar varlığını sürdürmüştür.Meşrutiyet döneminde vergiler Temettü adıyla toplanmış dönemin gelir vergisi olmuştur. Yabancılar kapitülasyonlardan dolayı vergiden muaftı. 1860’larda Meşrutiyete kadar arazi ve binalar tek bir emlak vergisi içinde vergilendirilmiş, 1910 yılında bina vergileri

İstanbul toprağını dünyada en önemlilerinden olduğu fakat sadece belli yerlerin değerleri arttığı belirtilmiştir. Bu yerlerin “*Yalnız sirkeci yeni camii balık pazarı sultan hamamı cihetleri haiz terki olmuştur.*”¹⁸⁵ Bunun sebebinde ticaretin buralarda yoğunlaşmış olmasıdır. İstanbulun gelişmesi halinde vergilerde de değerlendirme olacağı aşikardır.

Yunanistandan alınan Telgraflarda halkı ile askerın çatışmasından bahsetmektedir. Teselyadaki çiftlik sorunu burada da bahse konu olmuş, Osmanlı elçisi ve ordunun tasfiyesi ile ilgili gazeteler haberler yayınlamıştır:

“Atina 19-Osmanlı sefiri Nabi Bey, Teselyadaki çiftlikler meselesi hakkında Yunanistan hükümetin verdiği cevapta ita edilen teminata beyan memnuniyet eylemiştir.

Atina 19-Ordunun tasfiye ve tensik için 200 zabt tarafından harbiye nezaretine verilen bir istid'anamenin suretini gazeteler neşr eylemektedir. (Ajans Dö Kostantinapol).

*Atina 19-Kabine Der-sa'adet seferathanesinde tebdilat azime icrasına kara vermiştir. Bir iki gün tarafında yeni memurlar tayin edilecektir. Mösyö Romanos pars Ganadivos Londra setrayet Berlin korumilos viyana Panas Roma seferatlarına tayin edilmişlerdir.”*¹⁸⁶

Balkan hükümetlerinden verilen haberlerden Makedonyada istanbuldan özel bir trenle çıkan askerın yolda başından geçenleri dile getirilmiştir.

Selanik merkezli “Osmanişir lovid” gazetesinin beyanında:

“Şehri halk on birinci günü Der-sa'adetten tren mahsule hareket eden 330 efrad-ı cedidede yolda icra edilen ta'mirat hasebiyle demir hisar istasyonunda

Müsakkafat adıyla düzenlenmiştir. Meşrutiyet döneminde Meskukat, Damga, Mahkeme, Tütün, Tuz, Barut, Posta gibi diğer vergiler de mevcuttur. Eroğlu, a.g.m., s. 57.64.

¹⁸⁵ ‘Emlak Verisi Neile Tezayid İder’, *Yeni İkdam*, Numara 8, 1910, s. 3.

¹⁸⁶ ‘Yunanistan Havadisi’, *Yeni İkdam*, Numara 8, 1910, s. 3.; 19.yüzyıl düzeni tipik azınlıkları koruma metni Yunanistanın Teselyayı topraklarına katması yükümlülükler getirmiş, 24 Mayıs 1881 İstanbul uluslararası sözleşme imzalanmış, Osmanlı Yunan arasında yeni sınırları tayin etmiş, Müslümanların yaşamları onur ve dinleri çiftlikleri meraları Ormanları vakıf mallarının korunması zorla toprak sattırılmaması dini özgürlük vatansızlık ortamının engellenmesi şeklinde 18 maddeden oluşmuş ve iki ülke tarafından onaylanmıştır. Oran, a.g.e., s. 34-35.

tevkife mecbur olmuş ve siroz manukası dahilindeki tabur merkezlerine taksim olunmuştur.

Polirozda bir jandarma mefruzesi kapodan haculaki ve heraklı çetelerine tesadüf etmiş ve orada bir müsademe vuku'a gelmiştir. Müsademe içine bir müddet imtidad eylemişse de şakiler akşamın havalinden bilade istifade firar etmişlerdir. Yalnız kapdan Heraklı hayan derdest olunabilmiştir.”¹⁸⁷

Ziyaretlere ilişkin resmi geçitlerde taburların vaziyetleri belirtildiğini görmekteyiz. Miğfer, Balata ve Sarı çizmelerle icrasından söz edilmiştir. Bunun yanında bazı bakanlarına devlet nezdinde nişan verildiği beyan edilmiştir:

“Dahiliye nazırı Talat maliye nazırı Cavid Bey Efendiler ile ma'ruf nazarı emrullah ticaret ve nafia nazırı halacıyan efendilere ve mabeyni hümayun baş katibi Halid Ziya Beyefendiye birinci rütbeden mücedidi nişan-ı zışanı ihsan buyrulmuştur.”¹⁸⁸

Bu dönemde Avrupaya yapılan seyahallerin çok olduğunu görmekte ve bu ziyaretlerden alınanların Osmanlı devletine kazandırılması sözkonusudur. Tıp fakültesi ve Haseki hastanesi müdürlerin seyahatleri dile getirilmiştir:

“Tıp Fakültesi reisi Oparatör Cemil ve Haseki nesahati hanesi sertibi ve Oparatör Ahmed Nureddin Beyefendiler Avrupa seyehatinden Der-sa'adete havasilat etmişlerdir.

Tıp Fakültesine ait olma üzere bütçeden mahsus on bin lira ile Haydar Paşada yeniden (Paviton) ve (Yoli kolinik) daireler inşası mahzeninden bahs ile mezkûr mebaniyetin İstanbulda tesis temini havi olarak talebeyi tıp cemiyyeri tarafında ma'rif nezaretine bir istid'a name takdim kılındığı müstehaptır.”¹⁸⁹

Müslüman bir kızın kaçırılması ve Cem Gaffur etrafında toplanan halkın askerle çatışmasıyla Rusçuk sorunu Bulgaristan gazetelerine yansımıştır. Karşılıklı yaralıların olduğu olay halk tarafından protesto edilmiş Bulgaristandan birtakım subay ve memurların İstanbul ve selaniğe gönderildiği “Reç” gazetesi beyanında yer almaktadır:

¹⁸⁷ ‘Makedonya Havadisı’, *Yeni İkdâm*, Numara 8, 1910, s. 3.

¹⁸⁸ ‘Nişan’, *Yeni İkdâm*, Numara 8, 1910, s. 3.

¹⁸⁹ ‘Operatör Cemil ve Nurettin beyler’, *Yeni İkdâm*, Numara 8, 1910, s. 4.

“Dahiliye nazırı takif fayton ile Sofya sokaklarını gezip ahaliyi karşı bir nümâyış icra ettiğini ve hiçbir kimseden havf ve ihtiraz eylediğini gösterdiğini müsvakan rivayet olunmaktadır. Dahiliye nazırı Gospodin tekalif kabiye heyetinden ve Demo Krat partisinden bütün bütün haraç edilmesi için de demokratlar tarafından reis nazır Gospodin Molifona birçok telgrafnamler ve mektepler gönderilmiş olduğunu “revç” gazetesi namader demokrat mebuslarının berisinden aldığı ma'mulat üzerine yazıyor.”¹⁹⁰

Bu hadise “Osmanişir lovid” gazetesi tarafından da yazılmıştır:

“Sofya 19 Mart-Ruscuk hadisesini protesto etmek üzere yarın bir miting akd edilecektir. Polis idaresi neşr edildiği bir beyannamede sokaklarda icra mümâyış edeceklerin asi ad olacağını ilan etmiştir. Hükümet memurin inzibatiye şimdiden tedabir ihtatiye tevsil etmişlerdir. (Osmanişir Lovid).”¹⁹¹

Müslüman kızın teslimiyle alakalı öğöründe bulunan “Divanobin” gazetesi beyanında: “Ruşçuk 19 Mart-Ruscuk belediyesi reis mu'avini Hüyesin Bey ile izaden Hüsnü Efendi malum olan müslüman kızını tahiri ve talep etmek üzere dünkü gün Romanya kasabalarından bir köye gitmişlerdir. Bunlar ihtimal ki kızı alıp oyununa teslim etmek isteyeceklerdir.”¹⁹² Görüşünde olmuştur.

Bulgaristan reisi bakanı “Çayık” gazetesi muhabiri Mösyö Molinofa verdiği röportajda Rusya ve İstanbul ziyaretleri hakkında fikrini beyan etmiş amaçlarının sadece bundan yana olduğunu şu sözlerle cevap vermiştir:

“O kadar dedikoduya ba'as olan Petersburg ziyaretimiz asla bir niyet hariciyana ile vuku' bulmamıştır. Bizi sevmiyenler bu gibi hissiyat ile mütehhis olduğumuz aşağı ediyorlar. Rusyada icra ettiğimiz seyahat yalnız salh ve asayiş

¹⁹⁰ ‘Sofyada Metingallerin Tesirati’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 4.

¹⁹¹ ‘Ruşçuk Hadisesi’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 4.; Rusçuk 1388 yılında Türk hakimiyetine girmiş ve hızla gelişim göstermiştir. 16.asırda nakliye,ticaret ve askeri açıdan bölgenin merkezi olmuştur. Mithat paşanın Tuna valiliği sırasında yıldızı parlamış, Bulgaristanın bağımsızlık fikriyle adil bir idare şekli yolunda adımlar atılmış, 1864 Tuna vilayeti kurulmuş ve Rusçuk buranın merkezi olmuştur. Vilayet matbaaları kurularak şehirde Türk ve Bulgar gençlerin eğitimi öne sürülmüş, ilk defa Tuna gazetesi neşredilmiştir. 18.yüzyılda Osmanlı-Rus savaşından sonra önemli hale gelmiş ve Rusyanın bundan sonra balkanlar üzerindeki görülen etkisiyle değer kazanmıştır. Rusçuk Osmanlı devletinin kuzey topraklarını koruması açısından önemli bir yerdir.93 harbi sonrasında ağır hasar görmüş ve 1878’de Edirne antlaşmasıyla Bulgaristanın eline geçmiştir. Meşrutiyet dönemi ve balkan savaşları sürecinde Osmanlı-Bulgaristan-Rusya üçgeninde kalmıştır. Topal, a.g.e., s. 1-4.

¹⁹² ‘Müslüman Kızın Tahrisi’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 4.

idamesini temin içindir. İstanbulda aynı maksad ile gönderiyoruz. Benim fikrime kalır ise bu son zamanlarda hükümdarlar ve rical siyaseti arasında vuku' bulan bütün mülakatlar yalnız salh ve müsalemeti temin ve devletler beyninde münasebet ihvatgarane tesis içindir. Hiçbir devlet adamı şu sırada salhi ihlal etmek istemez şimdiki Bulgar kabinesi muharebe taraftarı değildir. Bilakis böyle bir politikayı var kuvvetiyle reddeder kralın istanbula gidip silapor olduğumuz temin etmesi med'amı isbata kafidir. Bazı bedhavahtar Viyanadan istemediğimizi eda ettikleri ise de doğru değildir. Biz berayı tezaket kont dernatol kartlarımızı bıraktık. Adetimiz de ise viyanada bulunuyor idi. Hakikat bundna ibarettir.”¹⁹³

1909 yılında londrada yayınlanan yazının tercümesinde Osmanlı devletinin borçlanmasına yönelik bilgiler verilmiştir.1910 yılında padişahın iradesinde Meclisi Mebusanca kabul edilen borçlanma antlaşmaları dile getirilmiştir.Teminat olarak haliç ile sahil arasında inşa edilecek köprü gelirleri ve paşabahçedeki petrol depoları verilmiştir.Köprünün haftalık gelirleri Türkiye milli bankasına teslim edileceği faizlerin altı ayda bir haziran ve aralık aylarında ayrıca damga ve benzeri vergilerden muaf edileceği İngiliz lirası olarak Türkiye milli bankasına verileği beyan edilmiştir.Borçların takside bağlandığı hisse almak isteyenler için de ilan edilmiştir.Yazı ve taleplerin dağıtım yerleri ise sıralanmıştır:

“Londrada be-reyna biraderler ve şerekesi (8 pişhovis kiyet Veydin) ile Türkiye milli bankası (50 korun hil) Der-sa'adetde Türkiye milli bankasıdır.

Kayd ma'mulatu nihayer 11-24 Mart 1326-1910 tarihinde Perşembe günü hitam verilecektir. Londra 21 Mart 1910.

Ta'rifnameden zikr olunduğu vecihle Der-sa'adet şehri emanetinden Türkiye milli Bankasına mevrud tezkirenin suretidir.”¹⁹⁴

¹⁹³ ‘Bulgar Reisi Nazırı İle Mülakat’, *Yeni İkdam*, Numara 8,1910, s. 4.

¹⁹⁴ ‘Şehr-i Emaneti İstikrazı’, *Yeni İkdam*, Numara 8,1910, s. 4.; Bozulan mali durum 1768’den sonra savaş masraflarının binmesiyle de daha da kötü olmuş ve yeni gelir kaynakları aranmasını mecbur kılmıştır. Esham sistemi denenmiş istenileni veremeyince Abdülmecit döneminde 1839 da kağıt para kaime çıkartılmış el yazısıyla hazırlanması sahteleri çıkmış ve 1842’de yerine matbuaları çıkarılmıştır. 1858-59 ve 1862’de devam edilmiş, 1871’de Der-se’adet tahvilat borsası nizamnamesi çıkarılmış, 93 harbinde iç istikrazlar artmış galata sarrafları ve Osmanlı bankasından 10.000.000 altın borç alınmıştır. Dış istikraz olarak ilk defa kırım savaşında dış borç alınmış, 1787 savaşı durumu daha da kötü yapmış altın gümüş işlenmesi yasaklanmıştır. 19.yüzyılın ilk yarısında 93 harbinin masraflarıyla bütçe açığı olmuş, 1854’te alınan %6 faizli 5.000.000 sterlin için mısır gelirleri garanti gösterilmiş 1855’te aynı miktarda istikraz alınmış, 1875’te devlet ödeme gücünü

1900 yılı yüzde beş faizli borçlanmanın belediyece alınan Kasım 1909 tarihli kararı ve meclisin 28 Ekim tarihli antlaşmasını onayı padişahça onaylanmış, 9 Şubat 1910 kararlar tedavüle koyulmuştur. Borçlanma faizi yüzde beş olup elli yıllık sürede senede yüzde yarım ödenerek bitirileceği belirtilmiştir:

*“İstikrazın faizi yüzde beş olup reis Almal ile müsteban tenakız etmemek üzere tahsis olunan senevi yüzde yarım itfa akçesiyle elli sene zarfında işbu istikraz imha edecektir. İstikraz tahvilatıyla kuponları ali nihaye her dürlü vergi damga ve rüsum saire osmaniden muaf tutulacaktır.”*¹⁹⁵

Teminat olarak verilen haliç köprü geçişleri ve paşabahçedeki petrol kuyuları gelirleri Türkiye Milli bankasına teslim edilmesi kararı mevcuttur. Fazla ödenen paraların iadesi söz konusudur.

Haliç köprüsünün dört senelik satış oranları şu şekilde olmuştur:

“1321 1905-1906 lirayı osmani 59335

1326 1906-1907 “ 57503

1323 1908-1907 “ 59389

1324 1908-1909 “ 61050

*Vasşyetş senevi lirayı osmani 59319”*¹⁹⁶

Petrol depolarının gelir satışları oranı ise:

“Ağustos 1320-1903 ile Temmuz 1321-1905 lirayı osmani 12442 Ağustos 1322-1906 ile Şubat 1323-1908 (on dokuz aylık varadet) lirayı osmani 19683

kaybetmiş, Ağnam vergisi dahi teminat gösterilmiştir. 20 Aralık 1881’de Muharrem kararnamesi yayınlanmış, İstanbul ve Osmanlı bankası gibi bankaların buhranına sebep vermiştir. Avrupa devletleriyle müzakere edilmiş rüsumu sitte denilen tuz tütün ispirto,pul,ipek ve balık resimleri ile dış borçlar Duyunu umumiyeye bırakılmıştır. 1881-1914 arasında 26 istikraz yapılmış istikrazın yapıldığı devletlere verilen adli mali ve iktisadi imtiyazlar istikrazı başarısız kılmış Duyunu umumiyeye cumhuriyetten sonra kaldırılmış ve borçlar da bundan sonra ödenmiştir. Kütükoğlu, a.g.e., s. 546-550.

¹⁹⁵ ‘Türkiye Milli Bankasına’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 4.; Türkiye milli bankası 1908 devriminden sonra ittihat ve terakki partisinin iktisatta millileştirme politikasına bağlı olarak kurulan milli şirketler grubunda yer almaktadır. Nisan 1909 tarihinde kurulan bu bankanın amacı milli ticaret ve sanayii, madenciligi kamu hizmeti ve yatırımları teşvikti. Ayrıca bu banka iskonto, avans, kredi, tahvil ve hisse senedi ihracında bütün emisyon işlerini de sürdürecekti. Aslında banka Osmanlı-İngiliz ortaklığı şeklinde olup sermayesi 1.100.000 osmanlı lirası öngörülmüştü. Sir Henry Babington Smith, Sidney, Hüseyin Cahit bey Ahmet Cemal bey, Nail Bey gibi kişiler görev yapmaktaydı. Biltekin Özdemir, *Osmanlı Devleti Dış Borçları*, Ankara, 2009, s. 41.

¹⁹⁶ ‘a.g.h.’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 4.

Mart 1324-1908 ile Şubat 1324-1909 lirayı osmani 13557 yekün 59948

Vastisi senei lirayı osmani 13047.”¹⁹⁷

Dönemde Ermenilerin “Taşnak” partisi¹⁹⁸ tarafından Beyoğlu Ermeni kilisesinde¹⁹⁹ bir miting düzenlemiş Edirne milletvekili Rıza Tefvik bey burada bir açıklama yaparak federkarlık yaparak insanlık için yardımda olunacağı belirtmiştir. Ölüm haberinin verildiği bölünde manastır vali süvarilerinden emekli Abdülkerim paşa hastlıktan vefet ettiği belirtildiğini görmekteyiz:

“1880’lerin başında olan olaylar Ermeni meselesi üzerinde etkili olmuş 1887’de İsviçrede Hınçak komitesi toplanmış ve Ermenistan devletini kurmak amacıyla olmuştur.İstanbul, İzmir ve Halep gibi birçok yerde şubesi olmuş faaliyetlerde bulunmuştur.1890 yılında Taşnaksutyun komitesi kurulmuş Hınçak komitesinden daha kapsamlı çalışma amaç edinmiş, Rusya ile iş birliği içerisinde olmuştur.Kilise tarafından desteklenmiş toplanan paralarla silah alınmış, 1890’da Erzurumda isyan çıkartılmış dikkat çekmiştir.Büyük devletlerden destek gördüler ve Doğu Anadolu da terör faaliyetlerine başlamışlardır.1896’da Vanda gösteri olmuş aynı yıl Osmanlı bankasına baskın düzenlemişlerdir.Meşrutiyet döneminde mecliste temsil hakkı bulan Ermeniler tansiyonu düşürmüş fakat gizli misyoner hareketler devam etmiştir.31 Mart vakası sonrasında Adanada isyan etmiş ve basırılmıştır.

¹⁹⁷ ‘a.g.h.’, *Yeni İkdam*, Numara 8,1910, s. 4.

¹⁹⁸ Taşnak partisi Ermenistanın bağımsızlığı için 1890’da kurulmuş, Ermenice Daşnaksutyun yada Taşnaksutyun olan Ermeniler arasında aktif bir siyasi partidir. Federasyon özelliği taşıyan parti Rusya ve Türkiyede Ermenilerle ilgilenen grupları vardı.Partinin sevk ve idaresi Cenevrede bulunan gizli bir büro tarafından idare edilir yada bazı görüşlere göre parti merkezi Trabzon ve Tifliden idare ediliyordu.1891’de cemiyetin yayın organı Droşak gazetesi yayın hayatına başlamıştır. 1894 yılında patinin aldığı kararlarda Ermenistanın bağımsızlığı amacı olmuş ve bu amaçta ihtilal grupları oluşturmak savaşçı grupları halkın ihtilal ruhunu canlı tutmak halkın silahlanmasını sağlmaq müesseseleri yağmalamak Anadoluya insan ve silah göndermek gibi yöntemlere başvurmuştur. Görev disiplin ve tüzüklerinde genellikle bu uğurda yapılacakları öngörmüştür. Halil Özçavlı, ”Ermeni Milliyetçilik Hareketlerinin Doğuşu Taşnak-İttihat ve Terakki İttifakı”, *Ermeni Araştırmaları*, sayı: 41, 2012, s. 141-190.; Taşnaklar milliyetçi Ermeniler olup Ermenistan devletini kurmak için 1890’da kurulmuştur.Ermenileri Osmanlıdan kurtarmak için faaliyet göstermiş Tifliste idari merkez kurmuştur. Osmanlı topraklarındaki direnişi tek elde toplamak amacıyla olmuş, Cenevrede bulunan Hınçaklarla beraber hareket etmişlerdir. 1894 sonrası silahlı mücadeleye başlamış, 1919’da kongre düzenlenmiş ve bağımsızlık bildirgesinde bulunmuştur. Taşnaklar günümüzde de etkinliğini devam ettirmektedir. Sedat Laçiner,”Türkler ve Ermeniler”, *Bir Uluslararası İlişkiler Çalışması*, Anlara, 2005, s. 303-309.

¹⁹⁹ Tanzimatla başlayan dönemde Osmanlı halkı ve gayrimüslimler seslerini duyurmaya başlamış ve yönetime katılmıştır.Ermeni kilisesi özerk bir duruma gelmiş, 1847’den beri patriğin dini ve dünyevi konseye sahip olmuş, Muhtar bir yapı istenilmiştir. Asıl amaç kilisenin bağımsızlığı ve muhtar bir Ermeni toplumdur. 19.yüzyılda Ermeni nüfusuyla alakalı Ermeni mebus seçimlerinden anlaşılmiş, Doğu Anadolu da genişçe bulunmuşlardır. Ahmet Oğuz, *Hoşgörü Toplumunda Ermeniler*, cilt I, Erciyes Üniversitesi I.Uluslararası Sosyal Araştırmalar Sempozyumu, Erciyes Üniversitesi, 2007, s. 239-256.

*Balkan ve Trablusgarp savaşları Ermeni lehine olmuş Birinci Dünya savaşında beynelminel sorunu halini almıştır.*²⁰⁰

Mekke'de çıkan bir haberin doğruluğu yeniden verildiği haberde Hacda bulunan kişilerden bin kadar kişide çiftçi ve izanteri hastalığından vefat ettiğini konu edinen “Seda-ı Millet” gazetesi verdiği ihmal edildiği haberde hicaz vilayetinden cevap verilmiştir:

“Cevaben virud eden Telgrafnameler meline nazaran mezkur hastalıklardan vaki' bulunan ve fiyat hiçbir zaman dermiyan olunan miktar baliğ olduğu ve geçen 325 senesi zarfında çiçekten vuku'a gelen ve fiyat mecmu'un 737 dizanteri ve fiyatı 621 neferden ibaret bulunduğu ve mamafih vesait mevcude ile tedabir sıhhiye son derece i'tina edilemekte olduğu cihetle pek ziyade masalgali olan tesriyat vakanın bu suretle tashihi beyan olunur. (İstihbarat kalemi).”²⁰¹

“Sabah” gazetesi 4 Şubat 325 senesi haberinde lande dağının kuzeyinde oturan iki aşiretin husumeti olduğu arasında çıkan olaya askerinin müdahalesi olduğu bir askerinin ölü ve birinin yaralı olduğu bilgisi leban mutasarrıflığından resmi olarak yalanlandığını haberde:

“Varid eden cevapta beşeri vahiden za'ran karyeleri ahalisinden bir kişinin seker haliye bit-teza maktulen vuku' vefatlarına mebni derhal ta'kibat kanuniye icra kılınarak uygunsuzluğa meydan verilmediği ve hadise-i müdehale olduğunda kat'iyen bi asl ve esas olduğu bildirilmiştir.”²⁰²

Edebiyata dair ilanının verildiği haberde yazar Hüseyin Rahmi beye ait “Şıpsevdi” adlı romanın tanıtıldığı ve yazarın son eseri olduğu ve tavsiye edildiği bildirilmiştir:

“...Beyan hacet yoktur ki bu zat kendisine mahsus bir uslubda yazdığı romanlarla memleketimizde tefrid etmiştir. Rahmi Bey eserinde ismini yazmamış olsun bile bunda bir sahife okumak kitabın Rahmi Bey tarafından kaleme alınmış olduğu hüküm ve tayine kifayet eder. Kendisi adeta Türkiyenin polada okuludur. Bu

²⁰⁰ Mehmet Saray, *Ermenistan ve Türk-Ermeni İlişkileri*, Ankara, 2005, s. 40-54.

²⁰¹ ‘Tashih’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 5.

²⁰² ‘Tekzib-i Resmî’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 5.

kere kitap şeklinde tab' olunanlarla (Şıpsveği romanı) mumâ ileyh en son eserdir. Gayet nefis bir suretle bastırılmıştır. Mütelaasını tavsiye ederiz."²⁰³

"Şıpsveği romanı 1901 yılında alafranga adıyla ikdam gazetesinde çıkmaya başlamış ancak sakıncalı görülerek yayından kaldırılmıştır.1909'da Şıpsveği adıyla Sabah gazetesinde yer almış, 1911 yılında kitap haline getirilmiştir.Körü körüne batılılaşmayı ele alan Meftun bey tiplmesiyle yer almış karakter ürünüdür.Romanda olayların üzerinde çok durulmadığı Meftun bey ve ailesinin başından geçen komik olayları işler.Tanzimatla beraber başlayan batılılaşma çabasının yanlış yönlerini öne sürmüştür.Batılılaşmaya karşı olmadığı amacının batılılaşmayı zevzeklik, hoppalık ve cehaletle karıştıranları anlatmak olmuştur."²⁰⁴

Çeşitli ilanların verildiği bölünde doğu demiryolları borç senetleri borçlar idaresinde 1910 yılı osmanlı bankasında edilecek memurlara ilişkin haberde:

"Şark demir yolları tahvilatının 241'inci karaisi Der-sa'adette Duyun-ı umumiyenin Osmaniye idaresinde 17-30 ve 18 -31 Mart 1910 tarihine masadif olan iki mazar aleyhinde üç buçuk maliye ve nafta nezareti celileriyle Bank-ı osmani idaresinden azam olunacak memurlar müvacehesinde keşide edileceği ilan olunur. 3"²⁰⁵

Diğer sayılara nazaran gazetenin bu sayısında beşinci sayfada verilen borsa haberi verilmemiş ve ilan haberleri bu sayfadan başladığını görmekteyiz.Hanımlara

²⁰³ 'Şıpsveği', *Yeni İkdam*, Numara 8,1910,s. 5.; Hüseyin Rahmi Gürpınar 1864 yılında İstanbul Ayaşpaşada doğar, Babası Mehmed Said paşa Annesi Sıdıka hanındır.Fransızca dersleri almış, Adliye nezaretinde görev yapmıştır.II.Meşrutiyet sonrası kendini edebiyata vermiş, TBMM V.ve VI. Dönemlerinde milletvekilliği yapmış, 1944 yılında vefat etmiş, erken yaşta yazarlığa başlamış, 1894 ikdam gazetesinde mütercim ve muharrir olarak çalışır. Hikaye, Roman ve diğer edebi türlerde eser vermiş, 1899'da ilk büyük eseri mürebbiye 1901'de ise batılılaşmayı yanlış anlayan ve onu sadece şekilden ve modadan sayan sayan Mehtun bey karakteriyle Şıpsveği eserini neştermiştir. Dönemi kitaplarına yansımış birçok tiplleme göze çarpmaktadır.Sade bir dilden yana olmuş, batılı yazarlardan etkilenmiştir.Eserlerinde kadını ve ahlaki işlemiş, Şıpsveği, Mürebbiye, Gülyabani, Hakka sığındık, Utanmaz adam, Kadınlar vaizi, Katil buse, Bir kadının intikamı gibi birçok roman, hikaye, tercüme gibi eserleri vardır. Önder Göçmen, "Hüseyin Rahmi Gürpınar", *TDV İslam Ansiklopesi*, C.XIV, İstanbul, 1987, s. 324-326.

²⁰⁴ Mehmet Çelik, "Hüseyin Rahmi Gürpınarın Mürebbiye ve Şıpsveği Romanlarında Yanlış Batılılaşma", *Türkiye Mecmuası*, cilt: 23, İstanbul, 2013, s. 27-36.

²⁰⁵ 'Şark Demiryolları Tahvilatı', *Yeni İkdam*, Numara 8,1910, s. 5.; 1910 yılı Soma-Bandırma demiryolu bağlantılı Alaşehir-Afyon hattının yapımını üstlenen şirketten yapılacak demiryolunun gelirleri karşılık gösterilerek yapılan sözleşme uyarınca 1.712.304 lira net hasılat 1.489.000 lira tutarında borç alınmıştır. Özdemir, a.g.e., s. 93.

yönelik verilen ilanda Burhaneddin bey ve kampanyası ²⁰⁶ başlıklı haberde Beyoğlu birinci hukuk dairesince haciz ve faiz icraati bilgileri aktarılmıştır.

İstanbul ticaret odalarının ilanları mevcut olup örneğin iflas haberinde iflas edenin zimmetinde alınacaklar için ilan edilmiştir:

“Sultan hamamında mesud hanında on numaralı odada sakin iken ikinci muhakeme-i ticaretden iflasına hüküm olunmuş olan kağıtçı Sadareddin Efendi zimmetinde alacağı isbat veya muvekkiten kabul ve kay itdirilmiş olan alacakların kanunnamenin ticaretin 311 ve ati veli eden maddesi mevcubunca müfellis tarafından teklif olunacak konkurdaton müzakeresi için üç yüz yirmi altı senesi Martın on altıncı Salı gününde muhakeme-i mezkurenin iflası odasına gelmeleri ilan olur. Joj Komiser.”²⁰⁷

Kartal icra memurluğu merkezli haberde tarla satışları ilanları ve oranları verilerek talep edenler için bildirilmiştir:

“135 numarada Tuzla karyeli ... söylenen karye-i mezkurde Akmanastır mevkiinde demekle bir kıt'adan dört devm müstegal tarlası altı yüz guruşta ve 402 numarada Arn karyeli Hacı Lütüfî Bey zevcesi Anliyeb hanımın karye-i mezkurde ferman çiftliği mevkiinde altmış dokuz rab'i hissa tarlası on iki bin guruşta 688 numarada Kartal kasabasında Ahmed Nedreddin oğulları Ahmed ve Süleyman Agaların kasaba-i mezkurede cami' sokagında iki yüz yetmiş zira 'a müstegalarsaları bin beşyüz guruşta talebeleri uhdesinde tekrar ederek muvakkat karar daireleri keşide kılınmış, ederken yüzde beş zan ile talep olanların tarih ilandan itibaren otuz birinci gününe kadar Kartal icra dairesine müracaat eylemeleri ve yevm i mezkure

²⁰⁶ II.Meşrutiyet Döneminde tiyatrodaki ilk ciddi ve uzun ömürlü topluluğu Burhaneddin Tepsi topluluğu olmuş ve konuyla alakalı Burhaneddin beyin kaleminden Alemdar Yalçın şöyle yansıtmıştır:”1908 senesi meşrutiyetin ikinci ayında paristen muallim silvenin konservatuvardaki devam ettiğim sınıftan çıkıp istanbula geldim.İstanbul şehri emaneti bana tepe başındaki elyevmi şehir tiyatrosu idare müdüriyeti tarafından işgal olunan odaları vardı.Benim ricam üzerine müze müdürü Hamdi, Recayizade Ekrem, Teyfik fikret, Hüseyin Cahit Mehmet Rauf, Ahmet Hikmet vesair bazı tiyatro muhipleri tarafından bir heyeti edebiye teşkil olundu ve derhal kumpanyanın tesisiyle işe başladım.Bunların hepsi benim namıma ve benim için yapıldı.ahalimiz tarafından büyük tezahüratla karşılandım.bundan sonra muvahhit Ertuğrul Muhsin ve İ.Galip kumpanyama geldiler.Kendilerinin de itiraf ettikleri veçhile aile çocuklarından mürekkep ilk tiyatro kumpanyasını yaparak memleketimizde en büyük inkılabı yaptım ve yine bundan(19) sene mukaddemde (1922) yine ilk Türk hanımlarını sahneye ben çıkardım.” Alemdar Yalçın, II.Meşrutiyette Tiyatro Edebiyatı Tarihi, Ankara, 2002, s. 32.

²⁰⁷ ‘İlan-ı Resmi’, Yeni İkdâm, Numara 8,1910, s. 5.

saat altı taddelerinde ihale-i katiyesi icra kılınacağı cihetle mevaki' mezkuredede ve memuri müvacehesindehazır bulunmaları ilan olunur."²⁰⁸

Yerli mallara yönelik ilanlarda vatan malları başlığı altında fabrika ürünleri ilan edilmiştir. Hereke fabrikası ürünleri askeri ve sivil olarak mevcut olup taksitli satışların olduğu bilgisi de verilmiştir. Daha önceki sayılarda aynı haberin tekrar ettiği görülmüştür:

"Hereke fabrika-i hümayunun eminönünde Bahçe Kapısındaki 55 numaralı terzihanesine hereke malı ve halis ve gayet metin nefis ve meveddiye muvaffak kaşmirler" aşıklar, çukalar ve her nevm kstümlerinin son mevde hazır ve ıslamlama çocuk ve erkan elbiseleri firuhat edilmekte olduğu gibi ısmarlama kayet mükemmel askeriye elbiseleri imal edilmektedir. Bundan malı muhtereme teshilat olmak üzere mu'ter kefilrai edildiği taktirde taksit ile dahi ma'mule yapılır bir zinhane-i ziyaret edenlerce gem memleketimiz için medar-ı iftihar olan nefis kamaşlar görülmüş ve hem müşterilere ne kadar suhulet gösterilmekte ve celp memnuniyetlerine çalışmakta olduğu tebeyyün yeni postahane itsalindeki deposuyla şehzade başındaki şubesinde ve eserablıkları ve halis yün çorablar kanyla mendiller enva'i şayık ve kazmirler ve çoraplar bulunur."²⁰⁹

Habiryeye ait ilanda jandarmaya ait kullanılan bir karakolun kiralanması ilanında:

"Hamidiye türbesi civarlarında kain olup jandarmaya lazım görülmeyen karakolhane ile tahttaki dükkanı seniye haliye martı ibtidasından itibaren talep

²⁰⁸ 'İlan-ı Resmi Kartal İcra Memeurluğundan', *Yeni İkdam*, Numara 8,1910, s. 5.

²⁰⁹ 'Vatan Malları Hereke Fabrika-i Hümayun Ma'lumatı', *Yeni İkdam*, Numara 8,1910, s. 5.; Hereke fabrikası kuruluşu tam olarak bilinmemekle beraber yapılan araştırmalarda 1843'te Hereke köyü İzmit körfezinde kurulduğu kumaş ve akmişe olarak da anılmıştır. Zamanla ilave inşaat eklenmiş ve 1946'da fabrika üst katında akmişe üretimi ve alt katta pamuklu dokuma görülmüştür. Fabrika ipek böcekçiliği için dutluk ustalar için odalar, boyahane, değirmen, ekmekçi, fırını, tütün dükkanı, lokanta, hamam ve mektep gibi müştemilattan oluşmaktaydı. 1850'de ipekli kadife ve mobilyacılık kurulmuş hammaddeler zine-i hassadan temin edilmiştir. Burada ipek kumaşlar kadifeler taftalar satenler üretilirdi. Batı ve Doğu desenleri işlenmiş ürünleri Kapalıçarşı ve Beyoğlu zaptiye caddesinde açılan mağazalarda satılırdı. Kutsal emenler dairesi süsü ve kabe örtüsünde kullanılmıştır. 1878'de yangında hasar görmüş beş yıl ara vermiştir. 93 harbi sonrasında toparlanmış 1883'te üretime devam etmiş, 1890'da battaniye üretimi başlamış halılar üretilmiştir. 1894'te Alman imparatoru Wilhelm ve eşi fabrikayı ziyaret etmiş, ordu için de elbise dokumuş olan fabrika 1925'e kadar maliye vekaletinde kalmış ve daha sonra 1933'te Sümerbanka devr edilmiştir. Mehmet Topal vd., "Tanzimat Dönemi Sanayileşme Hareketinin Türkiyede İşletmecilik Anlayışının Oluşumuna Etkileri Hereke Fabrikası ve Nizamnamesi", *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı: 25, 2012, s.37-64.

*olacak müstecirine ba konturatu iki sene müddetiyle icar edileceğinden talep olanların jandarma dairesi ikinci şubesine müraca'at eylemeleri luzumi ilan olunur. 2*²¹⁰

Tarihe yönelik eserlerde kaynak teşkil eden bir eserin haberinde:

*“Tarih tahriri husunuda iktidarı herkesçe ma'lum ve müslim bulunna Murat Beyefendi tarafından tahrir edilip tab' edildik de velan tarihi umumiye hitam buldu. Herkesçe edinilmesi elzem velam 2670 sahifeyi teşkil eden bu tarihlerden muhasarının kıymeti 15 meceldi 3 mufassal tarihi umumiye altı cildi 5 1 mehalde 120 guruştur. Taşra için 15 guruş zam alınır. Merkez tevzi' tefyiz kütüphanesidir.”*²¹¹

Fransa tıp akademisi merkezli sağlık şurubu haberde balık yağından olduğu ve fiyatları belirtilmiştir:

“Hidakat ve iktidarıyla yemiz imiş olan Fransanın tab akademisi azasından tabip şehir dokunur H. Filip tarafından ihzar edilen siyod tanin kosfat” mate, kola ve kinyondan terkip olunan minyo şurubu balık yağının tedavi ve agzayı bedeni tarafından histigan tavsiye edilmek suretiyle mazhar rağbet olmuştur.

Bilcümle ecza depolarında ve ma'ruf eczahanelerinde büyük şişesi (22) küçük şişesi (14) guruşa satılıyor. Tecrübe için bir şişe isti'mal ediliyorsa faidesi derhal his olunur.

*Şeker aletine duçar olanlara garatola minyo tavsiye olunur. Bunun fiyatı (20) guruştur.”*²¹²

Çiklolataya yönelik ilanda ücretsiz verildiği ilanda:

“(Toplar) çikolata paketlerinin içindeki resimler tekml karloksinini istanbulda haçoçalı hanında 40 numaralı odada mukim 'umumi acentesine arai edenlere on Franklık (Toplar) çikolatası meccanen veriliyor.

*Mezkûr Çikolataların Kokainden ve halis seviçere Sudanda imal edilmiş enva'i vardır.Beyoğlundu Galatada ve İstanbulda Büyük Mazalarda Satılmaktadır.”*²¹³ Belirtilmiştir.

²¹⁰ ‘Müzayede ile Firuhât’ Harbiye Nezaretinden’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 6.

²¹¹ ‘Tarihi Umumu Hitam Buldu’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 6.

²¹² ‘Vın Menut Minyo Şurubu’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 6.

Doktor Socuyan başlıklı haberde dahliyeye yönelik hastalıkların tedavi edildiği ve ücretsiz yapıldığı ilan edilmiştir:

*“Maraz bolye Tensilta ve İmraz dahiliye mütehsasi eski ve yeni be soğukluğu ve Frengi ve Böbrek ve mesane ra'ma ve ma'da hastalıkları gayet seri' ve yeni usul ve radde tedavi eder. Her gün sabahtan akşama kadar bahçe kapısında binbir çeşit mazası karşısında minasiyatahir eczanesinde bulunur. Birinci ve bezite meccanen.”*²¹⁴

Batı dillerinden tercüme edilerek yayınlanan eserlerden milli bir roman özelliği taşıyan eserin ilanı verilmiştir:

*“Devr istibdadın sokaklarına doğru Fransada yazılıp her tarafta rağbet fevkaladeye mazhar olan tarihi cenai ve meraklı milli bir Romandır. Fransızcadan ta'dilen lisanımıza nakl ve tercüme kılınmıştır. Şimdilik haftada iki forması müntazimen neşr olacaktır. Fiyatı on paradır. Kırk formadan ibaret olacak eserin tamamına vilayet için on beş guruş mukabilinde abone kabul olunur. Merci yeni postahane caddesinde Martoğlu kütüphanesidir.”*²¹⁵

Doktorların ilan olarak verildiği bu sayıda ihtisaslı doktor haberleri yer almıştır.Örneğin:

*“Çocuk ve kadın hastalıkları ile ma'ide kalp böbrek kar çeker müzmin ve cild hastalıklarını yirmi beş seneden beri müte'addid ticaret ve tatbiatıyla zana'atinde icra maharet eden tabip Ahmed Ziya Bey her gün sabahtan dokuzaya kadar ekseriyede Edhem Potu Bey eczanesinde hasta kabul eder.”*²¹⁶

Yerli olduğu kadar yabancı doktor ve ilaçların haberlerinde de aynı şekilde verildiğini görmekteyiz.

Örneğin:

“Yeni ve Eski Bel soğukluğu idrar Zorluğu adem İktidar Prostat mesane büyük Hastalıklar ve İmraz Dahiliyeye ait bilcümle hastalıkları kemal dikkat ve

²¹³ ‘10 Franklık Toplar Çikolatası Mecanen Veriliyor’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 6.

²¹⁴ ‘Doktor Socuyan’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 6.

²¹⁵ ‘İstanbul Esrarı’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 6.

²¹⁶ ‘Doktor Ahmed Ziya’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 6.

*muvaffakiyetle az bir mer tarafında hiçbir eser bırakmasızın tedavi eder. Her gün öğleden sonra bahçe kapısında iki kabulü eczanede bulunur.*²¹⁷

Kum, taş ve böbrek hastalıklarına yönelik ilanda ilaçla taşın ve kumların idrardan temizlendiğini ameliyata gerek kalmadığı beyan edilmiştir:

*“Takris yelleri ve damlayı tedavi etmek ve mezkûr hastalıklarının zuhurundan evvel öğnü olmak ve tekrarını man' eylemek için idrarın tortu hasıl Etmesini men' ve hasıl olan tortuları eritip def' etmek şart olur. (Pepe vezin meydi) iştiالي ile bu muvaffakiyetin elde ettiği vardır yol ile bu böbreklerde hasıl olan torku ve kum ve taşın amaliyat cerahiyece hacet kalmaksızın eriyip idrarla beraber hariciye çıktığı bu vasıta ile nakris yelleri ve damlanın suret kat'iyede tedavi yellediği böbreklerce tecrübelerle tahkik etmiş olduğundna mezkur hastalıkların her nev'ide muztarip olanlara (Peipe rezin meydi)'yi şişesi üzerindeki ölçü mucibince herhalde günden birkaç def'a isti'mal Etmelerini dünyanın en meşhur tabipleri tavsiye etmektedirler. Her eczanede ve depolarda satılıyor.”*²¹⁸

Yabancı malların rağbet gördüğü dönemde İngiliz fabrikalarının ürünleri övülmüş ve ilanı verilmiştir. Buharlı makinelerin olduğu ve her türlü ürünün mevcut olduğu bildirilmiştir:

*“Bahçe Kapı-İsmail Paşa han numara 7 Crossley fabrikası petrol hava gaz ve intirasit motorları. Marshall fabrikasının buhar makina ve kazanlarıyla harman ve değirmen makineleri (Hariston) küçük vahun fiyatla çorap ve fanilya dostgahları Vesair her nev' İngiliz fabrikaları acentesi. Hazırda Harman makinesiyile lokomotif mükemmel değirmen takımları üç adet buhar makine ve kazan hırsuzdan korkmaz ateşten müesser olmaz (Şu bes Chubb) ingiliz kasaları uzun ve yuvarlak çorap makineleriyle yerli ve ahiren İngiltereden virud itmiş birinci nev' çorap ve fanilya ipliği ve saire.”*²¹⁹

Sayfanın son haberinde ise islam alimleri hakkında verilen bir konferans ve konuşmacıların olduğu ve konuşmayı tercüme edecek kişinin olduğu bildirilmiştir:

²¹⁷ ‘Doktor Ranfiyacıyan’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 6.

²¹⁸ ‘Kum Taş ve Böbrek Hastalıkları Takris Yelleri ve Damla’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 6.

²¹⁹ ‘İngiliz Acentesi-Jö.A.Sayıkıs’, *Yeni İkdâm*, Numara 8,1910, s. 6.

“Mart’ın sekizinci Pazartesi akşamı Salı gecesi saat ikide veznecilerde kain kargir Tiyatroda Rusya islam talebe cemiyeti taht idaresinde sabah şehir Abdurreşid Efendi İbrahim ve Japon Darulfinun muallimlerinden Hacı Ömer Efendi ve meclisi mebusan reisi sanisi Mustafa Asım ve Zevat saire-i muhtereme hazreti tarafından alim islam hakkında gayet mühim bir Konferans verilecektir.

Hukuk mektebi muallimlerinden Mustafa Zühdi Beyefendi hazretleri Hacı Ömer Efendinin konferansını tercüme edeceklerdir.”²²⁰

Görüldüğü gibi gazetenin bu sayısı diğer sayıları gibi bazı haberlerin tekrar verildiği yerli ve yabancı birçok haber neşredilmiş önemli karşılıklı ziyaretler ekonomik değerler siyasi sosyal ekonomik sağlık ve şahsi gibi çeşitli ilanlarla sayı son bulmuştur.

²²⁰ ‘Mühim Konferans’, *Yeni İkdâm*, Numara 8, 1910, s. 6.

2.5.Yeni İkdam Numara 9

Burada Yeni İkdam gazetesi Numara 9 analiz edilerek değerlendirilmesi yapılacaktır. Bu sayıda birinci sayfada haber başlıklarının fazlalığı göze çarpmaktadır. Avrupa ve Balkan devletleri büyüklerinin Osmanlı devletini ziyaretleri haberlerine bu sayıda da devam edilmiştir. İlk haber olarak Bulgar kralı I. Ferdinand ve kraliçe Alina'nın hazretlerinin özel bir trenle seyahat ettikleri belirtilmiştir. Bu ziyarette yapılan hazırlıklara değinilmiş örneğin Sirkeci'de iskele zemini süslenmiş ve törenin gerçekleştiği:

*“Sirkeci'de şehir-i emanetiyle Rumeli şimendiferi kampanyası tarafında tahiyar lazım istihzar edilmişti. Sirkeci istasyonu mevkinde vinç iskelesi muhalinde bin altı yüz metre zemine parlak ve açık sarı kum freş edilmişti. Tren-i mhasusun güzergahına mütesadif mahallerde ki mebanı dikkate dallarıyla tezbini edilmiş olduğu gibi yekdiğerine mevazi renz edilmiş olan istasyonu satanlardan kırk adedi dahi Bulgaristan hükümet kraliyesi mahsus olan bandıralar keşide edilmişti”*²²¹ belirtilmiştir.

Sirkeci'de Emniyet Genel Müdürü polis ve sivillerin yer aldığı ayrıca denizde de botlarla kuvvetin olduğu jandarmanın da görev ifa ettiği ve hazır olan devlet adamları da belirtilmiştir:

*“Mevki' mezkûru muhafazaya ve resm ta'zimi ifaya üç yüz jandarma memur edilmiş idi. Jandarmalar Der-sa'adete jandarma alayı kumandanı Kamakam İbrahim Bey ve İstanbul jandarma taburu kumandanı kol ağası Tahir Bey Ayasofya merkez bölük kumandanı yüzbaşı Fahri Beyler ile şehzade başı bölük kumandanı yüzbaşı Nuri ve mülazım Yaşar beyler ile baş çavuş Nuri Çavuş Mustafa ve Abdullah Efendilerin kumandasında bulunmakta idiler.”*²²²

Kral ve kraliçeyi görebilmek için İstanbul halkının da erkenden Sirkeci'de toplandığı ve otağın Sirkeci'de hazırlandığı belirtilmiştir. Çadırın Anadolu ve İran motifleriyle süslendiğini görmekteyiz:

“Çadırlardan iskeleye yakın bir direkli çadırı cidden enfes asar-ı atikadan olup çadırın içeri tarafından keyesi bugün ufak bir mendil kadar fersude bir

²²¹ ‘Sirkeci'de Tehiyat’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 1.

²²² ‘Tedabir İnzibatiye’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 1.

parçasına bile büyük paralar verildiği halde el-yevm tesadüf olunamayan saray işlemesine en ince ve bugün taklidi gayri mümkün asarındandır. Kısmi derunde lale ve gül vesair çiçekleri masrukbanın bu dersi isfahan karı açık mavi renkte kayanın alet tarafı on beş kit'asaf ta'bir olan İran ipek sacedeleri resminde ve bu raddesi mai zeminde ve atik kürsü tarzındadır. Bu raddenin alet tarafı sarayı işlemesinden kalyon ve çekdime ve saru ve saire resimlerini muhtevi olup gayet müste'iddir. Saçakları eski bu sene ma'mulatındandır."²²³

Yavuz Sultan Selimin Şah İsmail olan Çaldıran muharebesi ve meşhur isfahan seccadesi resimleri çadıra işlenmiş ve ipek sütunları yer almıştır.

İskeledeki hazırlıklara değinilmeye devam edilmiş iskele sütunlarının Osmanlı sancaklarıyla süslendiğini ve kıymetli eşyalarla süslendiği belirtilmiştir:

"...Otağı hümayun cihet yisarına gayet mükemmel bir surette inşa edilmiş olan (markebiz-siralık)Osmanlı ve Bulgar kralıyla taztin edilmiş idi. Markezin sütunları Osmanlı bayrağına temsil iden kırmızı ve beyaz kurdelelerle tezyin ve markenizin zimmeti dahi gayet kıymetdar haliller ile senr olmuş idi."²²⁴

Gelecek olan misafirlerin yetiştigi ve karşılayanların durumları verilmiş, yerli ve yabancı birçok gazeteci de yer aldığını görmekteyiz:

"Saat sekize doğru Dahiliye nazırı Talat Beyefendi ile Teşrifat nazırı Galib Paşa ve teşrifatçı Behçet Teşrifat memuru Memduh ve Saddettin Beyler mevki' Aliye virud eylemiş olduğu gibi aynı zamanda da'vetli bulunan ba'zı memurin ve mu'tebaran ecanib yerli ve ecnebi gazete muhabirleri mekteb-i Sultanide hissiylede bulunan Bulgar talebesi virud ederek mehal mahsullerde ahz mevki' eylemekte ederler...

...Sofya sefiri Asım beyin zevce-yı muhteremesi madam Askım Beyin Bulgaristan sefinin mademası madam Sarafof ve Bulgar sefareti erkanı ve baş tercüman ve tercümanları dahi vasıl oldular."²²⁵

²²³ 'Teriniyat', *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 1.

²²⁴ 'Zemin ve İskele', *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 1.

²²⁵ 'Zeva-ı Muhterem Virudu', *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 1.

Resmi kabulde görevli olan birinci nişancı taburuna tertibat emri verilerek görevi ifa eylemiştir.O sırada mevkide:

*“O sırada harbiye nazırı Mahmud Şevket paşa hazretleriyle erkan-ı harbiye reisi İzzet Paşa birinci Fırka kumandan vekili Osman Paşa dördüncü ordu erkanı harbiye reisi Halil Bey ve sair ümera askeriye mevki mahsullerinde bulunmakta idiler.”*²²⁶ Kişiler hazır bulunmuştur.

Padişahı taşıyan sükuşlu vapurun limana geldiğinde sandallarda bulunan beylerce “Padişahım çok yaşa” nidalarıyla karşılaşmış ve bekliyenlerin:

*“Bu sırada dahiliye harbiye nafia nazırları ve birinci ordu kumandanı Ömer ve Reisi sani Kaymakam Halil Bey ve merkez kumandanı Şahabeddin ümerayı askeriye ve şehri emini vekili Teyfik Bey ve emniyet-ı umumiye müdürü Galib Bey ve zavar ecnebiye iskele mehaline giderek kadrim müyamin mülazım hazreti padişahiye müntezir bulunmakta idiler. Olduğunu görmekteyiz.Ayrıca padişah akere selamlamış ve askerın ifası dile getirildiğini: “Bu sırada asker üç defa selam havası çalarak “Padişahım çok yaşa” uzamasını a’la etmişlerdir. Şehzade-i cevabinecat Cemaleddin Efendi hazretleri diğer zabitan arkadaşlarıyla saf beste-i ihtiram olarak iskeleyle otağ-ı hümayun arasında ahzmevki’ edip zatı şahaneyi selamladıktan sonra vazifeleri başka gitmişlerdir. Bu sıradada sukudlu vapuru hümayundaki sancak zat-ı hazreti padişahınin karyeyi çıkması münasebetiyle ettirilmiştir.”*²²⁷

Padişah bu mükemmeliyet karşısında memnun olmuş ve teşekkür etmiştir. Kral Ferdinandın bu ziyarette resmi olduğu ayrıntı olarak dile getirilmiştir:

“Kral Ferdinand hazretlerinin zatına mahsus olan armalı vagon muvacihe-i şahanede dördünü sırada Bulgaristan kralı Ferdinand hazretleri Vagotun penceresinde zat hazreti padişahiye selamlamışlardır. Zati şahanede mütessamana bir surette kral hazretleri erkan-ı harb süvari Cenral üniforması labis olmakda ve başında beyaz kuzu bir siredte kral hazretlerine iade-i selam eylemişlerdir. Kral Ferdinand hazretleri erkanı harbi süvari cezal üniformasını labis olmakta ve

²²⁶ ‘Harbiye Nazırı ve Ümerayı Askeriye’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 1.

²²⁷ ‘Müvekkeb Hümayun’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 1.

*başında beyaz kuzu derisinden mamul kalpak bulunmakta idi. Kalyagon üstü siyah ve zemin üzerine kırmızı renkli ve salib şeklinde ikili bizekli idi.”*²²⁸

Resmi karşılama bittikten sonra padişah padişah ve misafirleri otağa dahil olmuş ve erkan takdim edilmiştir.Çadırdan çıkarak askeri beraber selamlamış ve müzika tarafından Bulgar marşı çalınmıştır:

“Maksad-ı hümayun mezkûr bölükde mülazım evveli rütbesinde bulunmakta olan merhum şahzede Şevket efendi zade mülazım evvel şehzade Cemaleddin Efendi hazretlerini kral ve kraliçe hazretine takdim eylemek idi. Bölüğün yanına muvasalatlarında zatı hazreti padişahi evvela bölük yüzbaşı Edhem beyi takdim edildikten sonra müşarun ileyh şehzenam Cemil Efendi hazretleri kral ve kraliçe hazreri şehzade hazretleriyle musafaha etmelidirler. Musafahadan sonra şehzade hazretleriyle musafaha hazretleri merkurce bir selam vererek mevki' mahsusu işgal eylemiştir.

*Zat-ı şahane kral ve kraliçe hazreti veli ahd hazretleri ve zevat saire ve askeri (selam tur) vaziyetinde bulunmakta ve dördüncü alayın muzikası Bulgar marşını terennüm eylemekte olduğu halde sükudlu vapur hümayuna dahil olmuşlardır.”*²²⁹

Bundan sonra vapura geçerek Dolmabahçeye gitme üzere yola çıkılmış ve vapura da bizzat bahriye nazırı kumanda etmiştir.

Bu ziyarette ayrıntılardan kaçınmamış ve kraliçenin gimine dair ayrıntı verilmiştir:“*Kraliçe hazretleri leylak renginde “Kostüm taylor” denilen tarzsa elbise inşa etmişlerdi. Başında iki beyaz tüvekkli sade bir şapka ve boynunda kürk atkı bulunmakta idi.”*²³⁰

²²⁸ ‘İlk Musafiha’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 1.

²²⁹ ‘Hareket’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 1.; Modern diplomasi devletlerin çıkarları doğrultusunda olsa da barışçı çözümleri temel alan çözümler üstün gelmiştir. Karşılıklı hükümdar ziyaretleri modern diplomasinin en etkin araçları olmuştur. İstanbulla yapılan ziyaretler gövde gösterisi ve merak ağırlıklı olmuştur. 8 Mart 1910 yılında kral Ferdinand ve eşi kraliçe Eleonara İstanbulla gelmiş balkanların en karışık olduğu döneme denk gelmiştir. Amaç Osmanlı hükümetini yakından tanımak politikasını ve siyasi gücünü tartmaktır. Bu ziyaret meşruti yönetimin ağırladığı ilk yabancı hükümdar olmuştur. Yasemin Avcı, *Bağımsız Bulgaristan ile Osmanlı Devleti Arasında “Modern Diplomasi” (1908-1912)*, Uluslararası Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Türk-Bulgar İlişkileri Sempozyumu, Eskişehir, 11-13 Mayıs 2005, s. 291-296.

²³⁰ ‘Kraliçe Hazretlerinin Elbisesi’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 2.

Dolmabahçe sarayına ulaşan vapurdan inen kral ve kraliçeyi erkan karşılamış ve müzika olarak Bulgar marşının çalındığı aktarılmış ve hariciye nazırı Rıfat paşa aracılığıyla padişah memnuniyetlerini bildirmiştir.

Dolmabahçeden hareket edildiğinde kimin hangi arabayla gideceği ayrıntısı verilerek belirtildiğini görmekteyiz:

“Ba’de büyük beyin taşından zat-ı şahane ile kral Ferdinand hazretleri birinci Saltanat arasına veliahd saltanat Yusuf İzzeddin efendi hazretleriyle kraliçe hazretleri ikinci Sultan arabasına Sadrazam Hakkı hariciye nazırı Rıfat paşalar hazreti üçüncü arabaya Bulgar reis nazırı musika üçüncü arabaya Bulgar reisi nazırı Mösyö Malinof cezal Babrikof mihmandarlıklarına tayin edilen hariciye kalem mahsus müdürü Salih Bey maastır Liyakof Deproviç cezal Markof kral hazretlerinin katibi Çabraşkof protokol baş memuru Miliçof kraliçenin yaveri Miralay Sadof dokrot gariçer Liymadik kaymakam İstabanof kral hazretlerinin yaverleri (3 zabt) ve zevat saire dahi ali meratibehim sıra ile diğer arabalara rakib olmuştur...”²³¹

Bektaş ve yıldız caddeleri her iki tarafı asker ve polisle önlem alınmıştır ve caddeler iki ülke bayraklarıyla donatılmıştır.Çamlı köşküne geçildiğinde geçilen yerde Bulgar talebesi “Havra” diye bağırması ve misafir tarafından selamlanmıştır. Yıldız sarayına ulaşmış ve bir müddet istirahat etmişlerdir.Daha sonra Bulgar nazırı ve beraberindekiler parapalas denilen otele yerleştirilmişlerdir.

Kral Ferdinand bulunduğu yerden askeri selamlayarak küçük bir resmi geçit gerçekleşmiştir.Kraldan önce sofyadan bir hizmetkar gelerek kral ve kraliçenin kalacağı yeri incelemiş ve olur verdiğini beyan edilmiştir:

“Sofya sarayı kral hademesinden biri üç gün evvel İstanbula gelerek kral ve kraliçe hazretine tahsis buyrulan diareyi gezmiş.Kral ve kraliçenin maiyetleri erkanından odalarına tefrik ve tayin eylemiştir.Her odanın kpisına derunda ikamet edecek zatın ismi tazılmışdır.Kral hazretlerinin bu rica üç hizmetçi tayin edilmiştir.”²³²

²³¹ ‘Saraydan Hareket’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 2.

²³² ‘Havadis Müteferrika’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 2.; Osmanlı padişahı Mehmet Reşat büyük üniformasını giyerek kralı karşılamış, sirkeci istasyonundan yıldız sarayına halkın alkışları arasında geçilmiş kralın onuruna Hürriyet-i ebediye tepesinde resmi geçit düzenlenmiş, bu tepe Fatihin İstanbul fethinde otağını kurduğu yer olarak bilinir.Askerî törenler gerçekleşmiş ve

Kral ve kraliçe hazretlerinin kaldıkları yerler son derece mükemmel bir şekilde süslenmiş ve emniyeti için de polisler tayin edilmiştir. Ayrıca merasim dairesi karşısında itfaiye ve hareket ordusuna mensup askerler ikamet etmektedir. Padişah tarafından misafirlere Dolmabahçe sarayında bir ziyafet verilmiştir. Ferdinand tarafından padişaha bir nişan takdim edilmiş ziyafette geçilerek hazır bulunan kişiler zikredilmiştir. Bunlar:

“Kral Ferdinand kraliçe Selanatör hazreti veliahd saltanat Yusuf İzzeddin Efendi hazretleri sadraza Hakkı Paşa hariciye nazırı Rifat Paşa hariciye nazırı Mahmud şevket Paşa Bulgaristan reis nazırı Mösyö Malinof hariciye nazırı Cezal Parikof cezal markof cezal Botof Mösyö ve Döproviç Mösyö Liyakof miralay Savof saray kralı nazaresi madam Petrof Çomakof Bulgaristan Der-saadet sefiri Mösyö sarafof hükümeti seniyye Sofya sefiri Asım Bey ayan reisi sanisi Gazi Ahmed muhar Paşa ayandan Salih Paşa Ömer Yaver Paşa, Ahmed Feviz Paşa, Ayandan Salih Paşa müşir Fuad Paşa harbiye nezareti müsteşarı Fuad Paşa mühmendar Salih Paşa Yaver Paşa miralay Poto Bey Miralay Mehmed Ali Bey.”²³³

Ziyafetten sonra orkestra konser vermiştir. Özel bir trenle gelecek olan kral ve kraliçe önce Cesir Mustafa paşaya ulaşmış burada resmi selam töreni gerçekleşmiştir. 1 saat 15 dakikalık süreden sonra tren Edirneye ulaşmış ve İstanbulda hazır bulunanlar ise şöyle olmuş:

“İstanbulda Edirne Valisi ile ikinci ordu kumandanı ve memurin mülkiye ve askeriye ile üçüncü alaydan bir tabur piyade askeri resmi selamı ifa eylemekte ve muzika Bulgar marşını terennüm etmekte idi.

ülkelerin bir güç gösterisi halini almıştır. Sarayda ziyafet verilmiş tarihi yerler gezilmiş, Ferdinanda Madalyon verilmiş, çeşitli hediyeler takdim edilmiştir. Bir hafta süren ziyaretten sonra 15 Mart günü İstanbuldan ayrılmıştır. Bu dönem iki ülkenin barış dönemidir. Avcı, a.g.m., s. 294-295.; Kral Ferdinandın ziyareti askeri törenle karşılanmış, fakat istenildiği gibi olmamıştır. Çünkü 31 Mart isyanından sonra İstanbuldaki taburlar uzak yerlere gönderilmiş, yerlerine düzensiz birlikler yer almıştır. İstanbul polis müdüriyeti jandarma alayı komutanlığı ve İstanbul merkez komutanlığı tarafından olağanüstü önlemler alınmış korumada görevli mülki ve askeri memurlar nişanlarla taltif edilmiştir. Avcı, a.g.m., s. 295.

²³³ ‘Nişan Takdim’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 2.; Kral Ferdinandın ziyareti askeri törenle karşılanmış fakat istenildiği gibi olmamıştır. Çünkü 31 Mart isyanından sonra İstanbuldaki taburlar uzak yerlere gönderilmiş yerlerine düzensiz birlikler yer almıştır. İstanbul polis müdüriyeti jandarma alayı komutanlığı ve İstanbul merkez komutanlığı tarafından olağanüstü önlemler alınmış korumada görevli mülki ve askeri memurlar nişanlarla taltif edilmiştir. Avcı, a.g.m., s. 295.

Vali ile kumandan paşa ve Edirne belediye reisi ve Edirne de bulunan Bulgar konsolosu tren mahsusa giderek kral ve kraliçe hazretana resm hoş imdiye ifa eylemiştir.

*İstanbulda bir çok ahali tarafından kral ve kraliçe hazreti selamlamıştır.*²³⁴

Osmanlı ajansından alınan bilgide özel tren çatalcaya ulaşmış merasim olmuş, Cesir Mustafa paşa önderliğinde güvenlik temin edilmiştir. Bulgar kralının İstanbulu ziyareti istanbuldan neşredilen bir makaleye konu olmuştur. Buna göre:

*“Kral Ferdinand bugün (dün) İstanbula muvasalat ediyor. Bu setleri yazdığımız sırada artık Osmanlı toprağı üzerindedir. Kral dost olarak geliyor. Müşarun ileyh 14 sene evvel 1896 senesi martının yirmi altıncı günü icra ettikleri seyahati tekrar ediyorlar. 1910 Martın yirmi birinci günü müşarun ileyh icra edilen hüsnü kabul yarın bir tafsil yazacağız. Yarına kadarda kral hazretlerinin efkâr şahsiye ve siyasiyesini izah ve teşrih etmeyi bir vazife ad eyledik. Bu babta ahiren intişar edilen bir kitaptan bazı cümleleri nakl edeceğiz. Mösyö alaksendir yazdığı bu eserde diyor ki: Ferdinand hazretlerinin iyi bir tahsil ve tercübe görmüş, azim kat'ıye mülkidir. Müşarun ileyh ekseriya seyehat eder ve seyehat ettiği memleketlerde büyük bir muhabete naildir...”*²³⁵

Bunun neticesinde bütün Avrupayı etrafına toplayabilecek bir savaş görünmekteydi. Şark meselesinde²³⁶ ise bu ziyaret önemli bir yer edinerek iki ülke

²³⁴ ‘Edirne’de’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 2.

²³⁵ ‘Kral Ferdinand Hazretleri’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 2.

²³⁶ Şark Meselesi Türklerin Avrupadan atılması şeklinde tanımlanmış, 19.yüzyılda zayıflayan Osmanlı devletinin paylaşılması sözkonusudur. 18.yüzyılda 1699 Karlofça ve 1774 Küçük kaynarca dan sonra zayıflayan Osmanlı devleti Rusya, Avusturya, İngiltere ve Fransanın ilgi odağı olmuştur. Avrupalı devletlerin çıkar anlaşmazlıkları 19. Yüzyılda Şark meselesi adı altında anılmaya başlanmış, 1683 yıllarında daha çok Osmanlının Güneydoğu Avrupa topraklarını işaret etmiş, 1791 Zıstovi antlaşmasıyla Osmanlı ile Avusturya arası açılmış Rus etkisi belirmiştir. Rusya balkan toprakları ve boğazlar meselesi Rusyayı heveslendirmiş fakat 1853 Kırım savaşında ağır yenilgi almıştır. Avusturyanın Bosna Herseki ilhakı ve Sırbistanın Bulgar savaşları Trablusgarp balkan savaşları İngilterenin ortadoğuya yerleşmesi Ermeni sorunu, Arap vilayetlerinin paylaşılması, sevr antlaşması ile Ermeni ve Kürt devletlerinin kurulması gibi olaylar Şark meselesinin aşamalarını oluşturmuş ve Birinci Dünya savaşına sebep olmuştur. Günümüzde Ortadoğu ve balkanlarda büyük güçlerin haritayı değiştirme planları bulunması sorunun hala devam ettiğini gösterir durumdadır. Kemal Beydilli, ”Şark Meselesi”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. XXXVIII, İstanbul, 1988, s. 352-357.; Şark meselesi 1774 Küçük Kaynarca antlaşmasıyla birlikte başlayan Osmanlı devletinin yıkılışına kadar devam eden Avrupalı devletlerin Osmanlı ve Ortadoğuyu ele geçirme meselesidir. Yani Türkiyenin paylaşılması demektir. Sanayi inkılabı ve milliyetçilik etkili olmuş, Avrupanın siyasetteki faktörü olmuştur. 1871’de Alman Kayzerliği kurulmuş, 93 harbinde yenilen Osmanlı siyasette Almanyaya yakınlaşmış ve demiryolları projeleri belirmiştir. 1889’da II. Wilhelm istanbulu ziyaret etmiş, ilişkiler artmıştır. Bu sırada İngiltere

ilişkileri açısından barışın temellerini oluşturan bir etken olmuştur.Kraliçeye dair verilen bilgilerde 1896'da İstanbula yalnız geldiği halde 1908'de Ferdinandla evlendikten sonra istanbula beraber gelmişlerdir.Jandarmadan alınan bilgiyle Ferdinandın özel hayatına dair bilgiler şu şekilde olmuştur:

“Bulgaristan kralı hazretleri pek az uyku uyur geç yanar ve sabahleyin saat alafranga sekizde kalkıp katip hususu Mösyö (Döproviç) ile birlikte çalışmaya başlar. Müşarun ileyh hariş hakkında malumat almak ister, şar sürat katariyle sofyanadan geçen büyük zevatın esamisini anlayıp onları istikbal ettirmek üzere mamurin mahsusa azam eyler.Her gün saraya virud eden mektepleri istid'aları ve evrak-ı resmiye okur nazarı tedkikden geçirir doğmadan evvel Avrupaya gazetelerini bilhassa (golova) gazetesini okur lakin ta'amdan sonra dahi okumağa devam edip akşam geç vakte kadar çalışıyor. Akşam taamlarında misafirleri kesik olmaz. Öteden beri ittihaz olunan bir usule göre misafirlerden her biri hatta bazen kral hazretleri ta'am listasinin arkasına vaz imza eder. Ferdinand ta'am esnasında yanında bulunna zevat ile kemal şevk ve şurutla sohbet eder ve misafirleri memnun etmek için her türlü asar nezket birazdan hali kalmaz ta'amı münakıp serayık salonunda piyano çalınır daha sonra müşarun ileyh hususu odasına çekilerek siyasete dair mufassal mektublar yazmaya meşgul olur.”²³⁷ Paris borsası adıyla buradaki sayıda diğer sayılara nazaran üçüncü sayfada yer almıştır:

“21 Mart Sene 1910

Tablo.19.Paris Borsası (Yeni İkdam Numara 9,s.3,1910)

	Açıldı	Kapandı
Fransız 3		30 98
Divanı Mevhide	94 52	94 45
Şark Şimendiferi		216 25
Osmanlı Bankası		715
Balya Kara Aydın		450

“²³⁸

Osmanlı politikasını değiştirmiş, Kıbrıs ve Mısıra yerleşmiştir. Wilhelm 1897'de ikinci kez İstanbulu ziyaret etmiş Şark meselesinde Almanya boğazlarda hak talep etmemiş siyasi bir emeli olmamıştır. 1890'da iki ülke ekonomik antlaşması imzalamıştır. 1881'de Duyunu umumiye kurulmuş bir nezaret görevini üstlenmiştir. Bu karışık dönemde II.Abdülhamit devleti korumak istemiş ve Almanyaya yakınlaşmıştır. Birliktelik Birinci Dünya savaşında da devam etmiştir. Mustafa Gencer, ”Osmanlı-Alman Münasebetleri Çerçevesinde “Şark Meselesi” *Türkler Ansiklopedisi*, C. XIII, Ankara, 2002, s. 34-39.

²³⁷ ‘Ferdinand Hazretlerinin Hayat Hususiye’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 2.

²³⁸ ‘Paris Borsası’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 3.

Telgraflar²³⁹ başlığı altında çeşitli Avrupa ülkelerinden alınan bilgiler neşredilmiş, ülkelerin ikili ilişkilerine değinilmiştir. Avusturya-Rusya ilişkilerine genelde değinilmiş ve balkanları etkilemiştir. Osmanlı ajansından alınan Telgrafta Avusturya ve Rusya arasındaki anlaşmada Rusyanın teklif ettiği üç esas nokta Avusturya tarafından kabul edilmiştir. Bu esaslar ise şunlardır:

1-“*Balkanlarda İstatokanın muhafazası.*

2-*Türkiye idare-i cedidesi bilcümle anasır için musavamat hukuk bahş eylemek esasının tahkimine muavenet eylemek hususundan mütehaddittir.*

3-*Balkan hükümeti sefîresinin istikbali ve serbestçe terki ve tekmi.*(Osmanlı Ajansı)

*Rusya-İran*²⁴⁰

Belgrad merkezli Telgrafta Kral Pier ile ilgili çıkan haberin yalanlandığını görmekteyiz. Kralın Sen Petersburgtan dönüşünde sofya gitmeyeceği bu ziyaretin Ferdinandın Belgradı ziyaretinden sonra olacağı Ajan nasyonalden alınmıştır:

“*Belgrad 20 Mart- Neşr edilen bazı havadislerle rağmen Sırbistan kralı Pier hazretleri Sen Pertersburgtan avdetinde Sofyaya azimet etmeyecektir. Bu seyahat kral Ferdinand Belgradı resmen ziyareti müteakip vuku'a gelecektir.*(Ajans Nasyonel).”²⁴¹

²³⁹ Telgraf 19.yüzyıl Osmanlı imparatorluğu tarafından benimsenen teknolojik gelişmelerden olmuş, batılılaşmada temel araçtır. 1855'te İstanbul Telgraf hattıyla Avrupaya bağlanmış, 1828-29 Osmanlı-Rus savaşında Semefer denilen Telgrafın ilkel halini kullanmıştır. Elektrikli Telgraf Samuel Morse tarafından 1839'da denenmiş ve Osmanlı dört yıl sonrasında deneyecektir. 1854 yılında dahiliye nezaretine bağlı Telgraf komisyonu kurulmuş, başına beylikçi İsmail Arif bey getirilmiştir. Bab-ı ali yakınında soğukçeşmede mimar Fosatti tarafından iki odalı bir taş bina yapılmış, 1863'de Telgraf memurları için kıyafetleri düzene sokulmuş ve üniforma giymelerine karar verilmiştir. Osmanlı devletinde ülkenin dört bir yanındaki rasathanelerden gözlem iletimde de kullanılmış, Avrupa ile diplomasi de önemli bir yer edinmiştir. Maliyeti yüksek olduğu için Anadolu'da halk tarafından rağbet görmemiştir. Telgraf konusunda Osmanlı ile İngiliz işbirliği olmuş Eastern kumpanyası aracılığıyla İngilizler tarafından Yemen, Mekke, Medine gibi yerlerde işletilmesi sakıncalı görülmüş bundan kurtulmak için Telgraf mektebi idaresi ve nezareti aracılığıyla sağlanmış ve Telgraf fabrikasının da kurulmasıyla da olmuştur. Demir, a.g.e., s. 51-67.

²⁴⁰ ‘Avusturya-Rusya’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 3.; Balkanlar üzerindeki iki ülkenin mücadelesi 1870'lerden sonra çıkmıştır. Rusyanın panislawizm politikası ve Kuzey-Güney yönünde inmeye çalışması balkanlarda Avusturya ile çatışmasına sebep olmuş ayrıca Avusturyanın Bosna Hersek topraklarını ilhak etmesi Adriyatik denizine çıkmak istemesi burada aynı amacı taşıyan Sırbistanla çatışmış Birinci Dünya harbine sebep olmuştur. Armaoğlu, a.g.e., s. 36-37.

²⁴¹ ‘Tekzip’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 3.

Çeşitli ülkelerden alınan haberler mevcuttur. Bu sayıda Telgraflar kısmı diğer sayılara nazaran daha az tutulmuş ve üçüncü sayfada yer almıştır. Genellikle ajanslardan ve gazetelerden alınmıştır. Daha çok Avusturya-Rusya ilişkilerine değinilmiş, Roma merkezli Telgrafta “Teribona” gazetesinin beyanında iki ülkenin yakınlığı uluslararası açısından barışçıl olacağı bildirilmiştir:

*“Roma 20 Mart- “Teribona” Gazetesi Avusturya Rusya itilafından bahs ettiği sırada bu mukarenetin salh ve müsalamat beynelminel için mühim bir ensar olduğunu ve bilcümle müsailin bir suret mu’telanede halini teshil eyleyeceğini beyan ediyor.”*²⁴²

Şu’unat²⁴³ başlığı altında genişçe haber neşredilmiştir. Batı kaynaklı haberler olmuştur. Burada da çeşitli gazetelerden alınan haberler yer almaktadır. Bulgaristan kralının İstanbulu ziyaretine değinen İtalya merkezli “Teryibana” gazetesinin haberinde bu ziyaretin olmasında hakkı paşanın etkili olduğu ve balkan barışı için değerli olduğu şu beyanda görülmektedir:

*“İtalya matbu’atından “Teryibana” gazetesinin Der-sa’adet muhabiri mezkur gazeteye gördüğü bir mektebden terk diplomatlardan biri ile vuku’ bulan mülakatı hikaye ederek Bulgaristan kralının Der-sa’adete siyahati Hakkı Paşa kabinesinin muvaffakiyet siyasiyesi neticesi olduğu ve balkanlarda salh ve müsalemetin idamesine bu ziyaretin büyük tesiri olacağı muma ileyh diplomatın ifadesi izafen ve temine beyan ediyor.”*²⁴⁴

Genelde siyasi haberlerin ağır bastığını görmekteyiz. Sırbistan kralının seyahatini aktaran Ajans Dö kostantinapol Belgrad merkezli haberinde kral Pierin Petersburgu ziyaretini ele almış olduğu haber şöyledir:

²⁴² ‘Avusturya-Rusya’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 3.; Avusturya ve Rusya balkan üzerindeki mücadelesi olması iki ülkenin bir arada tutulması zordur. Avrupa ülkeleri arasındaki bloklaşmalar başlamış, iki ülke çatışır durumda olmuştur. Rusya bir Alman-Avusturya ittifakından endişelenmiş, Bulgaristan kendine çekmek istemiştir. Rusya buna karşı üç imparator ligine katılmış, kendini güvence altına almak istemiştir. İki ülkenin balkanlar üzerindeki emelleri olması iki ülke siyasetinin temelini oluşturmuştur. Armaoğlu, *20’nci Yüzyıl Siyasi...*, a.g.e., s. 19-24.

²⁴³ Bazı sayılarda birinci sayfadan başlayıp ikinci, üçüncü hatta dördüncü sayfaya kadar sürdüğü görülen bu başlık altındaki yazılar haberlerin verildiği bölümdür. Çiçek, tifo, verem gibi hastalıklar hırsızlık, fırtına gibi doğal afetler, vahşet, mahkeme duruşları, Beyrut havadisi, ölüm vs. haberler yer almıştır. Gazete yurt içi ve yurt dışı haberleri okuyucularına iletmede istekli olup haber çeşitliliği ve bütün dünya ülkelerini kapsamaması gazetenin iyi bir iletişim ağı kurduğunun kanıtıdır. Buttanrı, a.g.m., s. 87-88.

²⁴⁴ ‘Fabrikamızın Muvaffakiyet-i Siyasiyesi’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 3.

“Belgrad 20 Mart-Kral Pier refakatinde Mösyö Pasiç, Milonoviç Sipalakoviç ve maiyeti erkani bulunudğu halde Petersburga müteveccihen hareket etmiş ve esnayı gıyabetinde hukuk ve selahatini veliahd prens Alaksendıra bahş etmiştir. Mösyö Basiçin esnayı afakında baş vekalet maliye nazırı Petroviç ve hariciye nazırı ma'rif ve mezahip nazırı Ziboviç tarafınan temşit edilecektir.”²⁴⁵ Ayrıca geçtiği güzergahta halk tarafından alkışlanmış ziyo diye bağrılarak top atışları gerçekleşmiştir.

Yunanistandan alınan bilgiler Ajans Dö Kostantinapol ve Ajans Nasyonel ajanslardan alınmıştır. Atina ve Pirede Yanyalı Rumlara karşı yapılan baskılar protesto edilmiş, Osmanlı ve diğer ülkelere bilgi verilmiştir. Ayrıca Amerikadan alınan haberde Amerika hükmünde 15 bin Yunan askeri eğitilmiş ve bir Bataryanın satın alımı söz konusu olmuştur:

“Atina 20 Mart-Amerikada varid olan haberler burada büyük bir müret husule getirmektedir. Amerika zabitanın taht kumandasındaolan 15 bin mücehiz ve mükemmel Yunanlı asker vatanlarının mua'vement şitab etmeye hazırdırlar. Bir batarya sahra topu iştirası için açılan anane doktoru derhal dolmuş ve batarya sipariş edilmiştir. Bir kontör duruyor iştirası içinde anane küşad edilmiştir. (Ajans Nasyonel).”²⁴⁶

Teselyadaki çiftlikler meselesinde Yunanistanın islamların hukukunu koruyacağını tekrar beyan etmiştir. Rusçuk hadisesine burada değinilmiştir. Sofyadan alınan bilgilerde sosyalist ve liberaller protesto etmiş ve olumsuzluk yaşanmamıştır. Bulgaristan hariciye nazırı Gaspodin yaprikof bir gazeteciye verdiği mülakatta hazır meseleler hakkında bilgi vermiştir. İstanbul ziyaretinden ticaret ve Rusçuk hadisesi hakkında beyanatta bulunmuştur. İstanbul ziyaretiyle ilgili beyanında:

- “İstanbulu ziyaretinizden maksat nedir?

²⁴⁵ ‘Sırbistan Kralının Seyahati’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 3.

²⁴⁶ ‘Yunan Havadisi’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 3.; 19.yüzyıl düzeni tipik azınlıkları koruma metni Yunanistanın Teselyayı topraklarına katması yükümlülükler getirmiş, 24 Mayıs 1881 İstanbul uluslararası sözleşme imzalanmış, Osmanlı Yunan arasında yeni sınırları tayin etmiş, Müslümanların yaşamları onur ve dinleri çiftlikleri meraları ormanları vakıf mallarının korunması zorla toprak sattırılmaması dini özgürlük vatansızlık ortamının engellenmesi şeklinde 18 maddeden oluşmuş ve iki ülke tarafından onaylanmıştır. Oran, a.g.e., s. 34-35.

- *Hükümdarlar memleketleri beynindeki münasebetin olduğu arai için birbirini ziyaret ederler, bu ziyaretler, tarafeyn ahalisinin ve komşu devletlerin dahi haleti ruhiyesine iyi tesir eder.*
- *Türkiye ile olan münasebetimiz iyileşmeye ihtiyacı vardır.*
- *Evet münasebet-i mezkure şimdiki haldede iyi isede ziyaret hazıra sayesinde daha ziyade iyileşecektir.*
- *İstanbul ziyareti birtakım maksada merbut değil mi?*

Şahzımız ziyaretimizin birtakım maksad... mevcuttur.” Ziyaretin barışı ve ikili ilişkilere değinmiştir. Rusçuk hadisesiyle ilgili soruya ise şu şekilde cevap vermiştir:

- *“Gospodin Paprikofun kabinedeki mevki' gayet iyidir. Şevu' bulan istifâ meselesi manasızdır. Zira böyle bir karakete sebebe yoktur.*
- *Lakin Gospodin takifin sofya gazetesinden “itaat etmeleri evrak diye verdiği emr?*
- *Hatta öylece bir emr verdiği takdirde dahi asla mesele verilen emr tatbikde ki hat harekettir. Hadisenin vuku' zamanında orada bulunna adam o dakikadaki vaziyete ika' olmaz ise nasıl olurda Sofyada ta'limat mefsule verebilir.”²⁴⁷*

Rum ve Ermeni patrikhanelerinden bahsedilmiş Ermeni patrikhanesi hakkında jandarmadan alınan bilgide Patrik Turyan efendi hasta olduğu için istirahat etmekte asıl sebebin istifâ niyetinde olduğu sebebinde patrikhanenin azamasından memnun olmadığı gerçeği vardır.²⁴⁸

²⁴⁷ ‘Rusçuk Hadisesi’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s .3.; Rusçuk 1388 yılında Türk hakimiyetine girmiş ve hızla gelişim göstermiştir. 16.asırda nakliye, ticaret ve askeri açıdan bölgenin merkezi olmuştur. Mithat paşanın Tuna valiliği sırasında yıldızı parlamış, Bulgaristanın bağımsızlık fikriyle adil bir idare şekli yolunda adımlar atılmış, 1864 Tuna vilayeti kurulmuş ve Rusçuk buranın merkezi olmuştur. Vilayet matbaaları kurularak şehirde Türk ve Bulgar gençlerin eğitimi öne sürülmüş, ilk defa Tuna gazetesi neşredilmiştir. 18.yüzyılda Osmanlı-Rus savaşından sonra önemli hale gelmiş ve Rusyanın bundan sonra balkanlar üzerindeki görülen etkisiyle değer kazanmıştır. Rusçuk Osmanlı devletinin kuzey topraklarını koruması açısından önemli bir yerdir. 93 harbi sonrasında ağır hasar görmüş ve 1878’de Edirne antlaşmasıyla da Bulgaristanın eline geçmiştir. Meşrutiyet dönemi ve balkan savaşları sürecinde Osmanlı-Bulgaristan-Rusya üçgeninde kalmıştır. Topal, a.g.e., s. 1-4.

²⁴⁸ Patrikhane Osmanlının bizanstan devr aldığı bir kurum olup bazı siyasi yetkilerle donatılmıştır. Osmanlı hakimiyeti altında çalışan patrikhane Megali idea doğrultusunda tüm ortadoks tebayı Rumlaştırma amacında olmuş, bunu önlemek için osmanlı devleti 3 Temmuz 1910 tarihinde kiliseler kanunu ile kilise ve mekteplerin nüfusa göre dağılacağı ve devlet denetiminde olacağı belirtilmiştir. Trablusgarp savaşında patrikhaneli Rumlar bunu berteraf etme amacında olmuş,

“Rum patrikhanesi 19.yüzyılda osmanlı coğrafyasında artan milliyetçilik hareketleriyle Yunanistan ile siyasi bir konuma gelmiştir.Batılı devletlerin Osmanlıdaki azınlıkları korumak Rusyanın patrikhaneyi desteği uluslararası bir sorun olmasında etkili olmuştur.Yunan kilisesi 1850’de bağımsız olmuş patrikhane buu kabul etmiş ve fatih döneminden beri patrikhanenin imtiyazları mevcuttu.Amaç Rumlar üzerinden tekrar bizansı kurmaktır.1897’de Osmanlı devleti Yunanistanı mağlup eder patrikhane grupları Megali idea amacında olmuş Yunan başbakanı Venizelosta aynı fikirde olmuştur.II.Meşrutiyetle beraber patrikhanede düzenleme olmuş Bulgar ve Yunan arasında kilise ve Mektepler kanunu sorunları olmuş devlet patrikhaneyi denetleme ve imtiyazların kısıtlanmasında çalışmış Yunanistanın Osmanlı aleyhinde propaganda yapmasına sebep olmuştur.1914 sonrası boykot ve savaşların olması yeni bir dönemi başlatmış patrikhane tamamen Yunanistanla tamamen iş birliği içersinde olmuştur.Kurtuluş savaşıyla beraber kontrol altına alınmıştır.”²⁴⁹

balkan savaşlarında Rusların panislavist politikası olması Yunanistan Megali idea amacı ayağını patrikhane oluşturmuş, Makedonya Teselya ve Epirde Rumlar kilise aracılığıyla kıskırtılmış, balkanlarda Türk varlığı yok olmuş, ikinci balkan savaşını başlatmışlardır.Girit isyanında da aynı faaliyette bulunmuş, 1894 Etniki Eteryası cemiyeti görevini üstlenmiştir. Birinci dünya savaşında patrikhane kendisini Yunanistana bağlama teşebbüsünde olmuş, Osmanlı tebaasında en iyi durumda bulunan Rumlar aile hukukuna sahip patrikhane günümüzde varlığını devam ettiren bir kurumdur. Emruhan Yalçın, ”II.Meşrutiyet Döneminde Fener Rum Ortadoks Patrikhanesinin Siyasi Faaliyetleri”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, sayı: 45, Ankara, 2010, s. 157-176.

²⁴⁹ Salih İnci, ”Türk-Yunan Siyasi İlişkilerinde Azınlıkların Dini Kurumları Meselesi(Patrikhane Örneği)”, *Balkan Araştırmaları Dergisi*, cilt: 1, sayı: 2, 2010, s. 63-96.; Türk-Ermeni ilişkileri meşrutiyet döneminde farklı bir merhale almıştır. 1876 Kanunu esasıyla beraber Osmanlı devletinde yaşayan herkesi Osmanlı saymış çeşitli cemaatlere verilen imtiyazlar devletin kontrolünde olmuştur. Mebusan ve ayan meclislerinde 13 Ermeni üye bulunmuş Reis vekilliği nazır ve sivil rütbelerde olmuşlardır.Adliyede en önemli hakimlikler Ermenilere verilmiş demiryolları ve milli eğitimde de genişçe yer almışlardır.Türk gazetelerinin yanında Rumca ve Ermenice gazeteleri de yer almıştır. 1892’ye kadar sakince yaşayan Ermeniler Rusların etkisiyle Anadoluada anarşi faaliyetlerde bulunmaya başlamış ve bu şekilde devam etmiştir.1915 Tehcir kanunuyla göç ettirilen Ermeniler soykırım iddasında bulunmuş ve günümüze dek devam etmektedir. Bahaeddin Yediyıldız, *XIV.-XIX.Asırlarda Gayrimüslimlerin Türk Toplumuna İçindeki Yeri*,Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumuna İle İlişkileri Sempozyumu, 8-12 Ekim 1984, Erzurum, s. 141-175.; Meşrutiyet hükümetlerinin Makedonyayı ilgilendiren en önemli kanunları kiliseler ve mektepler kanunu olmuş, 1902’de Makedonya olayında Rum-Bulgar unsurları arasında yaşanan kiliseler anlaşmazlığı yaşanmış, Abdülhamit bundan faydalanmış bilinçli çözümsüz bırakmıştır. İttihat ve Terakki bu soruna son vermiş Osmanlılık çatısı altında toplamak istemiştir. Kanunlar Meclis tarafından 26 Haziran 1910 tarihinde kabul edilmiş, Rumları rahatsız etmiştir. Protesto edilmiş 5 Ağustos 1910’da Kanun dahiliye nezaretine bildirilmiş hükümetçe yeni kilise ve mektepler için 4 milyon kuruş ayırmıştır. Nüfusa göre nereye ne kadar kilise ve mektep yapılacağı tartışılmış balkan ittifakları din adamları kiliseler ve çeteler arasında başladığı raporlarla yansıtılmıştır. Şıvgın, a.g.e., s. 296-310.

Meclisin çalışmalarına değinilmiş ve içtimada alınan kararlar yer almıştır.Elli sekizinci içtimada kabul edilen kararlar şunlar olmuştur:

1-“*Meskufat kanunu layihası*”²⁵⁰

2-*Tensikat kanunu ta 'dilen kaleme alınan layiha-i kanuniye*”²⁵¹

Bazı kanunların tatışma ortamından sonra kabul edildiğini görmekteyiz.Yerleşim yeri ve çiftlikle ilgili olan Musafakat kanunu ele alınmış ve Milletvekilleri fikirlerini beyan etmiştir.Vergiye içeren bu kanun maddesinin değıştırilmesi sözkonusudur.Birinci celsede madde kabul edilmiş ve celse kapanmıştır.

*“Meclis-i mebusan ikinci dönem çalışmalarında farklı gündemler olmuş Osmanlı-Rus savaşının gidişatı ve hükümetin tutumunu ele almış ayrıca padişahın onaylamadığı ve meclise gönderdiği kanunlar savaşın parasal sorunu muhacirlerin iskan sorunu çerkez ve diğerleri sorunları tartışılmıştır.”*²⁵²

Atınada olaylarda vefat edenlerin arazisiyle ilgili kanun metni görüşülmüş ve kabul edilmiştir.Meclisi mebusanda halk zorluk partisi toplantısı da bağış,icra ve idare heyeti tanıtılmış olup şöyledir:

²⁵⁰ 1860’lardan II.Meşrutiyete kadar arazi ve binalar tek bir emlak vergisinde vergilendirmiş, Meşrutiyetten sonra arazi vergisinden önce bina vergileri ıslah edilmiş, 1910 yılında Müsakafat vergi kanunu kabul edilmiş, 1931 yılında bu vergideki aksaklıkların giderilmesi için bina ve arazi vergileri kabul edilmiştir. Eroğlu, a.g.m., s. 76-77.

²⁵¹ ‘Meclisi Mebusan’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 4.; 1876’da Meşrutî yönetim başlamış ve Kanuni esasi ilan edilmiştir. Parlemanto Meclisi ayan ve mebusandan oluşmuştur. Genel olarak Meclisi umum adıyla anılmış, Mebusan üyelerini halk seçerken ayan üyelerini padişah atamıştır. Mithat paşa önderliğinde çalışmalarını yürütmüş, Meclisin başkanı Ahmet vefik paşa olmuştur. Seçimler “Talimatı muvakkate” kanunu çerçevesinde olmuş birinci ve ikinci dönemleri mevcuttur. Meclis 93 harbi döneminde açılmış zor şartlarda varlığını sürdürmüştür. İkinci dönemde Mecliste daha önce görülmeyen bir gruplaşma olmuş en başında Müslim-Gayri müslim tartışması olmuştur. İç ve dış sebeplere bağılı olarak padişah meclisi bu dönemde tatil etmiş, kendisine karşı koyacak güç olmamış meşrutî yönetim sekteye uğramıştır. Yılmaz Kızıltan, “Meşrutiyetin İlanı ve İlk Osmanlı Meclis-i Mebusanı”, *GÜ,Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, cilt: 26, sayı: 1, Ankara, 2006, s. 251-272.; 19.yüzyıl Avrupada palemantolar çağı olup milliyetçi burjuvazi ortaya çıkmıştır. 19 Mart 1877’de Osmanlı parlemantosunu toplanmış ilk olmuştur. Müslim ve gayri müslimler temsil edilmiş, dış baskılar sonucunda oluşmuştur. İlk mecliste toplan kırk altı gayrimüslim mebus bulunmuş etnik bir renkliliğe sahip olması ayırıcı özelliği olmuştur.Milliyetçilik hareketlerinin başladığı asırda Meclis-i mebusanda çok görülmemiş, bölgesel sorunlarla ilgilenilmiştir. 93 harbinde mecliste sadakat konuşmaları görüldüğü gibi yıkılışı gösteren bazı örnekler de mevcuttur. Meclis-i mebusan azınlıkların en geniş şekilde temsil edildiği fakat milliyetçilik sorununun da en az görüldüğü bir parlemantodur. İlber Ortaylı, *Osmanlıda Değişim ve Anayasal Rejim Sorunu*, İstanbul, 2008, s. 251-262.

²⁵² Oğuz, a.g.e., s. 252-255.

“Reis Gümülcüne mebusu teşkil eylemiştir:

Reisi sani:Antalya mebusu Hamdi efendi

İdare Memuru:Karasi mebusu Vasfi Efendi

Katib:Siirt Mebusu Abdurrezzak Bey

Katib:Beyazıd mebusu Süleyman Sudi Efendi

Rehber:Burdur mebusu Ömer Lütfi Efendi

Rehber:Since mebusu Hasan Muhiddin Bey

Nakilen Mandıracının Metrukesi”²⁵³

Devletin iç işlerinden Telgraflar da yer almıştır.Örneğin Sivas merkezli haberde Karahisar kasabasında Abdülhamidin kuzey şiddetiyle gerekli görülmeyen bir hareke olduğunu görmekteyiz:

“Sivas 7 Mart-Kara Hisar kasabasında Martın beşinci günü saat sekizde kezalik cevabından şimale şiddetiyle hareket arz vuku bulmuş ise de Abdulhamid bir güne hisarı mucep olmamıştır.”²⁵⁴

Ülkenin çeşitli yerlerinden hırsızlık ve gasp haberleri mevcuttur.Bir başka haberde ise:

“Manastır 7-Debre-i zir kazasına tabi' islatine karyesinden torpaklı şaki Aziz Kurt ve refikasının geçen de gasp etmiş oldukları 24 reis sağır hayvanatı ta'kip müfrezeler ma'rifetiyle bu kere kamilen isterdad ashabına teslim edilmiştir.”²⁵⁵ Gasp haberi görülmüştür.

Bu tür haberlerin arasına kısa haberlede atıldığını görüyoruz.Örneğin verilen vefat haberinde:

“Gazetemiz mashihi Ağah Beyin pederi Hicaz jandarma kumandanlığından mütekaid mirliva Hayri Paşa evvelki gün irtihal dartim eylemiştir.

Rahmetullah

²⁵³ ‘Madde Bimadde’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 4.

²⁵⁴ ‘Dahili Telgraflar’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 5.

²⁵⁵ ‘Dahili Telgraflar’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 5.

Cenazesi merkez Efendi dergah şerifi civarında müdfin mahsusasına defn edilmiştir.”²⁵⁶

Dikkate değer bazı yazılan mektuplar yayınlanmıştır. Akşehirden yazılan bir mektupta geleceğin daima geçmişten teşkil ettiği ve bu mektupla bir konuya dikkat çekilmek istendiği belirtilmiştir. Akşehirin Selçuklu mirasıyla donatıldığı ve konya yolu üzerinde bulunan eserlerin dikkate değer olduğunu ayrıca mimarisine ayrıntılı değinildiğini mektubun bazı bölümlerinde görmekteyiz:

“...Mürur taşlar ile müzin olan kapısının taz ma'marisi hakikaten pek dülferiptir. Fen atik memuru burada daha ziyade kalular ve kapu kömürlerinde müşahid olunur. İçeriye girilecek taş kapının işlemleri öyle bir tarzsa hak olmuştur ki bunun ayini ağaçtan bile yamak kabil değildir. Binanın dahali tuğla ve taş ile yapılmış kemerli ve büyük mermer sütunlu mütaaddit odalardan merkiptir. İçeriye girilince on metre ileride taş kapının aynı bir kapu daha nazar-ı dikkate celp eder...”

Vakıf olarak bu tür değerli eserlerin korunması taraftarı olduğu beyanıyla yer almıştır. Eskişehir karagin müsciyandan yazılan mektupta meşrutiyetin övüldüğünü vatanın devamı için birlikteliğin olması gerektiği vurgulanmıştır:

“...Herkes yekdiğerine sarılmak istiyordu. Bütün kalbler “gelin vatan kardaşları 00 bir birimize sarılalım, beynimizde muceb nukut bir şey yokmuş ittihad edelim, beynimizde mucep neferat bir şey yokmuş ittihad edelim” diyordu. Çünkü vatanın itilası ancak ittihad ile olduğunu işte o fasıl şehir bize pek hoş vakdisi bir münzire teşkil ediyordu. Hepimiz pek a'la anladık ki bu şeylerin bu güzel hislerin kafesi bizde Haritin meşrutiyetin feyzidir. Yaşasun Hürriyet .. yaşasun Meşrutiyet.”²⁵⁷

1909 yılında londrada yayınlanan yazının tercümesinde Osmanlı devletinin borçlanmasına yönelik bilgiler verilmiştir. 1910 yılında padişahın iradesinde Meclis-i Mebusanca kabul edilen borçlanma antlaşmaları dile getirilmiştir. Teminat olarak haliç ile sahil arasında inşa edilecek köprü gelirleri ve Paşabahçedeki petrol depoları verilmiştir. Köprünün haftalık gelirleri Türkiye Milli Bankasına teslim edileceği faizlerin altı ayda bir Haziran ve Aralık aylarında ayrıca damga ve benzeri

²⁵⁶ ‘İrtihal’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 5.

²⁵⁷ ‘Calip Dikkat bir Mektup’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 5.

vergilerden muaf edileceği İngiliz lirası olarak Türkiye milli bankasına verileği beyan edilmiştir. Borçların taksidinde bağlandığı hisse almak isteyenler için de ilan edilmiştir. Yazı ve taleplerin dağıtım yerleri ise sıralanmıştır:

“Londrada be-reyna biraderler ve şerekesi (8 pişhovis kiyet Veydin) ile Türkiye milli bankası (50 korun hil) Der-sa’adetde Türkiye milli bankasıdır.

Kayd ma’mulatu nihayer 11-24 Mart 1326-1910 tarihinde Perşembe günü hitam verilecektir. Londra 21 Mart 1910.

Ta’rifnameden zikr olunduğu vecihle Der-sa’adet şehri emanetinden Türkiye milli Bankasına mevrud tezkirenin suretidir.”²⁵⁸

1900 yılı yüzde beş faizli borçlanmanın belediyece alınan kasım 1909 tarihli kararı ve meclisin 28 Ekim tarihli antlaşmasını onayı padişahça onaylanmış 9 Şubat 1910 kararlar tedavüle koyulmuştur. Borçlanma faizi yüzde beş olup elli yıllık sürede senede yüzde yarım ödenerek bitirileceği belirtilmiştir:

“İstikrazın faizi yüzde beş olup reis Almal ile müsteban tenakız etmemek üzere tahsis olunan senevi yüzde yarım itfa akçesiyle elli sene zarfında işbu istikraz imha edicektir. İstikraz tahvilatıyla kuponları ali nihaye her dürlü vergi damga ve rüsum saire osmaniden muaf tutulacaktır.”²⁵⁹

²⁵⁸ ‘Şehri Emaneti İstikrazı’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 5.; Bozulan mali durum 1768’den sonra savaş masraflarının binmesiyle de daha da kötü olmuş ve yeni gelir kaynakları aranmasını mecbur kılmıştır. Esham sistemi denenmiş istenileni veremeyince Abdülmecit döneminde 1839’da kağıt para Kaime çıkartılmış, el yazısıyla hazırlanması sahteleri çıkmış, ve 1842’de yerine matbuaları çıkarılmıştır. 1858-59 ve 1862’de devam edilmiş 1871’de Der-sa’adet Tahvilat Borsası Nizamnamesi çıkarılmış 93 harbinde iç istikrazlar artmış Galata sarrafları ve Osmanlı bankasından 10.000.000 altın borç alınmıştır. Dış istikraz olarak ilk defa kırım savaşında dış borç alınmış 1787 savaşı durumu daha da kötü yapmış altın gümüş işlenmesi yasaklanmıştır. 19.yüzyılın ilk yarısında 93 harbinin masraflarıyla bütçe açığı olmuş 15854’te alınan %6 faizli 5.000.000 sterlin için mısır gelirleri garanti gösterilmiş 1855’te aynı miktarda istikraz alınmış, 1875’te devlet ödeme gücünü kaybetmiş, Ağnam vergisi dahi teminat gösterilmiştir. 20 Aralık 1881’de Muharrem kararnamesi yayınlanmış, İstanbul ve Osmanlı bankası gibi bankaların buhranına sebep vermiştir. Avrupa devletleriyle müzakere edilmiş, Rüsümü sitte denilen tuz, tütün, ispiroto,pul,ipek ve balık resimleri ile dış borçlar Duyunu umumiyyeye bırakılmıştır. 1881-1914 arasında 26 istikraz yapılmış istikrazın yapıldığı devletlere verilen adli, mali ve iktisadi imtiyazlar istikrazı başarısız kılmış Duyunu umumiye cumhuriyetten sonra kaldırılmış ve borçlar da bundan sonra ödenmiştir. Kütükoğlu, a.g.e., s. 546-550.

²⁵⁹ ‘Türkiye Milli Bankasına’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 5.; Türkiye Milli Bankası 1908 devriminden sonra itihat ve terakki partisinin iktisatta millileştirme politikasına bağlı olarak kurulan milli şirketler grubunda yer almaktadır. Nisan 1909 tarihinde kurulan bu bankanın amacı milli ticaret ve sanayii, madencilik kamu hizmeti ve yatırımları teşvikti. Ayrıca bu banka iskonto, avans, kredi, tahvil ve hisse senedi ihracında bütün emisyon işlerini de sürdürecekti. Aslında banka Osmanlı-İngiliz ortaklığı şeklinde olup sermayesi 1.100.000 Osmanlı lirası öngörülmüştü.

Teminat olarak verilen haliç köprü geçişleri ve paşabahçedeki petrol kuyuları gelirleri Türkiye milli bankasına teslim edilmesi kararı mevcuttur. Fazla ödenen paraların iadesi söz konusudur.

Haliç köprüsünün dört senelik satış oranları şu şekilde olmuştur:

“1321 1905-1906 lirayı osmani 59335

1326 1906-1907 “ 57503

1323 1908-1907 “ 59389

1324 1908-1909 “ 61050

Vasşyetş senevi lirayı osmani 59319”²⁶⁰

Petrol depolarının gelir satışları oranı ise:

“Ağustos 1320-1903 ile Temmuz 1321-1905 lirayı osmani 12442 Ağustos 1322-1906 ile Şubat 1323-1908 (on dokuz aylık varadet) lirayı osmani 19683

Mart 1324-1908 ile Şubat 1324-1909 lirayı osmani 13557 yekün 59948

Vastisi senei lirayı osmani 13047.”²⁶¹

Borsa haberinin bu sayıda son sayfada yer aldığını görüyoruz. 8 Mart tarihli borsada Osmanlı devletinin borçlarının senet değerleri akçelerin senetleri demiryolları ulaşım batı devletleri ayrıca Meskukat balığında batılı devlet paraları ve altın gibi değerlerin Osmanlı parası cinsten değerleri açılış ve kapanışı verilmiştir. Ayrıca günün döviz değerleri Osmanlı parası değerlerini yansıtmıştır:

“109 37 Guruş Londra üzerine üç mav adeli (Lira-i osmani 100 guruştan)

10 27 Guruş Londra üzerine bila va'deli (Lirayı Osmani 100 guruştan)

22 78 Frank Paris üzerine üç mah vadeli (Bir aded lira-yı osmaniye mukabil)

22 93 Frank Paris üzerine bila vadeli (Bir aded lira-yı osmaniye mukabil)

18 51 Mark Berlin üzerine bila vadeli (Bir aded lira-yı osmaniye mukabil)

21 81 Karun Viyana üzerine bila vadeli (Bir aded lira-yı osmani mukabil).”²⁶²

Sir Henry Babington Smith, Sidney, Hüseyin Cahit bey Ahmet Cemal bey, Nail bey gibi kişiler görev yapmaktaydı. Özdemir, a.g.e., Ankara, 2009, s. 41

²⁶⁰ ‘a.g.h.’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 6.

²⁶¹ ‘a.g.h.’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 6.

Sayının son sayfasında borsa haberleriyle beraber ilanların olduğu bölümü oluşturmuştur. Hanımlara yönelik Burhaneddin bey tiyatro kumpanyası burada da verilmiştir. Harbiye nezaretinden verilen ilanda kullanmadığı daireyi kiraliğe çıkardığını görüyoruz:

“Harbiye Nezaretinden:

*Hamidiye türbesi civarında kain olup jandarmaya luzum görülmeyen Karaagaç lehte ile tahtındaki dükkanı seniye-i haliye martı ibtidasından itibaren talep olacak müstecirata bakantorato iki sene müddetle icar edileceğinden talep olanların jandarma dairesi ikinci şubesine müraca'at eylemeleri luzumi ilan olunur.*²⁶³

Tıp mektebi tarafından tasdik edilmiş maden suyu ilanında çeşitli hastalıklara iyi geldiği ve bulunduğu yerler ifade edilmiştir:

“Mektebi tabi Osmanice ba-tahlil havas şifaiyesi resmen tasdik buyrulmuş vasıl kanaye dahilinde imla eyledikde bulunmuş olan işbu maden suyu taam esnasında içilen maden suları en alasıdır. Mide, karaciğir, böbrek, mesane, bağırsak, kum, culdi, albomin ve şeker hastalıklarına da tesir şifa bahşası itbar kiramçe ba-ticariye tahkik etmiştir.

*Tepesi istanbul gümrüğüne muttasıl yeni handa ve kara köyle dışçı marzaranyan ve kazı köyden hamarat idareleriyle kavopratik magozalarında ve eczahanelerde bulunur.”*²⁶⁴

²⁶² Borsa ‘Kambiyo’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s .6.; 1854 Kırım savaşıyla başlayan borçlanma meşrutiyet döneminde de devam edilmiş, 1881 yılında Duyunu umumiye idaresi kurulmuştur. 1908-1914 mali yıllarında Duyunu umumiye için hazine gelirlerinin dörtte biri ödeme yapılmış idare gümrük vergisi hariç devlet gelirlerinin önemli kısmını yönetmiştir. Meşrutiyet döneminde devletin cari açığını karşılamak için yabancı ve büyük ölçüde yerli sermayeye başvurulmuş, 1908-1914 yılları arasında 49,4 milyon borç antlaşması yapılmış savaşıardan dolayı gittikçe artmıştır. Birinci dünya avasında borç alınabilecek tek ülke Almanya kalmış ve evrakı nakdiyeye başvurularak iç borçlanmaya başvurulmuştur. Meşrutiyet ilanı sonrasında 1908, 1909, 1910,1911 ve 1913 te borçlanma yapılmış bütçe açığı kapatılmak istenmiştir. Dönemin en yüksek borçlanması 1914’te yapılmış balkan ve Trablusgarp savaşlarının giderleri için osmanlı bankası Doyçebank Duyunu umumiye ve diğer şirketlerden avans alınmıştır. 1911,1912 ve 1913 yıllarında iç tahvillere gidilmiş enflasyon ve karaborsacılık artış göstererek borçlar ödenemez boyutlara ulaşmıştır. Tabakoğlu, a.g.m., s. 327-332.

²⁶³ ‘Darü’l-temsili-i Osmani’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 6.

²⁶⁴ ‘Kibarna Maden Suyu’, *Yeni İkdam*, Numara 9, 1910, s. 6.

Demiryollarının gündemde olduğu dönemde ilanları mevcuttur. Demiryollarında çalışacak memurlar için verilen ilanda:

“Şark demir yolları tahvilatının 241’inci kararı Der-sa’adette divanı umumiye-i osmaniye idaresinde 17-30 ve 18-31 Mart 1910 tarihlerine masadüf olan iki mahzar elinde üç buçukta maliye ve nafia nezareti celileleriyle bankı osmani idaresinden azam olunacak memurlar müvacehesinde keşide edileceği ilan olunur. 2”²⁶⁵

Osmanlı sigorta şirketi ile alakalı bazı ilanlar ise şöyledir:

“İstanbulda alacahamam karbinda çelebioğlu Alaaddin mahallesinde tahtakale caddesinde vaki’ 24 ve 26 numaralar ile merkum vakf iki bab eri terzi ve yedi sandıkçı dükkanlarının rabi’ hassa-i şayiaları ve yine mehale ve cedide mezkurde vaki’ bir bab mezalik keزالik rabi’ hussa-i şaiyası muhalefet-i umumiye kassamlığı muhakemesi ma’rifetiyle bilmüzayede 145000 guruşda talebi uhdesinde tekrar eylediğinden ziyade ile talep olan zevat işbu tarih ilandan nihayet on bir gün zarfindan muhakeme-i mezkureye müraca’at eylemeleri ilan olunur.6 ...

Şirket Haziranın çengel köy virum ipli hisarı iskeleleri ojribe mevcut mevlüd ve tarifnameleri mucebince şirketin inşai mahnesinde taht nezaretinden olarak birur aded mevkif inşa olacağı ve işbu muvakkafkların malzemesi şirketçe tedarik ve ita edileceği cihetle yalnız işciliğini der-uhde edeceklerin şerait sairiyi anlamak üzere nihayet mah halik yekrimince Cumartesi gününe kadar şirketin sirkecede kain idarehanesine müraca’at eylemeleri. 3...”²⁶⁶

²⁶⁵ ‘Şark Demiryolları Tahvilatı’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 6.; II.Meşrutiyet döneminde istikraz devam etmiş, 1908’de ilk borçlanma olmuş, donanmada jandarmada bayındırlık ve eğitimde yenilik olmuş, finansman ihtiyacı bütçe açığı avans ve borç ödeme ve taksitlerin ödenmesi amacıyla hükümet gümrük gelirlerinin bir bölümünü ve bir kısım demiryolları kilometre tazminatını karşılık göstererek Osmanlı bankasından 4.711.124 lira tarihi itibarıyla net 3.910.000 lira tutarında bir istikrazda bulunmuş 1910 yılında soma bandırma demiryolu hattında da istikrazda bulunmuştur. Özdemir, a.g.e., s. 91-93.

²⁶⁶ ‘Osmanlı Sigorta Şirketi İhtar’, *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 6.; Sigortacılık faaliyetleri 19.yüzyılda Osmanlı devletinin dışa açık ekomiye girmesiyle olmuş, 1838 Baltalimanı 1839 Tanzimat fermanı etkisiyle ticari ağlar gelişmiş, batı tarzı ekonomik yapı benimsenmiştir. 19.yüzyılın ortalarından itibaren Osmanlı devleti denizcilikte nakliye sigortacılığıyla sigortayla tanışmıştır. Bu bilgiler daha çok İngiliz konsolosluk raporlarından alınmıştır. Türkiyede 1860 öncesi sigorta faaliyetleri bilgisi mevcut olmayıp ilk kez 1860 ticaret kanunu 29.maddede yer almış 1864 Deniz ticaret kanununda yer almıştır. Osmanlı devletinde asıl sigorta faaliyeti 1870 beyoğlu yangınıyla gelen yangın sigortası olmuştur. 1880 Duyunu umumiye sonrası artış gösteren sigorta 1893’te Osmanlı bankası Duyunu umumiye ve reji idaresiyle istanbulda 440.000 Osmanlı lirası sermaye ile “Osmanlı sigorta şirketi umumiyesi” Osmanlıda kurulan ilk sigorta şirketi olmuştur.

Gramafon meraklılarına yönelik verilen ilan burda da mevcuttur.Ayrıca Milanlı doktorun öksürük ilacı aynen tekrar edilmiştir.Ayrıca Osmanlı-Rus seferini ele alan bir eser ilanı mevcuttur:

“Osmanlı- Rus harbindeki esbab-ı malubiyetimizi bütün dakabiyetiyle teşrih eden bu mühim eser bu kere mekteb-i harbiye tarihi harp telif edilmiştir. Bil umum zabitan ve tarih meraklılarına cidden tavsiye ederiz.

*Fiyatı (6) ve meceldi (8) guruştur. Taşa için (2) guruş posta ücreti zam edilir.”*²⁶⁷ Yazarının ayrıca başka yazdığı kitapları da ayrıca belirtilmiştir.Sayının son sayfası son ilanında veresiye ile satışların olduğu elbise ilanı olmuştur:

*“Çarşığı kebirde feciler caddesinde 31 ve 23 numaralı mazada her nev'i ilimiye ve mülkiye elbiseler ve feshane mübahidler altı ay va'de ile veresiye satılır. Fiyat maktu' mağazamız her gün açıktır.”*²⁶⁸

Bundan sonra İstanbul ve Anadolu'da yaygınlaşmış, 1890'dan sonra yabancı şirketlerle beraber rekabet artmış ve ortak itfaiye birliği kurulmuş hepsine rakip olan Osmanlı umum sigorta şirketi olmuş, 20.yüzyıl başlarında nakliye yangın ve hayat sigortası dışında eşya sigortası eklenmiş, 1906'da yeni nizamnameyle şirketler için yeni hükümler getirilmiş yabancı şirketler denetim altına alınmıştır. Murat Baskıcı, "Osmanlı Anadolu'sunda Sigorta Piyasası: 1860-1918", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, sayı: 4, cilt: V, Ankara, 2002, s. 2-40.

²⁶⁷ 'Osmanlı-Rus Seferi', *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 6.

²⁶⁸ 'Veresiye Satış', *Yeni İkdâm*, Numara 9, 1910, s. 6.

2.6.Yeni İkdam Numara 10

Burada Yeni ikdam gazetesi Numara 10 analiz edilerek değerlendirilmesi yapılacaktır.Gazetenin onuncu sayısı ve birinci sayfasında Avusturya-Rusya itilafına ve Avrupanın durumuna genişçe yer verilmiştir.Osmanlı ajansı tarafından verilen tebliğte iki ülkenin itilafını gözler önüne semektedir.Hazırlanan kararname yedi suretiyle Pars, Roma, Berlin ve Londra kabinelerine gönderilmiştir.Ajans Dö Kostantinapolis ise tebliğler hakkında ayrıntılı bilgi vermiştir.Rusya dışişleri bakanı Mösyö İzolovski Avusturyanın Petersburg elçisi ile görüşmesini sırayla belirtilmiştir.Burada londrada neşredilen bir risaleye binaen iki ülke münasebeti buhranını ele almış ve Avusturya tarafından tarfindan eleştirilerek iki ülke dış işleri bakanları mevkilerini sarsmış bu eleştirel risaleyi ortadan kaldırmak ve balkanların barışı için iki ülkenin birlikteliğinden geçtiği beyan edilmektedir.İki ülke arasında 1897 senesinde antlaşmaya binaen birlikteliğin daha kolay olduğu Türkiyenin de durumunu gözönünde bulundurarak İzolovski Kont Birşatolda teklif edilen üç husus şu şekilde olmuştur:

- 1 *“Balkanlarda hal hazır hazırın muhafazası,*
- 2 *Türkiye idare-i cedidesinin esasi bu memlekette mukim bilcümle ikamenin musavat hukukuna müstenid bulunmakla idarenin idame ve takviyesi.*
- 3 *Balkan hükümat sağıresinin istikbali ve bunların terki ... maslahatnamesinin tahkim ve takviyesi”²⁶⁹*

Kont Sotuldu Mösyö İzolovskiye verilen bilgide bu bilgilerden sonra balkanlarda iki ülkenin siyasetini teşkil ettiğini ve balkanlarda iki ülke arasında bir ayrılık yaşanmaması halinde bir ihtilalin olamayacağını beyan etmiştir.İzolovski ise buna karşılık zikredilen üç hususun Avusturya tarafından kabul edilmesi ve bu hususların diğer devletlere beyan edilmesi gerektiğini vurgulamış ve bunun daha hayırlı olacağı bildirilmiştir.Bu fikir Avusturyanın Petersburg elçisi tarafından olumlu karşılanmaz çünkü balkan devletlerinin bundan haberdar edilmesi Viyana ve Petersburg kanunlarında itilaf görülmesinde etkili olur zaten iki ülkenin de böyle bir fikri beslemediği beyan edilmiştir:

²⁶⁹ ‘Avusturya-Rusya İtilafi ve Avrupa Muvazenesi’, *Yeni İkdam Gazetesi* , Numara 10, 1910, s. 1.

“Avusturya-Macaristanın Petersburg sefiri Mösyö (İzolovski) 'nin muhaberat hazıradan diğer düvelü ma'zumeyi dahi haberdar etmeye müstenid bulunan teklifini tasvip edemiyor. Müşarun ileyh kontun fikrinde eğer muhaberat vakia neticesi düvelü saireyede tebliğ edilecek olursa bu devletler Viyana ve Petersburg kanunları beyninde mutlak vaki' bir itilaf akd olunduğu zahib olabileceklerdir.

Halbuki ne Rusya ve ne de Avusturya Macaristan hükümeti böyle bir fikri beslemiyor. Binaealeyh şefir müşarun ileyh düvelü ma'zumeyi bir tebliğname ile ihbar keyfiyet olunması hususunda ısrar etmiyor ve yalnız iki hükümetçe kabul edilen esaslardan icap ederse efkar umumiyeyi haberdar etmek hakkını muhafaza edeceğini zikr eyliyor.”²⁷⁰

Yedi vesikadan oluşan makalede Avusturya ve Rusya arasında aslında bir soğukluk bulunduğu bunu daha fazla tırmandırmamak ve iki ülkenin yakınlaşmasını sağlaması adına Rusya dış işleri bakanı İzolovskinin Avusturya dış işlerine ve Petersburg elçisinin açıklalmalarına karşı cevap vermek zorunda kalmış ve gerginliği azaltmıştır.

“Fılvaki kont İzolovski bu makalede zikr olunan bazı ahval ve dail siyasinde kendini kont (dernetal)'de karşı müdafaya teşebbüs etmiş olmakla Avusturya-Macaristan hariciye nazırı Petersburgdaki sefiri vasıtasıyla Mösyö (İzolovski)'den istizah maddeye mecbur kalmışdı. Eğer bu istihaza mukabil Rusya hariciye nazırı gayri muvaffak bir cevap vermiş olsa idi iki memleketin esasen soğuk bulunan münasebeti bir kat daha gerginlik peyda edecek ve bu gerginlik neticesinde ihtimal bütün Avrupanın salh asayiş mahtul olabilecekti. Lakin Rusya hariciye nazırı kont (Birşitold)'ün istizahına karşı şahsi ihtilafının ıslahı lüzumu göstermiş olmakla kont (Dörntal)'in hiddeti zail olmuş işte bu suretle iki memleket hariciye nazırları arasında bir muhabere çağırı açılmıştır.”²⁷¹

²⁷⁰ ‘a.g.h.’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 1.; Balkanlar üzerindeki iki ülkenin mücadelesi 1870’lerden sonra çıkmıştır. Rusyanın panislavizm politikası ve Kuzey-Güney yönünde inmeye çalışması balkanlarda Avusturya ile çatışmasına sebep olmuş, ayrıca Avusturyanın Bosna Hersek topraklarını ilhak etmesi Adriyatik denizine çıkmak istemesi burada aynı amacı taşıyan Sırbistanla çatışmış Birinci Dünya harbine sebep olmuştur. Armaoğlu, a.g.e., s. 36-37.

²⁷¹ ‘a.g.h.’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 1.; Balkanlar üzerindeki iki ülkenin mücadelesi 1870’lerden sonra çıkmıştır. Rusyanın panislavizm politikası ve Kuzey-Güney yönünde inmeye çalışması balkanlarda Avusturya ile çatışmasına sebep olmuş, ayrıca Avusturyanın Bosna Hersek topraklarını ilhak etmesi Adriyatik denizine çıkmak istemesi burada aynı amacı taşıyan Sırbistanla çatışmış Birinci Dünya harbine sebep olmuştur. Armaoğlu, a.g.e., s. 36-37.

1897 yılındaki itilafnamenin neticesi 1903 yılında marşati' akdi olmuş risalenin teklif edilen üçü maddesinde yeni Türkiye idaresinin balkan halkının hukukuna yardımcı olmakla idarenin devamını gerektirmiştir. Bu durumun Avrupa tarafından nasıl karşılanacağı gazetelerin bunu nasıl aktaracağı merak edilmiştir.

Genelde Paristen alınan borsa haberi gece geç vakitte olduğu için alınmadığı bilgisi verilmiştir.

Telgraf²⁷² haberleri birinci sayfada başlamış ve bu sayıda Şu'unat başlığı verilmeyerek genelde haberler bu başlık altında verilmiştir. Önceki sayılarda olduğu gibi haberlerin merkezi Avrupa ve balkanlar olmuştur. Ajanslardan alınan Telgraflar alındığı yer ve tarihi belirtilmiş haber neşredilmiştir. Macaristan merkezli Telgrafta meclise ait bilgiler verilmiş, Meclis-i mebusanda hükümet ve muhalefetin arasındaki çrkışme ve bütçenin kabul edilmeden meclisin tetil edilmesi protesto edilerek bazı milletvekilleri Meclis-i terkettiği bazı milletvekillerinin yaralandığı ve halkın bu durumu protesto için davet edildiği bilgisinde:

“Budapeşte 22-Kont gün Hedervarayın cerihesi sekiz santimetre ve sa'tinde olup elinden sağ gözüne kadar imtidat etmektedir. Ziraat nazarının yaresi on santimetre ve sa'tidne olup elinin ortasından gözüne kadardır. Nazırların altı eli sekiz gün zarfında şifayap olmaları memuldür. Nazarlarından maada iki mebus da cerihadır olmuştur.

*Matbuat Meclis-i mebusandaki bu hali müttehiden pretosto ederek şehri halk yirmi yedinci günü ahaliyi bir pretosto müteyinliği akdine da'vet ediyorlar.”*²⁷³ Verilmiştir.

Maraşotveden aktarılan haberde bir yolcu trenin kaza yaptığı bu kazada 33 kişinin vefatı ve 31 kişinin yaralı olduğu bildirilmiştir.

İtalyadan alınan Telgrafta mecliste denizlerin durumuna dair devam eden müzakede Senino kabinesinin istifa edeceği fakat kral ve meclis tarafından bunun kabul edilemeyeceği ümit edilmiştir.

²⁷² Genellikle ajanslardan alınan Telgraflar ajans adı verilerek belirtilmiş ilk yıllarda Ajans Dö Kostantinapol ve Furniye ajansları görülmüştür. Telgrafın geldiği yer ve tarih mutlaka yazılmış, Ajans Telgraflarının muharrir Telgraflardan daha hızlı ulştığı görülmüş, gazetenin hemem her sayısında bu başlığı görmek mümkündür. Buttarı, a.g.m., s. 88-89.

²⁷³ Telgraflar ‘Macaristan Buhramı’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 1.

“Rum 21-Meclis-i mebusanda umur-ı bahriyeye dair ceryan eden mezkurat neticesinde Senino kabinesinin istifasını kral hazretlerine takdim etmiştir.

Bu istifanın şimdiki halde ne kral ne de Meclis-i mebusan tarafından kabul edileceği ümit edilmektedir.”²⁷⁴

Paris merkezli haberde ise Avusturya-Rusya arasındaki müzakereye dair hiçbir Telgrafın verilemeyeceği beyan edilmiştir.İtalya ajansından verilen bilgide Almanya başvekili Mösyö Döbataman havleğin Romayı ziyaret edeceği söylenmiştir.

Avusturya-Rusya ilişkilerine yönelik berlin merkezli Telgrafta itilafın ittifakı tamanlayacağı beyan edilmiş:

“Berliz Ta'balat gazetesi bu itilafın ittifak mislisi duçar tezellüzül değil bilakis itmam ettiğini beyan ediyor. Rusyanın da bu itilaftan Avusturyadan azkar etmeyeceği Sen Petersburga görülecektir.(Ajansa Nasyonel)”

Ayrıca aynı başlık altında verilen Londra merkezli haberde İngilterenin Akdenizdeki ticaretini her türlü ihtimale karşı Fransız filyosunun muhafazası sözkonusu olmadığı Mösyö Asket bir antlaşmanın mevcut olmadığını aktarmıştır:

“Londra 21 Mart-Avam kamerasında Şıbral fırkasına mensup mebustan Mösyö Beyleyn bahr-ı sefide İngiltere ticaretini her türlü ihtimalata karşı Fransız filyosunun muhafaza ve hamiye etmesine ve bir ihtilaf zuhurundan mezkur denizde ingiltere bayrağının matluk surette galabasına muavement edilmesine dair bir muahede veya itilaf mevcut olup olmadığını sormuş, Mösyö asket böyle bir muahede-i veya itilafın mevcut olmadığını söylemiştir.”²⁷⁵

²⁷⁴ Telgraflar ‘İtalya Kabinesinin İstifası’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910,s. 1.

²⁷⁵ Telgraflar ‘Avusturya-Rusya’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910,s. 1.; 93 harbi sonrasında Balkan devletleri tek tek bağımsız olmuş, Osmanlı devletinin Balkan sorunu çıkmıştır. Balkan devletleri arasında bir ittifak Rusya öncülüğünde olmuş, Osmanlı topraklarının paylaşılması konusu devletlerin yoğun siyasi trafiğini oluşturmuştur. Avusturyanın Bosna Herseki ilhaki ve Bulgaristanın bağımsızlığı dengeleri değiştirmiş, iki devletin birliktelikleri İngiltere ve Rusyayı endişelendirmiştir. Ekim 1909’da başlayan görüşmeler Sırp, Bulgar ve karadağ arasında Makedonyanın paylaşılması sözkonusudur. 1910 yılı Sırp kralı Pier Petersburgu ziyaret eder. Burada Avusturya ve Rusya çekişmesi yaşanmış iki ülkenin emelleri çatışmıştır. Slavcı amacıyla Rusya Avusturyayı tutmak istemiş, Almanya Avusturyanın yanında yer almıştır.Tarblusgarp ve Balkan savaşları siyaseti belirleyici unsur olmuştur. Karal, *OSMANLI TARİHİ “İkinci Meşrutiyet ve ... a.g.e., s. 287-293.*

Bulgaristan kralı ve kraliçesinin İstanbulu ziyareti ele alınmış bu ziyarette kimlerin yer aldığı ve nerelerde olduğu bildirilmiştir.²⁷⁶Kral Ferdinand ve kraliçeyi istabili amireden tahsis edilen dört atlı saltanat arabası mevcut olup mihmander Fevzi paşa önderliğinde olmuştur.Kralın Ihlamur köşkünde bir tabur asker ve kumandanın resmi selamda olduğu veliaht Yusuf İzzettin efendi tarafından karşılandığı “*Kral Ferdinand hazretleri Ihlamur Köşküne hin muvasalatında dördüncü liva kumandanı bir tabur asker ve musika resmi selamı ifa eylemiştir.Veliahd saltanat Yusuf İzzeddin Efendi hazretleri Kral Ferdinand hazretlerini istikbal etmişlerdir. Bir müddet mülakatdan sonrakral hazretleri mait askerisini veliahd hazretlerinin kral hazretlerine takdim eylemişler yarım saat sonra kral hazretleri köşküden inkafın etmişler aynı merasimle teşbi’ edilmişlerdir.*” Buradan çıktıktan sonra nişantaşında Sadrazam Hakkı Paşayı ziyaret ettiği bildirilmiştir.

Kraliçenin karşılanması ve nişanların takdim edilmesinde ise Sofya elçisi Asım beyden hariciye nazırı Rifat paşaya kadar memur edildiği:

“*Kral Hazretlerinin azimetini müteakip Kraliçe hazreterli dahi mihmendarı Salih Paşa ile rakiblerine mahsus dört atlı bir saltanat arabasına ve diğer iki arabaya dahi sofya sefiri Asım Bey Efendinin zevceleri ile Kraliçe hazretlerinin nişanlarını takdime hariciye nazırı Rifat Paşa ile serkerin Lütfi Beyefendi memur olmuşlardır.*

Müşarun ileyhüma Rifat Paşa ve Lütfi Bey efendi diin merasim dairesine azimetle nişanları kral ve kraliçe hazretelerine takdim eylemişlerdir.”²⁷⁷

Kralın kabulü sırasında vekillere nişan verilmiş şişlide bulunan Bulgar okulunu ziyaret edecekler daha sonra padişah tarafından yemek ziyafeti verilecektir.

Sarayın içinde Ali Sadık Remzi ve İsmail Şükrü efendiler tayin edilmiş merasimi tertiplemişlerdir.

²⁷⁶ Modern diplomasi devletlerin çıkarları doğrultusunda olsa da barışçı çözümleri temel alan çözümler üstün gelmiştir. Karşılıklı hükümdar ziyaretleri modern diplomasinin en etkin araçları olmuştur. İstanbula yapılan ziyaretler gövde gösterisi ve merak ağırlıklı olmuştur. 8 Mart 1910 yılında Kral Ferdinand ve eşi kraliçe Eleonara İstanbulu gelmiş balkanların en karışık olduğu döneme denk gelmiştir. Amaç Osmanlı hükümetini yakından tanımak politikasını ve siyasi gücünü tartmaktır. Bu ziyaret meşruti yönetimin ağırladığı ilk yabancı hükümdar olmuştur. Yasemin Avcı,a.g.e., s. 294.

²⁷⁷ Telgraflar ‘Kraliçe Hazretleri’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 2.

“Enderun-ı Hümayundan Ali Sadık Remzi İsmail Şükrü Efendiler merasim dairesinde kral hazretlerinin hizmetlerine tayin olunmuşlardır.

Zatı Hazreterlinin hizmetlerine tayin olunmuşlardır.

Zatı Beyin kumandasındaki mabeyni hümayun orkestrası vakit merasim dairesinde icra-yı ternnümat etmektedir.

Bil umum şahzedeğan hazretine teşrifat vesatiyle kral hazretleri namına saadette buldukları müddetçe hademe-i hisseği şahaneden kol ağası Mahmud Mahir Beylerin kumandasında mülazım Mahmud Ali, Vahid Beylerle altı Efendi şale kasrına memuri edilmişlerdir.”²⁷⁸

Resmi geçidin olacağı Hürriyet-i Ebediye caddesinde çadırlar kurulmuş ve süslenmiştir.²⁷⁹

“Birinci Çadır-Bulgar hastahanesi cihetinden baş tarafta dört Lokanta çadırı renz edilmiştir.

İkinci Çadır-Almanya İmparatoru hazretlerinin İstanbulu ziyaretinde Hereke fabrikasında imal ettirilmiş olan iki direkli ve Osmani nişan dışani taklidi çiçeklerle mezin çadırki bu çadır mebusan kirame tahsis edilmiştir.

Üçüncü Çadır-Remzi tahsudi Renk üzerine kasnak işlemeli ve bir direkli çadır olup gayer mesni’ kabartma çiçeklerle mezindir.

Dördüncü Çadır-Vişne çürüğü zemin üzerine güna gün çiçek ve nakışlarla mezin ve her güna fabrikası malumatından bir direkli bir çadırıdır.

Beşinci Çadır-İki direkli olup mai atlas üzerine sırma kabartma ve anavata işlemelidir.

²⁷⁸ Telgraflar ‘Havadir Müteferrika’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910,s. 2.

²⁷⁹ Osmanlı padişahı Mehmet Reşat büyük üniformasını giyerek kralı karşılamış, sirkeci istasyonundan Yıldız sarayına halkın alkışları arasında geçilmiş, kralın onuruna Hürriyet-i Ebediye tepesinde resmi geçit düzenlenmiş, bu tepe Fatihin İstanbul fethinde otağını kurduğu yer olarak bilinir. Askeri törenler gerçekleşmiş ve ülkelerin bir güç gösterisi halini almıştır. Sarayda ziyafet verilmiş tarihi yerler gezilmiş, Ferdinanda Madalyon verilmiş, çeşitli hediyeler takdim edilmiştir. Bir hafta süren ziyaretten sonra 15 Mart günü İstanbuldan ayrılmıştır.Bu dönem iki ülkenin barış dönemidir. Avcı, a.g.m., s. 294-295.

Altıncı Çadır-Kabası atik Avrupa karı kabartma ve barut yeşil atlas üzerine sırma ve kabulden ve ipek ile işlemişlerdir.

*Kabartma çiçekler ve gözdamlası goncalarla mezindir.*²⁸⁰

Birinci çadırın padişaha ait olduğunu ve dört direk üzerine kurulu çeşitli çiçeklerle süslendiği İran ipekli seccadelerin de olduğu bildirilmiştir. Kral ve kraliçenin ziyareti münasebetiyle Hürriyet-i Ebediye tepesinde muayine ve resmi geçitte yer alacaklar sıra halinde belirtilmiş fırka süvari fırka itfaiye topçu fırkası batarya cebel istihkam gibi hazırlıklar olmuştur.

“İkinci Fırkadan:

Mürettip beşinci alay üç tabur

Mürettip altıncı alay üç tabur

Mürettip yedinci alat üç tabur

İtfaiye:İşbu alaydan iştirak edecek taburlardan biri serpoş olarak ya ta'yin miğferlerini giyecektir ve mezkur taburlar piyade kat'atı misüllü resmi geçide iştirak edeceklerdir. (Palaska ve Tefnikle).

*İstihkam:İstihkam taburu tefnik ve palaska ile ve aynı zmana bir miktar istihkam edevatıyla resm mezkurda iştirak (kazma kürek)*²⁸¹

Bu hazırlıklardan sonra kralın ve padişahın teşrifıyla asker ifradı selam durmuş ve padişahın çok yaşa sesleri arasında kabul gerçekleşmiştir.

“Selam-dur! İşareti ile beraber hemen bil-umum musikalar üç def'a selam havası çalacaklardır.Selam havalalarının aynı zamanda hitam bulunması itina edilmelidir.

²⁸⁰ Telgraflar ‘Çadırlar’, *Yeni İkdâm*, Numara 10, 1910, s. 2.

²⁸¹ Telgraflar ‘Otağı Hümayun’, *Yeni İkdâm*, Numara 10, 1910, s. 2.; 93 Harbiyle beraber Balkan ülkeleri bağımsızlıklarını ilan etmiş, 1908’de bağımsız olan Bulgaristan dostça bir ilişki görünümünde olmuş, Berlin antlaşmasında Osmanlı devleti destek görmemiştir. İki ülke ilişkileri zayıflamış, Bulgaristan Ferdinandın etkisiyle yakınlaşmıştır. Makedon topraklarını almak istemiş ve Rusya ile balkanlar üzerinde etkin bir siyaset gütmüştür. Avusturya-Bulgar münasebetleri samimi olup Osmanlı-Bulgar ilişkileri ise gergindi. Bulgaristan Osmanlı devletiyle ilişkilerini düzenlemek için Fransayı arabulucu yapmış fakat sonuç çıkmamıştır. Rusyanın etkisiyle iki ülke 1909 yılında anlaşmış Osmanlı devleti Bulgaristanın bağımsızlığını tanımış ve Bulgaristan 125 milyon frank tazminata mahkum edilmiştir. Armaoğlu, *19.Yüzyıl Siyasi...*, a.g.e., s. 879-883.

*İfrad tarafında üç def'a "Padişahım çok yaşa" duası rafi' olacaktır. Ba'de mekteb-i harbiye ve mürettip birinci liva müstesna olmak üzere diğer livalar emirlerinin kumandasıyla rahat dururlar. Kördüne-i hümayunun takrip ettiği livalar sıra ile yeniden selam dururlar ve musika marş padişahiye ternnüm eyler."*²⁸²

Resmi geçitte yer alacak zabıt memur ve ümera resmi üniformasıyla yer alacaktır.Cezminin siyah gülutun beyaz eldivenden olacağı ve temiz bir elbiseyle yer alacakları belirtilmiştir.Resmi geçidin olacağı yerde Kaymakam Şahabettin bey görevlendirilmiş ve diğer görevlilerde sırayla belirtildiğini görüyoruz.

"Osmanişir Iovid" gazetesi Kral Ferdinandın ziyaretini bir makale şeklinde neşretmiş ziyaretin siyaset temelli olduğu Ferdinandın yeni krallığıyla beraber memleketin menfaati için çalıştığı bazı gazetelerde Rus nüfuzundan bahsetmekte fakat İstanbul ziyaretinin Petersburgtan önce gerçekleştiğini yazmıştır.Bazı olumsuz fikirlere rağmen Kral Ferdinandın Türkiye ile münasebetini devam ettirmek amacıyla olmuş ve mesayi sarfetmiştir.

"İstanbul" gazetesi ziyareti ele almış ve aynen şu şekilde yansıtmıştır:

*"İstanbul gazetesi de kral hazretlerinin virudu münasebetiyle icra edilen merasim istikbaliyeden ve matbuat-ı osmaninin muhasilatgerane bir nisan isti'mal eylediklerinden bahs edildikten sonra diyor ki: "Şimdiye kadar kuşku hükümdarlarının mezkuratından daima ahali edilen bir ehemmiyet atıf olunmayan Türkiye bugün mesele şarkiyede kendisine mahsus mehali yani birinci mevki'i iktisap eyliyor."*²⁸³ Sırbistan kralının Petersburgu ziyaret ettiğini Avusturya-Rusya birlikteliğinin balkanlarda barışın ve güçlü Türkiyenin varlığı ilan edilmiştir. Bir başka gazete olan Laterki gazetesi ziyareti iki hükümet arasında görülen ihtilafın yok olduğunu iki mmleketin nüfuzu söz konusudur.

Kral ile beraber başvekil Mösyö Molikof Rusya ile münasebetleri,Hariciye nazırı Cezal Payrikof ordu ve halktan,ticaret nazırı Mösyö liyacif manastır Almanca,

²⁸² Telgraflar 'Tertibat-ı Umumiye', *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 2.; Kral Ferdinandın ziyareti askeri törenle karşılanmış fakat istenildiği gibi olmamıştır. Çünkü 31 Mart isyanından sonra istanbuldaki taburlar uzak yerlere gönderilmiş yerlerine düzensiz birlikler yer almıştır. İstanbul Polis müdüriyeti jandarma alayı komutanlığı ve İstanbul merkez komutanlığı tarafından olağanüstü önlemler alınmış korumada görevli mülki ve askeri memurlar nişanlarla taltif edilmiştir. Avcı, a.g.m., s. 295.

²⁸³ Telgraflar 'Cebel', *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910,s. 2.

Fransızca ve Türkçe bilmekte krallık Pevri cezal Markof süvari zabtı ve kumandanı olup kralın katibi Döproviç güvenilir biri olarak kralın mahiyetinde yer alan erkan olmuşlardır.

Yunanistandan alınan bilgilerde Ajans nasyonelden verilen haberde Yanyayılar millettaşlarına karşı Osmanlının gösterdiği muameleyi protesto ettikleri ve osmanlı elçisi Nabi beye durumu ilettiklerini bildirmişlerdir:

“Atina 21-Matlat milli tiyatro meydanında vukua gelen miting hakkında tefsilat vermektedirler.Atina ve piredede mütemekkin bilcümle yanyayılar Yanyada mütemekkin millettaşlarına karşı memurin osmaniye tarafından gösterilen sui muameleyi protesto etmek üzere mitinge iştirak etmişlerdi. Mitingde ittihaz edilen mukarrerat Atinada mütemekkin seferiye ve Osmanlı sefiri Nabi Beye teblig edilmiştir.(Ajans Nasyonel)”²⁸⁴

Teselya çiftlikleri meselesine burda da değinilmiş, Başvekil Mösyö Dragomis askerinin ne gibi sebepler teşkil ettiğini ve failerin cezalandırılacağını beyan etmiştir. Mitinglerin sükûnetle geçtiği fakat fasal merkiinin batısında köylülerin bazı saman depolarını yaktıklarını ve olay yerine asker sevk edildiği Yenişehir valisi bir telgrafname ile mitingi düzenleyen kişinin tutuklanmasına karar verildiğini bildirmiştir.Teselyada bulunan saf olan kişilerin sebebi olduğu anlaşılan milletvekili atiya çağrıldığı haberde:

“Atina 22-Mösyö Ralli el-yevm Teselyada bulunan ve ahval muhicenin müsebbibi olduğu anlaşılan meb'us karaiskasın Atinaya çağrılmasını Meclis-i mebusan reisinden talep edilmiştir.(Ajans Dö Kostantinapol)”²⁸⁵ yer almıştır.

Yunanistandan gelen haberlerde de kral Ferdinandın ziyareti ele alınmış, ziyarete ziyafet verildiği ve verilen yemeklerin liste halinde verilmiş ayrıca yemekten sonra orkestranın verdiği konserler verilmiştir:

“Orkestra tarafından verilen konser

²⁸⁴ Telgraflar ‘Yunanistan Havadisi’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 3.

²⁸⁵ Telgraflar ‘Yunanistan Havadisi’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 3.;19.yüzyıl düzeni tipik azınlıkları koruma metni Yunanistanın Teselyayı topraklarına katması yükümlülükler getirmiş, 24 Mayıs 1881 İstanbul uluslararası sözleşme imzalanmış, Osmanlı Yunan arasında yeni sınırları tayin etmiş, Müslümanların yaşamları onur ve dinleri çiftlikleri meraları ormanları vakıf mallarının korunması zorla toprak sattırılmaması dini özgürlük vatansızlık ortamının engellenmesi şeklinde 18 maddeden oluşmuş ve iki ülke tarafından onaylanmıştır. Oran, a.g.e., s. 34-35.

1-Marş (Mendolon)

2-Nus dö Fiğovo (Mevzar)

3-Muni-i (Bukerini)

4-Siğorinerin (Bilfe)

5-Malakine (Musika seki)

6-Marta (Filotof)

7-Lejva yüz kummer (Nikolai)

8-Danser makar (sen sanas)²⁸⁶ ayrıca piyano takımının verdiği konser de mevcuttur.

Londra merkezli telgrafta ve daha önce verilen istikraz verilerinin birkaç kat fazlasıyla kapandığı bildirilmiştir:

“Londra 21 Mart-Mösyö Bernig biroter ve Londradaki Türkiye milli bankası tarafından kayd edilmekte başlanılan şehr-i emaneti istikrazı birkaç kat fazlasıyla kapatılmıştır.(Ajans Nasyonel)²⁸⁷

Kiliseler meselesine değinen haberde Rum patrikhanesi Ruhani meclisin içtiması olmuş, Rum ahalişi tarafından çekilen telgraflar okunmuş, gazete rivayetlerine göre çekilen telgraflarda milletvekillerine gönderilmiştir.²⁸⁸

Meclis-i mebusan çalışmalarına değinilmiş elli dokuzuncu içtimasında askeri kararname hükümetin layıhası konuları ele alınmış Ahmet Rıza beyin başkanlığında açılan meclis kararlar Mehmet Emin efendi tarafından okunarak kabul edilmiştir.²⁸⁹

²⁸⁶ Telgraflar ‘Yemek Lisesi’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 3.

²⁸⁷ Telgraflar ‘Şehr-i Emaneti İstikrazı’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 3.

²⁸⁸ Meşrutiyet hükümetlerinin Makedonyayı ilgilendiren en önemli kanunları Kiliseler ve Mektepler kanunu olmuş, 1902’de Makedonya olayında Rum-Bulgar unsurları arasında yaşanan kiliseler anlaşmazlığı yaşanmış, Abdülhamit bundan faydalanmış, bilinçli çözümsüz bırakmıştır. İttihat ve terakki bu soruna son vermiş, Osmanlılık çatısı altında toplamak istemiştir. Kanunlar meclis tarafından 26 Haziran 1910 tarihinde kabul edilmiş, rumları rahatsız etmiştir. Protesto edilmiş 5 Ağustos 1910’da kanun dahiliye nezaretine bildirilmiş hükümetçe yeni kilise ve mektepler için 4 milyon kuruş ayırmıştır. Nüfusa göre nereye ne kadar kilise ve mektep yapılacağı tartışılmış balkan ittifakları din adamları kiliseler ve çeteler arasında başladığı raporlarla yansıtılmıştır. Şıvgın, a.g.e., s. 296-310.

Hicaz, Necid ve Fizana tayin olunacak yöneticiler için 15'inci madde layıhası ve devlet kararnamesi ele alınmış, kabulü sonrası mustafa Arif beyin teklifi kabul edilerek son bulmuştur:

*“Mustafa Arif Bey-Şu halde nazarı iradeyi iktiran eden madde ile şimdi teklif olunan madde arasında bir fark vardır. Fakat mademki suhu aslında bu suretle mevcuttur, her halde tashihi için kuvve-i kanuniyeden geçmek lazımdır. Kuvve-i kanuniyeden geçmedikçe kuvve-i icraiye onu tashih edemez. Bainenaleyh ona göre müzakire ceryan itmeli ki tashih edilsin. Kuvve-i icraiye bu hakkı haiz olduğunu ikrar ettiği halde meclisi kabul etmezse bu sui istimale yol açılmış olur. Binaenaleyh müzakire eylemek lazımdır.”*²⁹⁰

Van gölünde vapur işletmek hakkında Van Milletvekili Tevfik efendi tarafından verilen fikir nafia nezaretince havele edilmiştir. Diyarbakır milletvekili Feyzi efendi tarafından verilen teklifte Diyarbakırda bir Ziraat mektebinin kurulmasına dair haberi verilmiştir:

“Diyarbakır vilayetinin sahile bedayeti hasebiyle bir ziraat mektebiyle numune tarlasının kıtadine delalet buyrulmasına” dair Diyarbakır mebusu Feyzi Efendi tarafından ita olunna takrir uzman nezaretine havale edilmiştir.”

Diğer konularda da teklifler verildiği bilgisi mevcuttur. Telebe mezuniyeti için şakir beyin takriri ayrıca halep milletvekili aratin efendinin beyanatında fabrikada çalıştırılacak amelelerle ilgi beyanda:

“Bazı fabrikalarda amele hakkında riva görülen azalara binaen tanzim eylediği layıha kanununun kabul edilmeisine dair Halep mebusus Aratin Efendi tarafından ita olunan takrir layıha-i kanuniyesinde amelenin günde dokuz saatden

²⁸⁹ 1876 Kanun-i esasi ile beraber ilk meclis oluşturulmuş, Osmanlı halkına oy kullanma hakkı tanınmıştır. Parlemantonun ismi Meclis-i umumi olmuş heyet-i Ayan ve Heyet-i mebusandan oluşmuştur. 28 Ekim 1876'da Talimat-ı Muvakkate adıyla seçim talimatı çıkartılmış ve ilk seçimler oluşturulmuştur. Meclis çalışmaları 28 Haziran 1877'ye kadar sürmüş, meclisin ikinci dönem çalışmaları ise 93 harbine denk gelmiştir. Abdülhamit bundan sorumlu tutulmakta iç ve dış sebepler etkili olmuştur. II. Abdülhamit meclisi feshetmiş genç Osmanlılar dağılmıştır. 1908 ikinci kez Meşrutiyetin ilanı ile meclis içtimalarına devam etmiştir. Yılmaz Kızıltan, *DEVİR-İ HAMİD Sultan II. Abdülhamit "I. Meşrutiyet'in İlanı ve İlk Osmanlı Meclis-i Mebusanı"*, cilt: 5, Kayseri, 2011, s. 305-323.; Osmanlı Meclis-i mebusanı 19 Mart 1877'de Ahmet Vefik başkanlığında çalışmalarına başlamıştır. Milletvekili sayısı vilayetin nüfusuna orantılı olacaktı. Batılı güçler Avrupa vilayetlerinde daha fazla temsil edilmesini sağlamıştır. Mehmet Maksudoğlu, *Osmanlı Tarihi (1289-1922)*, İstanbul, 2011, s. 446-447.

²⁹⁰ Telgraflar 'Memalik-i Harede Zabitan', *Yeni İkdâm*, Numara 10, 1910, s. 4.

fazla çalışması ve on iki yaşına ikmal etmeyen çocukların fabrikalara ve on iki yaşına ikmal itmeyen çocukların fabrikalarda çalışdırılması esbabı zikr ediyordu.”²⁹¹

Amerikada da islam ameleleri hakkında değinilen telgrafta Amerikaya gidecek amelenin eşleriyle beraber olduklarında kabul edilemeyeceği beyan edilmiş ve sefirlerden açıklama istenmesi hususunda tebliğ edilmiştir.

Meclis-i ayan kırk birinci içtımasında yer alan konular başkan yardımcısı Gazi Ahmet Muhtar başkanlığında kabul edilmiştir:

1-“*Vesatı saat kullannalar için mevcut suhuler olacak bir mi'yat tesisi hakkında resi vekili gazi muhtar paşa tarafından verilen taktir üzerine layıha encümeninden tanzim olunan mazbata.*

2-*Hak talif layıha-i kanuniyesi hakkında marif encümeninden tanzim olunan mazbata”²⁹²*

Görüldüğü üzere vasatı saat kullananlar ve kabul edilen haklar müzakeresi bu şekilde kabul edilmiştir.

Rusçuk hadisesinde İstifanof adındaki şahsin hayinliği ve mahsum Müslüman kızın kaybıyla ilgili beyanları mevcuttur.Vakayla alakalı tahkikatta Den gazetesindeki beyanda halka karşı askeri kumandayı veren Cezal Rad Komiteriyofun beyanatı mevcuttur.Beyanatından bazı kesitlerinde üstlendiği vazifenin aslında işi olmadığı toplanan kalbalığın dağıtılması ve asayişin sağlanması için komuta ettiği olay mahaline giderken taşalandığını yolda yaralı kişiler olduğu aseker ve güvenlik güçlerinin galayana geldiğini görmüştür.Halkın hala taarruzuna tanık olmuş ve askere kumata ederek ortalığı yatıştırmaya çalıştığını 12 kişinin vefat ve 30 kişinin yaralı olduğunu aktarmıştır.

²⁹¹ Telgraflar ‘Ameleler Hakkında’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 4.

²⁹² Telgraflar ‘Meclis-i Ayan’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 4.; 1876’da Birinci Meşrutiyetle beraber Kanuni Esasi ile kanun dönemi başlamış, Meclis-i Mebusan ve Ayan olarak iki kısımdan oluşmuştur. Meclisin çalışması 1877’de bir tüzükle düzenlenmiş, Meclis-i Ayan ve Meclis-i Mebusan 19 Mart-13 Aralık 1877 arasında iki devre halinde beş ay kadar faaliyet göstermiş, 13 Şubat 1878’de Abdülhamit meclisi süresiz tatil etmiş fakat ayan meclisi kimliğini korumuş, bu dönemde kanuni esaside yapılan değişiklikle Ayan Meclisi Mebusan Meclisi gibi yeni kanun ve mevcutların tadilini telif etme hakkına sahip olmuş, Ayan meclisi 4 Aralık 1908 5 Ocak 1911 7 Nisan-23 Temmuz 1912 1 Mayıs 1914 19 Aralık 1918 12 Ocak-5 Nisan 1920 tarihlerinde dört devrede faaliyet göstermiş, Meşrutiyet döneminde Ayan ve Mebuslar arasında tartışmalar yaşanmış, Ayan meclisi padişahın yanında yer almıştır.1923 yılında büyük millet meclisi açılmasıyla Mebusan va Ayan meclisleri statülerini kaybetmiştir. Akyıldız, a.g.m., s. 244.

Rusçuk vakası ile ilgili dış işleri bakanı Gaspodin Paprikofa sorular sorulmuş ve istifasının sözkonusu olmadığını beyan etmiştir:

*“Hariciye nazırı Gospodin Paprikofa bazı Sofya gazetecileri müraca’atla Rusçuk vak’asından dolayı takif istifa edip etmeyeceğini sormuşlar Gospodin Parikof ise böyle bir istifanın hatıra getirilmemesini takif Rusçukta kanun dairesindeki icraatında manastırlar meclisinin müşterek bulunduğu cevaben söylemiştir.”*²⁹³

Vakayla alakalı askerin sebep olduğu ve askerlerin arasında bir değişimden bahsedilmiş ve protesto edilmiştir.

Anadoluda Osmanlı demiryolu şirketinin faizde indirime gittiğini borçlanmaya dair tahvillerin verildiğini görmekteyiz. Avrupanın çeşitli kentlerinde bankaların tahvilleri sıralanmıştır:

“Der-sa’adette şirket sandığında ve Der- sa’adette Duycabank şubesinde Amsterdamda Yaris ve Peibeye bankasının Amsterdamdaki şubesinde Anorsda Anors bankasında...

*Londrada Döyçebankın Londradaki şubesinde İstotagord da ve vertember kişi Frans bankasında Zürihde şuvarışe kartit inşald bankasında... mukadder kaizin tenzilini sabit olmak üzere tahvilat ve kupon varakalarının üzerine Damga örüleceği ve bu muamelenin icrası için ibtaz edilecek tahvilat üzerinde koçanları ile fi 1 Teşrini evvel sene 1910 tarihli kupon ve işbu tarihten sonraki kuponları dahi bulunacağı ve tahvilat hamillerinin fi 1 Teşrini evvel sene 1910 tarihli kupon üzerine Damga vurulmaksızın iade kılınacağı... Almanyada bulunan kişilerde yalnız Alman Damgası hamil tahvilat üzerine damga örülebileceği ilan olunur.”*²⁹⁴

“Tanzimat sonrası dış ticaret hacmi artmış ve 1850’li yıllarda demiryolu inşası fikri belirmiş 1856’da Köstence-Çernavoda İzmir-Aydın hatlarından birincisi 1860’da ikincisi hisselerin bir kısmı devlet tarafından satın alınarak 1866’da tamamlanmış 1861’de Rusçuk-varna 1863’te İzmir-Kasaba İngilizlere verilmiş,

²⁹³ Telgraflar ‘Paprikofun Gazetecilere Beyanati’, *Yeni İkdâm*, Numara 10, 1910, s. 5.

²⁹⁴ Telgraflar ‘Anadolu Osmanlı Demiryolu Şirketi’, *Yeni İkdâm*, Numara 10, 1910, s. 5.; Sultan Abdülhamit İngiltereye karşı ihtiyatlı olup Fransa ve Ruslara güvenmiyordu. Balkanları karıştıran Yunan, Bulgar, Sırp'lara karşı Almanya desteğini aramış, Alman Kayzeri İkinci Wilhelm 1899 yılında İstanbul'a gelmiş, 1903 yılında demiryolu imtiyazı verilmiştir. Medineye kadar uzanacak ve Almanya sanayisi için hammadde sağlamada önemli bir yer edinmiştir. Maksudoğlu, a.g.e., s. 460-461.

1866'da bitirilmiştir. Rumelide yapılma sebebi Avrupa ile bağlantı ve çıkabilecek savaş için asker sevkidir. 1878'de demiryolunun geçtiği toprakların bir kısmı Bulgaristana bırakılmış ve uzun yıllar müzakerelerde bulunmuştur. 1896'da İstanbul-Selanik hattı açılmıştır.⁹³ Harbinden sonra İngiltere Osmanlıyı koruma politikasından vazgeçmesi Osmanlının Almanyaya yakınlaşmasında etkili olmuş Bağdat Demiryolu hattı projesi ortaya çıkmıştır. İki ülke Birinci dünya savaşında da beraber hareket etmiştir.”²⁹⁵

Telgraflar²⁹⁶ başlığı altında yer alan haberlerden bazılarını aktarmaya çalışarak haber çeşitliliğinin olduğu ve önceki sayılar gibi haber kaynaklarının genelde batı merkezli olduğu görmekteyiz. Borsa haberleri bu sayıda beşinci sayfada yer almış bilgiler aktarılmıştır. Aynı şekilde Galata borsası Meskukat ve Kambiyo başlıklarında dövizin değerleri verilmiştir. Borsanın 9 Mart 1910 senesi değerleri aktarılmıştır.

Osmanlı borçları senetleri milli eğitime ait değerler demiryolları Osmanlı ve yabancı şirketler sigorta İstanbul jandarma gibi balıkların günlük borsa değerleri verilmiş Osmanlı lirasının günlük değerleri ve döviz olarak batı ülke paraları ile karşılatırılan değerler mevcuttur:

“109 37 Guruş Londra üzerine üç madde ve adedli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

110 27 Guruş Londra üzerine bila vaadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

2280 Frank Paris üzerine üç mah vadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

2295 Frank Paris üzerine bila vadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

18 51 Mark Berlin Osmaniye mukabil

²⁹⁵ Kütükoğlu, a.g.e., s. 592-595.

²⁹⁶ Telgraf 19.yüzyıl Osmanlı imparatorluğu tarafından benimsenen teknolojik gelişmelerden olmuş, Batılılaşmada temel araçtır. 1855'te İstanbul telgraf hattıyla Avrupaya bağlanmış, 1828-29 Osmanlı-Rus savaşında Semefor denilen telgrafın ilkel halini kullanmıştır. Elektrikli Telgraf Samuel Morse tarafından 1839'da denenmiş ve Osmanlı dört yıl sonrasında deneyecektir. 1854 yılında dahiliye nezaretine bağlı Telgraf komisyonu kurulmuş, başına beylikçi İsmail Arif bey getirilmiştir. Bab-ı ali yakınında soğukçeşmede mimar Fosatti tarafından iki odalı bir taş bina yapılmış, 1863'de Telgraf memurları için kıyafetleri düzene sokulmuş ve üniforma giymelerine karar verilmiştir. Osmanlı devletinde ülkenin dört bir yanındaki rasathanelerden gözlem iletimde de kullanılmış, Avrupa ile diplomasi de önemli bir yer edinmiştir. Maliyeti yüksek olduğu için Anadolu'da halk tarafından rağbet görmemiştir. Telgraf konusunda Osmanlı ile İngiliz işbirliği olmuş, Eastern kumpanyası aracılığıyla İngilizler tarafından Yemen Mekke, Medine gibi yerlerde işletilmesi sakıncalı görülmüş, bundan kurtulmak için Telgraf mektebi idaresi ve nezareti aracılığıyla sağlanmış ve Telgraf fabrikasının da kurulmasıyla da olmuştur. Demir, a.g.e., s. 51-67.

2181 Karun Viyana üzerine bila vadeli (Lira-yı Osmanlıya mukabil)''²⁹⁷

Ekonomik haberlerin ardından çeşitli ilanların bulunduğu ilanlar²⁹⁸ neşredilmiştir.Tiyatroya dair ilanda kadınlar için verilen Burhaneddin bey ve kampanyası²⁹⁹ ilanı mevcuttur.Orta oyunu olarak da Hasan efendinin oyunu ve güreşler yer almıştır.Devlet dairelerin de ilan verdiğini görmekteyiz.Örneğin Beyoğlu icra dairesinin ilanında:

“Müteveffi avadis Kolanyan Efendinin terekesine azatle biraderi maraderus Kolyan efendiye olan Divan-ı muhakemesinden kerimesi liza haimen hususuna isabet eden mebalig malumenin tesviyesi zımmında beyoğlunda cadde-i kebirede tam tam mahallesinde kain ma' malik ve gerek şaraphane ve leyevm iki odaya müştemil bir bab mazada muma ileyh alize hanım pederinden mütekabl sekizde bir nesikadaki hisse-i şayia mahbuzasının tarihi ilanından itibaren on beş gün sonra bilmüzayede firuhate teşebbüs olunacağından talep olup daha ziyade malumat almak isteyenlerin beyoğlu bedayet muhakemesi icra idaresine müraca'at eylemeleri ilan olunur.”³⁰⁰

²⁹⁷ Borsa 'Kambiyo', *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 5.; 1854 Kırım savaşıyla başlayan borçlanma Meşrutiyet döneminde de devam edilmiş, 1881 yılında Duyunu umumiye idaresi kurulmuştur. 1908-1914 Mali yıllarında Duyunu umumiye için hazine gelirlerinin dörtte biri ödeme yapılmış, idare gümrük vergisi hariç devlet gelirlerinin önemli kısmını yönetmiştir. Meşrutiyet döneminde devletin cari açığını karşılamak için yabancı ve büyük ölçüde yerli sermayeye başvurulmuş, 1908-1914 yılları arasında 49,4 milyon borç antlaşması yapılmış savaşlardan dolayı gittikçe artmıştır. Birinci dünya avasında borç alınabilecek tek ülke almanya kalmış ve evrakı nakdiyeye başvurularak iç borçlanmaya başvurulmuştur. Meşrutiyet ilanı sonrasında 1908, 1909, 1910,1911 ve 1913'te borçlanma yapılmış bütçe açığı kapatılmak istenmiştir. Dönemin en yüksek borçlanması 1914'te yapılmış Balkan ve Trablusgarp savaşlarının giderleri için Osmanlı bankası Doyçebank Duyunu umumiye ve diğer şirketlerden avans alınmıştır. 1911,1912,ve 1913 yıllarında iç tahvillere gidilmiş, enflasyon ve kara borsacılık artış göstererek borçlar ödenemez boyutlara ulaşmıştır. Tabakoğlu, a.g.m., s.327-332.

²⁹⁸ Genelde son sayfada yer almış gazetenin ilk sayısından beri mevcuttur. Gazete sadece konu çalışmasından dolayı ilk altı yılında birkaç sayı ilansız verilmiş, reklam kelimesi geçmemiş Tıp ve Hukuk ilanları çoğunlukta olmuştur. Doktor ve hastalık tedavi Galata sirkeci ve Eminönü gibi yerlerde bulunmaktadır. Ramazanda tiyatro artmış, Türklere ait mağaza mamül ilanlarında Türk ve Osmanlı kelimeleri kullanılmış, kitap gazete şirket kurum temizlik fabrika kitap eşya gibi ilanlar yer almıştır. Buttanrı, a.g.m., s. 93-94.

²⁹⁹ Tiyatro meraklı olan Burhaneddin (1882-1947) Pariste iki yıl kadar tiyatro eğitimi almış İstanbula dönünce milli tiyatro adında topluluk kurmuş ve tanınmış pekçok fikir adamı ve yazarın desteğini almıştır. Ses getiren topluluk pekçok oyun seğilemiş oyunların çoğu Abdulkhakhamitin manzun trajedileridir. 1910 yılında Reşad Rıdvanın milli osmanlı tiyatrosu tıpluluğuyla birleşen topluluk 1911'de Ahmet Fehimle de sahne almış, Kösem sultan,Nigar hanımın grevi gibi piyesler sahnelenmiştir. Birinci dünya savaşı yıllarında da devam etmiş Burhaneddin bey çoğunlukla piyeslerde yer almış savaş yıllarında Mısır ve Fransada bulunmuştur. Otuz beş senesini tiyatroya vermiş 1947 yılında istanbulda vefat etmiştir. Müzeyyen Buttanrı, *Çeşitli Yönleriyle Tiyatro*, Eskişehir, 2011, s. 480.

³⁰⁰ İlan 'Maden', *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 5.

Bakanlıkların da ilanları olup evkar nezareti ilanında ise:

“İlm dağından taşdelen suyu ve civarındaki kahvehaneler bir snee müddetle kiraya verileceği gibi mehali mezkurde sultançiftliği civarında bulunan bir kala çabirin giyahı dahi ayruca firuhat edileceğinden talep olanların şehri hal Ruminin nihayetine kadar evkafi nezareti orman ve arazi vakfiye idaresine veyahud ilm dağı cakf orman süvari memurine müraca’at eylemeleri ilan olunur.”³⁰¹ Yer almıştır.

Sağlık ilgili ilanda bazı faydaları sayılan bir maden suyu ilan edilmiş ve Paris akademisi tarafından onay aldığı bildirilmiştir:

“Vişi hususunun en zengin ve en ziyade gazozlu maden suyudur.Mide, bağırsak, karaciğer, yürek, mesane, dalak, hususat, mesane, dalak, hastalıklarına ... lekere albomin hastalıklarına karşı fevkalade nafiadır.Havası şifaiyesi Paris tıp akademisi tarafından tasdik edilmiştir. Su tamamen saf olup mikrop mevad azviyeden kat’iyen beridir.İstanbulun başlıca eczahanelerinden ve eczahanelerinde bulunur. Tafsilat almak ve sipariş vermek için bil-umum memaliki osmaniye ecnebisı olan tophanede mecidiye sokağında beş numarada (m..n. karatiko) ya müraca’at edilmelidir.”³⁰²

Doktor Socuyan ve Doktor İşlemeciyan gibi yabancı doktor ilanlarında çeşitli hastalık tedavilerinin yapıldığı aktarılmıştır.Osmanlı mektebi tarafından onaylanan ve yemek esnasında tüketilen bir maden suyunun ilanında:

“Mekteb-i tabi osmanice bi’t-tahlil havası şifaiyesi resmen tasdik buyrulmuş ve usul feniye dahilinde imla eyledikte bulunmuş olan işbu maden suyu ta’am esnasında içilen maden sularının en alasıdır. Mide, karaciğer, böbrek, mesane, bağırsak, kum, cild ve albomin ve şeker hastalıklarında tesir şifa bahşası etba-yı kiramçe bi’t-ticariye tahkik etmiştir.Deposu İstanbul Gümrüğüne muttasıl yeni handa ve karaköyde dişçi marzaranyan ve Kadıköyde hamarat idareleriyle kavaporatik mazalarında ve eczahanelerde bulunur.”³⁰³

³⁰¹ İlan ‘Gedikler’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 5.

³⁰² İlan ‘Sen Anaj Tabii Maden Suyu’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 6.

³⁰³ İlan ‘Kibarna Maden Suyu’, *Yeni İkdam*, Numara 10, 1910, s. 6.

Daha önceki sayılarda verilen Minyo şurubu çikolata ilaç gibi ilanlar burda da aynen yer almıştır.Kadınların güzellik bakımlarına yönelik Avrupa ve Amerikadan verilen örneklerle ilan edilen usulde:

“(Epinasis sur Seine)’de (Madame chero) şu kelimeleri yazdı.“ niğdeder zarfında usulsüzlük istihsal ettiğim neticeden hayretde kaldım. Muhabelerim hergün niceleştiğimi söylüyorlar. Buna ettiğiniz iyilik için size karşı olan minnettarlığımı ta’rif edecek tabir yok...

Newyorkta (Madame Ralugh de Edıvards diyorki:“Yirmi beş sene evvel şimdiden ziyade güzel göründüm”...

Madam Harit mütesemata şöyle yazıyor:Usulünüz ve cehimde gayet çirkin görünen lekeler ve buruşukluklar izale etti. Çocukları tutuldu ve eski müdüriyeti aldı...Binaenaleyh atiyediki kuponu kesiniz para göndermeniz lazım değil. Ne de pul. Yalnız kestiğiniz kuponu madam Harit mütesmat zirvedeki idaresine gönderiniz. Mühürlenmiş zarf içinde cevabını serian kabul edecekseniz.Durision.Harriet Meta Simith 5477 Reuauber Paris.”³⁰⁴

Vatan malları başlığında hereke fabrikasına değinilmiş ve üretilen çeşitler ilan edilmiştir:

“Hereke fabrikayı hümayunun emin önünde bahçe kapısındaki 55 numaralı terzihanesinde hereke malı ve halis ve hayet metin nefis ve müveddeye muvaffak kazmirle,r eşkıyalar, çukalar ve her nev’ göstemeklerle son müvedde hazır ve ısmarlama çocuk ve erkan elbiseleri firuhat edilmekte olduğu gibi ısmarlama gayet mükemmel askeriye elbiseleri imal edilmektedir. Bundan başka hali muhteremeye teshilat olmak üzere mu’teber kefil rai edildiği taktirde taksit ile dahi muamele yapılıyor. Terzihaneyi ziyaret edenlerce hem memleketimiz için medarı iftihar olan nefis kamışlar görülmüş ve hemde müşterilere ne kadar suhulet gösterilmekte ve celp memnuniyetlerine çalışmakta olduğu tebin etmiş olur.Mezkur fabrika-i hümayun yeni postahane itsalindeki doposuyla şehzade başındaki şubesinde dahi son mevad her nev’ ipekli çarşafıklar ve esrablıklar ve halis yok çoraplar bulunur.

³⁰⁴ İlan ‘Yüzük Harkülade Bir Surette Hüzel Olamsının Kabiliyeti’, Yeni İkdam, Numara 10, 1910, s. 6.

Şurası gayri kabil tereddüdüdür ki: Vatamızın servet ve refahı yerli mallarımıza muhabbet ve ragbetle irtar."³⁰⁵ İlanın son satırında bir mesajla ragbet arttırılmak istenmiştir.

Şark demiryolları³⁰⁶ tahvilleri ilanında Osmanlı bankası idaresinde olacağı belirtilmiştir. Ayrıca Osmanlı sigorta şirketine ait beyanda yerinin değiştirildiği aktarılmıştır. Kansızlık olarak robin isminde ilacın faydalı olacağı yazılmıştır. Ayrıca müzeye dair haberde:

*"Şair şirin zeban avdi nadirülfıran Ahmed Midhat Beyin elli parçaya mütecaviz asarı musikisinden makamlarından postalanmış iki şarkı ki ceman dört parça eser bu kere ma'rifet eczehanem ile tab neşr edildi. Mir mumaileyhin figarı aliye ve kindarı musikisi asarı matbuatın bir danesini çalmakla tezahür edileceğini ve meskun kantarların şu sırada her hangi meclislerinde terennüm ve tani edilmesi hamiyeten muktezi edüne kafeyi ehli musikiye ve nota murakilerine arz ve tavsiyelerim. Mehali tevziyi Bab-ı ali caddesinde Nafız Kitaphanesi"*³⁰⁷ ayrıntılar belirtilmiştir.

³⁰⁵ İlan 'Hereke Fabrika-ı Hümayunun Malumatı', *Yeni İkdâm*, Numara 10, 1910, s. 6.; 19.yüzyılda askerin ihtiyaçlarını karşılamak için fabrikalar kurulmuş, III.Selim döneminde Beykozda Kağıt ve Çuka fabrikası 1843'te İzmirde kağıt, 1828'de Çuka fabrikası tekrar faaliyet göstermiş, 1844'te buhar gücüyle çalışan makine kullanılmış, İplik ve Apre makineleri eklenmiştir.1866'da yangında zarar görmüş, 1868'de tekrar faaliyete girmiş, 1883-85 arasında fabrikaya yeni binalar eklenmiş, 1843'te Herekede 50 Pamuklu 20 İpekli tezgah vardı.Sarayın elbiselik ve döşemeliklerinin teminini sağlamış, 1891'de halı kısmı açılmış, 1902 Çuka ve Şayak 1905 te Fes kısımları eklenmiştir. 1812'de Beykozda ayakkabı imalatına başlamış, 1908'de Harbiye nezaretine bağlanarak deri kısmı makineleştirilmiştir. 1912'de modern makineler eklenmiş, 1933'ten beri Sümerbanka bağlı olarak çalışmalarına devam etmiştir. Kütükoğlu, a.g.e., s. 639-642.

³⁰⁶ Demiryolu projeleri 19.yüzyılda Osmanlı devleti ile Almanya arasında genişçe yer almış ve bazı projeler yer almıştır. Osmanlı topraklarını orta avrupaya bağlayan ve 1888 yazında şark demiryolları kumpanyası tarafından işletilmeye başlanan Rumeli demiryolları Avusturya sınırdan İstanbula kadar alt yapı oluşturulmuş, bu hattın inşaaı farklı tarihlerde imtiyaz hakkı bulunan İngiltere, Fransa, Belçika, İsviçre ve Avusturya gibi devletlerin kurdukları kısa hatların birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Paristen istanbula tren ve posta seferleri olmuştur. Demir, a.g.e., s. 81.

³⁰⁷ İlan 'Erbab-ı Musikiye Tebşir', *Yeni İkdâm*, Numara 10, 1910, s. 6.

2.7.Yeni İkdam Numara 11

Burada Yeni ikdam gazetesi Numara 11 analiz edilerek değerlendirilmesi yapılacaktır. Gazetenin bu sayısı Başlangıç Haberinde Hz.Peygamberin nebiliği ele alınmış, 1300 yıldır süren bir mucizenin olduğu önemli gecenin cami ve mescitlerde vapur ve Galatada aydınlatıldığı mevlidi şerih alayının Sultan Ahmet camiinde icra edeceği programı resmi dairelerin de bugün de resmi tatil olacağı ve Müslüman ticarethanelerin çoğu kapalı tutulacağı aktarılmıştır.

Bundan sonraki haberlerin osmanlı ordusunun resmi geçit ve kralların kabullerinde gösterdikleri ihtişam ve etkisi ele alınmıştır.Otuz bin askerin olduğu yürüyüşü ile adeta zemini tittrettiği anne babaların herkesin bundan bahsettiği bundan sonra gelen neslin de yaşasın asker diye yad edilecekleri belirtilmiştir.Sultan Mehmet Han ve Meşrutiyete binaen nidalarda bulunduğunu görmekteyiz:

“Yaşasın sevgili padişahımız sultan Mehmed han hamisi hazretleri!

Yaşasın Osmanlı Kumandanlarıyla zabıtları

Yaşasın bilumum osmanlı askeri!

Yaşasın Meşrutiyet.”³⁰⁸

Bulgaristan kralı Ferdinand ve kraliçe Eleonorun ziyaretine ilişkin ayrıntılar bu sayıda da belirtilmiştir.³⁰⁹ Ahmet Fevzi paşa mihmandarlığında Dolmabahçe sarayına geçildiği padişahın karşıladığı geldikleri sukudlu vapurda iki ülke bayraklarının çekildiği Osmanlı donanmasının önünden geçtiği ve Bulgar marşıyla selamlandığını görmekteyiz.Burada Bulgar kilisesi ziyaret edilmiş, Fatih jandarma Kumandanı Nazif efendinin bölüğü karşılamış, buradan çıkıp tekrar sukudlu vapuruyla ayrıldıkları ve Meclis-i mebusana hareket ettikleri aktarılmıştır. Kendilerine ayrılan odalara geçmiş akabinde bir ziyafetin verildiği ayrıntıları verilmiştir:

³⁰⁸ ‘Osmanlı Ordusunun Tesirat-ı Dahiliye ve Hariciyesi’, *Yeni İkdam Gazetesi*, Numara 11, 1910, s.1.

³⁰⁹ Bulgaristan-Osmanlı devleti ilişkileri 93 Harbi ile beraber farklı bir seyir almıştır. 1878 Berlin antlaşmasıyla muhtariyet olan Bulgaristan 1908’de bağımsız olmuş ve balkanlarda söz sahibi olmaya başlamıştır. Bulgar yönetimi antlaşmadan sonra Türk azınlıklarına karşı muamelesi kötüleşmiş, II.Meşrutiyetin ilanıyla beraber bağımsız olan Bulgaristan bu tarihle beraber Türk göçü görülmüş, kalanların yaşam koşulları zorlaşmıştır.1909 yılında iki ülke arasında İstanbul protokolü imzalanmış, Osmanlı devleti Bulgaristanı resmen tanımış olacaktır. Balkan savaşları öncesinde Balkan ittifadı fikri gelişmiş ve balkan ülkelerinin Osmanlı ile münasebetleri ve karşılıklı ziyaretler artmıştır. Rusyanın etkin gücünde birleşen balkan ülkeleri balkan savaşlarıyla beraber Osmanlı devleti etkinliği son bulmuştur. Turan, a.g.m., s. 334-340.

“Salçalı Dorafli Cılbır Yumurta

İki nev' börek

Levrek balığı nevrejiyeden

Enginarlı tarfi' büfték

Soguk göglek

Kıl konmaz

İki nev' pilav

Karamalı hurma

Pandispanyalı şarlot”³¹⁰

Resmi geçide giderken taksim ve şişli caddelerinin süslendiği askerin hazır olduğu ve halkın sevgi gösterisi arasından geçildiği halkın geçit yerine ulaşımı tevennül idaresinin sağladığını bunun yanında Tramvayların da faaliyette olduklarını gazete ilanlarına rağmen arabacıların pasif kaldığı aktarılmıştır. Resmi geçidin yerinde çadırların olduğu Otağ-ı hümayunun özenle bezendiği çevresinin çitle çevrildiği Polis ve Jandarmanın sürekli devriye halinde olduklarını bundan başka zevatin ve kanun memurları hazır vaziyette bulunmuş ve padişah arabaları teşrif etmişlerdir. Hazır vaziyette bulunan askeri merhaba asker söylemiyle selamlanmış daha sonra Harbiye Nazırı Mahmut Şevket Paşa ve erkani teşrif etmiştir. Askerin manga nizamında bulunduğu süngü tak ve silah omuza emirleriyle görevini icra etmiş harbiye alayı ve Bulgar askeri de yerini almıştır. Hareket ordusu da hazır bulunduğunu görmekteyiz.³¹¹

“Nişancı taburundan sonra hareket ordusundan bir tabur dahi bölüm cebhesi nizamında mürur eylemekte idi. Yine hareket ordusundan bir tabur kezalik bölük cephesinde olrark mürür eylemiştir. Hareket ordusu taburları erkani harp miralay Hasna İzzet Beye kumandasında bulunmakta idi.”³¹²

³¹⁰ ‘Muvasalat Şahane’, *Yeni İkdám*, Numara 11, 1910, s. 1.

³¹¹ Modern diplomasi devletlerin çıkarları doğrultusunda olsa da barışçı çözümleri temel alan çözümler üstün gelmiştir. Karşılıklı hükümdar ziyaretleri modern diplomasinin en etkin araçları olmuştur. İstanbul’a yapılan ziyaretler gövde gösterisi ve merak ağırlıklı olmuştur. 8 Mart 1910 yılında Kral Ferdinand ve eşi kraliçe Eleonara İstanbul’a gelmiş, Balkanların en karışık olduğu döneme denk gelmiştir. Amaç Osmanlı hükümetini yakından tanımak politikasını ve siyasi gücünü tartmaktır. Bu ziyaret meşruti yönetimin ağırladığı ilk yabancı hükümdar olmuştur. Avcı, a.g.m., s. 294.

³¹² ‘Hareket Ordusundan’, *Yeni İkdám*, Numara 11, 1910, s. 2.

İtfaiye alayı kale topçuları Etralyoz bölükleri seri ateşli toplar harbiye bölükleri mızraklı süvari sahra bataryaları geçişleri olmuştur.Karalın ziyaretine ilişkin hazırlıklar gün içerisinde yaşananlar bu şekilde ayrıntılarıyla aktarılmış ayrıca Ermeni patriki Turyan efendi ve mahiyetindekilerin kralı ziyaret edecekleri belirtilmiştir.23 Mart gününün Paristen alınan borsa değerlerini görmekteyiz.

Bu sayıda telgraf haberlerinin daha az verildiğini görmekteyiz.Almanya balkanlardan haberler yer almıştır.Tren kazasının yaşandığı ve buna dair ayrıntılar verilmiştir:

*“Mara Şalton (Cavade) 22-Garametin civarında bir yolcu treni yüksek bir sath meilde yoldan çıkarak aşağı yuvarlanmış 90 yolcu telef 45 kişi de mecruh olmuştur.”*³¹³

Şu'unat başlığı altında haber çeşitliliğini önceki sayılarda olduğu gibi görülmüştür.Ziyaretlerden meclis haberlerine kadar çeşitli haberler sıralanmıştır. Daha çok siyasi haberler yer almış devlet münasebetleri baş göstermiştir.Osmanlı devletiyle Bulgaristan ilişkileri Bulgar “Vesti” gazetesi gözüyle aktarılmış ziyarete dair meseler aktarılmış ekonomik ilişkiler ele alınmıştır.Bugaristanda bulunan Müslümanla unsur da maddi manevi münasebet açısından önemlidir.İki hükümetin de yeni olduğu ve meşrutiyet çerçevesinde hareket edecekleri beyan edilmiştir.Bir başka gazete olan “Perepertis” gazetesi ise iki ülke ilişkilerinden bahsetmiş, ziyaretin daha önceden düşünüldüğü ve ekonomik zeminde birçok konuda aynı zeminde oldukarı görülmüş görülen ve beklenen netice iki ülkenin komşuluk ilişkisi devamına hizmet edeceği öngörülmüştür.İstanbulda basılan Bulgarca ve Misti gazetesi de aynı fikirlerde yer almıştır.

Sırbistan kralının Petersburgu ziyaret edecek ve sonrasında Osmanlı devletine geleceği Ajans nasyonelden aktarılmıştır.Yunanistandan haberler aktarılmış, Giritte seçimlerin oduğu ve Vehnizelisun mazferiti ile sonuçlandığı aktarılmıştır.Çeşitli ajanslardan değişik haberler neşredilmiştir:

“Atina 22 Mart- Yunan matbuatının en mühimleri Bulgar kralının Der-sa'adete ziyareti tahlil ettikleri sırada Yunanistanın zaiifi hasebiyle böyle menfurd

³¹³ Telgraflar ‘Şimendifer Kazası’, *Yeni İkdam*, Numara 11, 1910, s. 3.

kalmasını rical sitasitenin icra eyledikleri hatıralara atıf etmektedirler. (Osmanlı Ajansı).

Atina 22 Mart-Orduda icra edilecek tasfiye muamelesi için teşekkül olunan komisyon riyasetine cezal İsmolski tayin edilmiştir.(Ajans Forunye).”³¹⁴

Son gelen telgrafnamelerde Avusturya-Rusya ilişkilerine değinilmiş, Petersburgtan Sırp kralı ziyaretine ilişkin bilgiler verilmiştir.”Nevriye Remiya Rech” gibi gazetelerin iki ülkenin barışı devam edemeyeceğini söylemekte Paristen “Figaro” ve “Gulva” gibi gazetelerde farklı değerlendirmelerde bulunduğunu görmekteyiz:

“Paris 22 Mart-Sabah gazetleri efskar umumiyeyi Rusya-Avusturya itilafi hakkında tereddüdlere sevk etmektedirler. “Figaro” gazetesi itilafın ehemmiyetini izam etmemek lazımı geldiğini söylüyor. “Gulva” gazetesi itilafın yegane neticesi ki hükümet münasebet adiyesinin kesb salh etmesinde meşhud olduğunu beyan ediyor. Ekalar gazetesi yazdığı makalede devam etmekte olduğunu temin ile bu itilafın yalnız yekdiğere hasmane surette bakılmasına hizmet edileceğini beyan ediyor.“İko” gazetesi itilafın Bulgar kralının istanbulu ziyareti esnasında itilafın Bulgar kralının İstanbulu ziyareti esnasında Rusya tarafında ilanını manidar bulunur. Nim resmi potu pariziyeden Avusturya Rusya münasebet dostanesini takviyesi balkanlarda salh ve müsalamatı temin ideceğini ve bu halin Fransa münafia muvafik olduğunu beyan ediyor. (Osmanişir Lavid)”³¹⁵

³¹⁴ ‘Yunan Havadisi’, *Yeni İkdâm*, Numara 11, 1910, s. 3.; 19.yüzyıl düzeni tipik azınlıkları koruma metni Yunanistanın Teselyayı topraklarına katması yükümlülükler getirmiş, 24 Mayıs 1881 İstanbul uluslararası sözleşme imzalanmış, Osmanlı Yunan arasında yeni sınırları tayin etmiş, Müslümanların yaşamları onur ve dinleri çiftlikleri meraları ormanları vakıf mallarının korunması zorla toprak sattırılmaması dini özgürlük vatansızlık ortamının engellenmesi şeklinde 18 maddeden oluşmuş ve iki ülke tarafından onaylanmıştır. Oran, a.g.e., s. 34-35

³¹⁵ ‘Rusya-Avusturya İtilafi’, *Yeni İkdâm*, Numara 11, 1910, s. 4.; 93 Harbi sonrasında balkan devletleri tek tek bağımsız olmuş, Osmanlı devletinin Balkan sorunu çıkmıştır. Balkan devletleri arasında bir ittifak Rusya öncülüğünde olmuş, Osmanlı topraklarının paylaşılması konusu devletlerin yoğun siyasi trafiğini oluşturmuştur. Avusturyanın Bosna Herseki ilhaki ve Bulgaristanın bağımsızlığı dengeleri değiştirmiş iki devletin birliktelikleri İngiltere ve Rusyayı endişelendirmiştir. Ekim 1909’da başlayan görüşmeler Sırp, Bulgar ve Karadağ arasında Makedonyanın paylaşılması sözkonusudur. 1910 yılı Sırp kralı Pier Petersburgu ziyaret eder. Burada Avusturya ve Rusya çekişmesi yaşanmış, iki ülkenin emelleri çatışmıştır. Slavcı amacıyla Rusya Avusturyayı tutmak istemiş, Almanya Avusturyanın yanında yer almıştır. Trblusgarp ve Balkan savaşları siyaseti belirleyici unsur olmuştur. Karal, *OSMANLI TARİHİ “İkinci Meşrutiyet ve Birinci ...*,a.g.e., s. 287-293

Meclisi mebusana çalışmalarına değinilmiş ve Meskufat kanunu layihasının kabul edildiği belirtilmiştir. Kanun mecliste tartışılmış ve 14. Maddesi okunduğu aktarılmıştır.³¹⁶ Mecliste kabul edilen kiliseler meselesini protesto etmek üzere Manastır Mebusanı Nali efendiye 17 telgrafname geldiği ve diğer yerlerden geldiği de yansıtılmıştır:

*“Monitor Arjantin refikamızın verdiği malumata nazaran Meclis-i mebusan tarafından kabul edilen kiliseler kanunu pretosto etmek üzere Manastır mebusanı Nali Efendiye 17 telgrafname virud etmiştir. Meclis-i Mebusan ve Ayan reisleriyle Yanya, İzmir, Sefice, Selanya, Sinop, Samsun, Konya, Midilli ve Trabzon mebusanlarına da pretosto telgrafları virud etmiştir. İsmail Kamil Bey de daire-i intihabiyesinden aldığı telgraflarda bu kanun pretosto edilmekte imiş.”*³¹⁷

Askerlik konusuyla ilgili Rum patrikhanesi meclislerin içtimaları olacağı müzakere edileceği aktarılmıştır.³¹⁸ Bulgaristan haberlerinden Rusçuk vakasıyla ilgili yapılan gösteri dile getirilmiş çeşitli gazetelerin beyanları mevcuttur. Alınan kararların:

“Birinci başda takif olduğu halde Mukarat hükümeti ve Ruscukta bi-gayrihak ahalinin çekinmiş olması dolayısıyla protesto edilmelidir. İkinci akılsızlık ve idaresizlik neticesi olarak dö makarat hükümetinin bu böyle Galya sebep olmasından dolayı idare-i hükümetde daha bulunmaları caiz olamaz. Üçüncü: bütün ahalinin Dö Mukarat hükümeti aliye sedalarının ref’ edilmesi ciheti müstelzim ve matluptur.

³¹⁶ 1876’da Meşrutî yönetim başlamış ve Kanuni esasi ilan edilmiştir. Parlemanto Meclis-i ayan ve Mebusandan oluşmuştur. Genel olarak Meclis-i umum adıyla anılmış mebusan üyelerini halk seçerken Ayan üyelerini padişah atamıştır. Mithat paşa önderliğinde çalışmalarını yürütmüş, meclisin başkanı Ahmet Vefik paşa olmuştur. Seçimler “Talimatı Muvakkate” kanunu çerçevesinde olmuş, birinci ve ikinci dönemleri mevcuttur. Meclis 93 harbi döneminde açılmış, zor şartlarda varlığını sürdürmüştür. İkinci dönemde mecliste daha önce görülmeyen bir guplaşma olmuş, en başında müslim-gayri müslim tartışması olmuştur. İç ve dış sebeplere bağlı olarak Padişah meclisi bu dönemde tatil etmiş, kendisine karşı koyacak güç olmamış meşrutî yönetim sekteye uğramıştır. Kızıltan, a.g.m., s. 262-271.

³¹⁷ ‘Kiliseler Meselesi’, *Yeni İkdâm*, Numara 11, 1910, s. 4.

³¹⁸ Osmanlı devletinde askerlik hizmeti 1826’da yeniçeri ocağı kaldırılmış, ordu bir meslek haline gelmiştir. Ocağın kaldırılmasıyla askerlik paralı hizmet olmaktan çıkmış ve zorunlu olmuştur. Abdulmecid döneminde askere alınması usulleri ve süresi belirlenmiş, bütün imparatorlukta hizmetti. Bu prensip tam olarak yürütülememiş Müslüman olmayan halktan asker alınmamış, Balkanlar ve İstanbul halkı askerlikten muaf tutulmuştur. Abdülaziz döneminde askerlikten muaf olanlardan nakdi bedel parası alınmış, II. Abdülhamit döneminde kura usulü ile Türk ve Müslümanlar askere alınmış, gönüllü askerlik de mevcuttu. Paşa, a.g.e., s. 11-12.

Dördüncü:Kan dökülmeğe sebep olanların şiddetle mecazat görülmelerini taleb ideriz.Beşinci:Ruscuk vakasından telif olanların akraba ve hanelerine tazimat ideriz.Altıncı:Umum milleti Pretosto ve kanlı Dö mukaratlığın aşağı düşmesi sedalarınca davet ederiz.”³¹⁹

Sofyada sosyalistler tarafından büyük miting düzenleyecekleri “Din Venik” gazetesinden belirtilmiştir.

Borsa haberinde yine tablo biçiminde yansıtılmış açılış ve kapanış değerleri gösterilmiştir.Verilen döviz değerlerinde :

“109 37 Guruş Londra üzerine üç madde ve adedli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

110 27 Guruş Londra üzerine bila vaadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

2280 Frank paris üzerine üç mah vadeli (Lira-yı Osmani 100 guruştan)

2295 Frank paris üzerine bila vadeli(Lira-yı Osmani 100 guruştan)

18 51 Mark Berlin Osmaniye mukabil

2181 Karun Viyana üzerine bila vadeli (Lira-yı Osmanlıya mukabil).”³²⁰

İlan haberleri bu sayıda beşinci sayfada başlamış ve son sayfada tamamen yer almıştır.Dönemin tiyatro haberlerin başında yine Burhanettin bey ve kampanyası³²¹ yer almıştır.

³¹⁹ ‘Bulgaristan Havadisi’, *Yeni İkdam*, Numara 11, 1910, s. 4.

³²⁰ Borsa ‘Kambiyo’, *Yeni İkdam*, Numara 11, 1910, s. 5.; 1854 Kırım savaşıyla başlayan borçlanma Meşrutiyet döneminde de devam edilmiş, 1881 yılında Duyunu umumiye idaresi kurulmuştur. 1908-1914 mali yıllarında Duyunu umumiye için hazine gelirlerinin dörtte biri ödeme yapılmış, idare gümrük vergisi hariç devlet gelirlerinin önemli kısmını yönetmiştir. Meşrutiyet döneminde devletin cari açığını karşılamak için yabancı ve büyük ölçüde yerli sermayeye başvurulmuş, 1908-1914 yılları arasında 49,4 milyon borç antlaşması yapılmış savaşlardan dolayı gittikçe artmıştır. Birinci dünya savaşında borç alınabilecek tek ülke Almanya kalmış ve evrakı nakdiyeye başvurularak iç borçlanmaya başvurulmuştur. Meşrutiyet ilanı sonrasında 1908, 1909, 1910,1911 ve 1913 te borçlanma yapılmış bütçe açığı kapatılmak istenmiştir. Dönemin en yüksek borçlanması 1914 te yapılmış balkan ve Trablusgarp savaşlarının giderleri için Osmanlı bankası Doyçebank Duyunu umumiye ve diğer şirketlerden avans alınmıştır. 1911,1912,ve 1913 yıllarında iç tahvillere gidilmiş enflasyon ve kara borsacılık artış göstererek borçlar ödenemez boyutlara ulaşmıştır. Tabakoğlu, a.g.m., s. 327-332

³²¹ II.Meşrutiyet Döneminde Tiyatrodaki ilk ciddi ve uzun ömürlü topluluğu Burhanettin Tepsi topluluğu olmuş ve konuyla alakalı Burhaneddin beyin kaleminden alemdar yalçın şöyle yansıtmıştır: ”1908 senesi meşrutiyetin ikinci ayında Paristen muallim silvenin konservatuvardaki devam ettiğim sınıftan çıkıp İstanbula geldim.İstanbul şehri emaneti bana tepe başındaki elyevmi şehir tiyatrosu idare müdüriyeti tarafından işgal olunan odaları vardı.Benim ricam üzerine müze müdürü Hamdi Recayizade Ekrem, Tevfik fikret, Hüseyin Cahit, Mehmet Rauf, Ahmet Hikmet vesair bazı tiyatro muhipleri tarafından bir heyeti edebiye teşkil olundu ve derhal kumpanyanın tesisiyle işe başladım.Bunların hepsi benim namıma ve benim için yapıldı.ahalimiz tarafından büyük tezahüratla karşılandımBundan sonra muvahhit Ertuğrul Muhsin ve İ.Galip

Komik şehir Hasan efendi gibi orta oyunu ve güreş müsabakası şekli de mevcuttur. Tiyatroya ait Damga resmi gibi Duyunu umumiye tarafından ilan edilerek şirket ve icra daireleri yer almıştır.

Kitap tanıtımları yer almış Londra cinayetleri adındaki kitabın tercümesi olduğu ve fevkaledede bir roman olduğu ilanı verilmiştir. Sağlık haberinde doktor İşlemeciyanın bel soğukluğu konusunda tedavisi yeri ve çalışma günleri belirtilmiştir. İngiltere fabrika ürünlerinin siparişi için ve Galatada müraca'at yerleri verilmiştir. Yabancı dillerden tercüme edilen eserler verilmiş ayrıca önceki sayılarda yer alan ilanların bu sayıda da yer aldığını görmekteyiz.

Kibarna maden suyu, şark demiryolları tahvilatı³²² Doktor Onciyan ve Hasan Fehmi paşanın kitabı Telhis Hukuku neşredilmiştir.³²³ Osmanlı sigorta şirketinin idaresinin yer değişikliği verilmiştir:

*“Osmanlı sigorta şirketi umumiyesi idare merkeziyesi galatada mürtebatı sokağında selanik bankasının evvelce bulunduğu 7 numaralı daireye nakl edilmiştir. 13”*³²⁴

kumpanyama geldiler. Kendilerinin de itiraf ettikleri veçhile aile çocuklarından mürekkep ilk tiyatro kumpanyasını yaparak memleketimizde en büyük inkılabı yaptım ve yine bundan(19) sene mukaddemde(1922) yine ilk türk hanımlarını sahneye ben çıkardım.” Yalçın, a.g.e., s. 32.

³²² 19. yüzyıl Osmanlı devletinde değişim yüzyılı olmuş, Tanzimat döneminde demiryolları inşaatı başlamıştır. Yabancı sermaye ile yapılan demiryolları 1856'da İngilizler İzmir-Aydın 1893'te Mersin-Adana hatları yapılmış, daha sonra ülkenin Kudüs, Şam, Tiflis gibi yerlerinde de yapılarak geniş bir ağa ulaşmıştır. Sanayi devrimiyle beraber batılı devletlerin enerji ihtiyacı için doğudan temin etmek istemiş ve Abdülhamit döneminde Almanya ile yakınlık görülmüş ve Bağdat demiryolu projesi belirlemiştir. Ülkenin gelişiminde ön sırada yer alan demiryolu idaresi olmuş, 1911-18 yıllarında savaşımlardan dolayı kesintiye uğramıştır. Wolf Hutteroth, *Osmanlı Devletinde İlk Demiryolları*, çeviren, Nejat Göyünç, Uluslararası Kuruluşunun 700. Yıl Döneminde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi Bildiriler, 7-9 Nisan 1999, Konya, 2000, s. 291-297.

³²³ Hasan Fehmi paşa 1836-1910 döneminde etkinliği olan sayılı devlet adamlarından olmuştur. 1836'da Batum Muradiyede doğmuş, 1858'de Bab-ı ali tercüme odasına aday memur olmuş ticaret mahkemesi ikinci zabıt katibi olmuş, 1864'te Rabia rütbesini almış, 1867'de iflas işleri komisyon işleri başkanı olmuştur. Abdulazizin tahttan indirilmesiyle Kanuni esasi ilan edilmiş ve İstanbul milletkili olmuştur. 1877'de Mebuslar meclisi dört katipliğinden biri olmuştur. 1879'dan sonra Hazine-i hassa ve nafia nazırlıklarında bulunmuş, 1882'de vezir olmuş, bu sıralarda hukuk dersleri de vermekte 1883'de “Telhis-i Hukuk-u Düvel” adlı kitabını yazmış eser girişi ve iki kısımdan oluşmuş, basıldıktan on yıl sonra Hasan Fehmi Aydın Valisi iken Abdülhamite yapılan Jurnal ile yasaklanmıştır. 1884'de Adliye nazırı olan Hasan Fehmi 1885'de nafia komisyonu azarlığı 1890'da ise Rüşumat-ı emeanetine getirilmiştir. Vergi gelirlerinin artmasıyla kendisine 1892'de Murassa mecidi nişanı verilmiş, 1893'te Aydın valisi olmuş, daha sonra Selanik valiliğini atanmıştır. Buun yanında İzmir ve Halep valiliği de yapmıştır. 1897 Osmanlı-Yunan savaşından sonra tekrar Selanik valisi olmuş, 1907 yılında Şurayı devlet reisi olmuş, 1908'de Adliye nazırı olmuştur. 1910 yılında vefat etmiştir. Tunalı, a.g.m., s. 72-85

³²⁴ İlan ‘Osmanlı Sigorta Şirketi’, *Yeni İkdam*, Numara 11, 1910, s. 6.

Vatan malları kısmında ise dönemde meşhur Hereke fabrikası ilanı verilmiştir:

“Hereke fabrika-i hümayunun emin önünde bahçe kapısındaki 55 numarolu terzihanesinde hereke malı ve halis ve gayet nefis ve mevadeye muvaffak kazmirler, eşyaklar çukalar ve her nev' kostomikalarla son mevde hazır ve ismarlama çocuk ve erkan elbiseleri firuhat edilmekte olduğu gibi ismarlama gayet mükemmel askeriye elbiseleri amel edilmektedir. Bundan başka hali muhteremeye teshilat olmak üzere mu'teber kefil rai edildiği taktirde taksit ile dahi muamele yapılır. Terzihaneyi ziyaret edenlerce hem memleketimiz için medar iftihar olan nefis kumaşlar görülmüş ve hem de müşterilere ne kadar suhulet gösterilmekte ve celp memnuniyetlerine çalışmakta olduğu tebeyyün etmiş olur.

Mezkur fabrika hümayun yeni postahane itsalindeki deposuyla şehzade başındaki şubesinde dahi son mevde her nev' ipliği çarşafıklar ve esvabıklar ve halis yün çoraplar fanilalar mendiller enva'i şayak ve kazmirler ve çukalar bulunur.”³²⁵

³²⁵ İ'lanat 'Vatan Malları Hereke Fabrika-i Hümayun Ma'lumatı', *Yeni İkdam*, Numara 11, 1910, s. 6.; Hereke fabrikası kuruluşu tam olarak bilinmemekle beraber yapılan araştırmalarda 1843'te Hereke köyü İzmit körfezinde kurulduğu kumaş ve akmişe olarak da anılmıştır. Zamanla ilave inşaat eklenmiş ve 1946'da fabrika üst katında akmişe üretimi ve alt katta pamuklu dokuma görülmüştür. Fabrika ipek böcekçiliği için dutluk ustalar için odalar, boyahane, değirmen, ekmekçi fırını, tütün dükkanı, lokanta, hamam ve mektep gibi müstemilattan oluşmaktaydı.1850'de ipekli kadife ve mobilyacılık kurulmuş, hammaddeler Hazine-i hassadan temin edilmiştir. Burada ipek kumaşlar, kadifeler, taftalar, satenler üretilirdi. Batı ve doğu desenleri işlenmiş ürünleri Kapalıçarşı ve Beyoğlu zaptiye caddesinde açılan mağazalarda satılırdı.Kutsal emenetler dairesi süsü ve kabe örtüsünde kullanılmıştır. 1878'de yangında hasar görmüş beş yıl ara vermiştir. 93 harbi sonrasında toparlanmış, 1883'te üretime devam etmiş, 1890'da Battaniye üretimi başlamış, halılar üretilmiştir. 1894'te Alman imparatoru Wilhelm ve eşi fabrikayı ziyaret etmiş ordu için de elbise dokumuş olan fabrika 1925'e kadar maliye vekaletinde kalmış ve daha sonra 1933'te Sümerbanka devr edilmiştir. Mehmet Topal vd., a.g.m., s. 37-64.

SONUÇ

Basın ve iletişim insanoğlu için önemli olup devletler ve milletler tarafından bir ihtiyaç sonucu doğmuştur.İlkel dönemlerden beri var olan iletişim yetisi zamanla daha da gelişerek farklı araçlarla sağlandığını görüyoruz.Yazı, Kağıt ve Matbaanın icadı şüphesizki basını etkin kılmıştır.Özellikle 15.asırda Matbaanın icadıyla kağıt önem kazanmış ve gazetecilik ortaya çıkmıştır.Dünyada aynı zamanda gelişim göstermemiş, Avrupa bunda öncü olmuştur.Osmanlı devleti Avrupadan tam dört asır gecikmeli olarak Matbaayı kullanmış elle yazılan haber mektupları ve kitaplar artık Matbaada daha kısa sürede basılmış ve bütün toplum tarafından elde edilmiştir.Bundan sonra osmanlı devletinde basın gelişimi farklı bir merhale almıştır.1831 yılında ilk resmi gazete Takvimi vakayi basılmış ve bir dizi gazete bunu takip etmiştir.Tanzimat ve sonrası dönemde basın yerli ve yabancı yazarlar tarafından gazete ve dergiler çıkarılmış, Türkçenin yanında Fransızca, Arapça, Rumca,Ermenice gibi diller de kullanılmıştır.

Osmanlı devletinde basın, II.Abdülhamit döneminde sansür uygulamasıyla sekteye uğramış ve zayıf kalmıştır.Meşrutiyetle beraber özgürlüğe kavuşan basın gelişerek cumhuriyet dönemi ve günümüz açısından alt yapı olmuştur.Çalışmamızı oluşturan gazete olan Yeni ikdam, Ahmet Cevdet bey tarafından II.Abdülhamit döneminde çıkarılmış ve 1961'e kadar varlığını devam ettirmiştir.Türk basını açısından önemli bir yeri olan gazete zengin içeriğiyle eğitimden sağlığa çocuk, genç, yaşlı, şehir ve köy ile her sınıftaki insana hitap edebilmiş, özel haberleriyle iç ve dış haberleri bir arada mevcuttur.Türk dilinin sadeleşmesinde etkili olmuş, dönemi yansıması açısından da değerli bir kaynak özelliği taşımıştır.Günlük bir gazete olup Abdullah zühtü, Ali kemal, Halit ziya, Hüseyin rahmi, Samipaşazade sezai, Hüseyin daniş ve Salih zeki gibi edebiyattan musiki ve tarihe kadar çeşitli alanlardaki yazılarıyla güçlü bir yazar kadrosuna sahiptir.

Gazetede yer alan haberler sıralı ve tablo özelliği taşıyan sayısal veriler mevcut olup dış haberler ajanslarıyla birlikte verilmiştir.1910 yılında Yeni ikdam adını alan gazete istiklal savaşı yıllarında ankara muhabir göndererek bir ilki başarmış, milli mücadele yıllarını yansıtarak Türk tarihi araştırmalarında yararlanılan değerli bir kaynak olmuştur.Çok geniş bir yelpazeye ve kollektif olarak incelenmesi gereken bir yapıdır.Belli sayılarını ele aldığımız gazete içeriğiyle zamanının bir tanığı olarak değerlidir.Zamanın diğer gazeteleri gibi okuma ihtiyacını karşılamış hikaye, roman, makale gibi türleri de Türk edebiyatına tanıtmıştır.Türk dil bilgisi kuralları olan nokta, iki, nokta, parantez, soru işareti, virgül, ünlem, kısa çizgi gibi kurallar kullanılarak doğru Türkçe yazılım açısından önemlidir.Gazete saydığımız bütün bu özellikleriyle kollektif olarak incelenmesi gereken önemli bir kaynaktır.

KAYNAKLAR

- Acar, A. (2011). Türkiye'de Latin Alfabesine Geçiş Süreci ve Gazeteler. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi(41): 5-25.
- Akşin, S. (2009). *Kısa Türkiye Tarihi*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Akyay, B. (2001). *Teselya Meselesi(1881)*. İzmir.
- Akyıldız, A. (1988). Meclis-i Ayan. TDV İslam Ansiklopedisi, c. XXVIII, İstanbul, ss. 243-244.
- Akyüz, Y. (2006). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö.1000-M.S.2006*. Pegem Yayınları, Ankara.
- Alkan, N. (2008). Dış Siyasetin Bir Aracı Olarak Hükümdar Gezileri: Kayzer II. Wilhelm'in 1898 Şark Seyahati. Osmanlı Araştırmaları(XXXI):10-51.
- Altın, H. (2014). *II.Meşrutiyet Devri Osmanlı Mizah Basını*. Grafiker Yayınları, Ankara.
- Armaoğlu, F. (2010). *19.Yüzyıl Siyasi Tarihi*. Alkım Yayınevi, İstanbul.
- Armaoğlu, F. (2014). *20.Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914-1995*. Alkım Yayınevi, İstanbul.
- Avcı, Y. (11-13 Mayıs 2005). Bağımsız Bulgaristan ile Osmanlı Devleti Arasında "Modern Diplomasi"(1908-1912). *Uluslararası Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Türk-Bulgar İlişkileri Sempozyumu*. Eskişehir, Osmangazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Eskişehir, s. 291-296.
- Aysal, N. (2006). Örgütlenmeden Eyleme Geçiş: 31 Mart Olayı. Atatürk Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi(37-38):15-53.
- Baskıcı, M. (2002). Osmanlı Anadolu'sunda Sigorta Piyasası: 1860-1918. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 5(4): 2-40.
- Başkanlığı, T. B. (2000). Osmanlı Bütçeleri 1908-1918. Ankara. Yayın No.2000/358.
- Baykal, H. (1990). *Türk Basın Tarihi*. Afa Matbaacılık, İstanbul.
- Bayraktar, K. (2002). Osmanlı Bankasının Kuruluşu. C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 3(2): 71-88.
- Beşirli, M. (2009). Osmanlı'da Borsa: Tahvilat Borsasından Esham ve Tahvilat Borsasına Yeni Düzenleme Evrişimleri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, XIX(1):185-208.

- Bey, A. C. (1910). *Yeni İkdam Numara 5*.
- Bey, A. C. (1910). *Yeni İkdam Numara 6*.
- Bey, A. C. (1910). *Yeni İkdam Numara 7*.
- Bey, A. C. (1910). *Yeni İkdam Numara 8*.
- Bey, A. C. (1910). *Yeni İkdam Numara 9*.
- Bey, A. C. (1910). *Yeni İkdam Numara 10*.
- Bey, A. C. (1910). *Yeni İkdam Numara 11*.
- Beydilli, K. (1988). Şark Meselesi. TDV İslam Ansiklopedisi, c.XXXVIII, İstanbul,ss. 352-357.
- Bezaz, Y. G. (2007). *Haberleşme ve Tarihçesi*. Rebro Karizma, Ankara.
- Buttanrı, M. (2003). İkdam Gazetesinin Kültür Hayatımızdaki Yeri,Şekil ve İçerik Özellikleri(1894-1900).Osmangazi Üniversitesi Dergisi, 4(1): 77-98.
- Buttanrı, M. (2011). *Çeşitli Yönleriyle Tiyatro*. Osmangazi Üniversitesi Basımevi, Eskişehir.
- Çakır, H. (1996). Türkiyede Reklamın Tarihçesi. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi(3): 251-264.
- Çelik, M. (2013). Hüseyin Rahmi Gürpınarın Mürebbiye ve Şıpsevdi Romanlarında Yanlış Batılılaşma. Türkiye Mecmuası, XXIII,27-36.
- Demir, Ş. (2015). XIX.Yüzyıl Osmanlı Eğitim Sisteminde Yaşanan Değişim. Tarih Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi(13): 435-447.
- Demir, T. (2005). *Türkiyede Posta,Telgraf ve Telefon Teşkilatının Tarihsel Gelişimi(1840-1920)*. PTT Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Devellioğlu, F. (1962). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*. Ankara.
- Dölen, E. (1992). *Tekstil Tarihi:Dünyada ve Türkiyede Tekstil Teknolojisinin ve Sanayisinin Tarihsel Gelişimi*. Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi. İstanbul.
- Ekinci, N. (2001). İkinci Meşrutiyetten Cumhuriyete Geçiş Sürecinde Bilimsel Türkçülük Çabalarına Bir Örnek:Yeni Mecmua. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi* ,(11): 137-162.
- Eroğlu, O. (2012). Osmanlı Devletinin Son Dönemlerinden Cumhuriyetin İlk Yıllarına Kamu Maliyesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Dergisi, XII(Özel Sayı:2010):57-89.

- Gencer, M. (2002). Osmanlı-Alman Münasebetleri. Türkler Ansiklopedisi, c.XIII, Ankara,ss. 34-39.
- Gerçek, S. N. (1993). *Türk Matbaacılığı* .Devlet Basımevi, İstanbul.
- Gezgin, S. (2004). Gazeteciliğin ve Türk Basımının Kısa Tarihsel Perspektifi (Bölüm II). İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi: 11-24.
- Göçmen, Ö. (1987). Hüseyin Rahmi Gürpınar. TDV İslam Ansiklopedisi, c.XIV, İstanbul,ss. 324-326.
- Göksel, B. (8-12 Ekim 1984). Meşrutiyet Öncesi ve Sonrasına Ait Devlet Yayınlarına Göre Türklerin Ermeni Toplumu İle İlişkileri. *Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumu ile İlişkileri Sempozyumu*, ss.15-176.
- Günay, S. (2012). Osmanlı İmparatorluğunda Ermeniler. *I.Uluslararası Türk Ermeni İlişkileri ve Büyük Güçler Sempozyumu*, ss.223-227.
- Hayta, N.-Ü. (2010). *Osmanlı Devletinde Yenileşme Hareketleri(XVII.Yüzyıl Başlarından Yıkılışa Kadar)*. Gazi Kitapevi, Ankara.
- Hutteroht, W. (2000). Osmanlı Devletinde İlk Demiryolları. *Uluslararası Kuruluşunun 700.Yıl Döneminde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Kongresi Bildirileri*. Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya, ss. 291-297.
- Işık, Z. (2011). 19.Yüzyıl Osmanlı Dış Politikası Üzerinde İngiliz Tesiri. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi(2): 45-61.
- İbrahimov, O. (2016). Osmanlı Devletinin İlk Basın Faaliyetleri ve Tuna Gazetesi. Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi(5): 82-94.
- İnci, S. (2010). Türk-Yunan Siyasi İlişkilerinde Azınlıkların Dini Kurumları Meselesi(Patrikhane Örneği). *Balkan Araştırmaları Dergisi*, 1(2):63-96.
- İnuğur, M. (1993). *Basın ve Yayın Hayatı*.Der Yayınları, İstanbul.
- Karaca, E. (2011). Osmanlı Devletinde Birinci Dünya Savaşı Öncesi Şimendiferler(Demiryolları) Meselesi (1913-1914). Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Ugulama Merkezi Dergisi(27): 89-105.
- Karacagil, Ö. (2016). Alman İmparatoru IIWilhelm'in Hereke Fabrikayı Hümayyununu Ziyareti 1898. *Uluslararası Karamürsel Alp ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu*, ss.913-924.
- Karadağ, R. (2005). *Şark Meselesi*.Emre Yayınları, İstanbul.
- Karal, E. Z. (2011). *OSMANLI TARİHİ"Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Devreleri(1876-1907)* (Cilt VIII). TTK,Ankara.

- Karal, E. Z. (2011). *OSMANLI TARİHİ"İkinci Meşrutiyet ve Birinci Dünya Savaşı(1909-1918)* (Cilt IX). TTK, Ankara.
- Kızıllan, A. Ö. (2008). Osmanlı Vergi Düzeninde Temettuat Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(20):57-66.
- Kızıltan, Y. (2006). Meşrutiyetin İlanı ve İlk Osmanlı Meclisi Mebusanı. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1): 251-272.
- Kızıltan, Y. (2011). *DEVİR-İ HAMİD Sultan II.Abdülhamit I.Meşrutiyetin İlanı ve İlk Osmanlı Meclisi Mebusanı* (Cilt 5).Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri.
- Kocabaşoğlu, U.-B. (1995). Osmanlı Vilayet Gazete ve Matbaaları Üzerine Gözlemler. *Kebikeç*(2):101-122.
- Koçer, H. A. (1991). *Türkiyede Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi(1773-1923)*. Araştırma İnceleme Dizisi MEB, İstanbul.
- Koloğlu, O. (2006). *Osmanlıdan 21.Yüzyıla Basın Tarihi*. Pozitif Yayınları, İstanbul.
- Köse, O. (2006). Bulgaristan Emareti ve Türkler(1878-1908). *Türkoloji Dergisi*, 1(2): 237-272.
- Kurat, A. N. (2011). *Türkiye ve Rusya XVIII.Yüzyıl Sonundan Kurtuluş Savaşına Kadar Türk-Rus İlişkileri(1789-1919)*.: TTK, Ankara.
- Kurşun, Z. (2004). *Basra Körfezinde Osmanlı İngiliz Çekişmesi Katarda Osmanlılar1871-1916*. TTK, Ankara.
- Kutalmış, M. (2003). Ermeni Araştırmaları. Tarih,Polika ve Uluslararası İlişkiler Dergisi(12-13): 121-134.
- Küçükcan, B. (2006). *Dünden Bugüne Matbanın Serüveni Leman Şenalpa Armağan*. TKD İstanbul Şubesi, İstanbul.
- Laçiner, S. (2005). *Türkler ve Ermeniler*. Bir Uluslararası İlişkiler Çalışması Usak Yayınları, Ankara.
- M.S.Kütükoğlu. (1999). *Osmanlı Devleti Tarihi* (Cilt 2). Feza Gazetecilik, İstanbul.
- Maksudoğlu, M. (2011). *Osmanlı Tarihi(1289-1922)*. Ensar Neşriyat, İstanbul.
- Megep. (2008). *Türk Basınının Doğuşu ve Gelişimi*. Ankara.
- Muhammedoğlu, A. S. (2000). İran. TDV İslam Ansiklopedisi, c.XXII, İstanbul,ss. 405-409.
- Oğuz, A. (2007). Hoşgörü Toplumunda Ermeniler. *Erciyes Üniversitesi I.Uluslararası Sosyal Araştırmalar Sempozyumu*, 1,ss. 239-256.

- Oran, B. (1986). *Türk-Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Sorunu*. Mülkiyeliler Vakfı Yayınları, Ankara.
- Ortaylı, İ. (2008). *Osmanlıda Değişim ve Anayasal Rejim Sorunu*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Ortaylı, İ. (2014). *Son İmparatorluk Osmanlı*. Timaş Yayınları, İstanbul.
- Özcan, A. (2000). Osmanlı-İngiltere Münasebetleri. TDV İslam Ansiklopedisi, c.XXII, İstanbul, ss. 302-307.
- Özcan, A. (2002). Osmanlı Devletinin Askeri Yapısı. Türkler Ansiklopedisi, c.X, Ankara, ss. 107-121.
- Özçavlı, H. (2012). Ermeni Milliyetçilik Hareketlerinin Doğuşu Taşnak-İttihat ve Treacki İttifakı. *Ermeni Araştırmaları*(41):141-190.
- Özdemir, B. (2009). *Osmanlı Devleti Dış Borçları*. Ankara Ticaret Odası Yayını, Ankara.
- Özdemir, M. (2008). Mütareke Dönemindeki Siyasal Akımların Türk Basına Yansımaları. ÇTTAD, 16-17(VII): 203-216.
- Özdemir, M. (2008). Mütareke Dönemindeki Siyasal Akımların Türk Basınına Yansımaları. ÇTTAD, vii(16-17): 203-216.
- Özdemir, M. (2008). Mütareke Dönemindeki Siyasal Akımların Türk Basınına Yansımaları. ÇTTAD, VII(16-17): 203-216.
- Özkan, S. H. (2007). XVII.Yüzyılın Başlarında Osmanlı-Rus İlişkileri ve Karadenizin Güvenliği Meselesi. *Karadeniz Araştırmaları*(14): 47-62.
- Paşa, M. Ş. (1986). *Osmanlı Askeri Teşkilatı ve Kıyafetleri(1876-1908)*. Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı Yayınları, İstanbul.
- Progonoti, E. (2015). Rusyanın Balkanlar Politikası. *Karadeniz Araştırmaları*(45): 105-125.
- Sander, O. (1987). *Ankanın Yükselişi ve Düşüşü*. Osmanlı Diplomasi Tarihi Üzerine Bir Deneme A.Ü.Siyasal Bilimler Fakültesi ve Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi.,Ankara.
- Saray, M. (1999). *Türk-İran İlişkileri*. Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara.
- Saray, M. (2005). *Ermenistan ve Türk- Ermeni İlişkileri*. Atatürk Araştırmaları Merkezi, Ankara.

- Selimoğlu, İ. (2009). Matbaa ve Değişen Hayat: Meşrutiyetten Cumhuriyete Bursa Halkının Kitap Sevgisi Müzeler, Arşivler, Kütüphaneler, Yayın Evleri, Telif Hakları. *38. Uluslararası Asya ve Afrika Çalışmaları Kongresi Bildiriler*, Ankara, ss. 241-254.
- Şeker, M. (2007). *Yerel Gazeteler*. Tablet Kitapevi Yayınları, İstanbul.
- Şenel, Ş. (2016). 19. Yüzyılda İlgilterenin Basra Bölgesindeki Faaliyetleri. *Akademik Bakış*, 9 (18): 187-207.
- Şengül, A. (2009). Türk Tiyatrosunda Tarih. Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırma Dergisi, 1931-1987.
- Şıvgın, H. (2012). Yüzüncü Yılında İkinci Meşrutiyet, II. Meşrutiyetin Makedonyada İlanı ve Etkileri. *Milletlerarası Kongre Tebliğleri İlam Tarihi ve Kültür Araştırma Merkezi*. Birmat Matbaacılık, İstanbul, ss. 277-332.
- Tabakoğlu, A. (2012). İkinci Meşrutiyet Döneminin Mali Yapısı Yüzüncü Yılında İkinci Meşrutiyet. *Milletlerarası Kongre Tebliğleri İslam Tarih ve Kültür Araştırma Merkezi*. Birmat Matbaacılık. İstanbul, ss. 322-327.
- Tepekaya, M. (2002). Osmanlı-Almanya İlişkileri (1870-1914). *Türkler Ansiklopedisi*, c. XIII, Ankara, ss. 40-56.
- Topal, M. (2012). Balkanlarda Bir Moderleşme Örneği Rusçuk. *Araştırma Makalesi*, 1-25.
- Topdemir, H. G. (2002). *İbrahim Müteferrika ve Türk Matbaacılığı*. Kültür Bakanlığı Yayınları. Ankara.
- Tunalı, A. C. (2009). Hasan Fehmi Paşa. *A.Ü.DTCF Tarih Araştırmaları Dergisi* XXVIII, 46, 74, 87, 72-85.
- Turan, M. (2014). *Tarihte Türkler ve Ermeniler (Ermeni Meselesinin Ortaya Çıkışı ve Yabancı Devletler)* (Cilt 10). TTK, Ankara.
- Turan, Ö. (2002). XX. Yüzyılda Türk Toplulukları. *Türkler Ansiklopedisi*, c. XX, Ankara, ss. 331-360.
- Turan, Ö. (2003). *Medeniyetlerin Çatıştığı Nokta Ortadoğu*. Yeni Şafak Gazetesi Acar Matbaacılık, İstanbul.
- Uluslan, Ş. (2009). Şark Meselesinden Sevre Türkiye. *ÇTTAD*, VIII(18-19):229-256.
- vd., M. İ. (2005). Osmanlı İmparatorluğunun Son Yıllarda Gazete Reklamları ve Uygulamaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(13): 237-257.

- vd., M. İ. (2005). Osmanlı İmparatorluğunun Son Yıllarda Gazete Reklamları ve Uygulamaları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi(13): 237-257.
- ve, S. A. (2012). Osmanlı Devletinin 19. Yüzyıldaki Finansal Sistemde Osmanlı Bankasının Yeri ve Faaliyetleri. Muftav Dergisi, 63-103.
- ve., M. T. (2012). Tanzimat Dönemi Sanayileşme Hareketinin Türkiyede İşletmecilik Anlayışının Oluşumuna Etkileri Hereke Fabrikası ve Nizamnamesi. SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi(25): 37-64.
- Yalçın, E. (2010). II.Meşrutiyet Döneminde Fener Rum Ortadoks Patrikhanesinin Siyasi Faaliyetleri. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi(45): 157-176.
- Yalçın, E. (2015). Şark Meselesi ve Emperyalistlerin Türk Politikası. Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(4): 75-104.
- Yarar, H. (2002). Ermeniler ve Türk-Ermeni İlişkileri. Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi ve Uygulama Merkezi Dergisi(13): 35-57.
- Yazıcı, N. (1994). *Tanzimat Dönemi Basın Konusunda Bir Değerlendirme*. TTK, Ankara.
- Yazıcı, N. (2002). *İlk Türk İslam Devletleri Tarihi*. Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.
- Yazıcı, S. (2015). Osmanlı Devletinin Bir Sanayi Merkezi Olarak Hereke. *Uluslararası Akçakoca ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu*. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı Yayınları no.3. Kocaeli, ss. 707-725.
- Yediyıldız, B. (8-12 Ekim 1984). XIV-XIX.Asırlarda Gayrimüslimlerin Türk Toplumunda İçindeki Yeri. *Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumuna İlişkileri Sempozyumu* Atatürk Üniversitesi Yayınları/628. Erzurum, ss. 141-175.
- Yüce, N. (1989). Ahmet Cevdet İkdamcı. İslam Ansiklopedisi, c.II, ss. 55-56.
- Zeyrek, S. (2013). Balkan Devletlerinin İttifak Arayışı ve Osmanlı Devleti. Tarih Dergisi(57):69-105.

EKLER

Yeni İKRAM (Günahlar)

JOURNAL POLITAQUE, ECONOMIQUE ET LITTÉRAIRE

Abonnement : Un an 10 fr., Six mois 5 fr.
Un Numéro (Kâğıdı) 10 Paras

Tarih: 19 Ocak 1910

Yazı İşleri Müdürü: İsmail Hakkı Çelebi

Baskı: İsmail Hakkı Çelebi

Yeni İKRAM JOURNAL TURQUE

DIRECTEUR - PROPRIÉTAIRE: AHMED MEVDET

Rédaction - Administration : Rue de la Solimanie - Pera

Vendredi 19 Mars 1910

N° 100

İKRAM

Yeni İKRAM

JOURNAL POLITAQUE, ECONOMIQUE ET LITTÉRAIRE

Abonnement : Un an 10 fr., Six mois 5 fr.
Un Numéro (Kâğıdı) 10 Paras

Tarih: 19 Ocak 1910

Yazı İşleri Müdürü: İsmail Hakkı Çelebi

Baskı: İsmail Hakkı Çelebi

Yeni İKRAM JOURNAL TURQUE

DIRECTEUR - PROPRIÉTAIRE: AHMED MEVDET

Rédaction - Administration : Rue de la Solimanie - Pera

Vendredi 19 Mars 1910

N° 100

Yeni İKRAM

JOURNAL POLITAQUE, ECONOMIQUE ET LITTÉRAIRE

Abonnement : Un an 10 fr., Six mois 5 fr.
Un Numéro (Kâğıdı) 10 Paras

Tarih: 19 Ocak 1910

Yazı İşleri Müdürü: İsmail Hakkı Çelebi

Baskı: İsmail Hakkı Çelebi

Yeni İKRAM JOURNAL TURQUE

DIRECTEUR - PROPRIÉTAIRE: AHMED MEVDET

Rédaction - Administration : Rue de la Solimanie - Pera

Vendredi 19 Mars 1910

N° 100

Yeni İKRAM

JOURNAL POLITAQUE, ECONOMIQUE ET LITTÉRAIRE

Abonnement : Un an 10 fr., Six mois 5 fr.
Un Numéro (Kâğıdı) 10 Paras

Tarih: 19 Ocak 1910

Yazı İşleri Müdürü: İsmail Hakkı Çelebi

Baskı: İsmail Hakkı Çelebi

Yeni İKRAM

JOURNAL POLITAQUE, ECONOMIQUE ET LITTÉRAIRE

Abonnement : Un an 10 fr., Six mois 5 fr.
Un Numéro (Kâğıdı) 10 Paras

Tarih: 19 Ocak 1910

Yazı İşleri Müdürü: İsmail Hakkı Çelebi

Baskı: İsmail Hakkı Çelebi

Yeni İKRAM JOURNAL TURQUE

DIRECTEUR - PROPRIÉTAIRE: AHMED MEVDET

Rédaction - Administration : Rue de la Solimanie - Pera

Vendredi 19 Mars 1910

N° 100

Yeni İKRAM

JOURNAL POLITAQUE, ECONOMIQUE ET LITTÉRAIRE

Abonnement : Un an 10 fr., Six mois 5 fr.
Un Numéro (Kâğıdı) 10 Paras

Tarih: 19 Ocak 1910

Yazı İşleri Müdürü: İsmail Hakkı Çelebi

Baskı: İsmail Hakkı Çelebi

هنگون میماندنی شد و خود ساری، علی، کجانی و...

Yeni İKRAM JOURNAL TURK... DIRECTEUR: FERİTTAHAR AHMED MEVDET...

اقدامات

مکتب فراهیه و امت حجاب بیرون حیدر اولاد آگاه...

چهارشنبه ۱۰ شهریور ۱۳۲۰

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

مجلس سینه در روز جمعه... در این مجلس...

ÖZGEÇMİŞ

Mehmet Şerekioğlu 1986 yılında Hatay Antakya’da doğdu. Orta öğrenimini Antakya’da Tamamlayan Mehmet Şerekioğlu, 2013 yılında Kilis 7 Aralık Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünden mezun oldu. Aynı yıl Bilecik Polis Meslek Eğitim Merkezinde Polis adayı olarak eğitime başladı.2014 yılında Kilis iline Polis Memuru olarak atandı.2015 yılında Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Yüksek Lisans eğitimine başladı. İyi derecede Arapça bilen Şerekioğlu,halen Polis Memuru olarak Diyarbakır’da devam etmektedir.

VITAE

Mehmet Şerekioğlu was born in 1986 in Hatay Antakya. Mehmet Şerekioğu,who completed his education in Antakya,graduated from the History Department of Science and Litarature Faculty,7 December University of Kilis in 2013.The same year,Bilecik Police Vocational Training Center started training as a candidate for Police.In 2014 he was appointed Police Officer in Kilis County.In 2015 Kilis began his graduate studies at Institute of Social Sciences,7 December University.Şerekioğlu,who speaks Arabic well,continues to be a Police Officer in Diyarbakır.

